

သန်လျင်မြို့ အောင်သုခဒီပါအေးပရိယတ္တိစာသင်တိုက်ကြီး၏
ဦးစီးပဓာနနာယက

နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)
အဘိဓမ္မပိဋကမဟာဌာန၊ ပါမောက္ခ/ဌာနမှူးဆရာတော်

ဒေါက်တာဘဒ္ဒထေရီ

၏

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

(ဒုတိယတွဲ)

(စရိယာပိဋကပါဠိတော်နိဿယသစ် ပူးတွဲပါဝင်သည်။)

သုတေသန ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန
နိုင်ငံတော်ပရိယတ္တိသာသနာ့တက္ကသိုလ်(ရန်ကုန်)

ပုံနှိပ်မှတ်တမ်း

ပထမအကြိမ်

၂၀၁၉၊ ဇွန်လ

အုပ်စု

၁၀၀၀

တန်ဖိုး

မေ့ဒါန

ကွန်ပျူတာစာစီ

အရှင်အာဒိစ္စဝံသ၊ အရှင်သုစိတ္တ၊ အရှင်ကဝိန္ဒ၊ စိုင်းကျော်၊
ဇေယျာလှိုင်မင်း၊ ကိုသန်းမြင့်

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်းနှင့် အတွင်းအပြင်အဆင်

အရှင်အာဒိစ္စဝံသ

ထုတ်ဝေသူ

သုတေသန ဘာသာပြန်နှင့် စာအုပ်ထုတ်ဝေရေးဌာန(၀၂၅၆၁)

ပုံနှိပ်သူ

ထုတ်ဝေသည့်စာအုပ်ကတ်တလောက်အညွှန်း(CIP)

ဒေါက်တာဘဒ္ဒန္တထေရ်

စရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာနိဿယသစ်

စာ-၅၃၆+၇၂၊ ၂၃.၅×၁၅.၃ စင်တီ

စရိယာပိရူကစန္ဒကထာနိဿယသစ်

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၃-ယူဇနယဝဂ္ဂ

၁-ယူဇနယစရိယာဝဏ္ဏနာ

ရှေးနိဿယ(ပေမူ)၏ အနက်	၈
ဂါထာအနက်	၁၁
ဇာတ်ပေါင်း	၁၂
ပါရမီ ၁၀-ပါးလုံး ရသင့်ပုံ	၁၂

၂- သောမနဿစရိယာဝဏ္ဏနာ

အနုပုဗ္ဗိကထာ	၁၆
သူပေယျသာက	၂၁
ပဏ္ဍိက	၂၁
ဂဏ္ဍိကကာသာဝံ	၂၂
ဇဠိလဟိဠိတာ	၃၀
ဂါထာများ၏အနက်	၃၅
ဇာတ်ပေါင်း	၄၀

၃-အယောဃရစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဓညပုညလက္ခဏံ	၄၄
ဥတ္တရိယံ	၄၈

ကိ

အာဝေဏိကံ	၄၈
ယမေကရတ္တိဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်	၅၃
ဇာတ်ပေါင်း	၅၅

၄-သိသစရိယာဝဏ္ဏနာ

သောတ္တိယေ	၅၆
လောကသန္နိဝါသော	၅၈
ဧကမာနသာ	၆၀
တံ န သုန္ဓရံ/ တံ သုန္ဓရံ	၆၂
ဂါထာအနက်	၆၉
ဂါထာတို့၏အနက်။။ ဒုတိယညီရသေ့ ကျိန်ဂါထာ	၇၀
တတိယညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၀
စတုတ္ထညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၁
ပဉ္စမညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၁
ဆဋ္ဌညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၁
သုဇယံချင်း၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၂
ကျွန်၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၂
ကဉ္စနဒေဝီ၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၂
ကျွန်မ၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၃
နတ်၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၃
ဝိကတ္ထမာနာ	၇၃
ဆင်၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၄
မျောက်၏ ကျိန်ဂါထာ	၇၄
ဗဇ္ဈတံ၊ နိယတု၊ ဟညတု	၇၄
သီမန္တိနီနံ	၇၇
ဂါထာအနက်	၇၉

ဂါထာအနက်	၈၀
ဂါထာအနက်	၈၁
ဂါထာအနက်	၈၁
ပစ္စုပ္ပန်	၈၂
ဇာတ်ပေါင်း	၈၃

၅-သောဏပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ

ကုဋ္ဌမ္ပံ ပဋိပဇ္ဇာဟိ	၈၆
ဘုဇိဿံ	၈၈
အယဗန္ဓနံ	၉၁
ခန္ဓာဝါရ	၉၇
အက္ခောဘနီ (ဏီ)	၁၀၀
ဂါထာများ၏အနက်	၁၀၂
ဇာတ်ပေါင်း	၁၀၅

၆-တေမိယစရိယာဝဏ္ဏနာ

မူဂပက္ခော	၁၀၇
တေမိယကုမာရော	၁၀၈
စတုသဋ္ဌိဓာတိယော	၁၁၂
ကာဠုကဏ္ဍိ	၁၁၇
မဟာဝိမံသာ ၁၆ ပါး	၁၂၄
ရန္တံ	၁၃၀
သန္ဓဿံ	၁၃၄
ဟတ္ထမုစ္ဆိတော	၁၃၄
တဇ္ဇေန္တော	၁၃၅
အဒု	၁၃၈

ကူ

နိယျာတယိတ္တာန	၁၄၀
အနေကာကာရဝေါကာရံ	၁၄၂
ဇာတ်ပေါင်း	၁၄၅
တိရစ္ဆာနဂတာပိ	၁၄၅

၇-ကပိရာဇစရိယာဝဏ္ဏဉာ

ဂါထာအနက်	၁၅၀
ဂါထာအနက်	၁၅၄
ဇာတ်ပေါင်း	၁၅၆

၈-သစ္စတာပသစရိယာဝဏ္ဏဉာ

မဟာသမ္မောဓိယာနံ	၁၆၁
-----------------	-----

၉-ဝဋ္ဋပေါတကစရိယာဝဏ္ဏဉာ

ကာလေန ကာလံ	၁၆၄
ပဋိဟာမိ ပတိဟာမိ	၁၆၇
ဝါယာမကရဏတ္ထမေဝ	၁၆၈
ဂါထာအနက်	၁၇၁
ဂါထာအနက်	၁၇၃
ကပ္ပဋိယပါဠိဟာရိယ	၁၇၄

၁၀-မစ္ဆရာဇစရိယာဝဏ္ဏဉာ

သဟညတိဟိ ပိဋိတော	၁၇၈
ဓမ္မတ္ထံ	၁၇၉
နိမိ	၁၈၂
ရန္တေဟိ	၁၈၃
ဂါထာအနက်	၁၈၆
ဇာတ်ပေါင်း	၁၈၇

၁၁-ကဏ္ဍဝိပါယနစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာအနက်	၁၉၁
ဝိညုပ္ပသတ္ထံ သတံ ဌာနံ	၁၉၂
ဥဉ္ဇာစရိယာယ	၁၉၄
တ သဗ္ဗနာမ်အစွဲ	၂၀၁
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၀၈
ဇာတ်ပေါင်း	၂၁၁

၁၂-မဟာသုတသောမစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာအနက်	၂၂၀
ဂါထာတို့၏အနက်	၂၂၅
ဘာဂျံ	၂၂၇
ပထမတောင်းသောဆု	၂၃၆
နိဗ္ဗိသေဝန	၂၃၇
ဖာသုကာ၊ အရောဂ	၂၃၈
ဇာတ်ပေါင်း	၂၃၉

၁၃-သုဝဏ္ဏသာမစရိယာဝဏ္ဏနာ

ကာမာဝစရမေတ္တံ	၂၄၃
မေတ္တာယမုပနာမယိံ	၂၄၈
ပဉ္စာဝုဓ	၂၅၁
ဂါထာအနက်	၂၅၄
ဇာတ်ပေါင်း	၂၅၈

၁၄-ကောရာစစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာအနက်	၂၆၇
----------	-----

ကဲ

ဧကရာဇာ+ဧကရာဇ	၂၆၇
ဂါထာအနက်	၂၆၈
ဂါထာအနက်	၂၇၃
အသယုသာဟီ	၂၇၃

၁၅-မဟာဇောမဟံသစရိယာဝဏ္ဏနာ

ဥဒ္ဓတာ	၂၇၆
ဥဒ္ဓဋ္ဌာ	၂၇၆
ပါရမီ ၁၀ ပါးလုံး ရသင့်ပုံ	၂၈၃

ဥစ္စါနဂါထာဝဏ္ဏနာ

ဂါထာအနက်	၂၉၀
ဂါထာအနက်	၂၉၂
ဂါထာအနက်	၂၉၃
ဂါထာအနက်	၂၉၄
ဂါထာအနက်	၂၉၅
ဂါထာအနက်	၂၉၆
ဂါထာအနက်	၂၉၇
ဂါထာအနက်	၂၉၈
ဂါထာအနက်	၂၉၉
ဂါထာအနက်	၃၀၀
ဂါထာအနက်	၃၀၀
ဂါထာတို့၏အနက်	၃၀၁

မင်္ဂလာကဏ္ဍ

ပါရမီ	၃၀၃
ပါရမီ	၃၀၄

ပရမဿ	၃၀၆
ဂါထာအနက်	၃၀၈
သာဓကပါဌ်အနက်	၃၀၈
ဂါထာအနက်	၃၀၉
အာသယသုဒ္ဓိ	၃၁၃
သံဝေဂဉာဏ်	၃၂၁
ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထု ရှစ်ပါး	၃၂၂
ဂါထာအနက်	၃၂၅
မနုဿတ္တဘာဝေါ	၃၂၆
သာဓကပါဌ်အနက်	၃၂၇
ဗုဒ္ဓဘူမိ	၃၃၃
ဂါထာအနက်	၃၃၅
ကလျာဏမိတ္တ	၃၃၉
ဂါထာအနက်	၃၄၈
အဘိနိဟာရော သဗ္ဗပါရမီနံ ပစ္စယော	၃၅၀
ဗုဒ္ဓဘူမိလေးပါး	၃၅၅
အဇ္ဈာသယခြောက်ပါး	၃၅၅
အဇ္ဈာသယတာ ၁၀ ပါး	၃၅၆
ဒါနပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၅၈
ဟတ္ထိသိနာနသဒိသီ	၃၆၄
သီလပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၆၇
သာဓကပါဌ်အနက်	၃၆၈
နေက္ခမ္မပါရမီအကြောင်းဆင်ခြင်ပုံ	၃၇၅
ပညာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၇၆
ဝီရိယပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၈၂
ခန္တီပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၈၄

ကော်

သစ္စာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၉၂
အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၉၃
မေတ္တာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၉၃
ဥပေက္ခာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	၃၉၅
စရုဏ ၁၅ ပါး အဘိညာဉ်တရားများလည်း	
ပါရမီ၏ အခြေခံအကြောင်း တရား ဖြစ်ပုံ	၃၉၈
ပါရမီတို့၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းများ	၄၀၁
ပါရမီတို့၏ ဖြူစင်ကြောင်းတရားများ	၄၀၂
ပါရမီတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ	၄၀၃
ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၀၅
အာမိသဒါန ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၀၇
အဘယဒါန ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၁၃
ဓမ္မဒါန ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၁၄
သုတ္တန်နည်း အလှူ ၁၀ ပါး လှူပုံ	၄၁၆
အဘိဓမ္မာနည်း အလှူခြောက်ပါးလှူပုံ စသည်	၄၁၇
ရူပဒါန	၄၂၁
သဒ္ဓါဒါန	၄၂၂
ဂန္ဓဒါန	၄၂၃
ရသဒါန	၄၂၄
ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါန	၄၂၄
ဓမ္မဒါန	၄၂၅
သီလပါရမီကျင့်စဉ်	၄၂၈
ဝါရိတ္တသီလကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၂၉
သတ္တဝီဓမ္မထုနသံယောဂ	၄၃၀
ဇဝံဘူတော ဟိ အယံ	၄၃၂
မေတ္တာအကျိုး ၁၁ မျိုး	၄၃၃

စာရိတ္တသီလ ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၃၉
နေက္ခမ္မပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၅၀
ဆာတဇ္ဈတ္တဘောဇနံ	၄၅၁
ပညာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၅၅
ဝီရိယပါရမီဖြည့်ကျင့်ပုံ	၄၆၂
ပါရမီအပြား	၄၇၃
အကဏ္ဍအသုက္ကတရား	၄၇၄
ပါရမီအကျဉ်းချုပ်	၄၇၈
ယထာသမ္ဘဝ တိကစသည်	၄၈၂
တံ အသိဒ္ဓိ	၄၉၁
ပါရမီတို့ကို ပြည့်စုံစေကြောင်းတရားများ	၄၉၆
သင်္ဂဟဂါထာအနက်	၅၀၅
ပါရမီတို့၏ အကျိုးရင်းတရား	၅၁၉
ဂါထာအနက်	၅၂၀
သာဓကပါဌ်အနက်	၅၂၄
သာဓကပါဌ်အနက်	၅၂၇

နိဂမ္မနကထာ

အရှင်ဓမ္မပါလ ဆုတောင်း	၅၃၁
အက္ခရာစဉ်မှတ်သားဖွယ်များ	၅၃၃

စရိယာပိသုကပါဠိစတန်နိဿယသင်္ဂ

မာတိကာ

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

၃။ ယုဇ္ဈယဝဂ္ဂ

၁။ ယုဇ္ဈယစရိယ	၃
၂။ သောမနဿစရိယ	၆
၃။ အယောဃရစရိယ	၁၄
၄။ ဘိသစရိယ	၁၈
၅။ သောဏပဏ္ဍိတစရိယ	၂၁
၆။ တေမိယစရိယ	၂၄
၇။ ကပိရာဇစရိယ	၃၁
၈။ သစ္စတာပသစရိယ	၃၃
၉။ ဝဇ္ဇပေါတကစရိယ	၃၄
၁၀။ သုတသောမစရိယ	၄၇
၁၁။ သုဝဏ္ဏသာမစရိယ	၅၀
၁၂။ ဧကရာဇစရိယ	၅၁
၁၃။ မဟာလောမဟံသစရိယ	၅၄
တဿုဒ္ဓါနံ	၅၆

၃-ယုဇ္ဈယဝဂ္ဂ

၁-ယုဇ္ဈယစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။၁၇၇။) ၁။ တတိယဝဂ္ဂဿ - တတိယဖြစ်သော ယုဇ္ဈယဝဂ်၏။ ပဌမေ - ပဌမဖြစ်သော ယုဇ္ဈယစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော။) အဓိတယသောတိ - ကား၊ အပရိမိတပရိဝါရဝိဘဝေါ - မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော အခြံအရံစည်းစိမ်ရှိသော၊ (ပါဠိတော် အဟံ၌ စပ်) ရာဇပုတ္တော ယုဇ္ဈယော - တိ - ကား၊ ရမ္မနဂရေ - ရမ္မမြို့၌၊ သဗ္ဗဒတ္တဿ နာမ - သဗ္ဗဒတ္တမည်သော၊ ရညော - ၏၊ ပုတ္တော - သားတော်ဖြစ်သော၊ နာမေန - အမည်အားဖြင့်၊ ယုဇ္ဈယော နာမ - ယုဇ္ဈယမည်သော၊ (အဟံ၌စပ်)။

ဟိ - ချဲ့၊ အယံ ဗာရာဏသီ - ဤဗာရာဏသီမြို့သည်၊ ဥဒယဇာတ - ကေ - ဥဒယဇာတ်၌၊ သုရန္တနနဂရံ နာမ - သုရန္တနမြို့မည်သည်၊ ဇာတာ - ဖြစ်ပြီ၊ စူဠသုတသောမဇာတကေ - ၌၊ သုဒဿနံ နာမ - သုဒဿနမည် သည်၊ (ဇာတာ)။ သောဏနန္ဒဇာတကေ - ၌၊ ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓံ နာမ - ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓ မည်သည်၊ (ဇာတာ)၊ ခဏ္ဍဟာလဇာတကေ - ၌၊ ပုပ္ဖဝတီ နာမ - ပုပ္ဖဝတီ မည်သည်၊ (ဇာတာ)၊ ဣမသ္မိံ ပန ယုဇ္ဈယဇာတကေ - ဤယုဇ္ဈယဇာတ်၌ ကား၊ ရမ္မနဂရံ နာမ - သည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်လေပြီ။ ဧဝံ - ဤသို့၊ အဿ - ထိုဗာရာဏသီမြို့၏၊ နာမံ - အမည်သည်၊ ကဒါစိ - တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ ပရိဝတ္တတိ - ပြောင်းလဲ၏၊ တေန - ထို့ကြောင့်၊ “ရာဇပုတ္တောတိ ရမ္မနဂရေ သဗ္ဗဒတ္တဿ နာမ ရညော ပုတ္တော”တိ - ဟူ၍၊ (အဋ္ဌကထာစရိယေန - သည်)၊ ဝုတ္တံ။ ပန - ဆက်၊ တဿ ရညော - ထိုသဗ္ဗဒတ္တမင်း၏၊ ပုတ္တ - သဟဿံ - သားတစ်ထောင်သည်၊ အဟောသိ - ရှိလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဇေဋ္ဌပုတ္တော - သားကြီးတည်း၊ တဿ - ထိုဘုရား အလောင်းအား၊ ရာဇာ - သဗ္ဗဒတ္တမင်းသည်၊ ဥပရန္တံ - အိမ်ရှေ့မင်း၏အဖြစ်ကို (အိမ်ရှေ့မင်းရာထူးကို)၊ အဒါသိ။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းဖြစ်သော

အိမ်ရှေ့မင်းသားသည်၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ မဟာဒါနံ- အလှူကြီးကို၊ ပဝတ္တေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ (ဤအဋ္ဌကထာ၊ စာ-၆၂ ၌ ပြဆိုအပ်သောအလှူမျိုး တည်း။) ဧဝံ- ဤသို့၊ ကာလေ- အချိန်သည်၊ ဂစ္ဆန္တေ- သွားသည်ရှိသော်၊ ဗောဓိသတ္တော-သည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ ပါတောဝ- နံနက်စောစောကပင်လျှင်၊ ရထဝရံ- မြတ်သောရထားကို၊ အဘိရဟိတွာ- တက်စီး၍၊ မဟန္တေန- များ၊ မြတ်လှစွာသော၊ သိရိဝိဘဝေန- မင်းကျက်သရေစည်းစိမ်ဖြင့်၊ ဥယျာနကီဠု- ဥယျာဉ်ကစားခြင်းကို၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားသည်ရှိသော်၊ ရုက္ခဂ္ဂ-တိဏဂ္ဂသာခဂ္ဂမက္ကဋ္ဌကသုတ္တဇာလာဒီသု- သစ်ပင်ဖျား၊ မြက်ဖျား၊ သစ်ခက်ဖျား၊ ပင့်ကူမျှင်၊ ပိုက်ကွန် အစရှိသည်တို့၌၊ မုတ္တဇာလာကာရေန- ပုလဲ ကွန်ယက် အခြင်းအရာဖြင့်၊ လဂ္ဂေ- ငြိတွယ်နေကုန်သော၊ ဥဿာဝဗိန္နု- ဆီးနှင်းပေါက်တို့ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “သမ္မသာရထိ- အမောင်ရထားထိန်း၊ ဧတံ- ဤအရာသည်၊ ကိ နာမ- အဘယ်အမည်ရှိသနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးသည်ရှိသော်၊ “ဒေဝ- အရှင်သား၊ ဧတေ- ဤအရာတို့ သည်၊ ဟိမသမယေ- ဆီးနှင်းကျရာချိန်အခါ၌၊ ပတနကဥဿာဝဗိန္နု နာမ- ကျရောက်လာသော ဆီးနှင်းပေါက်တို့မည်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ ဒိဝသဘာဂံ- နေ့အဖို့(နေ့ပိုင်း)ကို၊ ဥယျာနေ- ဥယျာဉ်တော်၌၊ ကီဠိတွာ- မြူးတူးပျော်ပါး ကစား၍၊ သာယနသမယေ- ညနေချမ်းအချိန်၌၊ ပစ္စာဂစ္ဆန္တော- နန်းတွင်းသို့ပြန်သည်ရှိသော်၊ တေ- ထိုဆီးနှင်းပေါက်တို့ကို၊ အဒိသွာ- မတွေ့မြင်ရတော့သောကြောင့်၊ “သမ္မသာရထိ- ထိန်း၊ တေ ဥဿာဝဗိန္နု- ထိုဆီးနှင်းပေါက်တို့သည်၊ ကဟံ- အဘယ်မှာနည်း၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တေ- ထိုဆီးနှင်းပေါက်တို့ကို၊ န ပဿာမိ- မတွေ့မြင်ရတော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးမြန်းသည်ရှိသော်၊ “ဒေဝ- အရှင်သား၊ သူရိယေ- နေသည်၊ ဥဂ္ဂစ္ဆန္တေ- တက်သည်ရှိသော်၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော ဆီးနှင်းပေါက် တို့သည်၊ ဘိဇ္ဇိတွာ- ပြိုကွဲ၍၊ ဝိလယံ- ပျက်စီးခြင်းသို့၊ (ဝိလယန္တိ ဝိနာသံ။ သံ၊ ဇီ၊ ၂။

၁၆၈။) ဂစ္ဆန္တိ- ရောက်ကုန်၏။ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ဤ။ “ဣမေ-
 ဤဆီးနှင်းပေါက်တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ- ဖြစ်ပြီး၍၊ ဘိဇ္ဇန္တိ ယထာ- ပြိုကွဲ
 ပျက်စီးကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- တူ၊ ဣမေသံ သတ္တာနံ- ဤသတ္တဝါတို့၏၊
 ဇီဝိတသင်္ခါရာပိ- အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေဟူသော သင်္ခါရတရားတို့သည်လည်း၊
 ဝါ- အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေနှင့်စပ်သော သင်္ခါရတရားတို့သည်လည်း၊ တိဏဂ္ဂေ-
 မြက်ဖျား၌၊ ဥဿာဝဓိန္ဒြသဒိသာဝ- ဆီးနှင်းပေါက်နှင့် တူကုန်သည်သာ
 တည်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မယာ- ငါသည်၊ ဗျာဓိဇရာမရဏေဟိ- နာ
 မှု အိုမှု သေမှုတို့သည်၊ အပီဠိတေနေဝ- မနှိပ်စက်အပ်သေးမီသာလျှင်၊
 မာတာပိတရော- မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊
 ပဗ္ဗဇိတုံ- ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။ ဣတိ- သို့(ကြံ၍)၊
 ဥဿာဝဓိန္ဒြမေဝ- ဆီးနှင်းပေါက်ကိုသာလျှင်၊ အာရမ္မဏံ ကတွာ- အာရုံပြု
 ၍၊ အာဒိတ္တေ ဝိယ- မီးပုံကြီးတို့ကိုကဲ့သို့၊ တယော ဘဝေ- သုံးပါးသော
 ဘဝတို့ကို၊ ပဿန္တော- ရှုမြင်လျက်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဂေဟံ- နန်းတော်သို့၊
 အာဂန္တာ- ပြန်လာ၍၊ အလင်္ကာတပဋိယတ္တာယ- တန်ဆာဆင်မှုနှင့်စပ်သော၊
 ဝိနိစ္ဆယသာလာယ- တရားခုံရုံး၌၊ နိသိန္နဿ- ထိုင်နေတော်မူသော၊ ပိတု-
 ဖခမည်းတော်၏၊ သန္တိကမေဝ- အထံတော်သို့သာ၊ ဂန္တာ- သွား၍၊ ပိတရံ-
 ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်လျောက်ပတ်သောနေရာ၌၊ ဌိတော-
 ရပ်တည်လျက်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရဟန်း၏ အဖြစ်ကို၊ ယာစိ- တောင်းပြီ။ တေန-
 ထို့ကြောင့်၊ “ဥဿာဝဓိန္ဒြ...ပဗ္ဗဇ္ဇမနုယာစဟ”န္တိ- စကားကို၊ ဘဂဝတာ-
 သည်၊ ဝုတ္တံ၊ (ဂါထာအနက် ဤကျမ်းပါဠိတော်နိဿယတွင် ရှု)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာ စကားရပ်၌၊ သူရိယာတပေတိ- ကား၊ သူရိ-
 ယာတပဟေတု- နေပူဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ သူရိယရသ္မိသမ္ပဿနိမိတ္တံ-
 နေရောင်ခြည် ထိတွေ့မှုလျှင် အကြောင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်)၊
 သူရိယာတပေနာတိပိ- သူရိယာတပေနဟူ၍လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိသည်။
 (အတ္ထိ- ရှိ၏။) ပတိတံ ဒိသ္မာနာတိ- ကား၊ ဝိနဋ္ဌံ- ပျက်စီးသွားသော
 ဆီးနှင်းပေါက် ကို၊ ပဿိတွာ- မြင်ရ၍၊ ပုဗ္ဗေ- နံနက်စောစွာ ရှေ့အခါက၊

ရက္ခဂ္ဂါဒီသု - သစ်ပင်ဖျားစသည်တို့၌၊ မုတ္တာဇာလာဒိအာကာရေန - ပုလဲ
 ကွန်ယက် အစရှိသော အခြင်းအရာဖြင့်၊ လဂ္ဂံ - ငြိတွယ်နေသည်၊ ဟုတ္တာ-
 ဤ၊ ဒိဿမာနံ - တွေ့မြင်အပ်သော ဆီးနှင်းပေါက်ကို၊ သူရိယရသ္မိ-
 သမ္ပဿေန - နေရောင်ခြည် တွေ့ထိခြင်းကြောင့်၊ ဝိနဋ္ဌံ - ပျက်စီးသွားသည်
 ကို၊ ပညာစက္ခုနာ - ပညာစက္ခု ဖြင့်၊ ဩလောကေတွာ - ကြည့်ရှုတွေ့မြင်၍။
 သံဝိဇ္ဇိန္တိ - ကား၊ ဧတာနိ - ဤဆီးနှင်းပေါက်တို့သည်၊ ဘိဇ္ဇန္တိ ယထာ-
 ပြိုကွဲပျက်စီးကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊
 ဇီဝိတာနိပိ - အသက်တို့သည်လည်း၊ ဝါ - အသက်နှင့်စပ်သော သင်္ခါရတရား
 တို့သည်လည်း၊ လဟုံ လဟုံ - လျင်မြန်စွာ လျင်မြန်စွာ၊ ဘိဇ္ဇမာနသဘာဝါနိ-
 ပြိုကွဲပျက်စီးခြင်း သဘောရှိကုန်၏၊ ဣတိ - သို့၊ အနိစ္စတာမနသိကာရ-
 ဝသေန - မမြဲသည်၏ အဖြစ်ကို နှလုံးသွင်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သံဝေဂံ -
 ထိတ်လန့်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိ - ရောက်လေပြီ။

တဒေဝါဓိပတိ ကတွာ၊ သံဝေဂမနုဗြူဟယိန္တိ - ကား၊ ဥဿာဝဓိန္ဒြနံ -
 ဆီးနှင်းပေါက်တို့၏၊ တညေဝ အနိစ္စတံ - ထိုမမြဲသည်၏အဖြစ်ကိုသာ၊
 အဓိပတိ - အကြီးအကဲကို၊ မုခံ - အဦးကို၊ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ - ရှေ့သွားကို၊ ပုရေ-
 စာရိကံ - ခေါင်းဆောင်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ တထေဝ - ထိုအတူသာလျှင်၊
 သဗ္ဗသင်္ခါရာနံ - အလုံးစုံသောသင်္ခါရတရားတို့၏၊ ဣတ္ထရဋ္ဌိတိကတံ -
 တိုတောင်းသော တည်တံ့ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပရိတ္တကာလတံ - နည်း
 သောကာလ ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ မနသိကရောန္တော - နှလုံးသွင်းလျက်၊
 ဧကဝါရံ - တစ်ကြိမ်၊ ဥပ္ပန္နံ - ဖြစ်ပေါ်သော၊ သံဝေဂံ - ကို၊ ပုနပ္ပုနံ -
 ထပ်ခါထပ်ခါ၊ ဥပ္ပါဒနေန - ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်၊ အနုဝဗျေသိ - ထပ်ခါတလဲလဲ
 တိုးပွားစေပြီ။

ပဗ္ဗဇ္ဇမနုယာစဟန္တိ - ကား၊ “တိဏဂ္ဂေ - မြက်ဖျား၌၊ ဥဿာဝဓိန္ဒြ
 ဝိယ - ဆီးနှင်းပေါက်ကဲ့သို့၊ န စိရဋ္ဌိတိကေ - ကြာမြင့်စွာတည်တံ့ခြင်း မရှိ
 ကုန်သော၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ ဇီဝိတေ - အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေတို့ကို၊

မယာ- သည်၊ ဗျာဓိဇရာမရဏေဟိ- နာမူ အိုမူ သေမူတို့သည်၊ အနဘိ-
ဘူတေနဝ- မလွမ်းမိုးအပ်မီပင်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရဟန်းပြု၍၊ ယတ္ထ-အကြင်
နိဗ္ဗာန်၌၊ ဧတာနိ- ဤဗျာဓိဇရာမရဏတို့သည်၊ န သန္တိ၊ အမတ်-သေခြင်း
မရှိသော၊ တံ မဟာနိဗ္ဗာနံ- ထိုမြတ်သောနိဗ္ဗာန်ကို၊ ဂဝေသိတဗ္ဗံ-ရှာဖွေ
သင့်၏။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ မာတာပိတရော-မယ်တော်
ခမည်းတော်တို့သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ-ချဉ်းကပ်၍၊ ဝန္တိတွာ-ရှိခိုး၍၊ “မေ-
ကျွန်တော်မျိုးအား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရဟန်း၏အဖြစ်ကို၊ အနုဇာနာထ-ခွင့်ပြုကြပါ
ကုန်” ဣတိ- သို့၊ တေ- ထိုမယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို၊ အဟံ-
သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရဟန်း၏အဖြစ်ကို၊ ယာစိ- တောင်းပြီ။ ဧဝံ- သို့၊ မဟာ-
သတ္တေန- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ရဟန်း၏အဖြစ်ကို၊ ယာစိ-
တာယ- တောင်းအပ်သည်ရှိသော်၊ သကလနဂရေ- တစ်မြို့လုံး၌ (မြို့လုံး
ကျွတ်)၊ “ဥပရာဇာ- အိမ်ရှေ့မင်းဖြစ်သော၊ ယုဇ္ဈယော- ယုဇ္ဈယသည်၊
ပဗ္ဗဇိတုကာမော ကိရ- ရဟန်းပြုလိုသတတ်”၊ ဣတိ- သို့၊ မဟန္တံ-
ကြီးစွာသော၊ ကောလာဟလံ-အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် ပြောဆိုသံသည်၊
အဟောသိ။

စ- ဆက်၊ တေန သမယေန- ၌၊ ကာသိရဋ္ဌဝါသိနော- ကာသိတိုင်း
သားတို့သည်၊ ရာဇာနံ- သဗ္ဗဒတ္တမင်းကို၊ ဒဋ္ဌံ- ဖူးမြင်ခြင်းငှာ၊ အာဂန္တာ-
လာ၍၊ ရမ္မကေ- ရမ္မမြို့၌၊ (က- အနက်ထူးမရှိကြံ) ပဋိဝသန္တိ- နေကြကုန်
၏။ တေ သဗ္ဗေပိ- ထိုကာသိတိုင်းသားအားလုံးတို့သည်၊ သန္တိပတိသု-
စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်ပြီ။ ဣတိ- သို့၊ သပရိသော- အခြံအရံ ပရိသတ်
နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ရာဇာ- သဗ္ဗဒတ္တမင်းသည်လည်းကောင်း၊ နေဂမာ စေဝ-
နိဂုံးသူ/သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇာနပဒါ စ- ဇနပုဒ်သူ/သားတို့သည်
လည်းကောင်း၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ မာတာ- မယ်တော်
ဖြစ်သော၊ ဒေဝီ စ- မိဖုရားသည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊
ဩရောဓာ စ- မောင်းမတို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟာသတ္တံ- ဘုရား

အလောင်းကို၊ “တာတ ကုမာရ- အမောင်မင်းသား၊ တံ- သည်၊ မာ
ခေါ ပဗ္ဗဇ္ဇိ- ရဟန်းမပြုပါလင့်”။ ဣတိ- သို့၊ နိဝါရေသုံ- တားမြစ်ကြကုန်
ပြီ။ တတ္ထ-ထိုတားမြစ်ကြရာ၌၊ ရာဇာ- သဗ္ဗဒတ္တမင်းသည်၊ တေ-
သင်မင်းသားအား၊ ကာမေဟိ- လိုချင်စရာကာမတို့မှ၊ ဦနံ-ယုတ်လျော့
မပြည့်စုံသည်၊ သစေ (ဟောတိ)- အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-
သော်၊) အဟံ- သည်၊ တေ- သင်မင်းသားအတွက်၊ ပရိပူရယာမိ- ဖြည့်
ဆည်းပေးအံ့၊ အဇ္ဇေဝ- ယနေ့ပင်လျှင်၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ-
ပြုကျင့်လော့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မိန့်ပြီ။

တဿ- ထိုခမည်းတော်မင်းကြီးအား၊ မဟာသတ္တော- သည်၊

“ရထေသဘ- ရထားစီးမင်းတကာတို့ထက်မြတ်သော၊ ဒေဝ- အရှင်
မင်းမြတ်၊ မံ- ငါကို၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိ- ရဟန်းပြုမည်ကို၊ မာ နိဝါရေဟိ-
မတားမြစ်လင့်။ (တစ်နည်း) ပဗ္ဗဇ္ဇိ- ရဟန်းပြုမည်ဖြစ်သော၊ မံ-
ငါကို၊ မာ နိဝါရေဟိ။ အဟံ- သည်၊ ကာမေဟိ- လိုချင်စရာ ကာမတို့
နှင့်၊ သမ္မတ္တော= သမတ္တော-ပြီးပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ) ဇရာယ-
ဇရာ၏၊ ဝသံ- အလိုသို့၊ မာ အန္တဂူ- မလိုက်ပါတော့”။

ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော- ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္ဒမေဝ- ရဟန်း အဖြစ်၏အလိုဆန္ဒကို
သာ၊ ဝတွာ- လျှောက်ကြား၍၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊
ဩရောဓေဟိ- မောင်းမတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ မာတုယာ-သည်၊ ကရဏံ-
သနားဖွယ်၊ (ကရဏာသက်ဖွယ်) ပရိဒေဝန္တိယာ-ငိုကြွေး သည်ရှိသော်၊
(တစ်နည်း) ကရဏံ- ဖွယ်၊ ပရိဒေဝန္တိယာ-သော၊ မာတုယာ-အား-

(၌။ ၁၇၉။) “တိဏဂ္ဂမိ- မြက်ဖျား၌၊ ဥဿာဝေါ- ဆီးနှင်းသည်၊
သူရိယုဂ္ဂမနံ- နေထွက်ခြင်းကို၊ ပတိ- အစွဲပြု၍၊ (ဘိဇ္ဇတိ)ဣဝ-
ပြိုကွဲပျက်စီးသွားသကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ မနဿာနံ- လူတို့၏၊
အာယု- အသက်ဇီဝိတိန္ဒြေသည်၊ (ယသ္မာ- ကြောင့်) ဘိဇ္ဇတိ၊ (တသ္မာ)
အမ္မ- မယ်တော်၊ မံ- ကျွန်တော်မျိုးကို၊ မာ နိဝါရယ- မတားမြစ်ပါ
လင့်။”

ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော- ဤ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇကာရဏံ- ရဟန်းပြုရခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ကထေတွာ- လျှောက်ကြား၍၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူးအပြားပြားများစွာ၊ တေဟိ- ထိုမယ်တော်ခမည်းတော်အမျိုးရှိသော ပြည်သူပြည်သားတို့သည်၊ ယာစိယမာနောပိ- (ရဟန်းမပြုရန်)တောင်းပန်အပ်သော်လည်း၊ အဘိသံဝဗုမာနသံဝေဂတ္တာ- အလွန်တိုးပွားစေအပ်သော သံဝေဂဉာဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနောသက္ကိတမာနသော- မဆုတ်နစ်သော စိတ်ဓာတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ- လည်းကောင်း၊) ပိယတရေ- အထူးသဖြင့် ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သော၊ မဟတိ- များစွာသော၊ ဉာတိပရိဝဇ္ဇေ- ဆွေမျိုး အသိုင်းအဝိုင်း၌လည်းကောင်း၊ (အာဗန္ဓနတ္ထေန ဉာတိ ဧဝ ပရိဝဇ္ဇော ဉာတိပရိဝဇ္ဇော။ မ၊၂။ ၁၀၉။) ဥဠာရေ- မွန်မြတ်သော၊ ရာဇိဿရိယေ စ- မင်း၏အစိုးရသည်၏အဖြစ်၌လည်းကောင်း၊ ဝါ- မင်း၏အာဏာ၌လည်းကောင်း၊ နိရပေက္ခ- စိတ္တော- ငဲ့ကွက်သော စိတ်မရှိသည်၊ (ဟုတွာ- လည်းကောင်း) ပဗ္ဗဇိ- ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ။

တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ယာစန္တိ ဓံ ပဉ္စလိကာ...အနပေက္ခော ပရိစ္ဆဇိ”န္တိ- ဟူသော ဂါထာစကားကို၊ (ဘဂဝတာ) ဂုတ္တံ။ (ဂါထာတို့၏ အနက်ကို ဤကျမ်းပါဠိတော်နိဿယတွင် ရှု)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ပဉ္စလိကာတိ- ကား၊ ပဂ္ဂဟိတအဉ္စ- လိကာ- မြှောက်ချီအပ်သော လက်အုပ်ရှိကုန်လျက်။ သနေဂမာ သရဋ္ဌ- ကာတိ- ကား၊ နေဂမေဟိ စေဝ- နိဂုံးသူ/သားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ရဋ္ဌဝါသီဟိ စ- နိုင်ငံသူ/သားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ သဗ္ဗေ- ကုန်သော၊ ရာဇပုရိသာ- မင်းအမှုထမ်း ယောက်ျားတို့သည်၊ “ဒေဝ- အရှင်သား၊ တွံ၊ မာ ခေါ ပဗ္ဗဇိ- ရဟန်း မပြုပါလေလင့်”၊ ဣတိ- သို့၊ ဓံ- ငါကို၊ ယာစန္တိ။ မာတာပိတရော ပန- မယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်ကား၊ “ပုတ္တ- ချစ်သား၊ အဇ္ဇေဝ- ယနေ့ပင်လျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇ- စိုးမိုးအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်လော့၊ ဂါမနိဂမရာဇောနိအဘိဝုဒ္ဓိယာ- ရွာ၊ နိဂုံး၊ မင်းနေပြည် တိုးတက်စည်ကားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝေပုလ္လ-

ပတ္တိယာ စ- ပြန့်ကျယ်ခြင်းသို့ရောက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ (နိုင်ငံပိုင်
မြေစရိယာ တိုးပွားလာသည်၊ ကျယ်ပြန့်လာသည်-ဟူလို) ဣဒ္ဓံ- တိုးတက်
စည်ကားသော၊ ဝိဘဝသာရသမ္ပတ္တိယာ- စည်းစိမ်အနှစ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်
လည်းကောင်း၊ သဿာဒိနိပ္ပတ္တိယာ စ- ကောက်စပါးအစရှိသည်နှင့်
ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖီတံ- ကြွယ်ဝချမ်းသာသော၊ ဣမံ မဟာ-
မဟိ- ဤမြေကြီးအပြင်ကို၊ အနုသာသ- ဆုံးမသွန်သင်လေလော့၊ (ဌာနပစာ
သဒ္ဓါတည်း။) ဆတ္တံ- ထီးဖြူကို၊ ဥဿာပေတွာ- စိုက်ထူစေ၍၊ ရန္တံ-
ကို၊ ကာရေဟိ- ပြုလုပ်လေလော့၊ ဣတိ ယာစန္တိ။ ပန- ကား၊ ဧဝံ-
သို့၊ ယော မဟာဇနော- အကြင် လူများအပေါင်းသည်၊ ရညာ- မင်းနှင့်၊
သဟ- တကွ၊ (ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏) ဣတိ- ကြောင့်၊ (သော မဟာဇနော-
သည်၊ သရာဇကော- သရာဇကမည်၏။) သရာဇကေ- မင်းနှင့်တကွ
ဖြစ်သော၊ တထာ- ထိုအတူ၊ သဟောရောဓေ(သဟ+ဩရောဓေ)- မောင်းမ
နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သနေဂမေ- နိဂုံးသူ/သားနှင့်တကွဖြစ်သော၊ သရဋ္ဌကေ-
နိုင်ငံသူ/သားနှင့်တကွဖြစ်သော၊ မဟာဇနေ- လူများအပေါင်းသည်၊
(ပရိဒေဝန္တေ အနာဒရိယဝန္တကတ္တားစပ်)၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအား
ဖြင့်၊ (ပရိဒေဝန္တေ- ငိုကြွေးသည်ရှိသော်၊) သုဏန္တာနမ္ပိ- ကြားသူတို့၏လည်း
ကောင်း၊ ပဂေဝ- ရှေးဦးကပင်၊ ပဿန္တာနံ- မြင်သူတို့၏လည်းကောင်း၊
မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ ကာရုညံ- သနားဖွယ်၏အဖြစ်သည်၊ ဟောတိ-
ဖြစ်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့သော အခြင်းအရာဖြင့်၊ (ဤသို့ မြင်သူ ကြားသူတို့
ကရုဏာသက်လောက်အောင်) ကရုဏံ- သနားဖွယ်၊ ပရိဒေဝန္တေ- ငိုကြွေး
စဉ်၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထို မင်း မိဖုရား ပြည်သူ များဗိုလ်လူတို့အပေါ်၌၊
အနပေက္ခော- ငဲ့ကွက်မှုမရှိဘဲ၊ အလဂ္ဂစိတ္တော- ကပ်ငြိသောစိတ်မရှိဘဲ၊
အဟံ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိ- ရဟန်းပြုခဲ့ပြီ၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်
ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

၁။ ရှေးနိဿယ(ပေမူ)၏ အနက်။ ။ ရှေးနိဿယ၌ “တထာ သဟောရောဓေ
သနေဂမေ...ဒဿေတိ။ (ဋ္ဌ။ ၁၇၉။) ဝါကျရှိ “မဟာဇနေ ပရိဒေဝန္တေ” ပုဒ်တို့ကို

၅-၆။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ယဒတ္ထိ- အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်
တော်အကျိုးငှာ၊ စက္ကဝတ္တိသိရိသဒိသံ- စကြဝတေးမင်း၏ အသရေနှင့်တူ
သော၊ ရဇ္ဇသိရိ- မင်း၏အသရေကိုလည်းကောင်း၊ ပိယတရေ- အထူးသဖြင့်
ချစ်အပ်ကုန်သော၊ ဉာတိဗန္ဓဝေ- ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေတို့ကိုလည်းကောင်း၊
ပဟာယ- စွန့်ခွာ၍၊ သိနိဒ္ဓံ- ပြေပြစ်သော (ပြေပြစ်ပျူငှာစွာ ဆက်ဆံတတ်
သော)၊ ပရိဂ္ဂဟပရိဇနံ- ထက်ဝန်းကျင်မှ ခေါ်ယူ၍ ခန့်ထားအပ်သော
အနီးနေ လူအပေါင်းကိုလည်းကောင်း၊ လောကာဘိမတံ- လူအပေါင်းသည်
အလွန်အလိုရှိအပ်သော၊ မဟန္တံ- များစွာသော၊ ယသဉ္စ- အခြံအရံကိုလည်း
ကောင်း၊ နိရပေက္ခော- ငဲ့ကွက်သောစိတ်မရှိဘဲ။ ပရိစ္ဆဇိ- စွန့်ခဲ့ပြီ၊ ဣတိ-
ဤအနက် အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတုံ- ငှာ၊ ဒွေ ဂါထာ၊ အဘာသိ- ဟော
တော်မူပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာ စကားရပ်၌၊ ကောဝလန္တိ- ကား၊ အနဝသေ-
သံ- အကြွင်းအကျန်မရှိသော၊ ဣတ္တာဂါရံ- မောင်းမကိုလည်းကောင်း၊

ကမ္မတ္ထသမ္ပန်ပြီး “အနပေက္ခော၌ စာစပ်စေလိုဟန်ရှိသည်။ ယင်း၏ အနက်ယောဇနာ
ပုံမှာ “တထာ- ထိုအတူ၊ သဠာရေဓေ (သဟောရေဓေ)- မောင်းမနှင့်တကွ
ကုန်သော၊ သနေဂမေ- နိဂုံးသူတို့နှင့်တကွကုန်သော၊ မဟာဇနေ- လူအပေါင်းတို့ကို၊
ယထာ သုဏန္တာနံ- စကားကို ကြားလေတိုင်းဖြစ်သော သူတို့အားလည်း၊ ကာရုညံ-
သနားဖွယ်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ အဟောသိ(ဟောတိ)- ဖြစ်၏၊ ပဿန္တာနံ- မြင်ကုန်
သောသူတို့အား၊ ပဂေဝ- အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာရှိတော့အံ့နည်း၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊
ကာရုညံ- သနားဖွယ်သည်၊ ဟောတိ-ဖြစ်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကာရုညံ (ကရုဏံ)-
သနားဖွယ်၊ ပရိဒေဝန္တေ- ငိုကြွေးသူတို့ကို၊ (တတ္ထ တတ္ထ ပုဒ်အနက်ပေးမပါရှိ)
အနပေက္ခော- ငဲ့ကွက်ခြင်းကင်းသည်ဖြစ်၍၊ အလဂ္ဂစိတ္တော- ငြိတွယ်ခြင်းမရှိသည်
ဖြစ်၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိ- ရသေ့ရဟန်းပြု၏၊ ဣတိ- ဤ
သို့၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။”ဟူ၍ ဖြစ်ပါသည်။ မိမိကား ရှေးနိဿယ ကမ္မတ္ထပေးပုဒ်တို့ကို
အနာဒရိယဝန္တကတ္တာ၊ အနာဒရိယကြံ၍ သမ္ပန်ခဲ့သည်။ “ယထာ ဧဝံ”တို့ကိုလည်း
“ယထာ တထာ၊ ဥပမာမဟုတ်” စသောနိယံနှင့်အညီ သမ္ပန်ခဲ့သည်။ ဆင်ခြင်၍
သင့်ရာယူကြပါကုန်။

သမုဒ္ဒပရိယန္တံ- သမုဒ္ဒရာအဆုံးရှိသော၊ ပထဝီ စ- မြေအပြင်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဓိပ္ပာယေန- ရဟန်းပြုလိုသဖြင့်၊ စမောနော- စွန့်ခွာသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဧဝံ- သို့၊ မေ- ငါသည်၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို၊ အဓိဂန္တူ- ရရှိခြင်းငှာ၊ သက္ကာ- တတ်ကောင်း၏ (စွမ်းနိုင်၏)၊ ဣတိ- သို့၊ ဗောဓိယာယေဝ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏သာလျှင်၊ ကာရဏာ- အကြောင်းကြောင့်၊ ကိပ္ပိ- တစ်စုံတစ်ခုကို၊ န စိန္တေသိ- မကြံစည်၊ တတ္ထ- ထိုလောကီချမ်းသာ၌၊ ဤသကံ- အနည်းငယ်၊ လဂ္ဂံ- ကပ်ငြိတွယ်တာမှုကို၊ န ဇေနေသိ- မဖြစ်စေ၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။

တသ္မာတိ- ကား၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ မာတာပိတရော- မယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တဉ္စ မဟာယသံ- ထိုများစွာသော အခြံအရံကိုလည်းကောင်း၊ တံ ရဇ္ဇဉ္စ- ထိုမင်းအဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ မေ- ငါသည်၊ ဒေသံ- မချစ်အပ်သည်၊ န- မဟုတ်၊ ပိယမေဝ- ချစ်အပ်သည်သာတည်း၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ တတော- ထိုမယ်တော် ခမည်းတော်စသည်တို့ထက်၊ သတဂုဏေန- အဆအရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟဿဂုဏေန- အဆအထောင်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတသဟဿဂုဏေန- အဆအသိန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတညာဏမေဝ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုသာလျှင်၊ မယံ- ငါသည်၊ ပိယတရံ- အထူးသဖြင့် (ပို၍) ချစ်အပ်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မာတာဒီဟိ- မယ်တော်စသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ အဟံ တဒါ ပရိစ္စဇိ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၈၀။) သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ တဒေတံ- ထိုမယ်တော်ခမည်းတော်စသည်ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်လွှတ်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ မဟာသတ္တေ- ဘုရားအလောင်းသည်၊ နိက္ခမန္တေ- မြို့တော်မှ ထွက်ခဲ့သည်ရှိသော်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ကနိဋ္ဌဘာတာ- ညီငယ်ဖြစ်သော၊ ယုဓိဋ္ဌိလကုမာရော နာမ- ယုဓိဋ္ဌိလမင်းသားမည်သည်၊ ပိတရံ- ခမည်းတော်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိ ခိုး၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အနုဇာနာပေတွာ- ခွင့်ပြုစေ

၍၊ ဗောဓိသတ္တံ- ဘုရားအလောင်းသို့၊ အနုဗန္ဓိ- အစဉ်လိုက်လေပြီ၊ ဥဘောဝိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုမင်းသားတို့သည်၊ နဂရာ- ရမ္မမြို့မှ၊ နိက္ခမ္မ-ထွက်၍၊ မဟာဇန- လူများအပေါင်း(လူထုကြီး)ကို၊ နိဝတ္တေတွာ- နှစ်စေ(ပြန်လှည့်သွားစေ)၍၊ ဟိမဝန္တိ- ဟိမဝန္တာတောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ မနောရမေ- စိတ်နှလုံးမွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဌာနေ- အရပ်၌၊ အဿမပဒံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ကတွာ- ဆောက်လုပ်၍၊ ဣသိပဗ္ဗန္ဓိ- ရသေ့တည်းဟူသော ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ဝင်ရောက်၍၊ (ဤသည်ကိုထောက်၍ ရှေ့တွင်ပြဆိုခဲ့သော ပဗ္ဗဇိတို့အရလည်း ဣသိပဗ္ဗဇိကို သာ ယူ)။ ဈာနာဘိညာယော- ဈာန်၊ အဘိညာဉ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဝနမူလဖလာဒီဟိ- တော သစ်မြစ် သစ်သီး အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ယာပေတွာ- မျှတ၍၊ ဗြဟ္မလောက- ပရာယနာ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သာ လဲလျောင်းရာရှိကုန်သည်၊ ဝါ- ဗြဟ္မာ့ပြည် ရောက်ကုန်သည်၊ အဟေသု- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ “ဥဘော ကုမာရော ပဗ္ဗဇိတာ...သင်္ဂိ ဆေတွာန မစ္စုနော”တိ- ဟူသော ဂါထာစကားကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ယုဓဉ္ဇယော- ယုဓဉ္ဇယမင်းသားလည်းကောင်း၊ ယုဓိဋ္ဌိလော- ယုဓိဋ္ဌိလမင်းသားလည်းကောင်း၊ (ဣတိ-သို့)၊ ဥဘော- နှစ်ယောက်ကုန်သော၊ ကုမာရာ- မင်းသားတို့သည်၊ မာတာပိတရော- မယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကို၊ ပဟာယ- စွန့်ခွာခဲ့၍၊ မစ္စုနော- သေမင်း၏၊ သင်္ဂိ- ကပ်ငြိတတ်သော ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟကို၊ ဆေတွာန- ဝိက္ခမ္ဘနအစွမ်းဖြင့် ဖြတ်တောက်၍၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရသေ့တည်း ဟူသော ရဟန်းပြုခဲ့ကြကုန်ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကား၌၊ သင်္ဂိ ဆေတွာန မစ္စုနောတိ- ကား၊ မစ္စုမာရဿ- မစ္စုမာရ်၏၊ သဟကာရိကာရဏဘူတတ္တာ- တကွ ဖြစ်လေ့ ရှိသော အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သန္တကံ- ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ရာဂဒေါသမောဟသင်္ဂိ- ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟသင်္ဂိကို၊ ဝိက္ခမ္ဘနဝသေန-

(ဈာန်အဘိညာဉ်ဖြင့်) ခွာသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်တောက်၍၊
ဥဘောပိ- မင်းသားနှစ်ပါးတို့သည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိတာ- ရသေ့ ပြုခဲ့ကြကုန်ပြီ။
ဣတိ- ဤကား အနက်တည်း။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မဟာရာဇကုလာနိ-
မင်းမျိုးတို့သည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မာတာပိတရော- မယ်တော်ခမည်းတော်
တို့သည်၊ အဟောသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ၊ (ဣဒါနိ) အာနန္ဒတ္ထေရော- သည်၊
(တဒါ) ယုမိဋ္ဌိလကုမာရော- ယုမိဋ္ဌိလမင်းသားသည်၊ (အဟောသိ)၊
(ဣဒါနိ) လောကနာထော- သည်၊ (တဒါ) ယုခဉ္ဇယော- ယုခဉ္ဇယသည်၊
(အဟော သိ)။

ပါရမီ ၁၀-ပါးလုံး ရသင့်ပုံ။ ။ တဿ- ထိုအလောင်းတော်
ယုခဉ္ဇယ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇတော- ရသေ့ပြုသည်မှ၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့၌၊ ပဝတ္တိတ-
မဟာဒါနာနိ စေတ- ဖြစ်စေအပ်သော အလှူကြီးတို့သည်လည်းကောင်း၊
ရဇ္ဇာဒိပရိစ္စာဂေါ စ- မင်းအဖြစ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းအစရှိသည်သည်လည်း
ကောင်း၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီတည်း။ ကာယဝစီသံဝရော- ကိုယ်နှုတ်တို့ကို
စောင့်စည်းခြင်းသည်၊ သီလပါရမီ- သီလပါရမီတည်း။ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ- ရသေ့ပြု
ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဈာနာဒိဂမော စ- ဈာန်ကိုရခြင်းသည်လည်း
ကောင်း၊ နေက္ခမ္မပါရမီ- တည်း။ အနိစ္စတော- အနိစ္စအားဖြင့်၊ မနသိကာရံ-
နှလုံးသွင်းခြင်းကို၊ အာဒိ ကတ္တာ- အစပြု၍၊ အဘိညာဓိဂမပရိယောသာနာ-
အဘိညာဉ်ရသည့်အဆုံးတိုင်အောင်သော၊ ပညာ- ပညာသည်လည်းကောင်း၊
ဒါနာဒိနံ- ဒါနအစရှိသည်တို့အား၊ ဥပကာရာနုပကာရဓမ္မပရိဂ္ဂဏှနပညာ
စ- ကျေးဇူးပြုသောတရား၊ ကျေးဇူးမပြုသောတရားတို့ကို စူးစမ်းဆင်ခြင်
သော ပညာသည်လည်းကောင်း၊ ပညာပါရမီ- တည်း။ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံ
သော ပါရမီတို့၌၊ တဒတ္ထသာဓနံ- ထိုသို့သော အကျိုးကို ပြီးစေတတ်သော၊
ဝီရိယံ- သည်၊ ဝီရိယပါရမီ- တည်း။ ဉာဏဓန္တိ- ဉာဏ်တည်းဟူသော
သည်းခံတတ်သောတရား (သည်းခံနိုင်သော ဉာဏ်)သည်လည်းကောင်း။

အဓိဝါသနခန္တိ စ- ကိုယ်ဆင်းရဲ စိတ်ဆင်းရဲကို သည်းခံနိုင်သော ပညာသည်
လည်းကောင်း၊ (တိပိ၊ ဓာန်၊ အတွဲ၊ ၁။ စာ ၆၀၅၀- ရှု)။ ခန္တိပါရမီ-
တည်း။ ပဋိညာယ- ဝန်ခံချက်ကို၊ အဝိသံဝါဒနံ- မချွတ်ယွင်းစေခြင်းသည်၊
သစ္စပါရမီ- တည်း။ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ အစလသမာဒါနာ-
မိဋ္ဌာနံ- မတုန်မလှုပ် ဆောက်တည်အမိဋ္ဌာန်ခြင်းသည်၊ အမိဋ္ဌာနပါရမီ-
တည်း။ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတစိတ္တတာယ-
အကျိုးစီးပွားကို လိုလားသော စိတ်၏ အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာ-
ဗြဟ္မဝိဟာရဝသေန စ- မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊
မေတ္တာပါရမီ- တည်း။ သတ္တသင်္ခါရကတဝိပွကာရဥပေက္ခနဝသေန-
သတ္တဝါသင်္ခါရတို့သည်ပြုအပ်သော ဖောက်ပြန်ခြင်းကို လျစ်လျူရှုခြင်း၏
အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာဗြဟ္မဝိဟာရဝသေန စ- ဥပေက္ခာဗြဟ္မ
ဝိဟာရ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာပါရမီ- တည်း။ ဣတိ-
သို့၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ပါရမီယော- တို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ- ရအပ်ကုန်၏၊
ဝိသေသတော ပန- အထူးအားဖြင့်ကား၊ နေက္ခမ္မပါရမီ- ကို၊ (လဗ္ဘတိ-
ရအပ်၏။) ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊
အကိတ္တိစရိယာယံ ဝိယ- အကိတ္တိစရိယာ၌ကဲ့သို့၊ ဣဓာပိ- ဤယုဇ္ဇယ
စရိယာ၌လည်း၊ မဟာပုရိသဿ- ၏။ အတ္ထရိယဂုဏာ- အံ့ဩဖွယ်ကျေးဇူး
ဂုဏ်တို့ကို၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်
ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဧဝံ အတ္ထရိယာဟေတေ...ဓမ္မဿ
အနုဓမ္မတော” တိ- ဟူသောစကားကို၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

ယုဇ္ဇယစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီ။

၂-သောမနဿစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၁၈၁။) ၇။ ဒုတိယေ- နှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သောမနဿစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဣန္ဒြိယပတ္တေ ပုရုတ္တမေတိ- ကား၊ ဧဝံနာမကေ- ဤသို့ ဣန္ဒြိယပတ္တအမည်ရှိသော၊ နဂရဝရေ- မြတ်သောမြို့၌၊ ကာမိတောတိ- ကား၊ မာတာပိတုအာဒိဟိ- မယ်တော် ခမည်းတော် အစရှိသည်တို့သည်၊ “ဧကော- တစ်ယောက်သော၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ- ထွန်းကားဖြစ်ပေါ်လာပါမူကား၊ အဟော ဝတ- ဪ ကောင်းလေစွ၊” ဣတိ- သို့၊ စိရကာလေ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလ၌၊ ပတ္ထိတော- တောင့်တအပ်သော။ ဒယိတောတိ- ကား၊ ပိယာယိတော- ချစ်မြတ်နိုးအပ်သော။ သောမနဿောတိ ဝိသုတောတိ- ကား၊ “သောမနဿော”တိ- “သောမနဿ”ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ ပကာသနာမော- ထင်ရှားသောအမည်ရှိသော။ (ဝိသေသနသုံးပုဒ်လုံး ပါဠိတော် ပုတ္တော၌ စာစပ်။)

၈။ သီလဝါတိ- ကား၊ ဒသကုသလကမ္မပထသီလေန စေဝ- ၁၀-ပါးသော ကုသလကမ္မပထသီလနှင့်လည်းကောင်း၊ (ဝါရိတ္တသီလကို ရည်ညွှန်း) အာစာရသီလေန စ- (အမျိုး၊ အရပ်ဒေသ၊ အယူဝါဒ အလိုက် ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ပညတ်အပ်သော) အလေ့အကျင့် စည်းကမ်း ကျင့်ဝတ်နှင့် လည်းကောင်း၊ (စာရိတ္တသီလကို ရည်ညွှန်း) သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံ၏။ ဂုဏသမ္ပန္နောတိ- ကား၊ သဒ္ဓါဗာဟုသစ္စာဒိဂုဏေဟိ- သဒ္ဓါ၊ ဗဟုသုတ အစရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့နှင့်၊ ဥပေတော- ပြည့်စုံ၏။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ပရိပုဏ္ဏော- ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြည့်စုံ၏။ ကလျာဏပဋိဘာနဝါတိ- ကား၊ တံ တံ ဣတိကတ္တဗ္ဗဿာဓနေန- ထိုထိုအကျိုးစီးပွားကို ဤသို့ ပြုလုပ်သင့်၏ ဟု အမှုကြီးငယ်ကို ပြီးစေတတ်သော၊ ဥပါယကောသလ္လသင်္ခါတေန စ- ဥပါယ်တံမျှ၌ လိမ္မာခြင်းဟု ဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ သုန္ဒရေန- ကောင်းသော၊ ပဋိဘာနေန- ဉာဏ်ပညာနှင့်၊ သမ္ပန္နာဂတော- ပြည့်စုံ၏။ ဂုဗ္ဗာပစာယိတိ- ကား၊ မာတာပိတရော- အမိအဖတို့လည်းကောင်း၊ ကုလေ-

အမျိုး၌၊ ဇေဋ္ဌာ- ကြီးသူတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ ဇာတိဝုဗ္ဗာ- မွေးဖွားချိန်အားဖြင့် ကြီးကုန်၏၊ ယေ စ- အကြင်သူတို့သည်ကား၊ သီလာဒိဂုဏေဟိ- သီလအစရှိသော ကျေးဇူး ဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ဝုဗ္ဗာ- ကြီးကုန်၏၊ တေသံ- ထိုဇာတိဝုဗ္ဗ(ဝယဝုဗ္ဗ)၊ ဂုဏဝုဗ္ဗ နှစ်မျိုးစလုံးတို့ကို၊ အပစာယနသီလော- ရိုသေကိုင်းညွတ်ခြင်း အလေ့ရှိ၏။ ဟိရိမာတိ- ကား၊ ပါပဇီရုတ္တနလက္ခဏာယ- မကောင်းမှုကို စက်ဆုပ်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ ဟိရိယာ- ဟိရိတရားနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံ၏။ သင်္ဂဟေသု စ ကောဝိဒေါတိ- ကား၊ ဒါနပိယဝစနအတ္ထစရိယာ- သမာနတ္ထတာသင်္ခါတေဟိ- ပေးကမ်းခြင်း၊ ချစ်ဖွယ်စကားဆိုခြင်း၊ အကျိုး စီးပွားကို ကျင့်ခြင်း၊ တန်းတူအကျိုးခံစားခွင့်ထားခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ- သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့ကို၊ သင်္ဂဏှနေသု- ချီးမြှောက်ခြင်းတို့၌၊ ကုသလော- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာ၏။ ဧဝရူပေါ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ရေဏုဿ နာမ- ရေဏုမည်သော၊ ကုရုရာဇဿ- ကုရုမင်း၏၊ သောမနဿောတိ- သောမနဿဟူ၍၊ ဝိဿုတော- ထင်ရှားသော၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ သမ္ပန္နော- ပုဒ်တို့ကို ဆက်စပ်(စာစပ်) ခြင်းတည်း။ (ပါဠိတော် ဒုတိယဂါထာလာ သီလဝါ စသော ဝိသေသန ခြောက်ပုဒ်ကို ပဌမဂါထာရှိ ပုတ္တော၌ ဝိသေသန+ဝိသေသျှ စပ် ဟူလို)။

၉။ တဿ ရညော ပတိကရောတိ- ကား၊ တေန ကုရုရာဇေန- ထိုကုရုမင်းသည်၊ ပတိ အဘိက္ခဏံ- မပြတ်၊ ဥပကတ္တဗ္ဗဘာဝေန- အနီး အစပ် ချဉ်းကပ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတိကရော ဝလ္လဘော- မင်းကျွမ်း ဝင်သော၊ (ပါဠိတော် ကုဟကတာပသော၌ စပ်)။ ကုဟကတာပသောတိ- ကား၊ အသန္တဂုဏသမ္ဘဝနလက္ခဏေန- ထင်ရှားမရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်ကို ချီးမွမ်းခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ ကောဟညေန- အံ့ဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေခြင်း ဖြင့်၊ ဝါ- ဟန်ဆောင်ကြွားဝါခြင်းဖြင့်၊ (ကုဟန+ဏျ) ဇီဝိတကပ္ပနကော-

အသက်မွေးတတ်သော၊ ဧကော- တစ်ပါးသော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊
 (အတ္ထိ- ရှိ၏။) တဿ- ထိုရသေ့အား၊ ရညော- ရေဏုမည်သော ကုရုမင်း
 သည်၊ သက္ကာတဗ္ဗော- ကောင်းစွာပြုစုအပ်သည်၊ ဝါ- အရိုအသေပြုအပ်
 သည်၊ အဟောသိ။ အာရာမန္တိ- ကား၊ ဖလာရာမံ- သစ်သီးအာရာမံကို၊
 ယတ္ထ- အကြင်သစ်သီးအာရာမံ၌၊ ဧဋ္ဌာလုကလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍတိပုသာဒိဝလ္လိ-
 ဖလာနိ စေဝ- သခွားငပြုတ်၊ ဗူး၊ ဖရံ (ဓာန်၊ သျ) [ကျောက်ဖရံ (ဓာန်၊
 သျ၊ သစ်။ တောင်ပေါက်၊ သျ။) ဖရံမွဲ (ဓာန်၊ ဋီ။ သျ။)] သခွားအစရှိသော
 နွယ်၌ အသီးသီးသော သစ်ပင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တဏှာလေယျကာဒိ-
 သာကဉ္စ- ဟင်းနုနွယ်ပင်[ဟင်းဆန်ကွဲ(ဆူးပေါက်ပင်)]အစရှိသော ဟင်းရွက်
 ပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ရောပီယတိ- စိုက်ပျိုးအပ်၏။ မာလာဝစ္ဆန္တိ- ကား၊
 ဇာတိအတိမုတ္တကာဒိပုပ္ဖဂစ္ဆံ- မြတ်လေး၊ စစ်ကြီးအစရှိသော ပန်းပင်ငယ်ကို၊
 တေန- ထိုပုပ္ဖဂစ္ဆံဟူသောပါဌ်ဖြင့်၊ ပုပ္ဖာရာမံ- ပန်းအာရာမံဥယျာဉ်ကို၊
 ဒဿေတိ- ပြ၏။ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤအာရာမံဥယျာဉ်၌၊ အာရာမံ-
 ဝင်းခြံကို၊ ကတွာ- ပြ၍၊ တတ္ထ- ထိုဝင်းခြံအတွင်း၌၊ မာလာဝစ္ဆန္တိ-
 ပန်းပင်ငယ်(ပင်ပျပ်)ကိုလည်းကောင်း၊ ယထာဝုတ္တဖလဝစ္ဆန္တိ- အကြင်အကြင်
 ဆိုအပ်ပြီးသော အသီးခြံကိုလည်းကောင်း၊ ရောပေတွာ- စိုက်ပျိုး၍၊
 တတော- ထို ပန်းပင်အသီးအရွက်ပင်မှ၊ လဒ္ဓဓနံ- ရောင်း၍ရအပ်သော
 ဥစ္စာကို၊ သံဟရိတွာ- စုဆောင်းသိမ်းဆည်း၍၊ ဌပေန္တော- ထားလျက်၊
 ဇီဝတိ- အသက်မွေး၏၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊
 ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊
 အနုပုဗ္ဗိကထာ^၁- အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း(စကားအစဉ်တည်း)။ ဝါ-
 ရှေ့ဟောင်းနှောင်းဖြစ်အားလျော်သော စကားတည်း၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊

၁။ အနုပုဗ္ဗိကထာ။ ။ ယင်းပုဒ်၏အနက်ကို နှစ်နည်းသမ္မန်ခဲ့သည်။ ပဌမနည်း
 မှာ “အနုပုဗ္ဗိ ကထံ အနုပုဗ္ဗိပါဠိကထံ(အစဉ်ဖြစ်သော စကားတည်း)ဟူသော ဒီ၊
 ဌ၊ ၁။ ၂၄၈- ကိုရှု၍သမ္မန်ခြင်းဖြစ်သည်။ အစဉ်ဖြစ်သော စကားဟူသည် ဒါနကထာ၏

မဟာရက္ခိတော နာမ- မည်သော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ ပဉ္စသတ-
တာပသပရိဝါရော- ရသေ့ငါးရာအခြံအရံရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဟိမဝန္တေ-
ဟိမဝန္တာတော၌၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ-
ဆားနှင့်အချဉ်ကို မှီဝဲခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဇေပဒစာရိကံ- ဇေပဒလှည့်လည်ခြင်း
ခရီးဒေသစာရိကို၊ စရန္တော- လှည့်လည်စဉ်၊ ဣန္ဒပတ္တနဂရံ- ဣန္ဒပတ္တမြို့သို့၊
ပတွာ- ရောက်ရှိ၍၊ ရာဇယျာဓေ- မင်းဥယျာဉ်၌။ ဝသိတွာ- နေ၍၊
သပရိသော- အခြံအရံပရိသတ် ငါးရာနှင့်အတူ၊ ပိဏ္ဍာယ- ဆွမ်းအလို့ငှာ၊
စရန္တော- လှည့်လည်သည်ရှိသော်၊ ရာဇဒွါရံ- မင်းနန်းတော်တံခါးသို့၊
ပါပုဏီ- ရောက်လေပြီ။ ရာဇာ- ရေဏုမည်သော ကုရုမင်းသည်၊
ဣသိဂဏံ- ရသေ့အပေါင်းကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ ဣရိယာပထေ- ဣရိယာ
ပုထ်၌၊ ပသန္နော- ကြည်ညိုသည်၊ (ဟုတွာ) အလင်္ကာတမဟာတလေ-
တန်ဆာဆင်အပ်သော မြတ်သော မင်းရင်ပြင်၌၊ နိသီဒါပေတွာ- ထိုင်နေစေ
၍၊ ပဏီတေန- မွန်မြတ်သော၊ အာဟာရေန- ဆွမ်းအာဟာရဖြင့်၊
ပရိဝိသိတွာ- ပြုစုလုပ်ကျွေး၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရားတို့၊ (တုမေ) ဣမံ
ဝဿာရတ္တံ- ဤမိုးညဉ့်(မိုးကာလ)ပတ်လုံး၊ မမ- တပည့်တော်၏၊
ဥယျာဓေယေဝ- ဥယျာဉ်၌သာလျှင်၊ ဝသထ- နေကြကုန်”။ ဣတိ- သို့၊
ဝတွာ- လျှောက်၍၊ တေဟိ- ထိုရသေ့တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဥယျာနံ- သို့၊
ဂန္တာ- သွား၍၊ ဝသနဋ္ဌာနာနိ- နေရာအရပ်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်
စေ၍၊ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ- ရသေ့တို့၏ အသုံးအဆောင် ပရိက္ခရာတို့ကို၊
ဒတွာ- လှူ၍၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခွာခဲ့လေပြီ။ တတော- ထိုအချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ-

နောက်၌ သီလကထာစသည်ဖြင့် ဟောကြားအပ်သော ဒေသနာတော်အစဉ်တည်း။
ဒုတိယနည်းမှာကား “ပုဗ္ဗဿာနုရူပါ အနုပုဗ္ဗိ၊ နဒါဒိ။ ဓာန် ဋီ။ ၄၂၅”ကို ရှု၍
သမ္မန်ခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုနှစ်နည်းတွင် ဤ၌ ရသေ့စဉ်းလဲ၏ ရှေးဟောင်းနှောင်းဖြစ်
အကြောင်းကို ပြဆိုမည့်အရာဖြစ်၍ ဒုတိယသမ္မန်သော နည်းသည်သာ ဤနေရာနှင့်
လျော်သော အနက်ဖြစ်သည်။ သို့ရာတွင် ပေးရိုးပေးစဉ်အတိုင်း ရသမျှ နှစ်နည်း
သမ္မန်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။

စ၍၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုရသေ့တို့သည်၊
ရာဇနိဝေသနေ- မင်းနန်းတော်၌၊ ဘုဉ္ဇန္တိ- ဘုဉ်းပေးကြကုန်၏။

(ဋ္ဌ။ ၁၈၂။) ပန- ဆက်၊ ရာဇာ- ရေဏုမည်သော ကုရုမင်းသည်၊
(ဣန္ဒြိယပတ္တနဂိုရ်မင်းဟု ပေးကလည်း အတူတူ) အပုတ္တကော- သားသမီးမရှိ
သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊) ပုတ္တေ- သားသမီးတို့ကို၊ ပုတ္တေတိ-
တောင့်တ(ဆုတောင်း)၏၊ ပုတ္တာ- တို့သည်၊ နုပုဇ္ဈန္တိ- မဖြစ်(မထွန်းကား)
ကုန်၊ ဝဿာရတ္တစ္စယေန- မိုးညဉ့်ကာလ လွန်ရာအခါ၌၊ (တေန ကာလေန
တေန သမယေန တို့ကဲ့သို့ သတ္တဗျတ္တ တတိယာတည်း)။ မဟာရက္ခိတော-
မဟာရက္ခိတရသေ့သည်၊ “ဟိမဝန္တိ- ဟိမဝန္တာတောသို့၊ ဂမိဿာမ- သွား
ကြကုန်အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ရာဇာနံ- ရေဏုမည်သော ကုရုမင်းကို၊
အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ ရညာ- သည်၊ ကတသက္ကာရသမ္မာနော-
ပြုအပ်သော ရိရိသေသေ လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)
နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခွာခဲ့၍၊ အန္တရာမဂ္ဂေ- လမ်းခရီးအကြား၌၊ မဇ္ဈိက-
သမယေ- နေ့မွန်းတည့်ချိန်၌၊ မဂ္ဂါ- လမ်းခရီးမှ၊ ဩက္ကမ္မ- ဖဲခွာသက်ဆင်း
၍၊ ဧကဿ- တစ်ပင်သော၊ သန္တုတ္ထာယဿ- ကောင်းသောအရိပ်ရှိသော၊
ဝါ- အရိပ်ကောင်းသော၊ ရုက္ခဿ- သစ်ပင်၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊
သပရိသော- ပရိသတ်နှင့်တကွ၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေလေပြီ။ တာပသာ-
ရသေ့တို့သည်၊ “ရာဇာ- ရေဏုမည်သော ကုရုမင်းသည်၊ အပုတ္တကော-
သားသမီးမထွန်းကား၊ အဿ- ထိုမင်းအား၊ ရာဇပုတ္တံ- မင်းသားကို၊
သစေ လဘေယျ- အကယ်၍ ရပါမူကား၊ သာဓု ဝတ- ဪ... ကောင်း
လေစွ”၊ ဣတိ- သို့၊ ကထံ- စကားကို၊ သမုဋ္ဌာပေသုံ- ဖြစ်စေကြကုန်ပြီ။
မဟာရက္ခိတော- သည်၊ တံ ကထံ-ကို၊ သုတွာ၊ ရညော- အား၊ ပုတ္တော-
သည်၊ ဘဝိဿတိ န ခေါ- ဖြစ်(ထွန်းကား)လတ္တံ့လေလော၊ ဥဒါဟု-
သို့မဟုတ်၊ နော (ဘဝိဿတိ န ခေါ)- မဖြစ် (မထွန်းကား)လတ္တံ့လေ
လော၊” ဣတိ- သို့၊ ဥပဓာရေန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်သည်ရှိသော်၊ ဥတ္တာ-
သိရှိ၍၊ “တုမှေ- တို့သည်၊ မာ စိန္တယိ- မကြံကြကုန်လင့်၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊

ပစ္စုသကာလေ - မိုးသောက်ယာမ်၌၊ ဧကော - တစ်ယောက်သော၊ ဒေဝ - ပုတ္တော - နတ်သားသည်၊ စဝိတွာ - စုတေ၍၊ ရညော - ၏၊ အဂ္ဂ - မဟေသိယာ - မိဖုရားခေါင်ကြီး သုဓမ္မာ၏၊ ကုစ္ဆိမိ - ဝမ်းကြာတိုက်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့၊” ဣတိ - သို့၊ အာဟ - ပြောဆိုလေပြီ။

တံ - ထိုစကားကို၊ သုတွာ - ကြား၍၊ ဧကော - သော၊ ကုဋ္ဌ - ဇဋ္ဌိလော - ကောက်ကျစ်သောရသေ့သည်၊ “ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ရာဇကုလူပကော - မင်း၏နန်းတော်သို့ ကြွရောက်ရသူသည်၊ ဘဝိဿာမိ - ဖြစ်ရပေတော့အံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံ၍၊ တာပသာနံ - ရသေ့တို့၏၊ ဂမနကာလေ - ကြွသွားချိန်၌၊ ဂိလာနာလယံ - သူနာဟန် (သူနာအသွင်)ကို၊ ကတွာ၊ နိပဇ္ဇိတွာ - လျောင်းစက်၍၊ “(တွံ) ဧဟိ - လိုက်ခဲ့ပါ၊ (မယံ) ဂစ္ဆာမ - သွားကြကုန်အံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ “(အဟံ) န သက္ကောမိ - လိုက်ခြင်းငှာစွမ်းနိုင်ပါ”၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟ။ မဟာရက္ခိတော - သည်၊ တဿ - ထိုရသေ့စဉ်းလဲ၏၊ နိပန္နကာရဏံ - လျောင်းစက်ခြင်း၏အကြောင်းကို၊ ဥတွာ - သိ၍၊ “ယဒါ - အကြင်အခါ၌၊ သက္ကောသိ - လိုက်ခြင်းငှာစွမ်းနိုင်၏၊ တဒါ - ထိုစွမ်းနိုင်သော အခါ၌၊ အာဂစ္ဆေယျာသိ - လိုက်ခဲ့လေလော့”၊ ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ဣသိဂဏံ - ရသေ့အပေါင်းကို၊ အာဒါယ - ခေါ်ဆောင်၍၊ ဟိမဝန္တမေဝ - ဟိမဝန္တာတောသို့သာလျှင်၊ ဂတော - သွား၏၊ ကုဟကော - ရသေ့စဉ်းလဲသည်၊ နိဝတ္တိတွာ - နန်းတော်သို့ ပြန်လှည့်လာ၍၊ ဝေဂေန - အဟုန်ဖြင့်၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ရာဇဒြါရေ - မင်း၏နန်းတော်တံခါး၌၊ ဌတွာ - ရပ်တံ့၍၊ “မဟာ - ရက္ခိတဿ - ၏၊ ဥပဋ္ဌာကတာပသော - အလုပ်အကျွေးရသေ့သည်၊ အာဂတော - လာ၏”၊ ဣတိ - သို့၊ ရညော - မင်းအား၊ အာရောဓာပေတွာ - လျှောက်ကြားစေ၍၊ ရညာ - မင်းသည်၊ ဝေဂေန - ဖြင့်၊ ပက္ကောသာပိတော - ခေါ်စေအပ်သည်ရှိသော်၊ ပါသာဒံ - ပြာသာဒ်ပေါ်သို့၊ အာဝိရယု - တက်၍၊ ပညတ္တေ - ခင်းထားအပ်သော၊ အာသနေ - နေရာ၌၊ နိသီဒိ - ထိုင်လေပြီ။ ရာဇာ - မင်းသည်၊ တံ - ထိုရသေ့စဉ်းလဲကို၊ ဝန္တိတွာ - ရှိခိုး၍၊ ဧကမန္တံ - သင့်တင့်လျောက်ပတ်စွာ၊ နိသိန္နော - ထိုင်ပြီးသည်ရှိသော်၊ ဣသိနံ - ရသေ့

တို့၏။ အာရောဂျံ- ကျန်းမာသူ၏အဖြစ်ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးလျှောက်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ အတိခိပ္ပံ- အလွန်လျင်မြန်စွာ၊ နိဝတ္တိတ္ထ- ပြန်လှည့် ခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ ကေနတ္ထေန- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ အာဂတာ- ပြန်လာ ကုန်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကုန်သနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မေးလျှောက်ပြီ။

မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဣသိဂဏော- ရသေ့အပေါင်းသည်၊ သုခနိသိန္ဓော- ချမ်းသာစွာနေထိုင်လျက်၊ “အဿ ရညော- ထိုရေဏုမည် သော ကာသိမင်း၏၊ ဝံသာနရက္ခိတော- အမျိုးအနွယ်ကိုစောင့်ရှောက်တတ် သော၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ- အကယ်၍ ဖြစ်ပါမူကား၊ သာဓုဝတ- ဪ...ကောင်းလေစွ”၊ ဣတိ- သို့၊ ကထံ- စကားကို၊ သမုဠာပေသိ- ဖြစ်စေပြီ။ အဟံ၊ တံ ကထံ သုတွာ “ရညော- ၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဘဝိဿတိ န ခေါ- ဖြစ်လတ္တံ့လေလော၊” ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ နော ဘဝိဿတိ န ခေါ- မဖြစ်လတ္တံ့လေလော၊” ဣတိ- သို့၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ- ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဩလောကေန္တော- ကြည့်ရှုသည် ရှိသော်၊ “မဟိဒ္ဓိကော- ကြီးသောတန်ခိုးရှိသော၊ ဒေဝပုတ္တော- နတ်သား သည်၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီးဖြစ်သော၊ သုဓမ္မာယ- သုဓမ္မာ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်းကြာတိုက်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိဿတိ- ဖြစ် လတ္တံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အဇာနန္တော- ကိုယ်ဝန်တည်မှန်းမသိ ကြသော သူတို့သည်၊ ဂပ္ပံ- ကိုယ်ဝန်ကို၊ နာသေယျံ- ဖျက်ဆီးနိုင်ကုန်ရာ၏၊ နံ- ထိုကိုယ်ဝန်တည်ကြောင်းကို၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ အာစိက္ခိဿာမိ- ပြောကြားပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ တုမှာကံ- သင်တို့အား၊ ကထနတ္ထာယ- ပြောကြားခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂတော- လာ၏၊ မယာ- သည်၊ ဝေါ- သင်တို့အား၊ (နံ- ထိုကိုယ်ဝန်တည်ကြောင်းကို) ကထိတံ- ပြောကြားအပ်ပြီ၊ အဟံ- သည်၊ ဂစ္ဆာမိ- ပြန်ကြွပေတော့အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ)။ ရာဇာ- မင်းသည်၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဂန္တု- သွားခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း”၊ (ပြန်မကြွပါနှင့်ဟူလို) ဣတိ- သို့၊ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော- ရွှင်လန်း နှစ်သက်သည်၊ ပသန္နစိတ္တော- ကြည်ညိုသောစိတ်ရှိ

သည်။ (ဟုတ္တာ) ကုဟကတာပသံ- အံဖွယ်သရဲကို ဖြစ်စေတတ်သောရသေ့
ကို။ ဝါ- ရသေ့စဉ်းလဲကို။ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့။ နေတွာ- ပင့်ဆောင်၍။
ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်ကို။ သံဝိဒဟိတွာ- ကောင်းစွာစီရင်၍။ အဒါသိ-
ပေးလှူပြီ။ သော- ထိုရသေ့စဉ်းလဲသည်။ တတော- ပေးလှူပြီးရာထိုအခါမှ။
ပဋ္ဌာယ- စ၍။ ရာဇကုလေ- မင်းနန်းတော်၌။ ဘုဇ္ဇန္တော- စားသောက်လျက်။
ဝသတိ- နေ၏။ အဿ- ထိုရသေ့စဉ်းလဲ၏။ နာမံ- အမည်သည်။
“ဒိဗ္ဗစက္ခုကော”တွေဝ- “ဒိဗ္ဗစက္ခုက”ဟူ၍သာ။ အဟောသိ။

(ဋ္ဌ။ ၁၈၃။) တဒါ- ထိုအခါ၌။ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းတော်သည်။
တာဝတိံသဘဝနတော- တာဝတိံသာဘုံမှ။ စဝိတွာ- စုတေ၍။ တတ္ထ-
ထိုသုခဓမ္မာမည်သော မိဖုရားခေါင်ကြီး၏ ဝမ်းကြာတိုက်၌။ ပဋိသန္ဓိ- ပဋိ
သန္ဓေကို။ ဂဏှိ- ယူလေပြီ။ စ- ဆက်။ ဇာတဿ- ဖွားမြင်သောမင်းသား
၏။ နာမဂ္ဂဟနဒိဝသေ- နာမည်ယူ(မှည့်)သောနေ့၌။ “သောမနဿောတိ
နာမံ- “သောမနဿ”ဟူသော အမည်ကို။ ကရိသု- မှည့်ခေါ်ကြကုန်ပြီ။
သော- ထိုသောမနဿမင်းသားသည်။ ကုမာရပရိဟာရေန- မင်းသား
အဆောင်အယောင်ဖြင့်။ ဝဗုတိ- ကြီးထွား၏။ ကုဟကတာပသောပိ- ရသေ့
စဉ်းလဲသည်လည်း။ ဥယျာနဿ- ၏။ ဧကပဿေ- နံပါးတစ်ဖက်၌။
နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူးအပြားပြားသော။ ဝါ- မျိုးစုံဖြစ်သော။ သူပေယျ-
သာကဋ္ဌ^၁- ဟင်းချက်စရာ ဟင်းရွက်ပင်ကိုလည်းကောင်း၊ ဖလဝလ္လိ-
အာဒယော စ- အနွယ်၌အသီးသီးသော ဗူး၊ ဖရုံစသော သစ်ပင်တို့ကိုလည်း
ကောင်း၊ ရောပေတွာ- စိုက်ပျိုး၍။ ပဏ္ဍိကာနံ^၂- ဟင်းရွက်သည်တို့၏။
ဟတ္ထေ- လက်၌။ ဝိက္ကိဏန္တော- ရောင်းလျက်။ ဓနံ- ဥစ္စာကို။ သံဟရတိ-

၁။ သူပေယျသာက။ ။ သူပေယျ+သာက။ သူပေယျ၌ သူပ+ဏေယျ။ သူဗဿ
ဟိတံ သူပေယျံ ဟုပြု။ ဟင်းချက်ရန် ဝတ္ထု။ ဟင်းချက်စရာတည်း။ (ပါစိတ်၊
ယော။ ၇၈၊ ၁၃၄။) သာကနှင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသံတွဲ။

၂။ ပဏ္ဍိကာ။ ။ ပဏ္ဍ+ဏိက။ ပဏ္ဍာနိ အဿ ဘဏ္ဍာနိတိ ပဏ္ဍိကာ။ ဟင်းရွက်
ဘဏ္ဍာရှိသူ။ ဟင်းရွက်ရောင်းသူ။

စုဆောင်း၏။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏။ သတ္တဝသိက- ကာလေ- ခုနစ်နှစ်သားအရွယ်၌၊ ရညော- ၏။ ပစ္စန္တော- တိုင်းစွန့်ပြည်ဖျား အရပ်သည်။ ကုပိတော- သူပုန်ထကြွ ပျက်စီး၏။ သော- ထိုရေဏုမည်သော ကာသိမင်းသည်။ “တာတ- ချစ်သား၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုတာပသေ- ဒိဗ္ဗစက္ခုရသေ့၌၊ မာ ပမဇ္ဇ- မမေ့လျော့ပါနှင့်”။ ဣတိ- သို့၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ပဋိစ္စာပေတွာ- လက်ခံစေ၍၊ ဝါ- အပ်နှင်း၍၊ (ပဋိစ္စာပေတွာတိ သမ္ပဋိစ္စနံ ကာရေတွာ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁၇၃။) ပစ္စန္တ- တိုင်းစွန့်ပြည်ဖျားအရပ်ကို၊ ဝူပသမေတုံ- ငြိမ်းအေးစေခြင်းငှာ၊ ဂတော- သွား၏။

၁၀-၁၃။ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ကုမာရော- သောမနဿမင်းသားသည်။ “ဇဠိလံ- ရသေ့ကို၊ ပသိဿာမိ- ဖူးမြင်ပေးအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဥယျာနံ၊ ဂန္ဓာ၊ ကုဋုဇဠိလံ- ကောက် ကျစ်စဉ်းလဲသော ရသေ့ကို၊ ဧကံ- တစ်ထည်သော၊ ဂဏ္ဍိကကာသာဝံ- အထုံးအဖွဲ့ရှိသော ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်ကို၊ (ဟင်းသီးဟင်းရွက်ရောင်း၍ရသော

၁။ ဂဏ္ဍိကကာသာဝံ။ ။ ကဏ္ဍိက+ကာသာဝံ။ ဂဏ္ဍိက၌ ဂဏ္ဍိ+ဣက။ ဂန္ဓတီတိ ဂဏ္ဍိ၊ ဂန္ဓ+ဣ။ န္ဓံ ကို ဣ ပြု။ ဂဏ္ဍိ အဿ အတ္တိတိ ဂဏ္ဍိကံ။ အထုံး အဖွဲ့ရှိသော သင်္ကန်း(ဖန်ရည်ဆိုးအဝတ်)။ ကာသာဝံနှင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသံတွဲ။ အထုံးအဖွဲ့ရှိသော သင်္ကန်းဟူသည် ရသေ့စဉ်းလဲက သစ်သီးဝလံနှင့်ဟင်း ရွက်များ ရောင်းရသော ငွေကြေးဓနများ ပျောက်ပျက်မည်စိုး၍ သင်္ကန်းစ၌ ချီနှောင်ထုံးဖွဲ့ထား သော သင်္ကန်းတည်း။

ဂန္ဓိကကာသာဝံ- ဟု ဆဋ္ဌမူပါရှိသည်။ ယင်းအလို “ဂန္ဓော အဿ ဘဏ္ဍန္တိ ဂန္ဓိကော”။ ဂန္ဓ+ဣက။ နံသာဘဏ္ဍာရှိသူ၊ နံသာကုန်သည်၊ ဂန္ဓိကေဟိ ဒိန္နံ ကာသာဝံ ဂန္ဓိကကာသာဝံ ဟုပြု၊ နံသာကုန်သည်များ လှူဒါန်းထားသော သင်္ကန်းဟု အဓိပ္ပာယ် ရပါသည်။ ရှေးပေမူ နိဿယ၌ ဂဏ္ဍိကကာသာဝံဟု ပါရှိသည်။ ဂဏ္ဍိက၌ ဂဏ္ဍ+ ဣက ဖြစ်၍ ဂဏ္ဍသဒ္ဒါ အနာဟောတည်း။ အိုင်းအမာ၊ ထွတ်မြင်းနာ၊ လည်ပင်းကြီးနာ စသည်အားလုံးပါဝင်၏။ ဂဏ္ဍော အဿ အတ္တိတိ ဂဏ္ဍိကော၊ ဂဏ္ဍ+ဣက။ ဂဏ္ဍိကေဟိ ဒိန္နံ ကာသာဝံ ဂဏ္ဍိကကာသာဝံ။ မဇ္ဈေလောပိတပျူရိသံ သမာသံပြု။ အနာရှိသူများ လှူဒါန်းအပ်သော သင်္ကန်းဟု ဆိုလိုရာရောက်သည်။

ငွေကြေးနေများကို သင်္ကန်းစဉ်ထုပ်ချည်ထားသည်ဟုယူ)၊ (ဂန္ထိကကာသာဝံ-
ပါဌ်ရှိက ‘နံသာကုန်သည်တို့၏ ဖန်ရေဆိုးအဝတ်ကို’ ဟုပေး)၊ နိဝါသေတွာ-
ဝတ်၍၊ ဧကံ- သော၊ ဂဏ္ဍိကကာသာဝံ- ကို၊ ပါရုပ်တွာ- ရံ၍၊ ဥဘောဟိ-
နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဟတ္ထေဟိ- လက်တို့ဖြင့်၊ ဒွေ- နှစ်လုံးကုန်သော၊ ဃဋ္ဌေ-
အိုးတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ သာကဝတ္ထုသ္မိ- ဟင်းရွက်ခင်း၌၊ ဥဒကံ-
ရေကို၊ သိဉ္ဇန္တိ- လောင်းနေသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “အယံ ကုဋ္ဌဇဋိလော-
ဤကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသော ရသေ့သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သမဏဓမ္မံ-
ရဟန်းတရားကို၊ အကတွာ- အားမထုတ်ဘဲ၊ ပဏ္ဍိကကမ္မံ- ဟင်းရွက်သည်
တို့၏အမှုလုပ်ငန်းကို၊ ကရောတိ- ပြုလုပ်နေ၏။” ဣတိ၊ ဥတွာ၊ “ပဏ္ဍိက-
ဂဟပတိက- ဟင်းရွက်သည် သူကြွယ်ကြီး၊ ကိံ ကရောသိ- ဘာလုပ်နေတာ
လဲ”၊ ဣတိ- ဤသို့မေး၍၊ တံ- ထိုရသေ့စဉ်းလဲကို၊ လန္ဓာပေတွာ-
အရှက်ရစေ၍၊ အဝန္တိတွာ ဧဝ- ရှိမခိုးဘဲသာလျှင်၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခဲ့လေပြီ။

ကုဋ္ဌဇဋိလော- ရသေ့စဉ်းလဲသည်၊ “အယံ- ဤမင်းသားသည်၊
ဣဒါနေဝ- ယခုအခါ၌ပင်၊ ဧဝရူပေါ- ဤသို့မောက်မာသော သဘော
ရှိ၏၊ ပစ္ဆာ- နောက်ကာလ၌၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ ဇာနာတိ- သိရှိနိုင်
မည်နည်း၊ ကိံ- အဘယ်ကို၊ ကရိဿတိ- ပြုလုပ်လိမ့်မည်နည်း၊ ဣတိ-
ဤသို့ကြံ၍၊ ဣဒါနေဝ- ယခုအခါ၌ပင်(ယခုထဲကပင်)၊ နံ- ထိုမင်းသားကို၊
နာသေတုံ- ပျက်စီးစေခြင်း (ပျက်ဆီးခြင်း)ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ- သင့်၏”၊ ဣတိ-
သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ ရညော- ၏၊ အာဂမနကာလေ- ပြန်လာချိန်၌၊
ပါသာဏဖလကံ- ကျောက်တံကဲပျဉ်ကို၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်ရာအရပ်၌၊
ခိပိတွာ- ပစ်ချ၍၊ ပါနီယဃဋ္ဌံ- သောက်ရေအိုးကို၊ ဘိန္တိတွာ- ခွဲ၍၊

ဂန္ထိကကာသာဝံပါဌ်ရှိက ဂဏ္ဍိကကာသာဝံနှင့်အတူတူပင်။ ကာရိ ကာရိယ
သာ ထူးသည်။

ဤသို့ ဂဏ္ဍိကကာသာဝံ၊ ဂန္ထိကကာသာဝံ၊ ဂန္ထိကကာသာဝံ၊ ဂဏ္ဍိက-
ကာသာဝံဟု ပါဌ်အမျိုးမျိုးရှိရာတွင် ရသေ့စဉ်းလဲ၏ အမှုအရာကို ပြသောနေရာဖြစ်၍
ရှေ့နှစ်ပါဌ်သည်သာ ဤနေရာနှင့် လိုက်ဖက်သော ဌာနာနုရူပပါဌ်ဖြစ်သောကြောင့်
ယင်းနှစ်ပါဌ်သာ အသင့်ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

ပဏ္ဏသာလာယ-သစ်ရွက်မိုးကျောင်း၌၊ တိဏာနိ- မြတ်တို့ကို၊ ဝိကိရိတ္တာ-
 ဖြန့်ကြဲ၍၊ သရီရံ-ကိုယ်ကို၊ တေလေန- ဆီဖြင့်၊ မက္ခေတ္တာ- လိမ်းကျံ၍၊
 ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတ္တာ- ဝင်၍၊ သသီသံ- ခေါင်း
 နှင့်တကွ၊ ပါရပိတ္တာ- ခြံ၍၊ မဟာဒုက္ခပ္ပတ္တော ဝိယ- ကြီးမားစွာ ဒုက္ခ
 ရောက်သူကဲ့သို့၊ မဇ္ဇေ- ညောင်စောင်း(ခုတင်)ပေါ်၌၊ နိပဇ္ဇိ- အိပ်လေပြီ။
 ရာဇာ- မင်းသည်၊ အာဂန္တာ- ၍၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်
 လှည့်သည်ကို၊ ကတ္တာ- ၍၊ နိဝေသနံ- နန်းတော်သို့၊ အပဝိသိတ္တာဝ-
 မဝင်သေးဘဲသာလျှင်၊ “မမ- ငါ၏၊ သာမိကံ- အရှင်ဖြစ်သော၊
 ဒိဗ္ဗစက္ခုကံ- ဒိဗ္ဗစက္ခုရှင်ရသေ့ကို၊ ပဿိဿာမိ- ဖူးမြင်ပေဦးအံ့”၊ ဣတိ-
 သို့၊ ပဏ္ဏသာလဒ္ဓါရံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းတံခါးသို့၊ ဂန္တာ- သွား၍၊ တံ
 ဝိပွကာရံ- ထိုဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန် ဖြစ်နေသော အခြင်းအရာကို၊ ဒိသ္မာ-
 တွေ့မြင်၍၊ “ဧတံ- ဤဖောက်ပြန်သော အခြင်းအရာသည်၊ ကိံ န ခေါ-
 အဘယ်နည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ အန္တော- ကျောင်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိတ္တာ-
 ဝင်သည်ရှိသော်၊ နိပဇ္ဇကံ- လျောင်းစက်နေသော၊ တံ- ထိုရသေ့စဉ်းလဲကို၊
 ဒိသ္မာ- ၍၊ ပါဒေ- ခြေတို့ကို၊ ပရိမဇ္ဇန္တော- ဆုပ်နယ်လျက်၊ “ဘန္တေ-
 အရှင်ဘုရား၊ ကေန- အဘယ်သူသည်၊ တံ- သင့်ကို၊ ဧဝံ- ဤသို့၊
 ဝိဟေဋ္ဌိတော- နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲအပ်သနည်း၊ ကံ- အဘယ်သူကို၊ အဇ္ဇေ-
 ယနေ့၊ ယမလောကံ- တမလွန်လောကသို့၊ (ယမလောကန္တိ ပရလောကံ။
 သီ၊ ဋီ၊ ၁။ ၁၂၆။) နေမိ- ပို့ဆောင်ရပါအံ့နည်း၊ တံ- ထိုနှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲသော
 သူကို၊ မေ- ငါအား၊ သီဃံ- လျင်မြန်စွာ၊ အာစိက္ခ- မိန့်ကြားတော်မူပါ”
 ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးလျှောက်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၈၄။) တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ၊ ကုဋေဋီလော- သည်၊ နိတ္ထုနန္တော-
 ငြီး တွားလျက်၊ ဥဋ္ဌာယ- အိပ်ရာမှထ၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ တံ-
 သင့်ကို၊ မေ- ငါသည်၊ ဒိဋ္ဌော- တွေ့မြင်အပ်ပါ၏၊ ပဿိတ္တာ- ၍၊
 တယိ- ၌၊ ဝါ- သင်နှင့်၊ ဝိဿာသေန- အကျွမ်းတဝင် ခင်မင်ခြင်းကြောင့်၊
 အဟံ- ငါသည်၊ ဣမံ ဝိပွကာရံ- ဤဖောက်ပြန်ခြင်းသို့၊ ပတ္တော- ရောက်ခဲ့

ပါ၏။ တဝ- သင်မင်းကြီး၏။ ပုတ္တေန- သားသည်။ ဧဝံ- ဤသို့။
 ဝိဟေဋ္ဌိတော- နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲအပ်သည်။ အမှိ- ဖြစ်၏။” ဣတိ- သို့။
 (အာဟ)။ တံ သုတ္တာ၊ ရာဇာ- သည်။ စောရဃာတကေ- ခိုးသူသတ်သမား
 တို့ကို။ “ဂစ္ဆထ- သွားကြချေ။ ကုမာရဿ- သောမနဿမင်းသား၏။
 သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ အဿ- ထိုမင်းသား၏။ သရီရဉ္စ-
 ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း၊ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ- အပိုင်းငယ် အပိုင်းကြီး၊ ဝါ- အပိုင်းပိုင်း
 အတစ်တစ်၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ ရထိယာ- ရထားသွားလမ်းတစ်ခုမှ၊
 ရထိယံ- ရထားသွားလမ်းတစ်ခုသို့၊ နေတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ (ရထိယာ
 ရထိယံ- ရထားသွားလမ်းတစ်လျှောက်၊) ဝိကိရထ- ဖြန့်ကြဲကြကုန်”။
 ဣတိ- သို့။ အာဏာပေသိ- စေခိုင်း(အမိန့်ပေး)လေပြီ။ တေ- ထိုခိုးသူသတ်
 သမားတို့သည်။ မာတရာ- မယ်တော်သည်။ (နိသီဒါပိတံ၌ အဝုတ္တကတ္တား
 စပ်)။ အလင်္ကရိတွာ- တန်ဆာဆင်၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏။ အင်္ဂေ-ပေါင်ခွင်၌၊
 (အင်္ဂေ နိသိန္နော ဟောတီတိ ဥရသု နိသိန္နော ဟောတိ။ မ၊ဋ္ဌ၊၃။၇၇။)
 နိသီဒါပိတံ- နေစေအပ်သော၊ ကုမာရံ- သောမနဿမင်းသားကို။ “ရညာ-
 မင်းသည်။ တေ- သင့်အား၊ ဝဓော- သတ်ခြင်းကို၊ အာဏတ္ထော- စေခိုင်း
 အပ်(အမိန့်ချမှတ်အပ်)ပြီ။” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ အာကမ္ဘိသု- ဆွဲငင်ကြ
 ကုန်ပြီ။ ကုမာရော- သောမနဿမင်းသားသည်။ မရဏဘယတန္တိတော-
 သေဘေးမှ ကြောက်သည်။ (ဟုတွာ)။ မာတု- ၏။ အင်္ဂတော- ပေါင်ခွင်မှ၊
 ဝုဠာယ- ထ၍၊ “ရညော- အား၊ ဓံ- ကို၊ ဒဿေထ- ပြကြ(တွေ့ခွင့်ပေး
 ကြ)ကုန်၊ ရာဇကိစ္စာနိ- မင်းမှုရေးရာကိစ္စတို့သည်။ သန္တိ- ရှိပါကုန်သေး၏။
 ဣတိ အာဟ။ တေ-ထိုခိုးသူသတ်သမားတို့သည်။ ကုမာရဿ- ၏။ ဝစနံ-
 ကို၊ သုတွာ- ၍၊ မာရေတုံ- သတ်စေခြင်း(သတ်ခြင်း)ငှာ၊ အဝိသဟန္တာ-
 မဝံ့ကြကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ဂေါဏံ- နွားကို၊ ရဇ္ဇုယာ- ကြိုးဖြင့်၊
 ပရိကမုန္တိဝိယ- ဆွဲငင်သွားကြကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊ နံ-
 ထိုမင်းသားကို၊) ရဇ္ဇုယာ- ကြိုးဖြင့်၊ ပရိကမုန္တာ- ဆွဲငင်ကြကုန်လျက်၊
 နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ရညော- အား၊ ဒဿေသုံ- ပြကြကုန်ပြီ။ တေန-

ထို့ကြောင့်၊ “တမဟံ ဒိသ္မာန ကုဟက”န္တိ အာဒိ - ကို၊ ဂုတ္တံ။

တတ္ထ - ထိုဂါထာလာ စကားရပ်၌၊ ထုသရာသီဝံ အတဏှာလန္တိ - ကား၊ တဏှာလကဏေဟိ - ဆန်၊ ဆန်ကွဲတို့မှ၊ ဝိရဟိတံ - ကင်းသော၊ ထုသရာသီ ဝိယ - ဖွဲ့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အန္တော - အတွင်း၌၊ မဟာသုသိရံ - ကြီးသော အခေါင်းရှိသော၊ ဒုမံဝ ရက္ခံ ဝိယ - သစ်ပင်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အသာရကံ - အနှစ်မရှိသော၊ ကဒလိဝံ - ငှက်ပျောပင်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သီလာဒိသာရရဟိတံ - သီလအစရှိသော အနှစ်မှကင်းသော၊ တာပသံ - ရသေ့ကို၊ အဟံ - ငါသည်၊ ဒိသ္မာ - ရှိ၊ ဣမဿ - ဤရသေ့၏သန္တာန်၌၊ သတံ သာဓူနံ - သူတော်ကောင်းတို့၏။ ဈာနာဒိဓမ္မော - ဈာန်အစရှိသော တရားသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ၊ ကဿာ - အဘယ်ကြောင့်၊ (နတ္ထိ - မရှိသနည်း) အယံ - ဤရသေ့သည်၊ သာမညာ သမဏဘာဝါ - ရဟန်း၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဝါ - ရဟန်း၏ဂုဏ်ဟုဆိုအပ်သော၊ သီလမတ္တတောပိ - သီလမျှမှလည်း၊ အပဂတော - ကင်း၏၊ ပရိဟီနော - ယုတ်လျော့၏၊ (ပိ အပိ သဒ္ဓါဖြင့် “ဤရသေ့မှာ ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ဂုဏ်များထဲက အခြေခံအကျဆုံး ဖြစ်သော သီလဂုဏ်တောင်မှ မရှိဘူး၊ သမာဓိဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်ရှိဖို့ကတော့ ဝေးပါသေး ဟု ဂရဟာပြုသည်။) တထာ = တံ ဝစနံ - ထိုစကားသည်၊ ဟိ - မှန်၏၊ အယံ - ဤရသေ့သည်၊ ဟိရီသုက္ကဏ္ဍဓမ္မဇဟိတော - ဟိရီဟုဆိုအပ်သော ဖြူစင်သောတရားကို ပယ်စွန့်ထားပြီး ဖြစ်၏။ ပဇဟိတ - ဟိရီသင်္ခါတသုက္ကဏ္ဍဓမ္မော - ပယ်စွန့်ထားအပ်ပြီးသောဟိရီဟုဆိုအပ်သော ဖြူစင်သော တရားရှိ၏။ ဇီဝိတဂုတ္တိကာရဏာတိ - ကား၊ “ကေဝလံ - အခြားအကြောင်း မဖက် သက်သက်၊ ဇီဝိတဿ - အသက်မွေးမှု၏၊ ဟေတု ဧဝ - အကြောင်းကြောင့်သာ၊ အယံ - ဤရသေ့သည်၊ တာပသလိင်္ဂေန - ရသေ့၏အသွင်ဖြင့်၊ စရတိ - လှည့်လည်၏။ ” ဣတိ - သို့၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ၊ ဣတိ - ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ - ပြ၏၊ ပရန္တိဟိတိ - ကား၊ ဧတေသံ - ဤသူတို့၏၊ နိဝါသဘူတော - နေရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပရန္တော ပစ္စန္တော - တိုင်းစွန်ပြည်ဖျား အရပ်သည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏။ ဣတိ -

ထို့ကြောင့်၊ ပရန္တိနော- ပရန္တိတို့မည်၏။ သီမန္တရိကဝါသိနော- နယ်ခြား
အရပ်၌ နေသူတို့တည်း။ ပရန္တိဟိ- တိုင်းစွန် ပြည်ဖျားအရပ်ဟူသော နေရာရှိ
ကုန်သော၊ ဝါ- နယ်ခြားအရပ်၌နေကုန်သော၊ တေဟိ အဋ္ဌဝိကေဟိ- ထို
တောပုန်းဓားပြတို့ကြောင့်၊ ပစ္စန္တဒေသော- တိုင်းစွန်ပြည်ဖျားအရပ်သည်၊
ဝါ- ပစ္စန္တရစ်အရပ်သည်၊ ခေါဘိတော- ခြောက်ခြားသည်၊ အဟောသိ-
ဖြစ်လေပြီ။ တံ ပစ္စန္တကောပံ- ထိုတိုင်းစွန်ပြည်ဖျားအရပ် သူပုန်ထကြွပျက်စီး
နေသည်ကို၊ နိသေဓေတုံ- တားမြစ်ခြင်းငှာ၊ ဂူပသမေတုံ- ငြိမ်းအေးစေခြင်း
ငှာ၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားသော၊ မမ- ငါ၏၊ ပိတာ- ခမည်းတော်ဖြစ်သော၊
ကုရုရာဇာ- ရေဏုမည်သောကုရုမင်းသည်၊ “တာတ သောမနဿကုမာရ-
ချစ်သား သောမနဿမင်းသား၊ မယံ- ငါ၏၊ သာမိကံ- အရှင်ဖြစ်သော၊
ဥဂ္ဂတာပနံ- ပြင်းထန်သော အကျင့်ရှိသော၊ ဃောရတပံ- ထက်မြက်သော
အကျင့်ရှိသော၊ ပရမသန္တိန္ဒြိယံ- မြတ်သော ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိသော၊
ဇဠိလံ- ရသေ့ကို၊ မာ ပမဇ္ဇိ- မမေ့မလျော့လင့်၊ ဟိ- မှန်၏၊ သော-
ထိုရသေ့သည်၊ အမှာကံ- ငါတို့အား၊ (ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်) သဗ္ဗကာမ-
ဒဒေါ- လိုချင်စရာအားလုံးကို ပေးတတ်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ယဒိစ္ဆကံ-
အလိုရှိတိုင်း၊ စိတ္တရုစိယံ- စိတ်ကြိုက်၊ တဿ- ထိုရသေ့၏၊ စိတ္တာနုကူလံ-
စိတ်အားလျော်စွာ၊ ပဝတ္တေဟိ- ဖြစ်စေလော့၊ အနဝတ္တေဟိ- အလိုသို့လိုက်
လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မံ- ငါကို၊ အနုသာသိ- ဆုံးမပြီ၊
ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

၁၄။ တမဟံ ဂန္ဓာနုပဋ္ဌာနန္တိ- ကား၊ ပိတု- ဖခမည်းတော်၏၊ ဝစနံ-
စကားကို၊ အနတိက္ကန္တော- မလွန်ဆန်လိုသည်၊ (ဟုတ္တာ) တံ ကူဋတာပသံ-
ကို၊ ဥပဋ္ဌာနတ္ထံ- ခစားခြင်း(လုပ်ကျွေးခြင်း)အကျိုးငှာ၊ ဂန္ဓာ- ရှိ၊ တံ-
ထိုရသေ့စဉ်းလဲကို၊ သာကဝတ္ထုသ္မိ- ဟင်းရွက်ခင်း၌၊ ဥဒကံ- ရေကို၊
အာသိဉ္စန္တိ- လောင်းနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- ရှိ၊ (တစ်နည်း) သာကဝတ္ထုသ္မိ-
ဟင်းရွက်ခင်း၌၊ ဥဒကံ- ကို၊ အာသိဉ္စန္တိ- လောင်းနေသော၊ တံ- ကို၊
ဒိသ္မာ၊ “အယံ- ဤရသေ့သည်၊ ပဏ္ဍိကော- ဟင်းရွက်သည်တည်း”၊

ဣတိ စ- ဤသို့လည်း၊ ဥတ္တာ- သိ၍။ ကစ္ဆိ တေ ဂဟပတိ ကုသလန္တိ-
ကား၊ ဂဟပတိ- သူကြွယ်၊ ကစ္ဆိ- အသို့နည်း၊ တေ- သင်၏၊ သရီရဿ-
ခန္ဓာကိုယ်၏၊ ကုသလံ ကုသလမေဝ- အနာရောဂါကင်းကျန်းမာခြင်းသည်
သာ၊ (ဘဝတိ- ဖြစ်ပါ၏လော၊) တထာ ဟိ- ထို့ကြောင့်သာ၊ (အနာရောဂါ
ကင်း ကျန်းမာခြင်းကြောင့်သာ၊) သာကဝတ္ထုသ္မိ- ဟင်းရွက်ခင်း၌၊ ဥဒကံ-
ကို၊ အာသိဉ္ဇသိ- သွန်းလောင်း၏၊ တဝ- သင့်အတွက်၊ ကိ ဝါ- အဘယ်ကို
မူလည်း၊ အာဟရီယတု- ဆောင်ယူစေလိုအပ်ပါသည်၊ ဟိရညံ ဝါ-
ငွေကိုမူလည်း၊ အာဟရီယတု- သလော၊ သုဝဏ္ဏံ ဝါ- ရွှေကိုမူလည်း၊
အာဟရီယတု- သလော၊ တထာ ဟိ- ထို့ကြောင့်ပင်၊ (တွံ- သင်သည်၊
ပဏ္ဍိကဝုတ္တိ- ဟင်းရွက်သည်တို့၏ အသက်မွေးမှုကို၊ အနုတိဋ္ဌသိ-
အမြဲတည်ထား၏၊ ဝါ- ဖြစ်စေ၏၊ (တိပိ၊ ဓာနံ၊ တွံ၊ ၃။ စာ-၃၉၊) ဣတိ
ဣဒံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ အဘာသိ- ပြောဆိုခဲ့ပြီ။

(ဋ္ဌ။၁၈၅။)၁၅။ တေန သော ကုပိတော အာသိတိ- ကား၊ တေန- ထို့
ကြောင့်၊ မယာ- ငါသည်၊ ဝုတ္တဂဟပတိဝါဒေန- ဆိုအပ်ပြီးသော သူကြွယ်
ဟု ပြောဆိုခြင်းကြောင့်၊ (တေန ကံ မယာ ဝုတ္တဂဟပတိဝါဒေနဟု ဖွင့်)၊
မာနနိဿိတော- မာနကိုမှီသော၊ မာနံ- မာနကို၊ အလ္လီနော- ငြိတွယ်ခြင်း
ရှိသော၊ ကုဟကော- ပလွှားတတ်သော၊ သော- ထိုရသေ့စဉ်းလဲသည်၊
မယံ- ငါ့အား၊ ကုပိတော- အမျက်ထွက်သည်၊ (စိတ်ဆိုးသည်)၊ ကုဒ္ဓေါ-
အမျက်ဒေါသ၏ လွှမ်းမိုးမှုကို ခံရသည်၊ (ကုပိတော၏ ပရိယာယ်သာ
အဓိပ္ပာယ်တူ)၊ အဟောသိ။ စ- ဆက်၊ ကုဒ္ဓေါ- စိတ်ဆိုးသည်၊ သမာနော-
ဖြစ်လတ်သော်၊ “ဃာတာပေမိ တုဝံ အဇ္ဇ၊ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာယောမိ ဝါ”တိ-
ဟူသောစကားကို၊ အာဟ- ပြောလေပြီ။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ တုဝံ
အဇ္ဇာတိ- ကား၊ တွံ- သင်သည်၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဣဒါနိယေဝ- ယခုအခါ၌
ပင်၊ ရညော- ၏၊ အာဂတကာလေ- ပြန်လာရာအခါ၌၊ ဣတိ- ဤကား
အတ္ထော- တုဝံ အဇ္ဇ ပုဒ်၏ အနက်တည်း။ (အဇ္ဇ- ယနေ့ဟူသည် အဘယ်
နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ ဣဒါနိယေဝ ဟု ဖွင့်။ ဣဒါနိယေဝ- ယခုအခါဟူ

သည် အဘယ်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိပြန်၍ ရညော အာဂတကာလေ ဟု ဖွင့်။)

၁၆။ နိသေဓယိတွာ ပစ္စန္တန္တိ- ကား၊ ပစ္စန္တိ- တိုင်းစွန်ပြည်များ အရပ်ကို၊ ဝူပသမေတွာ- ငြိမ်းအေးစေပြီး၍၊ နဂရံ- ဣန္ဒပတ္တမြို့သို့၊ အပဝိဋ္ဌော- မဝင်သေးဘဲ၊ တဇ္ဇဏညေဝ- ထိုခဏ၌ပင်၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ် သို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ ကုဟကံ ကုဟကတာပသံ- ပလွှားတတ်သော ရသေ့ကို၊ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ကစ္ဆိ- အသို့နည်း၊ တေ- သင့်အား၊ ခမနီယံ- ခန့် ကျန်းမှုသည်၊ (အဟောသိ- ဖြစ်၏လော။) သမ္မာနော တေ ပဝတ္တိတောတိ- ကား၊ ကုမာရေန- မင်းသားသည်၊ တေ- သင့်အား၊ သမ္မာနော- မြတ်နိုးခြင်း ကို၊ ပဝတ္တိတေ- ဖြစ်စေအပ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပါ၏လော။

၁၇။ ကုမာရော ယထာ နာသိယောတိ- ကား၊ ယထာ- အကြင် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (မယာ- ငါသည်၊ အာစိက္ခိတေ- ပြောကြားအပ်သည် ရှိသော်၊) ကုမာရော- မင်းသားကို၊ နာသိယော နာသေတဗ္ဗော- ပျက်စီးစေ ထိုက်၏။ ဃာတာပေတဗ္ဗော- သတ်စေထိုက်၏၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာ အားဖြင့်(ထိုသို့သတ်စေထိုက်လောက်အောင်)၊ သော ပါပေါ- ထိုယုတ်မာ သော ရသေ့စဉ်းလဲသည်၊ တဿ ရညော- ထိုရေဏုအမည်ရှိသော ကာသိ မင်းအား၊ အာစိက္ခိ- ပြောကြားလေ ပြီ။ အာဏာပေသီတိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ သာမိကေ- အရှင်ဖြစ်သော၊ ဣမသ္မိံ ဒိဗ္ဗစက္ခုတာပသေ- ဤဒိဗ္ဗစက္ခု ရသေ့သည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ (ရှိနေလျှင်)၊ မမ- ငါ့အတွက်၊ ကိ- အဘယ်အရာသည်၊ န နိပ္ပဇ္ဇတိ- မပြည့်စုံဘဲရှိပါအံ့နည်း၊ တဿာ- ကြောင့်၊ မေ- ငါအား၊ ပုတ္တေန- သားဖြင့်၊ အတ္ထော- အလိုသည်၊ နတ္ထိ- မရှိတော့၊ တတောပိ- ထိုသားထက်လည်း၊ အယမေဝ- ဤရသေ့သည်သာလျှင်၊ သေယျော- မြတ်၏၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်း(အမိန့်ချမှတ်)ပြီ။

၁၈။ ကိ- အဘယ်သို့၊ (အာဏာပေသိ- နည်း၊) ဣတိ- ကား အမေးတည်း၊ သီသံ တတ္ထေဝ ဆိန္နိတွာတိ- ကား၊ ယသ္မိံ ဌာနေ- အကြင်

အရပ်၌၊ တံ ကုမာရံ- ထို(သောမနဿ)မင်းသားကို၊ ပဿထ- တွေ့မြင်ကြ
 ကုန်၏။ တတ္ထေဝ- ထိုတွေ့မြင်ရာနေရာ၌ပင်၊ တဿ- ထိုမင်းသား၏၊
 သီသံ စ- ဦးခေါင်းကိုလည်း၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ အဿ- ထိုမင်းသား၏၊
 သရီရဉ္စ- ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း၊ စတုခဏ္ဍိကံ- လေးပိုင်း၊ ကတွာန- ပြု၍၊
 စတုရော ခဏ္ဍေ- လေးပိုင်းတို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ရထိယာ- ရထားလမ်း
 တစ်ခုမှ၊ ရထိယံ- ရထားလမ်းတစ်ခုသို့၊ နိယန္တာ- ဆောင်ယူကြကုန်လျက်၊
 ဝီထိတော- တစ်လမ်းမှ၊ ဝီထိ- တစ်လမ်းကို၊ ဝိက္ခိပန္တာ- ပစ်လွှင့်ကြကုန်
 လျက်၊ ဒဿေထ- ပြကြကုန်၏။ (ဣတိ အာဏာပေသိ၊ ဣတိ- ဤကား
 အဖြေတည်း။)။ ကဿာ- အဘယ်ကြောင့်၊ ဒဿေထ- ပြကြကုန်သနည်း၊
 သာ ဂတိ ဇဠိလဟိဠိတာတိ- ကား၊ ယေဟိ- အကြင်သူတို့သည်၊ အယံ
 ဇဠိလော- ဤရသေ့ကို၊ ဟိဠိတော- မထီမဲ့မြင်ပြုအပ် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချအပ်၏၊
 သာ ဂတိ- ထို(ခေါင်းဖြတ်၊ ကိုယ်ပိုင်း၊ လမ်းတကာထုတ်ဆောင်ပြသခံရ
 သော) သွားရာလမ်းစဉ်သည်၊ တေသံ ဇဠိလဟိဠိတာနံ- ရသေ့ကို မထီမဲ့
 မြင်ပြု ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချသူ ထိုသူတို့၏၊ ဂတိ- သွားရာလမ်းတည်း။ သာ နိပ္ပတ္တိ-
 ထိုကဲ့သို့ဖြစ်ခြင်းသည်၊ တေသံ ဇဠိလဟိဠိတာနံ- တို့၏၊ နိပ္ပတ္တိ- ဖြစ်ခြင်း
 တည်း။ သော ဝိပါကော- ထိုအကျိုးရလဒ်သည်၊ တေသံ ဇဠိလဟိဠိတာနံ-
 တို့၏၊ ဝိပါကော- အကျိုးရလဒ်တည်း။ ဣတိ- ဤသို့သိစေလိုသော
 ကြောင့်၊ (ရထိယာ ရထိယံ ဒဿေထ- ကုန်၏။) ဝါ- တစ်နည်းကား၊
 ဇဠိလဟိဠိတာတိ- ကား၊ ဇဠိလဟိဠိနဟေတု- ရသေ့ကို မထီမဲ့မြင်ပြု
 ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချခြင်း အကြောင်းကြောင့်၊ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သာ နိပ္ပတ္တိ-
 ထိုဖြစ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ ဧဝဉ္စ- ဤသို့လည်း၊ အတ္ထော-
 အနက်ကို၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော- မှတ်ထိုက်၏။

၁။ ဇဠိလဟိဠိတာ။ ။ ဇဠိလ+ဟိဠိတာ။ ဟိဠိတာ၌ ✓ဟိဠ+တ။ ပထမ
 ဝိကပ်အလို တ-ပစ္စည်း ကတွတ္ထကြံ။ ဟိဠေန္တိတိ ဟိဠိတာ ဟုပြု၊ ဇဠိလံ ဟိဠိတာ
 ဇဠိလဟိဠိတာ ဟု အပေါင်းဆို။ ပဌမာဝိဘတ်သာမုတ္တယူ။ ဒုတိယဝိကပ်အလို
 ဟိဠိတာ၌ တ-ပစ္စည်း ဘာဝတ္ထ။ “တာ”၌ “အာ”သည် “သ္မာ”၏ ကာရိယ။
 ဟေတွတ္ထ။ ဟိဠနံ ဟိဠိတာ၊ ဇဠိလဿ ဟိဠိတာ ဇဠိလဟိဠိတာ ဟု ပြု။

၁၉။ တတ္ထာတိ- ကား၊ တဿ ရညော- ဧ၊ အာဏာယံ- အာဏာကြောင့်၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တာပဿ- ရသေ့ကို၊ တသ္မိ ပရိဘဝေ- ထိုကဲ့သို့ရှုတ်ချခြင်းကြောင့်။ ကာရဏိကာတိ- ကား၊ ဃာတကာ- လူသတ်သမားတို့သည်၊ စောရဃာတကာ- ခိုးသူသတ်သမား တို့သည်၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ စတ္တာတိ- ကား၊ ကုရူရာ- သနားမဖက်ရက်စက်ကုန်သော။ လုဒ္ဓါတိ- ကား၊ သုဒါရုဏာ- အလွန်ကြမ်းတမ်းခက်ထန်ကုန်သော။ အကာရုဏာတိ- အကာရုဏာ ဟူသောပုဒ်ကို၊ တဿေဝ- ထိုလုဒ္ဓါပုဒ်၏ပင်၊ ဝေဝစနံ- ဝေဝစပရိယာယံ စကားလှယ်ကို၊ ကတံ- ပြုအပ်၏။ “အကရုဏာ”တိပိ- “အကရုဏာ” ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ- ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏။) နိက္ကရုဏာ- ကရုဏာ မရှိကုန်၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ မာတု အင်္ဂေ နိသိန္နဿာတိ- ကား၊ မမ- ငါသည်၊ မာတု- မယ်တော်ဖြစ်သော၊ သုဓမ္မာယ- သုဓမ္မာမည် သော၊ ဒေဝိယာ- မိဖုရား၏၊ ဥစ္ဆဏေ- ရင်ခွင်၌၊ ဝါ- ပေါင်ခွင်၌၊ နိသိန္နဿ- ထိုင်နေစဉ်၊ နိသိန္နဿာတိ- နိသိန္နဿဟူသောပုဒ်သည်၊ အနာဒရေ- အနာဒရ အနက်၌၊ ဝါ- အနာဒရိယအနက်၌၊ (ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်သော)၊ သာမိဝစနံ- ဆဋ္ဌိ ဝိဘတ်တည်း။ အာကမ္မိတွာ နယန္တိ မန္တိ- ကား၊ မာတရာ- သည်၊ အလင်္ကရိတွာ- တန်ဆာဆင်၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အင်္ဂေ- ရင်ခွင်၌၊ ဝါ- ပေါင်ခွင်၌၊ နိသိဒါပိတံ- ထိုင်နေစေအပ်သော၊ မံ- ငါ့ကို၊ ရာဇာ- ဏာယ- မင်း၏အာဏာဖြင့်၊ တေ စောရဃာတကာ- ထိုခိုးသူသတ်သမား တို့သည်၊ ဂေါဏံ- နွားကို၊ ရဇ္ဈယာ- ကြိုးဖြင့်၊ အာကမ္မန္တိ ဝိယ- ဆွဲငင်ကြ ကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ) ရဇ္ဈယာ- ကြိုးဖြင့်၊ အာကမ္မိတွာ- ဆွဲငင်၍၊ အာဃာတနံ- လူသတ်ကုန်းသို့၊ နယန္တိ- ခေါ်ဆောင်သွားကြကုန်၏၊ ပန- ဆက်၊ ကုမာရေ- ကို၊ နိယမာနေ- ခေါ်ဆောင်သွားအပ်သည်ရှိသော်၊ ဩရောဓေဟိ- မောင်းမတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊ ဒါသိဂဏပရိဝုတာ- ကျွန် အပေါင်းခြံရံအပ်သော၊ သုဓမ္မာ ဒေဝီ စ- သုဓမ္မာမိဖုရားကြီးသည်လည်း ကောင်း၊ နာဂရာပိ- မြို့သူ/သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ “မယံ- ငါတို့သည်၊

နိရပရာဓံ- အပြစ်မရှိသော၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ မာရေတုံ- သေစေ (သတ်)ခြင်းငှာ၊ န ဒဿာမ- မပေးကြကုန်အံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ ကြံ၍၊ တေန- ထိုမင်းသားနှင့်၊ သဒ္ဓိယေဝ- အတူတကွသာလျှင်၊ အဂမံသု- သွားကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။၁၈၆။)၂၀။ ဗန္ဓတံ ဂါဠဗန္ဓနန္တိ- ကား၊ ဂါဠဗန္ဓနံ- မြဲမြံခိုင်ခံ့သော အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဗန္ဓန္တာနံ- ဖွဲ့ချည်ကြကုန်သော၊ တေသံ ကာရဏိက- ပုရိသာနံ- ထိုခိုးသူသတ်ယောက်ျားတို့အား၊ (ပါဠိတော် အဝစံ၌ စပ်။) ရာဇကီရိယာနိ အတ္ထိ မေတိ- ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ ရညော- အား၊ ဝတ္တဗ္ဗာနိ- လျှောက်တင်ထိုက်ကုန်သော၊ ရာဇကီဗ္ဗာနိ- မင်းမှုရေးရာကိစ္စတို့ သည်၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ရညော ဒဿေထ မံ ခိပ္ပန္တိ- ဟူသော၊ ဝါ- “ငါကို မင်းအား အလျင်အမြန် ပြကြကုန်” ဟူသော၊ ဧဝံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ တေသံ- ထိုခိုးသူသတ် ယောက်ျားတို့အား၊ အဝစံ- ပြောခဲ့ပြီ။

၂၁။ ရညော ဒဿယိသု၊ ပါပဿ ပါပသေဝိနောတိ- ကား၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ပါပသီလဿ- ယုတ်မာသောအလေ့ရှိသော၊ လာမကာစာရဿ- ယုတ်မာသောအကျင့်ရှိသော၊ ကုဋ္ဌတာပဿဿ- ရသေ့ စဉ်းလဲအား၊ ဝါ- ရသေ့စဉ်းလဲကို၊ သေဝနတော- မှီဝဲခြင်းကြောင့်၊ ပါပသေဝိနော- ယုတ်မာသော ရသေ့စဉ်းလဲကို မှီဝဲလေ့ရှိသော၊ ရညော- ခမည်းတော်ကာသိမင်းအား၊ မံ- ငါကို၊ ဒဿယိသု- ပြကြကုန်ပြီ။ ဒိသ္မာန တံ သညာပေသိန္တိ- ကား၊ မမ- ငါ၏၊ ပိတရံ- ဖခမည်းတော်ဖြစ်သော၊ တံ ကုရုရာဇာနံ- ထိုကုရုမင်းကို၊ ပဿိတွာ- တွေ့မြင်ရသည်ရှိသော်၊ “ဒေဝ- ခမည်းတော်မင်းကြီး၊ ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်၊ မံ- ကျွန်တော်မျိုး ကို၊ မာရာပေသိ- သတ်စေ(အသတ်ခိုင်း)သနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- လျှောက်တင်သည်ရှိသော်၊ တေန- ထိုကုရုမင်းသည်၊ (ဝုတ္တေ ၌ စပ်) “ကသ္မာ စ ပန- အဘယ့်ကြောင့်ကား၊ တွံ- သင်သည်၊ မယံ- ငါ၏၊

သာမိကံ - အရှင်ဖြစ်သော၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုတာပသံ - ဒိဗ္ဗစက္ခုရှင်ရသေ့ကို၊
 ဂဟပတိဝါဒေန - သူကြွယ်ဟု ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ သမုဒါစရိ - ပြောဆိုခဲ့
 သနည်း၊ ဣဒဗ္ဗိဒဇ္ဇ - ဤမည်ဤမည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဝိပ္ပကာရံ -
 မသင့်မလျော်ကန် ဖောက်ပြန်သောအမှုကို၊ ကရိ - ပြုခဲ့ပြီ။ ဣတိ - သို့၊
 ဝုတ္တေ - ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ “ဒေဝ - ခမည်းတော်မင်းကြီး၊ ဂဟပတိညေဝ -
 သူကြွယ်ကိုသာလျှင်၊ ‘ဂဟပတိ’တိ - ‘သူကြွယ်’ဟူ၍၊ ဝဒန္တဿ - ပြောဆို
 သော၊ မယံ - ကျွန်တော်မျိုးအား၊ ဒေါသော - အပြစ်သည်၊ ကော - အဘယ်
 နည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတ္တာ - လျှောက်တင်၍၊ တဿ - ထိုရသေ့စဉ်းလဲ
 ၏၊ နာနာဝိဓာနိ - အထူးထူးသောအပြားရှိကုန်သော၊ မာလာဝတ္ထာနိ - ပန်းပင်
 ငယ်တို့ကို၊ ရောပေတွာ - စိုက်ပျိုး၍၊ ပုပ္ဖပဏ္ဏဖလာဖလာဒီနံ - အပွင့်၊
 အရွက်၊ အသီးငယ်၊ အသီးကြီး အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိက္ကိဏနံ - ရောင်း
 ခြင်းကို၊ အဿ - ထိုရသေ့စဉ်းလဲ၏၊ ဟတ္ထတော စ - လက်မှလည်း၊
 (ကိဏိတွာ - ဝယ်၍) တာနိ - ထိုအပွင့် အရွက်စသည်တို့ကို၊ ဒေဝသိကံ -
 နေ့တိုင်း၊ ဝိက္ကိဏန္တေဟိ - ရောင်းကြကုန်သော၊ မာလာကာရပဏ္ဏိကေဟိ -
 ပန်းသည် ဟင်းရွက်သည်တို့ဖြင့်၊ သဒ္ဓဟာပေတွာ - ယုံကြည်စေ၍၊
 “မာလာဝတ္ထုပဏ္ဏဝတ္ထုနိ - ပန်းခင်း ဟင်းရွက်ခင်းတို့ကို၊ ဥပဓာရေထ -
 စူးစမ်းကြကုန်”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဝတ္တာ - ၍၊ အဿ - ထိုရသေ့စဉ်းလဲ၏၊
 ပဏ္ဏသာလဉ္စ - သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသင်္ခမ်းသို့လည်း၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊
 ပုပ္ဖဒိဝိက္ကိယလဒ္ဓံ - ပန်းအစရှိသည်ကိုရောင်း၍ ရအပ်သော၊ ကဟာပဏ -
 ဘဏ္ဍိကံ - အသပြာထုပ်ကို၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပုရိသေဟိ - ယောက်ျားတို့
 ကို၊ နိဟရာပေတွာ - ယူဆောင်စေ၍၊ ရာဇာနံ - မင်းကို၊ သညာပေသိ -
 သိစေပြီ၊ တဿ - ထိုရသေ့၏၊ ကုဋတာပသဘာဝံ - ကောက်ကျစ်သော
 ရသေ့၏အဖြစ်ကို။ ဇာနာပေသိ - သိစေပြီ။ မမဉ္ဇ ဝသမာနယိန္တိ - ကား၊
 တေန သညာပနေန - ထိုသို့သိစေခြင်းကြောင့်၊ “သစ္စံ ခေါ ပန - အမှန်ကို
 သာလျှင်၊ ကုမာရော - မင်းသားသည်၊ ဝဒတိ - ၏၊ အယံ ကုဋတာပသော -
 ဤရသေ့စဉ်းလဲသည်၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေ့၌၊ အပ္ပိစ္ဆော ဝိယ - အလိုနည်းသူကဲ့သို့၊

ဟုတ္တာ- ဤ၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မဟာပရိဂ္ဂဟော- များစွာသော အသပြာ
ဘဏ္ဍာတို့ကို သိမ်းပိုက်သူသည်၊ ဇာတော- ဖြစ်လေပြီ”၊ ဣတိ- သို့၊
ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ရညေ- ကို၊ ဝသံ- အလိုသို့၊
အာနီတေ- ဆောင်အပ်သည်ရှိသော်၊) တသ္မိ- ထိုရသေ့စဉ်းလဲ၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒော-
ငြီးငွေ့သည်၊ (ဟုတ္တာ) မမ- ငါ၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏၊
ဧဝံ- ဤသို့ (မိမိအလိုအတိုင်းဖြစ်အောင်)သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ရာဇာနံ-
ရေဏုမည်သော ကာသိမင်းကို၊ မမ- ၏၊ ဝသံ- အလိုသို့၊ အာနေသိ-
ဆွဲဆောင်ခဲ့ပြီ။

တတော- ထိုမှ၊ (ပရံ- နောက်၌၊) မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း
သည်၊ “ဧဝရူပဿ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဗာလဿ- မိုက်သော၊ ဝါ-
အသိဉာဏ်နည်းသော၊ ရညော- မင်း၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဝသနတော-
နေရခြင်းထက်၊ ဟိမဝန္တံ- ဟိမဝန္တာတောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတုံ-
ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ ယုတ္တံ- သင့်၏၊ ” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ
၍၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ “မဟာရာဇေ- မင်းကြီး၊ မေ- ငါ့ အတွက်၊ ဣဓ-
ဤကာသိတိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဝါသေန- နေခြင်းဖြင့်၊ န အတ္ထော- အကျိုးမရှိ၊
မံ- ကို၊ အနုဇာနာထ- ခွင့်ပြုကြပါလော့၊ (အဟံ) ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့
ရဟန်းပြုပေတော့အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာပုစ္ဆိ- ပန်ပြောပြီ။ ရာဇာ- မင်းသည်၊
“တာတ- ချစ်သား၊ မယာ- သည်၊ အနုပဓာရေတွာဝ- မစူးစမ်း မဆင်ခြင်
ဘဲသာလျှင်၊ တေ- သင့်အား၊ ဝဓော- သတ်ခြင်းကို၊ အာဏတ္ထော- စေ
ခိုင်းအပ်(အမိန့်ပေးအပ်)မိလေပြီ၊ မယံ- ငါ၏၊ အပရာဓံ- အပြစ်ကို၊ ခမ-
သည်းခံပါလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာသတ္တံ- ကို၊ ခမာပေတွာ- သည်းခံစေ
၍၊ “အဇ္ဇေဝ- ယနေ့ပင်လျှင်၊ ဣမံ ရန္တံ- ဤတိုင်းနိုင်ငံကို၊ ဝါ- ဤမင်း၏
အဖြစ်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ- ပြုကျင့်ပါလော့”၊ ဣတိ၊ အာဟ။ ကုမာရေ-
သည်၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ မာနုသကေသု- လူ၌ဖြစ်ကုန်သော၊
ဘောဂေသု- စည်းစိမ်တို့၌၊ ကိ အတ္ထိ- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့နည်း၊ အဟံ၊
ပုဗ္ဗေ- ရှေးအခါ၌၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်စွာသော ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ဒိဗ္ဗဘောဂ-

သမ္ပတ္တိယော- နတ်စည်းစိမ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းတို့ကို၊ ဝါ- နတ်စည်းစိမ်ချမ်းသာ
တို့ကို၊ အနဘဝိ- ခံစားခဲ့ပြီ။ တတ္ထပိ- ထိုနတ်စည်းစိမ်၌လည်း၊ မေ-
ငါ၏၊ သင်္ဂေါ- ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်းသည်၊ န- မရှိ၊ အဟံ၊ ပဗ္ဗဇိဿာမေဝ-
ရသေ့ရဟန်းပြုမည်သာတည်း၊ တာဒိသဿ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊
ဗာလဿ- မိုက်မဲသော၊ ပရနေယျဗုဒ္ဓိနော- သူတစ်ပါးတို့ ထုတ်ဆောင်ပြမှ
သိရှိသော မင်း၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ န ဝသာမိ- မနေအံ့”၊ ဣတိ၊
ဝတ္တာ၊ တံ- ထိုမင်းကို၊ သြဝဒန္တော- ဆုံးမလိုသည်ဖြစ်၍၊- “အနိသမ္ပ
ကတံ ကမ္မံ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇမေဝါဘိမနောဟမသ္မိ”တိ- ဟူသော၊ ဣမာဟိ ဂါထာဟိ-
ဤဂါထာတို့ဖြင့်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေသိ- ဟောပြီ၊

ဂါထာများ၏အနက်။ ။မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ (ယဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်
၏၊ အနိသမ္ပ- ဉာဏ်ဖြင့်သက်ဝင် မစူးစမ်းမဆင်ခြင်မှု၍၊ ကတံ-
ပြုအပ်သော၊ ကမ္မံ- အမှုသည်လည်းကောင်း၊ အနဝတ္တာယ- ပိုင်းခြား
သတ်မှတ် ဉာဏ်ဖြင့်မဆုံးဖြတ်မှု၍၊ စိန္တိတံ- ကြံစည်အပ်သော၊ ကမ္မံ-
ကောင်း၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဘေသန္ဓဿ- ဆေး၏၊ ဝေဘင်္ဂေါ- ပျက်စီး
ခြင်းသည်၊ ပါပကော- ယုတ်ညံ့သော၊ ဝိပါကော- အကျိုးသည်၊
ဟောတိ ဣဝ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- တူ၊ တဿ- ၏၊ ပါပကော-
ယုတ်ညံ့သော၊ ဝိပါကော- အကျိုးသည်၊ ဟောတိ။

(မဟာရာဇ ပဿ) နိသမ္ပ- စူးစမ်းဆင်ခြင် ဉာဏ်သက်ဝင်၍၊
ကတံ ကမ္မံ စ၊ အဝတ္တာယ- ဉာဏ်ဖြင့်ချင့်ချိန် ပိုင်းဖြတ်၍၊ သမ္မာ-
ကောင်းစွာ၊ စိန္တိတံ ကမ္မံ စ အတ္ထိ၊ ဘေသန္ဓဿ- ၏၊ သမ္ပတ္တိ-
ပြည့်စုံကောင်းမွန်ခြင်းသည်၊ ဘဒြကော- ကောင်းသော၊ ဝိပါကော၊
ဟောတိ ဣဝ၊ (ဧဝံ တဿ) ဘဒြကော- ကောင်းသော၊ ဝိပါကော
ဟောတိ။

ကာမဘောဂီ- ကာမဂုဏ်ခံစားလေ့ရှိသော၊ ဂိဟီ- လူသည်၊
အလသော- ပျင်းရိပါမူ(ပျင်းရိသည်ရှိသော်)၊ န သာဓု- မကောင်း၊
ပဗ္ဗဇ္ဇိတော- ရသေ့ရဟန်းသည်၊ အသညတော- ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးကို
မစောင့်စည်းပါမူ၊ န သာဓု။ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အနိသမ္ပကာရိ-

မစူးစမ်း မဆင်ခြင်ဘဲပြုလုပ်ပါမူ၊ န သာဓု။ ယော ပဏ္ဍိတော-
အကြင်ပညာရှိသည်၊ ကောဓနော- အမျက်ထွက်တတ်၏။ တံ= သော-
ထိုအမျက် ထွက်တတ်သော ပညာရှိသည်၊ န သာဓု။

ဒိသမ္ပတိ- အရပ်နယ်ပယ်တို့၏ အရှင်သခင်ဖြစ်တော်မူသော၊ ရာဇ-
မင်းမြတ်၊ ခတ္တိယော- မင်းသည်၊ နိသမ္ပ- စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ကယိရာ-
ပြုရာ၏။ အနိသမ္ပ- မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ၊ န ကယိရာ- မပြုရာ၊
နိသမ္ပကာရိနော- စူးစမ်းဆင်ခြင်၍ ပြုလေ့ရှိသော မင်း၏၊ ယသော
စ- အခြံအရံပရိသတ်သည်လည်းကောင်း၊ ကိတ္တိ စ- ဂုဏ်သတင်း
ကျော်စောခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝဗုတိ- တိုးပွား၏။

ဘူမိပါလ- ရေမြေစောင့်ကြပ် အိုမင်းမြတ်၊ ဣဿရော- အစိုးရမင်း
သည်၊ နိသမ္ပ- စူးစမ်းဆင်ခြင်၍၊ ဒဏ္ဍံ- အပြစ်ဒဏ်ကို၊ ပဏယေယျ-
ထားရာ၏၊ ဝေဂါ- အဆောတလျင်၊ ကတံ- အမိန့်ချမှတ်ပြုလုပ်အပ်
သော၊ (ဒဏ္ဍံ- သည်၊) တပ္ပတိ- နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ရ၏၊ စ-
ဆက်၊ နရဿ- တိုင်းသူပြည်သားအတွက်၊ သမ္မာပဏီဓီ- ကောင်းစွာ
နှလုံးသွင်း၍ ပြုလုပ်အပ်ကုန်သော၊ (ယေ အတ္ထာ- အကြင်အကျိုးစီးပွား
တို့သည်၊ သန္တိ၊) တေ အတ္ထာ- တို့သည်၊ ပစ္ဆာ- နောက်ကာလ၌၊
အနာနုတပ္ပါ- အဖန်ဖန် မစိုးရိမ် မပူပန်ကြရကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်
ကုန်၏။

ဟိ- မှန်၏၊ လောကေ- ၌၊ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊
အနာနုတပ္ပါနိ- နောင်တတစ်ဖန်မစိုးရိမ်မပူပန်ကြရကုန်သော၊ (ယာနိ)
ကမ္မာယတနာနိ- အကြင်အမှုတို့ကို၊ (အာယတန သဒ္ဓါ တဗ္ဘော) ဝိဘဇ္ဇ-
လုပ်သင့်မလုပ်သင့် ဝေဖန်ချင့်၍၊ ကရောန္တိ- ပြုကြကုန်၏၊ (တေသံ-
ထိုပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊) တာနိ- ထိုအမှုတို့သည်၊ ဝိညုပ္ပသတ္တာနိ- ပညာရှိတို့
ချီးမွမ်းအပ်ကုန်သည်၊ သုခုဒြယာနိ- ချမ်းသာကို ဖြစ်စေနိုင်ကုန်သည်၊
ဗုဒ္ဓါနုမတာနိ- ပညာရှိတို့ အသိအမှတ်ပြုအပ်ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်
ကုန်၏။

ဇနိန္ဒ- လူတို့သနင်း ဖခင်မင်းမြတ်၊ ကာသာဝိယာ- ဖန်ရည်သစ်

ခေါက်ဆိုး အဝတ်ကို ဝတ်ကုန်သော၊ ခဂ္ဂဗန္ဓာ- ဖွဲ့ချည်ကိုင်ထားအပ်သော သန်လျက်ရှိကုန်သော၊ ဒေါဝါရိကာ- တံခါးစောင့်တို့သည်၊ ဝါ- လူသတ်သမားတို့သည်၊ မမံ- ငါ့ကို၊ ဟန္တူ= ဟန္တူ- သတ်ခြင်းငှာ၊ (ဆန္ဒာနုရက္ခဏ နိဂ္ဂဟိတလောပ)၊ အာဂစ္ဆူ- လာကြကုန်ပြီ၊ ဒေဝ- ဖခမည်းတော်မင်းမြတ်၊ တေဟိ- ထိုသူသတ်သမားတို့သည်၊ မာတု- မယ်တော်၏၊ အင်္ဂသ္မိ- ရင်ခွင်၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်နေသော၊ အဟံ- ငါ့ကို၊ သဟဿ- အဆောတလျင်၊ အာကမ္ပိတော- ဆွဲငင်ခေါ်ဆောင်အပ်ပြီ။ (စ သဒ္ဓါ ပဒါလင်္ကာရ)။

ရာဇ- မင်းမြတ်၊ ကဋ္ဌကံ- ဆင်းရဲများစွာ သာယာဖွယ်မရှိသော၊ သမ္မာဓံ- ကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းသော၊ သုကိစ္ဆံ- လွန်စွာပင်ပန်းလှသော သေဘေးသို့၊ ပတ္တော- ရောက်ခဲ့သည်၊ (အမိ- ဖြစ်၏။) အဟံ- သည်၊ မဓုရံ- အလိုရှိအပ်သာယာအပ်သော၊ (မဓုရေနာတိ ဣဋ္ဌေန သာတေန။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၂။ ၃၃၃။) ပိယံ- ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်သော၊ ဇီဝိတံ- အသက်ရှင်ခွင့်ကို၊ လဒ္ဓံ= လဒ္ဓါ- ရ၍၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ဝဓာ- သေဘေးမှ၊ ကိစ္ဆေန- ခဲခဲယဉ်းယဉ်း၊ ပမုတ္တော- လွတ်မြောက်ခဲ့ပါ၏။ အဟံ- ငါသည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အဘိမနော ဧဝ- ရှေးရှုသော စိတ်ရှိသည်သာလျှင်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏။ (ရသေ့ပြုလိုစိတ်သာ ဖြစ်နေသည် ဟူလို)

(ဋ္ဌ။ ၁၈၈။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ အနိသမ္မာတိ- ကား၊ အနုပ- ဓာရေတွာ- မစူးစမ်းမဆင်ခြင်မှု၍၊ အနုဝတ္ထာယာတိ- ကား၊ အဝ- ဝတ္ထပေတွာ- မပိုင်းခြား မသတ်မှတ်မှု၍၊ ဝောဂေါတိ- ကား၊ ဝိပတ္တိ- ပျက်စီးခြင်းသည်၊ ဝိပါကောတိ- ကား၊ နိပ္ပတ္တိ- ပြီးပြည့်စုံခြင်းသည်။ အသညတောတိ-ကား၊ အသံဝုတော- ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကို မစောင့်စည်းသော၊ ဒုဿီလော- သီလမရှိသော၊ (ပဗ္ဗဇီတော- ၌ စပ်)။ ပဏယေယျာတိ- ကား၊ ပဋ္ဌပေယျ- ဖြစ်စေရာ၏၊ ဝါ- ထားရာ၏။ ဝေဂါတိ- ကား၊ ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့်၊ သဟဿ- အဆောတလျင်။ သမ္မာပဏီဇီစာတိ- ကား၊ သမ္မာပဏီဇိနာ- ကောင်းစွာ စိတ်ကိုထားခြင်းဖြင့်၊ ယောနိသော-

အသင့်အားဖြင့်၊ ဌပိတေန- ထားအပ်သော၊ စိတ္တေန- ဖြင့်၊ ကတာ- ပြုအပ်ကုန်သော၊ နရဿ- တိုင်းသူ ပြည်သား၏၊ အတ္တာ- အကျိုးကျေးဇူးတို့သည်၊ ပစ္ဆာ- နောက်၌၊ အနာနုတပ္ပါ- အဖန်တလဲလဲ မပူပန်ကြရကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ၊ ဣတိ-ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဝိဘဇ္ဇာတိ- ကား၊ “ဣမာနိ- ဤအမှုတို့ကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာ၊ ယုတ္တာနိ- သင့်လျော်ကုန်၏၊ ဣမာနိ ကာတုံ၊ အယုတ္တာနိ- မသင့်လျော်ကုန်၊” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပညာယ- ပညာဖြင့်၊ ဝိဘဇိတ္တာ- ဝေဖန်၍။ ကမ္မာယတနာနိတိ- ကား၊ ကမ္မာနိ- အမှုတို့ကို။ ဗုဒ္ဓါနုမတာနိတိ- ကား၊ ပဏ္ဍိတေဟိ- ပညာရှိတို့သည်၊ အနုမတာနိ- အစဉ်အားဖြင့်သိအပ်ကုန်သော၊ ဝါ- ခွင့်ပြုအပ်ကုန်သော၊ အနဝဇ္ဇာနိ- အပြစ်မရှိကုန်သောအမှုတို့သည်၊ ဟောန္တိ။ ကဋ္ဌကန္တိ- ကား၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲသော၊ အသာတံ- မသာယာအပ်သော၊ သမ္မာဓံ- ကျဉ်းမြောင်းသော၊ သုကိစ္ဆံ- အလွန်ငြိုငြင်ပင်ပန်းသော၊ မရဏဘယံ- သေဘေးသို့၊ ပတ္တော- ရောက်ရှိသည်၊ အမှိ- ဖြစ်၏။ လဒ္ဓါတိ- ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဉာဏဗလေန- ဉာဏ်စွမ်းအားဖြင့်၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ လဘိတွာ- ရ၍။ ပဗ္ဗဇ္ဇမေဝါဘိမနောတိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ဘိမုခစိတ္တော ဧဝံ- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ ရှေ့ရှုသော စိတ်ရှိသည်သာလျှင်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏။

ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဓမ္မေ- တရားကို၊ ဒေသိတေ- ဟောအပ်သည်ရှိသော်၊ ရာဇာ- ရေဏုမည်သော ကာသိမင်းသည်၊ ဒေဝီ- မိဖုရားကို၊ “ဒေဝီ- မိဖုရား၊ တွံ- သင်သည်၊ ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ နိဝတ္တေဟိ- နစ်စေလော့၊ ဝါ- တားမြစ်လော့” ဣတိ- ဤသို့၊ အာမန္တေသိ- မိန့်တော်မူပြီ။ ဒေဝီပိ- မိဖုရားသည်လည်း၊ ကုမာရဿ- မင်းသား၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇမေဝ- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်ကိုသာလျှင်၊ ရောစေသိ- နှစ်သက်၏။ မဟာသတ္တော- သည်၊ မာတာပိတရော- မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “မယံ- ကျွန်တော်မျိုး၏၊ ဒေါသော- အပြစ်သည်၊ သစေ အတ္ထိ- အကယ်၍ရှိအံ့၊ (ဧဝံ သတိ-

သော်) တံ - ထိုအပြစ်ကို၊ ခမထ - သည်းခံတော်မူကြကုန်၊” ဣတိ - သို့၊ ခမာပေတွာ - သည်းခံစေ၍၊ မဟာဇနံ - လူများကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ - ပန်ပြော၍၊ ဟိမဝန္တာဘိမုခေါ - ဟိမဝန္တာတောသို့ ရှေးရှု၊ အဂမာသိ - သွားလေပြီ။ စ - ဆက်၊ မဟာသတ္တေ - ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဂတေ - သွားသည်ရှိသော်၊ မဟာဇနော - လူများသည်၊ ကုဋ္ဌဇဠိလံ - ရသေ့စဉ်းလဲကို၊ ပေါထေတွာ - ထောင်းထု၍၊ ဇီဝိတက္ခယံ - အသက်ကုန်ခြင်းသို့၊ ပါပေသိ - ရောက်စေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ (နိဝတ္တေသိ ဌှိ စပ်) ဝါ - ကို၊ (အနုဗန္ဓိယမာနော ဌှိ လက္ခဏကံ)၊ သနာဂရေဟိ - မြို့သူမြို့သားတို့နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊ အမစ္စပါရိသဇ္ဇာဒီဟိ - အမတ် အလုပ်အကျွေး အစရှိကုန်သော၊ ရာဇပုရိသေဟိ - မင်းခစားယောက်ျားတို့သည်၊ အဿုမုခေဟိ - မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိကြကုန်လျက်၊ အနုဗန္ဓိယမာနောပိ - ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်အပ်ပါသော်လည်း၊ တေ - ထိုမြို့သူမြို့သား မင်းခယောက်ျားတို့ကို၊ နိဝတ္တေသိ - နစ်စေပြီ။ ဝါ - ပြန်လှည့်သွားစေပြီ။ မနုဿေသု - လူတို့သည်၊ နိဝတ္တေသု - ကုန်သော်၊ မနုဿဝဏ္ဏေန - လူအသွင်ဖြင့်၊ အာဂန္တာ - လာ၍၊ ဒေဝတာဟိ - နတ်တို့သည်၊ နိတော - ဆောင်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ) သတ္တ - ခုနစ်လုံးကုန်သော၊ ပဗ္ဗတရာဇိယော - တောင်ရေး တောင်တန်းတို့ကို၊ အတိတ္တမိတွာ - ကျော်လွန်၍၊ ဟိမဝန္တေ - ဟိမဝန္တာတောသို့၊ ဝိဿကမ္မုနာ - ဝိသကြံနတ်သားသည်၊ နိမ္မိတာယ - ဖန်ဆင်းအပ်သော၊ ပဏ္ဏသာလာယ - သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသင်္ခမ်း၌၊ ဣသိပဗ္ဗန္ဓံ - ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗန္ဓိ - ဝင်ရောက်လေပြီ။ တေန - ထို့ကြောင့်၊ (ဘဂဝတာ - သည်) “သော မံ တတ္ထ ခမာပေသိ၊ ပဗ္ဗဇိ အနဂါရိယ”န္တိ - ဟူသောစကားကို၊ ဂုတ္တံ - ပြီ။ (ဂါထာအနက်ကို ဤကျမ်းပါဠိတော် နိဿယသစ်တွင် ရှု။)

တတ္ထ - ထိုဂါထာလာစကားရပ်၌၊ တမံ ဒါလယိတွာတိ - ကား၊ ကာမာဒီနဝဒဿနဿ - ကာမဂုဏ်အပြစ်ကို မြင်ခြင်း၏၊ ပဋိပက္ခဘူတံ -

ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သမ္မောဟတမံ- တွေဝေမိုက်မဲ မောဟတည်း
ဟူသော အမိုက်မှောင်ကို၊ ဝိဓမ္မိတွာ- မှုတ်လွင့်၍။ ပဗ္ဗဇိန္တိ-ကား၊ ဥပါဂစ္ဆိ-
ချဉ်းကပ်ခဲ့ပြီ။ အနဂါရိယန္တိ- ကား၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့။

(၄။၁၈၉။)၂၃။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ယဒတ္ထံ- အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်
အကျိုးငှာ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တံ ရာဇိဿရိယံ- ထိုမင်း၏ အစိုးရသည်
၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- မင်းစည်းစိမ်ကို၊ ပရိစ္ဆတ္တံ- စွန့်အပ်ပြီ၊ တံ- ထိုစွန့်အပ်သည်
၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊ “န မေ ဒေဿ”န္တိ- ဟူသော၊
ဩဿာနဂါထံ- အဆုံးဂါထာကို၊ အာဟ။ တဿ- ထိုဂါထာစကား၏၊
အတ္ထော- အနက်သည်၊ ဝုတ္တနယောဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းရှိသည်သာ
တည်း၊ ဝါ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းကဲ့သို့တည်း။

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္ထေ- သည်၊ ပဗ္ဗဇိတေ- ရသေ့
ရဟန်းပြုပြီးသည်ရှိသော်၊ ယာဝ သောဠသဝဿကာလာ- ၁၆ နှစ်ကာလ
တိုင်အောင်၊ ရာဇကုလေ- မင်းမျိုး၌၊ ပရိစ္စာရိကဝေသေန- အလုပ်အကျွေး
၏အသွင်ဖြင့်၊ ဒေဝတာယေဝ- နတ်တို့သည်သာ၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊
ဥပဋ္ဌဟိသု- လုပ်ကျွေးကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ တတ္ထ-
ထိုဟိမဝန္တာတော၌၊ ဈာနာဘိညာယော- ဈာန်အဘိညာဉ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ-
ဖြစ်စေ၍၊ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ကပ်ရောက်သည်၊ အဟောသိ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌)၊ ဒေဝဒတ္ထော- သည်၊
တဒါ- ၌၊ ကုဟကော- ရသေ့စဉ်းလဲသည်၊ အဟောသိ။ (ဣဒါနိ)
မဟာမာယာ- သည်၊ (တဒါ) မာတာ- သည်၊ အဟောသိ။ (ဣဒါနိ)
သာရိပုတ္တော- သည်၊ (တဒါ) မဟာရက္ခိတတာပသော- မဟာရက္ခိတ
ရှင်ရသေ့သည်၊ (အဟောသိ)၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော- သည်၊ (တဒါ)
သောမနဿကုမာရော- သောမနဿမင်းသားသည်၊ (အဟောသိ)။

တဿ - ထိုသောမနဿစရိယာအတွက်၊ ယုဇ္ဈယစရိယာယံ - ဌ၊
 ဂုတ္တနယေနော - ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်သာ၊ (ဂုတ္တနယေန+ဧဝ) ဝါ -
 ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းအတိုင်း၊ (ဂုတ္တနယေန+ဣဝ) ဒသပါရမီယော - တို့ကို၊
 နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ - ကုန်၏။ ဣဓာပိ - ဤသောမနဿစရိယာ၌လည်း၊
 နေက္ခမ္မပါရမီ - သည်၊ အတိသယဝတီ - လွန်လွန်ကဲကဲဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ ဣတိ -
 ထို့ကြောင့်၊ သာ ဧဝ - ထိုနေက္ခမ္မပါရမီသည်သာ၊ ဒေသနံ - ဒေသနာတော်သို့၊
 အာရဠာ - တက်ရောက်ပြီ၊ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ သတ္တဝသိကကာလေ
 ဧဝ - ခုနစ်နှစ်သားအရွယ်၌ပင်၊ ရာဇကိစ္စေသု - မင်းမှုရေးရာကိစ္စတို့၌၊
 သမတ္တတာ - စွမ်းဆောင်နိုင်သည်၏အဖြစ်(စွမ်းဆောင်နိုင်ခြင်းဂုဏ်)လည်း
 ကောင်း၊ တဿ တာပသဿ - ထိုရသေ့ကို၊ ကုဋ္ဌဇဠိလဘာဝပရိဂ္ဂဏှနံ -
 ကောက်ကျစ်သောရသေ့၏ဖြစ်ပုံကို စုံစမ်းနိုင်ခြင်းဂုဏ်လည်းကောင်း၊ တေန -
 ထိုရသေ့စဉ်းလဲသည်၊ ပယုတ္တေန - အားထုတ်ပြောဆိုအပ်သောစကားကြောင့်၊
 ရညာ - ကာသိမင်းသည်၊ ဝဓေ - သူသတ်ယောက်ျားကို၊ အာဏတ္ထေ -
 စေခိုင်းအပ်သည်ရှိသော်၊ သန္တာသာဘာဝေါ - ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်
 (ဂုဏ်)လည်းကောင်း၊ ရညော - ခမည်းတော်မင်း၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊
 ဂန္ဓာ - သွား၍၊ နာနာနယေဟိ - အမျိုးမျိုးသောနည်းတို့ဖြင့်၊ တဿ -
 ထိုရသေ့စဉ်းလဲ၏၊ သဒေါသတံ စ၊ အပြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊
 အတ္တနော - မိမိ၏၊ နိရပရာဓတံ စ - အပြစ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကိုလည်း
 ကောင်း၊ မဟာဇနဿ - လူများ၏၊ မဇ္ဈေ - အလယ်၌၊ ပကာသေတွာ -
 ထင်ရှားပြ၍၊ ရညော စ - ခမည်းတော်မင်း၏လည်း၊ ပရနေယျဗုဒ္ဓိတံ စ -
 သူတစ်ပါးတို့ ထုတ်ဆောင်ပြမှ သိတတ်သော အသိဉာဏ်ရှိသူ၏အဖြစ်ကို
 လည်းကောင်း၊ ဗာလဘာဝဉ္ဇ - မိုက်သူ၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊
 ပဋ္ဌပေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ တေန - ထိုမင်းသည်၊ ခမာပိတေပိ - သည်းခံစေအပ်
 ပါသော်လည်း၊ တဿ - ထိုမင်း၏၊ သန္တိကေ - အထံ၌၊ ဝါသတော စ -
 နေရခြင်းမှလည်းကောင်း၊ ရာဇိဿရိယတော စ - မင်းအစိုးရအဖြစ်မှလည်း
 ကောင်း၊ ဝါ - မင်းစည်းစိမ်မှလည်းကောင်း၊ သံဝေဂံ - ထိတ်လန့်ခြင်းသို့၊

အာပဇ္ဇိတွာ- ဤ၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူး အပြားပြားများစွာ၊
 ယာစိယမာနေနပိ- တောင်းပန်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဟတ္ထဂတံ- လက်တွင်းသို့
 ရောက်ပြီးသော၊ ရဇ္ဇသိရိ- မင်း၏ ကျက်သရေကို၊ ခေဋ္ဌပိဏ္ဍံ ဝိယ-
 တံတွေးပေါက်ကဲ့သို့၊ ဆဇ္ဇေတွာ- စွန့်ပစ်၍၊ ကတ္ထစိ- တစ်စုံတစ်ခု၌၊
 အလဂ္ဂစိတ္တေန- မကပ်ငြိသောစိတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ ပဗ္ဗဇနံ- ရသေ့ရဟန်း
 ပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ဤ၊ ပဝိဝေကာရာမေန- ဆိတ်ငြိမ်ရာ၌
 မွေ့လျော်သည်၊ ဟုတွာ၊ န စိရဿေဝ- မကြာမီပင်၊ အပ္ပကသိရေန-
 ဆင်းရဲပင်ပန်းမှုမရှိဘဲ၊ ဈာနဘိညာနိဗ္ဗတ္တနံ- ဈာန်၊ အဘိညာဉ်တို့ကို
 ဖြစ်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝ မာဒယော- ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊
 မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊
 ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

သောမနဿစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီးပြီ။

၃-အယောဃရစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၁၈၉။) ၂၄။ တတိယေ- သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော အယောဃရစရိယာ
ဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) အယောဃရမိ သံဝဇ္ဇောတိ-
ကား၊ အမနုဿဥပဒ္ဒဝပရိဝဇ္ဇနတ္ထံ- ဘီလူးဘေးရန်မှ ရှောင်ကြဉ်စိမ့်သောငှာ၊
စတုရဿသာလဝသေန- လေးထောင့်အဆောက်အအုံ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကတေ-
ဆောက်လုပ်အပ်သော၊ မဟတိ- ကြီးသော၊ သဗ္ဗအယောမယေ- အလုံးစုံ
သံဖြင့်ပြီးသော၊ ဂေဟေ- အိမ်၌၊ သံဝဇ္ဇော- ကြီးထွားသည်။ နာမေနာ’သိ
အယောဃရောတိ- ကား၊ အယောဃရေ- သံအိမ်၌၊ ဇာတသံဝဇ္ဇ-
ဘာဝေနေဝ- မွေးဖွားခြင်း ကြီးထွားခြင်း၏အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ ဝါ- မွေးဖွား
ခြင်း ကြီးထွားခြင်းရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်ပင်၊ “အယောဃရကုမာရော”တိ
နာမေန- “အယောဃရမင်းသား” ဟူသော အမည်ဖြင့်၊ ပါကဠော-
ထင်ရှားသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၉၀။) ၂၅-၆။ ဟိ- ချဲ့၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ကာသိရညော- ကာ
သိမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ပုရိမတ္တဘာဝေ- ရှေ့ဘဝ
၌ဖြစ်သောအတ္တဘော၌၊ သပတ္တိ- ရန်သူသည်၊ “တဝ- သင်၏၊ ဇာတံ
ဇာတံ- ဖွားတိုင်းဖွားတိုင်းသော၊ ပဇံ- သားငယ်ကို၊ ခါဒေယျံ- ခဲစားရလို
၏။” ဣတိ- သို့၊ ပတ္တနံ- ဆု တောင်းမှုကို၊ ပဋ္ဌပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊
ယက္ခိနိယောနိယံ- ဘီလူးမ၊ မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ- ဖြစ်သည်၊ (ဟုတွာ) သြကာသံ-
အခွင့်အလမ်းကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ တဿာ- ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊
ဝိဇာတကာလေ- သားဖွားချိန်၌၊ ဒွေ ဝါရေ- နှစ်ကြိမ်တို့တိုင်တိုင်၊ ပုတ္တေ-
သားတို့ကို၊ ခါဒိ- ခဲစားပြီ၊ တတိယဝါရေ ပန- တတိယအကြိမ်၌ကား၊
ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ တဿာ- ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိယံ- ဝမ်းကြာ
တိုက်၌၊ ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိ- ယူပြီ။ ရာဇာ- ကာသိမင်းသည်၊
“ဒေဝိယာ- မိဖုရား၏၊ ဇာတံ ဇာတံ- ဖွားမြင်တိုင်း ဖွားမြင်တိုင်းသော၊
ပဇံ- သားငယ်ကို၊ ဧကာ- တစ်ယောက်သော၊ ယက္ခိနိ- ဘီလူးမသည်၊

ခါဒတိ- ခဲစား၏။ ကိ န ခေါ- အသို့လျှင်၊ ကာတဗ္ဗ- ပြုလုပ်သင့်လေ သနည်း၊ ဣတိ- သို့၊ မနုဿေဟိ- လူတို့နှင့်၊ သမ္ပန္နော- တိုင်ပင်၍၊ “အမနုဿာ နာမ- ဘီလူးတို့မည်သည်။ အယောဃရဿ- သံအိမ်မှ၊ ဘာယန္တိ- ကြောက်ကြကုန်၏။ အယောဃရံ- သံအိမ်ကို၊ ကာတံ- ပြုခြင်း ငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ- သင့်၏။” ဣတိ- သို့၊ ပုတ္တေ- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ ကမ္မာရေ- ပန်းပဲသမားတို့ကို၊ အာဏာပေတွာ- စေခိုင်း၍၊ ထမ္ဘေ- တိုင်တို့ကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ အယောမယေဟေဝ- သံဖြင့်ပြီးသည်သာဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗဂေဟသမ္ဘာရေဟိ- အလုံးစုံသော အိမ်အဆောက်အဦတို့ဖြင့်၊ စတုရဿသာလံ- လေးထောင့်အဆောက်အအုံဖြစ်သော၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာ သော၊ အယောဃရံ- သံအိမ်ကို၊ နိဋ္ဌာပေတွာ- ပြီးဆုံးစေ၍၊ ပရိပက္ကဂန္တံ- ရင့်သောကိုယ်ဝန်ရှိသော၊ ဒေဝီ- မိဖုရားကို၊ တတ္ထ- ထိုသံအိမ်၌၊ ဝါသေသိ- နေစေပြီ၊ သာ- ထို မိဖုရားသည်၊ တတ္ထ- ထိုသံအိမ်၌၊ ခညပုညလက္ခဏံ- ကျက်သရေ ပညာ ဘုန်းသမ္ဘာလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ဝိဇာယိ- မွေးဖွား လေပြီ။ “အယောဃရကုမာရော”တွေဝ- “အယောဃရ ဝ။ ခညပုညလက္ခဏံ။ ။ ရှေးနိဿယ(ပေမူ)၌ ခညသဒ္ဓါ ပုညသဒ္ဓါတို့ကို “ဘုန်း”ဟောချည်းကြ၍ “အလွန်ဘုန်းလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော”ဟု အတိရေက အနက်ကြံပြီး သမ္မန်သည်။ “ပရိယာယ်နှစ်ချက်ဆင့်၊ အနက်မြင့်ထွက်မြဲ”နှင့် အညီ တည်း။ မိမိကား ခညသဒ္ဓါ သိရီ၊ ပညာ အနက်ဟော၊ ပုညသဒ္ဓါ ဘုန်းသမ္ဘာအနက် ဟော ကြံကာ ယင်းသဒ္ဓါနှစ်ခု အဘိဓေယျတ္ထကွဲပြားအောင် သမ္မန်ခဲ့သည်။ ယင်းသို့ သမ္မန်ခြင်းမှာ “ခညပုညလက္ခဏသမ္ပန္နံ၊ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတိ အာဒိသု ခညသဒ္ဓေန သိရီပညာဝ ဂဟေတဗ္ဗာ”ဟူသော သဒ္ဓါနီတိ ဓာတုမာလာ(၁၁၆)နှင့် အညီတည်း။ ခနတိ သမ္ပန္နတိတိ ခညော၊ (✓ခန+ယ)ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

ပုည၌ ✓ပု + နာ + ဣ တည်း။ ပုနာတိ (သောဓေတီ)တိ ပုညံဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ (ဓာန်၊ ဋီ၊ ၅၈။)

တစ်နည်း- ✓ပုဏ+ဥ တည်း။ ဏ- ကို ပရရုပ်ပြု၊ ပုဏတိ သုန္ဒရတ္ထံ ကရေတိတိ ပုညံ။ ကုသလံ။ (မောင်-၇၊ ၅၀။)ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ပုဏ ဓာတ်သည် ကမ္မနိ သုဘတ္ထ (သုဘကမ္မကရဏတ္ထ)။

ခည နှင့် ပုညကို ဒွန်တွဲ။ လက္ခဏနှင့်ကား ဗဟုဗ္ဗိတွဲ ဝိဂ္ဂဟပြု။

မင်းသား”ဟူ၍သာလျှင်၊ အဿ- ထိုသားတော်၏၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ကရိသု- မှည့်ခေါ်သမှု ပြုကြကုန်ပြီ။ တံ- ထိုမင်းသားကို၊ ဓာတိနံ- နို့ထိမ်းတို့အား၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာသော၊ အာရက္ခံ- အစောင့်အရှောက်ကို၊ သံဝိဒဟိတွာ- စီရင်၍၊ ရာဇာ- ကာသိမင်းသည်၊ ဒေဝီ- မိဖုရားကို၊ အန္တေပုရံ- နန်းတွင်းသို့၊ အာနေသိ- ခေါ်ဆောင်ပြီ၊ ယက္ခိနိပိ- ဘီလူးမ သည်လည်း၊ ဥဒကဝါရံ- ရေဆက်သ,ရသောအလှည့်သို့၊ ဂန္ဓာ- ရောက်၍၊ ဝေဿဝဏဿ- ဝေဿဝဏ်နတ်မင်းအတွက်၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ ဝဟန္တိ- ယူဆောင်စဉ်၊ ဇီဝိတက္ခယံ- အသက်ကုန်ခြင်းသို့၊ ပတ္တာ- ရောက်ပြီ။

မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ အယောဃရေယေဝ- သံအိမ်၌သာလျှင်၊ ဝမိတွာ- ကြီးထွား၍၊ ဝိညုတံ- တတ်သိနားလည်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) တတ္ထေဝ- ထိုသံအိမ်၌ပင်၊ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ- အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့ကို၊ ဥဂ္ဂဏိ- သင်ယူပြီ။ ရာဇာ- ကာသိမင်းသည်၊ ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကံ- ၁၆ နှစ်အရွယ်ရှိသည်ကို၊ ဝိဒိတွာ- သိ၍၊ “ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ဝါ- မင်းရာထူးကို၊ အဿ- ထိုသားတော်အား၊ ဒဿာမိ- ပေးအံ့” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ “မေ- ငါ၏၊ ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ အာနေထ- ခေါ်ဆောင်ခဲ့ကြကုန်၊” ဣတိ- သို့၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။ တေ- ထိုအမတ်တို့သည်၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ သာဓု- ကောင်းပါပြီ”၊ ဣတိ- ဤသို့လျှောက်၍၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ- တန်ဆာဆင်စေ၍၊ သဗ္ဗာလင်္ကာရဝိဘူသိတံ- အလုံးစုံသောတန်ဆာတို့ဖြင့်တင့်တယ်သော၊ မင်္ဂလဝါရဏံ- မင်္ဂလာဆင်တော်ကို၊ အာဒါယ- ဆောင်နှင်း၍၊ တတ္ထ- ထိုသံအိမ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ကုမာရံ- အယောဃရမင်းသားကို၊ အလင်္ကာရိတွာ- တန်ဆာဆင်၍၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ- ဆင်ကျောက်ကုန်း၌၊ နိသီဒါပေတွာ- နေစေ၍၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်လှည့်သည်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ ရညော- ကာသိမင်းအား၊ ဒဿေသု- ပြကြ

ကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်နေပြီ။ ရာဇာ- သည်၊ တဿ- ထိုမင်းသား၏၊ သရီရသောဘံ- ခန္ဓာကိုယ်၏တင့်တယ်လှပပုံကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ ဗလဝသိနေဟေန- အားကြီးသောချစ်ခြင်းဖြင့်၊ တံ- ထိုသားတော်မင်းသားကို၊ အာလိ ဂိတွာ- လည်ဖက်၍၊ “အဇ္ဇေဝ- ယနေ့၌ပင်၊ မေ- ငါ၏၊ ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ အဘိသိဉ္ဇထ- အဘိသိက်ရစေသွန်းလောင်းကြကုန်” ၊ ဣတိ- သို့၊ အမစ္စေ- အမတ်တို့ကို၊ အာဏာပေသိ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ ပိတရံ- ဖခမည်းတော်မင်းကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “မယံ- ငါ့အား၊ ရဇ္ဇေန- မင်း၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝါ- မင်းရာထူးဖြင့်၊ န အတ္ထော- အလိုမရှိပါ၊ အဟံ- သည်၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ရဟန်းပြုပေအံ့၊ မေ- ငါ့အား၊ ပဗ္ဗန္တံ- ရသေ့ရဟန်း အဖြစ်ကို၊ အနုဇာနာထ- ခွင့်ပြုကြကုန်” ၊ ဣတိ၊ အာဟ။ တေန-ထို့ကြောင့်၊ “ဒုက္ခေန ဇီဝိတော လဒ္ဓေါ”တိ အာဒိ- အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ပုတ္တံ။

တတ္ထ- ထို“ဒုက္ခေန ဇီဝိတော လဒ္ဓေါ”အစရှိသော စကားရပ်၌၊ ဒုက္ခေနာတိ- ကား၊ တာတ- ချစ်သား၊ တဝ- သင်၏၊ ဘာတိကာ- အစ်ကိုဖြစ်ကုန်သော။ ဒွေ- နှစ်ယောက်သောမင်းသားတို့ကို၊ ဧကာယ- တစ်ကောင်သော၊ ယက္ခိနီ- ဘီလူးမသည်၊ ခါဒိတာ- ခဲစားအပ်ကုန်ပြီ၊ တုယံ ပန- သင့်ကိုကား၊ တတော အမနုဿဘယတော- ထိုဘီလူးဘေးမှ၊ နိဝါရဏတ္ထံ- တားမြစ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတေန- ပြုအပ်သော၊ ဒုက္ခေန- ဆင်းရဲဖြင့်၊ မဟတာ- ကြီးစွာသော၊ အာယာသေန- ပင်ပန်းခြင်းဖြင့်၊ ဇီဝိတော- အသက်ကို၊ လဒ္ဓေါ- ရအပ်ပြီ။ သံပီဠေ ပတိပေါသိတောတိ- ကား၊ နာနာဝိဇာယ- အမျိုးမျိုးသောအပြားရှိသော၊ အမနုဿရက္ခာယ- ဘီလူးဘေးရန်မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ သမ္မာဓေ- ကျဉ်းမြောင်းသော၊ အယောဃရေ- သံအိမ်၌၊ ဝိဇာယနကာလတော- ဖွားမြင်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ယာဝ သောဠသဝဿုပ္ပတ္တိယာ- ၁၆ နှစ်အရွယ်တိုင်အောင်၊ သမ္မာဓေ- ကျဉ်းမြောင်းသော သံအိမ်၌၊ သံဝမ္ပိတော- ကြီးထွားစေအပ်၏။

ဣတိ၊ အတ္ထော- တည်း။ အဇ္ဇေဝ ပုတ္တ ပဋိပဇ္ဇ၊ ကေဝလံ ဝသုဓံ ဣမန္တိ-
ကား၊ ကဉ္စနမာလာလင်္ကတဿ- ရွှေပန်းကုံးဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊
သေတစ္ဆတ္တဿ- ထီးဖြူ၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ရတနရာသိမိ- ရတနာပုံ၌၊
ဌပေတွာ- ထား၍၊ တီဟိ- သုံးခုကုန်သော၊ သင်္ခေဟိ- ခရသင်းတို့ဖြင့်၊
အဘိသဉ္ဇိယမာနော- အဘိသိက်ရေစင်သွန်းလောင်းအပ်သော၊ (တွံ- သင်
သည်၊) ကေဝလံ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ သမုဒ္ဒပရိယန္တံ- သမုဒ္ဒရာအဆုံး
ရှိသော၊ ဣမံ ကုလသန္တကံ- ဤအမျိုး၏ဥစ္စာကို၊ (ပဋိပဇ္ဇ- မင်းပြု၍
ကျင့်လော့၊)

(ကုလသန္တက၏ သရုပ်ကို အကျယ်ထုတ်ပြလို၍ တတောယေဝ
...သရဋ္ဌကံ စသည်မိန့်။)

တတောယေဝ- ထိုဆွေမျိုး၏ဥစ္စာမှပင်၊ ရဋ္ဌေဟိ- တိုင်းနိုင်ငံနှင့်၊
သဟ- တကွ၊ (ဝတ္တတိ- ဖြစ်၏။) ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သရဋ္ဌကံ- သရဋ္ဌက
မည်၏။ သရဋ္ဌကံ- တိုင်းနိုင်ငံနှင့်တကွဖြစ်သော၊ (ဣမံ ဝသုဓံ ၌ စပ်)။
နိဂမေဟိ မဟာဂါမေဟိ- နိဂုံးခေါ်ရွာကြီးတို့နှင့်၊ သဟ၊ (ဝတ္တတိ) ဣတိ၊
သနိဂမံ- သနိဂမမည်၏။ သနိဂမံ- နိဂုံး(ရွာကြီး)နှင့်တကွဖြစ်သော။
အပရိမိတေန- မနှိုင်းယှဉ်အပ် မရေတွက်အပ်သော၊ ပရိဝါရဇနေန- အခြံအရံ
လူပရိသတ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ (ဝတ္တတိ၊) ဣတိ၊ သဇနံ- သဇနမည်၏။
သဇနံ- အခြံအရံ လူပရိသတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဣမံ ဝသုဓံ မဟာပထဝီ-
ဤမြေကြီးကို၊ ပုတ္တ- ချစ်သား၊ အဇ္ဇေဝ- ယနေ့ပင်၊ ပဋိပဇ္ဇ- မင်းပြု၍
ကျင့်လော့၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေဟိ- ပြုလော့၊ ဣတိ- ကား၊
အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဝန္တိတွ ခတ္တိယံ။ အဉ္ဇလီ ပဂ္ဂဟေတွာန၊ ဣဒံ
ဝစနမဗြဝိန္တိ- ကား၊ မမ- ငါ၏၊ ပိတရံ- ဖခမည်းတော်ဖြစ်သော၊ ခတ္တိယံ
ကာသိရာဇာနံ- ကာသိမင်းကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ တဿ- ထိုကာသိမင်း
အား၊ အဉ္ဇလီ- လက်အုပ်ကို၊ ပဏာမေတွာ- ညွတ်စေ၍၊ ဣဒံ ဝစနံ-
ကို၊ အဘာသိ- ဆိုပြီ။

(ဌ။ ၁၉၁။) ၂၇။ ယေ ကေစိ မဟိယာ သတ္တာတိ- ကား၊ ဣမိဿာ မဟာပထဝိယာ- ဤမြေကြီးအပြင်၌၊ ယေ ကေစိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာနာမ- သတ္တဝါတို့မည်သည်။ ဟိနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမာတိ- ကား၊ လာမကာ စေဝ- ယုတ်ညံ့သည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဥတ္တမာ စ- မြင့်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဥဘိန္ဒူ- ယုတ်၊ မြတ်နှစ်ပါးတို့၏၊ ဝေမဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ဘဝတ္တာ- ဖြစ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဇ္ဈိမာ စ- အလယ်အလတ်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ (သတ္တာ ၌ စပ်)။ သကေ ဂေဟေတိ- ကား၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- ထိုသတ္တဝါတို့သည်၊ သကေ- မိမိတို့၏ ဥစ္စာ ဖြစ်သော၊ ဂေဟေ- အိမ်၌။ သကဉာတိဘိတိ- ကား၊ သကေဟိ- မိမိတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်ကုန်သော၊ ဉာတိဟိ- ဆွေမျိုးတို့နှင့်၊ သမ္မောဒမာနာ- ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ၊ ဝိဿဋ္ဌာ- အကျွမ်းတဝင်၊ အနုက္ကဏ္ဍိတာ- ငြီးငွေ့မှုကင်းစွာ၊ ယထာဝိဘဝံ- မိမိတို့ စည်းစိမ်အားလျော်စွာ၊ ဝဗုန္တိ- ကြီးထွားကြကုန်၏။ (သမ္မောဒမာနာ- ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာရှိကြသည်၊ ဝိဿဋ္ဌာ- အကျွမ်းတဝင် ချစ်ခင်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ အနုက္ကဏ္ဍိတာ- ပျင်းရိငြီးငွေ့မှု မရှိကြကုန်သည်၊ ဟုတ္တာ-ဟုလည်း ပေး။)

၂၈။ ဣဒံ လောကေ ဥတ္တရိယန္တိ- ကား၊ ဣဒံ ပန- ဤဖြစ်ခြင်း သည်ကား၊ ဣမသ္မိ လောကေ- ၌၊ အသဒိသံ- သူတစ်ပါးတို့နှင့်မတူသော ဖြစ်ပုံတည်း။ မယံ ဧဝ- ငါ၏သာ၊ အာဝေဏိကံ^၁- သီးခြားဖြစ်သော တရားတည်း။ တံ- ထိုသို့ သူတစ်ပါးတို့နှင့်မတူဘဲ သီးခြားဖြစ်ရခြင်းသည်၊ ကိံ ပန- အဘယ်ပါနည်း။ သံဝိဇ္ဇေ မမ ပေါသနန္တိ- ကား၊ သမ္မာဓေ-

၁။ ဥတ္တရိယံ။ ။ ဥတ္တရ+ဏျ။ ဥတ္တရဿ ဘာဝေါ ဥတ္တရိယံ= လွန်ကဲသူ၏ အဖြစ်၊ လွန်ကဲခြင်းတည်း။ ဤ၌ ဥတ္တရိယဟူသည် သူတစ်ပါးနှင့်မတူဘဲ မွေးဖွားချိန်မှ စ၍ ၁၆ နှစ်သားအရွယ်အထိ သံလှောင်အိမ်၌ မလွတ်မလပ်နေရခြင်း ဖြစ်သည်။
 ၂။ အာဝေဏိကံ။ ။ န+ဝိနာ+ဏိက။ အတ္တနာ ဝိနာ ပဝတ္တတိတိ ဝေဏိကံ၊ န-ကို ဏ-ပြု။ န ဝေဏိကံ အာဝေဏိကံ။ အ-ကို အာ ဝုဒ္ဓိ ပြု။ (အဘိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၃၈။ ပြည်နိဿယ။) ဤအလို အ(န)သည် ပဋိသေခတ္တ မဟုတ်၊ အဗြာဟ္မဏောကဲ့သို့

ကျဉ်းမြောင်းသော သံအိမ်၌၊ မမ - ငါ့ကို၊ သံဝဗုဒ္ဓ - ကြီးထွားစေခြင်းတည်း။
တထာ = တံဝစနံ - ထိုစကားသည်၊ ဟိ - မှန်၏။ **အယောဃရမိ သံဝဗော၊**
အပ္ပဘော စန္ဒသူရိယေတိ - ကား၊ စန္ဒသူရိယာနံ - လ နေတို့၏၊
ပဘာရဟိတေ - အရောင်အလင်းကင်းသော၊ အယောဃရေ - သံအိမ်၌။
သံဝဗောမိတိ - ကား၊ သံဝဗော - ကြီးထွားသည်၊ အမိ - ဖြစ်၏။

၂၉။ **ပူတိကုဏပသမ္ပုဏ္ဏာတိ -** ကား၊ ပူတိဂန္ဓနာနပ္ပကာရကုဏပ -
သမ္ပုဏ္ဏာ - အပုပ်နံ အထူးထူးအပြားပြားသော အပုပ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသော၊
ဂူထနိရယသဒိသာ - မစင်ဘင်ပုပ်ငရဲနှင့်တူသော၊ မာတု - အမိ၏၊ ကုစ္ဆိ -
တော - ဝမ်းဗိုက်မှ၊ ဇီဝိတသံသယေ - အသက်ရှင်ခြင်း၌ သံသယသည်၊
ဝတ္တမာနေ - ဖြစ်လျက်၊ ကထံ - အသို့လျှင်၊ မုစ္စိတွာ နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍။
တတော ဃောရတရေတိ - ကား၊ တတောပိ ဂဗ္ဘဝါသတော - ထိုမိခင်
ဝမ်းဗိုက်၌ နေရခြင်းထက်လည်း၊ ဒါရုဏတရေ - သာ၍ကြမ်းတမ်းသော၊
အဝိဿဋ္ဌဝါသေန - မလွတ်မလပ်နေရခြင်းဖြင့်၊ ဒုက္ခေ - ဆင်းရဲသော။
ပက္ခိတ္တယောဃရေတိ - ကား၊ အယောဃရေ - သံအိမ်၌၊ ပက္ခိတ္တော -
ထည့်အပ်(ထည့်သွင်းခံရ)သည်၊ ဗန္ဓနာဂါရေ - အကျဉ်းထောင်၌၊ ဌပိတော
ဝိယ - ထားအပ်သကဲ့သို့၊ အဟောသိ - ဖြစ်လေပြီ။ ဣတိ - ဤအနက်
အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ - ပြ၏။

၃၀။ **ယဒိဟန္တိ ဧတ္ထ -** ယဒိဟံဟူသော ဤပါဌ်၌၊ (သမာဒိနိဝိဋ္ဌံ -
အကြုံးဝင်သော) **ယဒိတိ -** ယဒိဟူသောပုဒ်သည်၊ နိပါတမတ္တံ - အနက်မရ
နိပါတ်မျှသာတည်း။ **တာဒိသန္တိ -** ကား၊ ယာဒိသံ - အကြင်ကဲ့သို့ရှုအပ်သော
ဆင်းရဲကို၊ ပုဗ္ဗေ - ရှေ့၌၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။ **တာဒိသံ -** ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊

သဒိသတ္ထ ကြံ၊ ကင်း၍ ဖြစ်သည်နှင့်တူသောအရာ၊ ကင်း၍ ဖြစ်သလိုဖြစ်သောအရာဟု
သဒ္ဒတ္ထပေး။ သီးသန့်ဖြစ်သော အရာဟု အဓိပ္ပာယ်သမ္မန်။

ယင်းပုဒ်နှင့် စပ်၍ အခြားနည်းစနစ်များလည်း ရှိသေးသည်။ တိပိ၊ ဓာန်။
အတွဲ ၄ (က)၊ စာ - ၄၄၅ တွင် ရှုပါ။

ပရမဒါရုဏံ- အလွန်ကြမ်းတမ်းသော၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲသို့၊ ပတ္တာ- ရောက်၍၊ အဟံ- ငါ သည်၊ ရဇ္ဇေသု- မင်း၏အဖြစ် မင်းစည်းစိမ်တို့၌၊ ယဒိ ရဇ္ဇာမိ- အကယ်၍ တပ်မက်အံ့၊ ယဒိ ရမိဿာမိ- အကယ်၍မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်အံ့၊ ဧဝံ သန္တေ- ဤသို့ဖြစ်လတ်သော်၊ ပါပါနံ လာမကာနံ- ယုတ်မာကုန်သော၊ နိဟီန-ပုရိသာနံ- ယုတ်ညံ့ကုန်သော ယောက်ျားတို့ထက်၊ ဥတ္တမော- သာလွန်သူ သည်။ နိဟီနတမော- သာလွန်၍ ယုတ်ညံ့သူသည်၊ သိယံ- ဖြစ်ရာ၏။

၃၁။ ဥက္ကဏ္ဍိတောမိ ကာယေနာတိ- ကား၊ အပရိမုတ္တဂဗ္ဘဝါသာ- ဒိနာ- မိခင်ဝမ်းတိုက်၌နေရခြင်းအစရှိသော ဆင်းရဲမှ မလွတ်သော၊ ပူတိကာယေန- အပုပ်ကိုယ်မှ၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော-ပျင်းရိသည်၊ နိဗ္ဗိန္ဒော- ငြီးငွေ့သည်၊ အမိ- ဖြစ်၏။ ရဇ္ဇေနမိ အနတ္ထိကောတိ- ကား၊ ရဇ္ဇေနပိ- မင်းအဖြစ် (မင်းစည်းစိမ်)ဖြင့်လည်း၊ အနတ္ထိကော- အလိုမရှိသည်၊ အမိ- ဖြစ်၏။ ဟိ- မှန်၊ အဟံ- သည်၊ ယက္ခိနိယာ- ဘီလူးမ၏၊ ဟတ္ထတော- လက်တွင်းမှ၊ မုတ္တောပိ- လွတ်မြောက်ပါသော်လည်း၊ အဇရာမရော- မအို မသေသော သူသည်၊ န အမိ- မဖြစ်။ မေ- ငါ့အား၊ ရဇ္ဇေန- မင်း၏အဖြစ် (မင်းစည်းစိမ်)ဖြင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း။ ဟိ- မှန်၏၊ ရဇ္ဇံ နာမ- မင်း၏အဖြစ် မည်သည်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ အနတ္တာနံ- အကျိုးမဲ့တုံ ဆင်းရဲကြုံသူတို့၏၊ သန္နိပါတဋ္ဌာနံ- စုဝေးရာအရပ်တည်း။ တတ္ထ- ထိုမင်း၏အဖြစ်၌၊ ဌိတကာလတော- တည်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ဒုန္နိက္ခမံ- ထွက်မြောက်နိုင်ခဲ့သည်၊ (ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊) ဟောတိ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တံ- ထိုမင်း၏အဖြစ်သို့၊ အနုပဂန္တာ- မကပ်ရောက်မူ၍။ နိဗ္ဗုတိပရိယေသိဿံ၊ ယတ္ထ မံ မစ္စု န မဒ္ဒိယေတိ- ကား၊ ယတ္ထ- အကြင်မြတ်သော နိဗ္ဗာန်၌၊ ဌိတံ- တည်သော၊ မံ- ငါ့ကို၊ မဟာသေနော- များစွာသောစစ်သည် ရှိသော၊ မစ္စုရာဇာ- သေမင်းသည်၊ န မဒ္ဒိယေ- မနှိပ်ကွပ်နိုင်ရာ၊ န ဩတ္ထရေယျ- မလွှမ်းမိုးနိုင်ရာ၊ န အဘိဘဝေယျ- အနိုင်မယူနိုင်ရာ၊ နိဗ္ဗုတိ- အေးငြိမ်းသော၊ တံ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ- မသေရာမှန်

ထိုမြတ်နိဗ္ဗာန်ကို၊ ပရိယေသိဿာမိ- ရှာမှီးအံ့၊ ဣတိ(ဣဒံ ၀စနံ)- ကို၊
(အပြဝိ- ဆိုပြီ။)

(၄။၁၉၂။)၃၂။ ဧဝါဟံ စိန္တယိတွာနာတိ- ကား၊ ဧဝံ ဣမိနာ ဝုတ္တပ္ပကာရေန-
ဤဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အပြားအားဖြင့်၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူးအပြားပြားများ
စွာသော၊ သံသာရေ- သံသရာ၌၊ အာဒီနဝံ- အပြစ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခဏေန-
ဆင်ခြင်ခြင်း ဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနေ- နိဗ္ဗာန်၌၊ အာနိသံသဒဿနေန
စ- အကျိုးအာနိသင်ကို မြင်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယောနိသော- အသင့်
အားဖြင့်၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍။ ဝိရဝန္တေ မဟာဇနေတိ- ကား၊ မယာ-
ငါနှင့်၊ ဝိပ္ပယောဂဒုက္ခာသဟဇေန- ကွေကွင်းခွဲခွာရသော ဆင်းရဲကို သည်းမခံ
နိုင်ခြင်းကြောင့်၊ ဝိရဝန္တေ- မြည်တမ်းကုန်သော၊ ပရိဒေဝန္တေ- ငိုကြွေးကုန်
သော၊ မာတာပိတုပ္ပမုခေ- မယ်တော် ခမည်းတော်အမှူးရှိကုန်သော၊
မဟန္တေ- များစွာကုန်သော၊ ဇနေ- လူတို့ကို။ နာဂေါဝ ဗန္ဓနံ ဆေတွာတိ-
ကား၊ မဟာဗလော- ကြီးသောအားရှိသော၊ ဟတ္ထိနာဂေါ- ဆင်ပြောင်ကြီး
သည်၊ ဒုဗ္ဗလတရံ- အထူးသဖြင့်အားနည်းသော၊ ဝါ- ဆွေးမြွေနေသော၊
ရဇ္ဇဗန္ဓနံ- ကြိုးအနှောင်အဖွဲ့ကို၊ သုခေနေဝ- ချမ်းချမ်းသာသာ သာလျှင်၊
ဆိန္နတိ ယထာ နာမ- ဖြတ်တောက်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူပင်၊
ဉာတိသင်္ဂါဒိဘေဒဿ- ဆွေမျိုး၌ကပ်ငြိခြင်းအစရှိ သည် အပြားရှိသော၊
တသ္မိံ ဇနေ- ထိုလူထု၌၊ တဏှာဗန္ဓနဿ- တဏှာဖြင့် ဖွဲ့ချည်ခြင်းကို၊
ဆိန္နနေန- ဖြတ်ခြင်းကြောင့်၊ ဗန္ဓနံ- အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဆေတွာ- ဖြတ်၍၊
ကာနနသင်္ခါတံ- ကာနနဟုဆိုအပ်သော၊ မဟာဝနံ- တောကြီးသို့၊
ပဗ္ဗဇ္ဇူပဂမနဝသေန- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့ကပ်ရောက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
ပါဝိသိ- ဝင်ပြီ။ ဩသာနဂါထာ- အဆုံးဂါထာသည်၊ ဝုတ္တတ္တာ ဧဝ-
ဆိုအပ်ပြီးသော အနက်ရှိသည်သာတည်း။

စ- ဆက်၊ တတ္ထ- ထိုတောထွက်ရာ၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရား
အလောင်းကို၊ (ဝုတ္တော ၌ စပ်)၊ ဝါ- သည်၊ (ဝတွာ ဒေသေတွာ ဝန္တိတွာ

နိက္ခမိတို့၌ စပ်)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာမိပ္ပာယံ- ရသေ့ရဟန်းပြုလိုသည်ကို၊ (ပိတာ- ဖခမည်းတော်သည်)၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ “တာတ- ချစ်သား၊ ကိ ကာရဏာ- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ပဗ္ဗဇေ- ရသေ့ရဟန်းပြုလိုသနည်း။” ဣတိ- သို့၊ ရညာ- ကာသိမင်းကြီးသည်၊ ဝုတ္တော- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ အဟံ- အကျွန်ုပ်သည်၊ မာတုကုစ္ဆိမိ- အမိဝမ်းတွင်း၌၊ ဒသမာသေ- ဆယ်လတို့ပတ်လုံး၊ ဂူထနိရယေ ဝိယ- ဘင်ပုပ်ငရဲ၌ကဲ့သို့၊ ဝသိတွာ- နေရ၍၊ မာတု- မယ်တော်၏၊ ကုစ္ဆိတော- ဝမ်းတိုက်မှ၊ နိက္ခန္တော- ထွက်သည်ရှိသော်၊ ယက္ခိနိယာ-ဘီလူးမမှ၊ ဘယေန- ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ သောဠဿဝဿာနိ- ၁၆ နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဗန္ဓနာဂါရေ- သံထောင်အိမ်၌၊ ဝသန္တော- နေရလျက်၊ ဗဟိ- အပြင်ကို၊ ဩလောကေတုမ္ပိ- ကြည့်ရှုခြင်းငှာလည်း၊ ဝါ- ကြည့်ရှုခွင့်ကိုလည်း၊ န လဘိ- မရခဲ့၊ ဥဿဒနိရယေ- ဥဿဒငရဲ၌၊ ပက္ခိတ္တော ဝိယ- ထည့်အပ်သောသူကဲ့သို့၊ အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ယက္ခိနိတော- ဘီလူးမလက်တွင်းမှ၊ မုတ္တောပိ- လွတ်ပါသော်လည်း၊ အဇရာမရော- မအို၊မသေသူသည်၊ န ဟောမိ- မဖြစ်။ ဧသ= ဧသော မစ္စ၊ နာမ- ဤသေမင်းမည်သည်ကို၊ ကေနစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သည်၊ ဇိနိတုံ- အောင်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဘဝေ- ၌၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော- ပျင်းရိငြီးငွေ့သည်၊ အမိ- ဖြစ်၏၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ မေ- ငါ၏အထံသို့၊ ဗျာမိဇရာမရဏာနိ- နာခြင်းအိုခြင်း သေခြင်းတို့သည်၊ နာဂစ္ဆန္တိ- မလာကြကုန်သေး၊ တာဝဒေဝ- ထိုမျှလောက်သာလျှင်၊ (ဗျာမိ ဇရာ မရဏတို့ မလာရောက်သေးမီပင်)၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ စရိဿာမိ- ကျင့်ပေအံ့၊ မေ- ငါ့အား၊ ရဇ္ဇေန- မင်း၏အဖြစ်(မင်းစည်းစိမ်)ဖြင့်၊ အလံ- အကျိုးမရှိ၊ ဒေဝ- ဖခမည်းတော်မင်းမြတ်၊ မံ- ကျွန်ုပ်ကို၊ ပဗ္ဗဇိတုံ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းငှာ၊ အနုဇာနာဟိ- ခွင့်ပြုတော်မူပါလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတွာ- လျှောက်ထား၍၊ “ယမေကရတ္ထိ ပဌမံ...သ ဂစ္ဆံ န နိဝတ္တတိ”တိ အာဒိနာ- ...ဤသို့အစရှိသော၊ စတုဝိသတိယာ- ၂၄ ခုသော၊ ဂါထာဟိ- ဂါထာတို့

ဖြင့်၊ ပိတု- ခမည်းတော်အား၊ ခမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေတွာ- ဟော၍၊
 “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်(မင်း
 စည်းစိမ်)သည်၊ တုမှာကမေဝ- သင်တို့အားသာ၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ၊
 မယံ- ကျွန်တော်မျိုးအား၊ ဣမိနာ- ဤမင်းအဖြစ်(မင်းစည်းစိမ်)ဖြင့်၊
 အတ္ထော- အလိုသည်၊ န- မရှိ၊ တုမှေဟိ- သင်ခမည်းတော်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
 အတူ၊ ကထေန္တေယေဝ- စကားပြောနေစဉ်ပင်၊ ဗျာဓိဇရာမရဏာနိ- နာခြင်း
 အိုခြင်း၊သေခြင်းတို့သည်၊ အာဂစ္ဆေယျံ- လာနိုင်ကုန်ရာ၏၊ တုမှေ- သင်တို့
 သည်၊ တိဋ္ဌထ- ရပ်တည်ကြကုန်၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ၍၊ မတ္တဟတ္ထိ-
 မုန်ယစ်သော ဆင်သည်၊ အယဒါမံ- သံကွင်းသံကြိုးကို၊ (မနောဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်
 ဖြစ်၍ အယောဒါမံ ဟု ရှိသင့်)၊ ဆိန္ဒိတွာ- ဖြတ်၍၊ နိက္ခမတိ ဝိယ-
 ထွက်ခွာသွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သီဟပေါတကော- ခြင်္သေ့ပေါက်သည်၊
 ကဉ္စနပဉ္စရံ- ရွှေလျောင်ခြွင့်ကို၊ ဘိန္ဒိတွာ- ခွဲ၍၊ နိက္ခမတိ ဝိယ- ထွက်ခွာ
 သွားသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ကာမေ- လိုချင်စရာ ကာမတို့ကို၊ ပဟာယ-
 ပယ်၍၊ မာတာပိတရော- မယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊
 နိက္ခမိ- ထွက်ခွာခဲ့လေပြီ။

ဂါထာအနက်။ (မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊) မာဏဝေါ- သတ္တဝါသည်၊
 ယမေကရတ္ထိ- အကြင်တစ်ခုသောညဉ့်၌၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ ဂဗ္ဘေ-
 မိခင်ဝမ်းတိုက်၌၊ ဝသတိ- ပဋိသန္ဓေယူသောအားဖြင့်နေ၏။ သော-
 ထိုသတ္တဝါသည်၊ အဗ္ဘုဋ္ဌိတောဝ- (အဗ္ဘော+ဥဋ္ဌိတော+ဣဝ) အထက်၌
 တည်သော တိမ်တိုက်ကဲ့သို့၊ ယာတိ- ရင့်ကျက်ရာသို့ တရွေ့ရွေ့သွား
 နေ၏။ သ= သော- ထိုသတ္တဝါသည်၊ ဂစ္ဆံ= ဂစ္ဆန္တော- ရင့်ကျက်ရာသို့
 တရွေ့ရွေ့သွားသည်ရှိသော်၊ န နိဝတ္တတိ- နောက်သို့ပြန်မလှည့်။”

၁။ ယမေကရတ္ထိဂါထာ၏ အဓိပ္ပာယ်။ ။ သတ္တဝါတစ်ဦးတစ်ယောက်သည်
 နေ့ဘက်၌ ဖြစ်စေ၊ ညဉ့်ဘက်၌ဖြစ်စေ မိခင်ဝမ်းတိုက်၌ ဦးစွာ ပဋိသန္ဓေနေ၏။
 ပဋိသန္ဓေနေချိန် ပဌမသတ္တာဟ ကလလရေကြည်တည်ချိန် မှစ၍ အမြှုပ်၊ သားတစ်
 ပျော့၊ သားတစ်မာ၊ ခက်မငါးဖြာစသည်အားဖြင့် ကြီးထွားသည့်ဘက်သို့ တရွေ့ရွေ့
 သွားနေ၏။ တိမ်တိုက်နှင့် ပမာတူသည်၊ တိမ်တိုက်သည် လေငင်ရာဘက် လွင့်ပါသွား

အထ - ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထိုမင်းသား၏၊ ပိတာ - ဖခမည်းတော်
မင်းကြီးသည်။ “အယံ ကုမာရော - ဤမင်းသားသည်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော
နာမ - ရဟန်းပြုခြင်းငှာ အလိုရှိတုံသေး၏၊ အဟံ ပန - ငါသည်ကား၊
ကိမဂ် - အကြောင်းဆိုဖွယ် အဘယ်ရှိပါအံ့နည်း၊ (ဘုကြောင့် ရဟန်းမပြု
နိုင်ဘဲ ရှိပါမည်နည်း၊) မမာပိ - ငါ့အားလည်း၊ ရဇ္ဇေန - မင်း၏အဖြစ်
(မင်းစည်းစိမ်)ဖြင့်၊ အတ္ထော - အကျိုးသည်၊ နတ္ထိ - မရှိ”။ ဣတိ - သို့၊
ရန္တံ - ကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ တေန - ထိုအယောဃရမင်းသားနှင့်၊
သဒ္ဓိဇဝ - အတူတကွသာလျှင်၊ နိက္ခမိ - ထွက်ခွာခဲ့လေပြီ။ တသ္မိ - ထိုကာသိ
မင်းသည်၊ နိက္ခမန္တေ - ထွက်ခွာသည်ရှိသော်၊ ဒေဝီပိ - မိဖုရားလည်းကောင်း၊
အမစ္စာပိ - အမတ်တို့လည်းကောင်း၊ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယောပိ -
ပုဏ္ဏား၊ သူကြွယ်စသည်တို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ - သို့၊ သကလနဂရဝါသိ -
နော - မြို့၌နေသူ အလုံးစုံသောလူတို့သည်၊ ဘောဂေ - စီးပွားဥစ္စာတို့ကို၊
ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်၍၊ နိက္ခမိသု - ထွက်ခဲ့ကြကုန်ပြီ။ သမာဂမော - လူအစုအဝေး
ကြီးသည်၊ မဟာ - များသည်၊ အဟောသိ။ ပရိသာ - ပရိသတ်တို့သည်၊
ဒွါဒသယောဇနိကာ - ၁၂ ယူဇနာရှိကုန်သည်၊ ဇာတာ - ဖြစ်ကုန်၏၊ တေ -
စုဝေးရောက်လာ ထိုပရိသတ်များစွာတို့ကို၊ အာဒါယ - ခေါ်ဆောင်၍၊
မဟာသတ္ထော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဟိမဝန္တံ - ဟိမဝန္တာတောသို့၊
ပါဝိသိ - ဝင်လေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၉၇။) ဒေဝရာဇာ - နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကော - သိကြားမင်း
သည်၊ တဿ - ထိုဘုရားအလောင်း အယောဃရမင်းသား၏၊ နိက္ခန္တဘာဝံ -
တောထွက်လာသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ - သိ၍၊ ဝိဿကမ္ပံ - ဝိသကြံ့နတ်
သားကို၊ ပေသေတွာ - စေလွှတ်၍၊ ဒွါဒသယောဇနာယာမံ - ၁၂ ယူဇနာ

သကဲ့သို့ ဖြစ်သည်။ လေဆန်ဘက်ပြန်မလှည့်၊ ဤအတူပင် သတ္တဝါသည်လည်း
ရင့်ရော်ကြီးထွားသည့်ဘက်မှ ပျိုမြစ်နုနယ်သော ဘက်သို့ပြန်မလာနိုင်ချေ။ ဤသို့ဖြင့်
သတ္တဝါတို့၏ ဘဝဓမ္မတာသည် ရင့်ရော်ရာသို့သာ တရွေ့ရွေ့ သွားနေပုံကို ဤဂါထာက
သိစေလိုရင်းဖြစ်ပါသည်။

အလျားရှိသော၊ သတ္တယောဇနဝိတ္တာရံ- ခုနစ်ယူဇနာအနံရှိသော၊ အဿမံ-
နေရာ သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ကာရေသိ- ပြုလုပ်စေပြီ။ စ- ဆက်၊ သဗ္ဗေ-
အလုံးစုံကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ- ရသေ့ရဟန်း၏ ပရိက္ခရာတို့ကို၊
ပဋိယာဒါပေသိ- စီမံစေပြီ။ ဣဓ- ဤအယောဃရစရိယာ၌၊ မဟာ-
သတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ- ရသေ့ရဟန်း၏အဖြစ်(ရသေ့
ရဟန်းပြုပုံ)ကိုလည်းကောင်း၊ သြဝါဒဒါနန္တ- သြဝါဒပေးပုံကိုလည်းကောင်း၊
ဗြဟ္မလောကပရာယနတာ စ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ လားရောက်သည်၏အဖြစ်ကို
လည်းကောင်း၊ ပရိသာယ- ပရိသတ်၏၊ သမ္မာပဋိပတ္တိ စ- ကောင်းစွာ
ကျင့်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံကို၊ မဟာဂေါဝိန္ဒစရိယာယံ-
မဟာ ဂေါဝိန္ဒစရိယာ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊
ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်၏။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌)၊ မဟာရာဇကုလာနိ-
ကာသိမင်း၏ဆွေမျိုးတို့သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အချိန်၌၊ မာတာပိတရော-
တို့သည်၊ အဟေသုံ။ (ဣဒါနိ) ဗုဒ္ဓပရိသာ- ဘုရားရှင်၏ ပရိသတ်တို့သည်၊
(တဒါ) ပရိသာ- အယောဃရမင်းသား၏ပရိသတ်တို့သည်၊ (အဟေသုံ)။
(ဣဒါနိ) လောကနာထော- သည်၊ (တဒါ) အယောဃရပဏ္ဍိတော-
အယောဃရ ပညာရှိသည်၊ အဟေသိ။

တဿ- ထိုအယောဃရပညာရှိ၏၊ သေသပါရမိနိဒ္ဒါရဏာ-
နေက္ခမ္မပါရမီမှ ကြွင်းသော ပါရမီတို့ကို ထုတ်ဆောင်ပြခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
အာနုဘာဝဝိဘာဝနာ စ- တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ကို ထင်စွာပြခြင်းကို
လည်းကောင်း၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်စရိယာ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။
ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

အယောဃရစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဗ္ဗိတာ- ပြီးပြီ။

၄-ဘိသစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။၁၉၃။) ၃၄။ စတုတ္ထေ- စတုတ္ထဖြစ်သော ဘိသစရိယာ၌၊ ယဒါ ဟောမိ၊
ကာသိနံ ပုရဝရတ္ထမေတိ- ဟူသောပါဌ်၌၊ “ကာသိ”တိ- ကာသိဟူ၍၊
ဗဟုဝစနဝသေန- ဗဟုဝစိဘတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓဝေါဟာရဿ- ရအပ်
သောဝေါဟာရရှိသော၊ ရဋ္ဌဿ- တိုင်းနိုင်ငံ၏၊ နဂရဝရေ- မြို့မြတ်ဖြစ်သော၊
ဗာရာဏသိယံ- ဗာရာဏသိမြို့၌၊ ယသ္မိံ ကာလေ- အကြင်အခါ၌၊ ဇာတ-
သံဝဗော- ဖွားမြင်ကြီးပွားသည်၊ ဟုတွာ၊ ဝသာမိ- နေ၏၊ ဣတိ- ကား၊
အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဘဂိနီ စ ဘာတရော သတ္တ၊ နိဗ္ဗတ္တာ သောတ္တိယေ
ကုလေတိ- ကား၊ ဥပကဉ္စနာဒယော- ဥပကဉ္စနအစရှိကုန်သော၊ ဆ-
ခြောက်ယောက်တို့လည်းကောင်း၊ အဟဉ္စ- ကျွန်ုပ် (မဟာကဉ္စန)လည်း
ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သတ္တ- ခုနစ်ယောက်ကုန်သော၊ ဘာတရော- ညီ
အစ်ကိုတို့လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗကနိဋ္ဌာ- အလုံးစုံသောသူတို့အောက်ငယ်သော၊
ဝါ- အငယ်ဆုံးဖြစ်သော၊ ကဉ္စနဒေဝီနာမ- ကဉ္စနဒေဝီ မည်သော၊ ဘဂိနီ
စ- နှမလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ မယံ
အဋ္ဌ ဇနာ- ငါတို့ရှစ်ယောက်တို့သည်၊ မန္တဇ္ဈေနနိရတတာယ- မန္တန်ကို
ရွတ်အံ သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၌ မွေလျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
ဥဒိတောဒိတေ- အလွန်ထင်ရှားသော၊ မဟတိ- မြတ်သော၊ သောတ္တိယေ^၁
ဗြာဟ္မဏကုလေ- ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ နိဗ္ဗတ္တာ ဇာတာ-
ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

၃၅။ ဟိ- ချဲ့၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ တဒါ၊ ဗာရာဏသိယံ-၌၊
အသိတိကောဋိဝိဘဝဿ- ကုဋေရှစ်ဆယ်ကြွယ်ဝချမ်းသာသော၊ ဗြာဟ္မဏ-

၁။ သောတ္တိယေ။ ။ သုတ္တ+ဏိက၊ ဥ-ကို သြ ဝုဒ္ဓိပြု၊ က-ကို ယ-ပြု၊ ဗြဟ္မသုတ္တံ
အဓိတေ သောတ္တိယော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဝေဒကျမ်းကို သင်ယူသော ပုဏ္ဏားတည်း။
(ဓာန်၊ ဋီ။ ၄၀၈။)

မဟာသာလဿ - မဟာသာလပုဏ္ဏားမျိုး၏။ ပုတ္တော - သားသည်။ ဟုတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တိ - ဖြစ်ပြီ။ တဿ - ထိုဘုရားအလောင်း၏။ နာမံ - အမည်ကို။ “ကဉ္စနကုမာရော”တိ - “ကဉ္စနကုမာရ”ဟူ၍။ ကရိသု - မှည့်ခေါ်သမှု ပြုကြကုန်ပြီ။ အထ - ထိုမှနောက်၌။ အဿ - ထိုကဉ္စနသတို့သား၏။ ပဒသာ - ခြေဖြင့်။ ဝိစရဏကာလေ - လှည့်လည်သွားလာနိုင်သောအချိန်၌။ အပရော - တစ်ယောက်သော။ ပုတ္တော - သည်။ ဝိဇာယိ - မွေးဖွားပြီ။ အဿ - ထိုသား၏။ နာမံ - ကို။ “ဥပကဉ္စနကုမာရော”တိ - “ဥပကဉ္စနကုမာရ”ဟူ၍။ ကရိသု။ တတော - ထိုအခါမှ။ ပဋ္ဌာယ - စ၍။ မဟာသတ္တိ - ဘုရားအလောင်းကို။ “မဟာကဉ္စနကုမာရော”တိ - “မဟာကဉ္စန သတို့သား”ဟု။ သမုဒါစရန္တိ - ခေါ်ဝေါ်သုံးနှုန်းကြကုန်၏။ ဧဝံ - သို့။ ပဋိပါဠိယာ - အစဉ်အတိုင်း။ သတ္တ - ခုနစ်ယောက်ကုန်သော။ ပုတ္တာ - တို့သည်။ အဟေသု - ဖြစ်ကုန်ပြီ။ ပန - ဆက်။ ဝါ - ကား။ သဗ္ဗကနိဋ္ဌာ - သော။ ဝါ - သော။ ဧကာ - တစ်ယောက်သော။ ဓီတာ - သမီးသည်။ ဝိဇာယိ။ တဿာ - ထိုသမီး၏။ နာမံ - ကို။ “ကဉ္စနဒေဝီ”တိ - “ကဉ္စန ဒေဝီ”ဟု။ ကရိသု။ မဟာသတ္တော - သည်။ ဝယပုတ္တော - အရွယ်သို့ ရောက်သည်။ (ဟုတွာ) တက္ကသိလံ - တက္ကသိုလ်ပြည်သို့။ ဂန္ဓာ - သွား၍။ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ - အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့ကို။ ဥဂ္ဂဟေတွာ - သင်ယူ၍။ ပစ္ဆာဂန္ထိ - ပြန်လာလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၁၉၄။) အထ - ထိုအခါ၌။ နံ - ထိုမဟာကဉ္စန သတို့သားကို။ ဃရာဝါ - သေန - အိမ်၌နေခြင်းဖြင့်။ ဝါ - အိမ်ထောင်ပြုခြင်းဖြင့်။ ဗန္ဓိတုကာမာ - နောင်ဖွဲ့လိုကြကုန်သော။ မာတာပိတရော - မိဘတို့သည်။ “အတ္တနော - မိမိ၏။ သမာနဇာတိကုလတော - ဇာတ်တူအမျိုးမှ။ တေ - သင့်အတွက်။ ဒါရိကံ - သူငယ်မကို။ အာနေဿာမ - ဆောင်ယူကြကုန်အံ့”။ ဣတိ - သို့။ ဝဒိသု - ဆိုကြကုန်ပြီ။ သော - ထိုမဟာကဉ္စနသတို့သားသည်။ “အဗ္ဗတတာ - မိခင်ဖခင်တို့”။ မယု - ငါ့အား။ ဃရာဝါသေန - အိမ်၌နေခြင်းဖြင့်။ န အတ္ထော - အလိုမရှိပြီ။ ဟိ - မှန်။ မယု - ငါ့အား။ သဗ္ဗော - အလုံးစုံသော။

လောကသန္နိဝါသော^၁ - သတ္တဝါအပေါင်းသည်။ အာဒိတ္တော ဝိယ - မီးစွဲ
 လောင်နေသောအိမ်ကဲ့သို့၊ သပ္ပဋ္ဌိဘယော - ဘေးရန်နှင့်တကွဖြစ်သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဗန္ဓနာဂါရံ ဝိယ - ထောင်ကဲ့သို့၊ ပလိဗုဒ္ဓနံ(ပလိဗုန္ဓနံ) - ဖွဲ့နှောင်
 ချည်တုပ်ခံရခြင်းရှိသည်၊ ဥက္ကာရဘူမိ ဝိယ - မစင်စွန့်သော မြေကဲ့သို့၊
 ဇီဂုတ္တော - စက်ဆုတ်ဖွယ် ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ၊ ဥပဋ္ဌာတိ - ထင်၏၊
 မေ - ငါ၏၊ စိတ္တံ - သည်၊ ကာမေသု - ကာမဂုဏ်တို့၌၊ န ရဇ္ဇတိ -
 မတပ်မက်၊ အညေ - ငါမှတစ်ခြားဖြစ်ကုန်သော၊ ဝေါ - သင်တို့၏၊ ပုတ္တာ -
 သားတို့သည်၊ အတ္ထိ - ရှိပါကုန်သေး၏၊ တေ - ထိုသားတို့ကို၊ ဃရာဝါသေန -
 ဖြင့်၊ နိမန္တေထ - ဖိတ်မံကြကုန်^၂၊ ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ပြော၍၊ ပုနပျုနံ -
 ထပ်ခါထပ်ခါ၊ (မာတာပိတူဟိ - မိဘတို့သည်၊) ယာစိတောပိ - တောင်းပန်
 အပ်ပါသော်လည်း၊ သဟာယေဟိ - သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ ယာစိတောပိ -
 လည်း၊ န ဣစ္ဆိ - ဃရာဝါသဖြင့်အလိုမရှိ၊ အထ - ထိုအခါ၌၊ နံ - ထို
 မဟာကဉ္စနသတို့သားကို၊ သဟာယာ - သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ “သမ္ပ -
 သူငယ်ချင်း၊ ကိံ ပန - အဘယ်ကိုကား၊ တံ - သင်သည်၊ ပတ္တယန္တော -
 တောင့်တသည်ဖြစ်၍၊ ကာမေ - ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ပရိဘုဉ္ဇိတံ - သုံးဆောင်
 ခြင်းငှာ၊ န ဣစ္ဆသိ - အလိုမရှိသနည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ပုစ္ဆိသု - မေးကြ
 ကုန်ပြီ။ သော - ထိုမဟာကဉ္စနသတို့သားသည်၊ တေသံ - ထိုသူငယ်ချင်းတို့
 အား၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယံ - တောထွက်လိုသော အလိုဆန္ဒကို၊
 အာရောစေသိ - ပြောကြားလေပြီ။ တေန - ထို့ကြောင့်၊ “ဧတေသံ ပုဗ္ဗဇော
 အာသိ”^၃န္တိ အာဒိ - အစရှိသော ဂါထာစကားကို၊ ပုတ္တံ။

တတ္ထ - ထိုဂါထာစကား၌၊ ဧတေသံ ပုဗ္ဗဇော အာသိန္တိ - ကား၊
 ဥပကဉ္စနကာဒီနံ - ဥပကဉ္စနအစရှိကုန်သော၊ သတ္တန္တံ - ခုနစ်ယောက်ကုန်

၁။ လောကသန္နိဝါသော။ ။ လောက + သိန္နိဝါသ။ သန္နိဝါသ၌ သံ, နိ ✓ဝသ+ဏ
 တည်း။ သင်္ဂမ္မ သမာဂမ္မ ဝသန္တိ ဧတ္တာတိ သန္နိဝါသော၊ လောကော ယေဝ သန္နိဝါသော
 လောကသန္နိဝါသော ဟု ပြု။ သတ္တကာယ အရကောကံ။ (သာရတ္ထ၊ ၁။ ၃၅၁။
 ဝိမတိ၊ ၁။ ၇၁။ မ၊ ဋီ၊ ၂။ ၁။)

သော၊ ဧတေသံ - ဤသားတို့တွင်၊ တဒါ - ထိုစဉ်အခါ၌၊ အဟံ - ငါသည်၊
 ဇေဋ္ဌဘာတိကော - အစ်ကိုကြီးသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ **ဟိရိသုက္ကမုပါ-**
ဂတောတိ - ကား၊ သုက္ကဝိပါကတ္တာ - ဖြူစင်သောအကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သန္တာနဿ - စိတ်အစဉ်ကို၊ ဝိသောနေတော စ -
 သုတ်သင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သုက္ကံ - ဖြူစင်သော၊ ပါပဇီရစ္ဆန -
 လက္ခဏံ - မကောင်းမှုကို စက်ဆုတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိသော၊ ဟိရိ - ဟိရိသို့၊
 ဘုသံ - ပြင်းထန်စွာ၊ အာဂတော - ရောက်လာသူသည်၊ (အာသိ)၊ အတိဝိယ -
 အလွန်လျှင်၊ ပါပံ - မကောင်းမှုကို၊ ဇီရုစ္ဆန္တော - စက်ဆုတ်သောသူသည်၊
 အာသိ၊ ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော - တည်း။ **ဘဝံ ဒိသ္မာန ဘယတော၊**
နေက္ခမ္မာဘိရတော အဟန္တိ - ကား၊ ကာမဘဝါဒီနံ - ကာမဘဝအစရှိသည်
 တို့၏၊ ဝသေန - အစွမ်းဖြင့်၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ ဘဝံ - ဘဝကို၊ (ပဿိတွာ
 ၌ စပ်) ပက္ခန္တိတုံ - ပြေးဝင်ခြင်းငှာ၊ အာဂစ္ဆန္တိ - လာသော၊ စဏ္ဍဟတ္ထိ
 ဝိယ - ဆင်ကြမ်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဟိသိတုံ - သတ်ခြင်းငှာ၊ အာဂစ္ဆန္တိ -
 လာသော၊ ဥက္ခိတ္တာသိကံ - မြှောက်ချီအပ်သောသံလျက်ရှိသော၊ ဝဓကံ
 ဝိယ - သူသတ်သမားကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သီဟံ ဝိယ - ခြင်္သေ့ကဲ့သို့လည်း
 ကောင်း၊ ယက္ခံ ဝိယ - ဘီလူးကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ရက္ခသံ ဝိယ - ရက္ခိသံ
 (ရေစောင့်ဘီလူး)ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဃောရသံ ဝိယ - ကြမ်းတမ်းပြင်းထန်
 သော အဆိပ်ရှိသော မြွေကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အာသိဝိသံ ဝိယ - လျင်သော
 အဆိပ်ရှိသော မြွေကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အာဒိတ္တံ - အလျှံတပြောင်ပြောင်
 တောက်လောင်နေသော၊ အင်္ဂါရံ ဝိယ - မီးကျိုးပုံကဲ့သို့လည်းကောင်း၊
 သပ္ပဋိဘယံ - ဘေးရန်နှင့်တကွဖြစ်သည်ကို၊ ဘယနကဘာဝတော - ကြောက်
 ဖွယ်တုန်အေး ဘေး၏အဖြစ်အားဖြင့်၊ ပဿိတွာ - ရှုမြင်၍၊ တတော -
 ထိုဘဝမှ၊ မုစ္ဆနတ္ထံ - လွတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ (စ သဒ္ဓါ ပဒါလင်္ကာရ)
 ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိရတော - ရသေ့ ရဟန်းအဖြစ်၌ မွေ့လျော်သည်ဖြစ်၍၊ ပဗ္ဗဇီတွာ -
 ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ “ကထံ န ခေါ - အဘယ်သို့လျှင်၊ ဓမ္မစရိယံ - တရား
 အကျင့်ဖြစ်သော၊ သမ္မာပဋိပတ္တိ - ကောင်းသောအကျင့်ကို၊ ပူရေယျံ - ဖြည့်

ကျင့်ရပါအံ့နည်း၊ ဈာနသမာပတ္တိယော စ- ဈာန်သမာပတ်တို့ကိုလည်း၊ နိဗ္ဗတ္တေယျံ- ဖြစ်စေရပါအံ့နည်း”။ ဣတိ- သို့၊ တဒါ- ဌှိ၊ အဟံ- သည်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာကုသလဓမ္မပဌမဇ္ဈာနာဒိအဘိရတော- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်၊ ကုသိုလ်တရား၊ ပဌမဈာန်အစရှိသည်တို့၌ ဓမ္မလျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်သူ သည်၊ အာသိ၊ ဣတိ အတ္ထော။

၃၆။ ပဟိတာတိ- ကား၊ မာတာပိတူဟိ- မိဘတို့သည်၊ ပေသိ- တာ- စေခိုင်းအပ်ကုန်သော။ ဧကမာနသာ’တိ- ကား၊ သမာနဇ္ဈာသယာ- တူမျှသောစိတ်အလိုဆန္ဒရှိကြကုန်သော၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့၌၊ မယာ- သည်၊ ဧကစ္ဆန္တာ- တူသောဆန္ဒရှိကြကုန်သော၊ မနာပစာရိနော- နှစ်သက်ဖွယ်ကို ကျင့်လေ့ရှိကြကုန်သော၊ သဟာယာ- သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ မာတာပိတူဟိ- မိဘတို့သည်၊ ပဟိတတ္တာ ပန- စေခိုင်းအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်ကား၊ မမ- ငါ၏၊ ပဋိက္ခုလံ- စက်ဆုတ်ဖွယ်ဖြစ်သောစကားကို၊ ဝဒန္တာ- ပြောကြ ကုန်လျက်။ ကာမေဟိ မံ နိမန္တေတိ- ကား၊ ဝါ- တနည်းကား၊ မာတာပိတူဟိ- မိဘတို့နှင့်၊ ဧကမာနသာ- တူသောစိတ်ဆန္ဒ အလိုရှိကြကုန်

၁။ ဧကမာနသာ။ ။ ဤ၌ ဧကသဒ္ဒါ သဒိသအနက်ဟော၊ ဧကော (သမာနော) မာနသော (အဇ္ဈာသယော) ဧတေသန္တိ ဧကမာနသာ- စိတ် သဘောထား မကွဲပြားဘဲ တူညီကြကုန်သော သူငယ်ချင်းများတည်း။ “တူညီ” ဟူရာ၌ ပဌမဝိကပ်အလို အလောင်းတော်မဟာကဉ္စနသတို့သားနှင့် ရှေးတုန်းက တူညီကြခြင်း ဖြစ်သည်။ (ကာမ ဂုဏ်ဖြင့် ဖိတ်မန္တကပြုရာ ယခုအခါ၌မူ စိတ်သဘောထားခြင်း မတူညီကြတော့ဘူး ဟူလို။)

တစ်နည်း။ ။ ဒုတိယဝိကပ်အလို သူငယ်ချင်းများနှင့် စိတ်သဘော ထားချင်း တူသူမှာ အလောင်းတော်မဟာကဉ္စနသတို့သားမဟုတ်တော့၊ ယင်း၏ မိဘများတည်း။ ထို့ကြောင့် “မာတာပိတူဟိ ဝါ ဧကမာနသာ’ဟု ဧကမာနသာပုဒ်၏ သံဝဏ္ဏနာကို ဝိကပ်“ဝါ”သဒ္ဒါဖြင့် ထပ်မံဖွင့်ဆိုသည်။ ဤအဖွင့်နှင့်အညီ ပဌမ ဝိကပ်အလို “ဧကမာနသာ- မဟာကဉ္စနသတို့သားနှင့် တူမျှသော စိတ်သဘောထား ရှိကြကုန်သော”ဟု ပေး၍၊ ဒုတိယဝိကပ်အလို “ဧကမာနသာ- မိဘများနှင့် တူမျှသော စိတ်သဘောထားရှိကြကုန်သော”ဟု ပါဠိတော်ကို အနက်သမ္မန်ရပါမည်။

သော၊ (သဟာယာ- သူငယ်ချင်းတို့သည်။) ကာမေဟိ- တို့ဖြင့်၊ မံ- ငါ့ကို၊
နိမန္တေန္တိ- ဖိတ်မံကြကုန်၏။ ကုလဝံသံ ဓာရေဟိတိ- ကား၊ ဃရာဝါသံ-
အိမ်၌နေခြင်းကို၊ ဝါ- အိမ်ထောင်ပြုခြင်းကို၊ သဏ္ဌပေန္တော- ဖြစ်စေလျက်၊
အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကုလဝံသံ- အနွယ်ကို၊ ဓာရေဟိ- ဆောင်လော့၊
ဣတိ- သို့၊ ကာမေဟိ- ကာမတို့ဖြင့်၊ မံ- ကို၊ နိမန္တေသုံ- ဖိတ်မံကြကုန်ပြီ၊
ဣတိ အတ္ထော။

(ဋ္ဌ။ ၁၉၅။) ၃၇။ ယံ တေသံ ဝစနံ ဝုတ္တန္တိ- ကား၊ မမ- ငါ၏၊ တေသံ
ပိယသဟာယာနံ- ထိုချစ်ခင်အပ်ကုန်သော သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ ယံ ဝစနံ-
အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ။ ဂိဟိဓမ္မေ သုခါဝဟန္တိ- ကား၊
ဂိဟိဘာဝေ- လူ၏အဖြစ်သည်၊ သတိ- ဖြစ်လတ်သော်၊ ဂဟဋ္ဌဘာဝေ-
လူ၏အဖြစ်၌၊ ဌိတဿ- တည်သော၊ ပုရိသဿ- ယောက်ျား၏၊
ဉာယာနဂတတ္တာ- အသိဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်တတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဿ- မျက်မှောက်၌ဖြစ်သော၊ သုခဿ စ- ချမ်းသာ၏လည်း
ကောင်း၊ ဝါ- ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္ပရာယိကဿ- တမလွန်၌ဖြစ်သော၊
သုခဿ စ- လည်းကောင်း၊ အာဝဟနတော စ- ရွက်ဆောင်ခြင်းကြောင့်၊
သုခါဝဟံ- ချမ်းသာကိုဆောင်ရွက်တတ်သော၊ (ပါဠိတော် ယံ ဝစနံ ဌိစပံ)။
တံ မေ အဟောသိ ကဋ္ဌိနန္တိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ တေသံ သဟာယာနံ
စ- ထိုသူငယ်ချင်းတို့၏လည်းကောင်း၊ မာတာပိတုနဉ္စ- မိဘတို့၏လည်း
ကောင်း၊ တံ ဝစနံ- ထိုစကားသည်၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊
နေက္ခမ္ဘာဘိရတတ္တာ- တောထွက်ခြင်း၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက်နှစ်ခြိုက်သည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ အမနာပဘာဝေန- မနှစ်မြို့သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ မေ-
ငါ့အတွက်၊ ကဋ္ဌိနံ ဖရသံ- ကြမ်းတမ်းသောစကားသည်၊ ဒိဝသံ- တစ်နေ့
ပတ်လုံး၊ သန္တတ္တဖာလသဒိသံ- ပူလောင်သော သံထယ်သွားနှင့်တူသော
စကားသည်၊ ဥဘောပိ- နှစ်ဘက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကဏ္ဏေ- နားတို့ကို
(နားနှစ်ဘက်စလုံးကို)၊ ဈာပေန္တံ ပိယ- လောင်မြိုက်စေသကဲ့သို့၊ အဟောသိ-
ဖြစ်လေပြီ။

၃၈။ တေ မံ တဒါ ဥက္ခိပန္တန္တိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ တေ သဟာယာ- ထိုသူငယ်ချင်းတို့သည်၊ (ပုစ္ဆိသု ဌံ စပ်)၊ မာတာပိတူဟိ- မိဘတို့သည်၊ (ဥပနိယမာနေ ဌံ စပ်)၊ အတ္တနော စ- မိမိ၏အတွက်သာလျှင်၊ ဥပနိမန္တနဝသေန- အနီးကပ်ဖိတ်မံသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အနေကဝါရံ- အကြိမ် များစွာ၊ ဥပနိယမာနေ- ဆောင်နှင်းအပ်ကုန်သော၊ ကာမေ- ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ဥဒ္ဓမုဒ္ဓံ- (ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ)- အထက်အထက်၌၊ ခိပန္တိ- ပစ်လွှင့်သော၊ ဆဇေန္တိ- စွန့်ပစ်သော၊ ပဋိက္ခိပန္တိ- ပယ်မြစ်သော၊ မံ- ငါကို၊ ပုစ္ဆိသု- မေးကြကုန်ပြီ။ ပတ္တိတံ မမာတိ- ကား၊ ဣတော- ဤကာမစည်းစိမ်ချမ်းသာ ထက်၊ ဝိသုဒ္ဓတရံ- အထူးသဖြင့်သန့်ရှင်းသော၊ ကိ န ခေါ-အဘယ်မည် သော စည်းစိမ်ချမ်းသာကို၊ ဣမိနာ- ဤမဟာကဉ္စနသတို့သားသည်၊ ပတ္တိတံ- တောင့်တအပ်လေသနည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မယာ- ငါ သည်၊ အဘိပတ္တိတံ- ရှေးရှုတောင့်တအပ်သော၊ မမ- ငါ၏၊ တံ ပတ္တနံ- ထိုတောင့်တမှုကို၊ “သမ္မ- သူငယ်ချင်း၊ ကာမေ- ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ယဒိ န ဘုဒ္ဓသိ- အကယ်၍ မခံစားသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်)၊ တံ- သည်၊ ကိ- အဘယ်ကို၊ ပတ္တယသေ- တောင့်တသနည်း။” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိသု- မေးကြကုန်ပြီ။

၃၉။ အတ္တကာမောတိ- ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အတ္တကာမော- အကျိုးစီးပွားကို အလိုရှိသော၊ (ပါဠိတော် အဟံ၌ စပ်) ပါပဘီရူ- မကောင်း မှုမှ ကြောက်လှေ့ရှိသော၊ ဣတိ အတ္ထော။ အတ္တကာမောတိပိ- အတ္တကာမော ဟူ၍လည်း၊ ပါဠိ- ပါဠိသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ ဟိတေသိနန္တိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ ဟိတေသိနံ- အကျိုးစီးပွားကိုအလိုရှိကြကုန်သော၊ ပိယသဟာယာနံ- ချစ်ခင်ကြကုန်သော သူငယ်ချင်းတို့အား၊ ကေစိ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ “အတ္တ- ကာမဟိတေသိနန္တိ- ဟူ၍၊ ပဌန္တိ- ရွတ်ဆိုကြကုန်၏၊ တံ- ထိုသို့ရွတ်ဆို ခြင်းသည်၊ ဝါ- ထိုသို့ရွတ်ဆိုအပ်သော ပါဠိသည်၊ န သုန္တရံ- မကောင်း။

၁။ တံ န သုန္တရံ/ တံ သုန္တရံ။ ။ “အတ္တကာမဟိတေသိနံ” ပါဠိရှိမှုနှင့်စပ်၍ အဋ္ဌကထာဆရာ မှတ်ချက်ပြုရာ၌ ရှေးနိဿယပေမူနှင့် ဆဋ္ဌမူတို့ ကွဲလွဲလျက် ရှိသည်။

၄၀။ ပိတု မာတု စ သာဝယုန္တိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ တေ သဟာယာ- ထိုသူငယ်ချင်းတို့သည်၊ အနိဝတ္တနီယံ- ပြန်မလှည့်စေနိုင်သော၊ မမ- ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္တံ- ရသေ့ရဟန်းပြုလိုသောဆန္ဒကို၊ ဝိဒိတွာ- သိ၍၊ ပဗ္ဗဇီတုကာမတာဒီပကံ- ရသေ့ရဟန်းပြုလိုသူ၏အဖြစ်ကိုပြတတ်သော၊ မယံ- ၏၊ ဝစနံ- ကို၊ ပိတု စ- အဖအားလည်းကောင်း၊ မာတု စ- အမိအားလည်းကောင်း၊ သာဝေသုံ- ကြားသိစေကုန်ပြီ။ “အဗ္ဗ- အို မိခင်၊ တာတ- အို ဖခင်၊ ယဇ္ဈ ဇာနာထ- သိကြကုန်၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ မဟာကဉ္စနကုမာရော- သည်၊ ပဗ္ဗဇီဿတိ- ရသေ့ရဟန်းပြု

ရှေးနိဿယပေမူ၌ “အတ္ထကာမဟိတေသိနံ” ဟု သမာသံတွဲလျက်ရှိသော ပါဠိကို မှန်သော၊ ကောင်းသောပါဠိဟုပင် ထောက်ခံသောအားဖြင့် “တံ သုန္တရံ” ဟု မှတ်ချက်ပြုပါသည်။ ယင်းအလို “တေသာ”ဟံ ဧဝံမဝစ၊ အတ္ထကာမဟိတေသိနံ” ဟု ပါဠိရှိရာ၌ အတ္ထကာမနှင့် ဟိတေသီ ပုဒ်တို့ကို ဒွန်တွဲ၍ ယင်းဒွန်သမာသံပုဒ်သည် တေသံ၌ ဝိသေသန+ဝိသေသျှ စာစပ်ကာ အဓိပ္ပာယ်ဆက်စပ်ယူရမည် ဖြစ်သည်။ “အကျိုးလည်း လိုလား၊ အကျိုးစီးပွားကိုလည်း ရှာဖွေပေးလေ့ရှိကြသော သူငယ်ချင်းကောင်းများ” ဟု အဓိပ္ပာယ်ရပါသည်။ ဤသို့ အဓိပ္ပာယ်ရသော ပါဠိဖြစ်၍ ဤနေရာနှင့် မဆန့်ကျင်သောကြောင့် “အတ္ထကာမဟိတေသိနံ” ဟုရှိသော ပါဠိကို “တံ သုန္တရံ” ဟု မှတ်ချက်ပြုခြင်း ဖြစ်ရာပါသည်။

ဆဋ္ဌမူအလို “တေသာ”ဟံ ဧဝံမဝစ၊ အတ္ထကာမော ဟိတေသိနံ” ဟု အတ္ထကာမောနှင့် ဟိတေသိနံ”တို့ ဝါကျအဖြစ်နှင့် ရှိသည်။ ယင်းသို့ရှိရာ၌ “အတ္ထကာမော”ကို “အဟံ”နှင့် အဓိပ္ပာယ်တွဲစပ်ယူ၍၊ “ဟိတေသိနံ”ကို “တေသံ”၌ အဓိပ္ပာယ်ဆက်စပ်ယူရပါသည်။ “အတ္ထကာမော”ဟူသော အထူးပြုပုဒ်သည် “အဟံ”ကို ပံ့ပိုးအားဖြည့်၍ “ဟိတေသိနံ”ဟူသော ဝိသေသနပုဒ်သည် “တေသံ”ကို အထူးပြုပါသည်။ ဤသို့ သူ့အထူးပြုပုဒ်နှင့်သူ တွဲစပ်ယူရမည်ဖြစ်၍ “အတ္ထကာမော ဟိတေသိနံ”သာ ပါဠိမှန်ပြီး “အတ္ထကာမဟိတေသိနံ”ပါဠိသည် ချွတ်ယွင်းသော ပါဠိဖြစ်ကြောင်း ဆုံးဖြတ်ချက်ချကာ “တံ န သုန္တရံ” ဟု ပြဆိုထားခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

အချုပ်အားဖြင့် ရှေ့မူအလို “အတ္ထကာမော ဟိတေသိနံ၊ အတ္ထကာမဟိတေသိနံ” နှစ်ပါဠိသင့်၍ ဆဋ္ဌမူအလို ရှေ့ပါဠိသာသင့်ကြောင်း ပြဆိုလိုရင်း ဖြစ်ပါသည်။

လတ္တံ့၊ သော- ထိုမဟာကဉ္စနသတို့သားသည်၊ ကေနစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဥပါယေန- နည်းလမ်းဖြင့်၊ ကာမေသု- ကာမဂုဏ်တရားတို့၌၊ ဥပနေတုံ- ဆောင်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်နိုင်၊ ဣတိ- သို့၊ အဝေါစုံ- ပြောဆိုကြ ကုန်ပြီ။ မာတာပိတာ ဧဝမာဟူတိ- ကား၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မယံ- ၏၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့သည်၊ မမ- ၏၊ သဟာယေဟိ- သူငယ်ချင်းတို့ သည်၊ ဝုတ္တံ- ပြောဆိုအပ်သော၊ မမ- ငါ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ “ဘော- အချင်းတို့၊ သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ (မယံ- ငါတို့သည်၊) ပဗ္ဗဇာမ- ရသေ့ရဟန်း ပြုကြကုန်အံ့၊” ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။ မဟာကဉ္စနကုမာရဿ- မဟာကဉ္စနသတို့သားအား၊ ဝါ- သည်၊ နေက္ခမ္မံ- တောထွက်ခြင်းကို၊ ယဒိ အဘိရုစိတံ- အကယ်၍နှစ်သက်အပ်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) တဿ- ထိုမဟာ ကဉ္စနသတို့သား၏၊ အဘိရုစိတံ- နှစ်သက်အပ်သော၊ ယံ (နေက္ခမ္မံ)- အကြင်တောထွက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ- ထိုတောထွက် ခြင်းကို၊ အမှာကမ္မိ- ငါတို့အားလည်း၊ ဝါ- သည်လည်း၊ (ယသ္မာ-ကြောင့်)၊ အဘိရုစိတမေဝ- နှစ်သက်အပ်သည်သာလျှင်တည်း၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ “သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇာမ ဘော”တိ- ဟူ၍၊ (အာဟံသု)၊ “ဘော”တိ- “ဘော” ဟူသောစကားသည်၊ တေသံ ဗြာဟ္မဏာနံ- ထိုပုဏ္ဏားတို့၏၊ အာလပနံ- ခေါ်ဝေါ်သော စကားတည်း။ “ပဗ္ဗဇာမ ခေါ”တိပိ- “ပဗ္ဗဇာမ ခေါ”ဟူ၍ လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏၊ ပဗ္ဗဇာမ ဧဝ- ရသေ့ရဟန်းပြုမည်သာတည်း၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ဟိ- မှန်၏၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရား အလောင်းမဟာကဉ္စနသတို့သား၏၊ ပဗ္ဗဇာဆန္တံ- ရသေ့ရဟန်းပြုလိုသည့် ဆန္ဒကို၊ ဝိဒိတွာ- သိရှိ၍၊ ဥပကဉ္စနာဒယော- ဥပကဉ္စန အစရှိကုန်သော၊ ဆ- ခြောက်ယောက်ကုန်သော၊ ဘာတရော- ညီအစ်ကိုတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ဘဂိနိ- နှမဖြစ်သော၊ ကဉ္စနဒေဝီ စ- ကဉ္စနဒေဝီသည်လည်း ကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမာဝ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းငှာအလိုရှိကုန်သည်သာ၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ တေပိ- ထိုဥပကဉ္စနအစရှိကုန်

သော ညီအစ်ကိုနှစ်(မောင်နှမ)တို့ကိုလည်း၊ မာတာပိတူဟိ- မိဘတို့သည်၊
ဃရာဝါသေန- ဖြင့်၊ နိမန္တယမာနာ- ဖိတ်မံအပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ န
ဣစ္ဆိသုယေဝ- အလိုမရှိကြကုန်သည်သာတည်း။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊
“သဗ္ဗေဝ ပဗ္ဗဇာမ ဘော”တိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ- သို့၊ အာဟံသု။

(၄။၁၉၆။)ပန-ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့လည်း၊ ဝတ္တာ- ပြောဆို၍၊ မဟာသတ္တံ-
ဘုရားအလောင်းကို၊ ပက္ခောသိတ္တာ- ခေါ်၍၊ အတ္တနောပိ- မိမိ၏လည်း၊
အဓိပ္ပါယ်- အလိုကို၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းအား၊ အာစိက္ခိတ္တာ-
ပြောကြား၍၊ “တာတ- ချစ်သား၊ (တွံ- သင်သည်၊) ပဗ္ဗဇိတုကာမော-
ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ယဒိ အသိ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံ
သတိ- သော်၊ တဝ- သင်၏၊ အသီတိကောဠိဓနံ- ကုဋေရှစ်ဆယ် ဥစ္စာ
ဖြစ်သော၊ သန္တကံ- ဥစ္စာကို၊ ယထာသုခံ- ချမ်းသာသည့်အားလျော်စွာ၊
ဝိဿဇ္ဇေဟိ- စွန့်လှူလော့။ ဣတိ- သို့။ အာဟံသု။ အထ- ထိုအခါ၌၊
နံ- ထိုကုဋေရှစ်ဆယ်ဥစ္စာကို၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ ကပဏဒ္ဓိကာဒိနံ-
သူဆင်းရဲ၊ ခရီးသွားအစရှိသူတို့အား၊ ဝိဿဇ္ဇေတွာ- စွန့်လှူ၍၊ မဟာ-
ဘိနိက္ခမနံ- မြတ်သော တောထွက်ခြင်းကို၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဟိမဝန္တံ-
သို့၊ ပါဝိသိ- ပြီ။ တေန- ထိုဘုရားအလောင်းမဟာကဇ္ဇနသတို့သားနှင့်၊
သဒ္ဓိံ- တကွ၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဆ-
ခြောက်ယောက်ကုန်သော၊ ဘာတရော စ- ညီနောင်တို့သည်လည်းကောင်း၊
ဘဂိနိ စ- ညီမသည်လည်းကောင်း၊ ဧကော- တစ်ယောက်သော၊ ဒါသော
စ- ကျွန်သည်လည်းကောင်း၊ ဧကာ- သော၊ ဒါသီ စ- ကျွန်မသည်လည်း
ကောင်း၊ ဧကော- သော၊ သဟာယော စ- သူငယ်ချင်းသည်လည်းကောင်း၊
ဃရာဝါသံ- အိမ်၌နေခြင်းကို၊ ဝါ- အိမ်ထောင်ခြင်းကို၊ ပဟာယ- ပယ်၍၊
အဂမံသု- သွားကြကုန်ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဥဘော မာတာ ပိတာ
မယံ ... ပဝိသိမှာ မဟာဝန”န္တိ- ဟူသောစကားကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူ
အပ်ပြီ။ (ဂါထာအနက် ဤကျမ်းပါဠိတော်နိဿယသစ်တွင် ရှုပါ)။

ဇာတကဋ္ဌကထာယံ ပန - ဇာတကအဋ္ဌကထာ၌ကား၊
 “မာတာပိတူသု - မိဘတို့သည်၊ ကာလံကတေသု - ကွယ်လွန်ကြကုန်သည်ရှိ
 သော်၊ တေသံ - ထိုမိဘတို့၏၊ ကတ္တဗ္ဗကိစ္ဆံ - သင်္ဂြိုဟ်မှုစသော ပြုလုပ်ဖွယ်
 ကိစ္စကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ မဟာသတ္တော - ဘုရားအလောင်းသည်၊
 မဟာဘိနိက္ခမနံ - ကို၊ နိက္ခမိ - ထွက်ခဲ့လေပြီ”။ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တံ။

စ - ဆက်၊ ဧဝံ - သို့၊ ဟိမဝန္တံ - ဟိမဝန္တာတောသို့၊ ပဝိသိတွာ -
 ဝင်၍၊ ဗောဓိသတ္တပ္ပမုခါ - ဘုရားအလောင်းအမှူးရှိကုန်သော၊ တေ - ထိုသူ
 တို့သည်၊ ဧကံ - တစ်ခုသော၊ ပဒုမသရံ - ပဒုမ္မာကြာအိုင်ကို၊ နိဿာယ -
 မှီ၍၊ ရမဏီယေ - မွေ့လျော်ဖွယ်ရှိသော၊ ဘူမိဘာဂေ - မြေအဖို့၌၊ အဿမံ -
 သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ ဝနမူလ -
 ဖလာဟာရာ - တောသစ်မြစ်အသီးဟူသောအာဟာရရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ)
 ယာပယိသု - မျှတကြကုန်ပြီ။ တေသု - ထိုသူအပေါင်းတို့တွင်၊ ဥပ -
 ကဉ္စနာဒယော - ဥပကဉ္စနအစရှိကုန်သော၊ အဋ္ဌ - ရှစ်ယောက်ကုန်သော၊
 ဇနာ - ရသေ့တို့သည်၊ ဝါရေန - အလှည့်ဖြင့်၊ ဖလာဖလံ - အသီးငယ်အသီး
 ကြီးကို၊ အာဟရိတွာ - ဆောင်ယူ၍၊ ဧကသ္မိံ - တစ်ခုသော၊ ပါသာဏ -
 ဖလကေ - ကျောက်ဖျာပေါ်၌၊ အတ္တနော စ - မိမိအတွက်လည်းကောင်း၊
 ဣတရေသဉ္စ - အခြားသူတို့အတွက်လည်းကောင်း၊ ကောဠာသေ - အဖို့အစု
 (အပုံ)တို့ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဃဏှိသညံ - ခေါင်းလောင်း(ကျောက်စည်)
 အမှတ်ကို၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ကောဠာသံ - အဖို့အစုကို၊
 အာဒါယ - ယူ၍၊ ဝသနဋ္ဌာနံ - နေရာအရပ်သို့၊ ပဝိသန္တိ - ဝင်ကြကုန်ပြီ။
 သေသာပိ - ရှစ်ယောက်မှကြွင်းကုန်သောသူတို့သည်လည်း၊ ဃဏှိသညာယ -
 ဖြင့်၊ ပဏ္ဏသာလတော - သစ်ရွက်မိုးကျောင်းမှ၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်၍၊
 အတ္တနော အတ္တနော - မိမိ မိမိ၏၊ ပါပုဏနကောဠာသံ - ရောက်သော
 အဖို့အစုကို၊ အာဒါယ - ယူ၍၊ ဝသနဋ္ဌာနံ - နေရာအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊
 ပရိဘုဉ္ဇိတွာ - သုံးဆောင်၍၊ သမဏဓမ္မံ - ရဟန်းတရားကို၊ ကရေန္တိ -
 ပြုကြကုန်၏။

အပရဘာဂေ - နောက်အဖို့၌၊ ဘိဿာနိ - ကြာစွယ်တို့ကို၊ အာဟရိ-
 တွာ - ဆောင်ယူ၍၊ တထေဝ - ထို့အတူသာလျှင်၊ ခါဒန္တိ - ခဲစားကြကုန်၏၊
 တတ္ထ - ထိုဟိမဝန္တာ၌၊ တေ - ထိုဘုရားအလောင်းအမှူးရှိသော သူတို့သည်၊
 ယောရတပါ - ပြင်းထန်သောအကျင့်ရှိကြကုန်သည်၊ ပရမမိတိန္ဒြိယာ - မြတ်
 သော တည်ကြည်သည့် ဣန္ဒြိယရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ကသိဏပရိကမ္ပံ-
 ကသိုဏ်းပရိကံကို၊ ကရောန္တာ - ပြုကြကုန်လျက်၊ ဝိဟရိသု - နေကြကုန်ပြီ။
 အထ - ထိုအခါ၌၊ နေသံ - ထိုသူတို့၏၊ သီလတေဇေန - သီလတန်ခိုးကြောင့်၊
 သက္ကဿ - သိကြားမင်း၏၊ ဘဝနံ - ဘုံဗိမာန်သည်၊ ကမ္မိ - တုန်လှုပ်လေပြီ။
 သက္ကော - သိကြားမင်းသည်၊ တံ ကာရဏံ - ထိုဘုံဗိမာန်တုန်လှုပ်ခြင်း၏
 အကြောင်းကို၊ ဥတွာ - သိ၍၊ “ဣမေ ဣသယော - ဤရသေ့တို့ကို၊
 ဝီမံသိဿာမိ - စုံစမ်းဦးအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ အတ္တနော - ၏၊ အာနုဘာဝေန -
 အာနုဘော်ဖြင့်၊ မဟာသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်းရသေ့၏၊ ကောဋ္ဌာသေ -
 အဖို့အစု(ဝေပုံ)တို့ကို၊ တယော ဒိဝသေ - သုံးရက်တို့ပတ်လုံး၊ အန္တရ-
 ဓာပေတိ - ကွယ်စေ၏၊ မဟာသက္ကော - သည်၊ ပဌမဒိဝသေ - ပဌမနေ့၌၊
 ကောဋ္ဌာသံ - အဖို့အစုကို၊ အဒိသွာ - မမြင်၍၊ “မမ - ငါ့အတွက်၊
 ကောဋ္ဌာသော - သည်၊ ပမုဋ္ဌော - မေ့လျော့နေသည်၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့၊
 ဣတိ - သို့၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ။ ဒုတိယ ဒိဝသေ - ဒုတိယနေ့၌၊ “မမ -
 ငါ၏၊ ဒေါသေန - အပြစ်သည်၊ ဘဝိတမ္ပံ - ဖြစ်ရာ၏၊ ပဏာမနဝသေန -
 ထုတ်ပယ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မမ - ၏၊ ကောဋ္ဌာသံ - ကို၊ န ဌပိတံ မညေ-
 မထားယောင်တကား”၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ။ တတိယဒိဝသေ -
 တတိယနေ့၌၊ “တံ ကာရဏံ - ထိုဝေစုမထားခြင်း၏အကြောင်းကို၊ သုတွာ-
 နားထောင်၍၊ ခမာပေဿာမိ - သည်းခံစေအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ သာယန-
 သမယေ - ညနေချမ်းအခါ၌၊ ဃဏှိသညံ - ခေါင်းလောင်း(ကျောက်စည်)
 အမှတ်ကို၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ တာယ သညာယ - ထိုခေါင်းလောင်း(ကျောက်
 စည်)ပေးသော အမှတ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗေသု - အလုံးစုံသောရသေ့တို့သည်၊
 သန္နိပတိတေသု - စုဝေးကုန်သည်ရှိသော်၊ တမတ္ထံ - ထို(သုံးရက်ပတ်လုံး

ဝေစုမရသော)အကြောင်းကို၊ အာရောစေတွာ- ပြောကြား၍၊ တီသုပိ
ဒိဝသေသု- သုံးရက်တို့ပတ်လုံးလည်း၊ တေဟိ- ထိုညီရသေ့တို့သည်၊ ဇေဋ္ဌ-
ကောဋ္ဌာသဿ- အစ်ကိုကြီးရသေ့၏ဝေစု၏၊ ဌပိတဘာဝံ- ထားအပ်သည်၏
အဖြစ်ကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊ “တုမေဟိ- တို့သည်၊ မယံ- ၏၊
ကောဋ္ဌာသော- ကို၊ ဌပိတော- ထားအပ်ပြီ။ မယာ ပန- ငါသည်ကား၊
န လဇ္ဈေါ- မရအပ်၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကား၊ ကိ န ခေါ- အဘယ်ပါ
နည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ။ တံ- ထိုအကြောင်းကို၊ သုတွာ- ၍၊
သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသော ရသေ့တို့သည်ပင်၊ သံဝေဂပတ္တာ- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့
ရောက်ကုန်သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။၁၉၇။) တသ္မိံ အဿမေ- ထိုကျောင်းသင်္ခမ်း၌၊ ရုက္ခဒေဝတာပိ- ရုက္ခစိုး
နတ်သည်လည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဘဝနတော- ဘုံဗိမာန်မှ၊ ဩတရိတွာ-
သက်ဆင်း၍၊ တေသံ- ထိုရသေ့တို့၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ နိသီဒိ- နေလေ
ပြီ။ မနုဿာနံ- လူတို့၏၊ ဟတ္ထတော- လက်မှ၊ ပလာယိတွာ- ထွက်ပြေး၍၊
အရညံ- တောသို့၊ ပဝိဇ္ဇော- ဝင်ရောက်လာသော၊ ဧကော- တစ်ကောင်
သော၊ ဝါရဏော- ဆင်သည်လည်းကောင်း၊ အဟိတုဏှိကဟတ္ထတော-
မြွေအလမွှာယ်ဆရာ၏လက်မှ၊ ပလာယိတွာ- ပြေး၍၊ မုတ္တော- လွတ်လာ
သော၊ သပ္ပကီဠာပနကော- မြွေကိုမြူးတူးစေသော၊ ဝါ- မြွေကို ဆော့ကစား
စေသော၊ ဧကော- သော၊ ဝါနရော စ- မျောက်သည်လည်းကောင်း၊
တေဟိ ဣသိဟိ- ထိုရသေ့တို့သည်၊ ကတပရိစယာ- ပြုအပ်သော အလေ့
အကျက်ရှိကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍)တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တေသံ- ထိုရသေ့
တို့၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဧကမန္တံ- သင့်တင့်သောနေရာ၌၊
အဋ္ဌံသု- တည်နေကြကုန်ပြီ၊ သက္ကောပိ- သိကြားမင်းသည်လည်း၊
“ဣသိဂဏံ- ရသေ့အပေါင်းကို၊ ပရိဂ္ဂဏိဿာမိ- စုံစမ်းပေအံ့”။ ဣတိ-
ဤသို့ကြံ၍၊ အဒိဿမာနကာယော- မတွေ့မြင်အပ်သောကိုယ်ရှိသည်၊ ဝါ-
ကိုယ်အသွင်ဖျောက်ထားသည်၊ (ဟုတွာ) တတ္ထေဝ- ထိုရသေ့တို့၏ အထံ၌
ပင်၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်တည်နေလေပြီ။ စ- ဆက်၊ တသ္မိံ ခဏေ- ထိုခဏ၌၊

ဗောဓိသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်းမဟာကဉ္စနရသေ့၏။ ကနိဋ္ဌော - ညီဖြစ်သော၊ ဥပကဉ္စနတာပသော - ဥပကဉ္စနရသေ့သည်။ ဥဋ္ဌာယ - ထ၍၊ ဗောဓိသတ္တံ - ကို၊ ဝန္တိတွာ - ရှိခိုး၍၊ သေသာနံ - ကြွင်းသောရသေ့တို့အား၊ အပစိတိ - အရိုအသေကို၊ ဒသေတွာ - ပြ၍၊ “အဟံ - ငါသည်၊ သညံ - အမှတ်သညာကို၊ ပဋ္ဌပေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ အတ္တာနညေဝ - မိမိတို့၏အတွက်ပင်၊ သောဓေတုံ - သုတ်သင်ခွင့်ကို၊ လဘာမိ၊ ရပါအံ့လော”။ ဣတိ - သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ - မေးသည်ရှိသော်၊ “အာမ - အိမ်း၊ လဘာသိ - ရ၏”။ ဣတိ - သို့၊ ပုတ္တေ - ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ ဣသိဂဏမဇ္ဈေ - ရသေ့အပေါင်း၏အလယ်၌၊ ဌတွာ - ရပ်၍၊ သပထံ - ကျိန်ဆိုခြင်းကို၊ ကရောန္တော - ပြုလိုသည် ဖြစ်၍၊ “အဿံ ဂဝံ ရဇေတံ ဇာတရူပံ...ယော အဟာသီ”တိ - ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ - ဤဂါထာကို၊ အဘာသိ - ဆိုလေပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဗြာဟ္မဏ - အိုရသေ့၊ ယော - အကြင်ရသေ့သည်၊ တေ - သင်၏၊ ဘိသာနိ - ကြာစွယ်တို့ကို၊ အဟာသိ - ခိုးယူပြီ၊ သော - ထိုရသေ့သည်၊ ဣဓ - ဤလောက၌၊ အဿံ - မြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂဝံ - နွားကိုလည်းကောင်း၊ ရဇေတံ - ငွေကိုလည်းကောင်း၊ ဇာတရူပံ - ရွှေကိုလည်းကောင်း၊ မနာပံ - နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဘရိယံ စ - ဇနီးမယားကိုလည်းကောင်း၊ လဘာတံ - ရရှိပါစေဟယ်၊ ပုတ္တေဟိ - သား သမီးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဒါရေဟိ - ဇနီးမယားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမံဂီ - ပြည့်စုံသူသည်၊ ဟောတု - ဖြစ်ပါစေဟယ်။ (တွင်း,ပ အသုံးအဆောင်နှင့်ပြည့်စုံရန် ကျိန်)။

ဟိ - အကြောင်းကား၊ ဣမံ - ဤကျိန်ဆိုသောစကားကို၊ သော - ထိုဥပကဉ္စနရသေ့သည်၊ ယတ္တကာနိ - အကြင်မျှအတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ပိယဝတ္ထုနိ - ချစ်ခင်ဖွယ်ဝတ္ထုတို့သည်၊ ဟောန္တိ - ရှိကုန်၏။ တေဟိ - ထိုချစ်ခင်ဖွယ်ဝတ္ထုတို့နှင့်၊ ဝိပယောဂေ - ကင်းသောပေါင်းဖော်ခြင်း ရှိသောအခါ၌၊ ဝါ - ကွေကွင်းကွဲကွာသောအခါ၌၊ တတ္တကာနိ - ထိုမျှလောက်အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ဒုက္ခာနိ - ဆင်းရဲတို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - ဖြစ်တတ်

ကုန်၏။” ဣတိ- သို့၊ ဝတ္ထုကာမေ- ဝတ္ထုကာမတို့ကို၊ ဂရဟန္တော- ကဲ့ရဲ့လိုသည်ဖြစ်၍၊ အာဟ။

တံ- ထိုကျိန်ဆိုသောစကားကို၊ သုတ္တာ- ကြား၍၊ ဣသိဂဏော- ရသေ့အပေါင်းသည်၊ “မာရိသ- အချင်း၊ မာ ကထယ- မကျိန်ဆိုပါနှင့်၊ တေ- သင်၏၊ သပထော- ကျိန်ဆိုမှုသည်၊ အတိဘာရိယော- အလွန် ဝန်လေးလှပေ၏။” ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ကဏ္ဏေ- နားတို့ကို၊ ပိဒဟိ- ပိတ်ထားလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တောပိ- သည်လည်း၊ “တေ- ၏၊ သပထော- သည်၊ အတိဘာရိယော- ၏၊ တာတ- ညီလေး၊ တွံ- သင်သည်၊ န ဂဏှသိ- ကြာစွယ်ကိုမယူသည်ဖြစ်အံ့၊ တဝ- ၏၊ ပတ္တာသနေ- ကျရောက်သော နေရာ၌၊ နိသီဒ- ထိုင်လော့”၊ ဣတိ၊ အာဟ။ သေသာပိ- ကြွင်းကျန်သော ရသေ့တို့သည်လည်း၊ သပထံ- ကျိန်ဆိုမှုကို၊ ကရောန္တာ- ပြုလိုကြကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ယထာက္ကမံ- အစဉ်အတိုင်း၊ “မာလံ စ သော ကာသိကစန္ဒနံ စ ... ဘိသာနိ တေ ဗြာဟ္မဏ ယော အဟာသိ”တိ- ဟူသော၊ ဣမာ ဂါထာယော- ဤဂါထာတို့ကို၊ အဝေါစုံ- ဆိုကြကုန်ပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ ဒုတိယညီရသေ့ ကျိန်ဂါထာ

ဗြာဟ္မဏ- အိုရသေ့၊ ယော- သည်၊ တေ- ၏၊ ဘိသာနိ- တို့ကို၊ အဟာသိ- ပြီ၊ သော- သည်၊ မာလံ စ- ပန်းကုံးကိုလည်းကောင်း၊ ကာသိကစန္ဒနံ စ- ကာသိတိုင်းဖြစ် စန္ဒကူးနံသာကိုလည်းကောင်း၊ ဓာရေတု- ပန်ဆင် လိမ်းကျံရပါစေဟယ်၊ အဿ- ထိုသူ၏၊ ဗဟူ- များစွာကုန်သော၊ ပုတ္တာ- သားသမီးတို့သည်၊ ဘဝန္တု- ဖြစ်ထွန်းကြပါစေဟယ်၊ ကာမေသု- ဝတ္ထုကိလေ နှစ်ထွေသောကာမတို့၌၊ တိဗ္ဗံ- ထူထဲသော၊ အပေက္ခံ- ငဲ့ကွက်တွယ်တာမှုကို၊ ကုရတံ- ပြုပါစေဟယ်။ (ကာမအနှောင်အဖွဲ့များမှ မလွတ်ကင်းရန် ကျိန်)။

တတိယညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ

(ဋ္ဌ။ ၁၉၀။) ဗြာဟ္မဏ၊ ယော- သည်၊ တေ- ၏၊ ဘိသာနိ- တို့ကို၊

အဟာသီ- ပြီ၊ (သော- သည်၊) ပဟူတဓညော- ပေါများသော
 ကောက်စပါးရှိသည်၊ ကသိမာ- လယ် ယာ ကိုင်း ကျွန်းလုပ်ငန်းရှိသည်၊
 ယသသီ- အခြံအရံပရိသတ်နှင့်ပြည့်စုံသည်၊ (ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ
 ဟယ်၊) ပုတ္တေ- သားသမီးတို့ကို၊ (လဘတု- ရရှိပါစေဟယ်၊) ဂိဟီ-
 လူဝတ်ကြောင်သည်၊ ဓနိမာ- ဓနရှင်သည်၊ (ဟောတု) သဗ္ဗကာမေ-
 လိုချင်စရာ ကာမဂုဏ်ငါးဖြာတို့ကို၊ ဝယံ- မိမိ၏အသက်အရွယ်ကို၊
 အပဿံ= အပဿန္တော- မရှုမြင်မသုံးသပ်ဘဲ၊ ဃရံ- ကာမဂုဏ်ငါးဝ
 ပြည့်စုံလှသော အိမ်ကို၊ အာဝသာတု=အာဝသတု- အုပ်ချုပ်စိုးစံရပါစေ
 ဟယ်။ (သူဌေးဖြစ်စေ ရန် ကျိန်)။ ။

စတုတ္ထညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒအနက်တူ) သော- သည်၊ ခတ္တိယော- မင်းသည်၊
 ပဿယကာရီ- လွှမ်းမိုးပြုလုပ်နိုင်သူသည်၊ ရာဇာဘိရာဇာ- မင်းတကာ
 တို့ထက်မြတ်သောမင်းသည်၊ ဗလဝါ- အားရှိသူသည်၊ ယသသီ-
 အခြံအရံနှင့်ပြည့်စုံသူသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေဟယ်။ သစာတုရန္တံ-
 သမုဒ္ဒရာလေးစင်းအဆုံးရှိသော၊ မဟိ- မြေအပြင်ကို၊ အာဝသာတု=
 အာဝသတု- အုပ်ချုပ်စိုးစံရပါစေဟယ်။ (မင်းဖြစ်ရန် ကျိန်)။ ။

ပဉ္စမညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒအနက်တူ) သော ဗြာဟ္မဏော- သည်၊ အဝီတရာဂေါ-
 မကင်းသေးသောရာဂရှိသော ပုရောဟိတ်အမတ်သည်၊ မုဟုတ္တနက္ခတ္တ-
 ပထေသု- မုဟုတ်နက္ခတ်လမ်းကြောင်းတို့၌၊ ယုတ္တော- ယှဉ်စပ်သူသည်၊
 ဟောတု- ဖြစ်ပါစေဟယ်။ ယသသီ- အခြံအရံများသော၊ ရဋ္ဌပတီ-
 ပြည်ကြီးသခင် ရှင်ဘုရင်သည်၊ နံ- ထိုပုရောဟိတ်အမတ်ကို၊ ပူဇေတု-
 ပူဇော်ရပါစေဟယ်။ (ရှင်ဘုရင်ကပင် ပူဇော်ကိုးကွယ်ရသော ပုရောဟိတ်
 အမတ်ဖြစ်ပါစေ ဟူလို) (ပုရောဟိတ်အမတ်ဖြစ်ရန် ကျိန်)။ ။

ဆဋ္ဌညီရသေ့၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒအနက်တူ) နံ- ထိုရသေ့ကို၊ သဗ္ဗလောကော- အလုံး

စုံသောလူသည်။ သဗ္ဗသမန္တဝေဒံ- အလုံးစုံထက်ဝန်းကျင် (အကုန်အစင်) ကျမ်းဗေဒင်ကို၊ အဇ္ဈာယကံ- သရဇ္ဈာယ်ရွတ်အံတတ်သူဟု၊ တပဿိနံ- ကိုယ်ကျင့်သီလနှင့်ပြည့်စုံသူဟု၊ မညတု- ထင်မှတ်ပါစေဟယ်။ နံ- ကို၊ ဇာနပဒါ- ဇနပုဒ်နေသူတို့သည်၊ သမေစ္စ- ကပ်ရောက်၍၊ ပူဇေဇ္ဈ- ပူဇော်ကြပါစေဟယ်။ (ဝေဒကျမ်းတတ်ပညာရှင်ဖြစ်ရန် ကျိန်)။

သုငယ်ချင်း၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒအနက်တူ) သော- ဗြာဟ္မဏန္တယ်ဖွား ထိုယောကျ်ား သည်။ ဝါသဝေန- သိကြားမင်းသည်၊ ဒိန္နံ ဟိ= ဒိန္နံဝိယ- ပေးအပ် သကဲ့သို့ဖြစ်သော၊ (တစ်နည်း) ဒိန္နံ ဟိ= ဒိန္နံ ဧဝ- ပေးအပ်သည်သာ လျှင်ဖြစ်သော၊ သမိဒ္ဓံ- ပြည့်စုံသော၊ စတုဿဒံ- (စတု+ဥဿဒံ- လူ စပါး ထင်း ရေ လေးထွေသောအင်္ဂါတို့နှင့်ပြည့်စုံသော၊ သမိဒ္ဓံ- ကြွယ်ဝသော၊ ဂါမဝရံ- ရွာမြတ်ကို၊ ဝါ- ရွာစားဆုကို၊ ဘုဉ္ဇတု- သုံးဆောင်ခံစားရပါစေဟယ်။ အဝီတရာဂေါ- ရွာအပေါ်၌ တပ်မက် ခြင်းမကင်းသည် ဖြစ်၍၊ မရဏံ- သေခြင်းသို့၊ ဥပေတု- ကပ်ရောက်ရ ပါစေဟယ်။ (ရွာစားဖြစ်ရန် ကျိန်)။ ။

ကျွန်၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒအနက်တူ) သော- ဗြာဟ္မဏန္တယ်ဖွားထိုယောကျ်ားသည်။ သဟာယမဇ္ဈေ- အပေါင်းအသင်းသုငယ်ချင်းတို့၏အလယ်၌၊ နစ္စေဟိ- ကခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဂိတေဟိ- သီဆိုခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပမောဒမာနော- ဝမ်းသာကြည်နူးရွှင်မြူးလျက်ရှိသော၊ ဂါမဏီ- ရွာသူ ကြီးသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ရပါစေဟယ်။ သော- ထိုရွာသူကြီးသည်၊ ရာဇတော- မင်းထံမှ၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဗျသနံ- ပျက်စီးဆုံးရှုံး မှုကို၊ အလတ္ထ- ရရှိပါစေဟယ်၊ (ရွာသူကြီးဖြစ်ရန် ကျိန်)။ ။

ကဉ္စနဒေဝီ၏ ကျိန်ဂါထာ

ဗြာဟ္မဏ= ဗြာဟ္မဏန္တယ်ဝင် အိုအရှင်၊ ယာ- ဗြာဟ္မဏန္တယ်မှီး အကြင်အမျိုးသမီးသည်၊ တေ- ၏၊ ဘိဿနိ- တို့ကို၊ အဟာသိ-

ပြီ၊ တံ- ထိုအမျိုးသမီးကို၊ ဧကရာဇာ- မြတ်သောမင်းသည်၊ (ဧကသဒ္ဒါ သေဋ္ဌဝါစက)၊ ပထဝီ- မြေအပြင်ကို၊ ဝိဇေတွာ- အောင်နိုင်၍၊ ဣတ္ထိသဟဿဿ= သောဠသန္တံ ဣတ္ထိသဟဿာနံ- တစ်သောင်း ခြောက်ထောင်ကုန်သော အမျိုးသမီးတို့၏၊ အဂ္ဂေ- အမြတ်ဆုံးသော မိဖုရားခေါင်ကြီးရာထူး၌၊ ဌပေတု- ထားပါစေဟယ်။ သီမန္တိနီနံ- အမျိုးသမီး တို့ထက်၊ ပဝရာ- မြင့်မြတ်သောအမျိုးသမီးသည်၊ ဘဝါတု= ဘဝတု- ဖြစ်ပါစေဟယ်။ (မိဖုရားခေါင်ကြီးဖြစ်ရန် ကျိန်)။ ။

ကျွန်မ၏ ကျိန်ဂါထာ

(ဌ။ ၁၉၉။) (စတုတ္ထပါဒအနက်တူ) သာ- ထိုအမျိုးသမီးသည်၊ သဗ္ဗ- သမာဂတာနံ- အလုံးစုံအညီအမျှ စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သော၊ (သဗ္ဗ+သမံ+အာဂတာနံ) ဣသီနံ ဟိ- ရသေ့တို့၏ပင်၊ (မဇ္ဈေ- ၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍)၊ သာဒုံ- ကောင်းသောအရသာကို၊ အဝိကမ္မမာနာ- မတုန်မလှုပ်ဘဲ၊ ဝါ- မဆုတ်နစ်ဘဲ၊ ဘုဇ္ဇေယျ=ဘုဇ္ဇတု- စားရပါစေ ဟယ်။ လာဘေန- လာဘ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ ဝိကတ္တမာနာ^၁- လှည့်ပတ်ပလွှား ဝါကြွားပြောဆိုလျက်၊ စရာတု= စရတု- လှည့်လည်ရ ပါစေဟယ်။ (အစားကောင်းစားရရန်နှင့် ကြွားရန် ကျိန်)။ ။

နတ်၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒအနက်တူ) သော- သည်၊ ဂဇင်္ဂလာယံ- ဂဇင်္ဂလာ မြို့၌၊ မဟာဝိဟာရေ- ကျောင်းအိုကျောင်းပျက်ကြီး၌၊ အာဝါသိကော- ကျောင်းကိုပြုပြင်ရသောရဟန်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေဟယ်၊ နဝကမ္မိကော- အမှုသစ်ကိုလုပ်ဆောင်ရသောရဟန်းသည်။ ဟောတု-

၁။ ဝိကတ္တမာနာ။ ။ ဝိ✓ကတ္တ+အ+မာန။ ကတ္တဓာတ်သည် သိလာဃ (ချီးမွမ်းပြောဆို ခြင်း)အနက်ဟော။ ဝိကတ္တတိ(ဝိရူပံ ကတ္တတိ ဝမ္ဘနဝစနံ ဝဉ္စနဝစနံ ဝဒတီ)တိ ဝိကတ္တမာနာ ဟု ပြု။ လာဘေန ဝိကတ္တမာနာတိ လာဘဟေတု ကုဟနကမ္မံ ကရေန္တိ။ (ဇာ၊ ဌ၊ ၄။ ၃၁၀။) ဝိကတ္တတီတိ ဝိရူပံ ကတ္တတိ အဝတ္ထုဒီပနတော။(နီတိ၊ ဇာ၊ ၇၃။) သော ဗဟုမ္ပိ ဝိကတ္တေယျ။ ဝမ္ဘနဝစနံ ဝဉ္စနဝစနံ ဝဒေယျ။ (ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၄၈၀။)

ဟယ်။ ဒီဝသံ- တစ်နေ့ချင်း၊ အာလောကသန္တိ- လေသောက်ပြတင်းကို၊ ကရောတု- ပြုရပါစေဟယ်၊ (တစ်နေ့လျှင် ပြတင်းပေါက် တစ်ပေါက် ပြုလုပ်နိုင်သူ ဖြစ်ရပါစေ ဟူလို)။ (ကျောင်းဝေယျာဝစ္စကိစ္စဖြင့် အလုပ်ရှုပ်သူ ကျောင်းပြင်ရန် ကျိန်)။ ။

ဆင်၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒနည်းတူ) သော- သည်၊ ဆမိ- ခြေထောက်၊ လည်၊ ခါး ခြောက်ပါးသောအရပ်၌၊ ပါသသတေဟိ- များစွာသော လွန်ကွင်းကြိုးတို့ဖြင့်၊ (သတသဒ္ဓါ အနေကတ္ထဝါစက)၊ ဗန္ဓုတံ- ဖွဲ့ချည်ခံရသူ ဖြစ်ပါစေဟယ်၊ ရမ္မာ- မွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဝနာ- တောမှ၊ ရာဇောနိ- မင်းနေပြည်သို့၊ နိယတု- ဆောင်ယူခံရသူ ဖြစ်ပါစေဟယ်။ တုတ္တေဟိ- အရိုးရှိခက်ရင်းခွဲတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ (တုဇ္ဇတေ အနေနာတိ တုတ္တံ၊ ✓တုဒ(သို့)တုဇိ+တ၊ ပရရုပ်ပြု)။ ပါစနေဟိ- နှင်တံတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ချွန်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သော- ထိုခိုးယူသူသည်။ ဟညတု- နှိပ်စက်ညှင်းဆဲခံရသူဖြစ်ပါစေဟယ်။ (ဆင်ဖြစ်ရန် ကျိန်)။ ။

မျောက်၏ ကျိန်ဂါထာ

(စတုတ္ထပါဒ နည်းတူ) သော- သည်၊ အလက္ကမာလီ- မရိုးပန်းကို

၁။ ဗန္ဓုတံ၊ နိယတု၊ ဟညတု။ ။ ဤဂါထာလာ ရှေ့သုံးပါဒကို အဓိပ္ပာယ် ထင်ရှားစေရန် ကတ္ထဝါကျကဲ့သို့ အနက်သမ္ပန်ခဲပါသည်။ အမှန်မှာမူ ကမ္မဝါစကဝါကျ ချည်းတည်း။ ထို့ကြောင့် “သော- ကို၊ဗန္ဓုတံ- နောင်ဖွဲ့အပ်ပါစေဟယ်။ နိယတု- ဆောင်ယူအပ်ပါစေဟယ်၊ ဟညတု- နှိပ်စက်ညှင်းဆဲအပ်ပါစေဟယ်”ဟု အနက်ယောဇနာ နိုင်ပါသည်။ ဒုတိယပါဒ၌ “ရမ္မာ ဝနာ နိယတု ရာဇောနိ”ဟု ကံပုဒ်ဝယ် ဒုတိယာဝိဘတ်ဖြင့် ရှိနေသည်မှာ အပ္ပဓာနကံပုဒ် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။ “နိယတု”၌ နိ ဓာတ်သည် ဒွိကမ္မက(ကံပုဒ်နှစ်ပုဒ်ရှိသော)ဓာတ် ဖြစ်သည်။ ထိုကံ နှစ်ပုဒ်တွင် “ဗျာဒိနံ ပဓာနဉ္စ”နှင့်အညီ ပဓာနကံပုဒ်သည် ဝုတ္တကံပုဒ် ဖြစ်ရသည်။ ထိုဝုတ္တကံပုဒ်၌ ပဌမာဝိဘတ်ဖြင့် ရှိရရိုး ဖြစ်သည်။ ဤ၌ ဝုတ္တ ဖြစ်သော ပဓာနကံပုဒ် မှာ “သော”တည်း။

ပန်ဆင်လေ့ရှိသည်။ တိပုကဏ္ဍပိဋော- သလဲစင်ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်
သော နားရွက်အပြင်ရှိသည်။ လဠိဟတော= လဠိဟတော- တုတ်လုံဖြင့်
ပုတ်ခတ်အပ်သည်။ (ဟုတွာ)။ သပ္ပမုခံ- မြွေခံတွင်းသို့၊ ဥပေတု-
ကပ်ရောက်ပါစေဟယ်။ သကစ္ဆဗန္ဓော- ခါးတောင်းကျိုက်ခြင်းနှင့်တကွ
ဖြစ်သည်။ ဝါ- ခါးကိုချည်နှောင်ခံရခြင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်။ (ဟုတွာ)
ဝိသိခံ- လမ်းမလမ်းကျယ်ကို၊ စရာတု=စရတု- သွားရပါစေဟယ်။
(အလမ္ဗာယံဆရာလက်တွင်းရောက် မျောက်ဖြစ်ရန် ကျိန်)။ ။

(ဋ္ဌ။ ၁၉၉။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ တိဗ္ဗန္တိ- ကား၊ ဝတ္ထုကာမ-
ကိလေသကာမေသု- ဝတ္ထုကာမ ကိလေသာကာမတို့၌၊ ဗဟလံ- ပြင်းထန်
သော၊ အပေက္ခံ- ရှုကြည့်မှု ငဲ့ကွက်မှုကို၊ ကရောတု- ပြုပါစေဟယ်။
ကသိမာတိ- ကား၊ သမ္ပန္နကသိကမ္မော- ပြည့်စုံသောလယ်ယာအမှုရှိသူ
သည်။ ပုတ္တေ ဂိဟိဓနိမာ သဗ္ဗကာမေတိ- ကား၊ ပုတ္တေ- သားသမီးတို့ကို၊
လဘတု- ရပါစေဟယ်။ ဂိဟိ- လူသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေဟယ်။
သတ္တဝိဓေန- ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော၊ ဓနေန- ဥစ္စာဖြင့်၊ ဓနိမာ- ဥစ္စာရှိသူ
သည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေဟယ်။ ရူပါဒိဘောဒေ- ရူပါရုံအစရှိသော
အပြားရှိသော၊ သဗ္ဗကာမေ- အလုံးစုံသောကာမတို့ကို၊ လဘတု- ရရှိပါစေ
ဟယ်။ ဝယံ အပဿန္တိ- ကား၊ မဟလ္လကကာလေပိ- အသက်အရွယ်
ကြီးသောအခါ၌သော်လည်း၊ အပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ရဟန်းမပြုမူ၍၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ ဝယံ- အရွယ်ကို၊ အပဿန္တော- မရှုမြင်နိုင်ဘဲ၊ ပဉ္စကာမဂုဏသမိဒ္ဓံ-
ကာမဂုဏ်ငါးပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဃရမေဝ- အိမ်ကိုသာလျှင်၊ အာဝသတု-
အုပ်ချုပ်စိုးစံရပါစေဟယ်။ (တနည်း)ဃရမေဝ- အိမ်၌သာလျှင်၊ အာဝသတု-
နေထိုင်ရပါစေဟယ်။ ရာဇာဘိရာဇာတိ- ကား၊ ရာဇနံ- မင်းတို့၏၊ အန္တရေ-
အတွင်း၌၊ (အလယ်၌)၊ အတိရာဇာ- သာလွန်မြင့်မြတ်သောမင်းသည်။
အဝီတရာဂေါတိ- ကား၊ ပုရောဟိတဌာနတဏှာယ- ပုရောဟိတ်အမတ်
ရာထူး၌ တပ်မက်သောတဏှာဖြင့်၊ သတဏှော- တပ်မက်ခြင်းရှိသူသည်။
တပဿိနန္တိ- ကား၊ တပသီလံ- ခြိုးခြံသောအကျင့်ရှိသူဟု၊ နံ- ထိုသူကို၊

သီလသမ္ပန္နောတိ- သီလနှင့် ပြည့်စုံ၏ဟူ၍၊ မညတု- မှတ်ထင်ပါစေဟယ်။
စတုဿဒန္တိ- ကား၊ အာကိဏ္ဏမနုဿတာယ- ရောပြွမ်း များပြားသော
 လူရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မနုဿေဟိ- လူတို့လည်းကောင်း၊ ပဟူတ-
 ခညတာယ- များသောစပါးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ခညေန- စပါးလည်း
 ကောင်း၊ သုလဘဒါရတာယ- ရလွယ်သော သစ်ထင်းရှိသည်၏အဖြစ်
 ကြောင့်၊ ဒါရူဟိ- သစ်ထင်းတို့လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နောဒကတာယ- ပြည့်စုံ
 သော သောက်ရေ သုံးရရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥဒကေန- ရေလည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတူဟိ- လေးပါးသောအရာတို့ဖြင့်၊ ဥဿန္တိ-
 များပြားသော။ (ဥဿန္တသဒ္ဓေါ ဗဟုပရိယာယော။ ပါစိတံ၊ ယော။ ၉၉။)
ဝါသဝေနာတိ- ကား၊ ဝါသဝေန- သိကြားမင်းသည်၊ ဒိန္တံ ဝိယ- ပေးအပ်
 သကဲ့သို့၊ အစလံ- တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသော၊ ဝါသဝတော- သိကြားမင်းထံမှ၊
 လဒ္ဓဝရာနုဘာဝေနော- ရအပ်သော ဆုလာဘ်အာနုဘော်ဖြင့်ပင်၊ ရာဇာနံ-
 မင်းကို၊ အာရာဓေတွာ- နှစ်သက်ကျေနပ်စေသောကြောင့်၊ တေန- ထို
 သိကြားမင်းသည်၊ ဒိန္တံ- ပေးအပ်သော၊ ဣတိပိ အတ္ထော- ဤအနက်
 ကိုလည်း၊ (ဂဟေတဗ္ဗော- ယူထိုက်၏၊) **အဝီတရာဂေါတိ**- ကား၊
 အဝီတရာဂေါ- မကင်းသေးသော ရာဂရှိသူသည်၊ ကဒ္ဓမေ- ရွံ့ညွှန်
 ဌ်၊ သူကရော ဝိယ- ဝက်ကဲ့သို့၊ ကာမပဏီ- ကာမညွှန်၌၊ နိမုဂ္ဂေါဝ-
 နစ်မြုပ်ငုပ်လျှိုးနေသူသည်သာ၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေဟယ်။

(၄။၂၀၀။) **ဂါမဏီတိ**- ကား၊ ဂါမဇေဋ္ဌကော- ရွာ၏ အကြီးအကဲ(ရွာသူကြီး)
 သည်။ **တန္တိ**- ကား၊ တံ ဣတ္ထိ- ထိုမိန်းမကို။ **ဧကရာဇာတိ**- ကား၊
 အဂ္ဂရာဇာ- မြတ်သော မင်းသည်၊ ဣတ္ထိသဟဿဿာတိ- ဣတ္ထိ-
 သဟဿဿဟူသောစကားကို၊ ဝစနမဋ္ဌတာယ- စကား ပြေပြစ်ချောမော
 စေလိုသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုအပ်ပြီ။ သောဠသန္တံ
 ဣတ္ထိသဟဿာနံ- တစ်သောင်း ခြောက်ထောင်သော မိန်းမတို့တွင်၊
 အဂ္ဂဋ္ဌာနေ- အမြတ်ဆုံးမိဖုရား ခေါင်ကြီးရာထူး၌၊ ဌပေတု- ထားပါစေ

ဟယ်။ ဣတိ အတ္ထော- ဤကားအနက်တည်း။ သီမန္တိနိနန္တိ- ကား၊ သီမန္တဓရာနံ- ဆံထုံးကို ဆောင်ကုန်သော မိန်းမတို့ထက်၊ (ပါဠိတော် ပဝရာ ဌံ စပ်။) ဣတ္ထိနံ- မိန်းမတို့ထက်၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤကားအနက် တည်း။ သဗ္ဗသမာဂတာနန္တိ- ကား၊ သဗ္ဗသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သန္တိပတိတာနံ- အညီအညွတ်စည်းဝေးရောက်လာကြကုန်သောရသေ့တို့၏၊ မဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်နေ၍။ အဝိကမ္မမာနာတိ- ကား၊ အနာသက္ကမာနာ- မဆုတ်နစ်သည်ဖြစ်၍၊ သာဒုရသံ- ကောင်းသော အရသာကို၊ ဘုဉ္ဇတု- စားရပါစေဟယ်။ ဣတိ အတ္ထော။ စရာတု လာဘောန ဝိကတ္တမာနာတိ- ကား၊ လာဘဟေတု- လာဘ်ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ သိင်္ဂီရဝေသံ- တင့်တယ်စံပယ်သော အသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ လာဘံ- လာဘ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတုံ- ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ စရတု- လှည့်လည်ရပါစေ ဟယ်။

အာဝါသိကောတိ- ကား၊ အာဝါသဇဂ္ဂနကော- ကျောင်းကိုပြုပြင် သုတ်သင်ရသောကျောင်းထိုင်ဘုန်းကြီးသည်။ ဂဇင်္ဂီလာယန္တိ- ကား၊ ဧဝံနာ- မကေ- ဤသို့ ဂဇင်္ဂီလာအမည်ရှိသော၊ နဂရေ- မြို့၌။ တတ္ထ- ထိုဂဇင်္ဂီလာ မြို့၌၊ ဒဗ္ဗသမ္ဘာရာ- သစ်သားအဆောက်အဦတို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊ သုလဘာ ကိရ- ရလွယ်ကုန်သတတ်၊ ဝါ- လွယ်ကူသဖြင့် ရအပ်ကုန်သတတ်။ အာလောကသန္တိ ဒိဝသန္တိ- ကား၊ ဧကဒိဝသေန- တစ်နေ့ဖြင့်၊ ဝါ- ၌၊ ဧကမေဝ- တစ်ခုသာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝါတပါနံ- လေသောက်ပြုတင်းကို၊ ကရောတု- ပြုရပါစေဟယ်။ သော ဒေဝပုတ္တော- ထိုနတ်သားသည်၊ ကဿပဗုဒ္ဓကာလေ- ကဿပဘုရားရှင် လက်ထက်၌၊ ဂဇင်္ဂီလနဂရံ- ဂဇင်္ဂီလမြို့ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ ယောဇနိကေ- တစ်ယူဇနာရှိသော၊

၁။ သီမန္တိနိနံ။ ။ သီမ+အန္တ+ဤ+ဣနိ။ သီမဿ အန္တော သီမန္တော၊ (ဆံပင် အပိုင်းအခြား၏အဆုံး၊ ဝါ- ဆံစည်း၊ ဆံထုံး။) ကေသဝေသော (ဆံပင်အသွင်အပြင်)။ တံယောဂါ ဣနိ။ သီမန္တိနိ။(ဓာန်၊ ဋီ။ သူစိ။) သီမန္တော ဧတိသံ အတ္ထိတိ သီမန္တိနိ။ (သီမန္တ+ဤ၊ ဣနိ)။ ဆံထုံးရှိသော မိန်းမ။ ဆံပင် အသွင်အပြင်နှင့် ပြည့်စုံသော မိန်းမ။

မဟာဝိဟာရေ- ကျောင်းတိုက်ကြီး၌၊ အာဝါသိကော- ကျောင်းထိုင်ဆရာ
တော်ဖြစ်သော၊ သံဃဏ္ဍေရော- သံဃထေရ်သည်၊ ဟုတွာ၊ ဇိဏ္ဍေ- အိုမင်း
ဆွေးမြေ့နေသော၊ ဝိဟာရေ- ကျောင်းတိုက်၌၊ နဝကမ္မာနိ- အမှုသစ်တို့ကို၊
ကရောန္တောဝ- ပြုလုပ်လျက်သာ၊ မဟာဒုက္ခံ- ကြီးမားသောဒုက္ခကို၊
အနုဘာဝိ ကိရ- ခံစားခဲ့ရသတတ်။ တံ- ထိုဆင်းရဲဒုက္ခကို၊ သန္ဓာယ-
ရည်ရွယ်၍၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

ပါသသတေဟိတိ- ကား၊ ဗဟူဟိ- များစွာကုန်သော၊ ပါသေဟိ-
လွန်ကွင်းကြိုးတို့ဖြင့်။ ဆမ္ဘိတိ- ကား၊ စတုသု- လေးပါးကုန်သော၊
ပါဒေသု- ခြေထောက်တို့လည်းကောင်း၊ ဂီဝါယ- လည်ပင်းလည်းကောင်း၊
ကဋိဘာဂေ စ- ခါးအဖို့(အလယ်)လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဆသု-
ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဌာနေသု- နေရာတို့၌။ တုတ္တေဟိတိ- ကား၊
ဒွိကဏ္ဍကာဟိ- ဆူးအသွားနှစ်ခုရှိကုန်သော၊ ဒီဃလဋ္ဌိဟိ- အရိုးရှည် ခက်
ရင်းခွတို့ဖြင့်လည်းကောင်း။ ပါစနေဟိတိ- ကား၊ ရဿပါစနေဟိ- တိုသော
နှင်တံတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ အင်္ဂုသကေဟိ- ချွန်းတို့
ဖြင့်လည်းကောင်း။ အလက္ကမာလီတိ- ကား၊ အဟိတုဏ္ဍိကေန- မြေ
အလမွှာယ်ဆရာသည်၊ ကဏ္ဍေ- လည်ပင်း၌၊ ပရိက္ခိပိတွာ- ရစ်ပတ်၍၊
ဌပိတာယ- ထားအပ်သော၊ အလက္ကမာလာယ- မရိုးပန်းကုံးနှင့်၊
သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသူသည်။ တိပုကဏ္ဍပိဋ္ဌောတိ- ကား၊ တိပုပိဋ္ဌန္တေန-
သလွဲ(ခဲ)တန်ဆာဖြင့်၊ ပိဋ္ဌန္တိတပိဋ္ဌိကဏ္ဍော- တန်ဆာဆင်အပ်သော
နားအပြင်ရှိသည်၊ ကဏ္ဍပိဋ္ဌော- နားအပြင်ရှိသည်။ လဋ္ဌိဟတောတိ- ကား၊
သပ္ပကီဠာပနံ- မြွေဖြင့် ပျော်မြူး စေခြင်းကို၊ ဝါ- မြွေဖြင့် ကစားခြင်းကို၊
သိက္ခာပယမာနော- သင်ကြားစေလျက်၊ လဋ္ဌိယာ- တုတ်လှံတံဖြင့်၊
ဟတော- ပုတ်ခတ်အပ်သည်၊ ဟုတွာ။ တေ- ထိုရသေ့စသည်တို့သည်၊
သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ကာမဘောဂံ- ကာမဂုဏ်စည်းစိမ်ကိုလည်းကောင်း၊
ဃရာဝါသံ- အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌ နေခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
အတ္တနာ အတ္တနာ- မိမိ မိမိသည်၊ အနုဘူတဒုက္ခန္ဓ- ခံစားအပ်သော

ဆင်းရဲကိုလည်းကောင်း၊ ဇိဂူစ္ဆန္တာ- စက် ဆုတ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ တထာ
တထာ- ထိုထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သပထံ- ကျိန်ဆိုခြင်းကို၊ ကရောန္တာ-
ပြုကုန်လျက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊
“သဗ္ဗေဟိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဣမေဟိ- ဤသူတို့သည်၊ သပထော-
ကျိန်ဆိုခြင်းကို၊ ကတော- ပြုအပ်ပြီ။ မယာဝိ- ငါသည်လည်း၊ (သပထံ-
ကျိန်ဆိုခြင်းကို) ကာတံ- ငှာ၊ ဝတ္တတိ- သင့်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
သပထံ- ကို၊ ကရောန္တာ- ပြုလိုသည်ဖြစ်၍၊ “ယော ဝေ အနန္တံ နန္ဒန္တိ
စာဟ...ကိဉ္စိ ဒေဝါ”တိ- ဟူသော၊ ဣမံ ဂါထံ- ကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဘောန္တော- အိုရသေ့တို့၊ ယော- အကြင်သူ
သည်၊ ဝေ- စင်စစ်၊ အနန္တံ- ကြာစွယ်မပျောက်ဘဲလျက်သာလျှင်၊
နန္ဒန္တိ- ပျောက်၏ဟူ၍၊ အာဟ- ပြောဆို၏၊ ယော ဝါ- အကြင်သူသည်
ကား၊ ကိဉ္စိဒေဝ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူကိုပင်၊ သင်္ကတိ- ယုံမှား
သံသယရှိ၏။ (သင်္ကာမကင်းဖြစ်၏)။ သော- ထိုသူသည်၊ ကာမေဝ-
ကာမဂုဏ်တို့ကိုသာ၊ လဘတံ စ- ရလည်းရရှိပါစေဟယ်၊ ဘုဉ္ဇတံ
စ- သုံးဆောင်လည်း သုံးဆောင်ရပါစေဟယ်၊ အဂါရမဇ္ဈေ- အိမ်ရာ
တည်ထောင် လူ့ဘောင်အလယ်၌၊ မရဏံ- သေခြင်းသို့၊ ဥပေတု
စ- ကပ်ရောက်လည်း ကပ်ရောက်ရပါစေဟယ်။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ ဘောန္တောတိ- ကား၊ ဘဝန္တော-
အို ရသေ့တို့။ သင်္ကတိတိ- ကား၊ အာသင်္ကတိ- ယုံမှား၏။ ကိဉ္စိတိ-
ကား၊ အညတရံ- တစ်စုံတစ်ယောက်ကို။

(ဋ္ဌ။ ၂၀၁။) အထ- ထိုအခါ၌၊ သက္ကာ- သိကြားမင်းသည်၊ “သဗ္ဗေဟိ-
အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ- ဤသူတို့သည်၊ ကာမေသု- ကာမ
ဂုဏ်တရားတို့၌၊ နိရပေက္ခာ- ငဲ့ကွက်ခြင်း ကင်းကုန်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊
ဇာနိတွာ- သိ၍၊ သံဝိဂ္ဂမာနသော- ထိတ်လန့်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊

ဣမေသု- ဤသူတို့တွင်၊ ကေနစိပိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်လည်း၊
ဘိဿာနိ- ကြာစွယ်တို့ကို၊ န နိတာနိ- မဆောင်ယူအပ်ကုန်၊ တယာပိ-
သင်(မဟာကဉ္စနရသေ့)သည်လည်း၊ အနဋ္ဌ- ကြာစွယ်မပျောက်ဘဲလျက်၊
နဋ္ဌန္တိ- ပျောက်၏ဟု၊ န ဝုတ္တံ- မပြောဆိုအပ်၊ အပိ စ- စင်စစ်သော်ကား၊
အဟံ- ငါသည်၊ တုမေ- သင်တို့ကို၊ ဝိမံသိတုကာမော- စုံစမ်းလိုသည်ဖြစ်
၍၊ အန္တရဓာပေသိ- ကွယ်ဝှက်ထားခဲ့ပြီ။ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊
ဒဿေန္တော- ပြလိုသည်ဖြစ်၍၊ “ဝိမံသမာနော ဣသိနော ...
ဗြဟ္မစာရီဘိဿာနိ”တိ- ဟူသော၊ ဩဿာနဂါထံ- အဆုံးဂါထာကို၊ အာဟ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဗြဟ္မစာရီ- မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်လေ့ရှိ
သော အို ရသေ့၊ (အဟံ- ကျွန်ုပ်သည်၊) ဝိမံသမာနော- စုံစမ်းလိုသည်
ဖြစ်၍၊ ဣသိနော- ရသေ့၏၊ ဘိဿာနိ- ကြာစွယ်တို့ကို၊ တိရေ-
အနီး၌၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ထလေ- ကုန်းပေါ်၌၊ နိဓေသိ- မြှုပ်နှံထား
ပြီ။ ဣသယော- ရသေ့တို့သည်၊ သုဒ္ဓါ- စင်ကြယ်ကြကုန်သည်၊
အပါပါ- မကောင်းမှုမရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဝသန္တိ- နေကြပါကုန်
၏။ ဇတာနိ- ဤကြာစွယ်တို့သည်၊ တေ- သင် (မဟာကဉ္စနရသေ့)၏၊
ဘိဿာနိ- ကြာစွယ်တို့တည်း။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊
“န တေ နဋ္ဌာ နော ပန ကိဋ္ဌနေယျာ...ကိဋ္ဌသိ ဒေဝရာဇာ”တိ- ဟူ၍၊
သက္ကံ- သိကြားမင်းကို၊ တဇ္ဇေသိ- ခြိမ်းခြောက်ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ သဟဿနေတ္တ- မျက်စိတစ်ထောင် အမြင်
ဆောင်သော၊ ဒေဝရာဇ- သိကြားနတ်မင်း၊ (မယံ- ငါတို့သည်၊)
တေ- သင်၏၊ န နဋ္ဌာ- ကချေသည်မဟုတ်ကုန်။ နော ပန
ကိဋ္ဌနေယျာ- ကစားစရာလည်းမဟုတ်ကုန်၊ တေ- သင်၏၊ န ဗန္ဓဝါ-
အဆွေခင်ပွန်းလည်း မဟုတ်ကုန်၊ နော ပန သဟာယာ- သူငယ်ချင်း
လည်း မဟုတ်ကုန်။ ကိသ္မိဝံ- အဘယ်အကြောင်းကိုသာ၊ ဥပတ္တမ္ဘ-
ထောက်ပံ့သမှုအမှီပြု၍၊ တံ- သင်သည်၊ ဣသိဟိ- ရသေ့တို့နှင့်၊

ကိဋ္ဌသိ- ကစားဘိသနည်း။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းမဟာကဉ္စနရသေ့ကို၊
သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ “အာစရိယော မေသိ ပိတာ စ မယံ...န
ပဏ္ဍိတာ ကောဗေလာ ဘဝန္တိ”တိ- ဟူ၍၊ ခမာပေသိ- သည်းခံစေပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဘူရိပည- မြေထုသဖွယ် ကြီးကျယ်သောပညာ
ရှိသော၊ ဗြဟ္မ- အို ရှင်ရသေ့၊ (တွံ- သင်သည်၊) မေ- ငါ၏၊
အာစရိယော- ဆရာသည်၊ အသိ- ဖြစ်ပါလော့၊ မယံ- ငါ၏၊ ပိတာ
စ- အဖသည်လည်း၊ အသိ- ဖြစ်ပါလော့၊ (တဝ- သင်ရှင်ရသေ့၏၊)
ဇော(ပါဒစ္စယာ)- ဤခြေတော်ရိပ်သည်၊ (အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မမ- ငါ၏၊)
ခလိတဿ- ချွတ်ချော်မှားယွင်းသော အပြစ်၏၊ ပတိဋ္ဌာ- ထောက်ရာ
တည်ရာသည်၊ (ဟောတု- ဖြစ်ပါလော့၊) ဧကာပရာဓံ- တစ်ကြိမ်
တစ်ခါ ကျူးလွန်အပ်သောအပြစ်ကို၊ ခမ- သည်းခံပါလော့၊ ပဏ္ဍိတာ-
ပညာရှိတို့သည်၊ (ခန္တီဗလာ- သည်းခံခြင်းအားရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ။)
ကောဗေလာ- အမျက်ဒေါသအားရှိကုန်သည်၊ န ဘဝန္တိ- မဖြစ်ကုန်။

မဟာသက္ကော- ဘုရားအလောင်းမဟာကဉ္စနရသေ့သည်၊ ဒေဝရ-
ညော- နတ်တို့၏ မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်းအား၊ ခမိတွာ-
သည်းခံပြီး၍၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ဣသိဂဏံ- ရသေ့အပေါင်းကို၊
ခမာပေန္တော- သည်းခံစေလိုသည်ဖြစ်၍၊ “သုဝါသိ တံ ဣသိနံ ဧကရတ္တံ...
ပစ္စုပါဒီ ဘိသာနီ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဘောန္တော- အို ရသေ့တို့၊ ယံ (ယေန
ကာရဏေန)- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဘူတပတိ- နတ်တို့အရှင်ဖြစ်
သော၊ ဝါသဝံ- သိကြားမင်းကို၊ အဒ္ဒဿာမ- တွေ့မြင်ကြကုန်၏၊
(တေန- ထိုသို့ တွေ့မြင်ရခြင်းကြောင့်၊) ဧကရတ္တံ- တစ်ညဉ့်မျှလည်း၊
ဣသိနံ= ဣသိနံ- ရသေ့တို့၏၊ ဣမသ္မိ အရညေ- ဤတော၌၊ ဝသိတံ-
နေရခြင်းသည်၊ သုဝါသိတံ= သုဝသိတမေဝ- ကောင်းစွာနေခြင်း
မည်သည်သာတည်း။ ယံ- (ယေန ကာရဏေန)- အကြင်အကြောင်း

ကြောင့်၊ (တုမှာကံ- သင်တို့၏) ဗြာဟ္မဏော- ဆရာရသေ့သည်၊
ဘိဿာနိ- ကြာစွယ်တို့ကို၊ ပစ္စုပါဒီ^၁- ပြန်ရပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊
သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော ရသေ့တို့သည်၊ သုမနာ- ဝမ်း
မြောက်ဝမ်းသာသော စိတ်ရှိကြကုန်သည်၊ ဘဝန္တု- ဖြစ်ကြကုန်လော့။

(ဋ္ဌ။၂၀၂။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ န တေ နဋ္ဌာတိ- ကား၊ ဒေဝရာဇ-
နတ်မင်း၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ တဝ- သင်၏၊ နဋ္ဌာဝါ- ကချေသည်တို့
သည်လည်းကောင်း၊ ကိဋ္ဌိတဗ္ဗယုတ္တကာ ဝါ- ကစားစရာတို့သည်လည်း
ကောင်း၊ န ဟောမ- မဖြစ်ကြကုန်၊ တဝ- သင်သည်။ ဉာတကာပိ-
ဆွေမျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ သဟာယာပိ- သူငယ်ချင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊
ဟသံ^၂- ပြောင်လှောင်ပျက်ရယ်မှုကို၊ န ကာတဗ္ဗာ- မပြုထိုက်ကုန်။
အထ- ထိုသို့ မပြုထိုက်ပါကုန်လျက်၊ တံ- သင်သည်။ ကိသ္မိ ဝုပတ္တန္တာတိ-
ကား၊ ကိ- အဘယ်ကို၊ ဥပတ္တန္တာကံ- အထောက်အပံ့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊
ကိ- အဘယ်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ဣသီဟိ- ရသေ့တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- တကွ၊
ကိဋ္ဌသိ- ကစားဘိသနည်း။ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ဧသာ
ပတိဋ္ဌာတိ- ကား၊ တဝ- သင်၏၊ ဧသာ ပါဒစ္စာယာ- ဤခြေရိပ်သည်၊
အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မမ- ငါ၏၊ ခလိတဿ- ချွတ်ချော်တိမ်းပါး မှားယွင်းခဲ့သော၊
အပရာဓဿ- အပြစ်၏၊ ပတိဋ္ဌာ- ထောက်ရာတည်ရာသည်၊ ဟောတု-
ဖြစ်ပါစေလော့။ သုဝါသိတန္တိ- ကား၊ အာယသ္မန္တာနံ- အရှင်ဖြစ်ကုန်သော၊
ဣသိနံ- ရသေ့တို့၏၊ ဧကရတ္တိမ္ပိ- တစ်ည၌လည်း၊ ဣမသ္မိ အရညေ-
ဤတောထဲ၌၊ ဝသိတံ- နေရခြင်းသည်၊ သုဝသိတမေဝ- ကောင်းသော
၁။ ပစ္စုပါဒီ။ ။ ပတိ+ဥ+✓ပဒ+ဏေ+ဤ တည်း။ “တစ်ဖန် ရောက်စေပြီ” ဟု
သဒ္ဓတ္ထပေး။ တစ်ဖန်ရောက်စေခြင်းဟူသည် ပြန်ရခြင်းပင် ဖြစ်၍ ပစ္စုပါဒီကို အထက်ပါ
အတိုင်း အဓိပ္ပါယ်ထုတ် ပေးခဲ့သည်။ “ယံ ဗြာဟ္မဏော ပစ္စုပါဒီ ဘိဿာနိ ယသ္မာ
တုမှာကံ အာစရိယော ဘိဿာနိ ပဋိလဘိတိ(အလဘိတိ)” ဇာ၊ ဋ္ဌ၊ ၄။ ၃၁၄။
စရိယာ၊ ဋ္ဌ။ ၂၀၂ တို့၌ ပစ္စုပါဒီကို ပဋိလဘိ(အလဘိ)ပုဒ်တို့နှင့် ဖလှယ်၍ ဖွင့်ဆိုသည်။
ယင်းသို့ဖွင့်ဆိုခြင်းသည် အဓိပ္ပါယ်ထုတ် ဖွင့်ဆိုခြင်းသာတည်း။

၂။ ဟသံ။ ။ ✓ဟသ+ဏျ တည်း။ ဟသိတဗ္ဗန္တိ ဟသံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

နေခြင်းမည်သည်သာတည်း။ ကိ ကာရဏာ- အဘယ်အကြောင်းကြောင့် နည်း။ ယံ- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ ဘူတပတိ- နတ်တို့၏ အရှင်ဖြစ် သော၊ ဝါသဝံ- သိကြားမင်းကို၊ အဒ္ဓသာမ- တွေ့မြင်ကြရကုန်၏။ (တေန- ထို့ကြောင့်တည်း။) ဟိ- မှန်၏၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ နဂရေ- မြို့၌၊ သစေ အဝသိမှာ- အကယ်၍နေခဲ့ကုန်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်)၊ ဣမံ- ဤသိကြားမင်းကို၊ န အဒ္ဓသာမ- မတွေ့မြင်ကြရကုန်။ ဘောန္တောတိ- ကား၊ ဘဝန္တော- အရှင်ရသေ့တို့သည်၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံတို့သည်လည်း၊ သုမနာ- ဝမ်းမြောက်ကျေနပ်သော စိတ်ရှိကုန်သည်၊ ဘဝန္တု- ဖြစ်ကြပါကုန် လော့၊ တုဿန္တု- နှစ်သက်ကြပါကုန်လော့၊ ဒေဝရညော- နတ်မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်းအား၊ ခမန္တု- သည်းခံကြပါကုန်လော့။ ကိ ကာရဏာ- နည်း?၊ ယံ- ကြောင့်၊ ဗြာဟ္မဏော- ဗြာဟ္မဏန္တယ်ဖွား ဆရာရသေ့သည်၊ ဘိဿနိ- ကြာစွယ်တို့ကို၊ ပစ္စုပါဒီ- ပြန်ရပြီ။ ယသ္မာ- အကြံကြောင့်၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ အာစရိယော- ဆရာရသေ့သည်၊ ဘိဿနိ- ကြာစွယ်တို့ကို၊ အလဘိ- ပြန်ရပြီ။ (တသ္မာ- ထို့ကြောင့် တည်း။) ဣတိ- ဤကား ဂါထာယောဇနာတည်း။

သက္ကော- သည်၊ ဣသိဂဏံ- ရသေ့အပေါင်းကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဒေဝလောကံ- နတ်ပြည်သို့၊ ဂတော- သွားလေပြီ။ ဣသိဂဏောပိ- ရသေ့ အပေါင်းသည်လည်း၊ ဈာနာဘိညာယော- ဈာန်အဘိညာဏ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေ- တွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ကပ်ရောက်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊) သာရိပုတ္တမောဂ္ဂလ္လာနမဟာ- ကဿပအနုရုဒ္ဓပုဏ္ဏအာနန္ဒတ္ထေရာ- ရှင်သာရိပုတ္တရာ ရှင်မောဂ္ဂလာန် ရှင် မဟာကဿပ ရှင်အနုရုဒ္ဓါ ရှင်ပုဏ္ဏ ရှင်အာနန္ဒထေရ်တို့သည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်အခါက၊ ဥပကဉ္စနာဒယော- ဥပကဉ္စနအစရှိကုန်သော၊ ဆ- ခြောက် ယောက်ကုန်သော၊ ဘာတရော- ညီနောင်တို့သည်၊ အဟေသု- ဖြစ်ခဲ့ကြကုန်

ပြီ။ (ဣဒါနိ) ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ- ဥပ္ပလဝဏ်သည်။ (တဒါ) ဘဂိနီ- နှမသည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) ခုဇ္ဈတ္တရာ- သည်။ (တဒါ) ဒါသီ- ကျွန်မသည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) စိတ္တော ဂဟပတိ- စိတ္တသူကြွယ်သည်။ (တဒါ) ဒါသော- ကျွန်သည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) သာတာဂိရော- သည်။ (တဒါ) ရုက္ခဒေဝတာ- ရုက္ခစိုးနတ်သည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) ပါလိလေယျနာဂေါ- ပါလိလေယျဆင်သည်။ (တဒါ) ဝါရဏော- ဆင်သည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) မဓုဝါသိဋ္ဌော- သည်။ (တဒါ) ဝါနရော- မျောက်သည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) ကာဠုဒါယီ- သည်။ (တဒါ) သက္ကော- သိကြားမင်းသည်။ (အဟောသိ)။ (ဣဒါနိ) လောကနာထော- မြတ်စွာဘုရားသည်။ (တဒါ) မဟာကဉ္စနတာပသော- မဟာကဉ္စနရသေ့သည်။ (အဟောသိ)။

တဿ- ဘုရားအလောင်းအတွက်၊ ဣဓာပိ- ဤဘိသစရိယာ ဝဏ္ဏနာ၌လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်စရိယာတို့၌၊ ဂုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ပါရမိယော- တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အစ္စန္တိမေဝ- စင်စစ်သာလျှင်၊ ကာမေ- ကာမတရားတို့၌၊ အနပေက္ခတာဒယော- ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်အဖြစ်အစရှိကုန်သော၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- ကျေးဇူးဂုဏ်စွမ်းအားတို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ထင်ရှားပြထိုက်ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကား အပြီးတည်း။

ဘိသစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၅-သောဏပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၂၀၂။) ၄၂။ ပဉ္စမေ- ပဉ္စမဖြစ်သော သောဏပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ နဂရေ ဗြဟ္မဝဗုဓေတိ- ကား၊ ဗြဟ္မ-
ဝဗုဓနာမကေ- ဗြဟ္မဝဗုဓအမည်ရှိသော၊ နဂရေ- မြို့၌။ ကုလဝရေတိ-
ကား၊ အဂ္ဂကုလေ- မြတ်သောအမျိုး၌။ သေဋ္ဌေတိ- ကား၊ ပါသံသတမေ-
အထူးသဖြင့်ချီးမွမ်းအပ်သော။ (ကုလဝရေ ၌ စပ်)။ မဟာသာလေတိ-
ကား၊ မဟာသာရေ- များသောဥစ္စာအနှစ်ရှိသော။ (ကုလဝရေ ၌ စပ်)။
အဇာယဟန္တိ- ကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ အဇာယိ- ဖွားမြင်ခဲ့ပြီ။ ဣဒံ-
ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ။
တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအချိန်၌၊ “ဗြဟ္မဝဗုဓ”န္တိ- ဗြဟ္မဝဗုဓဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမေ-
ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ ဗာရာဏသိနဂရေ- ဗာရာဏသီမြို့၌၊ ယဒါ-
အကြင်အခါ၌၊ ဟောမိ ဘဝါမိ- ဖြစ်၏၊ ပဋိဝဿာမိ- နေ၏၊ တဒါ-
ထိုအခါ၌၊ အဘိဇာတသမ္ပတ္တိယာ- ဖွားမြင်ခြင်းနှင့်ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊
ဥဒိတောဒိတဘာဝေန- အလွန်ထင်ရှား ကျော်စောသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
အဂ္ဂေ- မြတ်သော၊ ဝိဇ္ဇာဝတသမ္ပတ္တိယာ- အတတ်ပညာအကျင့်နှင့်ပြည့်စုံ
ခြင်းကြောင့်၊ သေဋ္ဌေ- အထူးသဖြင့်ချီးမွမ်းအပ်သော၊ အသီတိကောဋိ-
ဝိဘဝတာယ- ကုဋေ ရှစ်ဆယ်သော စီးပွားဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်
ကြောင့်၊ မဟာသာလေ- များသောဥစ္စာအနှစ်ရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏကုလေ-
ပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ အဟံ- သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊
(ဝုတ္တံ ဟောတိ)

(ဋ္ဌ။ ၂၀၃။) ဟိ- ချဲ့၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း
သည်။ ဗြဟ္မလောကတော- ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ ဗြဟ္မ-
ဝဗုဓနဂရေ- ဗြဟ္မဝဗုဓမြို့၌၊ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ- ကုဋေ ရှစ်ဆယ်
စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသော၊ အညတရဿ- တစ်ယောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏ-
မဟာသာလဿ- ဗြာဟ္မဏမဟာသာလ၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဟုတွာ-

ဖြစ်၍၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်လေပြီ။ တဿ- ထိုသား၏၊ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ- နာမည်မှည့်သောနေ့၌၊ “သောဏကုမာရော”တိ- “သောဏသတို့သား” ဟူသော၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ကရိသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ တဿ- ထိုသောဏသတို့သား၏၊ ပဒသာ- ခြေဖြင့်၊ ဂမနကာလေ- သွားနိုင်သော အချိန်၌၊ အညောပိ- အခြားလည်း ဖြစ်သော၊ သတ္တော- သတ္တဝါသည်၊ ဗြဟ္မလောကာ- ဗြဟ္မာ့ပြည်မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ မာတုယာ- ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်း၌၊ ပဋိသန္ဓိ- ကို၊ ဂဏှိ- ယူပြီ။ တဿ- ထိုပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ဇာတဿ- ဖွားမြင်သည်ရှိသော်၊ (တနည်း) ဇာတဿ- ဖွားမြင်သော၊ တဿ- ထို သတို့သား၏၊ “နန္ဒကုမာရော”တိ နာမံ- “နန္ဒသတို့သား”ဟူသော အမည်ကို၊ ကရိသု- မှည့် ခေါ်သမှု ပြုကြကုန်ပြီ။ ဥဂ္ဂဟိတဝေဒါနံ- သင်ယူအပ်ပြီးသော ဗေဒင်အတတ် ရှိကုန်သော၊ ဝါ- ဗေဒင်အတတ်ကို သင်ယူအပ်ပြီးကုန်သော၊ သဗ္ဗသိပ္ပနိပ္ပတ္တိပ္ပတ္တာနံ- အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့၏ ပြီးစီးခြင်းသို့ ရောက်ကုန် သော၊ ဝယပ္ပတ္တာနံ- လူပျို အရွယ်သို့ရောက်ကုန်သော၊ တေသံ- ထိုညီအစ်ကို တို့၏၊ ရူပသမ္ပဒံ- ရုပ်အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တုဋ္ဌဟဋ္ဌာ- ရွှင်လန်း နှစ်သက်ကြကုန်သော၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့သည်၊ “ဃရဗန္ဓနေန- အိမ်ရာထောင်သော အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့်၊ ဗန္ဓိဿာမ- နှောင်ဖွဲ့ကြကုန်အံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ သောဏကုမာရံ- သောဏ သတို့သားကို၊ “တာတ- ချစ်သား၊ တေ- သင့်အတွက်၊ ပတိရူပကုလ- တော- သင့်တင့်သောအမျိုးမှ၊ ဒါရိကံ- သူငယ်မကို၊ အာနေဿာမ- ဆောင်ယူကြကုန်အံ့၊ တွံ- သင်သည်၊ ကုဠုမ္မံ- ဥစ္စာကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ-

၁။ ကုဠုမ္မံ ပဋိပဇ္ဇာဟိ။ ။ ကုဠုမ္မံ ၌ ✓ကုဠ+ဗ။ ဇနေဟိ ကောဠိယတိ ပဝတ္တိယတိတိ ကုဠုမ္မံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဤ၌ ဥစ္စာအနက်ဟောကြ။ “ကုဠုမ္မံ ဝုစ္စတိ ဓနံ” (သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၃၅၈) နှင့် အညီတည်း။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း နိဿယပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ပဋိပဇ္ဇာဟိ၌ ပတိ+✓ပဒ+ယ+ဟိ တည်း။ ဤ၌ ပဒဓာတ်သည် “ဒါယန္တံ

လက်ခံလော့ (ခံယူလော့)”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟံသု- ပြောကြကုန်ပြီ။

မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်။ “မယံ- ငါ့အတွက်၊ ဃရာဝါသေန- အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌ နေခြင်းဖြင့်၊ အလံ- အကျိုးမရှိ၊ အဟံ- ငါသည်၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ တုမေ- သင်တို့ကို၊ ပဋိဇေဂ္ဂိတွာ- ပြုစုစောင့်ရှောက်၍၊ (ပဋိဇေဂ္ဂနန္တိ...ဃာသစ္စာဒနာဒိဟိ ဝေယျာ ဝစ္စကရဏေန ပဋိဇေဂ္ဂနံ။ အံ ဋီ ၂၊ ၁၂၃။) (ဧက္ခော ဟသဘက္ခေ ဧဂ္ဂေါ၊ သောဓပေါသနရက္ခဏေ ဟူသော ဓာတွတ္တလာ ဧဂ္ဂဓာတ်၏ အနက်တို့တွင် ဤ၌ ပေါသနတ္ထနှင့် ရက္ခဏတ္ထတည်း။) တုမာကံ- သင်တို့၏၊ အစ္စယေန- လွန်ရာအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ရဟန်းပြုပေအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ။ ဟိ- မှန်၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏ (ဉာဏ်၌)၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တယောပိ- သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘဝါ- ဘဝတို့သည်၊ အာဒိတ္တံ- အလျှံတပြောင်ပြောင်မီးစွဲလောင်နေသော၊ အဂါရံ ဝိယ- အိမ်ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အင်္ဂါရကာသု ဝိယ စ- မီးကျိုးတွင်းကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥပဋ္ဌဟိသု- ထင်လာကုန်ပြီ။ ပန- ဆက်၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊ ဧသ- ဤဘုရားအလောင်း သောဏသတို့သားသည်၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယော- ကာမဂုဏ်မှထွက်မြောက်လိုခြင်း ‘နေက္ခမ္မ’ ၌ ဖြစ်သော အလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာသယရှိသည်၊ နေက္ခမ္မာဓိမုတ္တော- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်၌ ညွတ်သောစိတ်ရှိသည်၊ အဟောသိ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း သောဏသတို့သား၏၊ အဓိပ္ပါယံ- အလိုကို၊ အဇာနန္တာ- မသိကြကုန်သော၊ တေ- ထိုမိဘတို့သည်၊ ပုနပ္ပုနံ- ထပ်ခါထပ်ခါ၊ ကထေန္တာပိ- ပြောကြကုန်သော်လည်း၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းသောဏသတို့သား၏၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ (အိမ်ထောင်ပြုမည်ဟု ဝန်ခံကတိပြုသော စိတ်ဟူလို) အလဘိတွာ- မရမူ၍၊ နန္တကုမာရံ- နန္တသတို့သားကို၊ အာမန္တေတွာ- ခေါ်၍၊ “တာတ-

ပဋိပဇ္ဇတိ”၌ကဲ့သို့ လက်(ခံယူ)ခြင်း ဂဟနအနက်ဟောကြံ။ “ပဋိပဇ္ဇ”ကို “ဂဏ”ဟု ဖွင့်သော (ဇာ၊ ၄၊ ၇၊ ၁၆၄)နှင့်အညီတည်း။ ထို့ကြောင့် အထက်ပါအတိုင်း နိဿယပြန်ဆိုခဲ့သည်။

ချစ်သား၊ တေနဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ တံ- သင်သည်၊ ကုဋ္ဌမ္ဘိ- ဥစ္စာကို၊ ပဋိပဇ္ဇာဟိ- လက်ခံလော့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝတ္တာ- ပြောဆိုသည်ရှိသော်၊ တေနာပိ- ထိုနန္ဒသတို့သားသည်လည်း၊ “အဟံ- သည်၊ မမ- ငါ၏၊ ဘာတရာ- အစ်ကိုသည်၊ ဆဒ္ဓိတခေဋ္ဌ- စွန့်အပ်ထွေးအပ်သော တံတွေးကို၊ သီသေန- ဦးခေါင်းဖြင့်၊ န ဥက္ခိပါမိ- မခံယူပါ၊ အဟမ္ဘိ- ငါသည်လည်း၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ အစ္စယေန- ဌ၊ ဘာတရာ- နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊ ပဗ္ဗဇိဿာမိ- ရသေ့ရဟန်းပြုပေအံ့”။ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- ဆိုအပ်သည် ရှိသော်၊ “ဣမေ- ဤသတို့သားတို့သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ တရဏာ- ပျိုမြစ်နနယ်ငယ်ရွယ်သူတို့သည်၊ (သမာနာပိ- ဖြစ်ကြပါလျက်လည်း) ကာမေ- ကာမဂုဏ်တရားတို့ကို၊ ဇဟန္တိ- စွန့်ပယ်နိုင်ကြကုန်သေး၏။ မယံ ပန- ငါတို့သည်ကား၊ ကိမဂီ- အကြောင်းဆိုဖွယ် အဘယ်မှာရှိပါအံ့ နည်း။ (စွန့်ပယ်နိုင်ကြ၏ ဟူလို) ဣတိ- ဤသို့၊ သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံသော မိသားစုတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိဿာမ- ရသေ့ရဟန်းပြုကုန်အံ့”။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ “တာတ- ချစ်သားတို့၊ ဝေါ- သင်တို့သည်၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ အစ္စယေန- ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ပဗ္ဗဇာယ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်း ဖြင့်၊ ကိ- ဘာအကျိုးရှိအံ့နည်း။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသောငါတို့သည်၊ သဟေဝ- အတူတကွသာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇာမ- ရသေ့ရဟန်းပြုကြကုန်အံ့”။ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ ဉာတိနံ- ဆွေမျိုးတို့အား၊ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ- ပေးသင့်သည် နှင့်ယှဉ်သော ဥစ္စာကို၊ (ပေးသင့်ပေးထိုက်တာကို ဟူလို) ဒတ္တာ- ပေး၍၊ ဒါသဇနံ- ကျွန်အပေါင်းကို၊ ဘုဇိဿံ- တော်လှန်ပြီးသူကို၊ ဝါ- ကျွန် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ (ဘာဝလောပ၊ ဘာဝပ္ပဓာန်) ကတွာ- ပြု၍၊

၁။ ဘုဇိဿံ။ ။ ✓ဘုဇ + ဣသ။ ဘုဇ ပါလနဇ္ဈောဟာရေသု (စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မျှီသုံးစားသောက်ခြင်း) အနက်ဟော။ ဤ၌ စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မျှီသုံးစားသောက် ခြင်းဟူသည် ကျွန်အဖြစ်မှ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ (ကျွန်အဖြစ်မှ ကင်းလွတ် ခွင့်လွှတ်ခြင်း)၊ ကျွန်အဖြစ်ကို စားသောက်ဝါးမျိုးလိုက်ခြင်း (ကျွန်အဖြစ် ပပျောက် သွားအောင် ပြုလုပ်ခြင်း) ဖြစ်သည်။ ယင်းကို “တော်လှန်ခြင်း၊ တော်လှန်ပြီးသူ”ဟု

ရညော- မင်းအား၊ အာရောစေတွာ- လျှောက်ကြား၍၊ သဗ္ဗ- အလုံးစုံသော၊
 ခန- ဥစ္စာကို၊ ဝိဿန္ဓေတွာ- စွန့်လှူ၍၊ မဟာဒါနံ- မြတ်သော အလှူကြီး
 ကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ စတ္တာရောပိ- လေးယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 ဇနာ- မိသားစုတို့သည်၊ ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓနဂရာ- ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓမြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ-
 ထွက်ခွာခဲ့၍၊ ဟိမဝန္တပူဒေသေ- ဟိမဝန္တာ အရပ်၌၊ ပဒုမပုဏ္ဏရိကမဏ္ဍိတံ-
 ပဒုမ္မာကြာပုဏ္ဏရိကကြာတို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သော၊ မဟာသရ်- ရေ
 အိုင်ကြီးကို၊ နိဿယ- မှီ၍၊ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ရာဖြစ်သော၊
 ဝနသဏ္ဍေ- တောအုပ်၌၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ မာပေတွာ- ဖန်ဆင်း
 ၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ တတ္ထ- ထိုကျောင်းသင်္ခမ်း၌၊ ဝသီသု-
 နေကြကုန်ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တဒါပိ လောကံ ဒိသ္မာနာ ဟံ။
 ပါဝိသိမှာ မဟာဝန”န္တိ- ဟူ၍၊ ပုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော် မူအပ်ပြီ။ (ဂါထာတို့၏
 အနက်ကို ပါဠိတော်နိဿယ ရှု။)

(ဋ္ဌ။ ၂၀၄။) တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ တဒါပိတံ- ကား၊ ယဒါ-
 အကြင်အခါ၌၊ အဟံ- သည်၊ ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓနဂရေ- ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓမြို့၌၊ သောဏော
 နာမ- သောဏမည်သော၊ ဗြာဟ္မဏကုမာရော- ပုဏ္ဏားသတို့သားသည်၊
 အဟောသိ- ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ တဒါပိ- ထိုအခါ၌လည်း။ လောကံ ဒိသ္မာနာတံ-
 ကား၊ သကလမ္ဗိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သတ္တလောကံ- သတ္တလောက
 ကို၊ ပညာစက္ခုနာ- ပညာမျက်စိဖြင့်၊ ပဿိတွာ- မြင်၍။ အနီဘူတန္တိ-
 ကား၊ ပညာစက္ခုဝိရဟေန- ပညာမျက်စိကင်းသဖြင့်၊ အန္တဇာတံ- အကန်း
 ဖြစ်နေသော၊ အန္တဘာဝံ- ကန်းသူ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တံ- ရောက်နေသော။
 (ပါဠိတော် လောကံ ၌ စပ်)။ တမောတ္ထဋ္ဌန္တိ- ကား၊ အဝိဇ္ဇန္တကာရေန-

နိဿယ ပြန်ဆိုသည်။ အမှန်မှာ ကျွန်ဘဝကို တော်လှန်ပြီး ကျွန်မဟုတ်အောင်
 ပြုခြင်းပင် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “ဘုဇိဿ”၌ “ဘုဇိဿဘာဝံ”ဟု ဆိုလိုလျက်
 “ဘာဝံ”ပုဒ်ကို ခြေထားသော ဘာဝလောပ၊ “ဘာဝံ”မပါဘဲ “ဘာဝံ” အနက်
 ပြဋ္ဌာန်းလျက်ရှိသော ဘာဝပွဇာနည်းကြံ၍ ဒုတိယနည်း အနက်သမ္ပန်သည်။ အချုပ်
 အားဖြင့် လွတ်လပ်ပြီးသူတည်း။

အဝိဇ္ဇာတည်းဟူသော အမိုက်မှောင်(တိုက်)သည်။ အဘိဘူတံ- နှိပ်စက်
 အပ်သော၊ (လောကံ ၌ ပင်စပ်)။ စိတ္တံ ဘဝတောပတိကုဋ္ဌတိတိ- ကား၊
 ဇာတိအာဒိသံဝေဂဝတ္ထုပစ္စဝေက္ခဏေန- ဇာတိအစရှိသော သံဝေဂဝတ္ထုကို
 ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်၊ ကာမာဒိဘဝတော- ကာမအစရှိသော ဘဝမှ၊ မမ-
 ငါ၏။ စိတ္တံ- စိတ်ဓာတ်သည်။ သင်္ကုဋ္ဌတိ- တွန့်ဆုတ်၏။ သန္နိလိယတိ-
 ပုန်းအောင်းနေ၏။ န ဝိသရတိ- မပြန့်။ တုတ္တဝေဂဟတံ ဝိယာတိ- ကား၊
 အယောကဏ္ဍကသီသော- အဖျား၌ သံဆူးရှိသော။ ဒီဃဒဏ္ဍော-
 ရှည်သောတုတ်တံကို၊ တုတ္တံ- တုတ္တဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ ယော-
 အကြင်အဖျား၌ သံဆူးတပ်တုတ်တံရှည်ကို၊ ပတောဒေါတိ- ‘ပတောဒ’ နှင်တံ
 တံဖျာ လှံတံ ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။ တေန ဝေဂသာ- ထိုနှင်တံ တံဖျာ လှံတံဖြင့်၊
 အဘိဟတော- နှိပ်စက်အပ်သော၊ ဟတ္ထာဇာနီယော- ဆင်အာဇာနည်သည်၊
 သံဝေဂပ္ပတ္တော- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ရောက်သည်၊ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်
 သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ မမ- ငါ၏။ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊
 ကာမာဒိနဝပစ္စဝေက္ခဏေန- ကာမဂုဏ်၏အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်၊
 သံဝေဂပ္ပတ္တံ- ဉာဏ်နှင့်ယှဉ်သော ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ရောက်သည်၊ (ဟောတိ)။
 ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

ဒိသ္မာန ဝိဝိဓံ ပါပန္နိ- ကား၊ ဂေဟံ- အိမ်၌၊ အာဝသေန္နေဟိ-
 အုပ်ချုပ်စိုးစံနေထိုင်ရသူတို့သည်၊ ဃရာဝါသနိမိတ္တံ- အိမ်ရာတည်ထောင်
 လူ့ဘောင်၌နေရခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော၊ ဆန္ဒဒေါသာဒိဝသေန- ဆန္ဒ
 ဒေါသအစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ကရီယမာနံ- ပြုအပ်သော၊ နာနာဝိဓံ-
 အထူးထူးအပြားပြား များသောအပြားရှိသော၊ ပါဏာတိပါတာဒိပါပ-
 ကမ္မဉ္ဇေဝ- ပါဏာတိပါတအစရှိသော ယုတ်မာသောအမှုကိုလည်းကောင်း၊
 တံ နိမိတ္တံ- ထိုဃရာဝါသလျှင်အကြောင်းရှိသော၊ နေသံ- ထိုလူတို့၏၊
 လာမကာဘဝံ စ- ယုတ်မာသည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဿိတွာ-
 မြင်၍၊ ဧဝံ စိန္တေသ’ဟံ တဒါတိ- ကား၊ “မဟာဟတ္ထိ- ဆင်ပြောင်ကြီး

သည်။ အယဗန္ဓနံ^၁ - သံကြိုးတည်းဟူသောအနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ - ဖြတ်၍၊ ဝနံ - တောသို့၊ ပဝိသတိ ဝိယ - ဝင်သကဲ့သို့၊ ၊ (ဧဝံ - ဤအတူ) အဟံ - သည်။ ကဒါ - ဘယ်အခါ၌၊ ဃရဗန္ဓနံ - အိမ်တည်းဟူသော အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဆိန္ဒိတွာ - ဖြတ်၍၊ ဂေဟတော - အိမ်မှ၊ နိက္ခမနဝသေန - ထွက်ခွာသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝနံ - တောသို့၊ ပဝိသိဿာမိ န ခေါ - ဝင်ရပါအံ့နည်း”။ ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ တဒါ သောဏကုမာရကာလေ - ထိုသောဏသတို့သား ဖြစ်ရာအချိန်၌၊ အဟံ - သည်၊ စိန္တေသိ - ကြံစည်ခဲ့ပြီ။

တဒါပိ မံ နိမန္တိသူတိ - ကား၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ အယောဃရ - ပဏ္ဍိတာဒိကာလေယေဝ - အယောဃရပဏ္ဍိတ် စသည်ဖြစ်ရာအချိန်၌သာ လျှင်၊ မံ - ငါ့ကို၊ မာတာပိတုအာဒယော - မိဘအစရှိသူတို့သည်၊ ဥဠာရေဟိ - မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဘောဂေဟိ - စည်းစိမ်တို့ဖြင့်၊ နိမန္တေန္တိ - ဖိတ်မံကြ ကုန်သည်ကား၊ န - မဟုတ်ကုန်။ အထ ခေါ - အဟုတ်သော်ကား၊ တဒါပိ တသ္မိ သောဏကုမာရကာလေပိ - သောဏသတို့သားဖြစ်ရာ ထိုအချိန်အခါ၌ လည်း၊ မံ - ကို၊ မာတာပိတုအာဒယော - မိဘအစရှိကုန်သော၊ ဉာတယော - ဆွေမျိုးတို့သည်၊ ကာမဘောဂိနော - ကာမဂုဏ်ကို ခံစားကြကုန်သည်၊ ကာမဇ္ဈာသယာ - ကာမဂုဏ်ခံစားခြင်း၌ အလိုဆန္ဒရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) “တာတ - ချစ်သား၊ ဧဟိ - လာလှည့်၊ အသီတိကောဋ္ဌိဓနံ - ကုဋေရှစ်ဆယ် သော ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ဣမံ ဝိဘဝံ - ဤစည်းစိမ်ကို၊ ပဋိပဇ္ဇ - လက်ခံ (ခံယူ)လော့၊ ကုလဝံသံ - အမျိုးအနွယ်ကို၊ ပတိဋ္ဌာပေဟိ - တည်စေလော့၊ ဣတိ - သို့၊ ဥဠာရေဟိ - မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဘောဂေဟိ - စည်းစိမ်တို့ဖြင့်၊ နိမန္တယိသု - ဖိတ်မံကြကုန်ပြီ။ **တေသမ္ပိ ဆန္ဒမာစိက္ခိန္တိ** - ကား၊ မမ - ငါ၏၊ တေသမ္ပိ ဉာတိနံ - ထိုဆွေမျိုးတို့အားလည်း၊ “တေဟိ ကာမဘောဂေဟိ - ထိုကာမဂုဏ်စည်းစိမ်တို့ဖြင့်၊ မံ - ငါ့ကို၊ မာ နိမန္တယိတ္ထ - မဖိတ်မံကြ

၁။ အယဗန္ဓနံ။ ။ “အယ” သဒ္ဒါသည် မနောဂိုဏ်းဝင်ပုဒ်ဖြစ်၍ “သမာသံ တဒ္ဒိတ် လယ် သြ ရှိ” နှင့်အညီ အယောဃရ စသည်တို့ကဲ့သို့ “အယောဗန္ဓနံ” ဟု ပါဠိ ရှိသင့်သည်။

ကုန်လင့်”။ ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဆန္ဒမ္ပိ- အလိုဆန္ဒကိုလည်း၊ အာစိက္ခိ- ပြောကြားခဲ့ပြီ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်း၌၊ နိန္ဒဇ္ဈာသယမ္ပိ- ညွတ်ကိုင်သော အလိုဆန္ဒကိုလည်း၊ ကထေသိ- ပြောကြားခဲ့ပြီ။ ယထာ- ဇ္ဈာသယံ- အလိုဆန္ဒအားလျော်စွာ၊ ပဋိပဇ္ဇထ- လက်ခံကြကုန်လော့၊ ဣတိ- ကား၊ အဓိပ္ပါယ်- သောဏသတို့သား၏ အလိုတည်း။

သောပိ မံ အနုသိက္ခန္တောတိ- ကား၊ “ဣမေ ကာမာ နာမ- ဤကာမတရားတို့မည်သည်၊ အပ္ပသာဒါ- နည်းပါးသော သာယာဖွယ် ရှိကြကုန်၏၊ ဗဟုဒုက္ခာ- များပြားသော ဆင်းရဲဒုက္ခ ရှိကြကုန်၏၊ ဗဟူပါယာသာ- များပြားသော ပူပန်မှုရှိကြကုန်၏”။ ဣတိ အာဒိနာ နယေန- ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ ကာမေသု- ကာမဂုဏ်တို့၌၊ အာဒိနဝံ- အပြစ်ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ အဟံ- သည်၊ သီလာဒိနိ- သီလအစရှိသည် တို့ကို၊ သိက္ခန္တော- ကျင့်လိုသည်ဖြစ်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ ရောစေသိ ယထာ- နှစ်သက်သကဲ့သို့၊ တထေဝ-ထို့အတူသာလျှင်၊ သောပိ နန္ဒပဏ္ဍိတော- ထိုနန္ဒပဏ္ဍိတ်သည်လည်း၊ တဿ- ထိုကာမဂုဏ်မှ၊ နေက္ခမ္မေန- ထွက်မြောက်ခြင်းဖြင့်၊ မံ- ငါ့ကို၊ အနုသိက္ခန္တော- အတုယူ ကျင့်လိုသည်ဖြစ်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ကို၊ သမရောစယိ- နှစ်သက်ခဲ့လေပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်ပြီ။ အဟံ သောဏော စ နန္ဒောစာတိ- ကား၊ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအခါ၌၊ သောဏနာမကော- သောဏအမည်ရှိသော၊ အဟံ- ငါသည် လည်းကောင်း၊ မယံ- ငါ၏၊ ကနိဋ္ဌဘာတာ- ညီငယ်ဖြစ်သော၊ နန္ဒော စ- နန္ဒသည်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ဥဘော မာတာပိတာ မမာတိ- ကား၊ “ဣမေ ပုတ္တကာ- ဤသားငယ်တို့သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ တရုဏကာလေ- နုပျိုစဉ်အခါ၌၊ ကာမေ- ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ဧဟန္တိ နာမ- ပယ်စွန့်နိုင်ကြကုန်သေး၏၊ မယံ ပန- ငါတို့သည်ကား၊ ကိမဂီ- အကြောင်းဆိုဖွယ် အဘယ်မှာရှိပါအံ့နည်း”။ ဣတိ- သို့၊ ဥပ္ပန္နသံဝေဂါ- ဖြစ်ပွားသော သံဝေဂရှိကြကုန်သော၊ မာတာပိတာရော စ- မိဘတို့သည်လည်း

ကောင်း၊ ဘောဂေ ဆဇ္ဇေတွာတိ- ကား၊ အသီတိ ကောဠိဝိဘဝသမိဒ္ဓေ-
 ကုဋေရုဇ်ဆယ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံသော၊ မဟာဘောဂေ-
 များစွာသော စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို၊ အနုပေက္ခစိတ္တာ- ငဲ့ကွက်သော စိတ်
 မရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ- တံတွေးပေါက်ကဲ့သို့၊ ပရိစ္စဇိတွာ-
 စွန့်ပယ်၍၊ စတ္တာရောပိ- လေးယောက်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဇနာ-
 လူသားဖြစ်ကြကုန်သော၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ဟိမဝန္တပွဒေသေ- ဟိမဝန္တာ
 အရပ်၌၊ မဟာဝနံ- ကြီးစွာသောတောသို့၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယေန- တောထွက်
 လိုသောဆန္ဒဖြင့်၊ ပဝိသိမှ- ဝင်ခဲ့ကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤကားအနက်။

(ဋ္ဌ။ ၂၀၅။) စ- ဆက်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်ပြီး၍၊ တေ-ထိုမိသားစုလေးယောက်
 တို့သည်၊ တတ္ထ- ထိုဟိမဝန္တာအရပ်၌၊ ရမဏီယေ- မွေ့လျော်ဖွယ်ရာဖြစ်
 သော၊ ဘူမိဘာဂေ- မြေအရပ်၌၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ မာပေတွာ-
 ဖန်ဆင်း၍၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ရသေ့တည်းဟူသော ရဟန်းအဖြစ်ဖြင့်၊
 ပဗ္ဗဇ္ဇိတွာ- ဝင်ရောက်၍၊ တတ္ထ- ထိုဟိမဝန္တာအရပ်၌၊ ဝါ- ထိုသင်္ခမ်း
 ကျောင်း၌၊ ဝသီသု- နေကြကုန်ပြီ၊ ဥဘောပိ- နှစ်ယောက်လည်းဖြစ်ကြကုန်
 သော၊ တေ ဘာတရော- ထိုညီနောင်တို့သည်၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့ကို၊
 ပဋိဇ္ဇောသု- ပြုစုလုပ်ကျွေး မွေးမြူကြကုန်ပြီ။ တေသု- ထိုညီနောင်နှစ်
 ယောက်တို့တွင်၊ နန္ဒပဏ္ဍိတော- နန္ဒပဏ္ဍိတ်သည်၊ “မယာ- ငါသည်၊
 အာဘတဖလာဖလာနေဝ- ဆောင်ယူအပ်သော သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကိုသာ
 လျှင်၊ (ဓာတ်ကံ)၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့ကို၊ (ကာရိတ်ကံ)၊ ခါဒါ-
 ပေသာမိ- ခဲစားစေအံ့”၊ ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ ဟိယျော စ- ယမန်နေ
 (လွန်ခဲ့သောနေ့)မှလည်းကောင်း၊ ပုရိမဂေါစရဂဟိတဌာနတော စ- ရှေးဦးစွာ
 ကျက်စား၍ ယူအပ်ခဲ့ရာနေရာမှလည်းကောင်း၊ အဝသေသာနိ- ကြွင်းကျန်
 ကုန်သော၊ ယာနိ တာနိ ဖလာဖလာနိ- အကြင်ထိုထို ဤဤ (ကောင်းနိုးရာ
 ရာ) သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို၊ ပါတောဝ- စောစောကပင်လျှင်၊ အာနေတွာ-
 ယူဆောင်၍၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့ကို၊ ခါဒါပေတိ- ခဲစားစေ၏၊ တေ-
 ထိုမိဘတို့သည်၊ တာနိ- ထိုသစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို၊ ခါဒိတွာ- ခဲစားပြီး၍၊

မုခံ- ပါးစပ်ကို၊ ဝိက္ခာလေတွာ- ဆေးကြော၍၊ ဥပေါသထိကာ-ဥပုသ်
စောင့်သုံးကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။ ပန- ကား၊ သောဏပဏ္ဍိတော- သောဏ
ပဏ္ဍိတ်သည်၊ ဒူရံ- ဝေးသောအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ မဓုရမဓုရာနိ-
ချိုနီးရာရာဖြစ်ကုန်သော၊ ဝါ- အလွန်ချိုကုန်သော၊ (“ပရိယာယ်တူ နှစ်ပုဒ်
ဆင့် အနက်မြင့် ထွက်မြဲ” နှင့်အညီတည်း)။ သုပက္ကာနိ- ကောင်းစွာ မှည့်ကုန်
သော အသီးတို့ကို၊ အာဟရိတွာ- ယူဆောင်၍၊ ဥပနာမေတိ- အနီးသို့
ညွှတ်စေ၏၊ ဝါ- ဆက်ကပ်၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုသောဏ
ပဏ္ဍိတ်ကို၊ တေ- ထိုမိဘတို့သည်၊ “တာတ- ချစ်သား၊ တေ- သင်၏၊
ကနိဋ္ဌေန- ညီလေးဖြစ်သော နန္ဒပဏ္ဍိတ်သည်၊ အာဘတာနိ- ဆောင်ယူ
အပ်ကုန်သော သစ်သီးတို့ကို၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ ခါဒိတွာ- ခဲစားပြီး၍၊
ဥပေါသထိကာ- ဥပုသ်စောင့်သုံးသူတို့သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ် ကုန်၏၊ ဣဒါနိ-
၌၊ နော- ငါတို့အား၊ အတ္ထော- သစ်သီးဖြင့် အလိုသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊”
ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တိ- ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ တဿ-
ထိုသောဏပဏ္ဍိတ်၏၊ ဖလာဖလာနိ- သစ်သီးကြီးငယ်တို့သည်၊ ပရိဘောဂံ-
သုံးဆောင်ခံရခြင်းကို၊ န လာန္တိ- မရကြကုန်၊ ဝိနဿန္တိ- ပျက်စီးကုန်၏၊
ပုနဒိဝသာဒိသုပိ- နောက်နေ့စသည်တို့၌လည်း၊ တထေဝ- ထို့အတူသာလျှင်
တည်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုသောဏပဏ္ဍိတ်သည်၊
ပဗ္ဗာဘိညတာယ- အဘိညာဉ်ငါးပါးကို ရရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒူရမ္ပိ-
ဝေးသောအရပ်သို့လည်း၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အာဟရတိ- ယူဆောင်၏၊ ပန-
သို့သော်လည်း၊ တေ- ထိုမိဘတို့သည်၊ တေ- ထိုအသီးတို့ကို၊ (တေ-
ကို ကာကောလောကနည်း၊ တန္တနည်းကြံ၍ နှစ်ထပ်ပေး)။ န ခါဒန္တိ-
မခဲစားကြကုန်။

အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္ထော- ဘုရားအလောင်းသည်၊
“မာတာပိတရော- တို့သည်၊ သုခုမာလာ- နူးညံ့သိမ်မွေ့ကုန်၏၊ နန္ဒော
စ- နန္ဒသည်ကား၊ အပက္ကာနိ- မမှည့်ကုန်သော၊ ဒုပ္ပက္ကာနိ- မကောင်းသဖြင့်
မှည့်ကုန်သော၊ ယာနိ တာနိ ဖလာဖလာနိ- အကြင်ရရှိသမျှ သစ်သီးကြီးငယ်

အသွယ်သွယ်တို့ကို၊ အာဟရိတွာ- ယူ၍၊ ခါဒါပေတိ- ခဲစားစေ၏။ ဧဝံ
သန္တေ- ဤသို့ခဲစားစေသည်ရှိသော်၊ ဣမေ- ဤမိဘတို့သည်၊ စိရံ-
အသက်ရှည်ကြာစွာ၊ န ပဝတ္တိဿန္တိ- မဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ နံ- ထိုနန္ဒကို၊
ဝါရေဿာမိ- တားမြစ်ရတော့အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ အထ-
ကြံပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုနန္ဒကို၊ အာမန္တေတွာ- ခေါ်၍၊ “နန္ဒ- နန္ဒ၊
ဣတော- ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- အစပြု၍၊ ဖလာဖလံ- သစ်သီးကြီးငယ်ကို၊
အာဟရိတွာ- ယူဆောင်၍၊ မမ- ငါ၏၊ အာဂမနံ- လာသည့်တိုင်အောင်၊
ပတိမာနေဟိ- စောင့်ဆိုင်းလော့၊ ဥဘော- ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည်၊
ဧကတောဝ- တစ်ပေါင်းတည်းသာလျှင်၊ ခါဒါပေဿာမ- ခဲစားစေကုန်အံ့”၊
ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ ဧဝံ- သို့၊ ဂုတ္တေပိ- ဆိုအပ်ပါသော်လည်း၊
အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုညံ- ကောင်းမှုကို၊ ပစ္စာသီသန္တော- တောင့်တသည်
ဖြစ်၍၊ တဿ- အစ်ကိုဖြစ်သူ ထိုသောဏပဏ္ဍိတ်၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊
န အကာသိ- မလိုက်နာပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဥပဋ္ဌာနံ- ပြုစုလုပ်
ကျွေးရာသို့၊ အာဂတံ- လာသော၊ တံ- ထိုနန္ဒကို၊ “တံ- သည်၊ ပဏ္ဍိတာနံ-
ပညာရှိတို့၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ န ကရောသိ- မလိုက်နာ၊ (နားမထောင်၊)
အဟံ- သည်၊ ဇေဋ္ဌော- အကြီးတည်း၊ မာတာပိတရော စ- တို့သည်လည်း၊
မမေဝ- ငါ၏သာလျှင်၊ ဘာရော- တာဝန်တည်း၊ အဟမေဝ- ငါသည်
သာလျှင်၊ နေ- ထိုမိဘတို့ကို၊ ပဋိဇဇ္ဇိဿာမိ- ပြုစုလုပ်ကျွေး မွေးမြူတော့အံ့၊
တံ- သင်သည်၊ ဣတော-ဤအရပ်မှ၊ အညတ္ထ- အခြားသောအရပ်သို့၊
ယာဟိ- သွားလေလော့”၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ တဿ- ထိုနန္ဒအား၊
အစ္ဆရံ- လက်ဖျစ်ကို၊ ပဟရိ- တီးလေပြီ။

တေန- ထိုသောဏပဏ္ဍိတ်သည်၊ ပဏာမိတော- နှင်ထုတ်အပ်
သော၊ သော- ထိုနန္ဒပဏ္ဍိတ်သည်၊ တတ္ထ- ထိုနေရာ၌၊ ဌာတုံ- ရပ်
တည်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ တံ- ထိုအစ်ကိုဖြစ်သူ
သောဏပဏ္ဍိတ်ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ မာတာပိတူနံ- မိဘတို့အား၊ တမတ္ထံ-
ထိုနှင်ထုတ်သောအကြောင်းကို၊ အာရောစေတွာ- ပြောကြား၍၊ အတ္တနော-

မိမိ၏။ ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ကသိဏံ- ကသိုဏ်းကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ တံဒိဝသမေဝ- ထိုနေ့၌ပင်၊ အဋ္ဌ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ သမာပတ္တိယော စ- သမာပတ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ အဘိညာယော စ- အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “အဟံ- သည်၊ သိနေရပါဒတော- မြင်းမိုရ်တောင်ခြေမှ၊ ရတနဝါလုကံ- ရတနာသဲအစိုကို၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ မမ- ငါ၏၊ ဘာတု- အစ်ကိုသောဏပဏ္ဍိတ်၏၊ ပဏ္ဏသာလာပရိဝေဏံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသင်္ခမ်းပရိဝေဏံကို၊ အာကိရိတွာ- ဖြန့်ကျဲ၍၊ ခမာ- ပေဿာမိ ကိ န- သည်းခံစေရအံ့လော၊ ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ အနော- တတ္တတော- အနောတတ်အိုင်မှ၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ အာဟရိတွာ- ၍၊ ခမာ- ပေဿာမိကိန- လော၊ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ မေ- ငါ၏၊ ဘာတာ- အစ်ကိုသောဏပဏ္ဍိတ်သည်၊ ဒေဝတာဝသေန- နတ်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ခမေယျ- သည်းခံငြားအံ့၊ (ဧဝံသတိ- ဤသို့သည်းခံသည်ရှိသော်၊) စတ္တာရော- လေးယောက်ကုန်သော၊ မဟာရာဇာနော စ- နတ်မင်းကြီးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေဝရာဇာနံ- နတ်တို့၏မင်းဖြစ်သော၊ သက္ကဉ္စ- သိကြားကိုလည်းကောင်း၊ အာနေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ခမာပေဿာမိ- သည်းခံစေတော့အံ့၊ ဧဝံ ပန- ဤသို့သည်းခံစေသော်လည်း၊ န သောဘိဿတိ- တင့်တယ်လိမ့်မည်မဟုတ်။ မနောဇော- မနောဇေသည်သော၊ အယံ ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓရာဇာ- ဤဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓပြည့်ရှင်မင်းသည်၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ- အလုံးစုံသောဇမ္ဗုဒ္ဓိပုံကျွန်း၌၊ အဂ္ဂ- ရာဇာ- မြတ်သောမင်းတည်း။ တံ- ထိုမနောဇေမင်းကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ရာဇာနော- မင်းတို့ကို၊ အာနေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ခမာပေဿာမိ- သည်းခံစေအံ့၊ ဧဝံ သန္တေ- ဤသို့ သည်းခံစေသည်ရှိသော်၊ မမ- ငါ၏၊ ဘာတု- အစ်ကိုသောဏပဏ္ဍိတ်၏၊ ဂုဏော- ကျေးဇူးဂုဏ်သည်၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပံ- အလုံးစုံသောဇမ္ဗုဒ္ဓိပုံကို၊ အဝတ္ထရိတွာ- လွှမ်းမိုး၍၊ ဂမိဿတိ- သွားပေအံ့၊ စန္ဒော ဝိယ စ- လကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သူရိယော ဝိယ စ- နေကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပညာယိဿတိ- ထင်ရှားပေ

အံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေသိ- ကြံစည်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၀၆။) သော- ထိုနန္ဒရသေ့သည်၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌ပင်၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓနဂရေ- ဗြဟ္မဝဗုဒ္ဓမြို့၌၊ တဿ ရညော- ထိုမနောဇမင်း၏၊ နိဝေသနဒွါရေ- နန်းတော်တံခါး၌ (နန်းတော် တံခါးအနီး၌)၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ “ဧကော- တစ်ပါးသော၊ တာပသော-ရသေ့သည်၊ တုမေ- သင်မင်းကြီးတို့ကို၊ ဒဠုကာမော- တွေ့မြင် လို၏”။ ဣတိ- သို့၊ ရညော- မင်းအား၊ အာရောစာပေတွာ- လျှောက်ကြား စေ၍၊ တေန- ထိုမင်းသည်၊ ကတောကာသော- ပြုအပ်သောအခွင့်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ တဿ- ထိုမင်း၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍ “အဟံ- သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဗလေန- စွမ်းအားဖြင့်၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ- အလုံးစုံသော ဇမ္ဗုဒ္ဓိပုံ၌၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ တဝ- သင်အား၊ ဒဿာမိ- ပေးပေအံ့”။ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ-ပြောဆိုပြီ။) “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ တုမေ- သင်တို့သည်၊ ကထံ ပန- အဘယ်သို့လျှင်၊ သကလဇမ္ဗုဒ္ဓိပေ- ၌၊ ရန္တံ- ကို၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဒဿထ- ပေးကြမည် နည်း”။ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ)။ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအား၊ ဝဇ္ဇေဒံ- သတ်ခြင်းဖြတ်ခြင်းကို၊ အက- တွာ- မပြုမူ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဣဒ္ဓိယာဝ- တန်ခိုးဖြင့်သာလျှင်၊ ဂဟေတွာ- ၍၊ ဒဿာမိ- ပေးပေအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့၊ (ဝတွာ- ပြော၍)၊ မဟတိယာ- များစွာသော၊ သေနာယ- စစ်တပ်နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ တံ- ထိုမနောဇမင်းကို၊ အာဒါယ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ကောသလရဋ္ဌံ- ကောသ လတိုင်းသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ နဂရဿ- မြို့၏၊ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ ခန္ဓာဝါရံ- သစ်တုံးပိုင်းတို့ဖြင့် ပိတ်ဆိုကာရံထားရာ နေရာသို့၊ ဝါ- သစ်ခက်တဲနန်းမြို့သို့၊

၁။ ခန္ဓာဝါရ။ ။ ခန္ဓ+အာဝါရ။ အာသမန္တတော ဝရန္တိ ပရိက္ခိပန္တိ ဧတ္တာတိ အာဝါရော။ ခန္တေဟိ အာဝါရော ခန္ဓာဝါရော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ သစ်ခက်၊ သစ်တုံး စသည်တို့ဖြင့် ကာရံ၍ မင်းများ ခေတ္တ စတည်းချနေထိုင်ရန် ပြုလုပ်ထားသော နေရာတည်း။ ယင်းကို သစ်တပ်မြို့၊ သစ်ခက်တဲနန်းမြို့၊ တပ်စခန်းချရာအရပ်ဟု

နိဝေသေတွာ- သက်ဝင်တည်နေစေ၍၊ “နော- ငါတို့အား၊ ယုဒ္ဓံ ဝါ-စစ်
တိုက်ခြင်းကိုမူလည်း၊ ဒေတု- ပေးမည်လော၊ နော- ငါတို့၏၊ ဝသေ
ဝါ- အလို၌မူလည်း (အလိုအတိုင်း)၊ ဝတ္တတု- လိုက်နာကျင့်သုံးမည်လော။
(ခုခံစစ်တိုက်မှာလား၊ အမိန့်နာခံမှာလားဟူလို) ဣတိ- သို့၊ ကောသလ-
ရညော- ကောသလမင်း၏၊ (သန္တိကံ- အထံသို့)၊ ဒူတံ- တမန်ကို၊
ပါဟေသိ- ပို့လွှတ်လေပြီ။ တေန- ထိုကောသလမင်းသည်၊ (အာရဒ္ဓေ၌
အဝုတ္တကတ္တားစပ်)၊ ကုဇ္ဈိတွာ- အမျက်ထွက် စိတ်ဆိုး၍၊ ယုဒ္ဓသန္ဓေန-
စစ်စီရင်ခြင်းရှိသည်၊ ဟုတွာ- ၍၊ နိက္ခန္ဓေန- ထွက်ခွာလာသည်နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
အတူတကွ၊ ယုဒ္ဓေ- စစ်တိုက်ခြင်းကို၊ အာရဒ္ဓေ- အားထုတ်အပ်သည်ရှိသော်၊
အတ္တနော- ၏၊ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန- တန်ခိုးအာနုဘော်ဖြင့်၊ ယထာ-အကြင်
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရိယမာနေ- ပြုအပ်သည်ရှိသော်၊ ဒွိန္နံ သေနာနံ-
နှစ်ဖက်စစ်တပ်တို့၏၊ ဝါ- ကို၊ ပိဋ္ဌနံ- နှိပ်စက်ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ၊
ဧဝံ- ဤသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့် နှစ်ဖက်စစ်တပ်ကို နှိပ်စက်ရာ
မရောက်အောင်)၊ ကတွာ- ၍၊ ယထာ စ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်
လည်း၊ (သံဝိဒဟမာနေ- စီရင်အပ်သည်ရှိသော်)၊ ကောသလရာဇာ- သည်၊
တဿ- ထိုမနောဇမင်း၏၊ ဝသေ- အလို၌၊ ဝတ္တတိ- လိုက်နာကျင့်သုံး၏၊
ဧဝံ- ဤသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝစနပဋိဝစနဟရဏေဟိ-အသွား
စကားကို ဆောင်ခြင်း အပြန်စကား(စကားတုံ့)ကို ဆောင်ခြင်းတို့ဖြင့်၊
သံဝိဒဟတိ- စီမံ၏၊ ဧတေနပါယေန- ဤနည်းဖြင့်၊ သကလဇ္ဈေဒိပေ-
၌၊ ရာဇာနော- မင်းတို့ကို၊ တဿ- ထိုမနောဇမင်း၏၊ ဝသေ- ၌၊ ဝတ္တာ-
ပေသိ-လိုက်နာကျင့်သုံးစေပြီ။

သော- ထိုမနောဇမင်းသည်၊ တေန- ထိုဇ္ဈေဒိပမင်းတို့ကို မိမိအလို
အတိုင်း ကျင့်စေခြင်းကြောင့်၊ ပရိတုဋ္ဌော- နှစ်သက်သည်ဖြစ်၍၊ နန္ဒပဏ္ဍိတံ-
ခေါ်သည်။ (ဒါရက္ခန္ဓာဒီဟိ အာသန္တတော ဝရန္တိ ပရိက္ခိပန္တိ ဧတ္တာတိ ဟိ ခန္ဓာဝါရော၊
အကာရဿ ဒီဃံ ကတွာ။ ရာဇေနံ အစိရနိဝါသဋ္ဌာနံ။ (သီ၊ဋီ၊သစ်၂။ ၂၀၈။ ဓာန်၊
ဋီ။ ၁၉၈။)

နန္ဒရသေ့ပဏ္ဍိတ်ကို။ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ မယံ- တပည့်တော်အား၊ ပဋိညာတံ ယထာ- ဝန်ခံအပ်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ။ (ဝန်ခံသည့်အတိုင်းပြုလုပ်ခဲ့သည်ဟူလို)။ တုမေ- အရှင်ဘုရားတို့သည်၊ မေ- တပည့်တော်အတွက်၊ ဗဟူပကာရာ- များသော ကျေးဇူးရှိကြပါကုန်၏။ အဟံ- သည်၊ တုမှာကံ- အတွက်၊ ကိံ ကရိဿာမိ- အဘယ်ကိုပြုလုပ်ပေးရပါအံ့နည်း။ ဟိ- မှန်၏။ အဟံ- သည်၊ တေ- အား၊ သကလဇမ္ဗဒီပေ- ဌ၊ ဥပဗုရဇ္ဇမ္ဗိ- ထက်ဝက်သော မင်းအဖြစ်ကို လည်း၊ ဝါ- မင်းစည်းစိမ်ထက်ဝက်ကိုလည်း၊ ဒါတုံ- ပေးခြင်းငှါ၊ ဣစ္ဆာမိ- အလိုရှိ၏။ ဟတ္ထိ အဿ ရထ မဏိမုတ္တာ ပဝါဠရဇေတ သုဝဏ္ဏဒါသိဒါသ- ပရိဇနပရိစ္ဆေဒံ- ဆင်၊ မြင်း၊ ရထား၊ ပတ္တမြား၊ ပုလဲ၊ သန္တာ၊ ငွေ၊ ရွှေ၊ ကျွန်မ၊ ကျွန်ထီး၊ အခြွေအရံလူ အပိုင်းအခြားကို၊ ဒါတုံ- ငှါ၊ ကိမင်္ဂံ ပန- အကြောင်းဆိုဖွယ် အဘယ်မှာရှိပါအံ့နည်း”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ နန္ဒပဏ္ဍိတော- နန္ဒရသေ့ ပဏ္ဍိတ်သည်။ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ မေ- ငါအား၊ တေ- သင်၏၊ ရဇ္ဇေန- မင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န အတ္ထော- အလိုမရှိပါ၊ ဟတ္ထိယာနာဒီဟိ- ဆင်၊ ယာဉ် အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်း၊ န အတ္ထော။ အပိ စ- သို့သော်လည်း၊ တေ- သင်၏၊ ရဋ္ဌေ- တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ အသုကသ္မိံ နာမ- ဤအမည်ရှိသော၊ အဿမေ- သခံမ်းကျောင်း၌၊ မမ- ငါ၏၊ မာတာပိတရော- မိဘတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ ဝသန္တိ- နေကြပါကုန်၏။ တေ- ထိုမိဘတို့ကို၊ အဟံ- သည်၊ ဥပဋ္ဌဟန္တော- ပြုစုလုပ်ကျွေးစဉ်၊ ဧကသ္မိံ- တစ်ခုသော၊ အပရာဓေ- အပြစ်ကြောင့်၊ မမ- ငါ၏၊ ဇေဋ္ဌဘာတိကေန- အစ်ကို ကြီးဖြစ်သော၊ သောဏပဏ္ဍိတေန နာမ- သောဏပဏ္ဍိတ်မည်သော၊ မဟေ- သိနာ- ရသေ့သည်၊ ပဏာမိတော- နှင်ထုတ်အပ်ပြီ။ သွာဟံ- ထိုငါသည်၊ တံ- သင့်ကို၊ အာဒါယ- ခေါ်ဆောင်၍၊ တဿ- ထိုသောဏပဏ္ဍိတ်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္တာ- သွား၍၊ ခမာပေဿာမိ- သည်းခံစေပါအံ့၊ တဿ မေ- ထိုငါ၏၊ ခမာပနေ- သည်းခံစေရာ (တောင်းပန်ရာ)၌၊

တွံ- သည်၊ သဟာယော- အပေါင်းအဖော်သည်၊ ဟောဟိ- ဖြစ်ပါလော့”၊
 ဣတိ- သို့၊ (အာဟ)။ ရာဇာ- မနောဇမင်းသည်၊ “သာဓူ”တိ-
 “ကောင်းပြီ”ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ- လက်ခံ၍၊ စတုဝိသတိ အက္ခောဘနီ-
 ပရိမာဏာယ- ၂၄ အက္ခောဘဏီအတိုင်းအရှည်ရှိသော၊ သေနာယ- စစ်တပ်
 သည်၊ ပရိဂတော- ခြံရံအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဧကသတရာဇူဟိ- တစ်ရာတစ်ပါး
 သောမင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ နန္ဒပဏ္ဍိတံ- နန္ဒရသေ့ပဏ္ဍိတ်ကို၊

၁။ အက္ခောဘနီ (ဏီ)။ ။ န+ခေါဘဏ+ဤ။ ခေါဘေတိ စလယတိတိ ခေါဘနီ
 (ဏီ) ✓ခုဘ+ယု+ဤ။ န ခေါဘနီ(ဏီ) အက္ခောဘနီ(ဏီ)ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊
 တစ်စုံတစ်ယောက်က မတုန်လှုပ်စေနိုင်၊ မချောက်ချားစေနိုင်သော၊ မတားမြစ်နိုင်သော
 စစ်တပ်တည်း။

အဘိဓာန်အလို ဝါးအလုံး ၆၀ စီပါသော ဝါးအစည်း ၆၀ ကို မှုန့်မှုန့်
 ညက်ညက်ဖြစ်အောင် နင်းချေသွားနိုင်သည့် အရေအတွက်ရှိသော စစ်တပ်သည် အက္ခော
 ဘနီ (ဏီ) မည်၏။ (ဓာန်၊ ၃၈၄)

သဒ္ဓနီတိကျမ်းလာ ရှေးဆရာများအလိုအားဖြင့်-

ဆင်	၉- ထောင်
ရထား	၉- သိန်း
မြင်း	၉- ကုဋေ
ခြေသည်သူရဲ	၉၀၀- ကုဋေ
သမီးကညာ	ကုဋေ ၉- သောင်း
အထိန်းအယမိန်းမ	ကုဋေ ၉- သန်း

ရှိသော တပ်သည် အက္ခောဘနီ(ဏီ)တပ် မည်၏။ (နိတိ၊ သုတ္တ။ ၈၇၇။)

မဟာဝံသဋီကာ အလိုအရမူ-

ဆင်	၁- ကုဋေ
ရထား	၁၀- ကုဋေ
မြင်း	ကုဋေ ၁၀၀
လေးသည်တော်	ကုဋေ ၇၀၀
သူရဲအရံကုဋေ	၁၄၀၀၀- အားဖြင့်

ပုရက္ခတ္တာ- ရှေ့သွားပြု၍၊ တံ အဿမပဒံ- ထိုသင်္ခမ်းကျောင်းသို့၊ ပတ္တာ-
 ရောက်၍၊ စတုရင်္ဂလပ္ပဒေသံ- လက်လေးသစ် အရပ်ကို၊ မုဉ္ဇိတ္တာ-လွှတ်၍၊
 အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ ဌိတေန- တည်ရှိသော၊ ကာဇေန- ထမ်းပိုး
 ဖြင့်၊ အနောတတ္တတော- အနောတတ္တအိုင်မှ၊ ဥဒကံ- ရေကို၊ အာဟရိတ္တာ-
 ဆောင်ယူ၍၊ ပါနီယံ- သောက်ရေကို၊ ပဋိသာမေတ္တာ- သိုမှီးသိမ်းဆည်း၍၊
 ပရိဝေဏံ- သင်္ခမ်းကျောင်းပရိဝဏ်ကို၊ သမ္မဇ္ဇိတ္တာ- တံမြက်လှည်း၍၊
 မာတာပိတူနံ- မိဘတို့၏၊ အာသန္နပ္ပဒေသေ- အနီးအရပ်၌၊ နိသိန္နံ-ထိုင်နေ
 သော၊ ဈာနရတိသမပ္ပိတံ- ဈာန်ဖြင့် (၌) မွေ့လျော်ခြင်းနှင့် ပြည့်စုံသော၊
 မဟာသတ္တံ- ဘုရားအလောင်းသို့၊ ဥပသကံမိတ္တာ- ချဉ်းကပ်၍၊
 နန္ဒပဏ္ဍိတော- သည်၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ ခမာပေသိ- သည်းခံစေ
 (တောင်းပန်)ပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ နန္ဒပဏ္ဍိတံ- ကို၊ (ကာရိတံကံ)

စုစုပေါင်း ၁၄၈၁၁- ကုဋေ

အရေအတွက် ရှိသောတပ်သည် အက္ခောဘနီ (ဏီ) တပ်မည်၏။ (မဟာဝံဋီ၊ ၃၅။
 ၁၀၃ ဂါထာအဖွင့်)

သတ္တဋ္ဌကျမ်းအလိုကား-

ရထား	၂၁၈၇၀
ဆင်	၂၁၈၇၀
မြင်း	၆၅၆၁၀
ခြေသည်သူရဲ	၁၀၉၃၅၀
စုစုပေါင်း	၂၁၈၇၀၀

ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားသော တပ်သည် အက္ခောဘနီ (ဏီ) မည်၏။ (အမရ၊ ၁၈။ ၈၀-
 ၁။ ဝါစပွတိ)

ကစ္ဆည်းအလိုအားဖြင့်မူ-

၁-သင်္ချာနောင် သုည ၄၂ လုံး အရေအတွက်ရှိသောတပ်သည် အက္ခောဘနီ
 (ဏီ) မည်၏။ ဤကား အက္ခောဘနီ(ဏီ) တစ်တပ်၏ ပမာဏတည်း။ ၂၄ တပ်၏
 ပမာဏကို သိလိုပါက တစ်တပ်၏ ပမာဏကို ၂၄-ဖြင့် မြှောက်ပွားရုံသာ။

မာတရံ- မယ်တော်ကို၊ (ဓာတ်ကံ) ပဋိစ္စာပေတွာ- (ပတိ၊ ဣသု+ဏာပေ+တွာ) နှစ်သက်ကြည်ဖြူ ခံယူစေ၍၊ ဝါ- အပ်နှင်း၍၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊ ပိတရံ- ခမည်းတော်ကို၊ ပဋိဇေဂ္ဂံ- ပြုစုလုပ်ကျွေးလေပြီ။

ပန- ဆက်၊ (သော- ထိုဘုရားအလောင်းသောဏပဏ္ဍိတ်ရသေ့သည်) တေသံ ရာဇနံ- ထိုတစ်ရာတစ်ပါးသော မင်းတို့အား၊ “အာနန္ဒော စ ပမောဒေါစ ... ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒတိ”တိ- ဟူ၍၊ ဗုဒ္ဓလိဋ္ဌာယ- ဘုရားရှင်၏ တင့်တယ်စွာယှဉ်ခြင်းဖြင့်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေသိ- ဟော၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၀၇။) ဂါထာများ၏အနက်။ ။ (ဘဝန္တော ရာဇာနော-အိုမင်းတို့၊) အာနန္ဒော စ- နှစ်သက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပမောဒေါ စ- အလွန်နှစ်သက်ခြင်းဖြင့် ဝမ်းမြောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဟသိတ- ကိဋ္ဌိတံ စ- ပြုံးရယ်ခြင်း၊ မြူးတူးပျော်ပါး ကစားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဧတံ- ဤအလုံးစုံကို၊ မာတရံ- အမိကို၊ ပရိစရိတွာန- ရိုသေစွာ ပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းကြောင့်၊ ဝိဇာနတာ- ပညာရှိသည်၊ သဒါ-အခါခပ်သိမ်း၊ လဗ္ဘံ- ရအပ်၏။ (ဒုတိယဂါထာ၌ “ပိတရံ သာ ထူး၊ “ဖခင်ကို”ဟုပေး။)

ဣဓ လောကေ- ဤလောက၌၊ ယံ ဒါနဉ္စ- အကြင်ဒါနတရားသည်လည်းကောင်း၊ ယံ ပေယျဝေဇ္ဇဉ္စ- အကြင်ချစ်ဖွယ်ချို့သာ နှစ်သက်စရာဖြစ်သော စကားကို ဆိုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ယာ အတ္တစရိယာ စ- အကြင်အကျိုးကို ပြုကျင့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုနေရာတို့၌၊ ဓမ္မေသု- အကြီးအကဲတို့အပေါ် ပြုကျင့်အပ်သောတရားတို့၌၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ယာ သမာနတ္တတာ စ- အကြင်မိမိနှင့်တန်းတူထားသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏၊) ဧတေ- ဤတရားတို့သည်၊ သင်္ဂဟာ- သင်္ဂဟတရားတို့တည်း။ ယာယတော- သွားသော၊ ရထဿ- ရထား၏၊ အာဏီဝ-

နားစောင့်ကဲ့သို့တည်း။

စ- ဆက်၊ (ဣဓ လောကေ- ဌ) ဧတေ သင်္ဂဟာ- ဤသင်္ဂဟတရားလေးပါးတို့သည်၊ နာဿု- မရှိကုန်ငြားအံ့၊ မာတာ- အမိသည်၊ ပုတ္တကာရဏာ- သားသမီးဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မာနံ ဝါ- မြတ်နိုးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပူဇံ ဝါ- ပူဇော်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ န လဘေထ- မရနိုင်ရာ။ ပိတာ ဝါ- အဖသည်လည်း၊ ပုတ္တကာရဏာ- ကြောင့်၊ မာနံ ဝါ ပူဇံ ဝါ န လဘေထ။

ယသ္မာ စ- အကြင်ကြောင့်ကား၊ ဧတေ- ဤတရားတို့သည်၊ သင်္ဂဟာ- သင်္ဂဟတရားတို့မည်၏၊ ဧတေ- ဤတရားတို့ကို၊ (ဧတေ- ကို ကာကောလောကနည်း၊ တန္တနည်းကြံ) ပဏ္ဍိတာ- ပညာရှိတို့သည်၊ သမ္မပေက္ခန္တိ- ကောင်းစွာ ရှုကြည့်ကြကုန်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တေ- ထိုပညာရှိတို့သည်၊ မဟတ္ထံ- မြင့်မြတ်သူ၏အဖြစ်သို့၊ ပပေါန္တိ- ရောက်ကြကုန်၏၊ ပါသံသာ စ- ချီးမွမ်းခြင်းငှါထိုက်တန်သူတို့သည်လည်း၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကြကုန်၏။

မာတာပိတရေ- မိဘတို့ကို၊ ဗြဟ္မာတိ- ဗြဟ္မာတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗာစရိယာတိ- လက်ဦးဆရာတို့ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ဝုစ္စရေ- ဆိုအပ် ကုန်၏။ မာတာပိတရေ- တို့သည်၊ ပုတ္တာနံ- သားသမီးတို့၏၊ အာဟုနေယျာ စ- အဝေးမှဆောင်ယူလာအပ်သော ပစ္စည်းတို့ကို ခံယူထိုက်သူတို့သည်လည်း၊ (ဟောန္တိ)။ ပဇာယ- သားသမီးကို၊ အနုကမ္မကာ- အစဉ်သနား စောင့်ရှောက်တတ်ကုန်၏။

တသ္မာ ဟိ- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ ပဏ္ဍိတော- ပညာရှိသည်၊ နေ- ထိုမိဘတို့ကို၊ နမဿေယျ စ- ရှိခိုးလည်းရှိခိုးရာ၏၊ အထ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အန္ဓေန စ- ထမင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါနေန စ- အဖျော်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထေန စ- အဝတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သယနေန စ- အိပ်ရာနေရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥစ္ဆာဒနေန စ- ခြေဆုပ်လက်နယ် ပြုခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နှာပနေန စ- ရေချိုးပေး

ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပါဒါနံ- ခြေတို့ကို၊ ဓောဝနေန စ- ဆေးပေး
ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သက္ကဓရေယျ စ-ကောင်းစွာပြုစုလည်း ပြုစုရာ
၏။

မာတာပိတူသု- အမိအဖတို့၌၊ တာယ ပါရိစရိယာယ- ထိုပြုစု
လုပ်ကျွေးခြင်းကြောင့်၊ နံ- ထိုသားသမီးကို၊ ပဏ္ဍိတာ- ပညာရှိတို့သည်၊
ဣဓေဝ- ဤပစ္စုပ္ပန်ဘဝ၌ပင်၊ ပသံသန္တိ- ချီးမွမ်းကြကုန်၏၊ (သော-
ထိုပြုစု လုပ်ကျွေးသော သားသမီးသည်၊) ပေစ္စ- တမလွန်ဘဝ၌၊
သဂ္ဂေ- နတ်ပြည်၌၊ ပမောဒတိ-ဝမ်းမြောက်ရ၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၀၈။) တံ- တရားကို၊ သုတ္တာ- ကြားရ၍၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ ရာဇာနော- တို့သည်၊ သဗလကာယာ- စစ်သည်ဗိုလ်ပါ
အပေါင်းတို့နှင့်အတူ၊ ပသီဒိသု- ကြည်ညိုကြကုန်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊
နေ- ထိုမင်း၊ စစ်သည်ဗိုလ်ပါတို့ကို၊ ပဉ္စသု- ငါးပါးကုန်သော၊ သီလေသု-
တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်စေ၍၊ “ဒါနာဒိသု- ဒါနအစရှိသည်တို့၌၊
အပ္ပမတ္တာ-မမေ့လျော့ကြကုန်သည်၊ ဟောထ- ဖြစ်ကြကုန်လော့”၊ ဣတိ-
သို့၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- ပြန်လွှတ်လိုက်လေပြီ။ တေ
သဗ္ဗေပိ- ထိုမင်းအားလုံးတို့သည်လည်း၊ ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ရန္တံ-
မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်၏
အဆုံး၌၊ ဒေဝနဂရံ- နတ်ပြည်ကို (နတ်မြို့ကို)၊ ပူရယိသု- ပြည့်စေကြကုန်
ပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသောဏရသေ့သည်၊ “ဣတော-
ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ မာတရံ- မယ်တော်ကို၊ ပဋိဇ္ဈေတိ- ပြုစုလုပ်ကျွေး
လေလော့၊” ဣတိ- သို့ ပြော၍၊ မာတရံ- ကို၊ နန္ဒပဏ္ဍိတံ- ကို၊
ပဋိစ္ဆာပေတွာ- ၍၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ယာဝဇီဝံ- အသက်ထက်ဆုံး၊
ပိတရံ- ခမည်းတော်ကို၊ ပဋိဇ္ဈေတိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးလေပြီ။ တေ ဥဘောပိ-
ထိုညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်တို့သည်လည်း၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်
အပိုင်းအခြား၏အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မလောကပရာယနာ- ဗြဟ္မာ့ပြည်လျှင် လဲ
လျောင်းရာ ရှိကုန်သည်၊ အဟောသုံ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ (ဣဒါနိ- ဌ) မဟာရာဇကုလာနိ- သုဒ္ဓေါဓနမင်းကြီး၏ အမျိုးတို့သည်၊ တဒါ- ဌ၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊ (အဟေသုံ။) (ဣဒါနိ) အာနန္ဒတ္ထေရော- သည်၊ တဒါ၊ နန္ဒပဏ္ဍိတော- သည်၊ (အဟောသိ။) (ဣဒါနိ) သာရိပုတ္တတ္ထေရော- သည်၊ တဒါ မနောဇော ရာဇာ- သည်၊ (အဟောသိ။) (ဣဒါနိ) အသီတိမဟာထေရာ စေ- ရှစ်ကျိပ်သော မဟာထေရ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ အညတရထေရာ စ- မထင်ရှားသော ထေရ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ တဒါ၊ ဧကသတရာဇာနော- တစ်ရာတစ်ပါးသောမင်းတို့သည်၊ (အဟေသုံ။) (ဣဒါနိ) ဗုဒ္ဓပရိသာ- မြတ်စွာဘုရား၏ တပည့်ပရိသတ်တို့သည်၊ (တဒါ)၊ စတုဝိသတိ အက္ခောဘနိ- ပရိသာ- ၂၄ အက္ခောဘနိ စစ်တပ် ပမာဏရှိသော ပရိသတ်တို့သည်၊ (အဟေသုံ။) (ဣဒါနိ) လောကနာထော- သည်၊ (တဒါ) သောဏ- ပဏ္ဍိတော- သည်၊ (အဟောသိ)။

တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း သောဏပဏ္ဍိတ်၏၊ နေက္ခမ္မပါရမီ- သည်၊ သာတိသယာ- အလွန်အကဲနှင့်တကွဖြစ်သည်၊ ကိဇ္ဇာပိ ဟောတိ- အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ တထာပိ-ထိုသို့ပင်ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- သာလျှင်၊ သေသပါရမီယော စ- နေက္ခမ္မမှ ကြွင်းသော ပါရမီတို့ကိုလည်း၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အစ္စန္တမေဝ- စင်စစ်သာလျှင်၊ ကာမေသု- ကာမ တရားတို့၌၊ အနပေက္ခတာ- ငဲ့ကွက်ခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မာတာပိတူသု- မိဘတို့၌၊ တိဗ္ဗော- ထက်သန်သော၊ သဂါရဝသပ္ပတိဿ- ဘာဝေါ- ရိသေခြင်း ကျိုးနွံခြင်းနှင့်တကွဖြစ်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မာတာပိတုဥပဋ္ဌာနေန- မိဘတို့အားပြုစုလုပ်ကျွေးခြင်းဖြင့်၊ အတိတ္ထိ- မရောင့်ရဲခြင်းလည်းကောင်း၊ နေသံ- ထိုမိဘတို့အား၊ ဥပဋ္ဌာနေ- လုပ်ကျွေး ခြင်းသည်၊ သတိပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ သဗ္ဗကာလံ- အလုံးစုံသော ကာလ ပတ်လုံး၊ သမာပတ္တိဝိဟာရေဟိ- သမာပတ်တည်းဟူသော နေခြင်းတို့ဖြင့်၊

ဝိတိနာမနံ- အချိန်ကိုလွန်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော-
ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဂုဏာနုဘာဝေါ- တို့ကို၊
ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏။ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

သောဏပဏ္ဍိတစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။ နေက္ခမ္မပါရမီ-
သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

၆-တေမိယစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄၅၂၀၈။) ၄၈။ ဆဋ္ဌေ-ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော တေမိယစရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ကာသိရာဇဿ အတြဇောတိ- ကား၊
ကာသိရညော- ကာသိမင်း၏၊ အတြဇော ပုတ္တော- သားသည်၊ ယဒါ-
အကြင်အခါ၌၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏။ တဒါ- ထိုအခါ၌။ မူဂပက္ခောတိ နာမေန၊
တေမိယောတိ ဝဒန္တိ မန္တိ- ကား၊ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ တေမိယောတိ-
တေမိယဟူ၍လည်း ကောင်း၊ မူဂပက္ခဝတာမိဋ္ဌာနေန- အ၊အ အဆွံ့အကျင့်
ကို ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့်၊ “မူဂပက္ခောတိ”- မူဂပက္ခဟူ၍လည်းကောင်း၊
မာတာပိတရော- မိဘတို့ကို၊ အာဒိ ကတွာ- အစပြု၍၊ သဗ္ဗေဝ- အလုံးစုံ
သောသူတို့သည်ပင်၊ မံ- ငါကို၊ ဝဒန္တိ- ခေါ်ဝေါ်ပြောဆိုကြကုန်၏၊ ဣတိ-
ဤကား၊ သမ္ဗန္ဓော- သမ္ဗန္ဓုပုဒ်တို့ကို ဆက်စပ်ခြင်းတည်း။ ဟိ- မှန်၊
မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဇာတဒိဝသေ- မွေးဖွားသောနေ့၌၊ သကလကာသိ-
ရဋ္ဌေ- အလုံးစုံသော ကာသိတိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ ဝဿိ- ရွာ
၏၊ စ- ဆက်၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊
ရညော စေဝ- ကာသိ မင်း၏လည်းကောင်း၊ အမစ္စာဒီနဉ္စ- အမတ်အစရှိ
သည်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဟဒယံ- စိတ်နှလုံးကို၊ ဥဠာရေန- မွန်မြတ်သော၊

၁။ မူဂပက္ခော။ ။ မူဂ+ပက္ခ နှစ်ပုဒ်တွဲစပ်ထားသည်။ ထိုတွင် မူဂ ၌ ✓မိဂ+အ
တည်း။ မိဂတိ ဝတ္ထု မသက္ကောတိတိ မူဂေါ ဟု ဝိဂ္ဂဟကြံ။ မ-၏ အစိတ် ဣ ကို
ဦ ပြု။ (ဇာန်၊ ဇူ။ ၃၂၀။) တစ်နည်း- မိဂတိ သီဃံ ဝါတဝေဂေန ဂစ္ဆတိ ဓာဝတိတိ
မိဂေါ။ (✓မိဂ + အ)။ သားကောင်ရ၏။ မိဂေါ ဝိယာတိ မူဂေါ ဟု ပြု။ သားကောင်
လို စကားမပြောတတ်သူကို အရကောက်။

ပက္ခ ၌ ဝိ+အက္ခ ပုဒ်။ ဝိဂတာ အက္ခသဒိသာ ဇေယျာ ယဿာတိ ပက္ခော
(ဇာန်၊ ဇူ။ ၃၁၉။)ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ဆွံ့သူ၊ မသန်စွမ်းသူတည်း။ မူဂေါ စ ပက္ခော စ
မူဂပက္ခော ဟု အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု။ အ၊လည်းအ၊ ဆွံ့၊ လည်းဆွံ့သူ။ တေမိယမင်း
သားသည် တကယ် ဆွံ့၊ အသူ မဟုတ်သော်လည်း ယင်းအကျင့်ကို ဆောက်တည်ကျင့်
နေသရွေ့ ဆွံ့၊ အသူ အရာ၌တည်သောကြောင့် “မူဂပက္ခ”ဟုပင် ဆိုရသည်။

ပီတိသိနေဟေန- နှစ်သက်ခြင်း ချစ်ခြင်းဖြင့်၊ တေမယမာနော- စွတ်စိုစေလျက်၊ ဝါ- နှစ်သက်စေလျက်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပေါ်ခဲ့ပြီ။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ “တေမိယကုမာရော” တိ- “တေမိယကုမာရ” ဟူသော၊ နာမံ- အမည်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၀၉။) ၄၉။ သောဠသိတ္ထိသဟဿာနန္တိ- ကား၊ ကာသိရညော- ကာသိမင်း၏၊ သောဠသန္တံ ဣတ္တာဂါရသဟဿာနံ- တစ်သောင်းခြောက်ထောင်ကုန်သော မောင်းမိသံတို့အား။ န ပိဇ္ဇတိ ပုမောတိ- ကား၊ ပုတ္တော- သားကို၊ န လဗ္ဘတိ- မရအပ်။ စ- ဆက်၊ ကေဝလံ- သမီးမဖက်သက်သက်၊ ပုတ္တော ဧဝ- သားသည်သာလျှင်၊ နတ္ထိ- မရှိသည်ကား၊ န- မဟုတ်၊ (အထခေါ- အဟုတ်သော်ကား၊ အဿ- ထိုကာသိမင်းအား၊ ဓိတာပိ- သမီးသည်လည်း၊ နတ္ထိ ဧဝ- မရှိသည်သာလျှင်တည်း။ အဟောရတ္တာနံ အစ္စယေန၊ နိဗ္ဗတ္တော အဟမေကကောတိ- ကား၊ အပုတ္တကဿေဝ- သား၊ သမီးမရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တဿ ရညော- ထိုကာသိမင်းအား၊ ဗဟူနံ- များစွာကုန်သော၊ သံဝစ္ဆရာနံ- နှစ်တို့၏၊ ဝါ- တို့ကို၊ အတီတတ္တာ- လွန်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနေကေသံ- များစွာကုန်သော၊ အဟောရတ္တာနံ- နေ့ညဉ့်တို့မှ၊ ဝါ- တို့၏၊ အပဂမနေန- ဖဲခွာခြင်းကြောင့်၊ ဝါ- ကင်းခြင်း၊ ချုပ်ခြင်းကြောင့်၊ သက္ကဒတ္ထိယော- သိကြားမင်းသည်ပေးအပ်သော၊ အဟမေကောဝ- ငါတစ်ယောက်တည်းသည်သာလျှင်၊ ဗောဓိပရိယေသနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရှာမှီးခြင်းကို၊ စရမာနော- ကျင့်လျက်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တဿ- ထိုကာသိမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သတ္တာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဝဒတိ- ဟောတော်မူ၏။

၁။ တေမိယကုမာရော။ ။ တေမိယ+ကုမာရ။ တေမိယ ၌ ✓တိမု(သို့) ✓တိမ+ဏေ+ဏျ တည်း။ မာတာပိတုအာဒိနံ ဟဒယံ ပီတိသိနေဟေန တေမေတိတိ တေမိယော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ ထို့နောင် ကုမာရနှင့် ကမ္မဓာရည်းသမာသ်တွဲ။

တကြ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဝါ- တေမိယစရိယာ၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်
လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်အတိုင်းဖြစ်သောစကားတည်း။ အတိ-
တေ- လွန်ပြီးသောကာလ၌၊ ဗာရာဏသီယံ- ၌၊ ကာသိရာဇာ- ကာသိမင်း
သည်၊ ရဇ္ဇ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုစေပြီ။ တဿ- ထိုကာသိမင်း၏၊
သောဠသသဟဿာ- တစ်သောင်းခြောက်ထောင်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-
မိဖုရားမိန်းမတို့သည်၊ အဟေသု- ဖြစ် (ရှိ)ကုန်ပြီ။ တာသု- ထိုမိန်းမတို့တွင်၊
ဇကာပိ- တစ်ယောက်သောမိဖုရားမိန်းမသည်သော်မှ၊ ပုတ္တံ ဝါ- သားကို
လည်းကောင်း၊ ဓီတရံ ဝါ- သမီးကိုလည်းကောင်း၊ န လဘတိ- မရ၊
နာဂရာ- မြို့သူ၊ မြို့သားတို့သည်၊ “အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ရညော- မင်းကြီး
၏၊ ဝံသာနုရက္ခကော- အမျိုးအနွယ်ကိုစောင့်ထိန်းတတ်သော၊ ဇကာပိ-
တစ်ယောက်တစ်လေမျှလည်းဖြစ်သော၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ”၊
ဣတိ- သို့၊ ဝိပုဋ္ဌိသာရီ- နှလုံးမသာယာခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ ဇာတာ-
ဖြစ်ကုန်သည်၊ (ဟုတွာ-၍) သန္နိပတိတွာ- စည်းဝေးကြ၍၊ ရာဇာနံ-
ကို၊ “ပုတ္တံ- သားကို၊ ပတ္တေဟိ- ဆုတောင်းပါလော့”၊ ဣတိ- သို့၊
အာဟံသု- ပြောဆို လျှောက်တင်ကြပြီ။ ရာဇာ- ကာသိမင်းသည်၊
သောဠသသဟဿာ- တစ်သောင်း ခြောက်ထောင်ကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော-
မိဖုရားမိန်းမတို့ကို၊ “ပုတ္တံ- သားကို၊ ပတ္တေထ- တောင့်တ (ဆုတောင်း)
ကြကုန်လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းလေပြီ။ တာ- ထို
မိဖုရားမိန်းမတို့သည်၊ စန္ဒာဒီနံ- လနတ်အစရှိသည်တို့ကို၊ ဥပဋ္ဌာနာဒီနံ-
လုပ်ကျွေးခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပတ္တေန္တိယောပိ- ဆုတောင်း
ကြသော်လည်း၊ (ပုတ္တံ- ကို) န လဘိသု- မရကြကုန်။ ပန- ဆက်၊
အဿ- ထိုကာသိမင်း၏၊ အဂ္ဂမဟေသီ- မိဖုရားကြီးဖြစ်သော၊ မဒ္ဒရာဇေ-
ဓီတာ- မဒ္ဒရာဇ်မင်း၏ သမီးတော်ဖြစ်သော၊ စန္ဒာဒေဝီ နာမ- စန္ဒာဒေဝီမည်
သည်ကား၊ သီလသမ္ပန္နာ- သီလနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ အဟောသိ။ ရာဇာ-
သည်၊ “တွမ္မိ- သင်သည်လည်း၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ပတ္တေဟိ- လော့”၊
ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မိန့်၏။ သာ- ထိုစန္ဒာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊

ပုဏ္ဏမဒိဝသေ - လပြည့်နေ့၌၊ ဥပေါသထိကာ - ဥပုသ်ကျင့်သုံးခြင်းရှိသည်၊
 ဟုတ္တာ - ရှိ၊ အတ္တဇော - မိမိ၏၊ သီလံ - သီလကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ - ဆင်ခြင်၍၊
 “အဟံ - သည်၊ အဓဏ္ဍသီလာ - မကျိုးသောသီလရှိသည်၊ သစေ
 (ဟောတိ) - အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ - ဤသို့ဖြစ်သည်ရှိလတ်သော်၊)
 မေ - ငါ၏၊ ဣမိနာ သစ္စေန - ဤသစ္စာစကားကြောင့်၊ ပုတ္တော - သားသည်၊
 ဥပ္ပဇ္ဇတု - ဖြစ်ထွန်းပါစေသတည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ သစ္စကိရိယံ - သစ္စာပြု
 ခြင်းကို၊ အကာသိ - ပြုလေပြီ။ တဿာ - ထိုစန္ဒာဒေဝီမိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊
 သီလတေဇေန - သီလတန်ခိုးကြောင့်၊ သက္ကဿ - သိကြားမင်း၏၊ အာသနံ -
 နေထိုင်စရာ ပဏ္ဍုကမ္မလာသည်၊ ဥဏှာကာရံ - ပူသောအခြင်းအရာကို၊
 ဒဿေသိ - ပြပြီ၊ သက္ကော - သိကြားမင်းသည်၊ အာဝဇ္ဇေန္တော - ဆင်ခြင်လတ်
 သော်၊ တံ ကာရဏံ - (သစ္စာပြု၍ သားဆုတောင်းသော) ထိုအကြောင်းကို၊
 ဥတွာ - သိရှိ၍၊ “စန္ဒာဒေဝီယာ - ၏၊ ပုတ္တပဋိလာဘဿ - သားရခြင်း၏၊
 ဥပါယံ - နည်းလမ်းကို၊ ကရိဿာမိ - ပြုပေအံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊
 တဿာ - ထိုစန္ဒာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီးအား၊ အနုစ္စဝိကံ - လျော်သော၊
 ပုတ္တံ - သားကို၊ ဥပဓာရေန္တော - စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ဗောဓိသတ္တံ -
 ဘုရားအလောင်းကို၊ (ဒိသွာ - ဌ်စပ်) တာဝတိံသာဘဝနေ - တာဝတိံသာ
 နတ်ပြည်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ - ဖြစ်၍၊ တတ္ထ - ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်၌၊
 ယာဝတာယုကံ - အသက်ရှည်သမျှ ကာလပတ်လုံး(အသက်ထက်ဆုံး)၊
 ဌတွာ - တည်၍၊ တတော - ထိုတာဝတိံသာနတ်ပြည်မှ၊ စဝိတွာ - စုတေ၍၊
 ဥပရိဒေဝလောကေ - အထက်နတ်ပြည်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇိတုကာမံ - ဖြစ်ခြင်းငှာ
 အလိုရှိသည်ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ တဿ - ထိုဘုရားအလောင်း နတ်သား၏၊
 သန္တိကံ - အထံသို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ “သမ္ပ - အချင်းနတ်သား၊ တယိ -
 သင်သည်၊ မနုဿလောကေ - လူပြည်၌၊ ဥပ္ပန္နော - ဖြစ်သည်ရှိသော်၊
 ပါရမိယော စ - ပါရမီတို့သည်လည်း၊ တေ - သင့်အတွက်၊ ပူရေသန္တိ -
 ပြည့်ကုန်လတ္တံ့။ မဟာဇနဿ - လူများ၏၊ ဝုဗ္ဗိ စ - ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း
 သည်လည်း၊ ဘဝိဿတိ - ဖြစ်လတ္တံ့။ ကာသိရညော - ကာသိမင်း၏၊

စန္ဒာ နာမ - စန္ဒာမည်သော၊ အယံ အဂ္ဂမဟေသီ - ဤမိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊
ပုတ္တံ - သားကို၊ ပတ္တေတိ - တောင့်တနေ၏၊ တဿာ - ထိုမိဖုရားခေါင်ကြီး
၏၊ ကုစ္ဆိယံ - ဝမ်းကြာတိုက်၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇာဟိ - ဖြစ်လေလော့၊ ဣတိ - သို့၊
အာဟ - ပြောလေပြီ။

သော - ထိုဘုရားအလောင်းနတ်သားသည်၊ “သာရူ”တိ - “ကောင်း
ပြီ” ဟူ၍၊ ပဋိဿုဏိတွာ - ဝန်ခံ၍၊ တဿာ - ထိုစန္ဒာဒေဝီ မိဖုရား
ခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိယံ - ဝမ်းကြာတိုက်၌၊ ပဋိသန္ဓိ - ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိ -
ယူလေပြီ။ တဿ - ထိုဘုရားအလောင်းနတ်သား၏၊ သဟာယာ -
သူငယ်ချင်း ဖြစ်ကြကုန်သော၊ ပဉ္စသတာ - ငါးရာကုန်သော၊ ဒေဝပုတ္တာ -
နတ်သားတို့သည်၊ ခီဏာယုကာ - ကုန်သောအသက်ရှိကြကုန်သည်၊ ဝါ -
သက်တမ်းကုန်ကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) ဒေဝလောကာ - နတ်ပြည်မှ၊
စဝိတွာ - စုတေ၍၊ တဿေဝ ရညော - ထိုကာသိမင်းကြီး၏ပင်၊
အမစ္စဘရိယာနံ - အမတ်တို့၏ ဇနီးတို့၏၊ ကုစ္ဆိယု - ဝမ်းကြာတိုက်တို့၌၊
ပဋိသန္ဓိ - ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိယု - ယူကြကုန်ပြီ။ ဒေဝီ - စန္ဒာဒေဝီ မိဖုရား
ခေါင်ကြီးသည်၊ ဂဗ္ဘဿ - ကိုယ်ဝန် ၏၊ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ - တည်ရှိသည်၏
အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ - သိ၍၊ ရညော - ကာသိမင်းကြီးအား၊ အာရောစေသိ -
လျှောက်ကြားလေပြီ။ ရာဇာ - ကာသိမင်းကြီးသည်၊ ဂဗ္ဘပရိဟာရံ -
ကိုယ်ဝန်အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဒါပေသိ - ပေးစေပြီ။ သာ - ထိုမိဖုရားခေါင်
ကြီးသည်၊ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ - ကိုယ်ဝန်သူငယ် လစေ့သည်ရှိသော်၊ ဝါ - ကိုယ်ဝန်
ရင့်လတ်သော်၊ ဓညပုညလက္ခဏသမ္ပန္နံ - ကျက်သရေဘုန်းသမ္ဘာ ကြန်အင်
လက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ပုတ္တံ - သားကို၊ ဝိဇာယိ - ဖွားမြင်လေပြီ။ တံ
ဒိဝသမေဝ - ထိုနေ့၌ပင်၊ အမစ္စဂေဟေသု - အမတ်တို့၏အိမ်တို့၌၊
ပဉ္စကုမာရသတာနိ - သတို့သားငါးရာတို့သည်၊ ဝိဇာယိယု - ဖွားမြင်ကြကုန်
ပြီ။ ဥဘယမ္ပိ - နှစ်ပါးသောအကြောင်းကိုလည်း၊ သုတွာ - ကြား၍၊ ရာဇာ -
ကာသိမင်းကြီးသည်၊ “ဧတေ - ဤသတို့သားတို့သည်၊ မမ - ငါ၏၊
ပုတ္တဿ - သား၏၊ ပရိဝါရာ - အခြံအရံတို့တည်း၊” ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊

ပဉ္စန္ဒ ဒါရကသတာနံ- သတို့သား ငါးရာတို့အတွက်၊ ပဉ္စဓာတိသတာနိ-
 န္ဒိထိန်းငါးရာတို့ကို၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ ကုမာရ ပဿာဓနာနိ စ-
 သတို့သားတို့ ဆင်မြန်းစရာ တန်ဆာတို့ကိုလည်း၊ ပေသေသိ- ပို့လွှတ်လေပြီ။
 ပန- ဆက်၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းအား၊ အတိဒီဃာဒိ-
 ဒေါသဝိဝဇ္ဇိတာ- အလွန်အရပ်ရှည်ခြင်း အစရှိသော အပြစ်ဒေါသသည်
 ကြဉ်အပ်ကုန်သော၊ အလမ္မတ္တနာ- တွဲလဲကျသော သားမြတ်မရှိကုန်သော၊
 မဓုရထညာ- ချိုသောနို့ရည်ရှိကုန်သော၊ စတုသဋ္ဌိဓာတိယော- နှစ်ရာလေး
 ဆယ်သော နို့ထိန်းတို့ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ မဟန္တံ- များစွာသော၊ သက္ကာရံ-
 ပူဇော်သက္ကာရကို၊ ဝါ- ကောင်းစွာပြုစုခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ စန္ဒာ-
 ဒေဝိယာပိ- စန္ဒာဒေဝီအားလည်း၊ ဝရံ- ဆုမြတ်ကို၊ အဒါသိ- ပေးလေ
 ပြီ။ သာ- ထိုစန္ဒာဒေဝီသည်၊ ဂဟိတကံ- ယူအပ်သည်ကို၊ (က-ပစ္စည်း
 သောတ္ထ)။ ကတွာ- ပြု၍၊ ဌပေသိ- ထားလေပြီ။ ဒါရကော- သူငယ်သည်၊
 မဟတာ- များစွာသော၊ ပရိဝါရေန- အခြံအရံဖြင့်၊ ဝဗုတိ- ကြီးလာ၏။
 အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧကမာသိကံ- တစ်လအရွယ်ရှိသော၊ နံ- ထိုတေမိယ
 သတို့သားကို၊ အလင်္ကရိတွာ- တန်ဆာဆင်၍၊ ရညော- ကာသိမင်း၏၊
 သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာနယိသု- ဆောင်ယူသွားကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ- ကာသိ
 မင်းကြီးသည်၊ ပိယပုတ္တံ- ချစ်ဖွယ်သားကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊

၁။ စတုသဋ္ဌိဓာတိယော။ ။ ဤ၌ စတုသဋ္ဌိ သင်္ချာသည် ၆၀ ကို ၄ ဖြင့် (၆၀×၄
 =၂၄၀) မြှောက်ပွား၍ ရယူရသော ဂုဏိတသင်္ချာတည်း။ ထို့ကြောင့် ၂၄၀ ဟု
 အနက်သမ္ပန်သည်။ ရှေးခေတ် နာရီသည် နေ့ပိုင်းနာရီ ၃၀၊ ညဉ့်ပိုင်းနာရီ ၃၀ အားဖြင့်
 တစ်ရက်လျှင် နာရီ ၆၀ ရှိသည်။ တစ်နာရီလျှင် အထိန်းလေးယောက်စီက တေမိ
 မင်းသားကို ထိန်းရသည်။ နာရီ ၆၀ ကြာ တစ်နေ့အတွက်မှာမူ အထိန်းတော် ၂၄၀
 လိုအပ်သည်။ ထို့ကြောင့် စတုသဋ္ဌိ ကို ဂုဏိတသင်္ချာနည်းကြံ၍ ၂၄၀ ဟု အနက်သမ္ပန်ခဲ့
 ခြင်း ဖြစ်သည်။ မျက်မှောက်ခေတ် စက်နာရီအားဖြင့်မူ နေ့၊ ညဉ့်ပေါင်း တစ်ရက်လျှင်
 ၂၄ နာရီ ရှိ၍ တစ်နာရီလျှင် အထိန်း ၁၀ ယောက်က ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ကြရ
 သည်။ ၂၄ နာရီအတွက် အထိန်း ၂၄၀ ဦးက ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရမည် ဖြစ်သည်။
 (၁၀×၂၄=၂၄၀)၊ အထိန်း တစ်ယောက်ချင်းအတွက်မူ တာဝန်ကျ ဂျူတီချိန်မှာ ၆
 မိနစ် ဖြစ်သည်။

အာလီဂိတွာ- လည်ဖက်၍၊ အကေ- ရင်ခွင်၌၊ နိသီဒါပေတွာ- နေစေ၍၊
ရမယမာနော- မွေလျော်ပျော်ပါးလျက်၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၁၀။) ၅၀။ တသ္မိ ခဏေ- ထိုခဏ၌၊ စတ္တာရော- လေးယောက်ကုန်
သော၊ စောရာ- ခိုးသူတို့ကို၊ အာနိတာ- ခေါ်ဆောင်လာအပ်ကုန်၏။ ရာဇာ-
ကာသိမင်းကြီးသည်၊ တေသု- ထိုသူခိုးလေးယောက်တို့တွင်၊ ဧကဿ-
တစ်ယောက်၏အတွက်၊ သကဏ္ဍကာဟိ- ဆူးနှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော၊
ကသာဟိ- ကြိမ်လုံးတို့ဖြင့်၊ ပဟာရသဟဿံ- ရိုက်ခတ်ခြင်းတစ်ထောင်ကို၊
ဝါ- အချက်တစ်ထောင် ရိုက်ခတ်ခြင်းကို၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းလေပြီ။
ဧကဿ- တစ်ယောက်၏အတွက်၊ သင်္ခလိကာယ- သံခြေချင်းဖြင့်၊
ဗန္ဓိတွာ- နှောင်ဖွဲ့၍၊ ဗန္ဓနာဂါရပ္ပဝေသနံ- နှောင်အိမ်(အချုပ်ထောင်)သို့
သွင်းခြင်းကို၊ အာဏာပေသိ။ ဧကဿ- ၏၊ သရီရေ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊
သတ္တိပ္ပဟာရဒါနံ- လုံဖြင့် ပုတ်ခတ်ထိုးဆွမှုကို ပေးခြင်းကို၊ အာဏာပေသိ။
ဧကဿ- ၏အတွက်၊ သူလာရောပနံ- တံကျင်သို့ တင်ခြင်းကို၊
အာဏာပေသိ။ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း တေမိယမင်းသားသည်၊
ပိတု- ခမည်းတော် ကာသိမင်း၏၊ ကထံ- စကား ကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊
သံဝေဂပ္ပတ္တော- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ရောက်ရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ “မမ- ငါ၏၊
ပိတာ- ခမည်းတော်သည်၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊
ဘာရိယံ- ဝန်လေးသော၊ နိရယဂါမိကမ္မံ- ငရဲသို့ ကျရောက်မည့်အမှုကို၊
ကရောတိ- ပြုလုပ်သည်ကား၊ အဟော- အော်... အံ့ဖွယ်ရှိစွတကား။
(တစ်နည်း) အဟော ကရောတိ- အော်...ပြုလုပ်ဘိ၏”၊ ဣတိ- သို့၊
စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ ပုန ဒိဝသေ- နောက်တစ်နေ့၌၊ နံ- ထိုဘု ရားအလောင်း
တေမိယမင်းသားကို၊ သေတစ္ဆတ္တဿ- ထီးဖြူ၏၊ ဟေဋ္ဌာ-အောက်၌၊
အလင်္ကာတသိရိသယနေ- တန်ဆာဆင်အပ်သော ကျက်သရေ ရှိသည့်အိပ်ရာ
၌၊ နိပဇ္ဇာပေသုံ- အိပ်စေကြကုန်ပြီ။

သော- ထိုဘုရားအလောင်း တေမိယမင်းသားသည်၊ ထောက်-

အနည်းငယ်၊ နိဒ္ဒါယိတွာ- အိပ်ပျော်၍၊ ပဋိဗုဒ္ဓေါ- နိုးသည်ရှိသော်၊ အက္ခိနိ-
 မျက်လုံးတို့ကို၊ ဥမ္မိလေတွာ- ဖွင့်၍၊ သေတစ္ဆတ္တံ- ထီးဖြူကို၊ ဩလော-
 ကေန္တော- ကြည့်သည်ရှိသော်၊ မဟန္တံ- များစွာသော၊ သိရိဝိဘဝံ- အသရေ
 ရှိသော စည်းစိမ်ကို၊ ပဿိ- မြင်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ပကတိယာပိ-
 ပင်ကိုအားဖြင့်လည်း၊ သံဝေဂပ္ပတ္တဿ- ထိတ်လန့်ခြင်းသို့ရောက်သော၊ အဿ-
 ထိုဘုရားအလောင်း တေမိယမင်းသား၏ (သန္တာန်၌)၊ အတိရေကတရံ-
 အထူး သဖြင့် သာလွန်သော၊ ဘယံ- ကြောက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဈိ- ဖြစ်လေပြီ။
 သော- ထိုဘုရားအလောင်း တေမိယမင်းသားသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊
 ကုတော- အဘယ်အရပ်မှ၊ ဣမံ ရာဇဂေဟံ- ဤမင်းအိမ် (မင်းနန်းတော်)သို့၊
 အာဂတောနုခေါ- ရောက်လာလေသနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ ဥပဓာရေန္တော-
 စူးစမ်းဆင်ခြင်လတ်သော်၊ ဇာတိဿရဉာဏေန- ဇာတိဿရဉာဏ် (ဖြစ်ခဲ့ရာ
 ဘဝကို အမှတ်ရ သိရှိသည့်ဉာဏ်)ဖြင့်၊ ဒေဝလောကတော- တာဝတိံသာ
 နတ်ပြည်မှ၊ အာဂတဘာဝံ- လာသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ တတော-
 ထိုနတ်ပြည်မှ၊ ပရံ- အထက်ဖြစ်သောဘဝကို၊ ဩလောကေန္တော- ကြည့်ပြန်
 သည်ရှိသော်၊ ဥဿဒနိရယေ- ဥဿဒငရဲ၌၊ ပက္ကဘာဝံ- ကျက်သည်၏
 အဖြစ်ကို၊ ပဿိ- မြင်ပြီ၊ တတော- ထိုဥဿဒငရဲမှ၊ ပရံ- ကို၊ ဩလော-
 ကေန္တော- သော်၊ တသ္မိယေဝ နဂရေ- ထိုဗာရာဏသီပြည်၌ပင်လျှင်၊
 သော- ထိုဘုရားအလောင်း တေမိယမင်းသားသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊
 ဝိသတိဝဿာနိ- အနှစ်နှစ်ဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ ရန္တံ- မင်းအဖြစ်ကို၊ ကာရေ-
 တွာ- ပြုစေ၍၊ အသီတိဝဿသဟဿာနိ- အနှစ်ရှစ်သိန်းတို့တိုင်တိုင်၊
 ဥဿဒနိရယေ- ဥဿဒငရဲ၌၊ ပစ္စံ- ကျက်ခဲ့ပြီ။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊
 ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ဣမသ္မိ စောရဂေဟေ- ဤခိုးသူသတ်ရာ အိမ်ဟု
 ဆိုအပ်သော မင်းနန်းတော်၌၊ နိဗ္ဗတ္တော- ဖြစ်သည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏။ မေ-
 ငါ၏၊ ပိတာပိ- ခမည်းတော်သည်လည်း၊ ဟိယျော- မနေ့က၊ စတုသု-
 လေးယောက်ကုန်သော၊ စောရေသု- ခိုးသူတို့ကို၊ အာနီတေသု- ခေါ်ဆောင်
 အပ်ကုန်စဉ်၊ တထာရူပံ- ထိုသို့သဘောရှိကုန်သော၊ ဖရသံ- ကြမ်းတမ်း

သော၊ နိရယသံဝတ္ထနိကံ- ငရဲ၌ဖြစ်စေတတ်သော၊ ကထံ- စကားကို၊ ကထေသိ- ပြောကြားခဲ့၏၊ မေ- ငါ့အား၊ အဝိဒိတဝိပုလ္လာနတ္ထာဝဟေန- အသိဉာဏ်ကင်းမဲ့သူတို့အား ပြန်ပြောများပြားသော အကျိုးမဲ့ဆောင်တတ်သော၊ ဣမိနာ ရဇ္ဇေန- ဤမင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ န အတ္ထော- အကျိုးမရှိ (အလိုမရှိ)။ ကထံ- အဘယ်သို့၊ ဣမမှာ စောရဂေဟာ- ဤခိုးသူသတ်ရာ အိမ်ဟု ဆိုအပ်သော မင်းနန်းတော်မှ၊ မုစ္ဆေယျံ နုခေါ- လွတ်မြောက်ရပါအံ့နည်း”။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေန္တော- ကြံလျက်၊ နိပဇ္ဇိ- အိပ်ပျော်သွားလေပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်း တေမိယမင်းသားကို၊ ဧကာ- တစ်ယောက်သော၊ ဒေဝဓီတာ- နတ်သမီးသည်၊ “တာတ တေမိယကုမာရ- ချစ်သား တေမိယမင်းသား၊ မာ ဘာယိ- မကြောက်လင့်၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ- အင်္ဂါတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌာဟိတွာ- စွဲမြဲစွာ ရပ်တည်သည်ရှိသော်၊ (ဆောက်တည် အဓိဋ္ဌာန်သည်ရှိသော်)၊ တဝ- သင်၏၊ သောတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- သို့၊ သမဿာသေသိ- သက်သာရာရစေပြီ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ မဟာသတ္ထော- သည်၊ ရဇ္ဇသင်္ခါတာ- မင်း၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော၊ အနတ္ထတော- အကျိုးမဲ့မှ၊ မုစ္စိတုကာမော- လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ သောဠ- သသံဝတ္ထရာနိ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ တီဏိ အင်္ဂါနိ- တို့ကို၊ အစလာဓိဋ္ဌာနဝသေန- မတုန်လှုပ်သော အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အဓိဋ္ဌာဟိ- အဓိဋ္ဌာန်လေပြီ။ (အင်္ဂါသုံးပါးကား အယောင်၊ ပင်းယောင်၊ ဆွဲယောင် ဆောင်ခြင်းတည်း။ ပါဠိတော်-၄၁၃။) တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ကိစ္ဆာလဒ္ဓံ ပိယံ ပုတ္တံ” နှိ အာဒိ-... အစရှိသောစကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ။

(ဋ္ဌ။ ၂၁၁။) တတ္ထ- ထို ကိစ္ဆာလဒ္ဓံ ပိယံ ပုတ္တံ အစရှိသောစကားရပ်၌၊ ကိစ္ဆာ လဒ္ဓန္တိ -ကား၊ ကိစ္ဆေန ကသိရေန- ဆင်းရဲငြိုငြင်သဖြင့် (ခဲခဲယဉ်းယဉ်း)၊ စိရကာလပတ္ထနာယ- ကြာမြင့်စွာသောကာလပတ်လုံး ဆုတောင်းခြင်းဖြင့်၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သော။ အဘိဇာတန္တိ- ကား၊ ဇာတိသမ္ပန္န- အမျိုးဇာတ်နှင့်ပြည့်စုံသော၊ ကာယဇုတိယာ စေဝ- ကိုယ်၏ထွန်းပခြင်းနှင့်

လည်းကောင်း၊ ဉာဏဇုတိယာ စ - ဉာဏ်၏ထွန်းပခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတတ္တာ - ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဇုတိန္ဒရံ - ထွန်းပခြင်း အလင်းကို ဆောင်သော။ သေတစ္ဆတ္တံ ဓာရယိတွာန၊ သယနေ ပေါသေတိ မံ ပိတာတိ - ကား၊ မေ - ငါ၏၊ ပိတာ - ခမည်းတော်ဖြစ်သော၊ ကာသိရာဇာ - ကာသိမင်းကြီးသည်၊ “နံ ကုမာရံ - ထိုမင်းသားကို၊ ရဇော ဝါ - မြူသည်လည်းကောင်း၊ ဥဿာဝေါ ဝါ - ဆီးနှင်းသည်လည်းကောင်း၊ မာ ဥပဟညိ - မညှဉ်းဆဲပါစေသတည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ ဇာတကာလတော - မွေးဖွားရာအချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ - စ၍၊ သေတစ္ဆတ္တဿ - ထီးဖြူ၏၊ ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌၊ သိရိသယနေ - ကျက်သရေရှိသော အိပ်ရာ၌၊ သယာပေတွာ - အိပ်စေ၍၊ မဟန္တေန - များစွာသော၊ ပရိဝါရေန - အခြံအရံဖြင့်၊ မံ - ငါ့ကို၊ ပေါသေတိ - မွေးမြူ၏။

၅၁။ သယနဝရေ - မြတ် (ကောင်းမွန်)သော အိပ်ရာ၌၊ နိဒ္ဒါယမာ - နော - အိပ်သည်ဖြစ်၍၊ ပဗုဇ္ဈိတွာ - နိုးသည်ရှိသော်၊ အဟံ - သည်၊ ဩလောကေန္တော - ကြည့်သည်ရှိသော်၊ ပဏ္ဍရံ - ဖြူစင်သော၊ သေတစ္ဆတ္တံ - ထီးဖြူကို၊ အဒ္ဓသံ - မြင်ပြီ။ ယေနာဟံ နိရယံ ဂတောတိ - ကား၊ ယေန သေတစ္ဆတ္တေန - အကြင်ထီးဖြူကြောင့်၊ တတော - ထိုဘဝမှ၊ တတိယေ အတ္တဘာဝေ - သုံးခုမြောက်သော အတ္တဘော (ဘဝ)၌၊ (ကိုယ်၏အဖြစ်၌ လည်းဟူ၏)။ အဟံ - သည်၊ နိရယံ - ငရဲသို့၊ ဂတော - ရောက်ရ၏။ သေတစ္ဆတ္တသီသေန - ထီးဖြူကို အဦးမူ (ခေါင်းတပ်)သဖြင့်၊ ရန္တံ - မင်း၏ အဖြစ်ကို၊ ဝဒတိ - ဆို၏၊ (ဤစကားရပ်ဖြင့် ထီးဖြူကြောင့် ငရဲသို့ ကျရောက် ရဟူသောစကား ပဓာနနည်း။ ဥပလက္ခဏနည်း ဖြစ်ကြောင်းပြ)။

၅၂။ သဟ ဒိဋ္ဌဿ မေ ဆတ္တန္တိ - ကား၊ တံ သေတစ္ဆတ္တံ - ထို ထီးဖြူကို၊ ဒိဋ္ဌဿ ဒိဋ္ဌဝတော - မြင်ခြင်းရှိသော၊ မေ - ငါ၏သန္တာန်၌၊ တေန ဒဿနေန - ထိုမြင်ခြင်းနှင့်၊ သဟ - တကွ၊ ဒဿနသမကာလမေဝ - မြင်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်သော ကာလ၌သာလျှင်၊ ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော -

အနက်တည်း။ တာသော ဥပ္ပန္နိ ဘောရေါတိ- ကား၊ သုပရိဝိဒိတာဒိနဝတ္ထာ-
 ကောင်းစွာ ပိုင်းခြား၍သိအပ်သော အပြစ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဘယာန-
 ကော- ကြောက်ခြင်းကို ဖြစ်စေတတ်သော၊ စိတ္တုတြာသော-စိတ်၏ထိတ်
 လန့်ခြင်းသည်၊ ဥဒပါဒိ- ထင်ရှားဖြစ်ပြီ။ ဝိနိစ္ဆယံ သမာပန္နော၊ ကထာဟံ
 ဣမံ မုဉ္ဇိဿန္တိ- ကား၊ ကထံ န ခေါ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အဟံ- သည်၊
 ကာဠကဏ္ဍိ-^၁ ယုတ်မာသော၊ ဝါ- ကျက်သရေမရှိသော၊ ဣမံ ရန္တံ- ဤ
 မင်း၏အဖြစ်ကို၊ မုဉ္ဇေယျ- စွန့်လွှတ်ရပါအံ့နည်း^၂၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊
 ဝိစာရဏံ- စိစစ်ခြင်းသို့၊ အာပန္နိ- ရောက်ပြီ။

၅၃။ ပုဗ္ဗသာလောဟိတာ မယုန္တိ- ကား၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့၌၊ ဧကသ္မိ
 အတ္တဘာဝေ- တစ်ခုသော ကိုယ်၏အဖြစ်(ဘဝ)၌၊ မမ- ငါ၏၊ မာတုဘူတ-
 ပုဗ္ဗာ- မယ်တော်ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော၊ (ဒေဝတာ ၌ စပ်) တသ္မိ ဆတ္တေ- ထိုထီးဖြူ
 ၌၊ အဓိဝတ္ထာ- စွဲ၍တည်နေသော၊ ဝါ- စောင့်နေသော၊ မယု-ငါ၏၊
 အတ္တကာမိနိ- အကျိုးစီးပွားကို အလိုရှိသော၊ ဟိတေသိနိ- အကျိုးစီးပွားကို
 ရှာမှီးလေ့ရှိသော၊ ဒေဝတာ- နတ်သမီးသည်။ သာ မံ ဒိသ္မာန ဒုက္ခိတံ၊
 တီသု ဌာနေသု ယောဇယိတိ- ကား၊ သာ ဒေဝတာ- ထိုထီးစောင့် နတ်
 သမီးသည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ စေတော ဒုက္ခေန-
 စိတ်ဆင်းရဲခြင်းဖြင့်၊ ဒုက္ခိတံ- ဆင်းရဲသို့ရောက်နေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ-မြင်၍၊
 မူဂပက္ခဗမိရဘာဝသင်္ခါတေသု- အ သည်၏အဖြစ် ဆွံသည်၏အဖြစ် ထိုင်း
 သည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်ကုန်သော၊ တီသု- သုံးပါးကုန်သော၊ ရဇ္ဇဒုက္ခတော-
 မင်း၏အဖြစ်ဟူသော ဒုက္ခမှ၊ နိက္ခမနကာရဏေသု- ထွက်မြောက်ခြင်း၏
 အကြောင်းတို့၌၊ ယောဇေသိ- ယှဉ်စေပြီ။

၅၄။ ပဏ္ဍိစ္စယန္တိ^၁- ကား၊ ပဏ္ဍိစ္စံ- ပညာရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ-
 ၁။ ကာဠကဏ္ဍိ။ ။ (ထိ၊ ပု) ကာဠ+✓ကရ+ဏ၊ ဤ။ အတ္တနော နိဿယံ
 ကာဠဝဏ္ဏသဒိသံ ကရောတိ အပ္ပကာသကတ္တာတိ ကာဠကဏ္ဍိ။ ကရတော ဏော၊
 ရဿ ဏော၊ ဤ စ။ (ဓာနံ၊ ဋီ။ ၈၂။) (တိပိဓာနံ၊ ၅။ ၇၂၆ လည်းရှု။)
 ၂။ ပဏ္ဍိစ္စယံ။ ။ ပဏ္ဍိတဿ ဘာဝေါ ပဏ္ဍိစ္စံ။ ပဏ္ဍိတ+ဏျ။ ဒြပ်နောင် ဘာဝ

တစ်နည်းကား၊ အယမေဝ- ဤပဏ္ဍိတံ ဟူသော ပါဠိသည်သာ၊ ပါဠော- မူလပါဠိတည်း။ **မာ ဝိဘာဝယာတိ-** ကား၊ မာ ပကာသေဟိ- ထင်ရှားအောင် မပြုပါလင့်။ **ဗာလမတောတိ-** ကား၊ ဗာလောတိ- လူမိုက်ဟူ၍၊ ဉာတော-သိအပ်သူတည်း။ **သဗ္ဗောတိ-** ကား၊ သကလော- အလုံးစုံသော၊ အန္တောဇနော စေဝ- နန်းတွင်းသူ/သားသည်လည်းကောင်း၊ ဗဟိဇနော စ-ပြင်ပနေသူသည်လည်းကောင်း။ **သြစိနာယတူတိ-** ကား၊ ဧတံ ကာဠကဏ္ဍိ- ဤသူယုတ်မာကို၊ ဝါ- ကျက်သရေမရှိသူကို၊ နိဟရထ- နှင်ထုတ်လေကုန်၊ ဣတိ- သို့၊ အဝဇာနာတု- မထီမဲ့မြင် ပြုစေလော့။ **ဧဝံ တဝ အတ္ထော ဘဝိဿတိတိ-** ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ယထာဂုတ္တနယေန- အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ အဝဇာနိတဗ္ဗဘာဝေ- မထီမဲ့မြင် ပြုသင့်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ တုယံ- သင်အား၊ ဂေဟတော- နန်းတွင်းမှ၊ နိက္ခမနေန- ထွက်ရခြင်းကြောင့်၊ ဟိတံ- အစီးအပွားသည်၊ ပါရမိပရိပူရဏံ- ပါရမီကိုပြည့်စုံစွာဖြည့်ကျင့်ရခြင်းသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့။

(ဋ္ဌ။၂၁၂။)၅၅။ **တေ'တံ ဝစနန္တိ-** ကား၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ- အင်္ဂါတို့ကို၊ အဓိဋ္ဌာဟိ- အဓိဋ္ဌာန်လော့၊ ဣတိ- သို့၊ တေ- သင်နတ်သမီး၏၊ ဧတံ ဝစနံ- ဤစကားကို။ (ပါဠိတော် ကရောမိ ဌံ စပ်)။ **အတ္ထကာမာသိ မေ အဗ္ဗောတိ-** ကား၊ အဗ္ဗ ဒေဝတေ- အိုနတ်သမီး၊ (တွံ- သင်သည်)၊ မမ- ငါ၏၊ အတ္ထကာမာ- အကျိုးကိုအလိုရှိသည်၊ အသိ- ဖြစ်၏။ **ဟိတကာမာတိ-** ပုဒ်သည်၊ တဿေဝ- ထိုအတ္ထကာမပုဒ်၏ပင်၊ ပရိယာယဝစနံ- ဝေဝုဇ်ပရိယာယ် စကားလှယ်တည်း။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဧတ္ထ- ဤအတ္ထကာမာ ဟိတကာမာ ဟူသောပါဠိ၌၊ သုခံ- ချမ်းသာကို၊ အတ္ထောတိ- ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ တဿ- ထိုသုခ၏၊ ကာရဏဘူတံ-

ပစ္စည်း။ ဣ ဆင့်သောကြောင့် ပညာရှိသူ၏ ဖြစ်ကြောင်းဖြစ်ရာ ပညာဂုဏ် အရ ကောက်။ ထို့နောင် ပဏ္ဍိတမေဝ ပဏ္ဍိတယံ ဟု သောတ္ထတဒ္ဓိတ်ဝိဂ္ဂဟပြု။ ပဏ္ဍိတ+ယ (ဣ) တည်း။

အကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပုည- ကောင်းမှုကို၊ ဟိတန္တိ- ဟိတ ဟူ၍၊
(ဝေဒိတဗ္ဗံ)။

၅၆။ သာဂရေဝ ထလံ လဘိန္တိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ ဝတ-
စင်စစ်၊ စောရဂေဟေ- ခိုးသူသတ်ရာ မင်းနန်းအိမ်၌၊ ဇာတော- ဖြစ်ခဲ့ရ၏၊
မေ- ငါ့အား၊ ဝတ- စင်စစ်၊ မဟာ- များသော၊ အနတ္ထော- အကျိုးမဲ့သည်၊
အဟု- ဖြစ်ခဲ့ပြီ။ ဣတိ- သို့၊ သောကသာဂရေ- သောကပင်လယ်၌၊
ဩသီဒန္တော- နစ်မြုပ်နေသော၊ အဟံ- သည်၊ တဿာ ဒေဝတာယ- ထို
ထီးစောင့်နတ်သမီး၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ သုတ္တာ- ကြားရ၍၊ သာဂရေ-
သမုဒ္ဒရာ၌၊ ဩသီဒန္တော- နစ်မြုပ်သော ယောက်ျားသည်၊ ထလံ- ကြည်း
ကုန်းဟုဆိုအပ်သော၊ ပတိဋ္ဌံ- တည်ရာကို၊ လဘတိ ဝိယ- ရသကဲ့သို့၊
(ဇဝံ-ဤအတူ)၊ ထလံ- မင်းနန်းအိမ်မှ ထွက်ခွာကြောင်း နည်းလမ်းတည်းဟူ
သော ကြည်းကုန်းဖြစ်သော၊ ပတိဋ္ဌံ- တည်ရာကို၊ အလဘိ- ရခဲ့ပြီ။
ရဇ္ဇကုလတော- မင်းမျိုး(မိသားစု)မှ၊ နိက္ခမနောပါယံ= အယံ နိက္ခမနောပိ-
ဤထွက်မြောက်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းကိုလည်း၊ အလဘိ- ရခဲ့ပြီ။
ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ တယော အင်္ဂေ အဓိဋ္ဌဟိန္တိ-
ကား၊ ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဂေဟတော- မင်းနန်းအိမ်မှ၊ နိက္ခမိ-
ထွက်ခဲ့ပြီ၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ တီဏိ- သုံးပါးကုန်သော၊ အင်္ဂါနိ-
အင်္ဂါဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ကာရဏာနိ- အကြောင်းတို့ကို၊ (တစ်နည်း)
အင်္ဂါနိ ကာရဏာနိ- အကြောင်း(အင်္ဂါ)တို့ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိ- အဓိဋ္ဌာန်ပြီ။
(တယော အင်္ဂေကား လိင်္ဂဝိပလ္လာသတည်း၊ နပုံလိင်မှ ပုံလိင်ပြန်)။

၅၇။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တာနိ- ထိုအကြောင်းအင်္ဂါသုံးပါးတို့ကို၊
သရူပတော- သရုပ်အားဖြင့်၊ ဒဿေတံ- ပြခြင်းငှါ၊ “မူဂေါ အဟောသိ”န္တိ
ဂါထံ- “မူဂေါ အဟောသိ” အစရှိသော ဂါထာကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။
တတ္ထ- ထိုဂါထာစကား၌၊ ပက္ခောတိ- ကား၊ ပိဋသပ္ပိ- ဆွဲသူတည်း၊
သေသံ- ကြွင်းသောပုဒ်အပေါင်းသည်၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူသဖြင့်

သိအပ်သည်သာလျှင်တည်း။ ဝါ - သိလွယ်သည်သာလျှင်တည်း။

ပန - ဆက်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ မဟာသတ္တေ - ဘုရားအလောင်းသည်၊
(ဒဿေန္တေ ဝိက္ခမ္ဘကတ္တားစပ်)၊ ဒေဝတာယ - ထီးစောင့်နတ်သမီးသည်၊
ဒိန္နနယေ - ပေးအပ်သောနည်း၌၊ ဌတ္တာ - တည်၍၊ ဇာတဝဿတော -
မွေးဖွားရာနှစ်မှ၊ ပဌာယ - စ၍၊ မူဂါဒိဘာဝေန - အသောအမူအရာ အစရှိ
သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္တာနံ - မိမိကိုယ်ကို၊ ဒဿေန္တေ - ပြသည်ရှိသော်၊
မာတာပိတရော - မယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဇာတိ -
အာဒယော စ - နို့ထိန်းအစရှိသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ “မူဂါနံ - အသူ
တို့၏၊ ဟနုပရိယောသာနံ နာမ - မေး၏ အဖျားမည်သည်၊ ဧဝရူပံ - ဤသို့
သဘောရှိသည်၊ န ဟောတိ - မဖြစ်။ ဗမိရာနံ - နားပင်းသူတို့၏၊
ကဏ္ဍသောတံ နာမ - နားတွင်း (နားပေါက်)မည်သည်၊ ဧဝရူပံ န ဟောတိ။
ပိဌသပ္ပိနံ - ဆွံ့သူတို့၏၊ ဟတ္ထပါဒါ နာမ - လက်ခြေတို့မည်သည်၊ ဧဝရူပါ -
ဤသို့သဘောရှိကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ - မဖြစ်ကုန်။ ဧတ္ထ - ဤမင်းသား၌၊
ဝါ - ဤသို့ ဆွံ့အ ပင်းရာ၌၊ ကာရဏေန - အကြောင်းသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ -
ရှိရာ၏၊ နံ - ထိုမင်းသားကို၊ ဝါ - ထိုအကြောင်းကို၊ ဝီမံသိဿာမ - စူးစမ်း
ကုန်တော့အံ့၊ “ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံစည်၍၊ “တာဝ - ရှေ့ဦးစွာ၊
ခီရေန - နို့ဖြင့်၊ ဝီမံသိဿာမ - ကုန်အံ့၊ ဣတိ - သို့၊ သကလဒိဝသံ -
အလုံးစုံသောနေပတ်လုံး၊ ဝါ - တစ်နေ့ကုန်၊ ခီရံ - နို့ရည်ကို၊ န ဒေန္တိ -
မပေးကြကုန်၊ သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ သုဿန္တောပိ - ခြောက်ကပ်
သော်လည်း၊ ဝါ - နို့ငတ်သော်လည်း၊ ခီရတ္ထာယ - နို့စို့ခြင်းအကျိုးငှာ၊
သဒ္ဓံ - အသံကို၊ န ကရောတိ - မပြု။

အထ - ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ မာတာ - မယ်
တော်သည်၊ “မေ - ငါ၏၊ ပုတ္တော - သားတော်သည်၊ ဆာတော - ဆာလောင်
နေပြီ၊ အဿ - ထိုသားတော်အား၊ ခီရံ - နို့ရည်ကို၊ ဒေထ - ပေးကြကုန်
လော့၊ “ဣတိ - ဤသို့ပြော၍၊ ခီရံ - နို့ရည်ကို၊ ဒါပေသိ - ပေးစေပြီ၊

ဧဝံ- ဤသို့၊ အန္တရန္တရာ- အကြားအကြား၌၊ ဝါ- ရံခါရံခါ၊ ခီရံ- နို့ရည်ကို၊
 အဒတ္တာ- မပေးမူ၍၊ ဧကသံဝစ္ဆရံ- တစ်နှစ်ပတ်လုံး၊ ဝီမံသန္တာပိ- စုံစမ်းကြ
 ပါကုန်သော်လည်း၊ အန္တရံ- အရေးအခွင့်ကို၊ န ပဿီသု- မမြင်ကြကုန်။
 တတော- ထိုမှနောက်၌၊ “ကုမာရကာ နာမ- ကလေးသူငယ်တို့မည်သည်၊
 ပူဝဓဇ္ဇကံ- မုန့်ခဲဖွယ်ကို၊ ပိယာယန္တိ- ချစ်မြတ်နိုးကြကုန်၏၊ ဖလာဖလံ-
 သစ်သီးကြီးငယ်ကို၊ ပိယာယန္တိ။ ကိဠနဘဏ္ဍကံ- ကစားစရာကို၊ ပိယာယန္တိ။
 ဘောဇနံ- စားစရာကို၊ ပိယာယန္တိ”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တာနိ တာနိ
 ပလောဘနိယာနိ- ထိုထို လိုချင်ဖွယ်(ဖြားယောင်းစရာ)အာရုံတို့ကို၊ ဥပနေ-
 တွာ- အနီးသို့ကပ်ဆောင်၍၊ ဝိမံသနဝသေန- စုံစမ်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 ပလောဘေန္တာ- ဖြားယောင်းကြကုန်သည်ရှိသော်၊ ယာဝ ပဉ္စဝဿကာလာ-
 ငါးနှစ်တိုင်အောင်၊ အန္တရံ- အရေးအခွင့်ကို၊ န ပဿီသု။ အထ- ထိုမှနောက်
 ၌၊ နံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ “ဒါရကာ နာမ- သူငယ်တို့မည်သည်၊
 အဂ္ဂိတော- မီးမှ၊ ဘာယန္တိ- ကြောက်ကြကုန်၏၊ မတ္တဟတ္ထိတော- အမုန်
 ယစ်သောဆင်မှ၊ ဘာယန္တိ၊ သပ္ပတော- မြွေမှ၊ ဘာယန္တိ၊ ဥက္ခိတ္တာသိက-
 ပုရိသတော- (ဥက္ခိတ္တ+အသိ+ဣက+ပုရိသ) မြှောက်ချီအပ်သော သံလျက်ရှိ
 သော ယောက်ျားမှ၊ ဘာယန္တိ၊ တေဟိ- ထိုကြောက်မက်ဖွယ်တို့ဖြင့်၊
 ဝိမံသိဿာမ- စုံစမ်းကုန်ဦးအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ယထာ- အကြင်သို့
 သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သံဝိဒဟိယမာနေ- စီမံအပ်သည်ရှိသော်)၊
 တေဟိ- ထိုကြောက်မက်ဖွယ်တို့ ဖြင့်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းအား၊
 အနတ္ထော- အကျိုးမဲ့သည်၊ န ဇာယတိ- မဖြစ်၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာ
 အားဖြင့်၊ ပုရိမမေဝ- ရှေးဦးစွာသာလျှင်၊ သံဝိဒဟိတွာ- စီမံတိုင်ပင်၍၊
 အတိဘယာနကာကာရေန- အလွန် ကြောက်လန့်ဖွယ် အခြင်းအရာအားဖြင့်၊
 ဥပဂစ္ဆန္တေ- အနီးသို့ ချဉ်းကပ်လာ သည်တို့ကို၊ ကာရေသု- ပြုစေကြကုန်ပြီ။
 (ဋ္ဌ။၂၁၃။)မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ နိရယဘယံ- ငရဲဘေးကို၊
 အာဝဇ္ဇေတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ “ဣတော- ဤဘေးထက်၊ သတဂုဏေန-
 အဆအရာဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟဿဂုဏေန- အဆအထောင်ဖြင့်လည်း

ကောင်း၊ သတသဟဿဂုဏေန - အဆအသိန်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိရယော-
 ငရဲဘေးကို၊ ဘာယိတဗ္ဗော - ကြောက်ထိုက်၏”။ ဣတိ - သို့၊ နိစ္စလောဝ-
 တုန်လှုပ်မှုမရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ - ဖြစ်၏၊ ဧဝမိ - ဤသို့လည်း၊
 ဝီမံသိတွာ - စုံစမ်း၍၊ အန္တရံ - အရေးအခွင့်ကို၊ န ပဿန္တာ - မမြင်ကြ
 ကုန်သည်ရှိသော်၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ “ဒါရကာ နာမ - ကလေးတို့မည်သည်၊
 သမဇ္ဇတ္ထိကာ - ပွဲလမ်းကချေသဘင်ဖြင့်အလိုရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တိ - ဖြစ်ကုန်
 ၏”။ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ သမန္တံ - ပွဲလမ်းကချေသဘင်ကို၊ ကာရေတွာပိ-
 ပြုစေ၍လည်းကောင်း၊ မဟာသတ္တံ - ဘုရားအလောင်းကို၊ သာဏိယာ-
 တင်းတိန်ကန်လန်ကာဖြင့်၊ ပရိက္ခိပိတွာ - ကာရံ၍၊ အဇာနန္တဿေဝ-
 မသိစဉ်ပင်လျှင်၊ စတုသု - လေးပါးကုန်သော၊ ပဿေသု - နံပါးတို့၌၊
 သင်္ခံသဒ္ဓေဟိ - ခရသင်းသံတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘေရိသဒ္ဓေဟိ စ - စည်ကြီး
 သံတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟသာ - အဆောတလျှင်၊ ဧကနိန္နာဒံ - တစ်ခု
 သော ပဲ့တင်ထပ်သည်ကို၊ ကာရေတွာပိ - ပြုစေ၍လည်းကောင်း၊ အန္တ-
 ကာရေ - အမှိုက်မှောင်ထဲ၌၊ ဃဋ္ဌေဟိ - အိုးတို့ဖြင့်၊ ဒီပံ - ဆီမီးကို၊
 ဥပနေတွာ - အနီးသို့ ဆောင်ယူ၍၊ သဟသာ - လျှင်၊ အာလောကံ - အလင်း
 ရောင်ကို၊ ဒဿေတွာပိ - ပြု၍လည်းကောင်း၊ သကလသရီရံ - တစ်ကိုယ်
 လုံးကို၊ ဖာဏိတေန - တင်လဲဖြင့်၊ မက္ခေတွာ - လိမ်းကျံ၍၊ ဗဟုမက္ခိကေ-
 ယင်များစွာရှိသော၊ ဌာနေ - နေရာ၌၊ နိပဇ္ဇာပေတွာပိ - အိပ်စေ၍လည်း
 ကောင်း၊ နှာပနာဒီနိ - ရေချိုးခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အကတွာ - မပြုမူ၍၊
 ဥစ္စာရပဿာဝမတ္ထကေ - ကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့၏အထက်၌၊ နိပန္နံ - အိပ်စက်
 နေရသည်ကို၊ အဇ္ဈပေက္ခိတွာပိ - လျစ်လျူရှု ဂရမပြုမူ၍လည်းကောင်း၊
 တတ္ထ စ - ထိုကျင်ကြီးကျင်ငယ်တို့၏ အထက်၌လည်း၊ ပလိပန္နံ - လိမ်းကျံ
 ပေလျက်၊ သယမာနံ - အိပ်နေသည်ကို၊ ပရိဟာသေဟိ - ပြောင်လှောင်
 ပျက်ရယ်ပြုခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အက္ခောသနေဟိ စ - ဆဲရေးခြင်းတို့ဖြင့်
 လည်းကောင်း၊ ဃဋ္ဌေတွာပိ - ထိခိုက်၍လည်းကောင်း၊ ဟေဌာမဉ္ဇေ - ညောင်
 စောင်းခုဋ်အောက်၌၊ အဂ္ဂိကပလ္လံ - မီးအိုးကင်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊

ဥဏှသန္တာပေန- အပူဖြင့် ပူလောင်ခြင်းဖြင့်၊ ဝါ- အပူရှိန်ဖြင့်၊ ပိဋေတွာပိ- နှိပ်စက်၍လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ နာနာဝိဓေဟိ- အထူးထူး အပြားပြား များကုန်သော၊ ဥပါယေဟိ- နည်းလမ်းတို့ဖြင့်၊ ဝိမံသန္တာပိ- စုံစမ်းကြကုန်သော်လည်း၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ အန္တရံ န ပဿိသု။

ဟိ- မှန်၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံအကဲစမ်းရာတို့၌၊ နိရယဘယမေဝ- ငရဲဘေးကိုသာလျှင်၊ အာဝဇ္ဇေတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို၊ အဝိကောပေန္တော- မပျက်စေဘဲ၊ နိစ္စလောဝ- လျှင်၊ အဟောသိ။ ဧဝံ- သို့၊ ပန္နရသဝဿာနိ- တစ်ဆယ့်ငါးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဝိမံသိတွာ- စုံစမ်း၍၊ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ သောဠသဝဿကာလေ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်ရှိသောအချိန်၌၊ “ပိဋသပ္ပိနော ဝါ- ဆွဲသူတို့သည် သော်လည်း၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ပါစေကုန်၊ မူဂဗဓိရာ ဝါ- အ၊ သူ နားပင်းသူတို့ သည်သော်လည်း၊ ဟောန္တု။ (တေ- ထိုဆွဲအ နားပင်းသူတို့သည်)၊ ရဇနီယေသု- တပ်မက်ဖွယ် အာရုံတို့၌၊ အရဇန္တော- မတပ်မက်သူတို့မည် သည်၊ ဒုဿနီယေသု- ပြစ်မှားဖွယ်အာရုံတို့၌၊ အဒုဿန္တာ နာမ- မပြစ်မှား သူတို့မည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိကုန်။ (ဤအတ္ထိကား “အတ္ထိ ဣမသ္မိံ ကာယေ ကေသာ”၌ ပါသော အတ္ထိကဲ့သို့ နိပါတ်ပုဒ်တည်း၊ အာချာတ်ပုဒ်မဟုတ်)။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းအား၊ နာဠကာနိ- ကချေ သည်တို့ကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌပေတွာ- ပြုစုလုပ်ကျွေးစေ၍၊ ဝိမံသိဿာမ- စုံစမ်း ကုန်ဦးအံ့။” ဣတိ- ဤသို့၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ဂန္ဓောဒကေန- နံသာရေ ဖြင့်၊ နာပေတွာ- ရေချိုးစေ၍၊ ဒေဝပုတ္တံ ဝိယ- နတ်သားကဲ့သို့၊ အလင်္ကာ- ရိတွာ- တန်ဆာဆင်၍၊ ဒေဝဝိမာနကပ္ပံ- နတ်ဘုံဗိမာန်နှင့်တူသော၊ (ပါသာဒံ ၌ စပ်) ပုပ္ဖဂန္ဓဒါမာဒီဟိ- ပန်းဆိုင်၊ နံသာဆိုင်အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဧကာ- မောဒပမောဒံ- ထပ်တူထပ်မျှ ဝမ်းမြောက်ခြင်း၊ အပြားအားဖြင့် ဝမ်းမြောက် ခြင်းရှိသော၊ ပါသာဒံ- ပြာသာဒ်ထက်သို့၊ အာရောပေတွာ- တက်ရောက်စေ (တင်)၍၊ ဥတ္တမရူပဓရာ- မြတ်သော အဆင်းကိုဆောင်ကုန်သော၊ ဘာဝဝိ-

လာသသမ္ပန္နာ- ချစ်ခင်ဖွယ်တင့်တယ်စမ္ပယ် ခြင်းနှင့်ပြည့်စုံကုန်သော၊
ဒေဝတ္ထရာပဋိဘာဂါ- နတ်သမီးနှင့်တူကုန်သော၊ ဣတ္ထိယော- မိန်းမတို့ကို၊
ဥပဋ္ဌပေသုံ- ပြုစုလုပ်ကျွေးစေကြကုန်ပြီ။ ကိ ဥပဋ္ဌပေသုံ- အဘယ်သို့
ပြုစုလုပ်ကျွေးစေကြကုန်သနည်း၊ “ဂစ္ဆထ- သွားကြကုန်။ နစ္စာဒီဟိ-
ကခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ အဘိရမာပေထ- မွေ့လျော်
ကြစေကုန်”။ ဣတိ- သို့၊ ဥပဋ္ဌပေသုံ- ကုန်ပြီ။ တာ- ထိုမိန်းမတို့သည်၊
ဥပဂန္တာ- အနီးသို့သွား၍၊ တထာ- ထိုစေခိုင်းသည့်အတိုင်း၊ ကာတုံ-
ပြုခြင်းငှါ၊ ဝါယမိသု- အားထုတ်ကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း
သည်၊ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နကာယ- ပညာနှင့်ပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဣမာ-
ဤမိန်းမတို့သည်၊ မေ- ငါ၏၊ သရီရသမ္ပဿံ- ကိုယ်၏အတွေ့အထိကို၊
မာ ဝိန္နိသု- မရရှိကြပါစေနှင့်”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အဿာသပဿာ-
သေ- ထွက်သက်ဝင်သက်တို့ကို၊ နိရန္တိ- ချုပ်တည်းထားလေပြီ၊ ဝါ-
အောင့်ထားလေပြီ။ တာ- ထိုမိန်းမတို့သည်၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊
သရီရသမ္ပဿံ- ကိုယ်၏အတွေ့အထိကို၊ အဝိန္နန္တိယော- မရကြကုန်သည်
ဖြစ်၍၊ “ဧသ- ဤသူသည်၊ ထဒ္ဓသရီရော- ခက်ထန်မာကျောသောကိုယ်ရှိ
၏။ အယံ- ဤသူသည်၊ န မနုဿော- လူမဟုတ်၊ ယက္ခော- ဘီလူးသည်၊
ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ပက္ကမိသု- ဖဲခွာသွားကြ
ကုန်ပြီ။

ဧဝံ- ဤသို့၊ သောဠသဝဿာနိ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊
သောဠသဟိ- တစ်ဆယ့်ခြောက်ပါးကုန်သော၊ မဟာဝိမံသာဟိ- အကြီးစား
စုံစမ်း (အလိုစမ်း)ခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အနေကာဟိ- များစွာကုန်သော၊

၁။ မဟာဝိမံသာ ၁၆ ပါး။ ။ တေမိယမင်းသားသည် ဆွံ့, အ, နားထိုင်းသူ
မဟုတ်ကြောင်း ပေါ်လွင်စေရန် မွေးဖွားပြီးချိန်မှ ၁၆ နှစ်ပြည့်သည့် အချိန်အထိ
နှစ်အလိုက် အထူးပြု အလိုစမ်းမှု အကြီးစား ၁၆ မျိုးဖြင့် အလိုစမ်းခံခဲ့ရသည်။
ယင်းတို့မှာ- နို့, မုန့်, ခဲဖွယ်ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ သစ်သီးကြီးငယ်ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊
ကစားစရာ အရုပ်စသည်ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ စားစရာဘောဇဉ်ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊

ခုဒ္ဒကဝီရိယသဟိ စ - အငယ်စားစုံစမ်း (အလိုစမ်း)ခြင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊
 ပရိဂ္ဂဏှိတုံ - သိမ်းဆည်းခြင်းငှာ၊ အသက္ကဏှဏိတွာ - မစွမ်းနိုင်မူ၍၊ မာတာ-
 ပိတရော - မယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်။ “တာတ တေမိယကုမာရ-
 ချစ်သား တေမိယမင်းသား၊ မယံ - ငါတို့သည်၊ တဝ - သင်၏၊ အမူဂါဒိ-
 ဘာဝံ - အ၊ သူမဟုတ်ခြင်း အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနာမ - သိကြကုန်၏၊
 ဟိ - မှန်၊ တေသံ - ထိုအ၊ သူသည်တို့၏၊ ဧဝရူပါနိ - ဤသို့သဘောရှိကုန်
 သော၊ မုခကဏ္ဍသောတပါဒါနိ - ပါးစပ် နားပေါက် ခြေတို့သည်၊ န
 ဟောန္တိ - မဖြစ်ကုန်။ တံ - သင်ချစ်သားသည်၊ (လဒ္ဓပုတ္တကော ဌံ ပုတ္တကော
 ဝယ် စပ်)။ ဝါ - ကို၊ (ပတ္တေတွာနှင့် လဒ္ဓပုတ္တကောဝယ် လဒ္ဓ ဌံ စပ်)။
 အမှေဟိ - တို့သည်၊ ပတ္တေတွာ - တောင့်တ၍၊ လဒ္ဓပုတ္တကော - ရအပ်သော
 သားငယ်တည်း၊ နော - ငါတို့ကို၊ မာ နာသေဟိ - မဖျက်ဆီးပါနှင့်၊ သကလ-
 ဇေဗ္ဗဒီပေ - အလုံးစုံသောဇေဗ္ဗဒီပံကျွန်း၌၊ ရာဇနံ - မင်းတို့၏၊ သန္တိကာ-
 အထံမှ၊ ဂရဟတော - ကဲ့ရဲ့ခြင်းမှ၊ မောစေဟိ - လွတ်မြောက်ပါစေလော့”၊
 ဣတိ - ဤသို့၊ သဟ - အတူတကွလည်းကောင်း၊ ဝိသုံ ဝိသုံ စ -
 သီးခြားသီးခြားလည်းကောင်း၊ အနေကဝါရံ - အကြိမ်များစွာ၊ ယာစိသု-
 တောင်းဆိုကြကုန်ပြီ။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ တေဟိ - ထို
 မယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ယာစိယမာနောပိ - တောင်းဆို
 အပ်ပါသော်လည်း၊ အသုဏန္တော ဝိယ - မကြားသူကဲ့သို့၊ ဟုတွာ - ဖြစ်၍၊
 နိပဇ္ဇိ - အိပ်လေပြီ။

(ဋ္ဌ။၂၁၄။) ၅၈။ အထ - ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ - ကာသိမင်းကြီးသည်၊ မဟာ -

မီးဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ မုနိယစ်ဆင်တို့ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ မြွေဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊
 ကပ္ပသဘင်ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ သန်လျက်ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ ခရသင်းမှုတ်၍ အလိုစမ်း
 ခြင်း၊ စည်သံဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ ဆီမီးဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ တင်းလဲလိမ်းကျံ၍
 အလိုစမ်းခြင်း၊ ကျင်ကြီး၊ ကျင်ငယ်ဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊ မီးကျိုးတွင်းဖြင့် အလိုစမ်းခြင်း၊
 ကချေသည်ကညာများကို ပြုစုလုပ်ကျွေးစေ၍ အလိုစမ်းခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ (ဇာ၊
 ၅။ ၆။ ၆-၁၁။)

သတ္တဿ - ဘုရားအလောင်း၏၊ ဥဘော - နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပါဒေ -
 ခြေတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကဏ္ဍသောတေ - နားတွင်း(နားပေါက်)တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဇိဝံ - လျှာကိုလည်းကောင်း၊ ဥဘော - နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဟတ္ထေ
 စ - လက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ကုသလေဟိ - ကျွမ်းကျင်ကုန်သော၊
 ပုရိသေဟိ - ယောက်ျားတို့ကို၊ (ကာရိတ်ကံ) ဝိမံသာပေတွာ - စုံစမ်းစေ၍၊
 “အပိဋ္ဌသပ္ပိအာဒိနံ ဝိယ - မဆွံ့သူ အစရှိသူတို့၏ကဲ့သို့၊ အဿ - ထိုဘုရား
 အလောင်း၏၊ ပါဒါဒယော - ခြေအစရှိသည်တို့သည်၊ ယဒိပိ (ဟောန္တိ) -
 အကယ်၍လည်း ရှိပါကုန်၏၊ တထာပိ - ထိုသို့ရှိပါကုန်သော်လည်း၊ အယံ -
 ဤဘုရားအလောင်းသည်၊ ပိဋ္ဌသပ္ပိမညေ - ဆွံ့သူကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ မူဂဗမိရော
 မညေ - အ,သူ နား ထိုင်းသူကဲ့သို့ဖြစ်၏၊ ဤဒိသေ - ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊
 ကာဠကဏ္ဍိပုရိသေ - ကျက်သရေကင်းကွာ ယုတ်မာသောယောက်ျားသည်၊
 ဣမသ္မိံ ဂေဟေ - ဤမင်းနန်းအိမ်၌၊ ဝသန္တေ - နေသည်ရှိသော်၊ ဇီဝိတဿ
 ဝါ - အသက်၏လည်းကောင်း၊ ဆတ္တဿ ဝါ - ထီးနန်း၏လည်းကောင်း၊
 မဟေသိယာ ဝါ - မိဖုရားခေါင်ကြီး၏လည်းကောင်း၊ တယော - သုံးမျိုးကုန်
 သော၊ အန္တရာယာ - အန္တရာယ်တို့သည်၊ ပညာယန္တိ - ထင်ကုန်၏”၊ ဣတိ -
 သို့၊ လက္ခဏပါဌကေဟိ - လက္ခဏာဖတ်ဆရာတို့သည်၊ ဣဒါနိ - ယခု
 အခါ၌၊ ကထိတံ - ဟောကြားပြောဆိုအပ်ပြီ။ ဇာတဒိဝသေ ပန - ဖွားမြင်
 ရာနေ၌ကား၊ “တုမှာကံ - သင်မင်းကြီးတို့၏၊ ဒေါမနဿပရိဟရဏတ္ထံ -
 နှလုံးမသာယာခြင်းကို ပယ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ‘ညေပုညလက္ခဏော’တိ -
 ‘ဘုန်းကျက်သရေ အမှတ်အသားပါရှိသူ’ဟု၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ခဲ့ပြီ”၊ ဣတိ -
 သို့၊ အမစ္စေဟိ - အမတ်တို့သည်၊ အာရောစိတံ - လျှောက်တင်အပ်သော
 စကားကို၊ သုတွာ - ကြား၍၊ အန္တရာယဘယေန - အန္တရာယ်ဘေးမှ၊
 ဘိတော - ကြောက်သည်ဖြစ်၍၊ “ဂစ္ဆထ - သွားကြကုန်၊ နံ - ထိုမင်းသားကို၊
 အဝမင်္ဂလရထေ - မင်္ဂလာမရှိသောရထား၌၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ - အိပ်စေ၍၊
 ပစ္ဆိမဒ္ဓါရေန - အနောက်တံခါးဖြင့်၊ နိဟရာပေတွာ - ထုတ်ဆောင်စေ၍၊
 အာကသုသာနေ - လူသေမြုပ်ရာ မြေသုသာန်၌၊ နိဓဏထ - တူးမြုပ်ကြ

ကုန်”။ ဣတိ- သို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းလေပြီ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ- ကြား၍၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ “စိရဿံ ဝတ- ကြာမြင့်လေပြီ တကား၊ မေ-ငါ၏၊ မနောရထော- စိတ်အလိုသည်၊ မတ္ထကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏိဿတိ- ရောက်ပေတော့အံ့”။ ဣတိ- သို့၊ ဟဋ္ဌော-ရွှင်လန်းသော စိတ်ရှိသည်၊ ဥဒဂ္ဂေါ- တက်ကြွသောကိုယ်စိတ်ရှိ သည်၊ အဟောသိ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “တတော မေ ဟတ္ထပါဒေစာ”တိ အာဒိ- အစရှိသည်ကို၊ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ- ထို“တတော မေ ဟတ္ထပါဒေ စ”အစရှိသောစကားရပ်၌၊ မဒ္ဒိယာတိ- ကား၊ မဒ္ဒနဝသေန- နိပ်နယ်(ဆုပ်ကိုင်)သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိမံသိတွာ- စုံစမ်း၍။ အနုနတန္တိ- ကား၊ ဟတ္တာဒိဟိ- လက်အစရှိသည် တို့ဖြင့်၊ အဝိကလတံ- မချို့တဲ့သည်၏အဖြစ်ကို။ နိန္ဒိသုန္တိ- ကား၊ “ဧဝံ- ဤသို့၊ အနုနာဝယဝေါ- မချို့တဲ့မယုတ်လျော့သော ခန္ဓာကိုယ်အစိတ်အပိုင်း (အင်္ဂါ) ရှိသည်၊ သမာနောပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ မူဂါဒိ ဝိယ- အသောသူ အစရှိသည်ကဲ့သို့၊ ဒိဿမာနောပိ- ထင်သည်ဖြစ်၍၊ “အယံ- ဤယောက်ျား သည်၊ ကာဠကဏ္ဍိပုရိသော- ကျက်သရေကင်းကွာ ယုတ်မာသောယောက်ျား တည်း၊ (ဧသော- ဤယောက်ျားသည်၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေတုံ- ပြုစေခြင်းငှာ၊ အာဗ္ဗော- မထိုက်ကုန်”။ ဣတိ- သို့၊ ဂရဟိသု- ကဲ့ရဲ့ကြ ကုန်ပြီ။ “နိဒ္ဒိသု”န္တိပိ “နိဒ္ဒိသု”ဟူ၍လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏။ ဝဒိသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- နိဒ္ဒိသုပုဒ်၏ အနက်တည်း။

၅၉။ ဆဇ္ဇနံ အနုမောဒိသုန္တိ- ကား၊ ရာဇေဿနတ္ထံ- မင်းကို ဖူးမြင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာဂတာ- ရောက်ရှိလာကြကုန်သော၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံ ကုန်သော၊ ဇနပဒဝါသိနောပိ- ဇနပုဒ်နေသူလူတို့သည်လည်းကောင်း၊ သေနာပတိ ပရောဟိတပုမုခါ- စစ်သူကြီး ပုရောဟိတ်အမတ်အမှူးရှိကုန် သော၊ ရာဇပုရိသာ- မင်းခစားယောက်ျားတို့သည်လည်းကောင်း၊ တေ

သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော ထိုပြည်သူပြည်သား မင်းခစား
 ယောက်ျားတို့သည်၊ ဧကမနာ သမာနစိတ္တာ- တူသောစိတ်သဘောရှိကြကုန်
 သည်၊ ဟုတွာ၊ အန္တရာယ ပရိဟရဏတ္ထံ- အန္တရာယ်ကို ဖယ်ရှားခြင်းအကျိုး
 ငှာ၊ ရညာ- ကာသိမင်းကြီးသည်၊ အာဏတ္တာ- စေခိုင်းအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊
 ဘူမိယံ- မြေ၌၊ နိဓဏနဝသေန- တူးမြှုပ်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မမ- ငါ့ကို၊
 ဆဇ္ဇနံ- စွန့်ပစ်ခြင်းကို၊ မုခသင်္ကောစံ- မျက်နှာရှုံ့ခြင်းကို၊ အကတွာ-
 မပြုမူ၍၊ အဘိမုခဘာဝေန- ရှေးရှုမျက်နှာမူသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သာဓု သုဠ-
 ကောင်းစွာ၊ ဣဒံ- ဤ (မြေ၌တူးမြှုပ်သတ်ခြင်း)အမှုကို၊ ကတ္တဗ္ဗမေဝ-
 ပြုလုပ်သင့်သည်သာတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ အနုမောဒိသု- ဝမ်းမြောက်
 (သဘောတူ)ကြကုန်ပြီ။

၆၀။ သော မေ အတ္ထော သမိဇ္ဈတတိ- ကား၊ ယဿ- အကြင်မင်း
 မလုပ်ရခြင်း၏၊ အတ္တာယ- အကျိုးငှာ၊ ယဒတ္ထံ- အကြင်မင်းမလုပ်ရခြင်း
 အကျိုးငှာ၊ တတော မူဂါဒိဘာဝါဓိဋ္ဌာနဝသေန- ထို အခြင်းအစရှိသည်၏
 အဖြစ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ (တတော၌ တောပစ္စည်းကို ကာရဏတ္ထ
 ကြံ) ဒုက္ကရစရဏံ- ခဲယဉ်းသောအကျင့်ဟုဆိုအပ်သော၊ စိဏ္ဍံ- အလေ့
 အကျင့်ကို၊ စရိတံ- ကျင့်အပ်ပြီ၊ သော အတ္ထော- ထိုအကျိုးသည်၊ မမ-
 ငါ့အား၊ သမိဇ္ဈတိ- ပြည့်စုံ၏။ မမ- ငါ၏၊ တေသံ မာတာပိတုအာဒိနံ-
 ထိုမိဘစသည်တို့၏၊ မတိ အဓိပ္ပါယ်- အလိုကို၊ သုတွာ- ကြားရ၍၊
 သော အဟံ- ထိုငါသည်၊ မမ- ငါ၏၊ အဓိပ္ပါယသမိဇ္ဈနေန- အလိုဆန္ဒ၏
 ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ ဟဋ္ဌော- ရွှင်လန်းသည်၊ အနုပဓာရေတွာ- မစူးစမ်း
 မဆင်ခြင်မူ၍၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ နိဓဏနာနုဇာနနေန- တူးမြှုပ်သတ်ခြင်းကို
 ခွင့်ပြုခြင်းကြောင့်၊ သံဝိဂ္ဂမာနသောဝ- ထိတ်လန့်သံဝေဂရသော စိတ်ရှိသည်
 သာလျှင်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ၊ ဣတိ- သို့၊ ဝစနသေသေန- စကား
 အကြွင်းနှင့်၊ သမ္ပန္နော- ပုဒ်တို့ကို စပ်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

၆၁။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကုမာရဿ- မင်းသားအား၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊

နိဓဏနေ- တူးမြုပ်သတ်ခြင်းကို၊ ရညာ- ကာသိမင်းကြီးသည်၊ အာဏတ္တေ- စေခိုင်းအပ်သည်ရှိသော်၊ စန္ဒာဒေဝီ- သည်၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ သုတ္တာ- ကြား၍၊ ရာဇာနံ- သို့၊ ဥပသင်္ကမိတ္တာ- ချဉ်းကပ်၍၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ မယံ- ငါအား၊ ဝရော- ဆုကို၊ ဒိန္နော- ပေးအပ်လေပြီ၊ မယာ- သည်၊ သော စ- ထိုဆုကိုလည်း၊ ဂဟိတကံ- ယူထားအပ်သည်ကို၊ ကတ္တာ- ပြ၍၊ ဌပိတော- ထားအပ်ပါပြီ။ တံ- ထိုဆုကို၊ မေ- ငါအား၊ ဣဒါနိ- ယခု၊ ဒေထ- ပေးကြပါကုန်။” ဣတိ- ဤသို့၊ (အာဟ)။ “ဒေဝိ- မိဖုရား၊ (ဝရံ- ဆုကို၊) ဂဏှ- ယူလော့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြီ။ “မေ- ငါ၏၊ ပုတ္တဿ- သား၏ အတွက်၊ ဝါ- အား၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ဒေထ- ပေးကြကုန်”။ ဣတိ အာဟ။ “တေ- သင်၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ကာဠကဏ္ဍီ- ကျက်သရေ ကင်းကွာ သူယုတ်မာတည်း၊ ဒါတံ- ပေးခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း”။ ဣတိ၊ အာဟ။ “ဒေဝ- အရှင်မင်းကြီး၊ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ယာဝဇီဝံ- တစ်သက်ပတ်လုံး၊ အဒေန္နော- မပေးသည်ရှိသော်၊ သတ္တဝဿာနိ- ခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဒေထ- ပေးကြပါ”။ ဣတိ အာဟ။ “တမ္ပိ- ထိုခုနစ်နှစ်တို့ပတ်လုံးလည်း၊ န သက္ကာ- မပေးနိုင်ပါ”။ ဣတိ၊ အာဟ။ ဆ ဝဿာနိ- ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ပဉ္စ ဝဿာနိ- ငါးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ စတ္တာရိ ဝဿာနိ- လေးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ တိဏိ ဝဿာနိ- သုံးနှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဒွေ ဝဿာနိ- နှစ်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ဧကံ ဝဿံ- တစ်နှစ်ပတ်လုံး၊ သတ္တ မာသေ- ခုနစ်လတို့ ပတ်လုံး၊ ဆ မာသေ- ခြောက်လတို့ ပတ်လုံး၊ ပဉ္စ မာသေ- ငါးလတို့ပတ်လုံး၊ စတ္တာရော မာသေ- လေးလတို့ ပတ်လုံး၊ တယော မာသေ- သုံးလတို့ပတ်လုံး၊ ဒွေ မာသေ- နှစ်လတို့ ပတ်လုံး၊ ဧကံ မာသံ- တစ်လ၊ အဒ္ဓမာသံ- လဝက်၊ သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်၊ ဒေထ”။ ဣတိ၊ အာဟ။ “သာဓု- ကောင်းပြီ၊ ဂဏှ- ယူလော့”။ ဣတိ၊ အာဟ။

(ဋ္ဌ။ ၂၁၅။) သာ- ထိုစန္ဒာဒေဝီ မိဖုရားခေါင်ကြီးသည်၊ ပုတ္တံ- သားတော်

တေမိယကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ- တန်ဆာဆင်စေ၍၊ “ဣဒံ- ဤတိုင်းနိုင်ငံသည်၊ တေမိယကုမာရဿ- တေမိယမင်းသား၏၊ ရဇ္ဇံ- တိုင်းနိုင်ငံတည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ နဂရေ- မြို့၌၊ ဘေရိ- စည်ကို၊ စရာပေတွာ- လှည့်လည်စေ၍၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ အလင်္ကာရာပေတွာ- တန်ဆာဆင်စေ၍၊ ပုတ္တံ- သားတော်ကို၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ- ဆင်ကျောက်ကုန်းပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ- တက်စေ(တင်)၍၊ သေတစ္ဆတ္တံ- ထီးဖြူကို၊ မတ္ထကေ- ဦးထိပ်၌၊ ကာရာပေတွာ- ဆောင်းမိုးစေ၍၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ်လှည့်သည်ကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ အာဂတံ- ပြန်ရောက်လာသောသားတော်ကို၊ အလင်္ကာတသိရိသယနေ- တန်ဆာဆင်အပ်သော ကျက်သရေရှိသော အိပ်ရာ၌၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ- အိပ်စေ၍၊ “တာတ တေမိယ- ချစ်သားတေမိယ၊ တံ- သင့်ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ သောဠသဝဿာနိ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ နိဒ္ဒံ- အိပ်ပျော်ခြင်းကို၊ အလဘိတွာ- မရမူ၍၊ ရောဒမာနာယ- ငိုသော၊ မေ- ငါ၏၊ အက္ခိနိ- မျက်လုံးတို့သည်၊ ဥပ္ပက္ကာနိ- ရဲရဲနီကုန်၏။ သောကေန- သောကကြောင့်၊ ဟဒယံ- နှလုံးသည်၊ ဘိဇ္ဇတိ ဝိယ- ကွဲသကဲ့သို့ဖြစ်၏။ တဝ- သင်၏၊ အပိဋ္ဌသပ္ပိအာဒိဘာဝံ- မဆွံ့သူအစရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဇာနာမိ- သိ၏။ မံ- ငါ့ကို၊ အနာထံ- အားကိုးစရာမဲ့သည်ကို၊ မာ ကရိ- မပြုလေလင့်”၊ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗရတ္တိ- အလုံးစုံသောညဉ့်ပတ်လုံး၊ ယာစိ- တောင်းဆိုလေပြီ။ ဣမိနာ နိယာမေန- ဤသို့သောအမှတ်အသားဖြင့်၊ ဆဒိဝသေ- ခြောက်ရက်တို့ပတ်လုံး၊ ယာစိ။ ဆဋ္ဌေ- ခြောက်ခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဒိဝသေ- နေ့၌၊ ရာဇာ- ကာသိမင်းကြီးသည်၊ သုနန္တံ နာမ- သုနန္တမည်သော၊ သာရထိ- ရထားထိန်းကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ “သွေ- နက်ဖြန်ခါ၊ ပါတောဝ- စောစောသာလျှင်၊ အဝမင်္ဂလရထေန- မင်္ဂလာမရှိသောရထားဖြင့်၊ ကုမာရံ- တေမိယမင်းသားကို၊ နိဟရိတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ အာမကသုသာနေ- သူသေမြှုပ်နှံ

၁။ ရဇ္ဇံ။ ။ ရာဇ+ဏျ။ ဤ၌ ရညော ဌာနံ ရဇ္ဇံ ဟု ဝိဂ္ဂဟကြံ။ ရဇ္ဇေနာတိ ဝိဇိတေန။ ဧကဿ ရညော အာဏာပဝတ္တိဌာနံ “ရဇ္ဇံ”န္တိ ဟိ ဝုတ္တံ ဟူသော ဋီ၊ သီ၊ သစ်၊ ၂။ ၇ နှင့် အညီတည်း။

သုသာန်၌၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ နိဓဏိတွာ- တူးမြုပ်သတ်၍၊ ပထဝိဝဗုဒ္ဓကမ္မံ-
မြေတိုးပွားခြင်းအမှုကို၊ ကတွာ- ပြုပြီးလျှင်၊ ဧဟိ- ပြန်လာခဲ့လော့”။
ဣတိ၊ အာဟ။ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဒေဝီ- စန္ဒာဒေဝီ
မိဖုရားကြီးသည်၊ “တာတ- ချစ်သား၊ ကာသိရာဇာ- သည်၊ တံ- သင့်ကို၊
သွေ- မနက်ဖြန်၊ အာမကသုသာနေ- သူသေမြုပ်နှံ မြေသုသာန်၌၊
နိဓဏိတုံ- တူးမြုပ်သတ်ခြင်းငှါ၊ အာဏာပေသိ- အမိန့်ချမှတ်လေပြီ၊ သွေ-
ဖြန်၊ မရဏံ- သေခြင်းသို့၊ ပါပုဏိဿတိ- ရောက်လတ္တံ့”။ ဣတိ၊ အာဟ။

မဟာသတ္တော- သည်၊ တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊
“တေမိယ- တေမိယ၊ သောဠသ ဝဿာနိ- ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊
တယာ- သင်သည်၊ ကတော- ပြုအပ်သော၊ ဝါယာမော- ကြိုးစား
အားထုတ်မှုသည်၊ မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်ပြီ”။
ဣတိ- သို့၊ ဟဋ္ဌော- ရွှင်လန်းသော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်၊ ဥဒဂ္ဂေါ- တက်ကြွ
သော ကိုယ်စိတ်ရှိသည်၊ အဟောသိ။ ပန- သို့သော်လည်း၊ အဿ- ထို
ဘုရားအလောင်း၏၊ မာတုယာ- မယ်တော်စန္ဒာဒေဝီ၏၊ ဟဒယံ- နှလုံးသား
သည်၊ ဘိဇ္ဇနာကာရံ ဝိယ- ကွဲအက်သောအခြင်းအရာကဲ့သို့၊ အဟောသိ။
အထ- ထိုအခါ၌၊ တဿာ ရတ္တိယာ- ထိုည၌၏၊ အစ္စယေန- လွန်ရာ
အခါ၌၊ ပါတောဝ- နံနက်စောစော ပင်လျှင်၊ သာရထိ- ရထားထိန်းသည်၊
ရထံ- ရထားကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ ဒွါရေ- တံခါး၌၊ ဌပေတွာ- ထားခဲ့၍၊
သိရိဂဗ္ဘံ- ကျက်သရေခန်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ “ဒေဝီ- မိဖုရား၊
မယံ- ကျွန်တော်မျိုးအား၊ မာ ကုဇ္ဈိ- အမျက်မထွက်ပါလင့်၊ ရညော-
ကာသိမင်းကြီး၏၊ အာဏာ- အမိန့်အာဏာတည်း”။ ဣတိ- သို့ ပြော၍၊
ပုတ္တံ- သားတော်တေမိယကို၊ အာလိဂိတွာ- လည်ဖက်၍၊ နိပန္နံ- လျောင်း
အိပ်နေသော၊ ဒေဝီ- စန္ဒာဒေဝီကို၊ ပိဋ္ဌိဟတ္ထေန- လက်ဖနှောင့်ဖြင့်၊
အပနေတွာ- တွန်းဖယ်၍၊ ကုမာရံ- မင်းသားကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- ချီမ၍၊
ပါသာဒါ- ပြာသာဒ်ပေါ်မှ၊ ဩတရိ- သက်ဆင်းလေပြီ။ ဒေဝီ- မိဖုရားကြီး
သည်၊ ဥရံ- ရင်ဘတ်ကို၊ ပဟရိတွာ- တီး၍၊ မဟာသဒ္ဓေန- ကျယ်စွာသော

အသံဖြင့်၊ ပရိဒေဝိတွာ- ငိုကြွေး၍၊ မဟာတလေ- မြတ်သော ပြာသာဒ် အပြင်၌၊ ဩဟီယိ- ကျန်ရစ်လေပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုမယ်တော်ကို၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ “မယိ- ငါသည်၊ အကထေန္တေ- စကားမပြော သည်ရှိသော်၊ မာတု- မယ်တော်၏၊ သောကော- စိုးရိမ်ကြောင့်ကြမှု သောက သည်၊ ဗလဝါ- အားကြီးသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ ကြံ၍၊ ကထေတုကာမော- စကားပြောလိုသည်၊ ဟုတွာပိ- ဖြစ်၍လည်း၊ “သစေ ကထေဿာမိ- အကယ်၍ စကားပြောအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) သောဠသ ဝဿာနိ- ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ပတ်လုံး၊ ကတော- ပြုအပ်သော၊ ဝါယာမော- ကြိုးစားအားထုတ်မှုသည်၊ မောဃော- အချည်းနှီး၊ ဘဝိ- သတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ အဟံ- ငါသည်၊ အကထေန္တော ပန- စကားမပြောဆို သော်ကား၊ အတ္တနော စ- မိမိ၏လည်းကောင်း၊ မာတာပိတူနဉ္စ- မယ်တော် ခမည်းတော်တို့၏လည်းကောင်း၊ ပစ္စယော- အထောက်အပံ့သည်၊ ဘဝိဿာမိ- ဖြစ်ပေလိမ့်မည်”၊ ဣတိ- ဤသို့နှလုံးသွင်း၍၊ အဓိဝါသေသိ- သည်းခံပြီ။ သာရထိ- ရထားထိန်းသည်၊ “မဟာသတ္တံ- ကို၊ ရထံ- ရထားပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ- တက်ရောက်စေ (တင်)၍၊ ပစ္ဆိမဒ္ဓါရာ- ဘိမုခံ- အနောက်တံခါးသို့ ရှေးရှု၊ ရထံ- ရထားကို၊ ပေသေဿာမိ- မောင်းနှင်ပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ (ပေသေန္တောပိ- မောင်းနှင်ပါ သော်လည်း၊) ပါစီနဒ္ဓါရာဘိမုခံ- အရှေ့တံခါးသို့ရှေးရှု၊ ပေသေသိ- မောင်း နှင်မိလေပြီ။ ရထော- ရထားသည်၊ နဂရာ- မြို့မှ၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်၍၊ ဒေဝတာနုဘာဝေန- နတ်တို့၏တန်ခိုးကြောင့်၊ တိယောဇနဌာနံ- သုံးယူဇနာ ဝေးသောအရပ်သို့၊ ဂတော- ရောက်သွား၏။ မဟာသတ္တော- သည်၊ သုဠတရံ- အထူးသဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ၊ တုဠစိတ္တော- နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်၊ အဟောသိ။ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ ဝနဃဋ္ဌံ- တောအုပ်သည်၊ သာရထိဿ- ရထားထိန်း၏ ဉာဏ်၌၊ အာမကသုသာနံ ဝိယ- သူသေ မြှုပ်နှံ မြေသုသာန်ကဲ့သို့၊ ဥပဋ္ဌာသိ- ထင်လာပြီ။ သော- ထိုရထား

ထိန်းသည်။ “ဣဒံ ဌာနံ- ဤအရပ်သည်။ သုန္ဒရံ- ကောင်း၏” ဣတိ- သို့၊ ရထံ- ကို၊ ဩက္ကမာပေတွာ- လမ်းပေါ်မှ ဖဲခွာစေ၍၊ မဂ္ဂပဿေ- လမ်းဘေး၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ရထာ- မှ၊ ဩရယု- သက်ဆင်း၍၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ အာဘရဏဘဏ္ဍံ- တန်ဆာဆင်ထားအပ်သော ဘဏ္ဍာပစ္စည်းကို၊ ဩမုစ္စိတွာ- ချွတ်၍၊ ဘဏ္ဍိကံ- အထုပ်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဌပေတွာ- ၍၊ ကုဒါလံ- ပေါက်တူးကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ အာဝါဠ- တွင်းကို၊ ခဏိတံ- တူးခြင်းငှာ၊ အာရဘိ- အားထုတ်လေ ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “နာပေတွာ အနုလိမ္မိတွာ”တိ အာဒိ- ...အစရှိသော စကားရပ်ကို၊ ဝုတ္တံ။

(ဋ္ဌ။ ၂၁၆။) တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ နာပေတွာတိ- ကား၊ သောဠသဟိ- တစ်ဆယ့် ခြောက်လုံးကုန်သော၊ ဂန္ဓောဒကဃဠေဟိ- နံ့သာရေအိုးတို့ဖြင့်၊ နာပေတွာ- ရေချိုးစေ၍။ အနုလိမ္မိတွာတိ- ကား၊ သုရဘိဝိလေပနေန- ကောင်းသောရနံ့ ရှိသော နံ့သာမှုန့်တို့ဖြင့်၊ ဝိလိမ္မေတွာ- လိမ်းကျံစေ၍။ ဝေဠေတွာ ရာဇဝေဠနန္တိ- ကား၊ ကာသိရာဇနံ- ကာသိမင်းတို့၏၊ ပဝေဏိယာ- အစဉ်အဆက်အားဖြင့်၊ အာဂတံ- ရောက်ရှိလာသော၊ ရာဇမကုဋံ- မင်းမကိုဋ်သရဖူကို၊ သီသေ- ဦးခေါင်း၌၊ ပဋိမုဋ္ဌိတွာ- စွပ်၍။ အဘိသိဋ္ဌိတွာတိ- ကား၊ တသ္မိံ ရာဇမကုလေ- ထိုမင်းမျိုး၌၊ ရာဇာဘိသေက- နိယာမေန- မင်းအဘိသိက်သွန်းသော နည်းစနစ် အမှတ်အသားဖြင့်၊ အဘိသိဋ္ဌိတွာ- အဘိသိက်ရေစင် သွန်းလောင်း၍။ ဆတ္တေန ကာရေသုံ ပုရံ ပဒက္ခိဏန္တိ- ကား၊ ဓာရိယမာနေန- ဆောင်းမိုးအပ်သော၊ သေတစ္ဆတ္တေန- ထီးဖြူဖြင့်၊ မံ- ငါကို၊ နဂရံ- မြို့ကို၊ ပဒက္ခိဏံ- လက်ယာရစ် လှည့်လည်သည်ကို၊ ကာရေသုံ-ပြုစေကြကုန်ပြီ။

၆၂။ သတ္တာဟံ ဓာရယိတွာနာတိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ မာတု- မယ်တော်ဖြစ်သော၊ စန္ဒာဒေဝိယာ- ၏၊ ဝရလာဘနဝသေန- ဆုကိုရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သော၊ သေတစ္ဆတ္တံ- ထီးဖြူကို၊ မမ- ငါအား၊

သတ္တာဟံ- ခုနစ်ရက်ပတ်လုံး၊ ဓာရယိတွာန- ဆောင်းမိုး၍။ ဥဂ္ဂတေ
 ရဝိမဏ္ဍလေတိ- ကား၊ တတော-ထို (ခုနစ်ရက်ပြည့်)နေ့မှ၊ ပုနဒိဝသေ-
 နောက်တစ်နေ့၌၊ သူရိယမဏ္ဍလေ- နေဝန်းသည်၊ ဥဂ္ဂတမတ္တေ- တက်ကာမျှ
 ဖြစ်လတ်သော်၊ အဝမင်္ဂလရထေန- မင်္ဂလာမရှိသောမြင်းရထားဖြင့်၊ မံ-
 ငါ့ကို၊ နဂရတော- မြို့မှ၊ နိဟရိတွာ-ထုတ်ဆောင်၍၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊
 နိဓဏနတ္ထံ- တူးမြုပ်သတ်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ သာရထိ- ရထားထိန်းဖြစ်သော၊
 သုနန္ဒော- သုနန္ဒသည်၊ ဝနံ- တောသို့၊ ဥပဂစ္ဆိ- ကပ်ရောက်လေပြီ။

၆၃။ သဇ္ဇဿန္တိ- ကား၊ အသံ- မြင်းကို၊ သန္နဒ္ဓေါ- ရထားထမ်း
 ပိုး၌ က,ယှဉ်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ယုဂေ- ထမ်းပိုး၌၊ ယောဇိတဿံ- က,
 ယှဉ်အပ်သော မြင်းရှိသော၊ ဝါ- မြင်းဖြင့်ကအပ်သော၊ မေ- ငါ၏၊ ရထံ-
 ရထားကို၊ မဂ္ဂတော- လမ်းမှ၊ ဥက္ကမာပနဝသေန- ဖဲခွာစေသည်၏ အစွမ်း
 ဖြင့်၊ ဧကောကာသေ- တစ်ခုသောအရပ်၌၊ ကတွာ- ထားသည်ကိုပြု၍။
 ဟတ္ထမုစ္စိတောတိ- ကား၊ မုစ္စိတဟတ္ထော- လွှတ်အပ်ပြီးသော လက်ရှိသော၊
 (သာရထိ ၌ စပ်)၊ ရထပါစနတော- ရထားနှင်တံမှ၊ မုတ္တဟတ္ထော-
 လွှတ်အပ်သောလက်ရှိသော၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။
 အထဝါ-ကား၊ ဟတ္ထမုစ္စိတောတိ- ကား၊ ဟတ္ထမုတ္တော- လက်မှလွှတ်သည်၊
 (ဟုတွာ) မေ- ငါ၏၊ ဟတ္ထတော- လက်မှ၊ မုစ္စိတွာ- လွှတ်၍၊ ဣတိ-
 ကား၊ အတ္ထော- (ဟတ္ထမုစ္စိတော ပုဒ်၏)အနက်တည်း။ ကာသုန္တိ- ကား၊
 အာဝါဠ- တွင်းကို။ နိခါတုန္တိ- ကား၊ နိဓဏိတုံ- တူးခြင်းငှာ။

၁။ သဇ္ဇဿံ။ ။ သဇ္ဇော+အသံ ဟု ပဒေစ္ဆေဒပြု။ သဇ္ဇဟူသည် သန္နဒ္ဓ ယောဇိတ
 (က-အပ်) ယှဉ်အပ် (တပ်အပ်၊ အတပ်ခံရ)သော ရထားတည်း။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ
 ၌ “သန္နဒ္ဓေါ အသံ၊ ယုဂေ ယောဇိတဿံ မေ ရထံ”ဟု ဖွင့်သည်။ သို့ဖြစ်၍
 သဇ္ဇဿံ ဟူသည် သိန္နောမြင်းကအပ် (တပ်ဆင်အပ်သော)ရထားကို ဆိုလိုပေသည်။

၂။ ဟတ္ထမုစ္စိတော။ ။ ဤပုဒ်ကို အဋ္ဌကထာ၌ နှစ်ဝိကပ် ဖွင့်ဆိုသည်။ ပဌမ
 ဝိကပ်အလို “မုစ္စိတော ဟတ္ထော ယေနာတိ ဟတ္ထမုစ္စိတော”ဟု တတိယာ ဗဟုဗ္ဗိဟိ
 သမာသိဝိဂ္ဂဟပြု။ မုစ္စိတော၏ အပါဒါန်ကို “ရထပါစနတော”ဟုခံ။ ထို့ကြောင့်

၆၄-၅။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ယဒတ္ထံ- အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ် အကျိုးငှာ၊ မယာ- ငါသည်၊ သောဠသ ဝဿာနိ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တို့ ပတ်လုံး၊ မူဂတိဒါအဓိဋ္ဌာနေန- အ၊သောအကျင့် အစရှိသည်ကို ဆောက် တည်ခြင်းဖြင့်၊ ဒုက္ကရစရိယာ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အကျင့်ကို၊ အဓိဋ္ဌိတာ- ဆောက်တည်အပ်ပြီ၊ တံ- ထိုအကျင့်ကို၊ ဒသေတံ-ပြခြင်းငှာ၊ “အဓိဋ္ဌိတမဓိဋ္ဌာန”န္တိ ဂါထာဒွယံ- “အဓိဋ္ဌိတမဓိဋ္ဌာန” ဤသို့ အစရှိသော ဂါထာနှစ်ခုအပေါင်းကို၊ အာဟ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ တဇ္ဇေန္တော^၁ ဝိဝိကောရဏာတိ- ကား၊ ဒွိမာသိကာလတော- နှစ်လသားအချိန်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ယာဝ သောဠသသံဝစ္ဆရာ- တစ်ဆယ့်ခြောက်နှစ်တိုင်အောင်၊ ထညပဋိသေဓနာဒိ- ဟိ- နို့ရည်(ကိုသောက်စို့ခြင်း)မှ တားမြစ်ခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ဝိဝိဓေဟိ နာနာပွကာရေဟိ- အထူးထူးအပြားပြားများကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ဖြင့်၊ တဇ္ဇယန္တော- ခြိမ်းခြောက်အပ်ပါသော်လည်း၊ ဘယဝိဒ္ဓံ- သနဝသေန- ဘေး၊ ဖျက်ဆီးခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဟေဋ္ဌိယမာနော- ညည်း ဆဲအပ်ပါသော်လည်း၊ (တံ အဓိဋ္ဌာနံ န ဘိန္နိ- ၌စပ်)။ သေသံ- ကြွင်းသော စကားရပ်ကို၊ သုဝိညေယျမေဝ- လွယ်ကူသဖြင့် သိအပ်သည်သာလျှင် တည်း။

ရထားနှင့်တံမှ လွတ်ထားအပ်၊ ဖယ်ထားအပ်ပြီးသော လက်ရှိသူ ရထားထိန်းကို အရကောက်။

ဒုတိယဝိကပ်အလို ယင်းပုဒ်ကို “ဟတ္ထတော မုစ္စိတော ဟတ္ထမုစ္စိတော”ဟု ပဉ္စမိတပျူရိသမာသံ ဝိဂ္ဂဟပြု။ မုစ္စိတော ၏ အပါဒါနိကား “ဟတ္ထတော”တည်း။ လက်မှ လွတ်ခြင်း အမူအရာ ကြိယာအရကောက်။ ဟတ္ထမုစ္စိတောပုဒ် စပ်ရန် ဟုတ္တာ ထည့်ပေး။

၁။ တဇ္ဇေန္တော။ ။ ယင်း၌ ✓တဇ္ဇ+ဏေ+မာန တည်း။ သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗရိ အန္တ သည် မာန ကို ပြန်ထားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “တဇ္ဇယန္တော ... ဝိဟေဋ္ဌိယမာနော”ဟု ဖွင့်သည်။ တဇ္ဇဓာတ်သည် ဝိဟေဋ္ဌနတ္ထ၊ မာနပစ္စည်း ကမ္မတ္ထ တည်း။

(ဋ္ဌ။ ၂၁၇။) အထ - ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ (ဥပ္ပါဒေတိ ၌ စပ်) သုနန္တေ - သုနန္တာရထားထိန်းသည်၊ (ခဏန္တေ ၌ လက္ခဏကတ္တားစပ်)၊ ကာသုံ - တွင်းကို၊ ခဏန္တေ - တူးသည်ရှိသော်၊ “အယံ - ဤအချိန်သည်၊ မေ - ငါ၏၊ ဝါယာမကာလော - ကြိုးစားအားထုတ် လုံ့လပြုရမည့် အချိန်တည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ ဥဋ္ဌာယ - ထ၍၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဟတ္ထပါဒေ - လက်ခြေတို့ကို၊ သမ္မာဟိတွာ - ဆုပ်နယ်၍၊ ရထား - ရထားမှ၊ ဩတရိတုံ - သက်ဆင်းခြင်းငှါ၊ မေ - ငါ၏၊ ဗလံ - ခွန်အားသည်၊ အတ္တိ - ရှိ၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဥတွာ - သိ၍၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ - ဖြစ်စေပြီ။ တာဝဒေဝ - ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ပါဒပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနံ - ခြေချရာအရပ်သည်၊ ဝါတပုဏ္ဏ - ဘသ္မစမ္ပံ ဝိယ - လေဖြင့်ပြည့်သော သားရေအိတ်ကဲ့သို့၊ ဥဂ္ဂန္နာ - အထက်သို့ တက်၍၊ (မောက်တက်၍)၊ ရထဿ - ၏၊ ပစ္ဆိမန္တံ - နောက်အစွန်းကို၊ အာဟစ္စ - ထိ၍၊ အဋ္ဌာသိ - တည်ရှိလေပြီ။ သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဩတရိတွာ - သက်ဆင်း၍၊ ကတိပယေ ဝါရေ - အကြိမ်အနည်းငယ်၊ ဝါ - နှစ်ကြိမ် သုံးကြိမ်၊ အပရာပရံ - ဟိုဟိုဒီဒီ၊ စင်္ကမိတွာ - စကြိုလျှောက်၍၊ “ယောဇနသတမ္ပိ - ယူဇနာတစ်ရာ ဝေးကွာသော ခရီးကိုပင်သော်လည်း၊ ဂန္တံ - သွားခြင်းငှါ၊ မေ - ငါ၏၊ ဗလံ - ခွန်အားသည်၊ အတ္တိ”၊ ဣတိ - သို့၊ ဥတွာ - သိ၍၊ ရထံ - ကို၊ ပစ္ဆိမန္တေ - နောက်အစွန်း၌၊ ဂဟေတွာ - ကိုင်ဆွဲ၍၊ ကုမာရကာနံ - ကလေး ငယ်တို့၏၊ ကီဠနယာနကံ ဝိယ - ကစားစရာ ယာဉ်ငယ်ကိုကဲ့သို့၊ ဥက္ခိပိတွာ - မြှောက်ချီ၍၊ “သာရထိ - ရထားထိန်း၊ မယာ - ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ - အတူတကွ၊ သစေ ပဋိဝိရဇ္ဈေယျ - အကယ်၍ ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ - သော်)၊ ပဋိဝိရဇ္ဈိတုံ - ဆန့်ကျင်ဖက်ပြုခြင်းငှါ၊ မေ - ၏၊ ဗလံ - သည်၊ အတ္တိ”၊ ဣတိ - သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ - (ပြန်လည်ဆန့်ကျင် တိုက်ခိုက်နိုင်သည့် စွမ်းအားကို) မှတ်သား၍၊ ပသာဓနတ္ထာယ - တန်ဆာဆင်ခြင်းငှါ၊ စိတ္တံ - ကို၊ ဥပ္ပါဒေသိ - ဖြစ်စေပြီ၊ တနိဏညေဝ - ထိုခဏ၌ပင်၊ သက္ကဿ - သိကြားမင်း၏၊ ဘဝနံ -

ဘုံမိမာန်သည်၊ ဥဏှာကာရံ- ပူသောအခြင်းအရာကို၊ ဒေသသိ- ပြုပြီ။ သက္ကော- သည်၊ တံ ကာရဏံ- ထိုအကြောင်းကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ဝိဿကမ္မံ- ဝိသကြံနုတ်သားကို၊ “ဂစ္ဆ- သွားချေ၊ ကာသိရာဇပုတ္တံ- ကာသိမင်း၏သား တေမိယကို၊ အလင်္ကာရေဟိ- တန်ဆာဆင်လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်းပြီ။ သော- ထိုဝိသကြံနုတ်သားသည်၊ “သာဓူ”တိ- “ကောင်းပြီ” ဟု၊ ဝတွာ- လျှောက်ထား ပြောဆို၍၊ ဒိဗ္ဗေဟိ- နတ်၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အလင်္ကာရေဟိ စ- တန်ဆာတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မာနုသေဟိ- လူ၌ဖြစ်ကုန်သော၊ အလင်္ကာရေဟိ စ- ကောင်း၊ သက္ကံ ဝိယ- သိကြားမင်းကိုကဲ့သို့၊ တံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ အလင်္ကာရိ- တန်ဆာဆင်ပေးလေပြီ၊ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဒေဝရာဇ- လီဠာယ- သိကြားမင်း၏ တင့်တယ်စံပယ်ခြင်းဖြင့်၊ သာရထိဿ- ရထား ထိန်း၏၊ ခဏနောကာသံ- တွင်းတူးရာ နေရာသို့၊ ဂန္ဓာ- ၍၊ အာဝါဠတီရေ- တွင်းနှုတ်ခမ်း(တွင်းနား)၌၊ ဌတွာ- ရပ်၍-

“သာရထိ- ရထားထိန်း (တွံ-သည်) သန္တရမာနောဝ-အဆောတ လျင်သာလျှင်၊ ကိန္နု- အဘယ့်ကြောင့်၊ ကာသံ- တွင်းကို၊ ခဏသိ- တူးဘိသနည်း။ သမ္မ- အဆွေ၊ မေ- ငါသည်၊ ပုဋ္ဌော- မေးအပ်သော သင်သည်၊ မေ- ငါ့အား၊ (မေ- ကို ကာကောလောကနနည်း၊ တန္တနည်း ကြံ၍ နှစ်ထပ်ပေး)၊ အက္ခာဟိ- ပြောကြားပါလော့၊ ကာသုယာ- တွင်းဖြင့်၊ ကိ- အဘယ်ကို၊ ကရိဿသိ- ပြုလတ္တံ့နည်း”။

ဣတိ-သို့၊ အာဟ- ပြောဆိုမေးမြန်းပြီ။

တေန- ထိုရထားထိန်းသည်၊ ဥဒ္ဓံ- တွင်းအထက်သို့၊ အနောလော ကေတွာဝ- မကြည့်မူ၍သာလျှင်-

“သမ္မ- အဆွေ၊ ရညော- ကာသိမင်း၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ မူဂေါ စ- အလည်း အ၏၊ ပက္ခော စ- ဆွံ့လည်းဆွံ့၏၊ အစေတသော- စိတ်မရှိသူကဲ့သို့၊ ဇာတော- ဖြစ်၏၊ သော (အဟံ)- ထိုငါ့ကို၊ (သမဇ္ဈိ-

ဌော ဌံ စပ်)၊ ဝါ - သည်၊ (အမှီ ဌံ စပ်)၊ ရညာ - ကာသိမင်းကြီးသည်၊
 “မေ - ငါ၏၊ ပုတ္တံ - သားကို၊ ဝနေ - တော၌၊ နိခဏံ = နိက္ခဏေ -
 ယျာသိ - တူးမြုပ်သတ်လော့”၊ ဣတိ - သို့၊ သမဇ္ဈိဌော - တိုက်တွန်း
 အပ်သည်၊ (တိုက်တွန်းခံရသည်)၊ အမှီ - ဖြစ်၏။

ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - ပြောဆိုအပ်သော်၊ မဟာသတ္တော - သည်၊

“သာရထိ - ရထားထိန်း၊ (အဟံ - သည်)၊ ဗဓိရော - နားထိုင်းသူသည်၊
 န အသ္မိ - မဖြစ်၊ မူဂေါ - အသောသူသည်၊ န အသ္မိ - မဖြစ်၊
 ပက္ခော - ဆွံ့သောသူသည်၊ န အသ္မိ၊ ဝိကလော စ ဝိကလော စ -
 အင်္ဂါကြီးငယ်ချို့တဲ့သူသည်လည်း၊ န အသ္မိ၊ သာရထိ - ထိန်း၊ တံ -
 သည်၊ မံ - ငါ့ကို၊ ဝနေ - တော၌၊ စေ နိခဏေယျာသိ - အကယ်၍
 တူးမြုပ်သတ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ - သော်)၊ အဓမ္မံ - မတရားသောအမှုကို၊
 ကယိရာ - ပြုသည်မည်ပေရာ၏။

သာရထိ - ထိန်း၊ မေ - ၏၊ ဦရူ စ - ပေါင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
 ဗာဟုဉ္စ - လက်မောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဿ - ကြည့်လော့။ မေ -
 ၏၊ ဘာသိတဉ္စ - ချိုသာစွာ ပြောဆိုအပ်သော စကားကိုလည်း၊
 သုဏောဟိ - နားထောင်လော့”၊ (ကျန်နှစ်ပါဒ နည်းတူပေး)။

ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တာ - ဆို၍၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ တေန - ထိုရထားထိန်းသည်၊
 (ဝုတ္တေ ဌံ စပ်)၊ အာဝါဠဇ္ဇဏနံ - တွင်းတူးခြင်းကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊
 ဥဒ္ဒံ - တွန်းနှုတ်ခမ်းပေါ်သို့၊ ဩလောကေတွာ - ကြည့်၍၊ တဿ - ထိုဘုရား
 အလောင်း၏၊ ရူပသမ္ပတ္တိံ - ရုပ်အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံပုံကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊
 “မနုဿော ဝါ - လူလေလော၊ ဒေဝေါ ဝါ - နတ်လေလော”၊ ဣတိ -
 သို့၊ အဇာနန္တေန - မသိသည်ဖြစ်၍ -

၁။ အဒု။ ။ အဒု သဒ္ဒါသည် နိပါတ်ပုဒ်တည်း။ ယင်းနိပါတ်ပုဒ်သည် ဥဒါဟု
 (ထိုသို့မဟုတ်) အနက်၊ ကစ္စိ ပုစ္ဆာ (အသို့နည်း) အနက်နှင့် ပဒပူရဏ (အနက်မရ
 ပုဒ်ပြည့်ကာမျှ) ဟု သုံးမျိုးရှိပေရာ ဤ၌ ဥဒါဟု အနက်ဟော အဒု ဖြစ်သည်။
 (တိ၊ ပိ၊ ဓာန်၊ ၁။ ၅၅၂-၅)။

“(တွံ- သည်)၊ ဒေဝတာ- နတ်သည်၊ အသိ န- ဖြစ်လေသလော၊
ဂန္ဓဗ္ဗော- ဂန္ဓဗ္ဗနတ်သည်၊ အသိ န၊ အဒု- သို့မဟုတ်၊ ပုရိန္ဒဒေါ-
ရှေ့လူ့ဘဝ၌ အလှူပြုခဲ့သူဟု ထင်ရှားသော၊ သက္ကော- သိကြားမင်း
သည်၊ အသိ န၊ တွံ- သည်၊ ကော ဝါ- အဘယ်သူလေနည်း။
ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ ပုတ္တော ဝါ- သားလေနည်း၊ မယံ- ငါတို့သည်၊
တံ- သင့်ကို၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ ဇာနေမု- သိကြရကုန်အံ့နည်း”။

(၌။ ၂၁၈။) ဣတိ- သို့၊ ပုတ္တော- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်-

“(သာရထိ- ထိန်း)၊ အဟံ- သည်၊ ဒေဝေါ- နတ်သည်၊ နမိ-
မဖြစ်၊ ဂန္ဓဗ္ဗော- သည်၊ နမိ၊ ပုရိန္ဒဒေါ- သော၊ သက္ကော- သည်၊
နမိ၊ ယံ (မံ)- အကြင်ငါ့ကို၊ (တွံ- သည်)၊ ကာသုယာ- တွင်း၌၊
နိဓညသိ- မြှုပ်သတ်လတ်၊ (နိ+✓ခန+ယ+သတိ) (သော)အဟံ-
မြှုပ်သတ်ခံရလတ်သော ထိုငါသည်၊ ကာသိရညော- ကာသိမင်းကြီး၏၊
ပုတ္တော- သားတည်း။

သာရထိ- ထိန်း၊ တွံ- သည်၊ ယံ- အကြင်ကာသိမင်းကြီးကို၊
သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ဥပဇီဝသိ- မှီ၍အသက်မွေး၏၊ အဟံ- သည်၊
တဿ ရညော- ထိုကာသိမင်းကြီး၏၊ ပုတ္တော- တည်း။ (ကျန်နှစ်ပါဒ
နည်းတူပေး။)

(ယော- အကြင်သူသည်၊) ယဿ ရက္ခဿ- အကြင်သစ်ပင်၏၊
ဆာယာယ- အရိပ်၌၊ နိသီဒေယျ ဝါ- နေမူလည်း နေဖူးအံ့၊ သယေယျ
ဝါ- အိပ်မူလည်း အိပ်ဖူးအံ့၊ (သော- ထိုနေဖူး အိပ်ဖူးသောသူသည်)၊
တဿ- ထိုသစ်ပင်၏၊ သာခံ- အကိုင်းအခက်ကို၊ န ဘဉ္ဇေယျ-
မချိုးဖျက်ရာ။ ဟိ- မှန်၊ မိတ္တဒုဗ္ဗော- မိတ်ဆွေကို ဖျက်ဆီးသောသူသည်၊
ပါပကော- ယုတ်မာ၏။

သာရထိ- ထိန်း၊ ရက္ခော ယထာ- သစ်ပင်ကဲ့သို့၊ တထာ-
ထို့အတူ၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ (ဟောတိ- ၏)၊ သာခါ ယထာ-
သစ်ခက်ကဲ့သို့၊ တထာ- တူ၊ အဟံ- သည်၊ အမိ- ၏၊ ဆာယူပဂေါ-
အရိပ်ခိုသော၊ ပေါသော ယထာ- ယောက်ျားကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊

တွံ- သင်သည်။ အသိ- ဖြစ်၏။ (နောက်နှစ်ပါဒ ပေးမြဲပေး)။

ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊ ဓမ္မ- တရားကို၊ ဒေသေတွာ- ဟော၍၊ တေန- ထိုသူနန္ဒာရထားထိန်းသည်၊ နိဝတ္တနတ္ထံ- ပြည်သို့ပြန်ခြင်းငှာ၊ ယာစိတော- တောင်းပန်အပ် (တောင်းပန်ခံရ) သည်ရှိသော်၊ အနိဝတ္တနကာရဏံ- ပြည်သို့ပြန်မလှည့်ရခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဆန္တံ- ရသေ့ရဟန်းပြုလိုခြင်း၏ ဆန္ဒကိုလည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုရသေ့ ရဟန်းပြုလိုခြင်း၏၊ ဟေတု- အကြောင်းဖြစ်သော၊ (ဟေတုဟု ပါဠိရှိသင့်) နိရယဘယာဒိကံ- ငရဲဘေးအစရှိသော၊ အတီတဘဝေ-လွန်ခဲ့ပြီးသောဘဝ၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဝတ္တိံ စ- အကြောင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဝိတ္တာရေန- အကျယ်အားဖြင့်၊ ကထေတွာ- ပြောကြား၍၊ တာယ ဓမ္မက- ထာယ စ- ထိုတရားစကားကြောင့်လည်းကောင်း၊ တာယ ပဋိပတ္တိယာ စ- ထိုအကျင့်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တသ္မိမ္မိ- ထိုသူနန္ဒာရထားထိန်းသည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတုကာမေ- ရသေ့ရဟန်း ပြုခြင်းငှာအလိုဆန္ဒသည်၊ ဇာတေ- ဖြစ်သည်ရှိသော်၊-

“သာရထိ- ရထားထိန်း၊ (တွံ- သည်)၊ ရထံ- ရထားကို၊ နိယျာတယိ- တွာနံ- အပ်နှံခဲ့၍၊ အနဏော- ကြွေးမရှိသည်၊ (ဟုတွာ- ၍)၊ ဧဟိ- ပြန်လာခဲ့လော့။ ဟိ- မှန်၏၊ အနဏဿ- ကြွေးမရှိသူ၏၊ ယာ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- အကြင်ရသေ့ ရဟန်း၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းသည်၊ (အတ္တိ)၊ ဧတံ- ဤရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းကို၊ ဣသီဟိ- ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ဝဏ္ဏိတံ- ချီးမွမ်းတော်မူအပ်ပြီ။”

၁။ နိယျာတယိတွာနံ။ ။ နိ+✓ယတ+ဏယ+တွာနံ တည်း။ နိ ပုဗ္ဗ ယတ ဓာတ်သည် ဒါနအနက်ဟော။ ထို့ကြောင့် “နိယျာတယိတွာနာတိ ဒတွာနံ”ဟု ဗုဒ္ဓဝံ၊ ၅။ ၂၄၃ ၌ ဖွင့်ဆိုသည်။

နိယျာဒယိတွာနံ ပါဠိလည်းရှိ။ ယင်း ဓာတ်ပင်။ တ ကို ဒ ပြု၍ ရုပ်ပြီးသည်။ (နိ ပုဗ္ဗော ယတ ဒါနေတိ ဓာတု၊ တကာရဿ ပန ဒ-ကာရံ ကတွာ နိယျာ ဒေတွာ (နိယျာဒယိတွာနာ) တိပိ ပါဠော ဣစ္ဆိတဗ္ဗော။ (ဇာ၊ ဋီ၊ ၁။ ၇၇။)

ဣတိ-သို့၊ ဣမံ- ဤစကားကို၊ ဝတ္တာ- ပြောဆို၍၊ တံ- ထိုသုနန္ဒာ
ရထားထိန်းကို၊ ရညော- မင်း၏အထံသို့၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- စေလွှတ်လိုက်လေပြီ။
(ရညော ဣမံပါဌ် သီဟိုဠ်မှ ၌ မပါ။ ပို၍ကောင်း အဓိပ္ပာယ်ရှင်း။)

သော- ထိုသုနန္ဒာရထားထိန်းသည်၊ ရထံ စ- ရထားကိုလည်း
ကောင်း၊ အဘာရဏာနိ စ- တန်ဆာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ-
ယူ၍၊ ရညော- ကာသိမင်းကြီး၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊
တမတ္ထံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အာရောစေသိ- လျှောက်ကြားလေပြီ။ ရာဇာ-
သည်၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌ပင်၊ “မဟာသတ္တဿ- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊
ဂမိဿာမိ- သွားပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ နဂရတော- မြို့မှ၊ စတုရ်ဂိနိယာ-
အင်္ဂါလေးပါးရှိသော၊ သေနာယ စ- စစ်တပ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဣတ္တာဂါ-
ရေဟိ စ- မောင်းမိသံတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ နာဂရဇာနပဒေဟိ စ-
မြို့သူ မြို့သား ဇနပုဒ်သူ ဇနပုဒ်သားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊
နိဂ္ဂစ္ဆိ- ထွက်ခွာကြချီလေပြီ။ မဟာသတ္တောပိ- သည်လည်း၊ သာရထိ-
ကို၊ ဥယျောဇေတွာ- ပြန်လွှတ်ပြီးသော်၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော- ရသေ့ရဟန်းပြု
ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဇာတော- ဖြစ်လေပြီ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊
စိတ္တံ- စိတ်အလိုကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊
“တေမိယပဏ္ဍိတော- ဘုရားအလောင်းတေမိယပဏ္ဍိတ်သည်၊ ပဗ္ဗဇိတု-
ကာမော- ရသေ့ရဟန်း ပြုခြင်းငှာအလိုရှိ၏၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း
တေမိယပဏ္ဍိတ်အတွက်၊ အဿမပဒံ စ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏တည်နေရာကို
လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ စ- ရသေ့ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင်
တို့ကိုလည်းကောင်း၊ မာပေဟိ- ဖန်ဆင်းလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိဿကမ္မံ-
ဝိသကြံနုတ်သားကို၊ ပေသေသိ- စေခိုင်းပြီ၊ သော- ထိုဝိသကြံနုတ်သား
သည်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ တိယောဇနိကေ- သုံးယူဇနာရှိသော၊ ဝနသဏ္ဍေ-
တောအုပ်၌၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ မာပေတွာ စ- ဖန်ဆင်း၍လည်း
ကောင်း၊ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာန စင်္ကမန ပေါက္ခရဏီ ဖလရက္ခသမ္ပန္နံ- ညဉ့်နေရာ
အရပ်၊ နေနေရာ အရပ်၊ စင်္ကြံ၊ လေးထောင့်ရေကန်၊ အသီးရှိသော

သစ်ပင်နှင့်ပြည့်စုံသည်ကို၊ ကတွာ စ- ပြု၍လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပဗ္ဗဇိတပရိက္ခာရေ- ရသေ့ရဟန်းတို့၏ အသုံးအဆောင်တို့ကို၊ မာပေတွာ စ- ကောင်း၊ သကဋ္ဌာနမေဝ- မိမိနေရာနတ်ပြည်သို့သာလျှင်၊ ဂတော- သွားလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ တံ- ထိုသင်္ခမ်းကျောင်း စသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ သက္ကဒတ္တိယဘာဝံ- သိကြားပေးအပ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ပဏ္ဍသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝတ္တာနိ- လူ့အဝတ်တို့ကို၊ အပနေတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ တာပသဝေသံ- ရသေ့၏ အသွင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ကဋ္ဌတ္ထရေ- ပျဉ်ချပ်အခင်း၌၊ နိသိန္နော- ထိုင်လျက်၊ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော စ- သမာပတ်ရှစ်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ အဘိညာယော စ- အဘိညာဉ်ငါးပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန- ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ချမ်းသာဖြင့်၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၁၉။) ကာသိရာဇာပိ- သည်လည်း၊ သာရထိနာ- သည်၊ ဒဿိတ- မဂ္ဂေန- ပြုအပ်သောလမ်းဖြင့်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အဿမံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ မဟာသတ္တေန- နှင့်၊ သဟ- အတူတကွ၊ သမာဂန္ဓာ- ပေါင်းဆုံမိ၍၊ ကတပဋိသန္တာရော- စေ့စပ်ပိတ်ကာ ပျူငှာစကား ပြောကြားပြီးလတ်သော်၊ ရဇ္ဇေန- မင်း၏အဖြစ် (မင်းစည်းစိမ်)ဖြင့်၊ နိမန္တေသိ- ဖိတ်မံပြီ။ တေမိယ ပဏ္ဍိတော- တေမိယပဏ္ဍိတ်သည်၊ တံ- ထိုမင်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိက္ခိပိတွာ- ပယ်မြစ်၍၊ အနေကာကာရဝေါကာရံ^၁- များသောအခြင်းအရာရှိသော ဘဝခန္ဓာကို၊ အနိစ္စတာဒိပဋိသံယုတ္တာယ- အနိစ္စတာ (မမြဲသည်၏အဖြစ်) အစရှိသည်တို့နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဓမ္မိယာ- တရားအားလျော်သော၊ ကထာယ

၁။ အနေကာကာရဝေါကာရံ။ ။ အနက (န+ဧက)+အာကာရ+ဝေါကာရ တွဲစပ်ထားသည်။ ဝေါကာရသဒ္ဒါ ပဉ္စဝေါကာရ စသည်တို့၌ကဲ့သို့ ခန္ဓာအနက်ဟောတည်း။ ဝေါကိရိယတိ ပဿာရိယတိ ဝိတ္တာရိယတိတိ ဝေါကာရော (ဝိ+အဝ+✓ကိရ+ဏ)ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ (မူလဋီ၊ ၂။ ၁၂၂။) အနေကာကာရော စ သော ဝေါကာရောစာတိ အနေကာကာရဝေါကာရော ဟု အပေါင်း ဝိဂ္ဂဟပြု။

စ- စကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာမာဒိနဝပဋိသံယုတ္တာယ- ကာမဂုဏ်တို့၏ အပြစ်နှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ ဓမ္မိယာ- သော၊ ကထာယ စ- ကောင်း၊ ရာဇာနိ- ကာသိမင်းကြီးကို၊ သံဝေဇေသိ- ထိတ်လန့်စေ (သံဝေဂရစေ)၏။ သော- ထိုကာသိမင်းကြီးသည်၊ သံဝိဂ္ဂမာနသော- ထိတ်လန့်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဃရာဝါသေ- အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌၊ ဥက္ကဏ္ဍိတော- အထက်၌ လည်ရှိသည်၊ ဝါ- ပျင်းရိသည်၊ ဟုတ္တာ- ဤ၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော- ရသေ့ ရဟန်းပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ အမစ္စေ စ- အမတ်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ဣတ္ထာဂါရေ စ- မောင်းမမိသံ အခြွေအရံတို့ကို လည်းကောင်း၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။ တေပိ- ထိုအမတ်စသူတို့သည်လည်း၊ ပဗ္ဗဇိ- တုကာမော- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ရာဇာ- ကာသိမင်းကြီးသည်၊ စန္ဒာဒေဝိ- စန္ဒာမိဖုရားကြီး ကို၊ အာဒိ ကတ္တာ- အစပြု၍၊ သောဠသ သဟဿေ- တစ်သောင်းခြောက် ထောင်ကုန်သော၊ ဩရောဓေ စ- မောင်းမမိသံ အခြွေအရံတို့ကိုလည်း ကောင်း၊ အမစ္စာဒိကေ စ- အမတ်အစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော- ရသေ့ရဟန်းပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသည်တို့ကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ “ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ မမ- ငါ၏၊ ပုတ္တဿ- သားတော် တေမိယ၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ပဗ္ဗဇိတုကာမော- ကုန်၏၊ တေ- ထိုရသေ့ရဟန်း ပြုလိုသူတို့သည်၊ ပဗ္ဗဇန္တု- ရသေ့ရဟန်းပြုကြကုန်လော့”။ ဣတိ- သို့၊ နဂရေ- မြို့၌၊ ဘေရိ- စည်ကို၊ စရာပေသိ- လှည့်လည်စေပြီ။ စ- ဆက်၊ သုဝဏ္ဏကောဠာဂါရာဒိနိ- ရွှေဂိုဒေါင် ကျီကြ အစရှိသည်တို့ကို၊ ဝိဝရာပေတွာ- ဖွင့်လှစ်စေ၍၊ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ- စွန့်လွှတ်စေပြီ၊ စ- ဆက်၊ နာဂရာ- မြို့သူ/သားတို့သည်၊ ယထာပသာရိတေယေဝ- ဖြန့်ခင်းမြဲတိုင်းသာ ဖြစ်သော၊ အာပဏေ စ- အိမ်ဈေးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဝဋ္ဌဒ္ဓါရာနေဝ- ဖွင့်ထားအပ်သော တံခါးရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂေဟာနိ စ- အိမ်တို့ ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ရညော- ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ အဂမံသု- သွားကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ- သည်၊ မဟာဇနေန- လူများအပေါင်းနှင့်၊

သဒ္ဓိ- အတူ၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ သန္တိကေ- ဌ၊ ပဗ္ဗဇိ- ရသေ့
ရဟန်းပြုလေပြီ။ သက္ကဒတ္တိယံ- သိကြားမင်းသည် ပေးလှူအပ်သော၊
တိယောဇနိကံ- သုံးယူနေရသော၊ အဿမပဒံ- သင်္ခမ်းကျောင်း၏
တည်ရာနေရာသည်၊ ပရိပူရိ- ပြည့်နေလေပြီ။

သာမန္တရာဇာနော- အိမ်နားနီးချင်း မင်းတို့သည်၊ “ကာသိရာဇာ-
သည်၊ ပဗ္ဗဇိတော- ရသေ့ရဟန်းပြုသွား၏” ဣတိ- သို့၊ သုတ္တာ- ကြား၍၊
“ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ- ဗာရာဏသီနိုင်ငံကို၊ ဂဟေဿာမ- သိမ်းယူကုန်အံ့”၊
ဣတိ- သို့၊ နဂရံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဒေဝနဂရသဒိသံ- နတ်မြို့နှင့်
တူသော၊ နဂရံ စ- ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တရတနဘရိတံ- ရတနာခုနစ်ပါး
ဖြင့်ပြည့်နေသော၊ ဒေဝဝိမာနကပ္ပံ- နတ်ဘုံဗိမာန်နှင့်တူသော (ကပ္ပသဒ္ဓါ
သတ္တုကပ္ပေန စသည်တို့၌ ကဲ့သို့ ပဋိဘာဂ= သဒိသအနက်ဟော)၊ ရာဇ-
နိဝေသနဉ္စ- မင်းနန်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ “ဣမံ ဓနံ-
ဤဥစ္စာကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ဘယေန- ကြောက်မက်ဖွယ်ဘေးအန္တရာယ်
သည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်ပေရာ၏”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ တာဝဒေဝ- ထိုခဏ၌ပင်
လျှင်၊ နိက္ခမိတွာ- ထွက်ခွာ၍၊ ပါယာသံ- သွားကြကုန်ပြီ။ တေသံ-
ထိုအိမ်နီးနားချင်းမင်းတို့၏၊ အာဂမနံ- လာခြင်းကို၊ သုတ္တာ- ကြားသိ၍၊
မဟာသတ္တော- သည်၊ ဝနန္တံ- တောအစွန်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အာကာသေ-
ကောင်းကင်၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်
သော၊ တေ- ထိုအိမ်နီးနားချင်းမင်းတို့သည်၊ ပရိသာယ- ပရိသတ်နှင့်၊
သဒ္ဓိ- အတူ၊ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သန္တိကေ- ဌ၊ ပဗ္ဗဇိသု-
ရသေ့ပြုကြကုန်ပြီ။ ဧဝံ- ဤအတူ၊ အပရေပိ- အခြားသောပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်
လည်းကောင်း၊ အပရေပိ- ကောင်း၊ တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိသု၊ ဣတိ-
ထို့ကြောင့်၊ မဟာသမာဂမော- ကြီးစွာသောအစည်းအဝေးသည်၊ အဟောသိ။
သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသောရသေ့တို့သည်၊ ဖလာဖလာနိ- သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို၊
ပရိဘုဉ္ဇိတွာ- ဘုဉ်းပေးသုံးဆောင်၍(စားကြကုန်၍)၊ သမဏဓမ္မံ- ရဟန်း
တရားကို၊ ကရောန္တိ- ကျင့်ကြကုန်၏။ ယော- အကြင်ရသေ့သည်၊

ကာမာဒိဝိတက္ကံ - ကာမအစရှိသောအကြံကို၊ ဝိတက္ကေတိ - ကြံ၏။ တဿ - ထိုရသေ့၏။ စိတ္တံ - စိတ်ကို၊ ဥတ္တာ - သိ၍၊ မဟာသတ္တော - သည်၊ တတ္ထ - ထိုနေရာသို့၊ (ထိုသူရှိရာသို့) ဂန္ဓာ - သွား၍၊ အာကာသေ - ကောင်းကင်၌၊ နိသီဒိတွာ - ထိုင်၍၊ ဓမ္မံ - တရားကို၊ ဒေသေတိ - ဟော၏။ သော - ထိုကာမဝိတက်စသည်ကိုကြံသောရဟန်းသည်၊ ဓမ္မဿဝနသပ္ပါယံ - လျောက် ပတ်သောတရားနာခြင်းကို၊ လဘိတွာ - ရ၍၊ သမာပတ္တိယော စ - သမာပတ် တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အဘိညာယော စ - အဘိညာဉ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတိ - ဖြစ်စေ၏။ ဧဝံ - ဤအတူ၊ အပရောပိ - တစ်ပါးသော ရသေ့သည်လည်းကောင်း၊ အပရောပိ - အခြားတစ်ပါးသော ရသေ့သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဿဝနသပ္ပါယံ လဘိတွာ သမာပတ္တိယော အဘိညာယော စ နိဗ္ဗတ္တေတိ။ (လိုက်ပေး) ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံသော ရသေ့တို့သည်လည်း၊ ဇီဝိတပရိယောသာနေ - အသက်၏အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မလောကပရာယနာ - ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ လားရောက်ကုန်သည်၊ အဟေသုံ။ တိရစ္ဆာနဂတာပိ -^၁ တိရစ္ဆာန်တို့သော်မှလည်း၊ ဝါ - တိရစ္ဆာန်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်သောသူတို့သော်မှလည်း၊ ဝါ - တိရစ္ဆာန်တို့၌ အတွင်းဝင်သောသူတို့သော်မှလည်း၊ မဟာသတ္တေ - ၌လည်းကောင်း၊ ဣသိဂဏေပိ - ရသေ့အပေါင်း၌လည်းကောင်း၊ စိတ္တံ - ကို၊ ပသာဒေတွာ - ကြည်ညိုစေ၍၊ ဆဿု - ခြောက်ဘုံကုန်သော၊ ကာမသဂ္ဂေသု - ကာမာဝစရနတ်ပြည်တို့၌၊ နိဗ္ဗတ္တိသု - ဖြစ်ကြကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တဿ - ၏၊ ဗြဟ္မစရိယံ - မြတ်သော အကျင့်သည်၊ စိရံ - ကြာမြင့်စွာ၊ ဒီဃမဒ္ဒါနံ - ရှည်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ပဝတ္တိတ္ထ - တည်ရှိဖြစ်ပေါ်နေလေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ - ထိုစဉ်အခါက၊ ဆတ္တေ - ထီး၌၊ အဓိဝတ္တာ -

၁။ တိရစ္ဆာနဂတာပိ။ ။ ဤ၌ ပထမအနက်ယောဇနာနည်းမှာ ဂတသဒ္ဒါ တဗ္ဗောကြံ၍ ပေးခြင်းဖြစ်သည်။ တိရစ္ဆာနာယေဝ တိရစ္ဆာနဂတာ ဟု ပြု၊ ဒုတိယယောဇနာနည်းမှာ ဘာဝအလယ်ပုဒ်ကျေ၊ မဇ္ဈေလောပီ ဒုတိယတပျုရိသ်ကြံ၍ ပေး။ တိရစ္ဆာနဗ္ဘာဝဂတာ တိရစ္ဆာနဂတာ ဟုပြု။ တတိယနည်း၌ သတ္တမိတပျုရိသ်တွဲ၊ ဂတသဒ္ဒါ၊ အန္တောဂဓအနက်ဟော။ တိရစ္ဆာနေသု ဂတာ တိရစ္ဆာနဂတာ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

စောင့်ကြပ် နေသော၊ ဒေဝတာ- နတ်သမီးသည်၊ (ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌)၊ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ-ဥပ္ပလဝဏ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လာပြီ။ တဒါ- ၌၊ သာရထိ- ရထားထိန်း သုနန္ဒာသည်၊ (ဣဒါနိ- ၌)၊ သာရိပုတ္တတ္ထေရော- သာရိပုတ္တထေရ်သည်၊ အဟောသိ။ တဒါ- ၌၊ မာတာပိတရော- မယ်တော် ခမည်းတော်တို့သည်၊ (ဣဒါနိ- ၌) မဟာရာဇကုလာနိ- သာကီဝင် မင်းမျိုးတို့သည်၊ (အဟောသံ)။ (တဒါ- ၌) ပရိသာ- ပရိသတ်တို့သည်၊ (ဣဒါနိ- ၌) ဗုဒ္ဓပရိသာ-ဘုရားရှင်၏ ပရိသတ်တို့သည်၊ (အဟောသံ)။ တဒါ- ၌ တေမိယပဏ္ဍိတော-တေမိယပဏ္ဍိတ်သည်၊ ဣဒါနိ- ၌၊ လောကနာထော- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (အဟောသိ)။

(ဋ္ဌ။၂၂၀။) တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ- သည်၊ ဣမ- ဤတေမိယစရိယာ၌၊ မတ္ထကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်၏။ (ပရမတ္ထပါရမီ မြောက်သည်ဟူလို)။ သေသပါရမိယောပိ- ကြွင်းသောပါရမီ တို့ကိုလည်း၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ် ဆောင်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မာသဇာတကာလတော- လသားအရွယ်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ နိရယဘယံ- ငရဲကိုကြောက်ခြင်းလည်း ကောင်း၊ ပါပဘီရတာ- မကောင်းမှုမှ ကြောက်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇဇီဂုစ္ဆာ- မင်းအဖြစ်ကို စက်ဆုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မနိမိတ္တံ- တောထွက်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သော၊ မူဂါဒိဘာဝါဓိဋ္ဌာနံ- အ၊သူ အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ တတ္ထ စ- ထိုအ၊သူ အစရှိသည်၏အဖြစ်ကို အဓိဋ္ဌာန်ရာ၌လည်း၊ ဝိရောဓိပ္ပစ္စယသမောဓာနေပိ- ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းတရားများနှင့် ပေါင်းဆုံမိသော်လည်း၊ နိစ္စလဘာ- ဝေါ-တုန်လှုပ်ခြင်း မရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

တေမိယစရိယာဝဏ္ဏနာ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

၇-ကပိရာစေရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၂၂၀။) ၆၇။ သတ္တမေ- ခုနစ်ခုမြောက်သော ကပိရာစေရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊
(အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ယဒါ အဟံ ကပိ အာသိန္နိ- ကား၊
ယသ္မိံ ကာလေ- အကြင်အခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကပိယောနိယံ-
မျောက်မျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝုဒ္ဓိ- ကြီးရင့်ခြင်းကို၊ အန္ဓာယ-
အကြောင်းပြု၍၊ နာဂဗလော- ဆင်ပြောင်အားရှိသော၊ ထာမသမ္ပန္နော-
အစွမ်းနှင့်ပြည့်စုံသော၊ အဿပေါတကပ္ပမာဏော- မြင်းပေါက်ပမာဏ
ရှိသော၊ မဟာသရီရော- ကြီးသောကိုယ်ရှိသော၊ ကပိ- မျောက်သည်၊
ဟောမိ- ဖြစ်၏။ နဒီကူလေ ဒရီသယေတိ- ကား၊ ဧကိဿာ နဒိယာ-
မြစ်တစ်စင်း ၏၊ တီရေ- ကမ်း၌၊ ဝါ- ကမ်း၏အနီး၌၊ ဧကသ္မိံ- တစ်ခု
သော၊ ဒရီဘာဂေ- ချိုင့်ဝှမ်းလျှိုမြောင်အဖို့၌၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ဝါသံ-
နေခြင်းကို၊ ကပ္ပေမိ- ပြု၏။ ဣတိ -ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

ကိရ- ခဲ့ဦးအံ့၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္ထော- သည်၊ ယူထ-
ပရိဟရဏံ- မျောက်အဖွဲ့အစည်းကို ရှေ့ဆောင်ပြုခြင်းကို၊ အကတွာ- ၍၊
ဧကစရော- တစ်ကောင်တည်းကျက်စားသည်၊ ဟုတွာ၊ ဝိဟာသိ။ ပန-
ဆက်၊ တဿာ နဒိယာ- ထိုမြစ်၏၊ ဝေမဇ္ဈေ- အလယ်၌၊ ဧကော-
သော၊ ဒီပကော- ကျွန်းငယ်သည်၊ နာနပ္ပကာရေဟိ- အထူးထူးသော
အပြားရှိကုန်သော၊ အမ္ပပနသာဒီဟိ- သရက် ပိန္နအစရှိကုန်သော၊ ဖလရ-
က္ခေဟိ- သီးပင်တို့နှင့်၊ သမ္ပန္နော- ပြည့်စုံ၏၊ ပန- ဆက်၊ ဗောဓိသတ္ထော-
သည်၊ ထာမဝေသမ္ပန္နတာယ- စွမ်းအားလျင်မြန်မှုနှင့် ပြည့်စုံသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ နဒိယာ- မြစ်၏၊ ဩရိမတီရတော- ဤဘက်ကမ်းမှ၊
ဥပ္ပတိတွာ- ခုန်ပျံ၍၊ ဒီပကဿ- ကျွန်းငယ်၏လည်းကောင်း၊ နဒိယာ
စ- မြစ်၏လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေ- အလယ်အရပ်၌၊ ဧကော- တစ်ခုသော၊
ပိဋ္ဌိပါသာဏော- ကျောက်ဖျာသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ တသ္မိံ- ထိုကျောက်
ဖျာပေါ်၌၊ ပတတိ- ကျ၏။ တတော- ထိုကျောက်ဖျာပေါ်မှ၊ ဥပ္ပတိတွာ-

ခုန်ပုံ၍၊ တသ္မိံ ဒီပကေ- ထိုကျွန်းငယ်၌၊ ပတတိ- ကျ၏။ သော- ထို
ဘုရားအလောင်းမျောက်မင်းသည်၊ တတ္ထ- ထိုကျွန်းငယ်၌၊ နာနပ္ပကာရာနိ-
ကုန်သော၊ ဖလာဖလာနိ- သစ်သီးကြီးငယ်တို့ကို၊ ခါဒိတွာ -ခဲစား၍၊
သာယံ- ညနေချမ်းအချိန်၌၊ တေနော ဥပါယေန- ထိုနည်းလမ်းအတိုင်းပင်၊
ပစ္စာဂန္ဓာ- တစ်ဖန်ပြန်လာ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနေ- နေရာ
အရပ်၌၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ ပုန ဒိဝသေပိ- နောက်တစ်နေ့၌လည်း၊ တထေဝ-
ထိုရှေ့နေအတူသာလျှင်၊ ကရောတိ- ပြု၏။ ဣမိနာ နိယာမေန- ဤနည်း
လမ်းအမှတ်ဖြင့် သာလျှင်၊ ဝါသံ- နေခြင်းကို၊ ကပ္ပေသိ- ပြုပြီ။

ပန- ဆက်၊ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအခါ၌၊ ဧကော- သော၊ ကုမ္ဘိ-
လော- မိကျောင်းသည်၊ သပဇာပတိကော- မယားနှင့်အတူတကွရှိနေသည်၊
(ဟုတွာ- ၍)၊ တဿံ နဒိယံ- ၌၊ ဝသတိ- နေ၏။ တဿ- ထိုမိ
ကျောင်း၏၊ ဘရိယာ- မယားသည်၊ ဗောဓိသတ္တံ- ကို၊ အပရာပရံ-
လူးလာခေါက်တုံ၊ ဂစ္ဆန္တိ- သွားနေသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ တဿ-
ထိုဘုရားအလောင်းမျောက်မင်း၏၊ ဟဒယမံသေ- နှလုံးသား၌၊ ဒေါဟဠ-
စားလိုသောချင်ခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ “အယျပုတ္တ- အရှင်သား၊
မယံ- ငါ၏သန္တာန်၌၊ ဣမဿ ဝါနရဿ- ဤမျောက်၏၊ ဟဒယမံသေ-
၌၊ ဒေါဟဠော- စားလိုသောချင်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပန္နော- ဖြစ်ပေါ်နေ၏”၊
ဣတိ- သို့၊ ကုမ္ဘိလံ- မိကျောင်းဖိုကို၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ။ သော- ထိုမိ
ကျောင်းဖိုသည်၊ “ဘဒ္ဒေ- ချစ်နှမ၊ သာဓု- ကောင်းပြီ၊ လစ္ဆသိ- ရလတ္တံ့”၊
ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ပြော၍၊ “အဇ္ဇ- ယနေ့၊ အဟံ- သည်၊ သာယံ-
ညနေချမ်းအချိန်၌၊ ဒီပကတော- ကျွန်းငယ်မှ၊ အာဂစ္ဆန္တမေဝ-ပြန်လာသည်
သာလျှင်ဖြစ်သော၊ တံ- ထိုမိကျောင်းဖိုကို၊ ဂဏှိဿာမိ- ဖမ်းယူအံ့”၊
ဣတိ- ဤသို့ ပြော၍၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပိဋ္ဌိပါသာဏေ- ကျောက်ဖျာပေါ်၌၊
နိပဇ္ဇိ-အိပ်နေလေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ တံ ဒိဝသံ- ထိုနေ့၌၊ ဂေါစရံ-
စားကျက်ကို၊ စရိတွာ- လှည့်လည်ကျက်စား၍၊ (ဂေါစရံ- အစာရှာခြင်းကို၊
စရိတွာ- ရှာစား၍ဟုလည်းပေး။) သာယနသမယေ- ညနေချမ်းအချိန်၌၊

ဒီပကေ- ကျွန်းငယ်၌၊ ဌိတောဝ- ရပ်လျက်သာလျှင်၊ ပါသာဏံ- ကျောက်
 ဖျာကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်သည်ရှိသော်၊ “အယံ ပါသာဏော-
 ဤကျောက်ဖျာသည်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဥစ္စတရော- ပို၍မြင့်သည်ဖြစ်၍၊
 ခါယတိ- ထင်၏၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကား၊ ကိ နုခေါ-အဘယ်ပါ
 နည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ ဟိ- မှန်၊ မဟာသတ္တဿ-
 ဘုရားအလောင်းမျောက်မင်းသည်၊ (သုဝဏ္ဏာပိတမေဝ ၌ ဆဋ္ဌိကတ္တား
 စပ်)၊ ဥဒကပ္ပမာဏဉ္စ- ရေ၏ပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ ပါသာဏပ္ပမာဏဉ္စ-
 ကျောက်ဖျာ၏ပမာဏကိုလည်းကောင်း၊ သုဝဏ္ဏာပိတမေဝ- ကောင်းစွာ
 ပိုင်းခြားသတ်မှတ်စေအပ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ- ဖြစ်၏။ တေန-
 ထို့ကြောင့်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းမျောက်မင်းအား၊ ဧတံ- ဤသို့သော
 အကြံသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ (ကိ အဟောသိ- နည်း)၊ “အဇ္ဇ-
 ယနော၊ ဣမိဿာ နဒိယာ- ၏၊ ဥဒကံ- ရေသည်၊ နေဝ ဟာယတိ-
 မလျော့၊ အထ စ ပန- သို့သော်လည်း၊ အယံ ပါသာဏော- ဤကျောက်ဖျာ
 သည်၊ မဟာ- ကြီးမားမြင့်မောက်နေသည်၊ ဟုတွာ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏၊
 ကစ္စိ န ခေါ- အသို့လေနည်း၊ ဧတ္ထ- ဤကျောက်ဖျာ၌၊ မယံ- ငါ့ကို၊
 ဂဟဏတ္တာယ- ဖမ်းယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကုမ္ဘီလော- မိကျောင်းသည်၊
 နိပန္နော- အိပ်နေသလော”၊ ဣတိ ဧတံ- ဤအကြံသည်၊ အဟောသိ။

(ဋ္ဌ။၂၂၁။)သော- ထိုဘုရားအလောင်းမျောက်မင်းသည်၊ “တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊
 နံ- ထိုမိကျောင်းကို၊ ဝိမံသိဿာမိ- စုံစမ်းဦးအံ့”၊ ဣတိ- သို့ကြံ၍၊
 တတ္ထေဝ- ထိုကျွန်းငယ်၌ပင်၊ ဌတွာ- ရပ်၍၊ ပါသာဏေန- ကျောက်ဖျာနှင့်၊
 သဒ္ဓိံ- အတူတကွ၊ ကထေန္တော ဝိယ- ပြောသကဲ့သို့၊ “ဘော ပါသာဏ-
 အိုကျောက်ဖျာ”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ခေါ်ဆိုသော်၊ ပဋိဝစနံ- စကားတုံ့ကို၊
 အလဘန္တော- မရသည်ဖြစ်၍၊ ယာဝတတိယံ- သုံးကြိမ်တိုင်တိုင်၊ “ဘော
 ပါသာဏ- အို ကျောက်ဖျာ”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ။ ပါသာဏော-
 သည်၊ ပဋိဝစနံ- ကို၊ န ဒေတိ- မပေး။ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊
 ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ “ဘော ပါသာဏ- အိုကျောက်ဖျာ၊ အဇ္ဇ- ယနော၊

မယ့်- ငါ့အား၊ ပဋိဝစနံ- စကားတုံကို၊ ကိ- အဘယ်ကြောင့်၊ န ဒေသိ- မပေးသနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ဆိုပြီ။ ကုမ္ဘိလော-မိကျောင်းဖိုသည်၊ “အဒ္ဓါ- စင်စစ်၊ အယံ ပါသာဏော- ဤကျောက် ဖျာသည်၊ အညေသု- အခြားကုန်သော၊ ဒိဝသေသု- နေ့တို့၌၊ ဝါနရိန္ဒဿ-မျောက်မင်းအား၊ ပဋိဝစနံ- ကို၊ ဒေတိ မညေ- ပေးသည်ထင်၏။ အဇ္ဇ ပန- ယနေ့၌ကား၊ မယာ- ငါသည်၊ ဩတ္တရိတတ္တာ- လွမ်းမိုးဖိအုပ်ထား အပ်သည်၏အဖြစ် ကြောင့်၊ (ပဋိဝစနံ- ကို)၊ န ဒေတိ မညေ- မပေးသည် ထင်၏။ ဟန္တု- ယခု၊ အဟံ- သည်၊ ပဋိဝစနံ- ကို၊ အဿ- ထိုမျောက်မင်းအား၊ ဒဿာမိ- ပေးပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ “ဝါနရိန္ဒ- အို မျောက်၊ ကိ- အဘယ်နည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောဆိုပြီ။ “တွံ-သည်၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ- မေးပြီ)၊ “အဟံ- သည်၊ ကုမ္ဘိလော- မိကျောင်းတည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ- ပြောပြီ)၊ “ကိမတ္ထံ- အဘယ်အကျိုးငှာ၊ ဧတ္ထ- ဤကျောက်ဖျာ၌၊ နိပန္နော- အိပ်နေသည်၊ အသိ- ဖြစ်သနည်း”၊ ဣတိ၊ အာဟ၊ “တဝ- သင်၏၊ ဟဒယံ-နှလုံးသားကို၊ ပတ္တယမာနော- လိုလားတောင့်တသည် ဖြစ်၍၊ နိပန္နော၊ အမှီ- ဖြစ်၏”၊ ဣတိ၊ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော-သည်၊ “မေ- ငါ့အတွက်၊ အညော- တစ်ခြားသော၊ ဂမနမဂ္ဂေါ- သွားစရာလမ်း သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။ ဝတ- စင်စစ်၊ မေ- ငါ၏၊ ဂမနံ- သွားခြင်းကို၊ ပဋိရန္တံ- ပိတ်ဆိုထားအပ်၏။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ပိဋိတော သုသုမာရေန...ကုမ္ဘိလော လုဒ္ဒဒဿနော”တိ -ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ၏။

ဂါထာအနက်။ ။ သုသုမာရေန- မိကျောင်းသည်၊ ပိဋိတော- ဆီးကာနှိပ်စက်အပ်သည်၊ (ဟုတွာ- ဖြစ်၍) တစ်နည်း- ပိဋိတော- ဆီးကာနှိပ်စက်အပ်သော၊ အဟံ- သည်၊ ဂမနံ- သွားခြင်းကို၊ န လဘာမိ- မရ။

ယမောကာသေ= ယမိ ဩကာသေ- မြစ်အလယ် ကျောက်ဖျာ
ထက်ဟု ဆိုအပ်သော အကြင်အရပ်၌၊ အဟံ- သည်၊ ဌတ္တာ- ရပ်တန့်၍၊
ဩရာ- ဤမှာဘက်မှ၊ ပါရံ- ထိုမှာဘက်သို့၊ ပတာမိ- ခုန်ကူး၏၊
တတ္ထ- ထိုကျောက်ဖျာထက်၌၊ သတ္တု- ရန်သူဖြစ်သော၊ ဝဓကော-
သတ်ဖြတ်တတ်သော၊ လုဒ္ဒဒဿနော- ကြမ်းတမ်းသောသဘောရှိ၍
ကြောက်မက်ဖွယ်အမြင်ရှိသော၊ ကုမ္ဘိလော- မိကျောင်းသည်၊ အစ္စိ-
နေပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ “ပိဋိတော သုသုမာရေနာ”တိ- ဟူသော၊
အဒ္ဓဂါထာယ- ထက်ဝက်သောဂါထာ၏၊ ဝါ- ဂါထာထက်ဝက်၏၊ ဝုတ္တ
မေဝတ္ထံ- ဆိုအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်သောအနက်ကို၊ “ယမောကာသေ”
တိ- ဟူသော၊ ဂါထာယ- ဂါထာဖြင့်၊ ပါကဋ္ဌ- ထင်ရှားအောင်၊ ကရောတိ-
ပြု၏။ တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ယမောကာသေတိ- ကား၊ နဒီမဇ္ဈေ- မြစ်၏
အလယ်၌၊ ဌိတပိဋ္ဌိပါသာဏသင်္ခါတေ- တည်ရှိသော ကျောက်ဖျာဟုဆိုအပ်
သော၊ ယသ္မိံ ပဒေသေ- အကြင်အရပ်၌၊ ဌတ္တာ- ရပ်တည်၍။ ဩရာတိ-
ကား၊ ဒီပကသင်္ခါတာ- ကျွန်းငယ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဩရတိရာ- ဤမှာဘက်
ကမ်းမှ။ ပါရန္တိ- ကား၊ တဒါ- ထို(မိကျောင်းက ဖမ်းမည်ပြုသော)အခါ၌၊
မမ- ငါ၏၊ ဝသနဋ္ဌာနဘူတံ- အမြဲနေရာဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ နဒီယာ- မြစ်၏၊
ပရတိရံ- တစ်ဖက်ကမ်းကို။ ပတာမဟန္တိ- ကား၊ အဟံ- သည်၊ ဥပ္ပတိတ္တာ-
ခုန်လွှား၍၊ ပတာမိ- ကျ၏။ တတ္ထန္တိတိ- ကား၊ တသ္မိံ ပိဋ္ဌိပါသာဏပွ-
ဒေသေ- ထိုကျောက်ဖျာအရပ်၌၊ သတ္တုဘူတော- ရန်သူဖြစ်၍ဖြစ်သော၊
ဝဓကော- သတ်တတ်သော၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊
ဃာတကော- သတ်တတ်သော၊ ပစ္စတ္ထိကော- ရန်သူဖြစ်သော၊ လုဒ္ဒဒဿ-
နော- ကြမ်းတမ်းသောအမူအရာကို ပြတတ်သော၊ ဃောရုပေါ- ကြမ်းတမ်း
သောသဘောရှိသော၊ ဘယာနကဒဿနော- ကြောက်မက်ဖွယ်ကို ပြတတ်
သော၊ ကုမ္ဘိလော- မိကျောင်းဖိုသည်၊ နိသီဒိ- နေပြီ။ (ဤအဖွင့်အလို
လုဒ္ဒဒဿနောကို လုဒ္ဒေါ စ သော ဒဿနော စာတိ လုဒ္ဒဒဿနော ဟု

ကမ္မဇာရည်းသမာသံ ဝိဂ္ဂဟပြုစေလို။ ကြမ်းတမ်းသော သဘောရှိပြီး ကြောက်မက်ဖွယ်ရာ အာရုံကို ပြတတ်သော မိကျောင်း ဟူလို။)

အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ “မေ- ငါ့အတွက်၊ အညော- အခြားသော၊ ဂမနမဂ္ဂေါ- သွားစရာလမ်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မယာ- ငါသည်၊ ကုမ္ဘိလော- မိကျောင်းဖိုကို၊ ဝဇ္ဇေတဗ္ဗော- လှည့်စားထိုက်၏။ ဟိ- မှန်၊ ဧဝံ- ဤသို့လှည့်စားသည်ရှိသော်၊ အယဉ္ဇ- ဤမိကျောင်းဖိုကိုလည်း၊ မယာ- ငါသည်၊ မဟတာ- ကြီးစွာသော၊ ပါပတော- မကောင်းမှုမှ၊ ပရိမောစိတော- လွတ်မြောက်စေအပ်သူသည်၊ သိယာ- ဖြစ်ရာ၏။ မယုဉ္ဇ- ငါ၏လည်း၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သည်၊ သိယာ”။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ သော- ထိုဘုရား အလောင်းမျောက်မင်းသည်၊ ကုမ္ဘိလံ- မိကျောင်းကို၊ “သမ္မ ကုမ္ဘိလ- အဆွေ မိကျောင်း၊ အဟံ- ငါသည်၊ တုယံ- သင်၏၊ ဥပရိ- အပေါ်၌၊ ပတိဿာမိ- ကျလာပေအံ့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- ပြောပြီ။ ကုမ္ဘိလော- မိကျောင်းသည်၊ “ဝါနရိန္ဒ- မျောက်၊ ပပဉ္စ- ကြာမြင့်သည်ကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ ဣတော- ဤအရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆာဟိ- လာလော့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ “အဟံ- သည်၊ အာဂစ္ဆာမိ- လာပေအံ့၊ တံ ပန- သင်သည်ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ မုခံ- ပါးစပ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ- ဖွင့်၍၊ မံ- ငါ့ကို၊ တဝ- သင်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာဂတကာလေ- လာသောအခါ၌၊ ဂဏှာဟိ- ဖမ်းယူလော့”။ ဣတိ- သို့၊ အဝေါစ- ဆိုပြီ။ စ- ဆက်၊ ကုမ္ဘိလာနံ- မိကျောင်းတို့၏၊ မုခေ- ပါးစပ်သည်၊ ဝိဝဋ္ဌေ- ပွင့်သည်ရှိသော်၊ တစ်နည်း။ မုခေ- ကို၊ ဝိဝဋ္ဌေ- ဖွင့်အပ်သည်ရှိသော်၊ အက္ခိနိ- မျက်စိတို့သည်၊ နိမ္မိလန္တိ- မှိတ်ကုန်၏။ သော- ထိုမိကျောင်းဖိုသည်၊ တံ ကာရဏံ- ထိုအကြောင်းကို၊ အသလ္လက္ခေန္တော- အမှတ်မပြုမိဘဲ၊ မုခံ- ပါးစပ်ကို၊ ဝိဝရိ- ဖွင့်(ဟ)လေပြီ။ အထ- ထို အခါ၌၊ အဿ- ထိုမိကျောင်းဖို၏၊ အက္ခိနိ- မျက်စိတို့သည်၊ နိမ္မိလိသု- မှိတ်ကုန်၏။ သော- ထိုမိကျောင်းဖို

သည်။ မုခံ- ပါးစပ်ကို၊ ဝိဝရိတွာ-ဖွင့်၍၊ သဗ္ဗသော- အချင်းခပ်သိမ်း၊ နိဗ္ဗိလိတက္ခိ- မှိတ်အပ်သော မျက်စိရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ နိပဇ္ဇိ- အိပ်ပြီ။ ဝါ- အိပ်သကဲ့သို့ဖြစ်လေပြီ။ မဟာသတ္တော- သည်၊ တဿ- ထိုမိကျောင်းဖို၏၊ တထာဘာဝံ- ထိုသို့၊ မျက်စိ မှိတ်နေသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ဒီပကတော- ကျွန်းငယ်မှ၊ ဥပ္ပတိတော- ခုန်လွှားသည်ဖြစ်၍၊ ဂန္ဓာ- သွားသည်ရှိသော်၊ ကုမ္ဘိလဿ- ၏၊ မတ္ထကံ- ဦးထိပ်ကို၊ အက္ကမိတွာ- နင်း၍၊ တတော- ထိုဦးထိပ်မှ၊ ဥပ္ပတန္တော- ခုန်လိုက်သည်ရှိသော်၊ ဝိဇ္ဇုလတာ- လျှပ်စစ်နွယ်သည်၊ ဝိဇ္ဇောတမာနော ဝိယ- ထွန်းလင်းတောက်ပ (လက်) သကဲ့သို့၊ ဝါ- ဖျပ်ခနဲ လင်းသကဲ့သို့၊ ပရတီရေ- တစ်ဖက်ကမ်း၌၊ အဋ္ဌာသိ- တည်ရှိလေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သော မံ အသံသိ ဧဟိတိ...ပရက္ခလေ ပတိဋ္ဌဟိ”န္တိ-ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ။ (ဂါထာအနက် ပါဠိတော်အတိုင်းပေး။)

(ဋ္ဌ။ ၂၂၂။) တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အသံသိတိ- ကား၊ အဘာသိ- ပြောဆိုပြီ။ အဟမ္မေမိတိ- ကား၊ (အဟမ္မိ+ဧမိဟု ပဒစ္ဆေဒပြု)။ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ အာဂစ္ဆာမိ- လာအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ တံ-ထိုမိကျောင်းဖိုကို၊ ကထေသိ- ပြောပြီ။ ပန- ဆက်၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ တံ ဒီပကံ- ထိုကျွန်းငယ်သည်၊ အဗ္ဗုဓဗ္ဗုပနသာဒိဖလရက္ခသဏ္ဌမဏ္ဍိတံ- သရက်၊ သပြေ၊ ပိန္နု အစရှိသော အသီးပင် တောအုပ်တို့ဖြင့် တန်ဆာဆင်အပ်သည်၊ (ဟောတိ)။ တသ္မာ၊ တံ ဒီပကံ- သည်၊ ရမဏီယံ- မွေ့လျော်ဖွယ်ကောင်း၏၊ နိဝါသယောဂ္ဂဉ္စ- နေထိုင်ခြင်းငှာလည်း လျောက်ပတ်၏။ ပန- ဆက်၊ “အာဂစ္ဆာမိ”တိ- “လာပါအံ့”ဟု၊ ပဋိညာယ- ဝန်ခံခြင်း၏၊ ဝါ- ကို၊ ဒိန္နတ္တာ- ပေးအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သစ္စံ- မှန်သောစကားကို၊ အနုရက္ခန္တော- စောင့်ရှောက်လျက်၊ မဟာသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်း မျောက်မင်းသည်လည်း၊ “အဟံ- သည်၊ အာဂမိဿာမေဝ- ပြန်လာမည် သာတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တထာ- ထိုဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း၊ အကာသိ- ပြုလေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “န တဿ အလိကံ ဘဏိတံ၊ ယထာ

ဝါစံ အကာသဟ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။ (ဂါထာအနက် ပါဠိတော်အတိုင်းပေး)။

စ- ဆက်၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဧတံ သစ္စာနုရက္ခဏံ- ဤ သစ္စာကို စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်၍၊ ကတံ- ပြုအပ်ပြီ။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ “သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ၊ ဧသာ မေ သစ္စပါရမီ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ။

ပန- ဆက်၊ ကုမ္ဘီလော- သည်၊ တံ အတ္ထရိယံ- ထိုအံ့ဩဖွယ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “ဣမိနာ ဝါနရိန္ဒေန- ဤမျောက်သည်၊ အတိအစ္ဆေရကံ- အလွန်အံ့ဩဖွယ်အမှုကို၊ ကတံ- ပြုအပ်ပေပြီ။” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ “ဘော ဝါနရိန္ဒ- အိုမျောက်၊ ဣမသ္မိ လောကေ- ဤလောက၌၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ- တရားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသော၊ ပုဂ္ဂလော- ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အမိတ္တေ- ရန်သူတို့ကို၊ အဘိဘဝတိ- လွှမ်းမိုးနိုင်၏၊ တေ သဗ္ဗေပိ- ထိုတရားအားလုံးတို့သည်လည်း၊ တယံ- သင်၏၊ အဗ္ဘန္တရေ- ကိုယ်တွင်း၌၊ အတ္ထိ မညေ- ရှိကုန်ယောင်တကား၊” ဣတိ- ဤသို့၊ “ယသေတေ စတုရော ဓမ္မာ ... ဒိန္နံ သော အတိဝတ္ထတိ”တိ- ဟူသော စကားကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဝါနရိန္ဒ- အိုမျောက်မင်း၊ တဝ- သင်မျောက် မင်း၏(သန္တာန်၌)၊ သစ္စံ- အမှန်ကိုပြောကြား သစ္စာစကားလည်းကောင်း၊ ဓမ္မော- စိစစ်တိုင်းထွာ ပညာတရားလည်းကောင်း၊ ဓိတိ- မပြတ် ကြိုးစား ဝီရိယတရားလည်းကောင်း၊ စာဂေါ- ခန္ဓာအသက် စွန့်လျက် လှူငြား ဒါနတရားလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတုရော-လေးပါးကုန် သော၊ ဧတေ ဓမ္မာ- ဤကျေးဇူးဂုဏ်တရားတို့သည်၊ အတ္ထိ (သန္တိ) ယထာ- ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ယသေ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏ (သန္တာန်၌)၊ စတုရော- ကုန်သော၊ ဧတေ ဓမ္မာ- တို့သည်၊ အတ္ထိ သန္တိ- ရှိကုန်ငြားအံ့၊ (တွံ- သင်သည်၊ မံ- ငါ့ကို)၊ အတိဝတ္ထတိ

ယထာ- လွန်၍ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဝါ- အနိုင်ရသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ)၊ သော-
ထိုလေးပါးသောတရားရှိသူသည်၊ ဒိဋ္ဌိ- ရန်သူကို၊ အတိဝတ္တတိ- နှစ်။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ယဿာတိ- ကား၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်
ယောက်သော၊ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဧတေတိ....-
ပါဌ်ဖြင့်၊ ဣဒါနိ- ဤယခုအခါ၌၊ ဝတ္တဗ္ဗေ- ပြောဆိုသင့်သော ကျေးဇူး
ဂုဏ်တရားတို့ကို၊ ပစ္စက္ခတော- မျက်မှောက် (တိုက်ရိုက်)အားဖြင့်၊
ဒေသေတိ- ပြ၏။ စတုရော ဓမ္မာတိ- ကား၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊
ဂုဏာ-ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်။ သစ္စန္တိ- ကား၊ ဝစီသစ္စံ- အမှန်ပြောကြား
ဝစီသစ္စာစကားတည်း။ “မမ- ငါ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာဂမိဿာမိ-
လာပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ဆိုပြီး၍၊ မုဿာဝါဒံ- မမှန်ပြောကြား
မုသားစကားကို၊ အကတ္တာ- မပြုမူ၍၊ အာဂတော ဧဝ- လာသည်သာလျှင်
တည်း၊ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊ တေ- သင်၏၊ ဧတံ ဝစီသစ္စံ- အမှန်ပြောကြား
ဤသစ္စာစကားသည်၊ (အတ္ထိ)။ ဓမ္မောတိ- ကား၊ ဝိစာရဏပညာ- စိစစ်
တိုင်းထွာ မြတ်ပညာတည်း။ “ဧဝံ- ဤသို့၊ ကတေ- ပြုအပ်သော်၊ ဣဒံ
နာမ- ဤမည်သော အကျိုးစီးပွားသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”၊ ဣတိ-
သို့၊ ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော၊ တေ- သင်၏၊ ဒေသ ဝိစာရဏပညာ- ဤစိစစ်
တိုင်းထွာ မြတ်ပညာသည်၊ (အတ္ထိ)။ ဓိတီတိ- ကား၊ အဗ္ဗောဓိန္တံ- မပြတ်မစဲ
တဖွဲဖွဲဖြစ်သော၊ ဝီရိယံ- ကို၊ ဂုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။ တစ်နည်း- အဗ္ဗောဓိန္တံ-
သော၊ ဝီရိယံ- ကို၊ ဓိတီတိ- ဟူ၍၊ ဂုစ္စတိ။ ဧတမ္ပိ- မပြတ်ကြိုးစား
ဤဝီရိယတရားသည်လည်း၊ တေ- သင်၏သန္တာန်၌၊ အတ္ထိ၊ စာဂေါတိ-
ကား၊ အတ္တပရိစ္စာဂေါ- မိမိကိုယ်ကိုစွန့်ခြင်းတည်း။ တွံ- သည်၊ အတ္တာနံ-
ကို၊ ပရိစ္စဇိတ္တာ- စွန့်၍၊ မမ- ငါ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာဂတော-
လာ၏၊ ပန- ဆက်၊ ယံ- အကြင်မျောက်မင်းကို၊ အဟံ- သည်၊ ဂဏှိတုံ-
ဖမ်းယူခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိ- မစွမ်းနိုင်၊ ဒေသ ဒေါသော- ဤမျောက်မင်းကို
မဖမ်းယူနိုင်သော အပြစ်သည်၊ မယုမေဝ- ငါ၏သာ၊ ဒေါသော- အပြစ်
တည်း။ ဒိဋ္ဌန္တိ-ကား၊ ပစ္စာမိတ္တံ- ရန်သူကို။ သော အတိဝတ္တတိတိ- ကား၊

တဝ- သင်၏ သန္တာန်၌၊ ဧဝံ- သို့၊ ဧတေ စတ္တာရော ဓမ္မာ- ဤဂုဏ်ကျေးဇူး
တရား လေးပါးတို့သည်၊ အတ္ထိ ယထာ- ရှိကုန်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ-တူ)၊
ယဿ ပုဂ္ဂလဿ- ၏သန္တာန်၌၊ ဧတေ စတ္တာရော ဓမ္မာ၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်ငြား
အံ့။ တံ- သည်၊ မံ- ကို၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ အတိက္ကန္တော ယထာ- လွန်မြောက်
နိုင်သကဲ့သို့၊ ထတေဝ- ထိုအတူပင်၊ သော- ထိုဂုဏ်ကျေးဇူးတရားလေးပါး
နှင့် ပြည့်စုံသောသူသည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပစ္စာမိတ္တံ- ရန်သူကို၊
အတိက္ကမတိ- ကျော်လွန်နိုင်၏၊ အဘိဘဝတိ- လွှမ်းမိုးနိုင်၏၊ ဣတိ-
ဤကားအပြီးတည်း။

(ဋ္ဌ။ ၂၂၃။) ဧဝံ- သို့၊ ကုမ္ဘီလော- မိကျောင်းဖိုသည်၊ ဗောဓိသတ္တံ-
ဘုရားအလောင်းမျောက်မင်းကို၊ ပသံသိတွာ- ချီးမွမ်း၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်သို့၊ ဂတော- သွားလေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ထိုအခါက၊ ကုမ္ဘီလော- သည်၊ (ဣဒါနိ-၌)၊
ဒေဝဒတ္တော- ဒေဝဒတ်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ (တဒါ- ၌)၊
တဿ- ထိုမိကျောင်းဖို၏၊ ဘရိယာ- မယားသည်၊ (ဣဒါနိ- ၌)၊
စိဉ္စမာဏဝိကာ- စိဉ္စမာဏအမျိုးသမီးသည်၊ (အဟောသိ- ပြီ)၊ (တဒါ-
၌)၊ ကပိရာဇော ပန- မျောက်မင်းသည်ကား၊ (ဣဒါနိ- ၌)၊
လောကနာထော- မြတ်စွာဘုရား သည်၊ (အဟောသိ)။

ဣဓာပိ- ဤကပိရာဇစရိယာ၌လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်စရိယာ၌၊
ဝုတ္တနယေနော- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ တဿ- ထိုဘုရား
အလောင်း၏အတွက်၊ သေသပါရမိယော- သစ္စာပါရမီမှ ကြွင်းသော ပါရမီ
တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ပြထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊
ဥဒကဿ- ရေ၏လည်းကောင်း၊ ပါသာဏဿ စ- ကျောက်(ဖျာ)၏လည်း
ကောင်း၊ ပမာဏဝဝတ္ထာနေန- အတိုင်းအတာကို ပိုင်းခြားသတ်မှတ်ခြင်းဖြင့်၊
ဣဒါနိ- ၌၊ ပါသာဏော- ကျောက်(ဖျာ)သည်၊ ဥစ္စတရော- အထူးသဖြင့်
(ပို၍) မြင့်သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ခါယတိ- ထင်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ပရိဂ္ဂဏှန-

ဝသေန- ပိုင်းခြားယူခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ ပါသာဏဿ- ၏၊ ဥပရိ- အထက်
 ၌၊ သုသုမာရဿ- မိကျောင်း၏၊ နိပန္နဘာဝဇာနနံ-လျောင်းအိပ်နေသည်၏
 အဖြစ်ကို သိခြင်းလည်းကောင်း၊ ပါသာဏေန- နှင့်၊ ကထနာပဒေသေန-
 စကားပြောသော နည်းလမ်းဖြင့်၊ တဿတ္ထဿ- ထိုကျောက်ဖျာပေါ်၌
 မိကျောင်းရှိနေသည်၏အကြောင်းကို၊ နိစ္ဆယဂမနံ-ဆုံးဖြတ်နိုင်ခြင်းသို့
 ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သုသုမာရဿ- မိကျောင်း၏၊ ဥပရိ- ခေါင်းပေါ်
 ၌၊ အက္ကမိတ္တာ- နင်း၍၊ သဟဿ- အဆောတလျင်၊ ပရတီရေ- တစ်ဖက်
 ကမ်း၌၊ ပတိဋ္ဌာနဝသေန- ရပ်တည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သီဃကာရိတာယ-
 လျင်မြန်စွာ ပြုလေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿ- ထိုမိကျောင်းဖိုကို၊
 မဟာတာ- ကြီးစွာသော၊ ပါပတော- ပါဏာတိပါတ မကောင်းမှုမှ၊
 ပရိမောစနံ- လွတ်မြောက်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 ဇီဝိတရက္ခဏံ- အသက်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သစ္စဝါစာ-
 နုရက္ခဏဉ္စ- မှန်သော စကားကို အစဉ်စောင့်ရှောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊
 ဣတိ ဇဝမာဒယော- ကုန်သော၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ-
 ကုန်၏။ ဣတိ- တည်း။

ကပိရာစေရိယာဝဏ္ဏနာ- မျောက်မင်း၏အကျင့် ဖွင့်ဆိုချက်သည်၊
 နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

ဂ-သစ္စတာပသစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဌ။၂၂၃။) အဋ္ဌမေ- ရှစ်ခုမြောက်ဖြစ်သော သစ္စတာပသစရိယာ၌၊ (အဝယ-
ဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ တာပသော သစ္စသုယောတိ- ကား၊ သစ္စ-
သဒ္ဓေန- သစ္စသဒ္ဓါဖြင့်၊ အဝါတဗ္ဗော- ခေါ်ဆိုထိုက်သော၊ သစ္စနာမကော-
သစ္စအမည်ရှိသော၊ တာပသော- ရသေ့သည်၊ ယဒါ ယသ္မိံ ကာလေ-
အကြင်အခါ၌၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏။ တဒါ- ထို (သစ္စရသေ့ဖြစ်သော) အခါ၌။
သစ္စေန လောကံ ပါလေသိန္တိ- ကား၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ အဝိသံဝါဒိဘာ-
ဝေန- မချွတ်မယွင်းသော စကားကို ပြောဆိုသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သတ္တ-
လောကံ- သတ္တလောကကို၊ ဇမ္ဗုဒီပေ- ဇမ္ဗုဒီပင်ကျွန်း၌၊ တတ္ထ တတ္ထ-
ထိုထိုအရပ်၌၊ သတ္တနိကာယံ- သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ ပါပတော-မကောင်းမှုမှ
လည်းကောင်း၊ နာနာဝိဓာ- အထူးထူးအပြားပြားများသော၊ အနတ္တတော
စ- အကျိုးမဲ့မှလည်းကောင်း၊ ရက္ခိ- စောင့်ရှောက်ခဲ့ပြီ။ သမဂ္ဂံ နေမကာသ
ဟန္တိ- ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုအရပ်၌၊ ကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါပန္နံ-
ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း ရှေ့အဖို့၌ငြင်းခုံခြင်း နောက်အဖို့၌ ငြင်းခုံခြင်းသို့ ရောက်နေ
သော၊ မဟာဇနံ- လူများကို၊ ကလဟေ- ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၌၊ အာဒီနဝံ-
အပြစ်ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ သာမဂ္ဂိယံ- ညီညွတ်ခြင်း၌၊ အာနိသံသကထ-
နေန- အကျိုးအာနိသင်ကို ပြောကြားခြင်းဖြင့်၊ သမဂ္ဂံ- ညီညွတ်ခြင်းကို၊
အဝိဝဒမာနံ- မငြင်းခုံရခြင်းကို၊ သမ္မောဒမာနံ- ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ပြောဆို
ရခြင်းကို၊ အဟံ- သည်၊ အကာသိ- ပြုခဲ့ပြီ။

(ဌ။ ၂၂၄။) ဟိ- ချဲ့၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္ထော- သည်၊
ဗာရာဏသီယံ-၌၊ အညတရသ္မိံ- တစ်ယောက်သော၊ ဗြာဟ္မဏမဟာ-
သာလကုလေ-ဗြာဟ္မဏမဟာသာလပုဏ္ဏားမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ။ တဿ-
ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ “သစ္စော”တိနာမံ- သစ္စဟူသောအမည်ကို၊
ကရိသု- ပြုကြကုန်ပြီ။ သော-ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဝယပ္ပတ္တော-
အရွယ်သို့ရောက်သည်ရှိသော်၊ တက္ကသိလံ- တက္ကသိုလ်ပြည်သို့၊ ဂန္ဓာ-

သွား၍၊ ဒိသာပါမောက္ခဿ-ဒိသာပါမောက္ခဖြစ်သော၊ အာစရိယဿ-ဆရာ၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ သိပ္ပံ-အတတ်ပညာကို၊ ဥဂ္ဂဏိတွာ-သင်ယူ၍၊ န စိရဿေဝ-မကြာမြင့်မီပင်၊ သဗ္ဗသိပ္ပါနံ-အလုံးစုံသော အတတ်ပညာတို့၏၊ နိပ္ပတ္တိ-ပြီးစီးခြင်းသို့၊ ပတ္တော-ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ အာစရိယေန-ဆရာသည်၊ အနုညာတော-ခွင့်ပြုအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဗာရာဏသီ-သို့၊ ပစ္စာဂန္တာ-တဖန်ပြန်လာခဲ့၍၊ မာတာပိတရော-မိခင်ဖခင်တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ-ရှိခိုး၍၊ တေဟိ-ထိုမိခင်ဖခင် တို့သည်၊ အဘိနန္ဒိယမာနော-အလွန်နှစ်သက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ တေသံ-ထိုမိဘတို့၏၊ စိတ္တာနုရက္ခဏတ္ထံ-စိတ်ကိုစောင့်ရှောက်ခြင်းငှါ၊ ကတိပါဟံ-ရက်အနည်းငယ်မျှ၊ တေသံ-ထိုမိဘတို့၏၊ သန္တိကေ-အထံ၌၊ ဝသိ-နေပြီ။ အထ-ထိုအခါ၌၊ နံ-ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ မာတာပိတရော-တို့သည်၊ ပတိရူပေန-သင့်လျော်သော၊ ဒါရေန-ဇနီးမယားနှင့်၊ သံယောဇေတုကာမာ-ယှဉ်ဖက်ပေါင်းဖော်စေခြင်းငှါ အလိုရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗံ-အလုံးစုံသော၊ ဝိဘဝဇာတံ-စည်းစိမ်ဥစ္စာအပေါင်းကို၊ အာစိက္ခိတွာ-ပြောကြား၍၊ ဃရာဝါသေန-အိမ်ရာတည်ထောင်လှူဘောင်၌ နေခြင်းဖြင့်၊ နိမန္တေသုံ-ဖိတ်မံကြကုန်ပြီ။

မဟာသတ္တော-သည်၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယော-တောထွက်ခြင်း၌ အလိုဆန္ဒရှိသည်ဖြစ်၍၊ အတ္တနော-မိမိ၏၊ နေက္ခမ္မပါရမီ-နေက္ခမ္မပါရမီကို၊ ပရိဗြူဟေတုကာမော-တိုးပွားစေခြင်းငှာ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဃရာဝါသေ-အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌၊ အာဒီနဝံ-အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ-ရသေ့ရဟန်း၏အဖြစ်၌၊ အာနိသံသဉ္စ-အကျိုးအာနိသင်ကိုလည်းကောင်း၊ နာနပ္ပကာရတော-အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့်၊ ကထေတွာ-ပြောကြား၍၊ မာတာပိတူနံ-မိဘတို့သည်၊ အဿုမုခါနံ-မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ရောဒမာနာနံ-ငိုကြွေးကြကုန်စဉ်၊ အပရိမာဏံ-အတိုင်းအတာ ပမာဏမရှိသော၊ ဝါ-အလွန်များပြားသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ-စည်းစိမ်အစုကိုလည်းကောင်း၊ အနန္တံ-အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော၊ ယသံ-အချွေအရံကိုလည်းကောင်း၊ မဟန္တံ-များစွာသော၊

ဉာတိပရိဝဋ် စ - ဆွေမျိုးအစဉ်အဆက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ မဟာနာဂေါ - ဆင်ပြောင်ကြီးသည်၊ အယသင်္ခလိကံ (အယောသင်္ခလိကံ) - သံခြေကျင်းကို၊ ဆိန္ဒန္တော - ဖြတ်တောက်လျက်၊ နိက္ခမိတွာ - မြို့ရွာမှထွက်ခွါ၍၊ ဟိမဝန္တပဒေသံ - ဟိမဝန္တာတောအရပ်သို့၊ ပဝိသတိဣဝ - ဝင်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ - ဤအတူ)၊ ဃရဗန္ဓနံ - အိမ်ထောင် အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဆိန္ဒန္တော - လျက်၊ နိက္ခမိတွာ - ၍၊ ဟိမဝန္တပဒေသံ - သို့၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ ဣသိပဗ္ဗန္ဓံ - ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ကပ်ရောက်၍၊ ဝနမူလဖလာဖလေဟိ - တောသစ်မြစ် တောသစ်သီးကြီးငယ်တို့ဖြင့်၊ ယာပေန္တော - မျှတလျက်၊ န စိရဿေဝ - မကြာမြင့်မီပင်၊ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော - သမာပတ်ရှစ်ပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဉ္စ အဘိညာယော စ - အဘိညာဉ်ငါးပါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ ဈာနကီဠံ - ဈာန်ဖြင့်ကစားခြင်းကို၊ ကီဠယမာနော - ကစားလျက်၊ သမာပတ္တိဝိဟာရေန - သမာပတ်ဝင်စားလျက် နေခြင်းဖြင့်၊ ဝိဟရတိ - နေ၏။

သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ - တစ်ရက်၌၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ - ဒိဗ္ဗစက္ခုအဘိညာဉ်ဖြင့်၊ ဝါ - နတ်၌ဖြစ်သော မျက်စိနှင့်တူသော အဘိညာဉ်စက္ခုဖြင့်၊ လောကံ - လောကကို၊ ဩလောကေန္တော - ကြည့်ရှုသည်ရှိသော်၊ သကလဇမ္ဗဒီပေ - အလုံးစုံသော ဇမ္ဗူဒိပ်၌၊ ယေဘုယျေန - များသောအားဖြင့်၊ ပါဏာတိပါတာဒိဒသအကုသလကမ္မပထပသုတေ - ပါဏာတိပါတအစရှိသော ဆယ်ပါးသောအကုသိုလ်ကမ္မပထတရား၌ အလေ့အကျက်များကုန်သော၊ ကာမနိဒါနံ - ကာမကို အကြောင်းခံလျက်၊ ကာမာဓိကရဏံ - ကာမကို အမှီပြုလျက်၊ အညမညံ - အချင်းချင်း၊ ဝိဝါဒါပန္နေ - ငြင်းခုံခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သော၊ မနုဿေ - လူတို့ကို၊ အဒ္ဓသ - မြင်ပြီ။ ဒိသွာ - မြင်၍၊ ဧဝံ - သို့၊ ပါပပသုတေ - မကောင်းမှု၌ အလေ့အကျက်များကုန်သော၊ ဣမေ သတ္တေ စ - ဤသတ္တဝါတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိဝါဒါပန္နေ - ငြင်းခုံခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော၊ ဣမေ သတ္တေ စ - ဤသတ္တဝါတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒိသွာ - မြင်ပါလျက်၊ ယဒိဒံ

အဇ္ဈပေက္ခဏံ - အကြင်လျစ်လျူရှုခြင်းသည်။ (အတ္ထိ - ရှိ၏)။ ဧတံ - ဤလျစ်လျူရှုခြင်းသည်။ န ခေါ် ပန ပတိရူပံ - မသင့်လျော်သည်သာတည်း။ ဟိ - မှန်၊ အဟံ - သည်။ ‘သတ္တေ - သတ္တဝါ တို့ကို၊ သံသာရပင်္ကတော - သံသရာညွှန်ထဲမှ၊ ဥဒ္ဓရိတွာ - ထုတ်ဆောင်၍၊ နိဗ္ဗာနပထေ - နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ကျည်းကုန်းထက်၌၊ ပတိဋ္ဌပေဿာမိ - တည်စေအံ့’၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ မဟာသမ္မောဓိယာနံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ် သို့ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နော - ကျင့်၏၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ တံ ပဋိညံ - ထိုဝန်ခံမှုကို၊ အဝိသံဝါဒေန္တော - မချွတ်ယွင်းစေဘဲ၊ အဟံ - သည်၊ မနုဿပထံ - လူရွာသို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ တေ တေ သတ္တေ - ထိုထို သတ္တဝါတို့ကို၊ ပါပတော - မကောင်းမှုမှ၊ ဩရမာပေယျံ - ရှောင်ကြဉ်စေရပါ မူကား၊ ယန္တုန - ကောင်းလေစွ၊ နေသံ - ထိုလူတို့၏၊ ဝိဝါဒဉ္စ - ငြင်းခုံမှုကိုလည်း။

၁။ မဟာသမ္မောဓိယာနံ။ ။ ဤပုဒ်ကို “မဟတိ သမ္မောဓိ မဟာသမ္မောဓိ၊ (မြင့်မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်)။ မဟာသမ္မောဓိ ယာနံ မဟာသမ္မောဓိယာနံ (မြင့်မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ သွားရောက်ကြောင်းအကျင့်)ဟု သမာသံတွစပ်လျက် ဧကပဒ (တစ်ပုဒ်တည်း) အနေဖြင့် ဆဋ္ဌမူ၌ ရှိစေလိုသည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းမူ၌ “မဟာသမ္မောဓိယာနံ”ဟု တစ်ဆက်တစ်စပ်တည်း (မခြားဘဲ)ပါ၌ကို ပြဆိုထားသည်။ ယင်းပါ၌အလို ဖော်ပြခဲ့ပါအတိုင်း အနက်သမ္မန်ပါ။

ရှေးပေမူ နိဿယနှင့် တိပိဋကပါဠိမြန်မာအဘိဓာန်တို့၌မူ “မဟာသမ္မောဓိယာ + နံ”ဟု ဒွိပဒ (နှစ်ပုဒ်ရှိ) ပါ၌အနေဖြင့် ပြဆိုထားသည်။ ယင်းအလို “မဟာသမ္မောဓိယာ - မြင့်မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြောင့်၊ ဝါ - မြင့်မြတ်သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အကျိုးငှာ၊ နံ - ထိုနေက္ခမ္မပါရမီအကျင့်ကို”ဟု အနက်ယောဇနာပါ။

ဤသို့ “မဟာသမ္မောဓိယာနံ”ဟု ဧကပဒရှိသောပါ၌၊ “မဟာသမ္မောဓိယာ + နံ”ဟု ဒွိပဒရှိသောပါ၌ နှစ်ပါ၌စလုံး သဒ္ဒယုတ္တိ၊ အတ္ထယုတ္တိ ရှိသည်ချည်း ဖြစ်ပါသည်။ သို့ရာတွင် “မဟာသမ္မောဓိယာနံ”ဟု ဧကပဒရှိသော ပါ၌မှာမူ ထေရဝါဒမဟုတ်သော အခြား “မဟာယာန၊ ဝဇီရာယာန”စသော ယာနများနှင့် ဒွေးရောယှက်တင် သံသယဝင် ယုံမှားစရာရှိ၍ ဒွိပဒရှိပါ၌ကိုသာ ထေရဝါဒပညာရှင်များ နှစ်သက်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

ဂူပသမေယျံ- ငြိမ်းအေးစေရပါမူကား၊ ယန္တုန- စွာ။ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ စိန္တေသိ။

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံပြီး၍၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ (အကာသိ ဌံ စပ်)၊ မဟာကရုဏာယ- မဟာကရုဏာတော်သည်၊ (သမုဿာဟိတော ဌံ စပ်)၊ သမုဿာဟိတော- ကောင်းစွာတိုက်တွန်းအပ်သည်ဖြစ်၍၊ သန္တိ- ငြိမ်သက်သော၊ သမာပတ္တိ- သုခံ- သမာပတ်ချမ်းသာကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဣဒ္ဓိယာ- တန်ခိုးဖြင့်၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထို ဇေယျဒိပ်ကျွန်းသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ တေသံ- ထိုလူတို့၏၊ စိတ္တာနုကူလံ- စိတ်ဓာတ်အားလျော်သော၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေန္တော- ဟောလျက်၊ ကလဟဝိဂ္ဂဟဝိဝါဒါပန္န- ခိုက်ရန်ဖြစ်ခြင်း၊ ရှေ့အဖို့၌ ငြင်းခုံခြင်း၊ နောက်အဖို့၌ ငြင်းခုံခြင်းသို့ ရောက်ရှိကြကုန်သော၊ သတ္တေ-သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝိရောဓေ- ဆန့်ကျင်ခြင်း၌၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ- ပစ္စုပ္ပန်အကျိုးစီးပွား နှင့်ယှဉ်သော၊ ဝါ- မျက်မှောက်ဖြစ်သော၊ အာဒိနဝ္ဗ- အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သမ္ပရာယိကံ- တမလွန်ဘဝနှင့် ယှဉ်သော၊ အာဒိနဝ္ဗ- ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေသေတွာ- ပြ၍၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ သမဂ္ဂေ- ညီညွတ်သည်တို့ကို၊ ဝါ- ညီညွတ်အောင်၊ သဟိတေ- အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သည်တို့ကို၊ ဝါ- အောင်၊ အကာသိ- ပြုပြီ။ ပါပေ- မကောင်းမှု၌၊ အနေကာကာရဝေါ- ကာရံ- တစ်ပါးမကများသော အခြင်းအရာတို့နှင့် ရောပြွမ်းသော၊ အာဒိနဝ္ဗ- အပြစ်ကိုလည်း၊ ဝိဘာဝေန္တော- ထင်ရှားစေလျက်၊ ဝါ- ထင်ရှားစွာပြသလျက်၊ တတော- ထိုမကောင်းမှုမှ၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ ဝိဝေစေတွာ- ကင်းစေ၍၊ ဝါ-ရှောင်ကြဉ်စေ၍၊ ဧကစ္စေ- အချို့သောသူတို့ကို၊ ဒသသု- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ကုသလကမ္မပထဓမ္မေသု- ကုသလကမ္မပထတရားတို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ- တည်စေပြီ။ ဧကစ္စေ- တို့ကို၊ ပဗ္ဗာဇေတွာ- ရသေ့ရဟန်းပြုစေ၍၊ သီလသံဝရေ စ- သီလစောင့်တည်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယ- ဂုတ္တိယံ စ- ဣန္ဒြေကို စောင့်စည်းလုံခြုံစေခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သတိသမ္ပ- ဇေညေ စ- သတိသမ္ပဇေ၌လည်းကောင်း၊ ပဝိဝေကဝါသေ စ- ဆိတ်ငြိမ်

ရာဉ်နေခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဈာနဘိညာသု စ- ဈာန်၊ အဘိညာဉ်တို့၌ လည်းကောင်း၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ပတိဋ္ဌာပေသိ- တည်စေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ပုနာပရံ ယဒါ ဟောမိ...သမဂ္ဂံ ဇနမကာသဟ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ (ယင်းဂါထာအနက် ပါဠိတော်နိဿယရှု)။

(ဋ္ဌ။ ၂၂၅။) ဣဓာပိ- ဤသစ္စတာပသစရိယာ၌လည်း၊ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်စရိယာ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့် သာလျှင်၊ သေသပါရမိယော- ကြွင်းသောပါရမီတို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ပြထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထို့အတူ၊ ဂုဏာနုဘာဝါ စ- တို့ကိုလည်း၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

သစ္စတာပသစရိယာဝဏ္ဏနာ- သစ္စရသေ့၏အကျင့် ဖွင့်ဆိုချက်သည်၊
နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။ ။

၉-ဝဋ္ဋပေါတကစရိယာဝဏ္ဏဉာ

(ဋ္ဌ။ ၂၂၅။) ၇၂။ နဝမေ- ကိုးခုမြောက်ဖြစ်သော ဝဋ္ဋပေါတကစရိယာဝဏ္ဏဉာ။ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော။) မဂဓေ ဝဋ္ဋပေါတကောတိ အာဒီသု- မဂဓေ ဝဋ္ဋပေါတကော ဤသို့အစရှိသောပါဠိတို့၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပတ္ထော- အကျဉ်းဖြစ်သောအနက်တည်း။ မဂဓရဋ္ဌေ- မဂဓတိုင်း၌၊ အညတရသ္မိ- တစ်ခုသော၊ အရညပ္ပဒေသေ- တောအရပ်၌၊ ဝဋ္ဋကယောနိယံ- ငုံးမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ အဏ္ဏကောသံ- ဥခွံကို၊ ပဒါလေတွာ- ဖောက်ခွဲ၍၊ အစိရနိက္ခန္တတာယ- ဥမှထွက်၍ မကြာမြင့်သေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တရဏော- နနယ်သော၊ မံသပေသိဘူတော- သားတစ်သဖွယ်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ တတော ဧဝံ- ထိုနနယ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊ အဇာတပက္ခော- အတောင်မပေါက်သေးသော၊ ဝဋ္ဋကစ္ဆာပကော- ငုံးငယ်သည်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကုလာဝကေယေဝ- အသိုက်ထဲ၌သာလျှင်၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏။

၇၃။ မုခတုဏ္ဏကေနာဟရိတွာတိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ မာတာ- မိခင်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ မုခတုဏ္ဏကေန- နှုတ်သီးဖျားဖြင့်၊ ကာလေန ကာလံ- ရံဖန်ရံခါ၊ ဝါ- သင့်လျော်သောအခါ သင့်လျော်သောအခါ၌၊ ဂေါစရံ- အစာကို၊ အာဟရိတွာ- ဆောင်ယူ၍၊ မံ- ငါ့ကို၊

၁။ ကာလေန ကာလံ။ ။ ပထမအနက်သမ္ပန်သောအလိုကား အညေနည် ပုဒ်ကဲ့သို့ ဝိဘတ္တိပဋိရူပကနိပါတ်ပုဒ်အနေဖြင့် ဧကပဒကြံ၍ အနက် သမ္ပန်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ (ပါ၊ ဂဏ်၊ သစ်၊ ဒု။ ၁၃၇။)

ဒုတိယနည်း အနက်သမ္ပန်သော အလိုမှာမူ အံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၂၀၁ နှင့်အညီ ဒွိပဒ (အနေကပဒ) ကြံ၍ အနက်သမ္ပန်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ကာလေန ၌ တတိယာဝိဘတ်၊ ကာလံ ၌ ဒုတိယာဝိဘတ်တို့သည် ဘုမ္မတ္ထံ ၌ သက်သည်။ (တိပိဓာန်၊ ၅၊ ၇၀၇၊ ၌လည်း ရှုပါရန်။)

ပေါသေတိ- မွေးမြူ၏။ တဿာ ဖဿေန ဇီဝါမီတိ- ကား၊ ပရိသေဒ-
နတ္ထဇ္ဇေဝ- အထက်ဝန်းကျင်မှ အပူငွေ့ကို ရစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊
ပရိဘာဝနတ္ထဇ္ဇ- ထက်ဝန်းကျင်မှ အပူငွေ့ဖြင့် ထုံစေခြင်းငှာလည်းကောင်း၊
သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ကာလေန ကာလံ- ခါ၊ ဝါ- ဌ၊ မမံ-
ငါကို၊ အမိ-သယနဝသေန- အထက်၌ အိပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝါ-
ဝပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဖုသန္တိယာ- တွေ့ထိသော၊ မမ- ငါ၏၊ တဿာ
မာတုယာ- ထိုမိခင်၏၊ သရီရသမ္ပဿေန- ကိုယ်အတွေ့ဖြင့်၊ ဇီဝါမိ-
အသက်ရှင်၏၊ ဝိဟရာမိ- နေ၏၊ အတ္တဘာဝံ- အတ္တဘောကို၊ ပဝတ္တေမိ-
ဖြစ်စေ၏။ နတ္ထိ မေ ကာယိကံ ဗလန္တိ- ကား၊ မယုံ ပန- ငါ ၏ကား၊
အတိတရုဏတာယ- အလွန်နုနယ်သေးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာယ-
သန္တိဿိတံ- ကိုယ်၌မီသော၊ ဗလံ- အားသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

၇၄။ သံဝစ္ဆရေတိ- ကား၊ သံဝစ္ဆရေ သံဝစ္ဆရေ- နှစ်တိုင်း နှစ်
တိုင်း။ ဂိမှသမယေတိ- ကား၊ ဂိမှကာလေ- နွေကာလ၌၊ သုက္ခရက္ခ-
သာခါနံ- ခြောက်သောသစ်ကိုင်းတို့၏၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ သံဃဇ္ဇန-
သမုပ္ပဇ္ဇေန- ထိခိုက်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂိနာ- မီးဖြင့်၊ ဝါ- မီးကြောင့်၊
တသ္မိံ ပဒေသေ- ထိုအရပ်၌၊ ဒဝဉ္စာဟော- တောမီးသည်၊ ပဒိပ္ပတိ
ပဇ္ဇလတိ- တောက်လောင်၏၊ သော- ထိုမီးသည်၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာ
အားဖြင့်၊ ပဒိပိတော- တောက်လောင်ပြီ။ (လေတိုက်၍ သစ်ကိုင်းခြောက်
အချင်းချင်း ပွတ်တိုက်မိသည့်အတွက် မီးလောင်သည်ဟူလို)။ ဥပဂစ္ဆတိ
အမှာကန္တိ- ကား၊ မယုံ- ငါလည်းကောင်း၊ မာတာပိတုနဉ္စ- မိဘတို့လည်း
ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အမှာကံ- ငါတို့၏၊ ဝသနဋ္ဌာနပဒေသံ- နေရာအရပ်
ကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပတိဋ္ဌာနဿ- တည်ရာအရပ်သည်၊ အသုဒ္ဓဿာပိ-
(သစ်ရွက်ခြောက်စသည်တို့ဖြင့်) မစင်ကြယ်ပါသော်လည်း၊ သုဒ္ဓဘာဝကရ-
ဏေန- စင်ကြယ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုခြင်းဖြင့်၊ ပါဝနတော- ပြောင်စင်စေ
ခြင်းကြောင့်၊ ပါဝကောတိ စ- ပါဝကဟူလည်းကောင်း၊ ဂတမဂ္ဂေ- သွားရာ
လမ်းခရီး၌၊ ဣန္ဒနဿ- လောင်စာကို၊ ဘသ္မဘာဝါဝဟနတော- ပြာ၏

အဖြစ်သို့ရောက်အောင် ရွက်ဆောင်ခြင်းကြောင့်၊ ကဏ္ဍဝတ္ထနီတိ စ-
ကဏ္ဍဝတ္ထနီ ဟူ၍လည်းကောင်း၊ လဒ္ဓနာမော- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊
အဂ္ဂိ- မီးသည်၊ ဝနရုက္ခဂစ္ဆေ- တောသစ်ပင်ချုံတို့ကို၊ ဒဟန္တော- လောင်
လျက်၊ ကာလေန ကာလံ- ခါ၊ ဥပဂစ္ဆတိ- အနီးသို့ ကပ်ရောက်လာ၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၂၆။) ၇၅။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဥပဂမနတော- အနီးသို့ကပ်ရောက်
ခြင်းကြောင့်၊ တဒါပိ- ထိုအခါ၌လည်း။ သဒ္ဓါယန္တောတိ- ကား၊ “မေမေ”
တိ- “မေမေ”ဟူ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ ကရောန္တော-
ပြုလျက်၊ ဟိ- မှန်၊ ဧတံ- ဤအသံသည်၊ ဒါဝဂ္ဂိနော- တောမီးသို့၊
အနုရဝဒဿနံ- အတုလိုက်၍မည်ပုံကို ပြခြင်းတည်း။ မဟာသိဒ္ဓိတိ- ကား၊
ဧတဿ- ဤတောမီး၏၊ ပဗ္ဗတကူဋသဒိဿနံ- တောင်ထွတ်နှင့်တူကုန်
သော၊ ဣန္ဒနာနံ- မီးစာ(လောင်စာ)တို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊
မဟတိယော- ကြီးကုန်သော၊ သိခါ- မီးလျှံတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏။)
ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ မဟာသိဒ္ဓိ- မဟာသိဒ္ဓိမည်၏။ အနုပုဗ္ဗေန အနုက္ကမေန-
အစဉ်အားဖြင့်၊ တံ အရညပ္ပဒေသံ- ထိုတောအရပ်ကို၊ ဈာပေန္တော ဒဟန္တော-
လောင်ကျွမ်းသော၊ အဂ္ဂိ- မီးသည်၊ မမ- ငါ၏၊ သမိပဋ္ဌာနံ- အနီးအရပ်သို့၊
ဥပါဂမိ- ကပ်ရောက်လာပြီ။

၇၆။ အဂ္ဂိဝေဂဘယာတိ- ကား၊ ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့်၊ အာဂစ္ဆ
တော- လာသော၊ အဂ္ဂိနော- မီးမှ၊ ဘယေန- ကြောက်သဖြင့်၊ ဘီတာ-
ကြောက်ကုန်သော။ တသိတာတိ- ကား၊ စိတ္တုတြာသသမုဋ္ဌိတေန- စိတ်၏
ထိတ်လန့်ခြင်းကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာယဿ- ကိုယ်၏၊
ဆမ္ဘိတတ္ထေန စ- တုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဥတြာသာ-
ထိတ်လန့်ကုန်သော။ မာတာပိတာတိ- ကား၊ မာတာပိတာရော- မိခင်ဖခင်တို့
သည်။ အတ္တာနံ ပရိမောစယုန္တိ- ကား၊ အဂ္ဂိနာ- တောမီးသည်၊ အနုပဒ္ဓု-
တဋ္ဌာနဂမနေန- မနှောင့်ယှတ်သောနေရာသို့ ပျံသွားခြင်းဖြင့်၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ သောတ္တိဘာဝံ- ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်ကို၊ အကံသု- ပြုကြကုန်ပြီ။

ဟိ- မှန်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းဦးမင်းသည်၊
မဟာဂေဏ္ဍကပ္ပမာဏော- ကြီးသောဂျင် ပမာဏရှိသော၊ မဟာသရီရော-
ကြီးသောခန္ဓာကိုယ်ရှိသည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ တံ- ထိုဘုရား
အလောင်းဦးမင်းကို၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊ ကေနစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊
ဥပါယေန- နည်းစနစ်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ- ချီမ၊ ယူဆောင်၍၊ ဂန္တု- ငှာ၊
အသက္ကဏန္တာ- မစွမ်းနိုင်ကြသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ အတ္တသိနေဟေန-
မိမိကိုယ်ကို ချစ်ခြင်းသည်၊ အဘိဘုယျမာနာ စ- လွမ်းမိုးအပ်ကုန်သည်ဖြစ်၍
လည်းကောင်း၊ ပုတ္တသိနေဟံ- သား၌ချစ်ခြင်းကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ- စွန့်၍၊
ပလာယီသု- ပျံ့ပြေးကြကုန်ပြီ။ (သားထက် မိမိကိုယ်ကို ပိုချစ်၍ သားကို
စွန့်ခွာပြေးကြ၏ ဟူလို)။

၇၇။ ပါဒေ ပက္ခေ ပဇာဟာမီတိ- ကား၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
ဥဘော- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ပါဒေ- ခြေထောက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊
ဥဘော- ကုန်သော၊ ပက္ခေ စ- အတောင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘူမိယံ-
မြေ၌လည်းကောင်း၊ အာကာသေ စ- ကောင်းကင်၌လည်းကောင်း၊
ဂမနသဇ္ဇေ- ခြေလျင်သွားခြင်း၊ ပျံသွားခြင်း၌ အစီအရင်တို့ကို၊ ကရောန္တော-
ပြုလျက်၊ ပသာရေမိ- ဆန့်တန်း၏။ ဣရိယာမိ- လုံ့လပြု၏၊ ဝါယမာမိ-
အားထုတ်၏။ “ပဋိဟာမီ”တိပိ- “ပဋိဟာမီ”ဟူ၍လည်း၊ ပါဌော-
ပါဌ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိသေး၏၊) ဝေဟာသဂမနယောဂေ- ကောင်းကင်၌
ပျံသွားခြင်း၌ သင့်လျော်သည်တို့ကို၊ ကာတုံ- ပြုခြင်းငှာ၊ ဤဟာမိ-
လုံ့လပြု၏၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္တော- အနက်တည်း။ “ပတိဟာမီ”တိပိ-
“ပတိဟာမီ”ဟူ၍လည်း၊ ပဌန္တိ- ရွတ်ဖတ်ကြကုန်၏။ တဿ- ထိုပါဌ်၏၊
အတ္တော- အနက် ကား၊ ပါဒေ- ခြေထောက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပက္ခေ
စ- အတောင်တို့ကို လည်းကောင်း၊ ပတိ ဝိသုံ- သီးခြား၊ ဤဟာမိ-
လုံ့လပြု၏။ ဂမနတ္ထံ- သွားခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဝါယမာမိ- အားထုတ်၏။ (ဣတိ-

၁။ ပဋိဟာမိ ပတိဟာမိ။ ။ ပဋိဟာမိ ကို ပတိ + ဤဟာမိဟု ပဒုစ္ဆေဒပြု၊ ပတိ
ကို ပဋိ ပြု၍ ရုပ်ပြီးသည်။ ပတိဟာမိ ၌ကား ပဋိ မပြုရုံသာ ထူးခြားသည်။

ဤသည်ပင်တည်း။ ပန- ဆက်ဦးအံ့၊ တံ- ထိုအားထုတ်ခြင်းသည်၊
 ဝါယာမကရဏတ္ထမေဝ- အားထုတ်ခြင်းကို ပြုခြင်းအကျိုးငှာသာ၊
 (ဟောတိ- ဤ) (အားထုတ်ရုံမျှပဲ ဖြစ်၏၊ သွားနိုင်ခြင်းကား မဖြစ်ခဲ့ဟူလို)၊
 ကသ္မာ- အာယုကြောင့်နည်းဟူမူ၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ မေ- ငါ၏၊
 ကာယိကံ- ကိုယ်၌ ဖြစ်သော၊ ဗလံ- အားသည်။ နတ္ထိ- မရှိ၊ (တသ္မာ-
 ထို့ကြောင့်ပင်တည်း။)။ သောဟံ အဂတိကော တတ္ထာတိ- ကား၊ ဧဝံ
 ဘူတော- ဤသို့ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သော အဟံ- ထိုငါသည်၊ ပါဒပက္ခ-
 ဝေကလ္လေန- ခြေထောက်၊ အတောင်တို့၏ သွားနိုင်ခြင်း ပျံနိုင်ခြင်းမှ
 ချို့တဲ့သဖြင့်၊ ဂမနဝိရဟိတော- ခြေ လျင်သွားခြင်း၊ ပျံသွားခြင်းမှကင်းသည်၊
 (ဟုတ္တာ) ဝါ- လည်းကောင်း၊ မာတာပိတုနံ- တို့၏၊ အပဂမနေန- ဖဲ့ခွာသွား
 သဖြင့်၊ အပ္ပဋိသရဏော- ခိုကိုးရာမဲ့သူသည်၊ (ဟုတ္တာ) ဝါ- ဖြစ်၍လည်း
 ကောင်း၊ ဒါဝဂ္ဂိဥပဒ္ဒုတေ- တောမီးနှိပ်စက်အပ် သော၊ တတ္ထ ဝနေ-
 ထိုတောအုပ်၌၊ ဝါ- ကား၊ တသ္မိ ကုလာဝကေ- ထိုအသိုက်၌၊ ဌိတောဝ-
 ရပ်လျက်သာ၊ ဧဝံ- သို့၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဝတ္တဗ္ဗာကာရေန- ဆိုအပ်
 သောအခြင်းအရာဖြင့်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ စိန္တေသိ- ကြံခဲ့ပြီ။ စ- ဆက်၊
 ဧတ္ထ- ဤသောဟံ အဂတိကောတတ္ထ ဟူသော ဂါထာပါဌ်၌၊ (သမာဓိနိဝိဋ္ဌ-
 အကျုံးဝင်သော၊) ဒုတိယံ- နှစ်ခုမြောက်သော၊ အဟန္တိ- အဟံဟူသောပုဒ်ကို၊
 နိပါတမတ္ထံ- နိပါတ်မျှဟူ၍၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏။

၇၈။ ဣဒါနိ- ၌၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ စိန္တိ-
 တာကာရံ- ကြံစည်အပ်သော အခြင်းအရာကို၊ ဒသေတံ- ပြခြင်းငှာ၊
 “ယေသာဟ”န္တိ အာဒိ- “ယေသာဟံ” ဤသို့ အစရှိသော ပါဌ်ကို၊ အာဟ။

တတ္ထ- ထိုယေသာဟံအစရှိသောပါဌ်၌၊ ယေသာဟံ ဥပဓာဝေယျံ၊
 ဘိတော တသိတဝေမိတောတိ- ကား၊ မရဏဘယေန- သေဘေးမှ၊

၁။ ဝါယာမကရဏတ္ထမေဝ။ ။ ရှေးနိဿယ(ပေမူ)၌ ဝါယာမကရဏမတ္ထ-
 မေဝဟု ပါဌ် ရှိ၏။ ယင်းအလို “အားထုတ်ခြင်းကို ပြုရုံမျှသည်သာ”ဟု အနက်
 ယောဇနာပါ။ ယင်းပါဌ်ကား ဆိုလိုချက် အဓိပ္ပာယ် ပို၍ရှင်းလင်းသည်။

ဘီတော- ကြောက်သည်ဖြစ်၍၊ တတော ဧဝ- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ စိတ္တု-
 ကြာသေန- စိတ်၏ထိတ်လန့်ခြင်းဖြင့်၊ တသိတော- ထိတ်လန့်သည်ဖြစ်၍၊
 သရီရကမ္မနေန- ကိုယ်၏တုန်လှုပ်ခြင်းဖြင့်၊ ဝေဓိတော- တုန်လှုပ်သည်ဖြစ်
 ၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ ယေသံ- အကြင်မိဘတို့၏၊ ပက္ခန္တရံ- အတောင်ကြား
 သို့၊ ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ ဒါဝဂ္ဂိဥပဒ္ဒုတော- တောမီး နှိပ်စက်အပ်သည်
 ဖြစ်၍၊ ဇေယျဂ္ဂဝိယ- ကူးမြောက်နိုင်ခဲ့သော ရေအယဉ်ကဲ့သို့၊ မညမာနော-
 မှတ်ထင်သည်ဖြစ်၍၊ ပဝိသိတံ- ဝင်ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဥပမာဝေယျံ- ပြေးဝင်
 ငြားအံ့၊ မမ- ငါ၏၊ တေ မာတာပိတရော- တို့သည်။ မံ- ငါ့ကို၊ ဧကကံ
 ဧဝ- တစ်ကောင်တည်းကိုသာ၊ ဩဟာယ ဧဟိတွာ- ပယ်စွန့်၍၊ ပက္ကန္တာ-
 ဖွဲ့ခွါသွားကြကုန်၏။ ကထံ မေ အဇ္ဇ ကာတဝေတိ- ကား၊ ကထံ န
 ခေါ- အသို့လျှင်၊ မယာ- ငါသည်၊ အဇ္ဇ- ယနေ့၊ ကာတမ္ပ- ပြုသင့်သနည်း၊
 ပဋိပဇ္ဇိတမ္ပ- ကျင့်ထိုက်သနည်း၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။

(၆။၂၂၇။) ဧဝ- သို့၊ မဟာသတ္ထော- ဘုရားအလောင်းဦးမင်းသည်၊ ဣတိ
 ကတ္တဗ္ဗတာသမ္မုဇ္ဈော- ဤသို့ပြုလုပ်သင့်သည်၏အဖြစ်၌ မတွေဝေသည်၊
 ဟုတွာ၊ ဌိတော- ရပ်လျက်၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ စိန္တေသိ- ကြံပြီ။ ကိံ စိန္တေသိ-
 အဘယ်သို့ကြံသနည်း၊ “ဣမသ္မိံ လောကေ- ဤလောက၌၊ သီလဂုဏော
 နာမ- သီလတရားမည်သည်၊ ဝါ- သီလ၏ကျေးဇူးဂုဏ်မည်သည်၊ အတ္ထိ-
 ရှိ၏။ (ပထမ နည်း ဂုဏသဒ္ဓါ ဓမ္မအနက်ဟော၊ ဒုတိယနည်း အနိသံသ
 အနက်ဟော)။ သစ္စဂုဏော နာမ- သစ္စာတရားမည်သည်၊ ဝါ- သစ္စာ၏
 ကျေးဇူးဂုဏ်မည်သည်၊ အတ္ထိ- ၏၊ အတီတေ- လွန်လေပြီးသောဘဝ၌၊
 ပါရမိယော- ပါရမီတို့ကို၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဗောဓိတလေ- ဗောဓိပင်
 အောက် မြေအပြင်၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်တော်မူ၍၊ အဘိသမ္မုဒ္ဓါ- သစ္စာလေး
 ပါး မြတ်တရားတို့ကို ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူကြကုန်သော၊ သီလသမာဓိ-
 ပညာဝိမုတ္တိဝိမုတ္တိဉာဏဒဿနသမ္ပန္နာ- သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ ဝိမုတ္တိ
 (အရဟတ္တဖိုလ်)ဉာဏ်၊ ဝိမုတ္တိဉာဏဒဿန (ပစ္စဝေက္ခဏာ)ဉာဏ်နှင့် ပြည့်စုံ
 တော်မူကြကုန်သော၊ သစ္စာနုဒယ(နုဒ္ဒယ?)ကာရုညခန္တိသမ္ပန္နာဂတာ-

သစ္စာ၊ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ ခန္တီတရားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူကြကုန်သော၊
 သဗ္ဗသတ္တေသု - အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ သမပဝတ္တမေတ္တာဘာဝနာ -
 အညီအမျှဖြစ်သော မေတ္တာဘာဝနာရှိတော်မူကြကုန်သော၊ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါ နာမ -
 သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့မည်သည်၊ အတ္ထိ - ရှိကုန်၏။ စ - ဆက်၊ တေဟိ -
 ထိုသဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့သည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓေါ - ထိုးထွင်း၍ သိတော်မူအပ်သော၊
 ဧကန္တနိယျာနဂုဏော - စင်စစ်ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ကျေးဇူး
 ဂုဏ်ရှိသော၊ ဓမ္မော - တရားတော်သည်၊ အတ္ထိ - ရှိ၏။ မယိစာပိ - ငါ၌
 လည်း၊ ဧကံ - တစ်ပါးသော၊ သစ္စံ - သစ္စာစကားသည်၊ အတ္ထိ။ သံဝိဇ္ဇာ -
 မာနော - ထင်ရှားရှိသော၊ ဧကော - တစ်ပါးသော၊ သဘာဝဓမ္မော - သဘာဝ
 တရားသည်၊ ပညာယတိ - ထင်ရှား၏။ တဿာ - ထို့ကြောင့်၊ အတီတဗုဒ္ဓေ
 စေဝ - ပွင့်တော်မူပြီး ဘုရားရှင်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ တေဟိ - ထိုပွင့်တော်မူ
 ပြီးသော ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ပဋိဝိဒ္ဓဂုဏော စ - ထိုးထွင်း၍သိအပ်သော
 တရားတော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ဂုဏသဒ္ဓါ တရား အနက်ဟော၊
 သီလဂုဏော ၌ ဂုဏသဒ္ဓါကဲ့သို့တည်း)၊ အာဝဇ္ဇေတွာ - ဆင်ခြင်၍၊ မယိ -
 ငါ၌၊ သံဝိဇ္ဇမာနံ - ထင်ရှားရှိသော၊ သစ္စံ - မှန်ကန်သော၊ သဘာဝဓမ္မံ -
 သဘောတရားကို၊ ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ သစ္စကိရိယံ - သစ္စာပြု ခြင်းကို၊
 ကတွာ - ပြု၍၊ အဂ္ဂိ - တောမီးကို၊ ပဋိက္ကမာပေတွာ - ဖဲခွာစေ၍၊ အဇ္ဇ -
 ယနေ့၊ မယာ - ငါသည်၊ အတ္တနော စေဝ - မိမိ၏လည်းကောင်း၊ ဣဓ -
 ဤအရပ်၌၊ ဝါသီနံ - နေကြကုန်သော၊ သေသပါဏီနဉ္စ - ကြွင်းသော
 သတ္တဝါတို့၏လည်းကောင်း၊ သောတ္ထိဘာဝံ - ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်ကို၊
 ကာတုံ - ပြုခြင်းငှာ၊ ဝဇ္ဇတိ - သင့်၏။” ဣတိ - သို့၊ စိန္တေသိ။ ပန -
 ဆက်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံပြီး၍၊ မဟာသတ္တော - ဘုရားအလောင်း
 ငုံးမင်းသည်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ အာနုဘာဝေ - ၌၊ ဌတွာ - ၍၊ ယထာ -
 စိန္တိတံ - ကြံစည်ခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ပဋိပဇ္ဇိ - ကျင့်လေပြီ။ တေန - ထို့ကြောင့်၊
 “အတ္ထိ လောကေ သီလဂုဏော...သစ္စကိရိယမကာသဟ”န္တိ - ဟူ၍ ဂုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၇၉။ လောကေ- လောက၌၊ သီလဂုဏော- သီလတရားသည်လည်းကောင်း၊ သစ္စံ- သစ္စာတရားသည်လည်းကောင်း၊ သောစေယျံ- စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အနုဒ္ဒယာ- မေတ္တာကရုဏာသည်လည်းကောင်း၊ အတ္ထိ- ရှိ၏။ တေန သစ္စေန- ထိုသစ္စာတရားဖြင့်၊ ဥတ္တမံ- ထူးမြတ်သော၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာပြုခြင်းကို၊ ကာဟာမိ- ပြုပေတော့အံ့။

၈၀။ အဟံ- ငါသည်၊ ဓမ္မဗလံ- တရားစွမ်းအားကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ ပုဗ္ဗကေ- ရှေးအခါက ပွင့်တော်မူကြကုန်သော၊ ဇိနေ- ဘုရားရှင်တို့ကို၊ သရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ သစ္စဗလံ- သစ္စာစွမ်းအားကို၊ အဝဿာယ- အားကိုးသမှု အမှီပြု၍၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာပြုခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြုခဲ့ပြီ။

၈၁။ တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ အတီတေ- လွန်လေပြီးသောကာလ၌၊ ပရိနိဗ္ဗာတနံ- ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူကြကုန်ပြီးသော၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့၏၊ ဂုဏေ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ အာဝဇ္ဇေတွာ- ဆင်ခြင်၍၊ အတ္တနိ- မိမိ၌၊ ဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှားရှိသော၊ သစ္စသဘာဝံ- မှန်သောသဘောကို၊ အာရဗ္ဗ- အာရုံပြု၍၊ ယံ ဂါထံ- အကြင်ဂါထာကို၊ ဝတွာ- ဆို၍၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ သစ္စကိရိယံ- ကို၊ အကာသိ- ပြုခဲ့ပြီ၊ တံ- ထိုဂါထာကို၊ ဒဿေတံ- ပြခြင်းငှာ၊ “သန္တိ ပက္ခာ” တိအာဒိ- “သန္တိ ပက္ခာ” ဤသို့အစရှိသည်ကို၊ ဂုတ္တံ။

တတ္ထ- ထိုသန္တိ ပက္ခာ အစရှိသော ဂါထာစကားရပ်၌၊ သန္တိ ပက္ခာ အပတနာတိ- ကား၊ မယံ- ငါ့အား၊ ပက္ခာ နာမ- အတောင်တို့မည်သည်၊ အတ္ထိ- ရှိကုန်၏။ မယံ- ငါသည်၊ ပက္ခာ နာမ- အတောင်တို့မည်သည်တို့ကို၊ ဥပလဗ္ဘန္တိ- ရအပ်ကုန်၏။ စ- သို့သော်လည်း၊ တေဟိ- ထိုအတောင်တို့ဖြင့်၊ ဥပ္ပတိတံ- ပျံခြင်းငှာ၊ အာကာသေန- ကောင်းကင်ခရီးဖြင့်၊ ဂန္တု- သွားခြင်းငှာ၊ နော ခေါ် သက္ကာ- မတတ်နိုင်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊

အပတနာ- အပတနတို့မည်၏။ သန္တိ ပါဒါ အဝဇ္ဇနာတိ- ကား၊ မေ- ငါ့ အား၊ ပါဒါပိ- ခြေတို့သည်လည်း၊ အတ္တိ- ရှိကုန်၏။ ပန- သို့သော်လည်း၊ တေဟိ- ထိုခြေတို့ဖြင့်၊ ဝဇ္ဇိတုံ- သွားခြင်းငှာ၊ ပဒဝါရဂမနေန- ခြေလှမ်း အကြိမ်ဖြင့် သွားခြင်းဖြင့်၊ ဂန္တိ- ငှာ၊ န သက္ကာ၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အဝဇ္ဇနာ- အဝဇ္ဇနာတို့မည်၏။ မာတာပိတာ စ နိက္ခန္တာတိ- ကား၊ ယေ- အကြင်မိဘတို့သည်၊ မံ- ငါ့ကို ၊ အညတ္ထ- အခြားအရပ်သို့၊ နေယျ- ဆောင်ယူနိုင်ကြကုန်ရာ၏။ မမ- ငါ၏၊ တေပိ မာတာပိတရော- တို့သည်လည်း၊ မရဏဘယေန- သေရမည်မှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ နိက္ခန္တာ- ထွက်ပြေးကြကုန်ပြီ။ ဇာတဝေဒါတိ- ဇာတဝေဒဟူသောစကားဖြင့်၊ အဂ္ဂိ- တောမီးကို၊ အာလပတိ- ခေါ်၏။ ဟိ- မှန်၊ သော- ထိုမီးသည်၊ ဇာတောဝ- ဖြစ်ဆဲတောက်လောင်ဆဲသည်သာ၊ (ဟုတွာ) ဝေဒိယတိ- သိစေ၏၊ ဓူမဇာ- လုဋ္ဌာနေန- မီးခိုးမီးလျှံဖြစ်ပေါ်ခြင်းဖြင့်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ “ဇာတဝေဒေါ”တိ- “ဇာတဝေဒ”ဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ။ ပဋိက္ခမာတိ- ကား၊ ပဋိဂစ္ဆ နိဝတ္တ-နစ်လော့၊ (နောက်သို့ဆုတ်လော့)၊ ဣတိ- သို့၊ ဇာတဝေဒံ- တောမီးကို၊ အာဏာပေတိ- စေခိုင်း၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၂၈။) ဣတိ- သို့၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ “မယုံ- ငါ့အား၊ ပက္ခာနံ- အတောင်တို့၏၊ အတ္တိဘာဝေါ- ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့၊ ဧဝံ သတိ- ဤသို့ရှိသော်လည်း၊ တေ- ထိုအတောင်တို့ကို၊ ပသာရေတွာ- ဆန့်တန်း၍၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊ အပတနဘာဝေါ- မပျံနိုင်သည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ပါဒါနံ- ခြေတို့၏၊ အတ္တိဘာဝေါ- ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အံ့၊ ဧဝံ သတိ စ- လည်း၊ တေ စ- ထိုခြေတို့ကိုလည်း၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်ချီ၍၊ အဝဇ္ဇနဘာဝေါ- အသုံးမပြုနိုင်(မသွားနိုင်)သည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ မာတာပိတူနံ- တို့၏၊ မံ- ငါ့ကို၊ ကုလာဝကေယေဝ- အသိုက်ထဲ၌သာလျှင်၊ ဆဇေတွာ- စွန့်ပစ်ထား၍၊ ပလာတဘာဝေါ စ- ထွက်ပြေးကြသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သစ္စသဘာဝဘူတော ဧဝံ-

မှန်ကန်သော သစ္စာသဘောဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာတည်း။ ဇာတဝေဒ - တောမီး၊ ဧတေန သစ္စေန - ဤသစ္စာကြောင့်၊ တံ - သည်၊ ဣတော - ဤ အရပ်မှ၊ ပဋိက္ခမ - ဖဲခွါသွားလော့”။ ဣတိ - သို့၊ ကုလာဝကေ - အသိုက်၌၊ နိပန္နောဝ - ဝပ်လျက်သာလျှင်၊ သစ္စကိရိယံ - ကို၊ အကာသိ။ တဿ - ထိုဘုရားအလောင်း ငုံးမင်း၏၊ သစ္စကိရိယာယ - သစ္စာပြုသည်နှင့်၊ သဟ - တစ်ပြိုင်နက်၊ သောဠသကရီသမတ္တေ - ၁၆ ပယ် ပမာဏရှိကုန်သော၊ ဌာနေ - အရပ်တို့သို့၊ ဇာတဝေဒေါ - တောမီးသည်၊ ပဋိက္ခမိ - ဖဲခွါသွား၏၊ ပဋိက္ခမန္တော စ - ဖဲခွာသွားသော်လည်း၊ န ဈာယမာနောဝ - မီးမလောင်ဘဲ သာလျှင်၊ အရညံ - တောသို့၊ ဂတော - သွားလေ၏။ ပန - ဆက်၊ ဥဒကေ - ရေ၌၊ ဩပိလာပိတဥက္ကာ ဝိယ - ပေါလောပေါ်နေသော မီးရှူးကဲ့သို့၊ တတ္ထေဝ - ထိုတောအရပ်၌ပင်၊ နိဗ္ဗာယိ - ငြိမ်းလေပြီ။ တေန - ထို့ကြောင့် “သဟသစ္စေ ကတေ မယံ ... ဥဒကံ ပတွာ ယထာ သိခိ”တိ - ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ ၈၂။ မယံ - ငါသည်၊ သစ္စေ - သစ္စာဆိုမှုကို၊ ကတေ - ပြုအပ်သော်၊ သဟ - သစ္စာဆိုသည်နှင့်တစ်ပြိုင်နက်၊ သိခိ - မီးသည်၊ ဥဒကံ - ရေသို့၊ ပတွာ - ရောက်သည်ရှိသော်၊ ဝဇ္ဇေတိ ယထာ - ငြိမ်းအေးပျောက်သေ ရှောင်လေဘိသကဲ့သို့၊ တထာ - ထို့အတူ၊ မဟာပဇ္ဇလိတော - ကြီးမားသော အရှိန်အလှုံရှိသော၊ သိခိ - တောမီး သည်၊ သောဠသကရီသာနိ - တစ်ဆယ့်ခြောက်ပယ်စာ အကွာသို့တိုင် အောင်၊ ဝဇ္ဇေသိ - လုံးဝရပ်သိမ်း အေးငြိမ်းရှောင်ခွာလေပြီ။ (သပြေကန် ပရိတ် ကြီးနိဿယသစ်)။

ပန - ဆက်၊ ဗောဓိသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်း၏၊ ဝဇ္ဇကယော - နိယံ - ငုံးမျိုး၌၊ တသ္မိံ သမယေ - ထိုအခါ၌၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာနံ - ဘုရားရှင်တို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ အာဝဇ္ဇနပုဗ္ဗိကာ - ဆင်ခြင်ခြင်းလျှင် ရှေ့သွားရှိသော၊ သာ ဧသာ သစ္စကိရိယာ - ထိုသစ္စာပြုခြင်းသည်၊ အနညသာဓာရဏာ - အခြားသူတို့နှင့် မဆက်ဆံသော သစ္စာပြုမှုတည်း။ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊

“သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ၊ ဧသာ မေ သစ္စပါရမီ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ-
မိန့်တော်မူပြီ။ ဟိ- မှန်၊ တေနော- ထို့ကြောင့်ပင်၊ တဿ ဌာနဿ-
ထိုမီးမလောင် သောဌာန၏၊ သကလေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဣမသ္မိ-
ကပ္ပေ- ဤ(ဘဒ္ဒ)ကမ္ဘာ၌၊ အဂ္ဂိနာ- မီးသည်၊ အနဘိဘဝနီယတ္တာ- မလွှမ်း
မိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ- ထိုအရပ်သည်၊ ကပ္ပဋ္ဌိယ-
ပါဋိဟာရိယံ နာမ- ကမ္ဘာပတ်လုံးတည်တံ့သော တန်ခိုးမည် သည်၊ ဇာတံ-
ဖြစ်၏။

ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားလောင်းဦးမင်းသည်၊ သစ္စကိရိယ-
ဝသေန- သစ္စာပြုခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္တနော- မိမိ၏လည်းကောင်း၊
တတ္ထ- ထိုတောအရပ်၌၊ ဝါသိနံ- နေကုန်သော၊ သတ္တာနဉ္စ- ဝတ္တဝါတို့၏
လည်းကောင်း၊ သောတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဇီဝိတပရိယော-

၁။ ကပ္ပဋ္ဌိယပါဋိဟာရိယ။ ။ ဤကမ္ဘာပတ်လုံးတည်သော တန်ခိုးပြာဋိဟာ လေးမျိုး
ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ-

၁။ လ၌ ယုန်ရေးအမှတ်တံဆိပ်၊ ၂။ ငုံးမင်းဇာတ် (စရိယာ)၌ လာသော မီးငြိမ်းရာ
ဌာနကို မီးမလောင်နိုင်ခြင်း၊ ၃။ ဗုဒ္ဓိကာရအိုးထိန်းသည်၏ အိမ်မြေနေရာကို မိုးမစွတ်
ခြင်း၊ ၄။ ဧကနိပါတ်၊ သီလဝဂ်၊ နဋ္ဌပါနဇာတ်လာ ရေကန်အနီး၌ ပေါက်သော
ကျူပင်တို့သည် ဘုရားအလောင်းမျောက်မင်း၏ အဓိဋ္ဌာန်ကြောင့် တစ်စပ်တည်းသော
အခေါင်းရှိခြင်း (အဆစ်မရှိခြင်း)တို့ ဖြစ်သည်။ ဤပြာဋိဟာလေးမျိုးတို့သည် ဤကမ္ဘာ
ပတ်လုံး မပျက်မစီး တည်ရှိမှာဖြစ်၍ “ကပ္ပဋ္ဌိယပါဋိဟာရိယ”မည်၏။ (မ၊ ၄၊ ၃။
၁၂၅။ ဇာ၊ ၄၊ ၁။ ၂၂၉၊ ၂၃၁။ အံ၊ ၆၊ ၃။ ၃၃၄။)

ထို့ကြောင့်- “ထုံးမတိမ်

ငုံးအိမ်ကျူလနှင့်

တူမျှစံနှိုင်း၊

ထပ်တညီ

ကပ္ပဋ္ဌိတင်ထိုက်ကဲ့

လေးရပ်သမိုင်း”ဟု ပညာရှင်တို့ စပ်ဆိုခဲ့ကြသည်။

သာနေ- အသက်၏အဆုံး၌၊ ယထာကမ္မံ- ကံအားလျော်စွာ၊ ဂတော- သွားလေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊ ဧတရဟိ- ၌၊ မာတာပိတရော၊ အဟောသုံ၊ ဝဇ္ဇကရာဇာ ပန- ၎င်းမင်းသည်ကား၊ လောကနာထော- ဘုရားရှင်သည်ပင်၊ အဟောသိ။

တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၎င်းမင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်ဖြစ်သော စရိယာ၌၊ ဝုတ္တနယေနဝ- သာလျှင်၊ သေသပါရမိယောပိ- သစ္စာမှကြွင်းသော ပါရမီတို့ကိုလည်း၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ၊ နိဗ္ဗါရေတဗ္ဗာ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဒါဝဂ္ဂိမိ- တောမီးသည်၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဘေရဝါကာရေန- ကြောက်မက်ဖွယ်အခြင်းအရာဖြင့်၊ အဝတ္ထရိတွာ- လွှမ်းမိုး၍၊ အာဂစ္ဆန္တေ- လာသည်ရှိသော်၊ တသ္မိဝယေ- ထိုအရွယ်(ငှက်ပေါက်စအရွယ်)၌၊ ဧကကော- အဖော်မမီး တစ်ကောင်တည်း၊ ဟုတွာပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သာရဒံ- ကြောက်ရွံ့ခြင်းသို့၊ အနာပဇ္ဇိတွာ- မရောက်မူ၍၊ သစ္စာဒိဓမ္မဂုဏေ- သစ္စာအစရှိသော တရား၏ ဂုဏ်တော်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဂုဏေ စ- ရှေးဘုရားရှင်တို့၏ ဂုဏ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဿရိတွာ- အမှတ်ရ၍၊ အတ္တနော ဧဝ- မိမိ၏သာ၊ အာနုဘာဝံ- တန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ သစ္စကိရိယာယ- ဖြင့်၊ တတ္ထ- ထိုတောအရပ်၌၊ ဝါသီနံ- နေကုန်သော၊ သတ္တာနမ္ပိ- သတ္တဝါတို့၏လည်း၊ သောတ္ထိဘာဝါပါဒနာဒယော- ချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်သို့ ရောက်စေခြင်းအစရှိကုန်သော၊ အာနုဘာဝါ-တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ၊ ဣတိ- ဤကား အပြီးတည်း။

ဝဇ္ဇပေါတကစရိယာဝတ္ထနာ- ၎င်းငှက်ငယ်၏အကျင့် အဖွင့်သည်၊

နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။ ။

၁၀-မစ္ဆရာစေရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။ ၂၂၉။) ၈၃။ ဒသမေ- ဆယ်ခုမြောက်ဖြစ်သော မစ္ဆရာစေရိယာ
ဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)၊ ယဒါ ဟောမိ မစ္ဆရာဇာ
မဟာသရေတိ- ကား၊ အတိတေ- လွန်လေပြီးသောကာလ၌၊ မစ္ဆယောနိယံ-
ငါးမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ကောသလရဋ္ဌေ- ကောသလနိုင်ငံ၌၊
သာဝတ္ထိယံ- သာဝတ္ထိမြို့၌၊ ဇေတဝနေ- ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌၊ ပေါက္ခရ-
ဏိဋ္ဌာနေ- ရေကန်ရှိရာအရပ်၌၊ ဝလ္လိဂဟနပရိက္ခိတ္တေ- နွယ်ချုံတို့ဖြင့် ကာရံ
အပ်သော၊ ဧကသ္မိ မဟာသရေ- တစ်ခုသော ရေအိုင်ကြီး၌၊ (ဘုရား
အလောင်းငါးမင်း ဖြစ်စဉ်က ကျက်စားခဲ့သော ရေအိုင်ကြီးမှာ ဇေတဝန်
ကျောင်းတော်အတွင်းရှိ ရေကန်နေရာ၌ တည်ရှိခဲ့သည်ဟူလို)။ မစ္ဆာနံ-
ငါးတို့ကို၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ- (ပေးကမ်းချို့သာ
ကျိုးမှာလိုလား တန်းတူထားဟူသော) သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ ရဗ္ဗနတော-
နှစ်သက်စေခြင်းကြောင့်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ရာဇာ-
မင်းသည်၊ ဟောမိ- ဖြစ်ခဲ့၏။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တတ္ထ- ထိုရေအိုင်
ကြီး၌၊ မစ္ဆဂဏပရိဝုတော- ငါးအပေါင်းခြံရံလျက်၊ ပဋိဝဿာမိ- နေ၏။
ဥဏှေတိ- ကား၊ ဥဏှကာလေ- ပူသောအခါ၌။ ဂိမှသမယေ- နွေအခါ၌၊
သုရိယသန္တာပေတိ- ကား၊ အာဒိစ္စသန္တာပေန- နေအပူရှိန်ကြောင့်။ သရေ
ဥဒက ခီယထာတိ- ကား၊ တသ္မိ သရေ- ထိုရေအိုင်၌၊ ဥဒကံ- ရေသည်၊
ခီယိတ္ထ ဆိန္ဒိတ္ထ- ပြတ်ပြီ။ (သံဝဏ္ဏေတဗ္ဗ “ဥဒက”၌၊ ဆန္ဒာနုရက္ခဏ
နိဂ္ဂဟိတလောပ။) ဟိ- ချဲ့၊ တသ္မိ ရဋ္ဌေ- ထိုနိုင်ငံ၌၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊
ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ န ဝဿိ- မရွာပြီ၊ သဿာနိ- ကောက်စပါးတို့သည်၊
မိလာယိသု- ညှိုးခြောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဝါပိအာဒိသု- ရေကန် ရေအိုင်စသည်
တို့၌၊ ဥဒကံ- ရေသည်၊ ပရိက္ခယံ ပရိယာဒါနံ- ကုန်ခြင်းသို့၊ အဂမာသိ-
ရောက်လေပြီ။ မစ္ဆကစ္ဆပါ- ငါးလိပ်တို့သည်၊ ကလလဂဟနံ- ရွံ့ညွန်ထူ
ထဲသော နေရာသို့၊ ပဝိသိသု- ဝင်ကြကုန်ပြီ၊ တသ္မိပိ သရေ-
ထိုရေအိုင်၌လည်း၊ မစ္ဆာ- ငါးတို့သည်၊ တဒ္ဒမဂဟနံ- ရွံ့ညွန်ထူထဲသော

နေရာသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ- ထိုထိုနေရာ၌၊ နိလိယိသု- ပုန်းအောင်းနေကြကုန်ပြီ။

၈၄။ တတောတိ- ကား၊ တတော ဥဒကပရိက္ခယတော- ထိုရေ ကုန် =ခန်းသည်မှ၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့(နောက်ပိုင်းကာလ)၌။ ကုလ- လသေနကာတိ- ကား၊ ကုလလာစေဝ- သိန်းငှက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ သေနာ စ- စွန်ငှက်တို့သည်လည်းကောင်း။ ဘက္ခယန္တိ ဒိဝါ ရတ္တိ၊ မစ္ဆေ ဥပနိသီဒိယာတိ- ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ ကလလပိဋေ- ထိုထိုရွံ့ညွန့်အပြင်၌၊ ဥပနိသီဒိတွာ- ကပ်ရောက်နေ၍၊ ကလလဂဟနံ- ရွံ့ညွန့်ထူထဲရာနေရာသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ နိပဇ္ဇေ- နေကြကုန်သော၊ မစ္ဆေ- ငါးတို့ကို၊ ကာကာ ဝါ- ကျီးတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဣတရေ ဝါ- ဗျိုင်းစသော အခြားငှက်တို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဒိဝါ စေဝ- နေအခါ၌လည်းကောင်း၊ ရတ္တိံ စ- ည၌အခါ၌လည်းကောင်း၊ ကဏယဂ္ဂသဒိသေဟိ- မှိန်း (ခက်ရင်းခွ) အဖျား နှင့် တူကုန်သော၊ တုဏ္ဏေဟိ- နှုတ်သီးတို့ဖြင့်၊ ကောဇ္ဇေတွာ- ထိုးဆိတ်၍ ထိုးဆိတ်၍၊ နိဟရိတွာ- ရွံ့ညွန့်မှ ထုတ်ဆောင်၍၊ ဝိပ္ပန္နမာနေ- တုန်လှုပ် ကြောက်ရွံ့နေသော ငါးတို့ကို၊ ဘက္ခယန္တိ- စားကြကုန်၏။

၈၅။ အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းငါးမင်း သည်၊ မစ္ဆာနံ- ငါးတို့၏၊ တံ ဗျသနံ- ထို (ငှက်တို့ ထိုးဆိတ်စားသောက်ခြင်း ကြောင့်) ပျက်စီးခြင်းကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ မဟာကရုဏာယ-ကြီးမား သော သနားခြင်းကရုဏာသည်၊ သမုဿာဟိတဟဒယော- ကောင်းစွာ တိုက်တွန်းအပ်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍၊ “မံ- ငါ့ကို၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ မမ- ငါ၏၊ ဣမေ ဉာတကေ- ဤဆွေမျိုးတို့ကို၊ ဣမသ္မာ ဒုက္ခာ- ဤဆင်းရဲမှ၊ မောစေတုံ- လွတ်မြောက်စေခြင်းငှာ၊ သမတ္ထော- စွမ်းဆောင် နိုင်သော၊ အညော နာမ-အခြားသူမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ အဟံ- ငါသည်၊ ကေန ဥပါယေန- အဘယ်နည်းလမ်းဖြင့်၊ တေ- ထိုငါးတို့ ကို၊ ဣတော ဒုက္ခတော- ဤဆင်းရဲမှ၊ မောစေယျံ န ခေါ- လွတ်မြောက်စေ ရပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေန္တော- ကြံလျက်၊ “အဟံ- သည်၊

ပုဗ္ဗကေဟိ- ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟေသီဟိ- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အာစိဏ္ဏ- သမာစိဏ္ဏံ- လေ့ကျက် အပ် ကောင်းစွာလေ့ကျက်အပ်သော သစ္စာတရား (ဓမ္မဂုဏ်ကျေးဇူး)ကိုလည်းကောင်း၊ မယိ- ငါ၌၊ သံဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှားရှိသော၊ သစ္စဓမ္မံ စ- သစ္စာတရားကိုလည်းကောင်း၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာဆိုခြင်းကို၊ ကတွာ၊ ဒေဝံ- မိုးကို၊ ဝဿာပေတွာ- ရွာစေ၍၊ မမ- ငါ၏၊ ဉာတိသံဃဿ- ဆွေမျိုးအပေါင်းအား၊ ဇီဝိတဒါနံ- အသက်အလှူကို၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူရပါမူကား၊ ယန္တုန- ကောင်းလေစွ၊ တေန စ- ထိုဇီဝိတဒါနဖြင့်လည်း၊ သကလဿာပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ အာဟာရူပဇီဝိနော- အစာအာဟာရကိုမှီ၍ အသက်မွေးမြူသော၊ သတ္တ- လောကဿ- သတ္တလောက၏။ မဟာဥပကာရော- များစွာသော ကျေးဇူးကို၊ မယာ- ငါသည်၊ သမ္မာဒိတော- ပြည့်စုံစေအပ်ပြီ”၊ ဣတိ- သို့၊ နိစ္ဆယံ-အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ကတွာ- ၍၊ ဒေဝံ- မိုးကို၊ ဝဿာပေတုံ- ရွာစေခြင်းငှာ၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာဆိုခြင်းကို၊ အကာသိ။ တေန- ကြောင့်၊ “ဧဝံ စိန္တေသဟ”န္တိအာဒိ- ... ဤသို့အစရှိသော စကားကို၊ ဝုတ္တံ။

တတ္ထ- ထို“ဧဝံ စိန္တေသဟ” အစရှိသော စကားရပ်၌၊ သဟဉာတိဟိ ပီဠိတောတိ- ကား၊ မယံ- ငါ၏၊ ဉာတိဟိ- ဆွေမျိုးတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊ တေန ဥဒကပရိက္ခယေန- ထိုရေ၏ ကုန်ခန်းခြင်းသည်၊ ပီဠိတော- နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ သဟာတိ- သဟဟူသော

၁။ သဟဉာတိဟိ ပီဠိတော။ ။ ယင်း သံဝဇ္ဇေတဗ္ဗကို အဋ္ဌကထာ၌ နှစ်နည်း ဖွင့်ဆိုသည်။ ပထမနည်းအလို ဉာတိဟိ ၌ “ဟိ”သည် သဟယောဂတ္ထ။ သဟ ၌ စာစပ်။ “သဟ”သဒ္ဓါ သမဝါယတ္ထ အနက်ရှိသည်။

ဒုတိယနည်းအလို သဟသဒ္ဓါ နိပါတ်မျှသာ။ “ဉာတိဟိ- တို့သည်၊ ပီဠိတော- နှိပ်စက်အပ်သော၊ အဟံ- ငါသည်။ (သို့မဟုတ်) ဉာတိဟိ- တို့ကြောင့်၊ ပီဠိတော- ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်ရသော၊ အဟံ- သည်”ဟု ပါဠိတော်ကို အနက်ယော နောပါ။ ဉာတိဟိ ကို ပီဠိတော ၌ အဝုတ္တကတ္တာ၊ တစ်နည်း ဟိတ် စပ်ပါ။ ဤ၌ ဘုရားအလောင်း ငါးမင်း စိတ်သောက ရောက်ရသည်မှာ ဆွေမျိုးငါးများ သေကြေ ပျက်စီးခြင်းကြောင့် ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် အဋ္ဌကထာ၌ “ဒုက္ခိတေဟိ ဉာတိဟိ

ပုဒ်သည်။ နိပါတမတ္တံ- အနက်မရ နိပါတ်မျှသာတည်း။ မဟာကာရဏိက-
တာယ- ကြီးမားသော ကရုဏာရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တေန ဗျဿနေန-
ထိုပျက်စီးခြင်းဖြင့်၊ ကရုဏဘူတေဟိ- အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊
ဒုက္ခိတေဟိ- ဆင်းရဲခြင်းသို့ရောက်ကုန်သော၊ ဉာတိဟိ- ဆွေမျိုးတို့သည်၊
ပိဋိတော- နှိပ်စက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ ဉာတိသံဃဒုက္ခဒုက္ခိတော- ဆွေမျိုး
အပေါင်း၏ ဆင်းရဲခြင်းဖြင့် ဆင်းရဲသို့ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ ဣတိ- ကား၊
အတ္ထော- တည်း။

(၆။၂၃၀။) ၈၆။ ဓမ္မတ္တန္တိ- ကား၊ ဓမ္မဘူတံ- တရားသဘောဖြစ်၍ ဖြစ်
သော၊ အတ္တံ- အကြောင်းကို၊ ဝါ- ကား၊ ဓမ္မတော- တရားသဘောမှ၊
အနပေတံ- မကင်းသော၊ အတ္တံ- အကြောင်းကို၊ တံ- ထိုဓမ္မတ္တဟူသည်၊
ကိ- အဘယ်နည်း၊ သစ္စံ- သစ္စာတရားတည်း။ အဒ္ဓသပဿယန္တိ- ကား၊
မယံ- ငါ၏လည်းကောင်း၊ ဉာတိနန္တ- ဆွေမျိုးတို့၏လည်းကောင်း၊ အပဿ-
ယံ- မှီခိုအားထားရာကို၊ အဒ္ဓသံ- မြင်ပြီ။ (အဒ္ဓသပဿယံ ကို အဒ္ဓသံ
+ အပဿယံ ဟု ပဒစ္ဆေဒ ပြု)။ အတိက္ခယန္တိ- ကား၊ မဟာဝိနာသံ-
ကြီးစွာသော ပျက်စီးခြင်းကို။

၈၇။ သဒ္ဓမ္မန္တိ- ကား၊ ဗုဒ္ဓါဒိနံ- ဘုရားအစရှိကုန်သော၊ သတံ
သာဓုနံ- သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဧကဿာပိ- တစ်ယောက်လည်းဖြစ်သော၊
ပါဏိနော- သတ္တဝါကို၊ အဟိသနသင်္ခါတံ- မညှင်းဆဲခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊
ဓမ္မံ- တရားကို၊ အနုဿရိတွာ- အစဉ်လိုက်၍၊ ဝါ- အောက်မေ့၍။
ပရမတ္ထံ ဝိစိန္တယန္တိ- ကား၊ ခေါ် ပန- စင်စစ်၊ တံ သစ္စံ- ထိုသစ္စာတရားကို၊

ကာရုဏဘူတေဟိ” ဟု ဖွင့်သည်။ ဆွေမျိုးငါးများ သေကြေပျက်စီး ဒုက္ခရောက်ရ
သည်မှာ အကြောင်း၊ ယင်းကိုမြင်၍ ဘုရားအလောင်းငါးမင်း စိတ်သောက ဒုက္ခရောက်
သည်မှာ အကျိုးဟူလို။

၁။ ဓမ္မတ္တံ။ ။ အဋ္ဌကထာ ပထမနည်းအလို “ဓမ္မော စ သော အတ္ထော စာတိ
ဓမ္မတ္ထော၊ တံ ဓမ္မတ္တံ” ဟု ဝိဂ္ဂဟ ပြု။ ဓမ္မ နှင့် အတ္တ အရတူ။ သစ္စာဓမ္မကောက်။
ဒုတိယနည်းအလို မဇ္ဈေလောပိ ပဉ္စမိတပျရိသ်ဆို၊ သစ္စာဓမ္မပင် အရကောက်။

ပရမတ္ထံ- မှန်သောအနက်သဘောရှိသည်ကို၊ အဝိပရိတသဘာဝံ- မဖောက်
မပြန်သော သဘောရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ စိန္တယန္တော- ကြံစည်သည်ဖြစ်
၍။ ယံ လောကေ ဓုဝ သဿတန္တိ- ကား၊ ဗုဒ္ဓ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကာနံ-
ဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့၏၊ ဧကဿာပိ- တစ်ယောက်သော်မျှလည်း
ဖြစ်သော၊ ပါဏိနော- သတ္တဝါကို၊ ယဒေတံ အဟိံသနံ- အကြင် မညှင်း
ဆဲခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သဗ္ဗကာလံ- အလုံးစုံသောကာလပတ်လုံး၊ တထ-
ဘာဝေန- မှန်ကန်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဓုဝံ သဿတံ- မချွတ်မြဲသော၊
တံ- ထိုမညှင်းဆဲခြင်းကို၊ ဝိစိန္တယံ- ကြံစည်လျက်၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာပြု
ခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြုခဲ့ပြီ။ ဣတိ- ကား၊ သမ္မန္တော- ပုဒ်တို့ကိုစပ်ခြင်း
တည်း။ (ပါဌသေသဖြင့် ပါဠိတော်ကို အနက်ပေးစေလိုသည်။

၈၈။ ဣဒါနိ- ဤ၊ တံ ဓမ္မံ- ထိုသစ္စာသဘောတရားကို၊ မဟာ-
သတ္တော- ဘုရားအလောင်းငါးမင်းသည်၊ အတ္တနိ- မိမိ၌၊ ဝိဇ္ဇမာနံ- ထင်ရှား
ရှိသည်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ သစ္စဝစနံ- သစ္စာစကားကို၊ မောစေတု-
ကာမော- ယှဉ်စပ်စေ (အသုံးပြု)ခြင်းငှာအလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ ကာဠဝဏ္ဏံ-
မဲသော အဆင်းရှိသော၊ ကဒ္ဒမံ- ရွံ့ညွန့်ကို၊ ဒွိဓာ- နှစ်ဖြာ၊ ဝိယူဟိတွာ-
ယက်၍၊ အဉ္စနရုက္ခသာရဃဠိကဝဏ္ဏမဟာသရီရော- အဉ္စနမည်သော
သစ်သားနှစ်ဖြင့် ပြုအပ်သော မင်းတုတ်တံနှင့်တူသော ကြီးသောကိုယ်ရှိသော
(တိပိဓာန်၊ ၁၊ ၂၅၉)ငါးမင်းသည်။ သုဓောတ လောဟိတကမဏိသဒိသာနိ-
ကောင်းစွာဆေးကြောအပ်ပြီးသော ပတ္တမြားနီအဆင်းနှင့် တူကုန်သော၊
အက္ခိနိ- မျက်လုံးတို့ကို၊ ဥမ္မိလေတွာ- ဖွင့်၍၊ အာကာသံ- ကောင်းကင်ကို၊
ဥလ္လောကေန္တော- မော့ကြည့်လျက်၊ “ယတော သရာမိ အတ္တာန”န္တိ-...
ဤသို့ အစရှိသော၊ ဂါထံ- ဂါထာကို၊ အာဟ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ယတော သရာမိ အတ္တာနန္တိ- ကား၊ ယတော-
အကြင်အခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ အဟံ- ငါသည်၊ အတ္တဘာဝသင်္ခါတံ-
အတ္တဘောဟုဆိုအပ်သော၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ သရာမိ= အနုဿရာမိ-
အစဉ်အောက်မေ့၏။ ယတော ပတ္တောသ္မိ ဝိညုတန္တိ- ကား၊ ယတော- မှ၊

ပဋ္ဌာယ၊ တာသု တာသု ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု - ဤသို့ပြုလုပ်သင့်သော
 ထိုထိုအမှုတို့၌၊ ဝိညုတံ ဝိဇာနနဘာဝံ - သိကြားလိမ္မာသူ၏အဖြစ်သို့၊
 ပတ္တော - ရောက်သည်၊ အသ္မိ - ဖြစ်၏၊ ဣတော - ဤ (သစ္စာပြုရာ)
 အခါမှ၊ ဥဒ္ဓံ - အထက်၊ (နောက်ကာလ)သို့၊ အာရောဟနဝသေန - တက်သည်
 ၏အစွမ်းဖြင့်၊ ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ မယံ - ငါ၏၊ ကာယဝစီကမ္မာနံ -
 ကာယကံ၊ ဝစီကံတို့ကို၊ အနုဿရဏသမတ္တတာ - အစဉ်အတိုင်း အောက်မေ့
 ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၏ဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိညုတပုတ္တိ ဧဝံ - သိနားလည်သူ၏
 အဖြစ် (သိရှိနားလည်ခြင်း)သို့ ရောက်သည်သာ၊ (ဟောတိ၊ တာဝ - ထိုမျှ
 လောက်)၊ ဧတ္ထန္တရေ - ဤကာလအတွင်း၌၊ သမာနဇာတိကာနံ - အမျိုးဇာတ်
 တူကြကုန်သော ငါးတို့ကို၊ ခါဒနဋ္ဌာနေ - ခဲစားခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သောနေရာ၌၊
 နိဗ္ဗတ္တောပိ - ဖြစ်ရပါသော်လည်း၊ တဏှုလကဏပုမာဏမ္ပိ - ဆန် ဆန်ကွဲ
 ပမာဏရှိသည်လည်း ဖြစ်သော၊ မစ္ဆံ - ငါးကို၊ မယာ - သည်၊ န ခါဒိတပုဗ္ဗံ -
 မခဲစားအပ်ဖူး။ အညမ္ပိ - ငါးမှ အခြားလည်းဖြစ်သော၊ ကမ္ဘိ - တစ်စုံတစ်ခု
 သော၊ ပါဏံ - သတ္တဝါကို၊ သမ္ဘိစ္စံ - သေစေလိုသော စေတနာဖြင့်
 စေ့ဆော်၍၊ ဟိံသိတံ ဗာဓိတံ - ညှဉ်းဆဲအပ်သည်ကို၊ နာဘိဇာနာမိ -
 မသိစဖူး။ ဇီဝိတာ - ဇီဝိတိန္ဒြေမှ၊ ဝေါရောပိတံ - ချအပ်ဖူးသည်ကိုကား၊
 ပဂေဝ - အဘယ်မှာလျှင် ဆိုဖွယ်ရာရှိပါတော့အံ့နည်း၊ (နာဘိဇာနာမိ ဧဝံ -
 မသိသည်သာလျှင်တည်း)။

၈၉။ ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေနာတိ - ကား၊ “မယာ - သည်၊ ကဿစိ -
 တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ပါဏဿ - သတ္တဝါကို၊ ယဒေတံ အဟိံသနံ -
 အကြင်မညှဉ်းဆဲခြင်းကို၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ၊ ဧတံ - ဤမညှဉ်းဆဲခြင်းသည်၊
 သစ္စံ - မှန်ကန်သည်၊ တထံ - မချွတ်ယွင်းသည်၊ အဝိပရီတံ - မဖောက်ပြန်
 သည်၊ သစေ ဟောတိ - အံ့၊ (ဧဝံ သတိ - သော်၊) ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန -
 ဤသစ္စာစကားကြောင့်၊ ပဇ္ဇန္နော မေယော - မိုးသည်၊ အဘိဝဿတု -
 ရွာပါစေသတည်း၊ မေ - ငါ၏၊ ဉာတိသံဃံ - ဆွေမျိုးအပေါင်းကို၊ ဒုက္ခာ -
 ဆင်းရဲခြင်းမှ၊ ပမောစေတု - လွတ်မြောက်စေလော့”၊ ဣတိ - သို့၊ ဝတ္တာ -

ဆို၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပရိစာရိကစေဋ္ဌကံ- အလုပ်အကျွေး အစေအပါးကို၊ အာဏာပေန္တော ဝိယ- စေခိုင်းသကဲ့သို့၊ ပဇ္ဇန္တံ ဒေဝရာဇာနံ- မိုးနတ်မင်းကို၊ (ပဇ္ဇန္တံ အဆုံးအဖြတ် တိပိဓာန်၊ ၁၃။ ၄၀၈ ရှု) အာလပန္တော- ခေါ်ဆိုလိုသည်ဖြစ်၍၊ “အဘိတ္ထနယာ”တိ ဂါထံ- ကို၊ အာဟ။

(ဋ္ဌ။ ၂၃၀။) တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ အဘိတ္ထနယ ပဇ္ဇန္တာတိ- ကား၊ မေဃော- မိုးကို၊ ပဇ္ဇန္တော- ပဇ္ဇန္တဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏၊ ပန- ဆက်၊ အယံ- ဤငါးမင်းသည်၊ မေဃဝသေန- မေဃသဒ္ဓါ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ လဒ္ဓနာမံ- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ ဝဿဝလာဟကဒေဝရာဇာနံ- မိုးတိမ်နတ်မင်းကို၊ အာလပတိ- ခေါ်၏၊ ဟိ- မှန်၊ ဆက်၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အဿ- ထိုငါးမင်း၏၊ အဓိပ္ပါယော- အလိုတည်း။ ဒေဝေါ နာမ- မိုးမည် သည်၊ အနဘိတ္ထနယန္တော- မထစ်ချုန်းဘဲ၊ ဝိဇ္ဇလတာ- လျှပ်စစ်နွယ်တို့ကို၊ အနိစ္ဆာရေန္တော- မပြက်မလက်စေဘဲ၊ ပဝဿန္တောပိ- ရွာပါသော်လည်း၊ န သောဘတိ- မတင့်တယ်။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ တံ- သင်မိုးနတ်မင်း သည်၊ အဘိတ္ထနယန္တော- ထစ်ချုန်းလျက်၊ ဝိဇ္ဇလတာ- တို့ကို၊ နိစ္ဆာရေန္တော- ပြက်စေလက်စေလျက်၊ ဝဿာပေဟိ- ရွာသွန်းစေလော့။ ဣတိ- ကား၊ အဓိပ္ပါယော- တည်း။ နိဓိ ကာကဿ နာသယာတိ- ကား၊ ကာကာ- ကျီးတို့သည်၊ ကလလံ- ရွံ့ညွန်သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဌိတေ- တည်ရှိ ကုန်သော၊ မစ္ဆေ- ငါးတို့ကို၊ တုဏ္ဏေန- နှုတ်သီးဖြင့်၊ ကောဋေတွာ- ထိုးဆိတ်၍၊ နိဟရိတွာ- ရွံ့ညွန်မှ ထုတ်ဆောင်၍၊ ခါဒန္တိ- ခဲစားကြကုန်၏။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ တေသံ- ထိုကျီးတို့အတွက်၊ အန္တောကလလေ- ရွံ့ညွန် အတွင်း၌၊ မစ္ဆာ- ငါးတို့ကို၊ “နိဓိ”တိ- “နိဓိ”ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်

၁။ နိဓိ။ ။ နိ✓ဓာ+ဣ။ နိဒဟိတဗ္ဗန္တိ နိဓိ၊ သိုမှီးမြုပ်နှံအပ်သော ဥစ္စာတည်း။ ဤ၌ကား ရွံ့ညွန်အတွင်းဝယ် သိုမှီးမြုပ်နှံထားသည့်ပမာ ပုန်းအောင်းနေကြရသော ငါးများကို “နိဓိ”ဟု ဆိုသည်။ နိဓိ ဝိယာတိ နိဓိ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

နိဓိတိ နိဒဟိတဗ္ဗဓနံ၊ အန္တောကလလေ မစ္ဆာ ပန ကာကာဒိနံ နိဒဟိတဗ္ဗဓန- သဒိသတာယ “နိဓိ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ (ဇာ၊ ဋီ၊ ၁။ ၇၅။)

ကုန်၏။ ကာကသံဃဿ - ကျီးအပေါင်း၏။ တံ နိမိ- ငါးတည်းဟူသော
 ထိုဥစ္စာကို၊ ဒေဝံ - မိုးကို၊ ဝဿာပေန္တော - ရွာသွန်းစေလျက်၊ ဥဒကေန -
 ရေဖြင့်၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ - ဖုံးလွှမ်း၍၊ နာသေဟိ - ဖျက်ဆီးလော့။ ကာကံ
 သောကာယ ရန္တေဟိတိ - ကား၊ ကာကသံဃော - ကျီးအပေါင်းသည်၊
 ဣမသ္မိ မဟာသရေ - ဤအိုင်ကြီး၌၊ ဥဒကေန - ရေဖြင့်၊ ပုဏ္ဏေ - ပြည့်ကုန်
 သော၊ မစ္ဆေ - ငါးတို့ကို၊ အလာဘမာနော - မရသည်ဖြစ်၍၊ သောစိဿတိ -
 စိုးရိမ်ရလတ္တံ့။ တံကာကဂဏံ - ထိုကျီးအပေါင်းကို၊ တံ - သည်၊ ဣမံ
 ကဒ္ဒမံ - ဤညွန့်ကို၊ (ဥဒကေန - ဖြင့်) ပူရေန္တော - ပြည့်စေလျက်၊ သော -
 ကာယ - စိုးရိမ်ခြင်း (စိတ်ဓာတ်ပူလောင်ခြင်း)ငှာ၊ ရန္တေဟိ - ကျက်စေလော့၊
 ပန - ဆက်၊ သောကဿ - စိုးရိမ်ခြင်း၏၊ အတ္ထာယ - အကျိုးငှာ၊
 ဝဿာပယထ - ရွာချစေကြပါကုန်၊ (ကျီးများ စိတ်သောကရောက်အောင်
 မိုးရွာချပေးပါဟူလို)။ ယထာ - အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ကရိယမာနေ -
 ပြုအပ် သည်ရှိသော်၊ အန္တောနိဇ္ဈာနလက္ခဏံ - ကိုယ်အတွင်း၌ တငွေငွေ
 လောင်ခြင်း လက္ခဏာရှိသော၊ သောကံ - သောကသို့၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်
 ၏။ ဧဝံ - ဤသို့ သောကဖြစ်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်(သောကဖြစ်အောင်)၊
 ကရောဟိ - ပြုလော့၊ ဣတိ - ကား၊ အတ္ထော - အနက်တည်း။ မစ္ဆေ
 သောကာ ပမောစယာတိ - ကား၊ မမ - ငါ၏၊ ဉာတကေ - ဆွေမျိုး
 ဖြစ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗေဝ - အလုံးစုံသာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ မစ္ဆေ - ငါးတို့ကို၊
 ဣမမှာ မရဏသောကာ - ဤသေရမည့် စိုးရိမ်မှုမှ၊ ပမောစေဟိ - လွတ်စေ
 ပါလော့။ “မဉ္ဇ သောကာ ပမောစယာ”တိ - ဟူ၍၊ ဇာတကေ - ဇာတ်၌၊
 ပဌန္တိ - ရွတ်ဖတ်ကြကုန်၏။ တတ္ထ - ထိုဇာတ်တွင် ရွတ်ဖတ်သောပါဌ်၌၊

၁။ ရန္တေဟိ။ ။ ✓ရန္တ+ဏေ+ဟိ။ ရန္တဓာတ်သည် ပါက= ချက်ခြင်း (ကျက်စေ
 ခြင်း) အနက်ဟော၏။ ဏေ ပစ္စည်းကား ကာရိတ် ဏေ မဟုတ်၊ စုရာဒိ ဏေ
 တည်း။ ချက်ခြင်း(ကျက်စေခြင်းဟူသည် ကျီးများ၏ စိတ်ဓာတ်ကို ပူလောင်စေခြင်း
 (လောင်မြိုက်ခြင်း)ပင် ဖြစ်သည်။ ကျီးများသည် မိမိတို့၏ အစာငါးများကို မိုးရွာခြင်း
 ကြောင့် မရရှိကြသည့်အတွက် စိတ်သောက ရောက်ကြရ၊ စိတ်ဆင်းရဲကြရသည်
 ဟူလို။

စ- ကာရော- စ အက္ခရာသည်၊ သမ္ပိဏ္ဏနတ္ထော- ပေါင်းခြင်းသမ္ပိဏ္ဏနအနက် ရှိ၏။ မဉ္ဇ- ငါကိုလည်းကောင်း၊ မမ- ၏။ ဉာတကေ စ- ဆွေမျိုးဖြစ်ကုန် သောငါးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ (သဗ္ဗေ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကိုသာလျှင်၊) မရဏသောကာ- မှ၊ ပမောစေဟိ- လော့။ ဟိ- မှန်၊ မစ္ဆာနံ- ငါးတို့၏၊ အနုဒကဘာဝေန- ရေမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စတ္ထိ-ကာနံ- ရန်သူငှက်တို့၏၊ ယာသဘာဝံ- အစာ၏အဖြစ်သို့၊ ဂစ္ဆာမ- ရောက်ရကုန်အံ့၊ ဣတိ- သို့၊ မဟာမရဏသောကော- သေရခြင်း၌ ကြီးစွာ သော စိုးရိမ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ။) ပန- ကား၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရား အလောင်း ငါးမင်း၏၊ (သောကသမ္ဘဝေါ ဌံ စပံ)၊ တေသံ- ထိုငါးတို့၏၊ အနယဗျသနံ- အစီးအပွားမဲ့ပျက်စီးခြင်းကို၊ ပဋိစ္စ- စွဲ၍၊ ကရဏာယတော- သနားကြင်နာခြင်းကြောင့်၊ (ကရဏာ+အာယ+တော) ကရဏာပတိရူပ- မုခေန- သင့်လျော် သောကရဏာကို အဦးမူသဖြင့်၊ သောကသမ္ဘဝေါ- သောကဖြစ်ပုံကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၃၁။) ဧဝံ- သို့၊ ဗောဓိသတ္ထော- ဘုရားအလောင်းငါးမင်းသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ပရိစာရိကစေဋ္ဌကံ- အလုပ်အကျွေး အစေအပါးကို၊ အာဏာပေန္တော ဝိယ- စေခိုင်းသကဲ့သို့၊ ပဇ္ဇန္တံ- ပဇ္ဇန်မိုးနတ်မင်းကို၊ အာလ- ပိတ္တာ- ခေါ်၍၊ သကလေ- အလုံးစုံသော၊ ကောသလရဋ္ဌေ- ကောသလ တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ မဟာဝဿံ- ကြီးစွာသောမိုးကို၊ ဝဿာပေတိ- ရွာစေပြီ။ ဟိ- မှန်၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ သီလတေဇေန- သီလတန်ခိုးကြောင့်၊ သစ္စကိရိယာယ- သစ္စာပြု(ဆို)သည်နှင့်၊ သမကာလမေဝ- တူမျှသော (တစ်ပြိုင်နက်သော)ကာလ၌သာလျှင်၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်း၏၊ ပဏ္ဍု- ကမ္မလသီလာသနံ- ပဏ္ဍုကမ္မလာကျောက်ဖျာသည်၊ ဥဏှာကာရံ- ပူသော အခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ- ပြပြီ။ သော- ထိုသိကြားမင်းသည်၊ “ကိ န ခေါ- အဘယ့်ကြောင့်ပါနည်း” ဣတိ- သို့၊ အာဝဇ္ဇန္တော- ဆင်ခြင်သည်ရှိ သော်၊ တံ ကာရဏံ- ထို (မိုးခေါင်၍ သစ္စာဆိုသော) အကြောင်းကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ ဝဿဝလာဟကဒေဝရာဇာနံ- မိုးတိမ်နတ်မင်းကို၊

ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ “တာတ- အမောင်၊ မဟာပုရိသော- ဘုရားအလောင်းဖြစ်သော၊ မစ္ဆရာဇာ- ငါးမင်း(ငါးရံ မင်း)သည်၊ ဉာတိနံ- ဆွေမျိုးငါးတို့၏၊ မရဏသောကေန- သေရမည်မှ စိုးရိမ်ခြင်းဖြင့်၊ ဝဿာယနံ- မိုးရွာစေခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိနေ၏၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ကောသ- လရဋ္ဌံ- ကောသလနိုင်ငံကို၊ ဧကမေဃံ- တစ်ခဲနက်သော မိုးတိမ်တိုက်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဝဿာပေဟိ- ရွာချလော့” ဣတိ- သို့၊ အာဟ။

သော- ထိုမိုးတိမ်နက်မင်းသည်၊ “သာဓူ”တိ- “ကောင်းပြီ”ဟူ၍၊ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ- လက်ခံ၍၊ ဧကံ- တစ်ထည်သော၊ ဝလာဟကံ- မိုးတိမ်လွှာ ပုဆိုးကို၊ နိဝါသေတွာ- ဝတ်၍၊ ဧကံ- တစ်ထည်သော၊ ဝလာဟကံ- မိုးတိမ်လွှာအပေါ်ရုံကို၊ ပါရပိတွာ- ခြံ၍၊ မေဃဂိတံ- မိုးသီချင်းကို၊ ဂါယန္တော- သီဆိုလျက်၊ ပါစိနလောကဓာတုအဘိမုခေါ- အရှေ့လောကဓာတ်သို့ ရှေးရှု၊ ပက္ခန္တိ- ပြေးဝင်လေပြီ။ ပါစိနဒိသာဘာဂေ- အရှေ့အရပ်မျက်နှာအဖို့၌၊ ခလမဏ္ဍလမတ္တံ- ကောက်နယ်တလင်းဝန်းမျှရှိသော၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ မေဃမဏ္ဍလံ- မိုးတိမ်အဝန်းသည်၊ ဥဌာယ- ထ၍ (ပေါ်၍)၊ သတပဋ္ဌလံ- အရာမျှသော အလွှာအထပ်သည်လည်းကောင်း၊ သဟဿပဋ္ဌလံ- အထောင် မျှသော အလွှာအထပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ၊ အဘိတ္ထနယန္တံ- ထစ်ချုန်း လျက်၊ ဝိဇ္ဇုလတာ- လျှပ်စီးနွယ်တို့ကို၊ နိစ္ဆာရေန္တံ- ပြက်စေလျက်၊ အဓော- မုခဌပိတဥဒကကုမ္ဘာကာရေန- အောက်ဘက်သို့ မျက်နှာဝထားအပ် (မှောက် ထားအပ်)သော ရွှေအိုး၏ အခြင်းအရာ (ပုံပမာ)အားဖြင့်၊ ဝိဿန္တမာနံ- ယိုစီးလျက်၊ သကလံ- အလုံးစုံသော၊ ကောသလရဋ္ဌံ- ကောသလနိုင်ငံကို၊ မဟောဃေန- ကြီးသောရေအလျဉ်ဖြင့်၊ အဇ္ဈောတ္တရိ- လွှမ်းမိုးလေပြီ။ ဒေဝေါ- မိုးသည်၊ အတ္ထိန္ဒဓာရံ- အဆက်မပြတ်သော အလျဉ်ကို၊ ဝဿန္တော- ရွာချသည်ရှိသော်၊ မဟုတ္တေနဝ- တစ်ခဏချင်းဖြင့်သာလျှင်၊ တံ မဟာသရံ- ထိုရေအိုင်ကြီးကို၊ ပူရေသိ- ပြည့်စေပြီ၊ မစ္ဆာ- ငါးတို့သည်၊ မရဏဘာ- ယတော- သေဘေးမှ၊ မုစ္ဆိသု- လွတ်ကြကုန်ပြီ။ ကာကာဒယော- ကျီးအစ ရှိသော ငှက်တို့သည်၊ အပ္ပတိဋ္ဌာ- တည်မှီရာ မရှိကြကုန်သည်၊ အဟေသု။

ကေဝလံ- သက်သက်၊ မစ္ဆာ ဧဝ- ငါးတို့သည်သာလျှင်၊ မရဏဘယတော-
 မှ၊ မုစ္ဆိသု- လွတ်ကြကုန်သည်ကား၊ န- မဟုတ်ကုန်၊ (အထ ခေါ-
 အဟုတ်သော်ကား၊) ဝိဝိဓသဿာနိ- အမျိုးမျိုးသော ကောက်စပါးတို့ကို၊
 သမ္ပဒေန္တော- ပြည့်စုံစေကြကုန်သော၊ မနုဿာပိ- လူတို့လည်းကောင်း၊
 စတုပ္ပဒါဒယောပိ- ခြေလေးချောင်းရှိ သတ္တဝါ အစရှိသည်တို့လည်းကောင်း၊
 ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဝဿူပဇီဝိနော- မိုးကို
 မှီ၍ အသက်မွေးကြကုန်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ ကာယိကစေတသိက-
 ဒုက္ခတော- ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း၊ စိတ်ဆင်းရဲခြင်းမှ၊ (ကိုယ်၌ဖြစ်သော ဆင်းရဲ၊
 စိတ်၌ ဖြစ်သော ဆင်းရဲမှ၊) မုစ္ဆိသု- လွတ်ကြကုန်ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊
 “သဟ ကတေ သစ္စဝရေ ... ခဏေန အဘိဝဿထာ”တိ- ဟူ၍၊
 ဝုတ္တံ။

ဂါထာအနက် ၉၀။ သစ္စဝရေ- မြတ်သောသစ္စာကို၊ သဟ ကတေ-
 ပြုအပ်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက်၊ ပဇ္ဇန္နော- ပဇ္ဇန်မိုးသည်၊ အဘိဂဇ္ဇိယ-
 ထစ်ချုန်း၍၊ ထလံ- မြင့်မောက်ရာ ကုန်းကမူ အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊
 နိန္ဒန္တ- နိမ့်ရာချိုင့်ဝှမ်း အရပ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပူရေန္တော- ပြည့်စေလျက်၊
 ခဏေန- တစ်ခဏချင်းဖြင့်၊ အဘိဝဿထ- ရွာလေပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာလာ စကားရပ်၌၊ ခဏေန အဘိဝဿထာတိ-
 ကား၊ အဒန္တာယိတွာ- မနှေးစေမူ၍၊ သစ္စကိရိယခဏေနဝ- သစ္စာပြုသော
 ခဏ၌သာလျှင်၊ အဘိဝဿိ- ရွာသွန်းလေပြီ။

(၌။ ၂၃၂။) ၉၁။ ကတွာ ဝီရိယမုတ္တမန္တိ- ကား၊ ဒေဝေ- မိုးသည်၊
 အဝဿန္တေ- မရွာသည်ရှိသော်၊ ကိ- အဘယ်ကို၊ ကာတမ္ဘ- ပြုသင့်သနည်း၊
 ဣတိ- သို့ကြံ၍၊ ကောသန္တိ- ပျင်းရိခြင်းသို့၊ အနာပဇ္ဇိတွာ- မရောက်မူ၍၊
 ဉာတတ္ထစရိယာသမ္ပဒါနမုခေန- ဆွေမျိုးတို့၏ အကျိုးငှာကျင့်ခြင်းနှင့်
 ပြည့်စုံမှုကို အဦးမူသဖြင့်၊ (ပဓာနပြုသဖြင့်)၊ မဟတော- များစွာသော၊
 သတ္တနိကာယဿ- သတ္တဝါအပေါင်း၏၊ ဟိတသုခနိပ္ပဒနံ- အကျိုးစီးပွား

ချမ်းသာကို ပြီးပြည့်စုံစေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ ဥတ္တမံ - မြတ်သော၊ ဝီရိယံ - ဝီရိယကို၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ သစ္စတေဗေလသယိတောတိ - ကား၊ မမ - ငါ၏၊ သစ္စာနုဘာဝဗလသန္နိသယိတော - သစ္စာအာနုဘော်၏စွမ်းအားကိုမှီသည်၊ ဟုတ္တာ၊ တဒါ - ထိုအခါ၌ (မိုးခေါင်သောအခါ၌) မဟာမေဃံ - ကြီးစွာသော မိုးကို၊ ဝဿာပေသိ - ရွာချစေပြီ။ စ - ဆက်၊ ယသ္မာ - အကြင်ကြောင့်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ မိုးကြီးရွာချနိုင်သော အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ ဧတံ - ဤသစ္စာစွမ်းအားသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ ဓမ္မရာဇာ - တရား မင်းဖြစ်သောမြတ်စွာဘုရားသည်၊ “သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ၊ ဧသာ မေ သစ္စပါရမီ”တိ - ဟူ၍၊ မဟာမစ္ဆရာဇကာလေ - မြတ်သော ငါးရံမင်းဖြစ် သော အချိန်၌၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ သစ္စပါရမိယာ - သစ္စပါရမီဖြင့်၊ အနုညသာဓာရဏဘာဝံ - တစ်ပါးသူတို့နှင့်မဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေတိ - ပြတော်မူပြီ။

ဧဝံ - ဤသို့၊ မဟာသတ္တော - ဘုရားအလောင်းငါးရံမင်းသည်၊ မဟာကရုဏာယ - သည်၊ သမုဿာဟိတဟဒယော - ကောင်းစွာတိုက်တွန်း အပ်သော စိတ်နှလုံးရှိသည်ဖြစ်၍၊ သကလရဋ္ဌေ - အလုံးစုံသော တိုင်းနိုင်ငံ ၌၊ မဟာဝဿံ - ကြီးစွာသောမိုးကို၊ ဝဿာပနဝသေန - ရွာချစေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ မဟာဇနံ - များစွာသောလူကို၊ ဝါ - သတ္တဝါအများကို၊ မရဏ - ဒုက္ခတော - သေရမည့်ဆင်းရဲမှ၊ မောစေတွာ - လွတ်စေ၍၊ ဇီဝိတပရိ - ယောသာနေ - အသက်၏အဆုံး၌၊ ယထာကမ္မံ - ကံအားလျော်စွာ၊ ဂတော - သွားလေပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ပဇ္ဇနော - ပဇ္ဇန်မိုးနတ်သည်၊ (ဣဒါနိ) အာနန္ဒတ္ထေရော - သည်၊ အဟောသိ။ (တဒါ) မစ္ဆဂဏာ - ငါးအပေါင်း တို့သည်၊ (ဣဒါနိ) ဗုဒ္ဓပရိသာ၊ (အဟောသုံ)။ (တဒါ) မစ္ဆရာဇာ - ငါးမင်း (ငါးရံမင်း)သည်၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော၊ (အဟောသိ)။

တဿ - ထိုငါး(ငါးရံ)မင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ - အောက်၌၊ ဝုတ္တနယေ -

နေဝ- ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ သေသပါရမိယောပိ- သစ္စာမှ
 ကြွင်းသော ပါရမီတို့ကိုလည်း၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ပြဆိုထိုက်ကုန်
 ၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အတ္တနော- နှင့်၊ သမာနဇာတိကာနံ- တူသော
 အမျိုးဇာတ်ရှိကုန်သော ငါးတို့ကို၊ ခါဒနဋ္ဌာနေ- ခဲစားခြင်း၏အရာဖြစ်သော၊
 မစ္ဆယောနိယံ- ငါးမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ တဏှာလကဏမတ္တမ္ပိ- ဆန်၊
 ဆန်ကျိုး (ဆန်ကွဲ) ပမာဏရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မစ္ဆံ- ငါးကို၊ အာဒိ
 ကတွာ- အစပြု၍၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ပါဏိနောပိ- သတ္တဝါ
 ကိုသော်လည်း၊ အခါဒနံ- မခဲစားခြင်းလည်းကောင်း၊ ခါဒနံ- ခဲစားခြင်း
 သည်၊ တိဋ္ဌတု- တည်ရှိစေဦး၊ ဧကသတ္တဿပိ- တစ်ကောင်သော သတ္တဝါ
 ကိုသော်လည်း၊ အဝိဟေဋ္ဌနံ- မညှဉ်းဆဲခြင်းလည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုမှ
 တစ်ပါး၊ သစ္စကရဏေန- သစ္စာပြုခြင်းဖြင့်၊ ဒေဝဿ- မိုးကို၊ ဝဿာပနံ-
 ရွာချစေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဥဒကေ- ရေသည်၊ ပရိက္ခီဏေ- ကုန်ခန်းသည်
 ရှိသော်၊ ကလလဂဟဏေ- ရွံညွန့်တော(ရွံညွန့်ထူထပ်ရာ)၌၊ နိမုဇ္ဇနဝသေန-
 ငုပ်လျှိုးခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အတ္တနာ- သည်၊ အနုဘဝမာနံ- ခံစားအပ်သော၊
 ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲကို၊ ဝီရဘာဝေန- ရဲစွမ်းသတ္တိရှိသူ၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဂဏေတွာ-
 မရေတွက် (ဂရမစိုက်)ဘဲ၊ ဉာတိသံဃဿေဝ- ဆွေမျိုးအပေါင်း၏သာ၊
 တံ ဒုက္ခံ- ထိုဆင်းရဲဒုက္ခကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဟဒယေ- နှလုံး၌၊
 ကတွာ- ထားသည်ကိုပြု၍၊ အသဟန္တဿ- သည်းမခံနိုင်သောဘုရား
 အလောင်း ငါးရုံမင်း၏၊ သဗ္ဗဘာဝေန- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ ချစ်ခင်
 ခြင်းဖြင့်၊ (ဘာဝသဒ္ဓါ သိနေဟ အနက်ကြံ၊ ဇာ၊ ၄၊ ၅။ ၄၀၆။) ကရဏာ-
 ယနာ- သနားကြင်နာခြင်းလည်းကောင်း၊ တထာ စ- ထိုသနားကြင်နာသည့်
 အတိုင်းလည်း၊ ပဋိပတ္တိ- ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်အောင် ကျင့်ဆောင်ခြင်း
 လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဂုဏာနုဘာဝါ-
 တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊ ဣတိ- ဤကားအပြီးတည်း။

မစ္ဆရာစေရိယာဝတ္ထနာ- ငါးရုံမင်း၏ အကျင့်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-
 ပြီးပြီ။

၁၁-ကဏ္ဍဒီပါယနစရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄၂၃၃)၉၂။ ဧကာဒသမေ- ၁၁ ခုမြောက်ဖြစ်သော ကဏ္ဍဒီပါယနစရိယာ
ဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ကဏ္ဍဒီပါယနော ဣသီတိ-
ကား၊ ဧဝံနာမကော- ဤသို့ ကဏ္ဍဒီပါယနအမည်ရှိသော၊ တာပသော-
ရသေ့သည်၊ ဟိ- ချဲ့၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်း
သည်၊ ဒီပါယနော နာမ- ဒီပါယနအမည်ရှိသူသည်၊ (ဟုတွာ) အတ္တနော-
မိမိ၏၊ သဟာယံ- သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ မဏ္ဍဗျတာပသံ- မဏ္ဍဗျရသေ့ကို၊
သူလေ- တံကျင်၌၊ ဥတ္တာသီတံ- လျှိုရာအရပ်သို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- အနီးစပ်
ချဉ်းကပ်၍၊ တဿ- ထိုမဏ္ဍဗျရသေ့၏၊ သီလဂုဏေန- သီလတည်းဟူ
သောဂုဏ်ကျေးဇူးကြောင့်၊ ဝါ- သီလတရားကြောင့်၊ တံ- ထိုမဏ္ဍဗျရသေ့
ကို၊ အဝိဗောဇ္ဇော- မစွန့်ခွာဘဲ၊ တိယာမရတ္တိ- ညဉ့်သုံးယာမ်ပတ်လုံး၊
သူလံ- တံကျင်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ဌိတော- ရပ်တည်နေသည်ရှိသော်၊
တဿ- ထိုမဏ္ဍဗျရသေ့၏၊ သရီရတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ ပုဏ္ဏရိတွာ-ယိုစီး၍၊
ပတိတပတိတေဟိ- ကျကုန်ကျကုန်သော၊ လောဟိတဗိန္နုဟိ- သွေးပေါက်
တို့ဖြင့်၊ သုက္ခေဟိ- သွေးခြောက်တို့ဖြင့်၊ ကာဠဝဏ္ဏသရီရတာယ- မည်း
သော ကိုယ်အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ “ကဏ္ဍဒီပါယနော”တိ-
“ကဏ္ဍဒီပါယန”ဟူ၍၊ ပါကဋ္ဌော- ထင်ရှားလာသည်၊ အဟောသိ။
ပရောပညာသဝဿာနီတိ- ကား၊ သာဓိကာနိ- အပိုအလွန်နှင့်တကွဖြစ်ကုန်
သော၊ ပညာသဝဿာနိ- အနှစ်ငါးဆယ်တို့ပတ်လုံး၊ အစ္စန္တသံယောဂေ-
အစ္စန္တသံယောဂအနက်၌၊ ဥပယောဂဝစနံ- ဒုတိယာဝိဘတ်တည်း။ အနဘိရ-
တော စရိ အဟန္တိ- ကား၊ ပန္နသေနာသနေသု စေဝ- အစွန်အဖျား
ကျောင်းတို့၌လည်းကောင်း၊ အဓိကုသလဓမ္မေသု စ- လွန်မြတ်သော ကု
သိုလ်တရားတို့၌လည်းကောင်း၊ အနဘိရတိဝါသံ- မမွေ့လျော်သောအားဖြင့်
နေခြင်းကို၊ ဝသန္တော- နေလျက်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဗြဟ္မစရိယံ- မြတ်သော
အကျင့်ကို၊ အစရိ- ကျင့်ခဲ့ပြီ။ ဟိ- မှန်၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ရဟန်းပြုပြီး၍၊
သတ္တာဟ မေဝ- ခုနစ်ရက်သာလျှင်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော-

ဘုရားအလောင်းသည်၊ အဘိရတော- ပျော်မွေ့သည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗြဟ္မစရိယံ- ကို၊ စရိ- ကျင့်ခဲ့ပြီ။ တတော- ထိုခုနစ်ရက်မှ၊ ပရံ- နောက်ကာလ၌၊ အနဘိရတိဝါသံ- ကို၊ ဝသိ- နေလေပြီ။

ပန- ပရိဟာရပက္ခမှတစ်ပါး စောဒနာပက္ခကို ဆိုဦးအံ့၊ ကဿာ- အဘယ်ကြောင့်၊ မဟာပုရိသော- ဘုရားအလောင်းကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့သည်၊ အနေကသတသဟဿေသု- သိန်းပေါင်းများစွာကုန်သော၊ အတ္တဘာဝေသု- ကိုယ်၏အဖြစ်တို့၌၊ ဝါ- ဘဝတို့၌၊ ဝါ- အတ္တဘောတို့၌၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသ- ယော- တောထွက်လိုသောဆန္ဒရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ- မြတ်သောအကျင့်ဖြင့် နေခြင်းကို၊ ဝါ- မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်၍နေခြင်းကို၊ အဘိရမိတွာ- ပျော်မွေ့၍၊ ဣဓ- ဤကဏ္ဍဒီပါယနစရိယာ၌၊ ဝါ- ဤကဏ္ဍဒီပါယန၏ အတ္တဘော၌၊ တံ- ထိုမြတ်သောအကျင့်ဖြင့် နေခြင်းကို၊ ဝါ- ထိုမြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်၍နေခြင်းကို၊ နာဘိရမိ- မမွေ့လျော်ရသနည်း၊ (ဣတိ- ဤကား စောဒနာခြင်းတည်း၊) ပုထုဇ္ဇနဘာဝဿ- ပုထုဇဉ်အဖြစ်၏၊ စဉ္စလဘာဝတော- တုန်လှုပ်တတ်သည် အဖြစ်ကြောင့်၊ တံ- ကို၊ နာဘိရမိ- သတည်း။ ဣတိ- ဤကား ပရိဟာရတည်း။ (ပုထုဇဉ်တို့၏ သဒ္ဓါတရားသည် မခိုင်မြဲတတ်၊ ရွှေ့ရှား ပြောင်းလဲတတ်သည် ဟူလို။) စ- ဆက်၊ ကဿာ- အဘယ်ကြောင့်၊ ပန- တစ်ဖန်၊ အဂါရံ- အိမ်ကို၊ န အဇ္ဈာဝသိ- အုပ်ချုပ်စိုးစံ၍ မနေသနည်း၊ ဣတိ- ဤကား စောဒနာတည်း။ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယေန- တောထွက်လိုသော ဆန္ဒဖြင့်၊ ကာမေသု- ကာမတို့၌၊ ဒေါသံ- အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ပဗ္ဗဇိ- ရသေ့ရဟန်းပြုခဲ့လေပြီ။ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ အဿ- ထိုဘုရား အလောင်း ကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့၏၊ (အနဘိရတိ ၌ စပ်) အယောနိသောမန- သိကာရေန- မသင့်မတင့် နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်၊ အနဘိရတိ- (ရသေ့အဖြစ်၌) မပျော်မွေ့ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ- ဖြစ်လေပြီ။ သော- ထိုကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့ သည်၊ တံ- ထိုမပျော်မွေ့ခြင်းကို၊ ဝိနောဒေတုံ- ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တောပိ- မစွမ်းနိုင်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မဉ္စ- ကံကိုလည်းကောင်း၊

ဖလဉ္စ - ကံတရား၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သဒ္ဓဟိတ္တာ - ယုံကြည်၍၊
 တာဝ - ထိုမျှလောက်၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ဝိဘဝံ - စည်းစိမ်ကို၊
 ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ အဂါရသ္မာ - အိမ်ရာတည်ထောင်လူတို့ဘောင်မှ၊
 နိက္ခမ္မန္တော - ထွက်ခွာခဲ့ပါလျက်၊ ယံ - အကြင်များစွာသော စည်းစိမ်ကို၊
 ပဇဟိ - ပယ်စွန့်ခဲ့ပြီ၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ တဒတ္ထမေဝ - ထိုစည်းစိမ်အလိုငှာ
 သာလျှင်၊ နိဝတ္တော - လူ့ဘဝသို့ ပြန်ခဲ့လေပြီ၊ (လူထွက်ခဲ့ပြီ)၊ အယံ
 ကဏ္ဍဒီပါယနော - ဤကဏ္ဍဒီပါယနသည်၊ ဇဠမူဂေါ ဝတ - မိုက်လေစွ
 တကား၊ စပလော ဝတ - လျှပ်ပေါ်လော်လီ မတည်ကြည်လေစွတကား၊
 ဣတိ - သို့၊ ဣမံ အပဝါဒံ - ဤကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ သောစကားကို၊ ဇီဂုစ္ဆန္တော -
 စက်ဆုပ်သည်ဖြစ်၍၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဟိရေတ္တပွဘောဒဘယေန - ဟိရီ
 ဩတ္တပ္ပတရားပျက်စီးခြင်းမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်၊ ပုန အဂါရံ န အဇ္ဈာဝသိ -
 သတည်း။ (ဣတိ - ဤကား ပရိဟာရတည်း။) အပိစ - တစ်နည်းသော်ကား၊
 ဧတံ ပဗ္ဗဇ္ဇာပုညံ နာမ - ဤရသေ့ရဟန်းအဖြစ်၏ ကောင်းမှုမည်သည်ကို၊
 ဗုဒ္ဓါဒီဟိ - ဘုရားအစရှိကုန်သော၊ ဝိညူဟိ - ပညာရှိတို့သည်၊ ပသတ္ထံ -
 ချီးမွမ်းအပ်၏၊ တေဟိ စ - ထိုဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည်၊
 အနုဋ္ဌိတံ - အစဉ်မပြတ် ဝတ်တည်ထားအပ်၏။ ဝါ - မစွန့်အပ်။ တသ္မာပိ -
 ထို့ကြောင့်လည်း၊ ဒုက္ခေန - ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်းနှင့်၊ သဟာပိ - အတူတကွ
 လည်းကောင်း၊ ဒေါမနဿေန - စိတ်ဆင်းရဲခြင်းနှင့်၊ သဟာပိ - ကောင်း၊
 အဿုမုခေါ - မျက်နှာ၌ မျက်ရည်ရှိသည် ဖြစ်၍၊ ရောဒမာနောပိ - ငိုကျွေး
 လျက်လည်း၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသံ - ကို၊ ဝါ - ကို၊ ဝသိ - နေပြီ။ တံ -
 ထိုဗြဟ္မစရိယဝါသဖြင့် နေခြင်းကို၊ န ဝိဿဇ္ဇေသိ - မစွန့်လွှတ်။ စ -
 ဆက်၊ ဧတံ - ဤသို့ မစွန့်လွှတ်ကြောင်းကို၊ “သဒ္ဓါယ နိက္ခမ္မ ပုန နိဝတ္တော
 ... ဧဝမ္ပ’ဟံ ပုညကရော ဘဝါမီ”တိ - ဟူ၍၊ ဂုတ္တံ - ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။သော - ထိုကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့သည်၊ သဒ္ဓါယ -
 သဒ္ဓါတရားဖြင့်၊ နိက္ခမ္မ - လူ့ဘောင်မှထွက်ကာ ရသေ့ရဟန်း ပြုပြီး၍၊
 ပုန - တစ်ဖန်၊ နိဝတ္တော - လူ့ဘောင်သို့ ပြန်လှည့်ခဲ့၏၊ အယံ -

ဤကဏ္ဍဒီပါ ယနရသေ့သည်၊ ဧဋ္ဌမူဂေါ ဝတ- ဆွံ့, အသော သူကဲ့သို့ပါတကား၊ ဝါ- မိုက်မဲလေစွတကား၊ စပလော ဝတ- လျှပ်ပေါ်လော်လီလေစွတ ကား၊ (ဣတိ- ဤသို့)၊ ဧတဿ ဝါဒဿ- ဤသို့ ကဲ့ရဲ့ခြင်းကို၊ ဇီဂုစ္ဆမာနော- စက်ဆုပ်သည်ဖြစ်၍၊ အကာမကော- အလိုမရှိဘဲ၊ ဗြဟ္မ စရိယံ- မြတ်သောအကျင့်ကို၊ စရာမိ- ကျင့်၏၊ (တံ- ထိုရသေ့ရဟန်း ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- ရသေ့ရဟန်းတို့ ကျင့်အပ်သော ကောင်းမှုကုသိုလ် မြတ်ကို၊) ဝိညုပ္ပသတ္ထံ စ- ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည် ချီးမွမ်းလည်း ချီးမွမ်းအပ်၏၊ တံ- သည်၊ သတံ- ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဌာနံ စ- နေရာလည်းဖြစ်၏၊ ဧဝမ္ပိ- ဤအ ကြောင်းကြောင့်လည်း၊ အဟံ- သည်၊ ပုညကရော- ကောင်းမှုကို ပြုသည်၊ ဘဝါမိ- ဖြစ်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၃၄။) ၉၃။ န ကောစိ ဧတံ ဇာနာတိတိ- ကား၊ မမ- ငါ၏၊ ဧတံ အနာဘိရတိမနံ- ဤမမွေ့လျော်သောစိတ်ကို၊ ဗြဟ္မစရိယဝါသေ- မြတ်သော အကျင့်ဖြင့် နေခြင်း၌၊ ဝါ- မြတ်သောအကျင့်ကို ကျင့်၍နေခြင်း၌၊ ဧတံ အဘိရတိဝိရဟိတစိတ္တံ- ဤမွေ့လျော်မှုမှ ကင်းသော စိတ်ကို၊ မနုဿဘူ- တော- လူဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သူသည်၊ န ဇာနာတိ- မသိ၊ ကသ္မာ- အဘယ်ကြောင့်၊ န ဇာနတိ- မသိသနည်း၊

၁။ ဝိညုပ္ပသတ္ထံ သတံ ဌာနံ။ ။ ဤပါဠိကို မိုးထိမူ ဇာတ်ပါဠိနိဿယ အနက် ယောနောရာ၌ အထက်ပါအတိုင်း “တံ” ပါဌသေသစွက်၍ အနက်သမ္ပန်ခဲ့သည်။ တံ ၏ အစွဲဝိသယကို ရသေ့ရဟန်းအဖြစ် (ပဗ္ဗဇ္ဇာ) ကို စွဲခဲ့သည်။ ယင်း တံ ၏ အစွဲဝိသယ ပဗ္ဗဇ္ဇာသည် ဣတ္ထိလိင်ဖြစ်၍ ဝိညုပ္ပသတ္ထံ ဌာနံ တို့နှင့် လိင်မတူဘဲ ဖြစ်နေသည်။ ယင်း ဝိညုပ္ပသတ္ထံစသော ဇာတ်ပါဠိစကားသည် “ပဗ္ဗဇ္ဇာပုညံ နာမေ’တံ ဝိညုဟိ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ ပသတ္ထံ၊ တေဟိ စ အနုဋ္ဌိတံ” ဟူသော စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာ စကားရပ်နှင့် အဓိပ္ပာယ်တစ်ထပ်တည်း ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် “တံ” ၏ အစွဲဝိသယကို “ဝိညုပ္ပသတ္ထံ ဌာနံ” ပုဒ်တို့နှင့် နပုလ္လိင်ချင်းတူသော “ပဗ္ဗဇ္ဇာပုညံ” ကို စွဲ၍ အနက်သမ္ပန်ခဲ့သည်။

သတံ စ ဌာနံ ၏ အဓိပ္ပာယ်ကို ဥပါလိ ထေရာပဒါန်လာ “ဝိနယော အာသယော မယံ” စသည်တို့နှင့် နည်းတူကြံပါ။

(ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း။) ။ ဟိ= ယသ္မာ- ကြောင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊
မမ- ငါ၏၊ မာနသေ စိတ္တေ- စိတ်ထဲ၌၊ အရတိ- မမွေ့လျော်မှုသည်၊
စရတိ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်ပေါ်နေ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ကဿစိပိ- တစ်စုံ
တစ်ယောက်သော သူအားသော်လည်း၊ န ကထေသိ- မပြောဆိုခဲ့၊ တသ္မာ-
ထို့ကြောင့်၊ မနုဿဘူတော- သော၊ ကောစိ- သည်၊ ဧတံ- ဤမြတ်သော
အကျင့်ဖြင့် နေခြင်း၌ မမွေ့လျော်သော စိတ်ကို၊ န ဇာနာတိ။ ဣတိ-
ဤကား အဖြေတည်း။

၉၄။ သဗြဟ္မစာရီတိ- ကား၊ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇာယ- ရသေ့ဘဝတည်း
ဟူသော ပဗ္ဗဇ္ဇာဖြင့်၊ သမာနသိက္ခတာယ- တူသောသိက္ခာရှိသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ သဗြဟ္မစာရီ- သီတင်းသုံးဖော်ဖြစ်သော။ မဏ္ဍဗျောတိ- ကား၊
ဧဝံ နာမကော- ဤသို့ မဏ္ဍဗျဟု အမည်ရှိသော။ သဟာယောတိ- ကား၊
ဂိဟိကာလေ- လူဖြစ်စဉ်အချိန်၌လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတကာလေ စ- ရသေ့
ဖြစ်စဉ်အချိန်၌လည်းကောင်း၊ ဒဠမိတ္တတာယ- မြဲမြံသော မိတ်ဆွေ၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ပိယသဟာယော- ချစ်ခင်သောသူငယ်ချင်းဖြစ်သော။ မဟာ-
ဣသီတိ- ကား၊ မဟာနုဘာဝေါ- ကြီးသောတန်ခိုးအာနုဘော်ရှိသော၊
ဣသိ- ရသေ့သည်။ ပုဗ္ဗကမ္မသမာယုတ္တော သူလမာရောပနံ လဘီတိ-
ကား၊ ကတောကာသေန- ပြုအပ်ပြီးသော အကျိုးပေးခွင့်ရှိသော၊ အတ္တနော-
မိမိ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မေန- ရှေးကံနှင့်၊ ယုတ္တော- ယှဉ်သည်ဖြစ်၍၊ သူလာရောပနံ-
တံကျင်သို့ တင်ခြင်းကို၊ ဝါ- တံကျင်အလျှိုခံရခြင်းကို၊ လဘိ- ရရှိလေပြီ။
သူလံ- တံကျင်ဖြင့်၊ ဥတ္တာသိတော- လျှိုအပ်၏၊ ဣတိ- ဤကား အနက်တည်း။

တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိ-
ကထာ- အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း။ အတီတေ- လွန်လေပြီးသော အခါ၌၊
ဝံသရဋ္ဌေ- ဝံသတိုင်း၌၊ ကောသမ္ဘိယံ- ကောသမ္ဘိမြို့၌၊ ကောသမ္ဘိကော
နာမ- ကောသမ္ဘိကမည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ရဇ္ဇံ- မင်း၏ အဖြစ်ကို၊
ကာရေသိ- ပြုပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊

အညတရသ္မိ- တစ်ခုသော၊ နိဂမေ- နိဂုံး၌၊ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ- ကုဋေ ၈၀ စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသော၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ- ပုဏ္ဏားသူဌေး၏၊ ပုတ္တော- သည်၊ ဟုတ္တာ၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်လေပြီ။ နာမေန- အမည်အားဖြင့်၊ ဒီပါယနော နာမ- ဒီပါယနမည်၏။ တာဒိသဿေဝ- ထိုကဲ့သို့ ကုဋေ ၈၀ ပစ္စည်းဥစ္စာကြွယ်ဝသော သဘောရှိသည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလဿ- ၏၊ ပုတ္တော- သားဖြစ်သော၊ ဗြာဟ္မဏကုမာရော- ပုဏ္ဏားလုလင်သည်၊ တဿ- ထိုဒီပါယနသတို့သား၏၊ ပိယသဟာယော- ချစ်အပ်သော သူငယ်ချင်းသည်၊ အဟောသိ။ နာမေန- အားဖြင့်၊ မဏ္ဍပျော နာမ- မဏ္ဍဗျမည်၏။ တေ ဥဘောပိ- ထိုသူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်တို့သည်လည်း၊ အပရဘာဂေ- နောင်အချိန်၌၊ မာတာပိတူနံ- မိဘတို့၏၊ အစ္စယေန- ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ကာမေသု- ကာမတို့၌၊ ဒေါသံ- အပြစ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ မဟာဒါနံ- အလှူကြီးကို၊ ပဝတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ ကာမေ- ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ပဟာယ- ပယ်စွန့်၍၊ ဉာတိမိတ္တပရိဇနဿ- ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ အခြံအရံအပေါင်းသည်၊ ရောဒန္တဿ- ငိုကြွေးစဉ်၊ ပရိဒေဝန္တဿ- မြည်တမ်းငိုယိုစဉ်၊ နိက္ခမိတွာ- အိမ်မှထွက်ခွါ၍၊ ဟိမဝန္တပွဒေသေ- ဟိမဝန္တာအရပ်၌၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ ဥဇ္ဇာစရိယာယ- ဆွမ်းခံသည့်နည်း ရှာမှီးသောအကျင့်

၁။ ဥဇ္ဇာစရိယာယ။ ။ ဥဇ္ဇာ+စရိယာ။ ဥဇ္ဇာ ၌ ✓ဥဆိ အ၊ ဣတ္ထိဇောတက အာ တည်း။ ဥဆိ ဓာတ်သည် ရှာမှီးခြင်း အနက်ဟောဖြစ်သည်။ ရှာမှီးဟူရာ၌ ဆွမ်းခံသလို ရှာမှီးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဆွမ်းခံသလို ရှာမှီးခြင်းဟူသည် မည်သူတစ်ဦး တစ်ယောက်ကိုမျှ ကိုယ်အမှုအရာ နှုတ်အမှုအရာဖြင့် ဆွမ်းလှူဖို့ရန် လက်ဟန် ကိုယ်ဟန် ပြသိစေခြင်း၊ နှုတ်မြွက်ပြောကြားသိစေခြင်း မပြုဘဲ အစဉ်အတိုင်း ကြွ၍ ရှာမှီးခြင်းကို ဆိုလိုပါသည်။ ဤ၌လည်း ဤနည်းအတိုင်း သစ်ပင်စဉ်အတိုင်း ကြွ၍ တောသစ်မြစ် သစ်သီးဝလံတို့ကို ရှာမှီးခြင်း ဖြစ်သည်။ ဥဇ္ဇနံ ဥဇ္ဇာ၊ စရိယတေတိ စရိယာ။ ဥဇ္ဇာ စ သာ စရိယာဓာတိ ဥဇ္ဇာစရိယာ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ တာယ ဥဇ္ဇာစရိယာယဟု ဝိဘတုန်ခံ။

ဥဇ္ဇာဓာရေနာတိ ဥဇ္ဇာစရိယာယ ကဿစိ အပရိဂ္ဂဟဘူတဿ ကိဉ္စိ အာယာစိတွာ ဂဟဏံ ဥဇ္ဇာဓာရော။ (အံ၊ ဋီ၊ ၁။ ၂၃၂။)

ဖြင့်၊ ဝနမူလဖလာဟာရေန- တောသစ်မြစ် သစ်သီးအစာအာဟာရဖြင့်၊
ယာပေန္တာ- မျှတကြကုန်လျက်၊ (ဤသို့ ဗဟုဝစ်ဖြင့် ပါဠိရှိမှ တေ ဥဘောပိ
နှင့် ကိုက်မည်၊ ဆဋ္ဌမူ ဌိ ယာပေန္တာ ဟု ဧကဝုစ်ရှိသည်။) ပရောပဏ္ဏာ
သဝဿာနိ- အနှစ်ငါးဆယ်ကျော်တို့ပတ်လုံး၊ ဝသီသု- နေကြကုန်ပြီ။
ကာမစ္ဆန္တံ- ကာမစ္ဆန္တကို၊ ဝိက္ခမ္ဘေတံ- ခွါခြင်းငှာ၊ နာသက္ခိသု- မစွမ်းနိုင်ကုန်၊
တေ- ထိုသူနှစ်ယောက်တို့သည်၊ ဈာနမတ္တမ္ပိ- ဈာန်မျှကိုလည်း၊ န
နိဗ္ဗတ္တေသုံ- မဖြစ်စေနိုင်ကြကုန်။

တေ- ထိုနှစ်ပါးသောရသေ့တို့သည်၊ လောဏမ္ပိလသေဝနတ္ထာယ-
ဆားနှင့်အချဉ်ကို မှီဝဲခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဇေပဒစာရိကံ- ဇေပဒလှည့်လည်ခြင်း
ကို၊ စရန္တာ- လှည့်လည်ကြကုန်သည်ရှိ သော်၊ ကာသိရဋ္ဌံ- ကာသိနိုင်ငံသို့၊
သမ္မာပုဏ္ဏိသု- ဆိုက်ရောက်ကြကုန်ပြီ။ တတြ- ထိုကာသိနိုင်ငံ၌၊ ဧကသ္မိ
နိဂမေ- တစ်ခုသော နိဂုံး၌၊ ဒီပါယနဿ- ဒီပါယနရသေ့၏၊ ဂိဟိသဟာ-
ယော- လူ့ဘဝ၌ သူငယ်ချင်းဖြစ်ခဲ့သော၊ မဏ္ဍဗျော နာမ- မဏ္ဍဗျမည်သော
သူကြွယ်သည်၊ ပဋိဝသတိ- နေ၏၊ တေ ဥဘောပိ- ထိုရသေ့နှစ်ပါးလုံးတို့
သည်လည်း၊ တဿ- ထိုမဏ္ဍဗျသူကြွယ်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊
ဥပသကံမိသု- ချဉ်းကပ်ကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုမဏ္ဍဗျသူကြွယ်သည်၊ တေ-
ထိုရသေ့တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ အတ္တမနော- နှစ်လိုသောစိတ်ရှိသည် ဖြစ်၍၊
ပဏ္ဏသာလံ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းကို၊ ကာရေတွာ- ဆောက်လုပ်စေ၍၊
စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ- ပစ္စည်းတို့ဖြင့်၊ ဥပဋ္ဌဟိ- လုပ်
ကျွေးလေပြီ။ တေ- ထိုရသေ့တို့သည်၊ တတ္ထ- ထိုသစ်ရွက်မိုးကျောင်း၌၊
တိဏိ စတ္တာရိ ဝဿာနိ- သုံး၊ လေးနှစ် တို့ပတ်လုံး၊ ဝသီတွာ- နေ၍၊
တံ- ထိုမဏ္ဍဗျသူကြွယ်ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ- ပန်ပြော၍၊ စာရိကံ- ဒေသစာရိကို၊
စရန္တာ- လှည့်လည်ကြကုန်သည်ရှိသော်၊ ဗာရာဏသီသမိပေ- ဗာရာဏသီ
မြို့၏ အနီး၌၊ အတိမုတ္တကသုသာနေ- အတိမုတ္တကသုသာန်၌၊ ဝသီသု-
နေကြကုန်ပြီ။ တတ္ထ- ထိုအတိမုတ္တကသုသာန်၌၊ ဒီပါယနော- ဒီပါယန
ရသေ့သည်၊ ယထာဘိရန္တံ- မွေ့လျော်သလောက်၊ ဝိဟရိတွာ- နေ၍၊ ပုန-

တစ်ဖန်၊ တသ္မိံ နိဂမေ- ထိုမဏ္ဍဗျ သူကြွယ်နေရာနိဂုံး၌၊ အတ္တနော- ၏၊ သဟာယဿ- သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ မဏ္ဍဗျဿ- မဏ္ဍဗျသူကြွယ်၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂတော- သွားလေပြီ။ မဏ္ဍဗျတာပသော- မဏ္ဍဗျရသေ့သည်၊ တတ္ထေဝ- ထိုအတိမုတ္တကသုသာန် ၌သာလျှင်၊ ဝသိ- နေခဲ့လေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၃၅။) အထ- ထိုအခါ၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့သ၌၊ ဧကော စောရော- သူခိုးတစ်ယောက်သည်၊ အန္တောနဂရေ- မြို့တွင်း၌၊ စောရိကံ- ခိုးမှုကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဓနသာရံ- ဥစ္စာနှစ်ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ နိက္ခန္တော- ထွက်ခွာသည်ရှိသော်၊ ပဋိဗုဒ္ဓေဟိ- နိုးကုန်သော၊ ဂေဟသာမိကေဟိ- အိမ်ရှင်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နဂရာရက္ခမနုဿေဟိ စ- မြို့စောင့် လူတို့ သည်လည်းကောင်း၊ အနုဗဒ္ဓေါ- ထက်ကြပ်မကွာလိုက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ နိဒ္ဒမနေန- ရေထုတ်ပြန်ပေါက်ဖြင့်၊ နိက္ခမိတ္တာ- ထွက်၍၊ ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့်၊ သုသာနံ- အတိမုတ္တကသုသာန်သို့၊ ပဝိသိတ္တာ- ဝင်၍၊ တာပသဿ- ရသေ့၏၊ ပဏ္ဏသာလဒ္ဓါရေ- သစ်ရွက်မိုးကျောင်းသင်္ခမ်းတံခါး၌၊ ဘဏ္ဍိကံ- ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ- စွန့်၍၊ ပလာယိ- ပြေးလေပြီ။ မနုဿာ- သူခိုးနောက်လိုက်သောလူတို့သည်၊ ဘဏ္ဍိကံ- ဘဏ္ဍာထုပ်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ “အရေ ဒုဋ္ဌဇဋီလ- ဟယံရသေ့ပျက်၊ ရတ္တိ- ညဉ့်အခါ၌၊ စောရိကံ- ခိုးမှုကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဒိဝါ- နေ့အခါ၌၊ တာပသဝေသေန- ရသေ့ အသွင်ဖြင့် (ရသေ့ဟန်ဆောင်လျက်)၊ စရသိ- လှည့်လည်ဘိ၏”။ ဣတိ- သို့၊ တဇ္ဇေတွာ- ခြိမ်းခြောက်၍၊ ပေါတေတွာ- ထောင်းထု၍၊ တံ- ထိုရသေ့ကို၊ အာဒါယ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ရညော- ဗာရာဏသီမင်းအား၊ ဒဿ- ယိသု- ပြကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ အနုပပရိက္ခိတ္တာဝ- မစူးမစမ်းမဆင်ခြင်မှု၍သာလျှင်၊ (န+ဥပ+ပရိ+ဣက္ခ+တွာ) “သူလေ- တံကျင်၌၊ ဥတ္တာသေထ- တက်ရောက်စေကုန်လော့၊ ဝါ- လျှိုကုန်လော့”။ ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မိန့်တော်မူလေပြီ။ တံ- ထိုရသေ့ကို၊ သုသာနံ- သုသာန်သို့၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ခဒိရသူလေ- ရှားတံကျင်၌၊

အာရောပယိသု - တင်ကြကုန်ပြီ။ တာပသဿ - ရသေ့၏။ သရီရေ - ခန္ဓာကိုယ်၌၊ သူလံ-တံကျင်သည်။ န ပဝိသတိ- မစူးဝင်။ တတော- ထိုမှနောက်၌၊ နိမ္မသူလံ-တမာသားတံကျင်ကို၊ အာဟရိသု - ဆောင်ယူကြကုန်ပြီ။ တမ္ပိ - ထိုတမာ သားတံကျင်သည်လည်း၊ (တာပသဿ - ၏၊ သရီရေ - ၌) န ပဝိသတိ။ တတော- ထိုမှနောက်၌၊ အယသူလံ(အယောသူလံ)- သံဖြင့်ပြီးသောတံကျင် ကို၊ အာဟရိသု၊ တမ္ပိ - ထိုသံဖြင့်ပြီးသော တံကျင်သည်လည်း၊ (တာပသဿ သရီရေ) န ပဝိသတိ။ တာပသော - ရသေ့သည်။ “မေ - ငါ၏၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ - ရှေး၌ပြုအပ်သော အကုသိုလ်ကံသည်၊ ကိ နုခေါ - အဘယ်ပါနည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ၊ တဿ - ထိုရသေ့အား၊ ဇာတိဿရဉာဏံ - ရှေးဘဝကို အောက်မေ့သိမြင်သောဉာဏ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ - ဖြစ်လေပြီ။ တေန - ထိုဇာတိဿရဉာဏ်တော်ဖြင့်၊ ပုဗ္ဗကမ္မံ - ရှေးဘဝ၌ ပြုခဲ့သော အကုသိုလ်ကံကို၊ အဒ္ဓသ - မြင်လေပြီ။ ကိရ - ချဲ့ဦးအံ့၊ သော - ထိုရသေ့သည်၊ ပုရိမတ္တဘာဝေ - ရှေးဖြစ်သောခန္ဓာကိုယ်၏အဖြစ်၌၊ ဝါ - ရှေးဘဝ၌၊ ဝဗုကီပုတ္တော - လက်သမား၏သားသည်၊ ဟုတွာ၊ ပိတု - အဖ၏၊ ရုက္ခတစ္ဆနဋ္ဌာနံ - သစ်ရွေ(သစ်ခုတ်)သော နေရာသို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ဧကံ မက္ခိကံ - ယင်ကောင် တစ်ကောင်ကို၊ ဂဟေတွာ - ဖမ်းယူ၍၊ ကောဝိဋ္ဌာ - ရသကလိကာယ - ပင်လယ် ကသစ်သား အပိုင်းအစ(အစအန)ဖြင့်၊ သူလေန ဝိယ - တံကျင်ကဲ့သို့၊ ဝိဇ္ဇိ - ထိုးဖူးလေပြီ၊ တဿ - ထိုရသေ့၏အတွက်၊ တံ ပါပံ - ထိုမကောင်းမှုကံသည်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ - ဤအရာ၌၊ ဩကာသံ - အခွင့်အလမ်းကို၊ လဘိ - ရလေပြီ။ သော - ထိုရသေ့သည်၊ “ဣတော ပါပတော - ဤ မကောင်းမှုမှ၊ ဝါ - ဤမကောင်းမှု၏အကျိုးမှ၊ မုစ္စိတုံ - လွတ်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ - မတတ်ကောင်း”၊ ဣတိ - သို့၊ ဥတ္တာ - သိ၍၊ “မံ - ငါ့ကို၊ သူလေ - တံကျင်၌၊ ဥတ္တာသေတုကာမာ - တက်ရောက်စေခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ ဝါ - လျှိုခြင်းငှာ အလိုရှိကုန်သည်၊ သစေ အတ္ထ - အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ - သော်)၊ ကောဝိဋ္ဌာရသူလံ - ပင်လယ်ကသစ် တံကျင်ကို၊ အာဟရထ - ယူဆောင်ကြကုန်”၊ ဣတိ -

သို့၊ ရာဇပုရိသေ - မင်းမှုထမ်းယောက်ျားတို့ကို၊ အာဟ - ပြောပြီ။ တေ - ထိုမင်းမှုထမ်း ယောက်ျားတို့သည်၊ တထာ - ထိုရသေ့ပြောသည့်အတိုင်း၊ ကတွာ - ပြု၍၊ တံ - ထိုရသေ့ကို၊ သူလေ - ပင်လယ်ကသစ်သား တံကျင်၌၊ ဥတ္တာသေတွာ - တက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ - လျှို၍၊ အာရက္ခံ - အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ ပက္ကမိသု - ဖဲခွာသွားကြကုန်ပြီ။

တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ကဏ္ဍဒီပါယနော - ကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့သည်၊ “မေ - ငါသည်၊ သဟာယော - သူငယ်ချင်းဖြစ်သော မဏ္ဍဗျရသေ့ကို၊ စိရဒိဋ္ဌော - တွေ့မြင်အပ်သည်မှာကြာပြီ”။ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ မဏ္ဍဗျဿ - မဏ္ဍဗျရသေ့၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊ အာဂစ္ဆန္တော - လာသည်ရှိသော်၊ တံ ပဝတ္တိ - ထိုမဏ္ဍဗျရသေ့တံကျင်လျှိုခံနေရသည့်အကြောင်းကို၊ သုတွာ - ကြားရ၍၊ တံ ဌာနံ - ထိုတံကျင်လျှိုခံထားရာနေရာသို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ဧကမန္တံ - သင့်လျော်သောနေရာ၌၊ ဌိတော - ရပ်လျက်၊ “သမ္မ - အဆွေ (တံ - သည်) ကာရကော - ခိုးမှုကို ပြုလုပ်သူသည်၊ အသိ ကိ - ဖြစ်လေ သလော”။ ဣတိ - သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ - မေး၍၊ “(အဟံ - သည်) အကာရကော - ခိုးမှုကို မပြုလုပ် မကျူးလွန်သူသည်၊ အမှီ - ဖြစ်၏”။ ဣတိ - သို့၊ ဝုတ္တေ - ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ “အတ္တနော - မိမိ၏၊ မနောပဒေါသံ - စိတ်၏ပြစ်မှား ခြင်းကို၊ ရက္ခိတံ - စောင့်ခြင်းငှာ၊ သက္ခိ - စွမ်းနိုင်ပါသလော၊ န သက္ခိ - မစွမ်းနိုင်ဘဲရှိ၏လော”။ ဣတိ - သို့၊ ပုစ္ဆိ - မေးပြီ။ “သမ္မ - အဆွေ၊ ယေဟိ - အကြင်လူတို့သည်၊ အဟံ - ငါ့ကို၊ ဂဟိတော - ဖမ်းယူအပ် ပြီ၊ တေသံ - ထိုဖမ်းယူသောလူတို့၏၊ ဥပရိ - အပေါ်၌၊ မယံ - ငါ၏၊ မနောပဒေါသော - သည်၊ နေဝ အတ္ထိ - မရှိသည်သာလျှင်တည်း။ ရညော - အဖမ်းခိုင်းသော ဗာရာဏသီမင်း၏၊ ဥပရိ မယံ မနောပဒေါသော၊ န အတ္ထိ - မရှိပါပေ”။ ဣတိ - သို့၊ (အာဟ - ၏။) ဧဝံ သန္တေ - ဤသို့ဖြစ် လျှင်၊ တာဒိသဿ - ထိုကဲ့သို့စိတ်၏ပြစ်မှားခြင်းမရှိသော၊ သီလဝတော - သီလရှိ သူ၏၊ ဆာယာ - အရိပ်သည်၊ မယံ - ငါ့အတွက်၊ သုခါ - ချမ်းသာ အေးမြ၏”။ ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ဆို၍၊ ကဏ္ဍဒီပါယနော - သည်၊

သူလံ- တံကျင်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေလေပြီ။ အာရက္ခက- ပုရိသာ-အစောင့်ယောက်ျားတို့သည်၊ တံ ပဝတ္တိ- ထိုအကြောင်းကို၊ ရညော- အား၊ အာရောစေသုံ - လျှောက်တင်ကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ- သည်၊ “အနိသာမေတွာ- မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ၊ မေ- ငါသည်၊ ကတံ- ပြုအပ်မိလေပြီ”။ ဣတိ-သို့၊ ဝေဂေန- အလျင်အမြန်၊ တတ္ထ- ထိုတံကျင်လျှို့ထားရာနေရာသို့၊ ဂန္ဓာ၊ “ဘန္တေ- အရှင်ရသေ့၊ တွံ- သင်အရှင်ရသေ့သည်၊ သူလံ- တံကျင်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ ကဿာ- အဘယ်ကြောင့်၊ နိသီန္နော- နေသည်၊ အသိ-ဖြစ်ပါသနည်း”။ ဣတိ- သို့၊ ဒီပါယနံ- ကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးလျှောက်ပြီ။ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဣမံ တာပသံ- ဤရသေ့ကို၊ ရက္ခန္တော- စောင့် ရှောက်လိုသည်ဖြစ်၍၊ နိသီန္နော- နေသည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏”။ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ- ပြောကြားပြီး) “တွံ- သင်သည်၊ ဣမဿ- ဤရသေ့၏၊ ကာရကဘာဝံ- ခိုးမှုကိုပြုလုပ်သူ(တရားခံ)၏ အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ဧဝံ- ဤသို့ စောင့်ရှောက်နေခြင်းကို၊ ကရောသိ ကိံ ပန- ပြုသလော”။ ဣတိ - သို့၊ (ပုစ္ဆိ)၊ သော- ထိုဒီပါယနရသေ့သည်၊ ကမ္မဿ- ပြုလုပ်မိခဲ့သော အကုသိုလ်အမှု၏၊ အဝိသောမိတဘာဝံ- မသုတ်သင် မစင်ကြယ်စေနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ အာစိက္ခိ- ပြောကြားပြီ။ အထ- ထိုမှနောက်၌၊ အဿ- ထိုဗာရာဏသီမင်းအား၊ ဒီပါယနော- သည်၊ “ရညာ နာမ- မင်းမည်သည်၊ နိသမ္မကာရိနာ- စူးစမ်းဆင်ခြင်စွာ ပြုလုပ်လေ့ရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်သင့်၏။

(ဋ္ဌ။၂၃၆။)မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ကာမဘောဂီ- ကာမဂုဏ် ခံစားလေ့ရှိသော၊ ဂိဟီ- လူသည်၊ အလသော- ပျင်းရိသည်ရှိသော် (ပျင်းရိမှု)၊ န သာဓု- မကောင်း။ ပဗ္ဗဇိတော- ရသေ့ရဟန်းသည်၊ အသညတော- ကိုယ်နှုတ်နှလုံးကို မစောင့်စည်းသည်ရှိသော်၊ န သာဓု။ ရာဇာ- မင်းသည်၊ အနိသမ္မကာရိ- မစူးစမ်းမဆင်ခြင်ဘဲ ပြုလေ့ရှိသည်ရှိသော်၊ န သာဓု၊ ယော ပဏ္ဍိတော- အကြင်ပညာရှိသည်၊ ကောဓနော- အမျက်ထွက်တတ်၏၊ တဿ ပဏ္ဍိတဿ- ၏၊ တံ- ထိုအမျက်ထွက်

ခြင်းသည်၊ န သာဓု။” ဣတိ အာဒိနိ- ဤသို့အစရှိသည်တို့ကို၊

ဝတ္တာ- မိန့်ဆို၍၊ ဓမ္မ- တရားကို၊ ဒေသေသိ- ဟောကြားလေပြီ။

ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ မဏ္ဍဗျတာပသဿ- ၏၊ နိဒ္ဒေါသ-
ဘာဝံ- အပြစ်မရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ “သူလံ- တံကျင်ကို၊
ဟရထ- ဆောင်ယူဖယ်နုတ်ကြကုန်”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဏာပေသိ- စေခိုင်း
(အမိန့်ပေး)ပြီ။ သူလံ- တံကျင်ကို၊ ဟရန္တာ- ဆောင်ယူဖယ်ကြသူတို့သည်၊
ဟရိတုံ- ဆောင်ယူဖယ်နုတ်ခြင်းငှါ၊ နာသက္ခိသု- မစွမ်းနိုင်ကြကုန်။
မဏ္ဍဗျော- မဏ္ဍဗျရသေ့သည်၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ အဟံ- သည်၊
ပုဗ္ဗေ- ရှေးဘဝ၌၊ ကတကမ္မဒေါသေန- ပြုအပ်သော အကုသိုလ်ကံ၏ အပြစ်
ကြောင့်၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ အယသံ- အကျော်စောမဲ့ခြင်းသို့၊
ပတ္တော- ရောက်ရှိခဲ့၏၊ မမ- ငါ၏၊ သရီရတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ သူလံ-
တံကျင်ကို၊ ဟရိတုံ- ဆောင်ယူဖယ်နုတ် ခြင်းငှါ၊ န သက္ကာ- စွမ်းနိုင်မည်
မဟုတ်။ မယံ- ငါ့အား၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ သစေ ဒါတုကာမော-
အကယ်၍ ပေးခြင်းငှာ အလိုရှိသည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်)၊ ကကစေန-
လွှဖြင့်၊ ဣမံ သူလံ- ဤတံကျင်ကို၊ စမ္မသမံ ကတ္တာ- အရေနှင့်အတူ
(အညီ)ပြု၍၊ ဆိန္နာပေဟိ- ဖြတ်စေလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ။ ရာဇာ-
ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ တထာ- ထိုမဏ္ဍဗျရသေ့ပြောသည့်အတိုင်း၊
ကာရေသိ- ပြုစေပြီ။ သူလံ- တံကျင် (အပိုင်းအစ)သည်၊ အန္တောယေဝ-
ခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌သာလျှင်၊ အဟောသိ- ကျန်ရစ်ခဲ့လေပြီ။ ကဗ္ဗိ- တစ်စုံ
တစ်ခုသော၊ ပိဋ္ဌ- နှိပ်စက်ခြင်းကို၊ န ဇနေသိ- မဖြစ်စေ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊
သုခုမံ- သေးငယ်သိမ်မွေ့သော၊ သကလိကဟီရံ- ပင်လယ်ကသစ်သား
အပိုင်းအစ၏ အမျှင်ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ မက္ခိကာယ- ယင်ကောင်၏၊
ဝစ္စမဂ္ဂံ- ကျင်ကြီးပေါက်သို့၊ ပဝေသေသိ ကိရ- သွင်းခဲ့သတတ်။ တံ-
ထိုပင်လယ်ကသစ်သား အပိုင်းအစ၏ အမျှင်သည်၊ တဿ- ထိုယင်ကောင်
ဝစ္စမဂ်၏၊ အန္တော ဧဝံ- အတွင်း၌သာလျှင်၊ အဟောသိ- ရှိနေလေပြီ။
သော- ထိုယင်ကောင်သတ္တဝါသည်၊ တေန ကာရဏေန- ထိုအကြောင်း

ကြောင့်၊ အမရိတွာ- မသေမူ၍၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အာယုက္ခယေန- အသက်ကုန်ဆုံးခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ မရိ- သေရလေပြီ။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ အယမ္ဗိ- ဤမဏ္ဍဗျရသေသည်လည်း၊ န မတော- မသေ၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ်၏။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ တာပသေ- ရသေ့တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ခမာပေတွာ- သည်းခံစေ(တောင်းပန်) ၍၊ ဥဘောပိ- ရသေ့နှစ်ပါးလုံးတို့ကိုလည်း၊ ဥယျာနေယေဝ- ဥယျာဉ်တော်၌သာလျှင်၊ ဝသာပေန္တော- နေစေလျက်၊ ပဋိဇ္ဇေ- ပြုစုလုပ်ကျွေးလေပြီ။ တတော- ထိုအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သော- ထိုမဏ္ဍဗျရသေသည်၊ အာဏိမဏ္ဍဗျော နာမ- အာဏိမဏ္ဍဗျဟူသောအမည်သည်၊ ဇာတော- ဖြစ်လေပြီ။ သော- ထိုအာဏိမဏ္ဍဗျရသေသည်၊ ရာဇာနံ- ကို၊ ဥပနိဿာယ- မှီ၍၊ တတ္ထေဝ- ထိုဥယျာဉ်၌ပင်လျှင်၊ ဝသိ- နေလေပြီ။ ဒီပါယနော ပန- ဒီပါယနရသေသည်ကား၊ တဿ- ထိုအာဏိမဏ္ဍဗျရသေ၏၊ ဝဏံ- အနာကို၊ ဖာသုကံ- ချမ်းသာပျောက်ကင်းအောင်၊ ကရိတွာ- ပြု၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဂိဟိသဟာယမဏ္ဍဗျေန- လူ့ဘဝကသူငယ်ချင်းဖြစ်သော မဏ္ဍဗျသူကြွယ်သည်၊ ကာရိတံ- ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော၊ ပဏ္ဏသာလမေဝ- သစ်ရွက်မိုးသခံမ်းကျောင်းသို့သာလျှင်၊ ဂတော- သွားလေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သဗြဟ္မစာရီ မဏ္ဍဗျော ... ယံ မယံ သကမဿမ”န္တိ- ၍၊ ဝုတ္တံ။ (အနက်ယောနော ပါဠိတော်နိဿယသစ်၍)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ အာပုစ္ဆိတွာနာတိ- ကား၊ မယံ-

၁။ တ သဗ္ဗနာမ်အစွဲ။ ။ တံ တဿ အန္တောဇေ အဟောသိ၊ သော တေန ကာရဏေန အမရိတွာ ဝါကျ၌ ဆိုပြီးသည်ကို ညွှန်းဆိုသော သဗ္ဗနာမ်နာမ်စားပုဒ်များကို အသုံးပြုထားသည်။ ထိုနာမ်စားတို့တွင် “တံ”သည် “သကလိကဟီရံ”ကို၊ “တဿ”သည် “ဝစ္စမဂ္ဂ”ကို စွဲယူ၍ အနက်သမ္ပန်ခဲ့သည်။ ရှေးနိဿယ၌ တဿကို မက္ခိကာ စွဲ၍ သမ္ပန်ခဲ့သည်။ မက္ခိကာသည် ဣတ္ထိဖြစ်၍ တဿနှင့် လိင်မတူဘဲ ဖြစ်နေသည်။ ထို့ကြောင့် လိင်တူစေရန် “တဿာ”ဟု ပါဠိရှိသင့်သည်။ မက္ခိကာကို ပင် စွဲပါ။ ဤနိဿယ၌ ဆဋ္ဌမူပါဠိရှိတိုင်းပင် လိင်တူစေရန် “မက္ခိကာသတ္ထ”ကို စွဲ၍ ပေးခဲ့သည်။

၏။ သဟာယံ - သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ မဏ္ဍဗျတာပသံ - ကို၊ အာပုစ္ဆိတွာ - ပန်ပြော၍၊ ယံ မယံ သက မဿမန္တိ - ကား၊ မယံ - ၏၊ ဂိဟိသဟာယေန - လူ့ဘဝ သူငယ်ချင်းဖြစ်သော၊ မဏ္ဍဗျဗြာဟ္မဏေန - မဏ္ဍဗျပုဏ္ဏားသည်၊ ကာရိတံ - ဆောက်လုပ်လှူဒါန်းအပ်သော၊ သကံ - မိမိ၏ဥစ္စာဖြစ်သော၊ မမ - ငါ၏၊ သန္တကံ - ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ပဏ္ဏသာလာ - သစ်ရွက်မိုးသခံမ်း ကျောင်းဖြစ်သော၊ ယံ တံ အဿမပဒံ - အကြင်သခံမ်းကျောင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ တံ - ထိုသခံမ်းကျောင်းသို့၊ ဥပါဂစ္ဆိ - ချဉ်းကပ်လေပြီ။

၉၆။ ပန - ဆက်၊ တံ - ထိုဒီပါယနရသေ့ကို၊ ပဏ္ဏသာလံ - သစ်ရွက် မိုးသခံမ်းကျောင်းသို့၊ ပဝိသန္တံ - ဝင်သည်ကို၊ (မနုဿာ - လူတို့သည်၊) ဒိသွာ - မြင်၍၊ သဟာယဿ - သူငယ်ချင်းမဏ္ဍဗျသူကြွယ်အား၊ အာရော - စေသုံ - ပြောကြားကြကုန်ပြီ။ သော - ထိုမဏ္ဍဗျသူကြွယ်သည်၊ သုတွာဝ - ကြား သည်ဖြစ်၍သာလျှင် (ကြားလျှင်ကြားချင်းသာလျှင်)၊ တုဋ္ဌစိတ္တော - နှစ်သက် ကျေနပ်သောစိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ သပုတ္တဒါရော - သားမယားနှင့် တကွ၊ ဗဟု - ဂန္ဓမာလဖာဏိတာဒီနိ - များစွာသော နံ့သာ၊ ပန်း၊ တင်လဲအစရှိ သည်တို့ကို၊ အာဒါယ - ယူဆောင်ခဲ့၍၊ ပဏ္ဏသာလံ - သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ဒီပါယနံ - ဒီပါယနရသေ့ကို၊ ဝန္တိတွာ - ရှိခိုး၍၊ ပါဒေ - ခြေတို့ကို၊ ဓောဝိတွာ - ဆေး၍၊ ပါနကံ - အဖျော်ကို၊ ပါယေတွာ - သောက်စေ၍၊ အာဏိမဏ္ဍဗျဿ - အာဏိမဏ္ဍဗျရသေ့၏၊ ပဝတ္တိ - သတင်းစကားကို၊ သုဏန္တော - နားထောင်လျက်၊ နိသီဒိ - ထိုင်နေလေပြီ။ အထ - ထိုအခါ၌၊ အဿ - ထိုမဏ္ဍဗျသူကြွယ်၏၊ ပုတ္တော - သားဖြစ်သော၊ ယညဒတ္တ - ကုမာရော နာမ - ယညဒတ်သတို့သားမည်သည်၊ စင်္ဂမနကောဋီယံ - စင်္ကြံထိပ်၌၊ ဂေဏ္ဍုကေန - ဂျင်ဖြင့်၊ ကီဠိ - ကစားလေပြီ။ စ - ဆက်၊ တတ္ထ - ထိုစင်္ကြံထိပ်အနီး၌၊ ဧကသ္မိ ဝမ္မိကေ - တစ်ခုသောတောင်ပို့၌၊ အာသိဝိသော - လျင်စွာတက်လာသောအဆိပ်ရှိသော မြွေသည်၊ ဝါ - မြွေ ဟောက်သည်၊ ဝသတိ - နေ၏။ ကုမာရေန - ယညဒတ်သတို့သားသည်၊ ဘူမိယံ - မြေ၌၊ ပဟတဂေဏ္ဍုကော - ပေါက်အပ်ပုတ်ခတ်အပ်သော

ဂျင်သည်၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဝမ္ဘိကဗိလေ- တောင်ပို့ရှိတွင်း၌၊ အာသိဝိသဿ-
၏။ မတ္တကေ- ဦးထိပ်၌၊ ပတိ- ကျလေပြီ။ ကုမာရေ- သည်၊ အဇာနန္တော-
မြေရှိမှန်းမသိသည်ဖြစ်၍၊ ဗိလေ- တောင်ပို့တွင်း၌၊ ဟတ္ထိ- လက်ကို၊
ပဝေသေသိ- သွင်းလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၃၇။) အထ- ထိုအခါ၌၊ နံ- ထိုယညဒတ်သတို့သားကို၊ ကုဒ္ဒေါ-
အမျက်ထွက်သော၊ အာသိဝိသော- သည်၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ခုံသိ-
ကိုက်လေပြီ။ သော- ထိုယညဒတ်သတို့သားသည်၊ ဝိသဝေဂေန- အဆိပ်
အရှိန်ကြောင့်၊ မုစ္ဆိတော- မိန်းမောတွေဝေသည်ဖြစ်၍၊ တတ္ထေဝ- ထိုနေရာ၌
ပင်၊ ပတိ- လဲကျလေပြီ။ အထ- ထိုသို့လဲကျသောအခါ၌၊ အဿ- ထို
ယညဒတ်သတို့သား၏၊ မာတာပိတရေ- တို့သည်၊ (တွာပစ္စယန္တပုဒ်များနှင့်
အာဟံသု ၌ စပ်)၊ သပ္ပေန- မြွေသည်၊ ဒဋ္ဌဘာဝံ- ကိုက်အပ်သည်၏
အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ကုမာရံ-သတို့သားကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- ချီမ၊၍၊
တာပသဿ- ကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့၏၊ ပါဒမူလေ- ခြေရင်း၌၊ နိပဇ္ဇာ-
ပေတွာ- အိပ်စေ၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဩသဓေန ဝါ- ဆေးဖြင့်သော်
လည်းကောင်း၊ မန္တေန ဝါ- မန္တန်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ နော- ငါတို့၏၊
ပုတ္တကံ- သားငယ်ကို၊ နိရောဂံ- ရောဂါမရှိသည်ကို၊ ကရောထ- ပြုကြ
ကုန်”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟံသု- ပြောဆိုကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုရသေ့သည်၊
“အဟံ- သည်၊ ဩသဓံ- ဆေးကို (ဆေးအကြောင်းကို)၊ န ဇာနာမိ-
မသိပါ၊ အဟံ၊ ဝေဇ္ဇကမ္ပံ- ဆေးဖြင့်ပြုအပ်သောအမှု (ဆေးကုသမှု)ကို၊
န ကရိဿာမိ- ပြုမည်မဟုတ်ပါ၊ (အဟံ) ပဗ္ဗဇိတော- ရသေ့ရဟန်းသည်၊
အမှီ- ဖြစ်၏။” ဣတိ- သို့၊ (အာဟ- ပြောပြီ)။ “တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်
လျှင်၊ ဘန္တေ၊ ဣမသ္မိံ ကုမာရကော- ဤသတို့သား၌၊ မေတ္တံ- မေတ္တာကို၊
ကတွာ- ပြု၍၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာဆိုမှုကို၊ ကရောထ- ပြုပေးကြပါကုန်”၊
ဣတိ- သို့၊ (အာဟံသု) တာပသော- သည်၊ “သာဓု- ကောင်းပြီ၊
သစ္စကိရိယံ- ကို၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဆို၍၊
ယညဒတ္တဿ- ယညဒတ်၏၊ သီသေ- ဦးခေါင်း၌၊ ဟတ္ထိ- လက်ကို၊

ဌပေတွာ- တင်ထား ၍၊ သစ္စကိရိယံ- ကို၊ အကာသိ- ပြုလေပြီ။ တေန-
ထို့ကြောင့်၊ “သဟာယော ဗြာဟ္မဏော မယု” နှိအာဒိ-အစရှိသည်ကို၊ ဂုတ္တံ။

တတ္ထ- ထို သဟာယော ဗြာဟ္မဏော မယု အစရှိသော ဂါထာ
စကားရပ်၌၊ အာဂစ္ဆံ ပါဟုနာဂတန္တိ- ကား၊ အတိထိအဘိဂမနံ- ဧည့်သည်
အထံသို့ ရှေးရှုသွားခြင်းကို၊ အဘိဂမိသု- ရှေးရှုသွားကြကုန်ပြီ။

၉၇။ ဝဇ္ဇမနုက္ခိပန္တိ- ကား၊ ခိပနဝဇ္ဇသဏ္ဌာနတာယ-ပစ်ပေါက်ခြင်း
ဖြင့် လုံးဝန်းသော သဏ္ဌာန်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ “ဝဇ္ဇ” နှိ- ‘ဝဇ္ဇ’ ဟူ၍၊
လဒ္ဓနာမံ- ရအပ်သောအမည်ရှိသော၊ ဂေဏ္ဍုကံ- ဂျင်ကို၊ အနုက္ခိပန္တော-
ပစ်ပေါက်သည်ရှိသော်၊ ဂေဏ္ဍုကကိဋ္ဌံ- ဂျင်ဖြင့်ကစားခြင်းကို၊ ကိဋ္ဌန္တော-
ကစားသည်ရှိသော်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ အာသိဝိသ-
မကောပယီတိ- ကား၊ ဘူမိယံ- မြေပေါ်၌၊ ပဋိဟတော- ထိခိုက်ပြီးသည်၊
ဟုတွာ၊ ဝမ္ဘိကဗိလဂတေန- တောင်ပို့တွင်းထဲသို့ဝင်သွားသော၊ ဂေဏ္ဍုကေန-
ဂျင်ဖြင့်၊ တတ္ထ- ထိုတောင်ပို့တွင်းထဲ၌၊ ဌိတံ- တည်ရှိနေသော၊ ကဏှသပုံ-
မြွေဟောက်ကို၊ သီသေ- ဦးခေါင်း၌၊ ပဟရိတွာ- ထိခိုက်မိ၍၊ ရောသေသိ-
အမျက်ထွက်စေပြီ။ (ရသ+ဏေ+ဤ၊ သ+အာဂုံ။)

၉၈။ ဝဇ္ဇဂတံ မဂ္ဂံ၊ အန္တေသန္တောတိ- ကား၊ တေန ဝဇ္ဇေန- ထိုဂျင်
လုံးသည်၊ ဂတံ- သွားအပ်ရာဖြစ်သော၊ မဂ္ဂံ- လမ်းကြောင်းကို၊ ဂဝေသ-
န္တော- ရှာဖွေသည်ရှိသော်။ အာသိဝိသဿ ဟတ္ထေန၊ ဥတ္တမဂ္ဂံ ပရာမသီတိ-
ကား၊ ဝမ္ဘိကဗိလံ- တောင်ပို့ရှိတွင်းသို့၊ ပဝေသိတေန- သွင်းသော၊ အတ္တ-
နော- ၏၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ အာသိဝိသဿ-လျင်သောအဆိပ်ရှိသော
မြွေ၏၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ဖုသိ- ထိမိလေပြီ။

၉၉။ ဝိသဗလသိတောတိ- ကား၊ ဝိသဗလနိဿိတော- အဆိပ်စွမ်း
အားကိုမှီသော၊ အတ္တနော- ၏၊ ဝိသဝေဂံ- အဆိပ်၏ အရှိန်အဟုန်ကို၊
နိဿာယ- မှီ၍၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကသပ္ပေါ- ဖြစ်သောမြွေသည်။ အသံသိ ဒါရကံ
ခဏောတိ- ကား၊ တသ္မိံ ပရာမသိတက္ခဏေ ဧဝ- ထိုသုံးသပ်ရာ ခဏ၌

သာလျှင်၊ တံ ဗြာဟ္မဏကုမာရံ- ထိုပုဏ္ဏားသူငယ်ကို၊ ခုံသိ- ကိုက်လေပြီ။

၁၀၀။ သဟဒဋ္ဌောတိ- ကား၊ ခုံသေန- ကိုက်သည်နှင့်၊ သဟေဝ- တစ်ပြိုင်နက်သာလျှင်၊ ဒဋ္ဌသမကာလမေဝ- ကိုက်သောကာလနှင့် တူသော အချိန်၌သာလျှင်။ အာသိဝိသေနာတိ- ကား၊ ဃောရဝိသေန- ပြင်းထန်သော အဆိပ်ရှိသောမြွေသည်၊ (သဟဒဋ္ဌောဝယ် ဒဋ္ဌော၌စပ်)။ တေနာတိ- ကား၊ ဝိသဝေဂေန- အဆိပ်အဟုန်ဖြင့်၊ မုစ္ဆိတဿ- မိန်းမောတွေဝေ (မေ့မျော)နေ သော၊ ဒါရကဿ- သူငယ်၏၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ တေန ပတနေန- ထိုလဲကျ ခြင်းကြောင့်၊ အဟံ- သည်၊ ဒုက္ခိတော- ဆင်းရဲသို့ရောက်သည်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ မမ ဝါဟသိ တံ ဒုက္ခန္တိ- ကား၊ ဒါရကဿ-သူငယ်၏လည်း ကောင်း၊ မာတာပိတုနန္တ- တို့၏လည်းကောင်း၊ တံ ဒုက္ခံ-ထိုဆင်းရဲသည်၊ မမ- ငါ့ကို၊ ဝါဟသိ- ဖြစ်စေပြီ။ (ဝဟ+ဏေ+ဤ။) ဏေ ပစ္စည်းကျေ။ မယံ- ငါ၏၊ သရီရေ ဝိယ- ခန္ဓာကိုယ်၌ကဲ့သို့၊ မမ- ငါ၏၊ ကရုဏာယ- ကရုဏာကြောင့်၊ ဝါဟေသိ- ဖြစ်စေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၃၈။) ၁၀၁။ ဘျာဟန္တိ-ကား၊ တဿ ဒါရကဿ- ထိုယညဒတ်သူ ငယ်၏၊ တေ မာတာပိတရော- ထိုမိဘတို့ကို၊ အဟံ- ငါသည်၊ မာ သောစထ- မစိုးရိမ်ကြလင့်၊ မာ ပရိဒေဝထ- မငိုကြွေးကြကုန်လင့်၊ ဣတိ- အာဒိနာ နယေန- ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်၊ သမဿာသေတွာ- သက်သာ ရာရစေ၍။ သောကသလ္လိတေတိ- ကား၊ သောကသလ္လဝန္တေ- သောက တည်းဟူသောငြောင့် စူးဝင်လျက်ရှိကြကုန်သော၊ (ပါဠိတော် တေ ၌ စပ်)။ အဂ္ဂန္တိ- ကား၊ သေဌံ- ချီးမွမ်းအပ်မြတ်သော၊ တတော ဧဝ-ထိုချီးမွမ်းအပ် မြတ်သည်ထက်ပင်၊ ဝရံ ဥတ္တမံ- အလွန်မြတ်သော၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာ ဆိုခြင်းကို၊ အကာသိ- ပြုလေပြီ။

၁၀၂။ ဣဒါနိ- ၌၊ တံ သစ္စကိရိယံ- ကို၊ သရူပေန- သရုပ်အားဖြင့်၊ ဒဿေတံ- ပြခြင်းငှာ၊ “သတ္တာဟမေဝါ”တိ ဂါထံ- ကို၊ အာဟ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သတ္တာဟမေဝါတိ- ကား၊ ပဗ္ဗဇိတဒီဝ-

သတော- ရသေ့ရဟန်းပြုရာနေမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သတ္တ အဟာနိ ဧဝ-
ခုနစ်ရက်တို့ပတ်လုံးသာလျှင်။ ပသန္နစိတ္တောတိ- ကား၊ ကမ္မဗလသဒ္ဓါယ-
ကံ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သော သဒ္ဓါဖြင့်၊ ပသန္နမာနသော- ကြည်လင်
သောစိတ်ရှိသည်။ ပုညတ္ထိကောတိ- ကား၊ ပုညေန- ကောင်းမှုဖြင့်၊
အတ္ထိကော- အလိုရှိသည်။ ဓမ္မစ္ဆန္တယုတ္တော- တရားကို အလိုရှိခြင်းနှင့်ယှဉ်
သည်၊ (ဟုတွာ)။ အထာပရံ ယံ စရိတန္တိ- ကား၊ အထ တသ္မာ သတ္တာဟာ-
ထိုခုနစ်ရက်မှ၊ ဝါ-ထိုခုနစ်ရက်ထက်၊ ဥတ္တရိ- အလွန်၊ မမ- ငါ၏၊ ယံ
ဗြဟ္မစရိယစရဏံ- အကြင်မြတ်သောအကျင့်ကိုကျင့်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)။

၁၀၃။ အကာမကောဝါဟီတိ- ကား၊ ပဗ္ဗန္တံ-ရသေ့ရဟန်း၏အဖြစ်
ကို၊ (ဘာဝလောပ) အနိစ္ဆန္တော ဧဝ- အလိုမရှိဘဲလျက်သာလျှင်။
(အကာမကော ဝါဟီ= အကာမကော+ဧဝ+ဟီ။ ဝါ-၌ ဆန္တာနုရက္ခဏ-
ဒီဃ)။ ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတူတိ- ကား၊ အတိရေကပညာသဝ-
သာနိ-အနှစ်ငါးဆယ်ကျော်တို့ပတ်လုံး၊ အနဘိရတိဝါသံ- မမွေ့လျော်သော
နေခြင်းကို၊ ဝသန္တေန- နေသော၊ မယာ- ငါသည်၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်
ယောက်အား၊ အဇာနာပိတဘာဝေါ- မသိစေအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊
သစ္စော- မှန်ကန်သည်၊ သစေ (ဟောတိ-အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊) ဧဝံ သတိ-
သော်၊ ဧတေန သစ္စေန- ဤမှန်ကန်သောစကားကြောင့်၊ ယညဒတ္တကုမာ-
ရဿ- ယညဒတ်သတို့သား၏၊ သုဝတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဟောတု-
ဖြစ်ပါစေ။ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ပဋိလဘတု- ရရှိနိုင်ပါစေ။ ဣတိ-
သို့၊ (သစ္စကိရိယံ- ကို၊ အကာသိ- ပြီ။)

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းကဏ္ဍဒီပါ
ယနရသေ့သည်၊ သစ္စကိရိယာယ- သစ္စာဆိုခြင်းကို၊ ကတာယ- ပြုအပ်ပြီး
သော်၊ ယညဒတ္တဿ- ၏၊ သရီရတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ ဝိသံ- အဆိပ်သည်၊
ဘဿိတွာ- လျှောကျ၍၊ ပထဝီ- မြေထဲသို့၊ ပါဝိသိ- ဝင်လေပြီ။ ကုမာရော-
ယညဒတ်သတို့သားသည်၊ အက္ခိနိ- မျက်စိတို့ကို၊ ဥမ္မီလေတွာ- ဖွင့်၍၊

မာတာပိတရော- မိဘတို့ကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်၍၊ “အဗ္ဗ- အမေ၊ တာတ- အဖေ”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဆို၍၊ ဝဠာသိ- ထလေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “သဟ သစ္စေ ကတေ မယံ ... အရောဂေါစာသိ မာဏဝေါ”တိ- ဟူ၍၊ ဝတ္တံ။ (ဂါထာအနက် ပါဠိတော် နိဿယသစ်တွင်ရှု)

တဿာ- ထိုဂါထာ၏၊ အတ္ထော- အနက်ကို၊ (ဧဝံ- သို့၊ ဝေဒိတ- ဗျော၊) (တဿတ္ထော”ကို”တဿာ + အတ္ထော”ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု။ “တဿ + အတ္ထော”ဟု ပဒစ္ဆေဒပြုလျှင် “တဿ- ထိုဂါထာပါဌ်၏၊”ဟု စွဲ။) မမ- ငါ၏၊ သစ္စကရဏေန- သစ္စာပြုခြင်းနှင့်၊ သဟ- တကွ၊ သမာနကာ- လမေဝ- တူသောကာလ၌သာလျှင်၊ တတော- ထိုသစ္စာပြုသည်မှ၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေ့၌၊ ဝိသဝေဂေန- အဆိပ်ဟုန်ဖြင့်၊ ဝေဓိတော ကမ္မိတော- တုန်လှုပ်သည် ဖြစ်၍၊ ဝိသညိဘာဝေန- အမှတ်သညာကင်းသူ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အဗုဒ္ဓိတွာ- မနိုးဘဲ၊ ဌိတော- တည်ရှိသောသတို့သားသည်၊ ဝိဂတဝိသတ္တာ- ကင်းသော အဆိပ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ (အဆိပ်ကင်းသည်၏အဖြစ်ကြောင့်)၊ ပဋိလဒ္ဓသညော- ရအပ်သော အမှတ်သညာရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ သဟသာ- အလျင်အမြန်၊ ဝဠာသိ- ထလေပြီ။ သော မာဏဝေါ ကုမာရော- ထိုယ ညဒတ်သတို့သားသည်၊ ဝိသဝေဂါဘာဝေန- အဆိပ်အဟုန်(အရှိန်) မရှိသည် ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အရောဂေါ စ- အနာရောဂါမရှိသူသည်လည်း၊ အဟော- သိ- ဖြစ်လေပြီ။ ဣတိ- ဤကား၊ (တဿာ- ထိုဂါထာ၏၊ တဿ- ထိုဂါထာပါဌ်၏၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။)

ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ သတ္တာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ တဿာ သစ္စကိရိယာယ- ထိုသစ္စာ ဆိုခြင်း၏၊ ပရမတ္ထပါရမိဘာဝံ- ပရမတ္ထပါရမိ၏အဖြစ်ကို၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်မူလိုသည်ဖြစ်၍၊ “သစ္စေန မေ သမော နတ္ထိ သော မေ သစ္စပါရမိ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ။ တံ- ထိုဂါ ထာလာပုဒ်သည်၊ ဥတ္တာနတ္ထမေဝ- ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်သာလျှင် တည်း။

(ဋ္ဌ။ ၂၃၉။) ပန- ကား၊ ဇာတကဋ္ဌကထာယံ- ဌ၊ “မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့၏၊ သစ္စကိရိယာယ- သစ္စာပြုခြင်းကြောင့်၊ ကုမာရဿ- ယညဒတ်သတို့သား၏၊ ထနပ္ပဒေသတော- နို့အရပ်မှ၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်၌ရှိသော၊ ဝိသံ- အဆိပ်သည်၊ ဘဿိတွာ- လျှောကျ၍၊ (✓ဘသု+ယ+တွာ)၊ ဝိဂတံ- ကင်းပျောက်လေပြီ။ ဒါရကဿ-ယညဒတ်သူငယ်၏၊ ပိတု- အဖ၏၊ သစ္စကိရိယာယ- ကြောင့်၊ ကဋ္ဌိတော- ခါးမှ၊ ဥဒ္ဓံ ဝိသံ ဘဿိတွာ ဝိဂတံ။ (ဒါရကဿ) မာတု- အမိ၏၊ သစ္စကိရိယာယ- ကြောင့်၊ အဝသိဋ္ဌသရီရတော- ကြွင်းသောကိုယ်မှ၊ ဝိသံ ဘဿိတွာ ဝိဂတံ၊ ဣတိ- သို့၊ အာဂတံ- လာရှိ၏၊ တထာ ဟိ= တတောဧဝ- ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ “ယသ္မာ ဒါနံ နာဘိနန္ဒိ ကဒါစိ ... ဟတံ ဝိသံ ဇီဝတု ယညဒတ္တော”တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ (ဘောန္တော- အရှင်တို့၊) အဟံ- သည်၊ ယသ္မာ-အကြင်ကြောင့်၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ကဒါစိ- တစ်ရံတစ်ခါမျှ၊ နာဘိနန္ဒိ-မနှစ်သက်၊ အတိထိ- အလှူခံဖြစ်သောခရီးသွားဧည့်သည်ကို၊ ဝါသကာလေ- ငါ၏အိမ်သို့နေခြင်းငှာ ရောက်လာသောအခါ၌၊ ဒိသ္မာန- မြင်၍၊ နာဘိနန္ဒိ- မနှစ်သက်။ မေ- ငါ၏၊ အပ္ပိယတံ- အလှူဒါနနှင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို မနှစ်သက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဗဟုဿုတာ- များသောအကြားအမြင် ရှိကြကုန်သော၊ သမဏဗြာဟ္မဏာ စ- ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်လည်း၊ တစ်နည်း- သမဏဗြာဟ္မဏာတို့သည်၊ ဗဟုဿုတာ စ- များသောအကြားအမြင်ရှိကြသော်လည်း၊ န စာပိ အဝေဒံ- မသိကြကုန်သည်သာ။ အကာမကော ဝါပိ- အလိုမရှိဘဲလျက်သာလျှင်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဒဒါမိ- ပေးလှူ၏။ ဧတေန သစ္စေန- ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့်၊ ယညဒတ္တော- သည်၊ သုဝတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း။ ဝိသံ- အဆိပ်သည်၊ ဟတံ= ဟညတု- ပျောက်စေသတည်း။ ယညဒတ္တော- သည်၊ ဇီဝတု-အသက်ရှင်စေသတည်း။ (ဖခင်၏ သစ္စာပြုဂါထာ)။

တာတ- ချစ်သား၊ ပဟူတတေဇော- များသောအဆိပ်တန်ခိုးရှိသော၊
ယော အာသီဝိသော- အကြင်မြွေဟောက်သည်၊ ပတရာ- ဂျင်ကျသွား
ရာတွင်းမှ၊ ဥဒိစ္စ- ထ၍၊ တံ- သင်ချစ်သားကို၊ အဒံသီ- ကိုက်လေပြီ။
အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မေ- ငါ၏၊ တသ္မိံ စ- ထိုမြွေဟောက်၌လည်းကောင်း၊
တေ- သင်ချစ်သား၏၊ ပိတရိ စ- အဖ၌လည်းကောင်း၊ အပ္ပိယတာယ-
မချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝိသေသော-
ထူးခြားချက်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။ (ဧတေန သစ္စေန စသောနှစ်ပါဒ
နည်းတူပေး။) (မိခင်၏ သစ္စာပြုဂါထာ)။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဝါသကာလေတိ- ကား၊ ဝသနတ္ထာယ-
တည်းခိုနေထိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဂေဟံ- အိမ်သို့၊ အာဂတကာလေ-
ရောက်လာသောအခါ၌။ န စာပိ မေ အပ္ပိယတံ အဝေဒန္တိ- ကား၊
ဗဟုသုတာပိ- အကြားအမြင် ဗဟုသုတရှိသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
သမဏဗြာဟ္မဏာ- ရဟန်းပုဏ္ဏားတို့သည်၊ “အယံ- ဤမဏ္ဍဗျသူကြွယ်
သည်၊ ဒါနံ- အလှူဒါနကို၊ နေဝ အဘိနန္ဒတိ- မနှစ်သက်သည်သာတည်း။
အမေ- ငါတို့ကို၊ န အဘိနန္ဒတိ- မနှစ်သက်၊ ဣတိ- သို့၊ မေ- ငါ၏၊
ဣမံ အပ္ပိယဘာဝံ- ဤမချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ နေဝ ဇာနိသု-မသိကြ
ကုန်သည်သာတည်း။ ဟိ- မှန်၊ အဟံ- ငါသည်၊ တေ- ထိုသမဏ
ဗြာဟ္မဏတို့ကို၊ ပိယစက္ခုဟိ ယေဝ- ချစ်ဖွယ်သောမျက်စိတို့ဖြင့်သာလျှင်၊
ဩလောကေမိ- ကြည့်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ဒီပေတိ- ပြ၏။ ဧတေန
သစ္စေနာတိ- ကား၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဒဒမာနောပိ- ပေးလှူနေရပါ
သော်လည်း၊ ဝိပါကံ- အလှူ၏အကျိုးကို၊ အသဒ္ဓဟိတွာ- မယုံကြည်မူ၍၊
အတ္တနော- ၏၊ အနိစ္စာယ- အလိုမရှိခြင်းဖြင့်၊ ဒေမိ- ပေးလှူ၏၊ (ဤသံ
ဝဏ္ဏနာ စာပိုဒ်၌ “သစေ” ပိုနေဟန်ရှိသည်။) မေ- ၏၊ အနိစ္စိတဘာဝဉ္စ-
အလိုမရှိအပ်သည်အဖြစ်ကိုလည်း၊ ပရေ- အခြားသော သူတို့သည်၊ န
ဇာနန္တိ- မသိကြကုန်။ ဧတေန သစ္စေန- ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကား
ကြောင့်၊ သုဝတ္ထိ- ချမ်းသာခြင်းသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေသတည်း။

ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဣတရဂါထာယ- ဖခင်သစ္စာ ပြုသောဂါထာမှ အခြားဂါထာ၌၊ တာတာတိ- ကား၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ အာလပတိ- ခေါ်၏။ ပဟူတတောဇောတိ- ကား၊ ဗလဝဝိသော- အားပြင်းသော အဆိပ်ရှိသော။ ပတရာတိ- ကား၊ ပဒရာ- တွင်းမှ။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ အယမေဝ- ဤပဒရာဟူသောပါဌ်သည်ပင်၊ ပါဌော- မူရင်းသဝဏ္ဏေတဗ္ဗပါဌ်တည်း။ ဥဒိစ္စာတိ- ကား၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်သို့၊ ဂန္ဓာ- တက်၍၊ ဝမ္ဘိကဗိလတော- တောင်ပို့တွင်းမှ၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ ဣတိ အတ္ထော- ဤကားအနက်တည်း။ ဣဒံ- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ပုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်၊ ဝါ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ။ တာတ ယညဒတ္တ- ချစ်သားယညဒတ်၊ တသ္မိံ စ အာသိဝိသေ- ထိုမြွေဟောက်၌လည်းကောင်း၊ တဝ- သင်ချစ်သား၏၊ ပိတရိံ စ- အဖ၌လည်းကောင်း၊ အပ္ပိယဘာဝေန- မချစ်အပ်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ မယံ- ငါ၏၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝိသေသော- ထူးခြားချက်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိပါပေ၊ ပန- ဆက်၊ တဉ္စ အပ္ပိယဘာဝံ- ထိုမချစ်အပ်သည်အဖြစ်ကိုလည်း၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ အဇ္ဇေ- ယနေ့၊ မယာ- ငါသည်၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်ကို၊ န ဇာနာပိတပုဗ္ဗော- မသိစေအပ်ဖူး။ ဇတံ- ဤစကားသည်၊ သစ္စံ- မှန်သည်၊ သစေ ဟောတိ- အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဇဝံ သတိ- သော်၊) ဇတေန သစ္စေန- ကြောင့်၊ သုဝတ္ထိ- သည်၊ ဟောတု- တည်း။ ဣတိ- ဤသို့၊ (ပုတ္တံ- ဆိုလိုသည်၊ ဟောတိ)။

ဌ။ ၂၄၀။ ဇဝံ- ဤသို့၊ ဗောဓိသတ္ထော- ဘုရားအလောင်းကဏ္ဍဒီပါယန ရသေ့သည်၊ ကုမာရေ- သတို့သားယညဒတ်သည်၊ အရောဂေ- အနာရောဂါ မရှိ ကျန်းမာသည်၊ ဇာတေ- ဖြစ်လတ်သော်၊ တဿ- ထိုယညဒတ်၏၊ ပိတရံ- အဖကို၊ “ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒဒန္တေန နာမ- ပေးလှူသူမည်သည်၊ ကမ္မဉ္စ- ကံကိုလည်းကောင်း၊ ဖလဉ္စ- အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သဒ္ဓဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးလှူသင့်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ ကမ္မဖလသဒ္ဓါယ- ကံနှင့်ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း၌၊ နိဝေသေတွာ- သက်ဝင်စေ၍၊ သယံ-

ကိုယ်တိုင်၊ အနဘိရတိ- ဗြဟ္မစရိယအကျင့်၌ မမွေ့လျော်ခြင်းကို၊ ဝိနော-
ဒေတွာ- ပယ်ဖျောက်၍၊ ဈာနဘိညာယော- ဈာန်၊ အဘိညာဉ်တို့ကို၊ ဥပ္ပါ-
ဒေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်၏အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မလော-
ကပရာယနော- ဗြဟ္မာ့ပြည်လျှင်လည်းလျောင်းရာရှိသည်၊ အဟောသိ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ၌၊ မဏ္ဍဗျော- မဏ္ဍဗျသူကြွယ်သည်၊
(ဣဒါနိ- ၌) အာနန္တတ္ထေရော- သည်၊ အဟောသိ။ (တဒါ) တဿ- ထို
မဏ္ဍဗျသူကြွယ်၏၊ ဘရိယာ- မယားသည်၊ (ဣဒါနိ) ဝိသာခါ- သည်၊
(အဟောသိ)။ တဒါ တဿ ပုတ္တော- သားယညဒတ်သည်၊ (ဣဒါနိ)
ရာဟုလတ္ထေရော- သည်၊ (အဟောသိ)။ (တဒါ) အာဏိမဏ္ဍဗျော- အာဏိ
မဏ္ဍဗျရသေ့သည်၊ (ဣဒါနိ) သာရိပုတ္တတ္ထေရော- သည်၊ (အဟောသိ)။
(တဒါ) ကဏ္ဍဒီပါယနော- ကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့သည်၊ (ဣဒါနိ) လောက-
နာထော (အဟောသိ)။

တဿ- ထိုကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့၏၊ ဣဓ- ဤစရိယာပိဋက၌၊
ပါဠိယာ- ပါဠိ၌၊ အာရဠာ- တင်အပ်သောပါရမီသည်၊ သစ္စပါရမီ- သစ္စာ
ပါရမီတည်း။ သေသာ- သစ္စာမှကြွင်းကုန်သော၊ ပါရမိယော စ- ပါရမီတို့ကို
လည်း၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တနယေနော- သာလျှင်၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။
တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အနဝသေသမဟာဘောဂပရိစ္စာဂါဒယော- များစွာ
သော စည်းစိမ်တို့ကို အကြွင်းအကျန်မရှိ စွန့်လှူခြင်း အစရှိကုန်သော၊
ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ။ ဣတိ- တည်း။

ကဏ္ဍဒီပါယနစရိယာဝဏ္ဏနာ- ကဏ္ဍဒီပါယနရသေ့၏
အကျင့်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၂-မဟာသုတသောမစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၂၄၀။) ၁၀၅။ ဒွါဒသမေ- ၁၂ ခုမြောက်ဖြစ်သော မဟာသုတသောမ စရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော၊) သုတသောမော မဟီ- ပတီတိ- ကား၊ ဧဝံနာမော- ဤသို့သုတသောမအမည်ရှိသော၊ ခတ္တိယော- မင်းသည်။ (ပါဠိတော် ဟောမိ ၌ စပ်၊ ယင်းကြိယာ၏ ပကတိကတ္တားကား “အဟံ”တည်း။) ဟိ- ချဲ့၊ မဟာသတ္ထော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ကုရုရဋ္ဌေ- ကုရုနိုင်ငံ၌၊ ဣန္ဒပတ္ထနဂရေ- ဣန္ဒပတ္ထမြို့၌၊ ကောရဗျဿ- ကောရဗျအမည်ရှိသော၊ ရညော- ၏၊ အဂ္ဂမဟေသိယာ- မိဖုရားခေါင်ကြီး၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်းကြာတိုက်၌၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ပြီ။ တံ- ထို ဘုရားအလောင်းကို၊ သုတဝိတ္တတာယ စ- အကြားအမြင်တည်းဟူသော နှစ်သက်ဖွယ် ဥစ္စာရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စန္ဒသမာန- သောမ္မဝရဝဏ္ဏတာယ စ- လပြည့်ဝန်းနှင့်တူသော အေးမြသော မြတ်သော (လှပသော) အဆင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “သုတသော- မော”တိ- “သုတသောမ” ဟူ၍၊ သဗ္ဗာနိသု- ကောင်းစွာသိရှိကြကုန်ပြီ။ ဝယပတ္တိ- အရွယ်သို့ရောက် လူလားမြောက်သော၊ သဗ္ဗသိပ္ပနိပ္ပတ္တိပ္ပတ္တိ- အလုံးစုံသော အတတ်ပညာ၏ ပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သော၊ တံ-ထိုသုတ သောမမင်းသားကို၊ မာတာပိတရော- မယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်၊ ရဇ္ဇေ- မင်း၏အဖြစ်၌၊ အဘိသိဉ္ဇိသု- အဘိသိက်သွန်းကြကုန်ပြီ။ ဂဟိတော ပေါရိသာဒေနာတိ-ကား၊ ပုရိသာနံ မနုဿာနံ- လူတို့ကို၊ ဝါ- လူတို့၏ ဥစ္စာဖြစ်သော အသားကို၊ အဒနတော ခါဒနတော- ခဲစားခြင်းကြောင့်၊ “ပေါရိသာဒေါ”တိ- “ပေါရိသာဒ” ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမေန- ရအပ်သော အမည်ရှိသော၊ ဗာရာဏသီရညာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ဒေဝတာဗလိ- ကမ္မတ္ထံ- နတ်တို့အားပူဇော်ခြင်း ‘ဒေဝတာဗလိ’ကို ပြုဖို့ရန်အလို့ငှာ၊ ဂဟိတော- ဖမ်းယူအပ်ပြီ။

ဟိ- ချဲ့၊ ဗာရာဏသီရာဇာ- သည်၊ တဒါ- ဌှိ၊ မံသံ- အသားကို၊
 ဝိနာ- ကြဉ်၍၊ (အသားမပါဘဲဟူလို) အဘုဉ္ဇန္တော- မစားနိုင်သည်ဖြစ်၍၊
 အညံ- လူသားမှ အခြားသော၊ မံသံ- အသားကို၊ အလဘန္တေန- မရသော၊
 ဘတ္တကာရကေန- စားဖို့မှူးသည်၊ မနဿမံသံ- လူသားကို၊ ခါဒါပိတော-
 ခံစားစေအပ်သည်ဖြစ်၍၊ ရသတဏှာယ- အရသာ၌တပ်မက်သော တဏှာ
 သည်၊ ဗဒ္ဓေါ- နောင်ဖွဲ့အပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ မနဿေ- လူတို့ကို၊ ဃာတေ-
 တွာ- သတ်၍၊ မနဿမံသံ- လူသားကို၊ ခါဒန္တော- ခံစားသည်ဖြစ်၍၊
 “ပေါရိသာဒေါ”တိ- ‘ပေါရိသာဒ’ဟူ၍၊ လဒ္ဓနာမော- ရအပ်သောအမည်
 ရှိသော ဗာရာဏသီမင်းကို၊ (ဝုတ္တော- ဌှိ လက္ခဏကံစပ်) အမစ္စပါရိသဇ္ဇေ-
 ပွမုခေဟိ- အမတ်၊ ခြေရင်း အလုပ်အကျွေး အမှူးရှိကုန်သော၊ နာဂရေဟိ
 စ- မြို့သူ မြို့သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ နေဂမဇာနပဒေဟိ စ- နိဂုံး
 ဇေပုဒ်သူ/သားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥဿာဟိတေန- အားထုတ်စေအပ်
 တိုက်တွန်းအပ်သော၊ ကာဠဟတ္ထိနာ နာမ- ကာဠဟတ္ထိအမည်ရှိသော၊
 အတ္တနော- ၏၊ သေနာပတိနာ- စစ်သူကြီးသည်၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊
 ရဇဇေန- မင်း၏အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္ထိကော- အလိုရှိတော်မူသည်၊ ယဒိ အသိ-
 အကယ်၍ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) (တွံ- သင်မင်းမြတ်သည်၊)
 မနဿမံသခါဒနတော- လူသားကို ခံစားခြင်းမှ၊ ဝိရမာဟိ-ရှောင်ကြဉ်
 လော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တော- လျှောက်တင်အပ်သော်၊ (အဟံ) ရဇ္ဇံ-
 မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ပဟေန္တောပိ- စွန့်နိုင်သော်လည်း၊ မနဿမံသခါဒနတော-
 လူသားကိုခံစားမှုမှ၊ န ဩရမိဿာမိ- ရှောင်ကြဉ်နိုင်လိမ့်မည်မဟုတ်၊”
 ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- မိန့်ဆိုခြင်းကြောင့်၊ တေဟိ- ထိုတိုင်းသူ ပြည်သား
 တို့သည်၊ ရဠာ- နိုင်ငံမှ၊ ပဗ္ဗာဇိတော- နှင်ထုတ်အပ် (နှင်ထုတ်ခံရ)သည်ဖြစ်
 ၍၊ အရညံ- တောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဧကသ္မိ- တစ်ခုသော၊ နိဂြောဓ-
 ရုက္ခမူလေ- ပညောင်ပင်ရင်း၌၊ ဝသန္တော- နေစဉ်၊ ခါဏုပ္ပဟာရေန-
 သစ်ငုတ်ဖြင့် ထိခိုက်မိ (တိုက်မိ) ခြင်းကြောင့်၊ ပါဒေ- ခြေ၌၊ ဇာတဿ-
 ဖြစ်သော၊ ဝဏဿ- အနာ၏၊ ဖာသုဘာဝါယ- ချမ်းသာသည်၏အဖြစ်

အကျိုးငှာ၊ ဝါ - ချမ်းသာခြင်းငှာ၊ “သကလဓမ္မဒီပေ - အလုံးစုံသော ဓမ္မဒီပံကျွန်း၌၊ ဧကသတခတ္တိယာနံ - ၁၀၁ ပါးသောမင်းတို့၏၊ ဂလ - လောဟိတေန - လည်ချောင်းသွေးဖြင့်၊ ဗလိကမ္မံ - ပူဇော်ခြင်းအမှုကို၊ ကရိဿာမိ - ပြုပေအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ ဒေဝတာယ - ညောင်ပင်စောင့်နတ်အား၊ အာယာစနံ - တိုးလှိုး တောင်းပန်မှုကို၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ သတ္တာဟံ - ခုနစ်ရက် ပတ်လုံး၊ အနာဟာရ-တာယ - အစာအာဟာရမရှိ (အစာမစားရ)သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝဏေ - အနာသည်၊ ဖာသုကေ - ချမ်းသာခြင်းရှိသည်၊ ဇာတေ - ဖြစ်လတ်သော်၊ “ဒေဝတာနုဘာဝေန - ညောင်ပင်စောင့်နတ်၏ တန်ခိုးအာနုဘော်ကြောင့်၊ မေ - ငါ၏၊ သောတ္ထိ - ချမ်းသာခြင်းသည်၊ အဟောသိ - ဖြစ်ပြီ”၊ ဣတိ - သို့၊ သညာယ - အမှတ်ဖြင့်၊ “ဒေဝတာယ - ညောင်ပင်စောင့်နတ်အား၊ ဗလိကမ္မတ္ထံ - ပူဇော်မှုအလို့ငှာ၊ (ပူဇော်ခြင်းပြုရန် အလို့ငှာ)၊ ရာဇာနော - တစ်ရာတစ်ပါးသော မင်းတို့ကို၊ အာနေဿာမိ - ဆောင်ယူပေအံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဂစ္ဆန္တော - သွားသည်ရှိသော်၊ အတိတဘဝေ - အတိတ်ဘဝ၌၊ သဟာယဘူတေန - သူငယ်ချင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ခဲ့ဖူးသော၊ ယက္ခေန - နတ်ဘီလူးနှင့်၊ သမာဂန္တာ - ကြုံဆုံမိ၍၊ တေန - ထိုနတ်ဘီလူးသည်၊ ဒိန္နမန္တဗလေန - ပေးအပ်သော ပဒလက္ခဏမန္တန် စွမ်းအားဖြင့်၊ အဓိကတရ ထာမဝေပရက္ကမသမ္ပန္နော - အထူးသဖြင့် သာလွန်သော စွမ်းအား ,လျင်မြန်မှု,လုံ့လတို့နှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ဟုတ္တာ၊ သတ္တာဟတ္တန္တရေယေဝ - ခုနစ်ရက်အတွင်း၌သာလျှင်၊ သတရာဇာနော - တစ်ရာတစ်ပါးသောမင်းတို့ကို၊ အာနေတ္တာ - ဖမ်းဆီးဆောင်ယူ၍၊ အတ္တနော - ၏၊ ဝသနနိဂြောဓရက္ခေ - နေရာပညောင်ပင်၌၊ ဩလဓမ္မတွာ - တွဲရစွဲဆွဲ၍၊ ဗလိကမ္မကရဏသဇ္ဇော - ပူဇော်မှုပြုရန် စီရင်သောသူသည်၊ အဟောသိ။

(ဋ္ဌ။ ၂၄၁။) အထ - ထိုအခါ၌၊ တသ္မိ ရက္ခေ - ထိုပညောင်ပင်၌၊ အဓိဝတ္တာ - စိုးအုပ်၍နေသော၊ ဒေဝတာ - နတ်သည်၊ တံ ဗလိကမ္မံ - ထိုပူဇော်မှုကို၊ အနိစ္ဆန္တိ - အလိုမရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ) “ဥပါယေန - ဥပါယ်တံမျှ နည်းလမ်း ဖြင့်၊ ဝါ - နည်းပရိယာယ်ဖြင့်၊ နံ - ထိုပေါရိသာဒကို၊ နိသေဓေဿာမိ -

တားမြစ်ပေအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ပဗ္ဗဇိတရူပေန- ရဟန်းအသွင်ဖြင့်၊ တဿ- ထိုပေါရိသာဒအား၊ အတ္တာနံ- ကို၊ ဒဿေတွာ- ပြ၍၊ တေန- ထိုပေါရိသာဒသည်၊ အနုဗဒ္ဓေါ- အစဉ်(ထက်ကြပ်မကွာ)လိုက်အပ်သည်၊ ဟုတွာ၊ (အနုဗဒ္ဓါ ဟု ဣတ္ထိလိင်ဖြင့် ရှိသင့်မည် ထင်သည်။ ယင်း၏အရ ကား ရုက္ခေအဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာဖြစ်ရသောကြောင့်တည်း။) တိယောဇနံ- သုံးယူဇနာခရီးကို၊ ဂန္တာ- သွား၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒိဗ္ဗရူပမေဝ-နတ်၌ဖြစ်သော ရုပ်အဆင်းကိုသာလျှင်၊ ဒဿေတွာ၊ “တွံ- သည်၊ မုသာ-ဝါဒီ- မဟုတ်မမှန်ပြောသူတည်း၊ တယာ- သည်၊ သကလ- ဇမ္ဗုဒီပေ- ၌၊ ရာဇာနော- မင်းတို့ကို၊ အာနေတွာ- ဖမ်းယူခေါ်ဆောင်၍၊ ဗလိကမ္မံ- ပူဇော်မှုကို၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝါ- ဤစကားကို၊ ပဋိဿုတံ- ဝန်ခံအပ်ပြီ။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ယေဝါ တေဝါ ဒုဗ္ဗလရာဇာနော- ဟူးဟူးငြားငြား(တော်စွလျော်စွ) အင်အားနည်း သော မင်းတို့ကို၊ အာနေသိ- ဖမ်းယူခေါ်ဆောင်ခဲ့ပြီ။ ဇမ္ဗုဒီပေ- ၌၊ ဇေဋ္ဌကံ- အကြီးအကဲ ဖြစ်သော၊ သုတသောမရာဇာနံ- သုတသောမမင်းကို၊ သစေ နာနေဿသိ-အကယ်၍ မဖမ်းယူ မခေါ်ဆောင်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) မေ-ငါ့အား၊ တေ- သင်၏၊ ဗလိကမ္မေန- ပူဇော်မှုဖြင့်၊ န အတ္ထော- အလိုမရှိ ပြီ”။ ဣတိ၊ အာဟ။

သော- ထိုပေါရိသာဒသည်၊ “မေ- သည်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒေဝတာ- နတ်ကို၊ ဒိဋ္ဌာ- မျက်ဝါးထင်ထင်တွေမြင်အပ်ပြီ”။ ဣတိ-သို့၊ တုသိတွာ- နှစ်သက်၍၊ “သာမိ- အရှင်နတ်မင်း၊ မာ စိန္တယိ- မကြံစည် လင့်၊ အဟံ၊ အဇ္ဇေဝ- ယနေ့၌ပင်လျှင်၊ သုတသောမံ- သုတသောမမင်းကို၊ အာနေဿာမိ- ဖမ်းယူခေါ်ဆောင်ပေအံ့”။ ဣတိ၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ ဝေဂေန- အဟုန်ဖြင့်၊ မိဂါဇိနဥယျာနံ- မိဂါဇိနဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္တာ၊ အသံဝိဟိ- တာယ- မစီမံအပ်သေးသော၊ အာရက္ခာယ- အစောင့်အရှောက်ဖြင့်၊ တစ်နည်း- အာရက္ခာယ- ကို၊ အသံဝိဟိတာယ- မစီမံအပ်သေးမီ၊ ပေါက္ခ- ရဏီ- ရေကန်သို့၊ ဩတရိတွာ- သက်ဆင်း၍၊ ပဒုမိနိပတ္တေန- ပဒုမ္မာကြာ

ရွက်ဖြင့်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ- ဖုံးအုပ်၍၊ အဋ္ဌာသိ- တည်နေလေပြီ။ တသ္မိ- ထိုသုတသောမမင်းသည်၊ အန္တော ဥယျာနဂတေ- ယေဝ- ဥယျာဉ်အတွင်းသို့ ရောက်သော်သာလျှင်၊ ဗလဝပစ္စူသေ- မိုးလင်း အားကြီးသောအချိန် (လင်းအားကြီးအချိန်)၌၊ သမန္တာ- ထက်ဝန်းကျင်၌၊ တိယောဇနံ- သုံးယူဇနာအရပ်ကို၊ အာရက္ခံ- အစောင့်အရှောက်ကို၊ ဂဏှိသု- ယူကြကုန်ပြီ။ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသုတသောမမင်းသည်၊ ပါတောဝ- နံနက်စောစောကပင်လျှင်၊ အလင်္ကာတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂတော- တန်ဆာဆင်အပ်သောမြတ်သောဆင်ကျောက်ကုန်းထက်သို့ တက်ရောက် နေသည်ဖြစ်၍၊ စတုရ်ဂိနိယာ- အင်္ဂါလေးပါးရှိသော၊ သေနာယ- စစ်တပ် ဖြင့်၊ နဂရတော- ဣန္ဒပတ္တမြို့မှ၊ နိက္ခမိ- ထွက်ခဲ့လေပြီ၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ တက္ကသိလတော- တက္ကသိုလ်ပြည်မှ၊ နန္ဒော နာမ- နန္ဒမည်သော၊ ဗြာဟ္မ- ဇော- ပုဏ္ဏားသည်၊ စတသော သတာရဟဂါထာယော- တစ်ရာစီ တန်ဖိုးရှိသော လေးဂါထာတို့ကို၊ ဂဟေတွာ- ယူဆောင်၍၊ ဝိသယောဇန- သတံ- ယူဇနာ ၁၂၀ ရှိသော၊ မဂ္ဂံ- ခရီးကို၊ အတိက္ကမ္မ- ကျော်လွန်၍၊ တံ နဂရံ- ထို ဣန္ဒပတ္တမြို့သို့၊ ပတ္တော- ရောက်သည်ရှိသော်၊ ရာဇာနံ- ဘုရားအလောင်းသုတသောမမင်းကို၊ ပါစီနဒ္ဒါရေန- အရှေ့တံခါးဖြင့်၊ နိက္ခမန္တံ- ထွက်လာသည်ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ ဟတ္ထံ- လက်ကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်ချီ၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဘဝံ- အရှင်မင်းမြတ်သည်၊ ဇယတု- အောင်မြင်ပါစေ”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ဆို၍၊ ဇယာပေသိ- အောင်နိုင်စေပြီ။

ရာဇာ- သုတသောမမင်းသည်၊ ဟတ္ထိနာ- ဆင်ဖြင့်၊ တံ-ထိုနန္ဒ ပုဏ္ဏားထံသို့၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ “ဗြာဟ္မဏ- ပုဏ္ဏား၊ တွံ- သည်၊ ကုတော- အဘယ်အရပ်မှ၊ အာဂစ္ဆသိ န- လာသနည်း၊ ကိ- အဘယ်ကို၊ ဣစ္ဆသိ- အလိုရှိသနည်း၊ တေ- သင့်အား၊ ကိ- ကို၊ ဒန္တံ- ပေးရအံ့နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ အာဟ။ ဗြာဟ္မဇော- နန္ဒပုဏ္ဏားသည်၊ “တုမေ- သင်မင်းကြီးတို့သည်၊ သုတဝိတ္တကာ- အကြားအမြင်ကို အလိုရှိသူ တို့တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ကြားသိရ၍၊ စတသော သတာရဟ

ဂါထာယော- တစ်ရာတန် လေးဂါထာတို့ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ တုမှာကံ- သင်မင်းကြီးတို့အား၊ ဒေသေတုံ- ဟောခြင်းငှါ၊ အာဂတော- လာခဲ့သည်၊ အမှိ- ဖြစ်ပါ၏။” ဣတိ၊ အာဟ။ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသုတသောမမင်းသည်၊ တုဋ္ဌမာနသော- နှစ်သက်သောစိတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ။ “အဟံ၊ ဥယျာနံ- ဥယျာဉ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ နာယိတွာ- ရေချိုး၍၊ အာဂန္ဓာ- ပြန်လာ၍၊ သောဿာမိ- နာပေအံ၊ တံ- သည်၊ မာ ဥက္ကဏ္ဍိ- မပျင်းရိပါနှင့်”။ ဣတိ၊ ဝတွာ- မိန့်ကြား၍၊ “ဂစ္ဆထ- သွားကြချေ၊ ဗြာဟ္မဏဿ- နန္ဒပုဏ္ဏားအတွက်၊ အသုကဂေဟေ- ဤမည်သောအိမ်၌၊ နိဝါသံ စ- နေထိုင်စရာကိုလည်းကောင်း၊ ဃာသစ္ဆာဒနဉ္စ- စားစရာ ဝတ်စရာကိုလည်းကောင်း၊ သံဝိဒဟထ- စီစဉ်ပေးကြလေကုန်”။ ဣတိ၊ အာဏာပေတွာ- စေခိုင်း(အမိန့်ချ)၍၊ ဥယျာနံ- သို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ မဟန္တံ- များစွာသော၊ အာရက္ခံ- အစောင့်အရှောက်ကို၊ သံဝိဓာယ- စီမံ၍၊ ဩဠာရိကာနိ- ရန်ရင်း ကြမ်းတမ်းကုန်သော၊ အာဘရဏာနိ- အဆင်တန်ဆာတို့ကို၊ ဩမုဉ္ဇိတွာ- ချွတ်၍၊ မဿုကမ္မံ- မုတ်ဆိတ်ကျင်စွယ် ရိတ်ဖြတ်ခြင်းအမှုကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ ဥဗ္ဗဇ္ဇိတသရီရော- ပွတ်သပ်အပ်(ကြေးတွန်းအပ်)သော ကိုယ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ ပေါက္ခရဏိယာ- ရေကန်၌၊ ရာဇဝိဘဝေန- မင်း၏စည်းစိမ် အသရေဖြင့်၊ နာယိတွာ- ရေချိုးပြီး၍၊ ပစ္စုတ္တရိတွာ- ကမ်းပေါ်သို့ ပြန်တက်၍၊ ဥဒကဂ္ဂဟဏဿာဋ္ဌကေ- ရေကို ခြောက်သွေ့အောင် ယူဆောင်တတ်သော အဝတ်ပုဆိုးတို့ကို၊ ဝါ- ရေစိုလဲအဝတ်ပုဆိုးတို့ကို၊ နိဝါသေတွာ- ဝတ်၍၊ အဋ္ဌာသိ- ရပ်နေလေပြီ။

(၄။၂၄၂။) အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုသုတသောမမင်းအတွက်၊ ဂန္ဓမာ- လာလင်္ကာရေ-နံသာ၊ ပန်းကုံး တန်ဆာတို့ကို၊ ဥပဟရိသု- ဆောင်ယူကြကုန်ပြီ။ ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ “အလင်္ကာတကာလေ- တန်ဆာဆင်ပြီးရာအခါ၌၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ဘာရိကော- ဝန်လေးသည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ သလ္လဟုကကာလေယေဝ- ပေါ့ပါးသော အချိန်၌ပင်၊ နံ- ထိုမင်းကို၊ ဂဏိဿာမိ- ဖမ်းယူပေအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ နဒန္တော- ကြုံးဝါးလျက်၊

ခဂ္ဂံ- သန်လျက်ကို၊ ပရိဝတ္တေန္တော- ဝင့်လျက်၊ “အဟံ၊ ပေါရိသာဒေါ-
 သည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏။” ဣတိ- သို့၊ နာမံ- အမည်ကို၊ သာဝေတွာ-
 ကြားသိစေ၍၊ ဥဒကာ-ရေထဲမှ၊ နိက္ခမိ-ထွက်လာပြီ။ တဿ- ထိုပေါရိ
 သာဒ၏၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ဟတ္ထာရောဟာဒယော-
 ဆင်စီးသူရဲ အစရှိသည်တို့သည်၊ ဟတ္ထိအာဒိတော- ဆင်အစရှိသည်မှ၊
 ဘဿိသု- လျော့ကျကြကုန်ပြီ။ ဒူရေ- အဝေး၌၊ ဌိတော- တည်ရှိသော၊
 ဗလကာယော- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းသည်၊ တတောဝ-ထိုတည်သော
 အရပ်မှပင်၊ ပလာယိ- ပြေးလေပြီ။ ဣတရော- ပြေးသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါမှ
 တစ်ပါးသော မပြေးသော စစ်သည်ဗိုလ်ပါသည်၊ အတ္တနော- ၏၊ အာဝုဓာနိ-
 လက်နက်တို့ကို၊ ဆဇေတွာ- စွန့်၍၊ ဥရေန- ရင်ဘတ်ဖြင့်၊ နိပဇ္ဇိ- အိပ်နေ
 လေပြီ။ (မှောက်လျက်နေသည်ဟူလို)။ ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ ရာဇာနိ-
 သုတသောမမင်းကို၊ ဥက္ခိပိတွာ- ချီးမ၍၊ ခန္ဓေ- ပုခုံးပေါ်၌၊ နိသီဒါပေတွာ-
 နေစေ၍၊ သမ္မုခဋ္ဌာနေယေဝ- မျက်မှောက်တူရူအရပ်၌ပင်၊ အဋ္ဌာရသဟတ္ထံ-
 ၁၈ တောင် မြင့်သော၊ ပါကာရံ- တံတိုင်းကို၊ လဃိတွာ- ခုန်ကျော်တက်၍၊
 ပုရတော- ရှေ့၌၊ ပဂလိတမဒမတ္တဝရဝါရဏေ- ယိုစီးလျော့ကျသော မုန်ဖြင့်
 ယစ်သော မြတ်သောဆင်တို့ကို၊ ကုမ္ဘေ- ဦးကင်း၌၊ ပဗ္ဗတကူဋ္ဌာနိ-
 တောင်ထွတ်တို့ကို၊ အက္ကမတိ ဝိယ- နင်းသွားသကဲ့သို့၊ အက္ကမိတွာ-နင်း
 သွား၍၊ ပါတေန္တော- ကျစေလည်စေလျက်၊ ဝါတဇေဝိနိပိ- လေ၏လျင်မြန်
 ခြင်းကဲ့သို့ လျင်မြန်ခြင်း ရှိကုန်သော၊ အဿရတနာနိ- အဿတိုရ်မြင်းရတနာ
 တို့ကို၊ ပိဋ္ဌိယံ- ကျောက်ကုန်းပေါ်၌၊ အက္ကမိတွာ၊ ပါတေန္တော၊ ရထသီသေ-
 ရထားဦး၌၊ အက္ကမိတွာ၊ ပါတေန္တော၊ ဘမရိကံ- ကျင် (ဂျင်)ကို၊ ဘမန္တော
 ဝိယ- လည်စေသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ နီလကာနိ- စိမ်းညိုသောအဆင်း
 ရှိကုန်သော၊ နိဂြောဓပတ္တာနိ- ပညောင်ရွက်တို့ကို၊ မဒ္ဒန္တော ဝိယ- နင်းချေ
 သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဧကဝေဂေနေဝ- တစ်ဟုန်တည်းဖြင့်သာလျှင်၊
 တိယောဇနမဂ္ဂံ- သုံးယူဇနာခရီးကို၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ကဉ္စိ- တစ်စုံတစ်
 ယောက်ကို၊ အနုဗန္ဓန္တံ- အစဉ်တစိုက် လိုက်လာသည်ကို၊ အဒိသွာ- မတွေ့မှ

၍၊ သဏိကံ- ဖြည်းဖြည်း၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားသည်ရှိသော်၊ သုတသောမဿ-
၏၊ ကေသေဟိ- ဆံပင်တို့မှ၊ အတ္တနော- ၏၊ ဥပရိ- ကိုယ်ပေါ်၌၊ ဝါ-
သို့၊ ပတန္တနိ- ကျကုန်သော၊ ဥဒကဗိန္နုနိ- ရေပေါက်တို့ကို၊ အဿုဗိန္နုနိ-
မျက်ရည်ပေါက်တို့တည်း။” ဣတိ- သို့၊ သညာယ- အမှတ်ဖြင့်၊ “သုတ-
သောမောပိ- လည်း၊ ဣဒံ မရဏံ- ဤသေခြင်းကို၊ အနုသောစန္တော-
စိုးရိမ်သည်ဖြစ်၍၊ ရောဒတိ ကိ- ငိုသလော”၊ ဣတိ- သို့၊ အာဟ-
မေးပြီ။

မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသုတသောမမင်းသည်၊ “အဟံ၊
မရဏတော- သေခြင်းမှ၊ န အနုသောစာမိ- မစိုးရိမ်၊ ကုတော ရောဒနာ-
အဘယ်မှာလျှင် ငိုရပါအံ့နည်း၊ အပိစ ခေါ- စင်စစ်သော်ကား၊ သင်္ဂရံ-
ချိန်းချက်ခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ သစ္စာပနံ နာမ- မှန်စေခြင်းမည်သည်၊
ပဏ္ဍိတာနံ- ပညာရှိတို့၏ အာစိဏ္ဏံ- အလေ့အကျက်တည်း၊ တံ- ထိုချိန်း
ချက်အပ်သော သစ္စာစကားသည်၊ န နိပ္ပဇ္ဇတိ- မပြည့်စုံသေး”၊ ဣတိ-
ဤသို့ကြံ၍၊ အနုသောစာမိ- စိုးရိမ်ရပါ၏၊ ကဿပဒသဗလေန- ကဿပ
ဘုရားရှင်သည်၊ ဒေသိတာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်သော၊ စတဿော
သတာရဟဂါထာယော- တို့ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ တက္ကသိလတော-
တက္ကသိုလ်ပြည်မှ၊ အာဂတဿ- လာသော၊ ဗြာဟ္မဏဿ- နန္ဒပုဏ္ဏား၏
အတွက်၊ အာဂန္တုကဝတ္တံ- ဧည့်သည်ကျင့်ဝတ်ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊
“နာယိတွာ- ရေချိုးပြီး၍၊ အာဂန္တာ- ပြန်လာ၍၊ သုဏိဿာမိ- နာပေအံ့၊
ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ မမ- ငါ၏၊ အာဂမနာ- ပြန်လာခြင်းသည်၊
(အတ္ထိ- ရှိ၏၊) တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ အာဂမေဟိ- ဆိုင်းငံ့ဦးလော့”၊
ဣတိ- သို့၊ သင်္ဂရံ- အချိန်းအချက်ကို၊ ကတွာ၊ ဥယျာနံ- သို့၊ ဂတော-
သွားခဲ့၏၊ တွဉ္စ- သင်သည်လည်း၊ တာ ဂါထာယော- ထိုဂါထာတို့ကို၊
သောတံ- နာကြားခွင့်ကို၊ အဒတွာ- မပေးမူ၍၊ ဓံ- ငါ့ကို၊ ဂဏှိ -ဖမ်း
ယူခဲ့ပြီ။ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ)။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဂဟိတော
ပေါရိသာဒေန၊ ဗြာဟ္မဏေ သင်္ဂရံ သရီ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ပေါရိသာဒေန- သည်၊ ဂဟိတော- ဖမ်းယူအပ်
သော၊ (အဟံ- သည်၊) ဗြာဟ္မဏေ- နန္ဒပုဏ္ဏား၌၊ သင်္ဂရံ- ချိန်းချက်
မှုကို၊ သရီ- အမှတ်ရပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ ဗြာဟ္မဏေ သင်္ဂရံ သရီန္တိ- ကား၊
နန္ဒဗြဟ္မဏေ- ၌၊ အတ္တနာ- သည်၊ ကတံ- ပြုအပ်သော၊ ပဋိညံ-
ဝန်ခံချက်ကို၊ အနုဿရီ- အမှတ်ရပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၄၃။) ၁၆၈။ အာဂုဏိတွာ ကရတ္ထလေတိ- ကား၊ တတ္ထ တတ္ထ
ဥယျာနာဒိသု- ထိုထိုဥယျာဉ်အစရှိသည်တို့သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အတ္တနော-
၏၊ ဗလေန- အားအစွမ်းဖြင့်၊ အာနိတာနံ- ဖမ်းဆောင်ယူငင်အပ်ကုန်သော၊
ဧကသတခတ္ထိယာနံ- တစ်ရာတစ်ပါးသောမင်းတို့၏၊ ဟတ္ထတလေ- လက်
ဝါးအပြင်၌၊ ဆိဒ္ဓံ- အပေါက်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ရက္ခေ- သစ်ပင်၌၊
လမ္ဗနတ္ထံ- ဆွဲခြင်းအကျိုးငှါ၊ ရန္တံ- ကြိုးကို၊ ပဋိမုဉ္ဇိတွာ- စွပ်၍။ ဧတေသံ
ပမိလာပေတွာတိ- ကား၊ ဧတေ ဧကသတခတ္ထိယေ- ဤတစ်ရာတစ်
ပါးသောမင်းတို့ကို၊ ဇီဝဂ္ဂါဟံ- အသက်ရှင်လျက် ဖမ်းယူခြင်းကို၊ ဂဟေတွာ-
ဖမ်းယူ၍၊ ဥဒ္ဓံပါဒေ- အထက်၌ ခြေရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ- ခြေထောက်မိုးမျှော်၊
အဓောသိရေ- အောက်၌ ဦးခေါင်းရှိသည်တို့ကို၊ ဝါ- ဦးခေါင်းစောက်ထိုး၊
ကတွာ- ပြု၍၊ ပဏှိယာ- ဖနောင့်ဖြင့်၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ပဟရန္တော-
ပုတ်ခတ်ကန်ကြောက်သည်ရှိသော်၊ ဘမဏဝသေန- လည်ပတ်စေသည်၏
အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထတလေ- လက်ဝါးအပြင်၌၊ အာဂုဏိတွာ-
သီ၍၊ ရက္ခေ- သစ်ပင်၌၊ အာလမ္ဗနဝသေန- တွဲရရွဲဆွဲသည်၏ အစွမ်းဖြင့်
လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသော- အချင်းခပ်သိမ်း၊ အာဟာရူပစ္စေဒေန စ- အစာ
အာဟာရကို ဖြတ်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗထာ- ခပ်သိမ်းသော အခြင်း
အရာအားဖြင့်၊ ပမိလာပေတွာ- ညှိုးနွမ်းစေ၍၊ ဝိသောသေတွာ- ခြောက်သွေ့
စေ၍၊ ခေဒါပေတွာ- ပင်ပန်းစေ၍၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။
ယညတ္ထေတိ- ကား၊ ဗလိကမ္မတ္ထေ- ယဇ်ပူဇော်မှုကိုစွဲသည်၊ သာဓေတဗ္ဗေ-

ပြုစီရင်၍ ပြီးစီးသင့်သည်ရှိသော်။ ဥပနယီ မမန္တိ- ကား၊ မံ-ငါ့ကို၊ ဥပနေသိ- ခေါ်ဆောင်လေပြီ။

၁၀၇။ ပန- ဆက်၊ တထာ- ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ မဟာ- သတ္တော- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းကို၊ ဥပနီယမာနော- ဖမ်းယူခေါ်ဆောင်အပ်သည်ရှိသော်၊ ပေါရိသာဒေန- သည်၊ “တံ- သည်၊ မရဏတော- သေခြင်းမှ၊ (သေရမည်မှ)၊ ဘာယသိ ကိ- ကြောက်သလော”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တေ- မေးအပ်သည်ရှိသော်၊ “အဟံ- သည်၊ မရဏတော- မှ၊ န ဘာယာမိ- မကြောက်၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- ထို နန္ဒပုဏ္ဏားအား၊ မယာ- သည်၊ ကတော- ပြုအပ်သော၊ သင်္ဂရော- အချိန်း အချက် (ခံဝန်ကတိ)ကို၊ န ပရိမောစိတော- မလွတ်မြောက် စေအပ်သေး”၊ ဣတိ- သို့၊ အနုသောစာမိ- စိုးရိမ်ပူပန်နေရပါ၏။ မံ- ငါ့ကို၊ သစေ ဝိဿဇ္ဇေဿတိ- အကယ်၍ လွတ်ပေးငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) တံ ဓမ္မံ- ထို(နန္ဒပုဏ္ဏား ဟောကြားမည့်)တရားကို၊ သုတွာ စ- နာ၍လည်း ကောင်း၊ တဿ- ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားကို၊ သက္ကာရသမ္မာနံ- ပူဇော်ခြင်း၊ ကောင်းစွာမြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကတွာ စ၊ ပန- တစ်ဖန်၊ အာဂမိဿာမိ- ပြန်လာပေအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ)။ တံ- ကို၊ မယာ- သည်၊ ဝိဿဇ္ဇိတော- လွတ်ပေးအပ်သည်ရှိသော်၊ တစ်နည်း- မယာ- ငါသည်၊ ဝိဿဇ္ဇိတော- လွတ်ပေးအပ်သော၊ တံ- သည်၊ ဂန္ဓာ- နန်းတော်သို့သွား၍၊ ပန- တစ်ဖန်၊ မမ- ၏၊ ဟတ္ထံ- လက်တွင်းသို့၊ ယံ အာဂမိဿသိ- အကြင်ကြောင့် ပြန်လာ၏၊ ဣဒံ- ဤပြန်လာခြင်းကို၊ အဟံ၊ န သဒ္ဓဟာမိ- မယုံကြည်ပါ။ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ)။ သမ္မ ပေါရိသာဒ- အဆွေပေါရိသာဒ၊ မယာ- ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊ ဧကာစရိယကုလေ- တစ်ယောက်သော ဆရာအိမ်၌၊ (ကုလသဒ္ဓါ “သဘောဇနေ ကုလေ”၌ကဲ့သို့ အိမ်ဟောကြံ)။ သိက္ခိတော- အတတ်ပညာသင်ယူခဲ့သော၊ သဟာယော- သူငယ်ချင်းသည်၊ ဟုတွာ၊ အဟံ- သည်၊ ဇီဝိတဟေတုပိ- အသက်ဟူသော အကြောင်းကြောင့် လည်း၊ ဝါ- အသက်ရှင်ရမှုဟူသော အကြောင်းကြောင့်လည်း၊ မုသာ-

ချွတ်ယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်သောစကားကို၊ န ကထေမိ- ပြောဆိုမည် မဟုတ်ပါ။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ (တွံ) ကိ- အဘယ့်ကြောင့်၊ န သဒ္ဓဟသိ- မယုံကြည်သနည်း၊ ဣတိ (အာဟ)။

မေ- ဤ၊ ဧတေန ဝါစာမတ္တကေန- ဤဆိုအပ်ပြီးသောစကားမျှဖြင့်၊ (ပေါရိသာဒေါ- သည်) ကိဉ္ဇာပိ န သဒ္ဓဟတိ- အကယ်၍ကား မယုံကြည်ပါပေ။ (ပန- ထိုသို့ မယုံကြည်သော်လည်း၊)

“သမ္မ- သူငယ်ချင်း ပေါရိသာဒ၊ အဟံ- သည်၊ အသိဉ္ဇ- သန်လျက်ကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တိဉ္ဇ- လုံ့ကိုလည်းကောင်း၊ ပရာမသာမိ- သုံးသပ်ပါအံ့၊ တေ- သင်၏အထံ၌၊ သပထမ္ဘိ- ကျိန်ဆိုခြင်းကိုလည်း၊ ကရောမိ- ပြုပေအံ့၊ တယာ- သင်သည်၊ ပမုတ္တော- လွတ်ပေးအပ်သော၊ အဟံ- သည်၊ အနဏော- ဝန်ခံမှုတည်းဟူသော ကြွေးမြီမရှိသည်၊ ဘဝိတွာ- ဖြစ်၍၊ သစ္စာနုရက္ခိ- သစ္စာတရားကို စောင့်ရှောက်သည်ဖြစ်၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အာဝဇီသံ- ပြန်လာခဲ့ပါအံ့”။

ဣတိ- သို့၊ မဟာသတ္တေန- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊ ဣဓာယ ဂါထာယ- ဤဂါထာကို၊ ဝုတ္တာယ- ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ “အယံ သုတသောမော- သည်၊ ‘ခတ္တိယေဟိ- မင်းတို့သည်၊ အကတ္တဗ္ဗံ- မပြုသင့် မပြုထိုက်သော၊ ဝါ- ပြုနိုင်ခဲ့သော၊ သပထံ- ကျိန်ဆိုမှုကို၊ ကရောမိ- ပြုပေ၏၊’ ဣတိ- သို့၊ ဝဒတိ- ဆို၏၊ ဂန္တာ- နန်းတော်သို့ သွား၍၊ အနာဂစ္ဆန္တောပိ- ပြန်မလာပါသော်လည်း၊ မမ- ငါ၏၊ ဟတ္ထတော- လက်မှ၊ န မုစ္စိဿတိ- လွတ်လိမ့်မည်မဟုတ်၊” ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံစည်၍ -

သကေ- မိမိ၏ ဥစ္စာဖြစ်သော၊ ရဋ္ဌေ- တိုင်းနိုင်ငံ၌၊ ဣဿရိယေ- အစိုးရခြင်း၌၊ ဌိတေန- တည်သော၊ တေ- သင်သည်၊ ဗြာဟ္မဏေန- နန္ဒပုဏ္ဏားနှင့်၊ ယော သင်္ဂရော- အကြင်အချိန်းအချက် (ဝန်ခံကတိ)ကို၊ ကတော- ပြုအပ်ပြီ၊ တံ သင်္ဂရံ- ထိုအချိန်းအချက် (ဝန်ခံကတိ)ကို၊

ဗြာဟ္မဏသပ္ပဒါယ- နန္ဒပုဏ္ဏားအား ကောင်းစွာပေးဆပ်၍၊ (ဗြာဟ္မဏ+ သပ္ပဒါယ၊ သံ+ပ+ဒါ+တွာ)၊ (သမ္ပဒါယပါဌ်ရှိမှု နန္ဒပုဏ္ဏားအား ပြည့်စုံစေ၍ ဟု ပေး)။ သစ္စာနုရက္ခိ- ဖြစ်၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အာဝဇေသု- ပြန်လာလော့”။ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ-ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်လေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၄၄။) မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊ ရာဟုမုခါ- ရာဟုအသူရိန်ခံတွင်းမှ၊ မုတ္တော- လွတ်သော၊ စန္ဒော ဝိယ- လကဲ့သို့၊ နာဂဗလော- ဆင်ပြောင်အားရှိသည်၊ ထာမသမ္ပန္နော- စွမ်းအားနှင့် ပြည့်စုံသည်၊ (ဟုတွာ) ခိပ္ပမေဝ- လျင်မြန်စွာသာလျှင်၊ တံ နဂရံ- ထိုဣန္ဒပတ္တမြို့သို့၊ သမ္မာပုဏ္ဏိ- ရောက်သွားလေပြီ၊ အဿ- ထိုသုတသောမမင်း၏၊ သေနာပိ- စစ်တပ်သည်လည်း၊ “သုတသောမရာဇာ- သည်၊ ပဏ္ဍိတော- ပညာရှိ၏၊ ပေါရိသာဒံ- ကို၊ ဒမေတွာ- ဆုံးမ၍၊ သီဟမုခါ- ခြင်္သေ့ပါးစပ်မှ၊ ပမုတ္တမတ္တဝရဝါရဏော ဝိယ- လွတ်မြောက်လာသော အမှန်ယစ်သော မြတ်သော ဆင်ပြောင်ကြီးကဲ့သို့၊ အာဂမိဿတိ- ပြန်လာပေလိမ့်မည်။” ဣတိ စ- ဤသို့ကြံ၍လည်းကောင်း၊ “ရာဇာနံ- သုတသောမမင်းကို၊ ပေါရိသာဒဿ- အား၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ အာဂတာ- ပြန်လာ၏”။ ဣတိ- သို့၊ ဂရဟဘယေန စ- တိုင်သူပြည်သားတို့၏ ကဲ့ရဲ့မှုမှ ကြောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟိနဂရေယေဝ- ဣန္ဒပတ္တမြို့၏ အပြင်ဘက်၌သာလျှင်၊ နိဝိဋ္ဌာ- နေသည်ဖြစ်၍၊ တံ- ထိုသုတသောမမင်းကို၊ ဒူရတောဝ- အဝေးမှပင်၊ အာဂစ္ဆန္တံ- လာနေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ၊ ပစ္စုဂ္ဂန္တော- ခရီးဦးကြိုဆို၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ကစ္ဆိ- အသို့နည်း၊ ပေါရိသာဒေန- သည်၊ တုမေ- တို့ကို၊ ဝါ- တို့သည်၊ န ကိလမိတော- မပင်ပန်းစေအပ်သည်၊ အတ္ထ- ဖြစ်ကြပါ၏လော”။ ဣတိ- သို့၊ ပဋိသန္တာရံ- အစေ့အစပ်စကား(နှုတ်ဆက်စကား)ကို၊ ကတွာ၊ “ပေါရိသာဒေန- သည်၊ မယံ- ၏၊ မာတာပိတူဟိ ပိ- မယ်တော်ခမည်းတော်တို့သည်ပင်၊ ဒုက္ကရံ- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်(ပြုနိုင်ခဲ)သော အမှုကို၊ ကတံ- ပြုအပ်၏၊ တထာ ရူပေါ နာမ-

ထိုသို့ (မိဘတို့သည်ပင်ပြုနိုင်ခဲ့သော)သဘောရှိသည်မည်သော၊ စဏ္ဍော-
ကြမ်းတမ်းသော၊ သာဟသိကော- အနိုင်အထက် အတင်းအဓမ္မပြု
တတ်သော ပေါရိသာဒသည်။ (သာဟသံ ကရောတီတိ သာဟသိကော၊
သာဟသ(သဟဿ) + ကိက)၊ မမံ- ငါ့ကို၊ ဝါ- ၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊
သဒ္ဓဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- လွတ်လိုက်ပြီ။ လူတိ-
သို့၊ ဝုတ္တေ- ဆိုအပ်သော်၊ ရာဇာနံ- သုတသောမမင်းကို၊ အလင်္ကရိတွာ-
တန်ဆာဆင်၍၊ ဟတ္ထိက္ခန္ဓံ- ဆင်၏ကျောကုန်းပေါ်သို့၊ အာရောပေတွာ-
တက်ရောက်စေ၍၊ ဝါ- တင်၍၊ ပရိဝါရေတွာ- ခြံရံ၍၊ နဂရံ- ဣန္ဒပတ္တမြို့
သို့၊ ပါဝိသိ- ဝင်လေပြီ။ တံ-ထိုသုတသောမမင်းကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ သဗ္ဗေ-
ကုန်သော၊ နာဂရာ- မြို့သူမြို့သားတို့သည်၊ တုသိသု- နှစ်သက်ကြကုန်ပြီ။

သောပိ- ထိုသုတသောမမင်းသည်လည်း၊ ဓမ္မသောဏ္ဍတာယ-
တရား၌ အလွန်အလိုရှိသူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ (ဓမ္မသောဏ္ဍတာယာတိ ဓမ္မ
သောဏ္ဍတာယ အတိဝိယ ဣစ္ဆန္တတာယ။ ဇာ၊ ဋီ)။ မာတာပိတရောပိ-
မယ်တော်ခမည်းတော်တို့အထံသို့သော်မှလည်း၊ အနုပသင်္ကမိတွာ- မချဉ်း
ကပ်မှု၍၊ နိဝေသနံ- နန်းတော်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဗြာဟ္မဏံ- နန္ဒပုဏ္ဏားကို၊
ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊ တဿ- ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားအား၊ မဟန္တံ- ကြီးစွာ
သော၊ သက္ကာရသမ္မာနံ- ပူဇော်ခြင်းကောင်းစွာမြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကတွာ၊
ဓမ္မဂရတာယ- တရား၌၊ ဝါ- ကိုရိုသေလေးမြတ်ခြင်းရှိသူ၏အဖြစ်ကြောင့်၊
သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ နိစာသနေ- နိမ့်သောနေရာ၌၊ နိသီဒိတွာ- ထိုင်၍၊
“အာစရိယ- ဆရာ၊ တုမေဟိ- သင်တို့သည်၊ မယံ- ငါ့အတွက်၊ အာဘတာ-
ဆောင်ယူလာခဲ့ကုန်သော၊ သတာရဟဂါထာ- အသပြာတစ်ရာစီတန်သော
ဂါထာတို့ကို၊ သုဏောမိ- နာယူလိုပါ၏”။ လူတိ- သို့၊ အာဟ။
ဗြာဟ္မဏော- နန္ဒပုဏ္ဏားသည်၊ (အဘာသိ ဌံ စပ်) ဝါ- ကို၊ (ယာစိတ ဌံ
စပ်) မဟာသတ္တေန- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊ ယာစိတ-
ကာလေ- တောင်းပန်အပ်သောအခါ၌၊ ဂန္ဓေဟိ- နံ့သာတို့ဖြင့်၊ ဟတ္ထေ-

လက်တို့ကို၊ ဥဗ္ဗဇ္ဇေတွာ- ပွတ်တိုက်၍၊ ပသိဗ္ဗကတော- အိတ်ထဲမှ၊ မနော- ရမံ- နှစ်လိုဖွယ်ဖြစ်သော၊ ပေါတ္ထကံ- ပုရပိုက်(ပေ)ကို၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ ဥဘောဟိ- နှစ်ဖက်ကုန်သော၊ ဟတ္ထေဟိ- လက်တို့ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ သုဏောဟိ- နာလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ပေါတ္ထကံ- ကို၊ ဝါစေန္ဒော- ဖတ်လျက်၊ “သင်္ကဒေဝ သုတသောမ ... အသတဉ္စ ရာဇာ”တိ- ဟူသော၊ ဂါထာ- ဂါထာတို့ကို၊ အဘာသိ- ဟောလေပြီ။

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ သုတသောမ- သုတသောမမင်း၊ သမ္ဘိ- သူတော်ကောင်းတို့နှင့်၊ သင်္ကဒေဝ- တစ်ကြိမ်သာလျှင်၊ ယော သမာ- ဂမော- အကြင်ပေါင်းသင်းရခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ သာ သင်္ဂတိ- ထိုပေါင်းသင်းရခြင်းသည်၊ နံ- ထိုပေါင်းသင်းသူကို၊ ပါလေတိ- စောင့်ရှောက်၏။ အသမ္ဘိ- သူယုတ်မာတို့နှင့်၊ ယော ဗဟုသင်္ဂမော- အကြင်အကြိမ်များစွာ ပေါင်းသင်းရခြင်းသည်၊ ဟောတိ၊ သာ သင်္ဂတိ- ထိုအကြိမ်များစွာ ပေါင်းသင်းရခြင်းသည်၊ နံ- ထိုပေါင်းသင်းသူကို၊ န ပါလေတိ- မစောင့်ရှောက်၊

သမ္ဘိရေဝ- သူတော်ကောင်းတို့နှင့်သာ၊ သမာသေထ- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံကုန်ရာ၏၊ သမ္ဘိ- သူတော်ကောင်းတို့နှင့်၊ သန္တဝံ- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းကို၊ ကုဗ္ဗေထ- ပြုကုန်ရာ၏၊ သတံ- သူတော်ကောင်းတို့၏၊ သဒ္ဓမ္မံ- သူတော်ကောင်းတို့၏တရားကို၊ အညာယ- သိရ၍၊ သေယျော- အထူးသဖြင့်မြတ်သောသူသည်၊ ဟောတိ။ ပါပိယော- အထူးသဖြင့် ယုတ်မာသောသူသည်၊ န ဟောတိ။

သုစိတ္တာ- လွန်စွာဆန်းကြယ်ကုန်သော၊ ရာဇရထာ- မင်း၏ရထားတို့သည်၊ ဝေ- စင်စစ်၊ ဇီရန္တိ- ဆွေးမြေ့ကြကုန်၏။ အထော- ထိုမှတစ်ပါး၊ သရီရမ္ဘိ- ခန္ဓာကိုယ်သည်လည်း၊ ဇရံ- ဆွေးမြည့်ယိုယွင်းအိုမင်းခြင်းသို့၊ ဥပေတိ- ကပ်ရောက်၏၊ သတံ- သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ဓမ္မော စ- တရားသည်ကား၊ ဇရံ- ဆွေးမြေ့ခြင်းသို့၊ န ဥပေတိ-

မကပ်ရောက်၊ သန္တော- သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ သတ္တိ- သူတော်
ကောင်းတို့နှင့်၊ ဟဝေ- စင်စစ်၊ ပဝေဒယန္တိ- ချီးမွမ်းနှစ်လို ပြောဆိုကြ
ကုန်၏။

နဘဉ္စ- ကောင်းကင်သည်လည်း၊ ဒူရေ- မြေကြီးနှင့်ဝေး၏။ ပထဝီ
စ- မြေကြီးသည်လည်း၊ ဒူရေ- ကောင်းကင်နှင့်ဝေး၏။ သမုဒ္ဒဿ-
သမုဒ္ဒရာ၏၊ (ယော ပါရေ- အကြင်ဤမှာဘက်ကမ်း သည်)၊ (အတ္ထိ-
ရှိ၏)၊ တံ ပါရံ- ထို ဤမှာဘက်ကမ်းကို၊ ဒူရေ-ထိုမှာဘက်ကမ်းနှင့်
ဝေး၏ဟု၊ အာဟု- ဆိုကြကုန်ပြီ။ ရာဇ- မင်းမြတ်၊ တတော- ထို
ကောင်းကင်နှင့် မြေကြီး၊ သမုဒ္ဒရာ တစ်ဖက်ကမ်းနှင့် တစ်ဖက်ကမ်းဝေး
သည်ထက်၊ ဟဝေ- စင်စစ်၊ သတံ-သူတော်ကောင်း တို့၏၊ ဓမ္မော
စ- တရားသည်လည်းကောင်း၊ အသတံ- သူတော်မဟုတ် သူယုတ်မာ
တို့၏၊ ဓမ္မော စ- ကောင်း၊ ဒူရတရံ- သာ၍ဝေး၏ ဟူ၍၊ ပဏ္ဍိတာ-
ဘုရားအစရှိသော ပညာရှိတို့သည်၊ ဝဒန္တိ- မိန့်ဆိုကြကုန်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၄၅။) တာ- ထိုဂါထာတို့ကို၊ သုတ္တာ- နာရ၍၊ မဟာသတ္ထော-
ဘုရားအလောင်းသုတသောမမင်းသည်၊ “မေ- ငါ၏၊ အာဂမနံ- နန်းတော်
သို့ ပြန်လာရခြင်းသည်၊ သဖလံ- အကျိုးရှိ၏၊” ဣတိ- သို့၊ တုဋ္ဌစိတ္တော-
နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ “ဣမာ ဂါထာ- ဤဂါထာတို့ကို၊
နေဝ သာဝကဘာသိတာ- သာဝကတို့သည် ဟောကြားအပ်ကုန်သည်
မဟုတ်သည်သာ၊ န ဣသိဘာသိတာ- ရသေ့တို့သည် ဟောကြားအပ်ကုန်
သည်မဟုတ်၊ န ကဝိဘာသိတာ- ပညာရှိတို့သည် ဟောကြားအပ်ကုန်သည်
မဟုတ်၊ သဗ္ဗညုနာဝ- သဗ္ဗညုဘုရားရှင်သည်သာ၊ ဘာသိတာ- ဟောကြား
အပ်ကုန်၏၊ ကိ အဏ္ဍံ န ခေါ- အဘယ်မျှလောက် တန်ဖိုးရှိလေသနည်း”၊
ဣတိ- သို့၊ စိန္တေန္တော- ကြံစည်သည်ရှိသော်၊ “သကလမ္ပိ-အလုံးစုံလည်း
ဖြစ်သော၊ ဣမံ စက္ကဝါဠ- ဤစကြဝဠာကို၊ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ-
ဗြဟ္မာပြည်တိုင်အောင်၊ သတ္တရတနပုဏ္ဏံ- ရတနာခုနစ်ပါးဖြင့် ပြည့်သည်ကို၊
ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဒိန္နေပိ- ပေးလှူပူဇော်အပ်ပါသော်လည်း၊ အနုစ္ဆဝိကံ-

သင့်လျော်ကောင်းမြတ်သော ပေးလှူပူဇော်မှုကို၊ ကတံ နာမ-ပြုအပ်သည်မည်
သည်။ နေဝ ဟောတိ- မဖြစ်သည်သာ။ အဟံ ခေါ် ပန- ငါသည်ကား၊
အဿ- ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားအား၊ တိယောဇနသတိကေ- ယူဇနာသုံးရာရှိသော၊
ကုရုရဋ္ဌေ- ကုရုတိုင်း၌၊ သတ္တယောဇနိကေ- ခုနစ်ယူဇနာရှိသော၊ ဣန္ဒ-
ပတ္တနဂရေ- ဣန္ဒပတ္တမြို့၌၊ ရဇ္ဇံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ဒါတံ- ပေးခြင်းငှာ၊
ပဟောမိ- စွမ်းနိုင်၏၊ ပန- သို့သော်လည်း၊ ရဇ္ဇံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာတံ-
ပြုခြင်းငှာ၊ အဿ- ထိုနန္ဒပုဏ္ဏား၏၊ ဘာဂျံ- ဘုန်းကံပါရမီသည်၊ နတ္ထိ-
မရှိ၊ တထာ= တံဝစနံ- ထိုစကားသည်၊ ဟိ သစ္စံ- မှန်၏၊ အဿ- ထို
နန္ဒပုဏ္ဏား၏၊ အင်္ဂလက္ခဏာနုဿာရေန- အင်္ဂါကြီးငယ်တို့၏ အမှတ်
လက္ခဏာကို အစဉ်လျှောက် ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်၊ အပ္ပါနဘာဝတာ-နည်းပါး
သောဘုန်းကံပါရမီ အာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ဝါ- ကို၊ ဒိဿတိ-
ထင်၏၊ ဝါ- တွေ့မြင်အပ်၏။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ ဒွိန္ဒမ္ပိ- တိုင်းနိုင်ငံ
နှစ်ခုတို့၏လည်း၊ ရဇ္ဇံ- မင်းအဖြစ်သည်၊ တသ္မိ- ထိုပုဏ္ဏား၌၊ န တိဋ္ဌတိ-
မတည်ရှိ”။ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ “အာစရိယ- ဆရာ၊ တုမေ-
သင်တို့သည်၊ အညေသံ- ငါမှတစ်ပါးကုန်သော၊ ခတ္တိယာနံ- မင်းတို့အား၊
ဣမာ ဂါထာယော- ဤဂါထာတို့ကို၊ ဒေသေတွာ- ဟော၍၊ ကိ- အဘယ်
မျှသော ဓမ္မပူဇာ ငွေအသပြာကို၊ လဘထ- ရကြကုန်သနည်း”။ ဣတိ-
သို့၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဧကေကာယ- တစ်ဂါထာ
တစ်ဂါထာဖြင့်၊ ဝါ- အတွက်၊ သတံ သတံ- တစ်ရာတစ်ရာသော အသပြာ
ငွေကို၊ (အဟံ၊ လဘာမိ- ရပါ၏။) တေနေဝ- ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ဣမာဂါထာ
ယော- ဤဂါထာတို့သည်၊) သတာရဟဂါထာ နာမ- တစ်ရာ (တစ်ရာ)
တန်သော ဂါထာတို့မည်သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်ကုန်၏”။ ဣတိ- သို့၊ (အာဟ၊)
အထ- ထိုအခါ၌၊ အဿ- ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားအား၊ မဟာသတ္တော- ဘုရား

၁။ ဘာဂျံ ။ ။ ဘာဂျသဒ္ဓါ ဘုန်းကံပါရမီ အနက်ဟော ဘာဂ+ဇျ။ “ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌ-
ဝိပါကဘာဂေါ ယတ္ထ အတ္ထိတိ ဘာဂျံ”ဟု အဘိဓာန်ဋီကာ ၉၀ ၌ ဝိဂ္ဂဟပြုသည်။
(ဘာဂျံ နိယတိ ဘာဂေါ စ”၊ ဓာန်-၉၀)။

အလောင်းသုတသောမမင်းသည်။ “အာစရိယ - ဆရာ၊ တွံ - သည်၊ အတ္တနာ - မိမိနှင့်၊ (သဒ္ဓိ - အတူတကွ၊) ဂဟေတွာ - ယူ၍၊ ဝိစရဏ - ဘဏ္ဍာသ - လှည့်လည်သော ဘဏ္ဍာ၏၊ အဏ္ဍိ - တန်ဖိုးကို၊ န ဇာနာသိ - မသိရှိလေ၊ ဣတိ - သို့၊ (အာဟ၊)

ဗြာဟ္မဏ - ပုဏ္ဏား၊ ဣမာ ဂါထာ - ဤဂါထာတို့သည်၊ သဟဿိ - ယာ - တစ်ထောင်တန်ကုန်၏၊ ဣမာ ဂါထာ - တို့သည်၊ သတာရဟာ - တစ်ရာတန်ကုန်သည်၊ န (ဟောန္တိ) - မဖြစ်ကုန်၊ တွံ - သင်သည်၊ စတ္တာရိ သဟဿာနိ - အသပြာလေးထောင်တို့ကို၊ ခိပ္ပံ - လျင်မြန်စွာ၊ ဂဏှာဟိ - ယူလော့။

ဣတိ - သို့၊ (ဝတွာ - ပြောဆို၍၊) စတ္တာရိ သဟဿာနိ - အသပြာလေးထောင်တို့ကို၊ ဒါပေတွာ - ပေးစေ၍၊ ဧကံ - တစ်စီးသော၊ သုခယာနကံ စ - ချမ်းသာ စွာစီးနင်းနိုင်သောယာဉ်ငယ် (ကောင်းမွန်သောယာဉ်ငယ်)ကိုလည်း၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ မဟတာ - များစွာသော၊ သက္ကာရသမ္မာနေနေဝ - ပူဇော်ခြင်းကောင်းစွာ မြတ်နိုးခြင်းဖြင့်သာ၊ တံ - ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားကို၊ ဥယျောဇေတွာ - ပြန်လွှတ်၍၊ မာတာပိတရော - မယ်တော်ခမည်းတော်တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ - ရှိခိုး၍၊ “အဟံ၊ ဗြာဟ္မဏေန - နန္ဒပုဏ္ဏားသည်၊ အာဘတံ - ယူဆောင်အပ်သော၊ သဒ္ဓမ္မရတနံ - သူတော်ကောင်းတို့၏တရားတည်းဟူသော ရတနာကို၊ ပူဇေတွာ - ပူဇော်ပြီး၍၊ တဿ စ - ထို (သဒ္ဓမ္မရတနာ သယ်ဆောင်လာသူ) နန္ဒပုဏ္ဏားကိုလည်း၊ သက္ကာရသမ္မာနံ - ပူဇော်ခြင်း ကောင်းစွာမြတ်နိုးခြင်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ အာဂမိဿာမိ - ပြန်လာပါအံ့၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ပေါရိသာ - ဒဿ - အား၊ ပဋိညံ - ဝန်ခံ(ကတိ)ကို၊ ဒတွာ - ပေး၍၊ အာဂတော - နန်းတော်သို့ပြန်လာခဲ့၏၊ တတ္ထ - ထိုသို့ပြန်လာခဲ့ရာ၌၊ ဗြာဟ္မဏဿ - နန္ဒပုဏ္ဏား၏အထံ၌၊ ကတ္တမ္ပံ - ပြုလုပ်သင့်သော၊ ပဋိပဇ္ဇိတမ္ပံ - ကျင့်ဆောင်သင့်သော၊ ယံ - အကြင်အမှုသည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ - ထိုအမှုကို၊ ကတံ - ပြုအပ်ပြီ၊ ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ ပေါရိသာဒဿ - ၏၊ သန္တိကံ - အထံသို့၊ ဂမိဿာမိ - သွားအံ့၊” ဣတိ - သို့၊ ဝတွာ - ပြောသည်ရှိသော်၊ “တာတ သုတသောမ -

ချစ်သား သုတသောမ၊ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ကိ နာမ- အဘယ်မည်သော အကြောင်းကြောင့်၊ ဧတံ- ဤ (ပေါရိသာဒထံ သွားအံ့ဟူသော) စကားကို၊ ကထေသိ- ပြောရဘိသနည်း၊ စတုရ်ဂိနိယာ- အင်္ဂါလေးပါးရှိသော၊ သေနာယ- စစ်တပ်ဖြင့်၊ စောရံ- လူဆိုးကြီး ပေါရိသာဒကို၊ ဂဏိယာမ- ဖမ်းယူကုန်အံ့၊ (တွံ-သည်၊) စောရဿ- လူဆိုးကြီးပေါရိသာဒ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ မာ ဂစ္ဆ- မသွားပါလင့်၊” ဣတိ၊ ယာစိသု- တောင်းပန်ကြကုန်ပြီ၊ သောဠသသဟဿာ- တစ်သောင်းခြောက်ထောင်ကုန်သော၊ နာဠကိတ္တိယော- ကချေသည်မတို့သည်လည်းကောင်း၊ သေသ- ပရိနာပိ- ကြွင်းသော အခြံအရံပရိသတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ အမေ- ငါတို့ကို၊ အနာထေ- အားကိုးစရာမဲ့သည်တို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ကုဟိ-အဘယ်အရပ်သို့၊ ဂစ္ဆသိ- သွားမည်နည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပရိဒေဝီသု- ငိုကြွေးကြကုန်ပြီ၊ “ပုနပိ- တစ်ဖန်နောက်ထပ်လည်း၊ ရာဇာ- မင်းကြီးသည်၊ စောရဿ- လူဆိုးကြီး ပေါရိသာဒ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂမိဿတိ ကိရ- သွားမည်တဲ့၊” ဣတိ- သို့၊ ဧက- ကောလာဟလံ- တစ်ပြိုင်နက် အုတ်အုတ်ကျက်ကျက်သည်၊ အဟောသိ။

မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊ “ပဋိညာယ- ဝန်ခံ(ကတိပြု) ခြင်းကို၊ သစ္စာပနံ နာမ- မှန်ကန်စေခြင်းမည်သည်၊ သာဓူနံ- မိမိသူတစ်ပါး အကျိုးစီးပွားကို ပြီးစေတတ်ကုန်သော၊ ဝါ- ကောင်းစွာကျင့်ကုန်သော။ (အတ္တနော ပရေသဉ္စ ဟိတံ သာဓေန္တိတိ သာဓု။ ✓သာဓမ+ဏု။) သပ္ပရိသာနံ- သူတော်ကောင်းတို့၏၊ အာစိန္တံ- အလေ့အကျင့်တည်း။ သောပိ- ထိုပေါရိသာဒသည်လည်း၊ မမံ- ငါကို၊ ဝါ- ငါ၏၊ (ဝစနံ-စကားကို၊) သဒ္ဓဟိတွာ- ယုံကြည်၍၊ မမံ- ငါကို၊ ဝိဿဇ္ဇေသိ- ပြန်လွှတ်လိုက်ပြီ၊ တဿာ- ထို့ကြောင့်၊ ဂမိဿာမိယေဝ- သွားမည်သာတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့ပြော၍၊ မာတာပိတရော- တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ သေသဇနံ- ကြွင်းသောလူအပေါင်းကို၊ အနုသာသေတွာ- ဆိုဆုံးမ၍၊ အဿုမုခေန- မျက်နှာ၌မျက်ရည်ရှိသော၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူး

ထူးအပြားပြား များသောအပြားရှိသော ငိုကြွေးမှုကို၊ ပရိဒေဝန္တေန- ငိုကြွေးသော၊ ဣတ္တာဂါရာဒိနာ- မောင်းမမိသံ အခြွေအရံအစရှိသော၊ ဇေန- လူထုသည်၊ အနုဂတော- အစဉ် (ထက်ကြပ်မကွာ) လိုက်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ နဂရာ- ဣန္ဒြိယမြို့မှ၊ နိက္ခမ္မ- ထွက်ခွာ၍၊ တံ ဇနံ- ထိုမောင်းမမိသံ အခြွေအရံအစရှိသော လူထုကို၊ နိဝတ္တေတံ- နစ်စေခြင်း (ပြန်လှည့်ခြင်း)ငှာ၊ မဂ္ဂေ- လမ်း၌၊ ဒဏ္ဍကေန- ဒုတ်ချောင်းငယ်ဖြင့်၊ တိရိယံ- ဖီလာ ကန့်လန့်ဖြတ်၊ လေခံ- အရေးအကြောင်းကို၊ ကတွာ- ရေးခြစ်၍၊ “မမ- ငါ၏၊ ဣမံ လေခံ- ဤအရေးအကြောင်းကို၊ မာ အတိက္ကမိသု- မကျော်လွန်ကြနှင့်၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- အမိန့်ပေး၍၊ အဂမာသိ- သွားလေပြီ။ မဟာဇနော- လူထုကြီးသည်၊ တေဇဝတော- ဘုန်းတန်ခိုးကြီးသော၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်း၏၊ အာဏံ- အမိန့်အာဏာကို၊ အတိက္ကမိတံ- ကျော်လွန်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော- မစွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်၍၊ မဟာသဒ္ဓေန- ကျယ်စွာသောအသံဖြင့်၊ ကန္တိတွာ- မြည်တမ်း၍၊ ရောဒိတွာ- ငိုကြွေး၍၊ နိဝတ္တိ- နစ်ခဲ့လေပြီ။ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊ အာဂတမဂ္ဂေနဝ- လာသော လမ်းအတိုင်းသာလျှင်၊ တဿ- ထိုပေါရိသာဒ၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ အဂမာသိ- သွားလေပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “အပုစ္ဆိ မံ ပေါရိသာဒေါ”တိအာဒိ- ကို၊ ဝုတ္တံ။

(ဋ္ဌ။၂၄၆။)တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ကိံ တံ ဣစ္ဆသိ နိသဇ္ဇန္တိ- ကား၊ တံ- သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ နဂရံ- မြို့သို့၊ ဂန္တံ- သွားခြင်းငှာ၊ မမ- ၏၊ ဟတ္ထတော- လက်မှ၊ နိဿဇ္ဇနံ- လွှတ်လိုက်ခြင်းကို၊ ကိံ- အဘယ်ကြောင့်၊ ဣစ္ဆသိ- အလိုရှိသနည်း၊ တံ- သည်၊ “မယာ- ငါနှင့်၊ သဒ္ဓိံ၊ တက္ကသိလာဒိသု- တက္ကသိုလ် အစရှိသည်တို့၌၊ စိရပရိစိတော- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး အတတ်ပညာကို ဆည်းပူးလေ့လာခဲ့သူသည်လည်းကောင်း၊ သစ္စဝါဒီ စ-မှန်သောစကားကို ဆိုလေ့ရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)” ဣတိ- သို့၊ ဝဒသိ- ပြောဆို၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ယထာမတိ- အကြင်အကြင် အလိုအားလျော်စွာ၊ ဝါ- အလိုအတိုင်း၊ တေ- သင့်အား၊

ကာဟာမိ- ပြုပေအံ့၊ ယထာရစိ- အကြင်အကြင် အလိုအားလျော်စွာ၊
ဝါ- အလိုအတိုင်း၊ တေ-သင့်အား၊ ကရိဿာမိ- ပြုပေအံ့။ ယဒီ မေ တံ
ပုနေဟိသီတိ- ကား၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တံ၊ ဧကံသေနေဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာ
လျှင်၊ မမ- ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ သစေ အာဂမိဿတိ- အကယ်၍
ပြန်လာအံ့။

၁၀၈။ ပဏှေ အာဂမနံ မမာတိ- ကား၊ ပဂေဝ- ရှေးဦးကပင်လျှင်၊
မမ- ၏၊ အာဂမနံ- ပြန်လာခြင်းကို၊ တဿ ပေါရိသာဒဿ- အား၊
ပဋိဿုဏိတွာ- ဝန်ခံ၍၊ ပါတောဝ- စောစောကပင်လျှင်၊ အာဂမိဿာမိ-
ပြန်လာပါအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋိဿဝံ- ဝန်ခံ(ကတိပြု)ခြင်းကို၊ ကတွာ-
ပြု၍။ ရန္တံ နိယျာတယိ တဒါတိ- ကား၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ပေါရိသာဒဿ-
၏၊ သန္တိကံ၊ ဂန္တုကာမော- သွားလိုသောငါသည်၊ “ဣဒံ ရန္တံ- ဤတိုင်း
နိုင်ငံကို၊ ဝေါ- သင်တို့သည်၊ ပဋိပဇ္ဇထ- စိုးမိုးအုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ကုန်လော့”၊
ဣတိ- သို့၊ မာတာပိတူနံ- တို့အား၊ တိယောဇနသတိကံ- ယူဇနာသုံး
ရာရှိသော၊ ရန္တံ- တိုင်းနိုင်ငံကို၊ နိယျာတေသိ- အပ်နှံလေပြီ။

၁၀၉။ ပန- ဆက်၊ ကသ္မာ- ကြောင့်၊ ရန္တံ- ကို၊ နိယျာတယိ-
အပ်နှင်းသနည်း၊ ဣတိ- ဤကား အမေးတည်း။ ပန- အဖြေကိုဆိုဦးအံ့၊
အနုဿရိတွာ သတံ ဓမ္မန္တိ- ကား၊ ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ပဋိညာယ- ဝန်ခံ
(ကတိ)ကို၊ သစ္စာပနံ နာမ- မှန်စေခြင်းမည်သည်၊ သတံ- သူတော်ကောင်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ သာဓူနံ- မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားအကျိုးကို ပြီးစေတတ်
ကုန်သော၊ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရားအလောင်းကြီးတို့၏၊ ပဝေဏီ-
အစဉ်အဆက်တည်း၊ ကုလဝံသော- အမျိုးတို့၏အနွယ်တည်း၊ တသ္မာ-
ထို့ကြောင့်၊ ပုဗ္ဗကံ- ရှေး၌ဖြစ်သော၊ ပေါရာဏံ- ရှေးဟောင်းဖြစ်သော၊
တံ သစ္စပါရမီတာဓမ္မံ- ထိုသစ္စပါရမီတရားတော်ကို၊ ဇိနေဟိ- မာရ်ငါး
ပါးကို အောင်မြင်တော်မူကြကုန်ပြီးသော၊ ဗုဒ္ဓါဒီဟိ- ဘုရားအစရှိသော
သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ သေဝိတံ- မှီဝဲတော်မူအပ်သည်ကို၊ အနုဿရိတွာ-

အမှတ်ရ၍၊(ရန္တံ - ကို၊ နိယျာတယိ- ပြီ၊ ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း၊)
(နိယျာတေတွာ- ၍၊) သစ္စံ- ကို၊ အနုရုက္ခန္တော- အစဉ်စောင့်ရှောက်သော
ငါသည်၊ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ- ထိုနန္ဒပုဏ္ဏားအား၊ ဓနံ- လေးထောင်သော
ငွေအသပြာကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊
ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်၍၊ ပေါရိသာဒံ- သို့၊ ဥပါဂမိ- ချဉ်းကပ်လေပြီ။

၁၁၀။ နတ္ထိ မေ သံသယော တတ္ထာတိ- ကား၊ ပေါရိသာဒဿ-
၏၊ သန္တိကံ- သို့၊ တသ္မိံ ဂမနေ- ထိုသို့ သွားခြင်း၌၊ “အယံ- ဤပေါရိ
သာဒသည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဃာတေဿတိ ကိံ နုခေါ- သတ်လတ္တံလေလော့၊
ဥဒါဟု- သို့မဟုတ်၊ နော ဃာတေဿတိ ကိံ နုခေါ- မသတ်လတ္တံ
လေလော့၊” ဣတိ- သို့၊ မယံ- ၏၊ သံသယော- ယုံမှားဒွိဟ သံသယ
သည်၊ နတ္ထိ။ စဏ္ဍော- ကြမ်းတမ်းသော၊ သာဟသိကော- နိုင်ထက်ကလူ
ပြုမူတတ်သော ပေါရိသာဒသည်၊ မယာ သဒ္ဓိ၊ ဧကသတဓတ္ထိယေ-
တစ်ရာတစ်ပါးသော မင်းတို့ကို၊ ဒေဝတာယ- ရုက္ခစိုးနတ်အား၊ ဗလိကမ္မက-
ရဏသန္ဓော-ပူဇော်မှုကိုပြုခြင်း အစီအစဉ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်
အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဃာတေဿတိ- သတ်လတ္တံ၊” ဣတိ- သို့၊ ဇာနန္တော
ဧဝ- သိလျက်သာလျှင်၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ သစ္စဝါစံ- သစ္စာစကားကို၊
အနုရုက္ခန္တော- စောင့်ရှောက်လိုသည်ဖြစ်၍၊ အတ္တနော ဇီဝိတံ၊ ပရိစ္စဇိတွာ-
စွန့်၍၊ တံ- ထိုပေါရိသာဒသို့၊ ဥပါဂမိ- ကပ်ရောက်လေပြီ။ စ- ဆက်၊
ယသ္မာ- ကြောင့်၊ ဧတံ- ဤသစ္စာစကားကို၊ ဧဝံ- ဤပြောဆိုခဲ့သည့်
အတိုင်း၊ အနုရုက္ခတိ- စောင့်ရှောက်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မေ- ၏၊
သစ္စေန- သစ္စာနှင့်၊ သမော- တူသောတရားသည်၊ နတ္ထိ။ မေ- ၏၊
ဧသာ- ဤသစ္စာပါရမီသည်၊ ပရမတ္ထဘာဝပ္ပတ္တာ- ပရမတ္ထအဖြစ်သို့
ရောက်သော၊ သစ္စပါရမီ- သစ္စာပါရမီတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။

ပန- ဆက်၊ မဟာသတ္တေ- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊
ဥပါဂတေ- အနီးသို့လာရောက်သည်ရှိသော်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း

သုတသောမမင်း၏၊ ဝိကသိတပုဏ္ဏရိကပဒုမသသိရိကံ - ပွင့်သော ပုဏ္ဏရိကံကြာ(ကြာဖြူ) ပဒုမ္မာကြာနှင့်တူသော အသရေရှိသော၊ မုခံ - မျက်နှာကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ “အယံ - ဤသုတသောမမင်းသည်၊ ဝိဂတမရဏဘယော - ကင်းသောသေဘေးရှိသည်၊ ဝါ - သေရမည်မှ ကြောက်ခြင်း ကင်းသည်၊ ဟုတ္တာ၊ အာဂတော - ပြန်လာ၏၊ ဧသ အာနုဘာဝေါ - ဤတန်ခိုးရှိန်စော်အာနုဘော်သည်၊ ကဿ - အဘယ်သူ၏၊ အာနုဘာဝေါ - အာနုဘော်သည်၊ ဟောတိ နုခေါ - ဖြစ်လေသနည်း၊” ဣတိ - သို့၊ စိန္တေန္တော - ကြံသည်ရှိသော်၊ “တဿ ဓမ္မဿ - ထိုတရား (နန္ဒပုဏ္ဏားဟောသော သတာရဟတရား)ကို၊ သုတတ္တာ - နာကြားအပ်ခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အယံ - ဤသုတသောမမင်းသည်၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ တေဇေါ စ - တန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသည်လည်း၊ နိဗ္ဗယော စ - သေရမည်မှ မကြောက်သည်လည်း၊ ဇာတော မညေ - ဖြစ်မည်ထင်၏။ အဟမ္မိ၊ တံ - ထိုတရားကို၊ သုတ္တာ၊ တေဇေါ စ - တန်ခိုးနှင့်ပြည့်စုံသူသည်လည်း၊ နိဗ္ဗယော စ - သေရခြင်းမှ မကြောက်သောသူသည်လည်း၊ ဘဝိဿာမိ - ဖြစ်ပေအံ့၊” ဣတိ၊ သန္နိဋ္ဌာနံ - ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို၊ ကတ္တာ၊ ပေါရိသာဒေါ - သည်၊ မဟာသတ္တံ - ကို၊ “(သမ္မ - သူငယ်ချင်း၊) တွံ၊ ယာသံ - အကြင်သတာရဟဂါထာတို့ကို၊ သဝနတ္ထံ - နာယူခြင်းအကျိုးငှာ၊ အတ္တနော - ၏၊ နဂရံ - ဣန္ဒြိယမြို့သို့၊ ဂတော - သွား၏၊ တာ သတာရဟဂါထာယော - ထိုရာတန်ဂါထာတို့ကို၊ (မယံ) သုဏောမ - နာယူကြပါကုန်၏၊” ဣတိ အာဟ။

(၆။၂၄၇။) တံ - ထိုစကားကို၊ သုတ္တာ - ကြား၍၊ ဗောဓိသတ္တော - ဘုရားအလောင်းသုတသောမမင်းသည်၊ “အယံ ပေါရိသာဒေါ - သည်၊ ပါပဓမ္မော - ယုတ်မာသောသဘောရှိ၏၊ ဣမံ - ဤပေါရိသာဒကို၊ ထောက်အနည်းငယ်၊ နိဂ္ဂဟေတွာ - နှိပ်ကွပ်၍၊ လဇ္ဇာပေတွာ - ရှက်စေ၍၊ ကထေဿာမိ - ဟောပေအံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍ -

“(သမ္မ - အဆွေ။) အဓမ္မိကဿ - တရားကိုမကျင့်သော၊ လုဒ္ဒဿ -

ကြမ်းတမ်းသော၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ လောဟိတပါဏိနော-သွေးစွန်းသော
လက်ရှိသော၊ (တဝ- သင့်အား၊) သစ္စံ- မှန်ကန်သော စကားမျှသည်
လည်း၊ နတ္ထိ- မရှိနိုင်၊ ကုတော- အဘယ်မှာ၊ ဓမ္မော- ကိုးပါးသော
လောကုတ္တရာတရားသည်၊ အတ္ထိ- ရှိနိုင်ပါမည်နည်း၊ (တွံ) သုတေန-
သတာရဟ ဂါထာတို့ကို နာခြင်းဖြင့်၊ ကိ- အဘယ်ကို၊ ကရိဿသိ-
ပြုလတ္တံ့နည်း၊ (ကိ ကရိဿသိ- ဘာအကျိုးရှိ အံ့နည်း၊)”

ဣတိ၊ ဝတ္တာ- ပြောဆို၍၊ တေန- ထိုပေါရိသာဒသည်၊ သုဠ္ဗတရံ- အထူး
သဖြင့်ကောင်းမွန်စွာ၊ သဉ္ဇာတသဝနာဒရေန- တရားနာခြင်း၌ ရိသေခြင်း
ကောင်းစွာဖြစ်သည် ဖြစ်၍၊

“(သမ္မ သုတသောမ) နရာ- လူတို့မည်သည်၊ ဓမ္မ- တရားကို၊
သုတ္တာ- နာကြရလျှင်၊ ကလျာဏပါပကံ-ကောင်းမှုမကောင်းမှုကို၊
ဝိဇာနန္တိ- ခွဲခြား (ကွဲကွဲပြားပြား)သိရှိကြရလေကုန်၏၊ ဂါထာ- သတာရ
ဟဂါထာတို့ကို၊ သုဏိတ္တာန- နာကြားရ၍၊ မေ- ငါ၏၊ မနော-စိတ်
သည်၊ ဓမ္မေ- ကုသလကမ္မပထတရား၌၊ အပိ ရမတေ- (အပွေဝနာမ
ရမေယျံ) မွေ့လျော်နိုင်ရာပါ၏။”

ဣတိ ဝုတ္တေ- သော်၊ “အယံ- ဤပေါရိသာဒသည်၊ အတိဝိယ- အလွန်
အကဲ၊ သဉ္ဇာတာဒရော- ကောင်းစွာဖြစ်သော ရိသေခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊
သောတုကာမော- တရားနာခြင်းကို(ငှာ) အလိုရှိ၏၊ ဟန္တု- ယခု၊ အဿ-
ထိုပေါရိသာဒအား၊ ကထေဿာမိ- တရားဟောပေအံ့၊” ဣတိ စိန္တေတွာ၊
“သမ္မ- အဆွေပေါရိသာဒ၊ တေန ဟိ- ထိုသို့ဖြစ်လျှင် (ထိုသို့ တရားနာလို
လျှင်)သာဓုကံ- ကောင်းစွာ၊ သုဏောဟိ- နာလော့၊ မနသိ ကရောဟိ-
နှလုံးသွင်းလော့”၊ ဣတိ ဝတ္တာ၊ နန္တုဗြာဟ္မဏေန- နန္တုပုဏ္ဏားသည်၊ ကထိ-
တနိယာမေန- ဟောအပ်သောနည်းဖြင့်၊ (နိယာမ- သဒ္ဓါ နယအနက်
ဟောကြံ၊) ဂါထာနံ- သတာရဟဂါထာတို့၏၊ ထုတိ- ချီးမွမ်းဖွယ်ကို၊
သက္ကစ္စံ- ကောင်းမွန်စွာ၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဆကာမာဝစရဒေဝလောကေ-

ကာမာဝစရနတ်ပြည်ခြောက်ထပ်၌၊ ဧကကောလာဟလံ- တစ်ပြိုင်နက် အုတ်
အုတ်ကျက်ကျက်ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဒေဝတာသု- နတ်တို့သည်၊ သာဓု-
ကာရံ- ကောင်းချီးကို၊ ဒေမာနာသု- ပေးကုန်စဉ်၊ မဟာသတ္တော- သည်၊
ပေါရိသာဒဿ- အား၊ “သင်္ကဒေဝ မဟာရာဇ ... အသတဉ္စ ရာဇာ”
တိ- ဟူ၍၊ ဓမ္မံ- ကို၊ ကထေသိ- ဟောလေပြီ။ (ဂါထာများအနက်ကို
ရှေ့နှင့်နည်းတူပေးပါ။ အာလုပ်ပုဒ်သာ ကွာခြားပါသည်။)

(ဋ္ဌ။၂၄၈။) တဿ- ထိုပေါရိသာဒသည်၊ (သုဏန္တဿေဝ ၌ စပ်)၊ တေန-
ထိုဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊ (သုကထိတ ၌ စပ်)၊
သုကထိတတ္တာ စေ- ကောင်းစွာဟောကြားအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
လည်းကောင်း၊ အတ္တနော- ၏၊ ပုညာနဘာဝေန စ- ကောင်းမှုတန်ခိုးကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ဂါထာ- သတိရဟဂါထာတို့ကို၊ သုဏန္တဿေဝ- နာကြား
စဉ်သာလျှင်၊ သကလသရီရံ- အလုံးစုံသောကိုယ်(တစ်ကိုယ်လုံး)သည်၊
ပဉ္စဝဏ္ဏာယ- ငါးပါးသောအပြားရှိသော၊ (ဝဏ္ဏသဒ္ဓါ ပကာရ အနက်
ဟော)၊ ပီတိယာ- ပီတိဖြင့်၊ ပရိပူရိ- ပြည့်လေပြီ။ သော- ထိုပေါရိသာ
ဒသည်၊ ဗောဓိသတ္တေ- ၌၊ မုဒုစိတ္တော- နူးညံ့သော စိတ်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊
“သမ္မ သုတသောမ၊ ဒါတဗ္ဗယုတ္တကံ- ပေးသင့်သည်နှင့်စပ်ယှဉ်သော၊
ဟိရညာဒိ- ငွေအစရှိသည်ကို၊ န ပဿာမိ- မမြင်၊ ဧကကာယ ဂါထာယ-
တစ်ဂါထာ တစ်ဂါထာအတွက်၊ ဧကေကံ ဝရံ- တစ်စုံတစ်ခုသော ဆုလာဘ်
ကို၊ ဒဿာမိ- ပေးပေအံ့။” ဣတိ အာဟ၊ အထ- ထိုအခါ၌ နံ-ထိုပေါရိ
သာဒကို၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ “တွံ၊ အတ္တနောပိ- မိမိအတွက်
သော်မှလည်း၊ အဇာနန္တော- မသိဘဲ၊ ပရဿ- သူတစ်ပါးအား၊ ကိ နာမ
ဝရံ- အဘယ်မည်သောဆုလာဘ်ကို၊ ဒဿသိ- ပေးနိုင်မည်နည်း။” ဣတိ၊
အပသာဒေတွာ- မောင်းမဲရှုတ်ချ၍၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ တေန- ထိုပေါရိ
သာဒသည်၊ “ဝရံ- ဆုလာဘ်ကို၊ ဂဏှထ- ယူပါကုန်”၊ ဣတိ၊ ယာစိတော-
တောင်းပန်အပ်သည်ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗပဌမံ- အလုံးစုံတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ “အဟံ၊

စိရကာလံ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ တံ- သင့်ကို၊ အရောဂံ- ရောဂါကင်းကွာ ကျန်းမာသည်ကို၊ ပဿေယျံ- မြင်တွေ့လို၏၊” ဣတိ၊ ဝရံ၊ ယာစိ၊ သော- ထိုပေါ်ရိသာဒသည်၊ “အယံ- ဤသုတသောမမင်း သည်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဝဓိတွာ- သတ်၍၊ မံသံ- အသားကို၊ ခါဒိတုကာမဿ- ခဲစားခြင်းငှာ အလိုရှိသော၊ မဟာနတ္ထကရဿ- ကြီးမားသော အကျိုးမဲ့ကို ပြုတတ်သော၊ မယုမေဝ- ငါ၏သာလျှင်၊ ဇီဝိတံ- အသက်ရှင်ခြင်းကို၊ ဣစ္ဆတိ- အလိုရှိ၏၊” ဣတိ၊ တုဋ္ဌမာနသော- နှစ်သက်သော စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ဥပါယ်တမျှင်ဖြင့်လှည့်ပတ်၍၊ ဝရဿ- ဆုလာဘ်ကို၊ ဂဟိတာဘာဝံ- ယူအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ အဇာနန္တော- မသိဘဲ၊ အဒါသိ- ပေးလေပြီ၊ ဟိ- မှန်၏၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဥပါယကုသလတာယ- ဥပါယ်တံမျှင်၌ လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿ- ထိုပေါ်ရိသာဒ၏၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ ဇီဝိတုကာမတာပဒေသေန- အသက်ရှင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ကို ညွှန်ပြခြင်းဖြင့်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဇီဝိတံ- အသက်ရှင်ခြင်းကို၊ ယာစိ။ အထ- ထို့နောက်၊ “ပရောသတံ-တစ်ရာကျော်

၁။ ပထမတောင်းသောဆု။။ “ငါသည် အချိန်ကြာမြင့်စွာ သင် ကျန်းကျန်း မာမာရှိနေတာကို မြင်တွေ့လိုတယ်”ဟူသော သုတသောမမင်း၏ တောင်းဆုမှာ “တစ်ချက်ခုတ် နှစ်ချက်ပြတ်”နည်းကို အသုံးပြု၍ တောင်းဆိုသော တောင်းဆု ဖြစ်သည်။ ယင်းတောင်းဆုမှာ ပေါ်ရိသာဒသာ သက်ရှည်ကျန်းမာရန်မဟုတ်ဘဲ မိမိအတွက် သက်ရှည်ကျန်းမာခြင်းအကျိုးပါ ပါဝင်သော တောင်းဆု ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ထိုတောင်းဆုမျိုးသည် တစ်ပါးအတွက် ဆိုရုံမျှဖြင့် မိမိ အတွက်ပါ အကျိုးပြီးသောကြောင့် အဝုတ္တသဒ္ဓိနည်း ဖြစ်သည်။တစ်နည်း။ ကတ္တာပန္န နည်းလည်း ရသည်။

ယင်းတောင်းဆုပြဝါကျနှင့် တစ်ဆက်တည်းပင် “သော အယံ ဣဒါနိ မေ ဝဓိတွာ ... မယုမေဝ ဇီဝိတ မိစ္ဆတိ”တိ ... အဒါသိ”ဟူသော ဆုပေးဝါကျ ပါရှိ၏။ ယင်းဝါကျရှိ ဣဒါနိ နောက်တွင် “မေ”ဟု ရှိသည်မှာ လိုအံ့မထင်ပါ။ ပိုနေဟန်ရှိသည်။ အာကာရ အဆုံးနားတွင် “မယုမေဝ”ဟု ရှိပြီးဖြစ်သောကြောင့် တည်း။ ရှေးနိဿယ၌လည်း “မေ”မပါရှိပါ။

သော၊ ခတ္တိယာနံ- မင်းတို့၏၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကိုရှင်ခြင်းကို၊ ဒေဟိ- ပေးလော့”၊ ဣတိ၊ ဒုတိယံ- နှစ်ခုမြောက်သော၊ ဝရံ- (ယာစိ)။ တေသံ- ထိုတစ်ရာကျော်သောမင်းတို့၏၊ သကေရဋ္ဌေ- မိမိတိုင်းပြည်တို့သို့၊ ပဋိပါဒနံ- သွားရောက်စေခြင်းဟု ဆိုအပ်သော၊ တတိယံ ဝရံ- သုံးခုမြောက်ဆုလာဘ်ကို၊ (ယာစိ)၊ မနုဿမံသခါဒနတော- လူသားစားမှုမှ၊ ဝိရမဏံ- ရှောင်ကြည်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ စတုတ္ထံ ဝရံ- လေးခုမြောက် ဆုလာဘ်ကို၊ ယာစိ။

သော- ထိုပေါရိသာဒသည်။ တီဏိ- သုံးခုကုန်သော၊ ဝရာနိ- ဆုလာဘ်တို့ကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ စတုတ္ထံ ဝရံ- ကို၊ အဒါတုကာမော- ပေးခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်ဖြစ်၍၊ “အညံ- လေးခုမြောက်ဆုမှ တစ်ခြားသော၊ ဝရံ- ကို၊ ဂဏှာဟိ- ယူလော့”၊ ဣတိ၊ ဝတွာပိ- ပြောသော်လည်း၊ မဟာသတ္တေန- သည်၊ နိပ္ပိဋ္ဌိယမာနော- ဖိနှိပ်အပ်သည် (အတင်းအကြပ်ပြောဆိုခြင်းခံရသည်) ဖြစ်၍၊ တမ္ပိ- ထိုစတုတ္ထဆုလာဘ်ကိုလည်း၊ အဒါသိယေဝ- ပေးရသည်သာတည်း။

အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်း သုတသောမမင်းသည်၊ ပေါရိသာဒံ- ကို၊ နိဗ္ဗိသေဝနံ- (မာန်မာနစသော)အဆိပ်မရှိသည်ကို၊ ဝါ- ယဉ်ကျေးသည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တေနေဝ- ထိုပေါရိသာဒကိုပင်၊ (ကာရိတံ)။ ရာဇာနော- တစ်ရာကျော်သောမင်းတို့ကို၊ (ဓာတ်ကံ) မောစာပေတွာ- လွှတ်စေ၍၊ ဘူမိယံ- မြေ၌၊ နိပဇ္ဇာပေတွာ- လဲလျောင်းစေ၍၊ (အိပ်စေ၍)၊ ဒါရကာနံ- သူငယ်တို့၏၊ ကဏ္ဍတော- နားပေါက်မှ၊

၁။ နိဗ္ဗိသေဝနံ။ ။ နိ+ဝိသေဝနံ။ နိ+ဝိ+✓သေဝ+ယု။ ဤ၌ ဝိသေဝနသဒ္ဒါသည် ဝိသသဒ္ဒါ၏ ပရိယာယ်တည်း။ (ဇော၊ ဋီ၊ ၂၁။ ၅၃၇။) သေဝိယတေတိ သေဝနံ၊ ဝိဂတံ သေဝနံ ယဿာ ဝိသေဝနံ။ မှီဝဲခံရမှု ကင်းသော (မရှိသော) အဆိပ်ကိုကောက်။ ဤအလို ဝိသဒ္ဒါ ဝိဂမနတ္ထံ။ ထို့နောင် ပုဂ္ဂိုလ်ရစေရန် “နတ္ထိ ဝိသေဝနံ ယဿာတိ နိဗ္ဗိသေဝနော”ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ တစ်နည်း- ဝိသေသေန သေဝိယတေတိ ဝိသေဝနော။ ဝိ သဒ္ဒါ ဝိသေသနတ္ထံ။ န ဝိသေဝနော နိဗ္ဗိသေဝနော ဟု ပြု။

သုတ္တဝဋ္ဌိ- ကြိုးလုံးကို၊ သဏိကံ- ဖြည်းဖြည်း၊ နိဟရတိ ဝိယ- ထုတ်ဆောင်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊) ရဇ္ဈယော- လက်၌သီထားသော ကြိုးတို့ကို၊ နိဟရိတွာ- ထုတ်ဆောင်၍၊ (သုတ္တဝဋ္ဌိ ဟု အဝုတ္တကံ ရှိသင့်)၊ ပေါရိသာဒေန- ကို၊ (ကာရိတံ) ဧကံ- တစ်ခုသော၊ တစံ- သစ်ခွံသစ်ခေါက်ကို၊ အာဟရာပေတွာ- ယူဆောင်စေ၍၊ ပါသာဇ္ဇေန-ကျောက်ဖြင့်၊ ဃံသိတွာ-ပွတ်တိုက်၍၊ သစ္စကိရိယံ- သစ္စာပြုမှု(ဆိုမှု)ကို၊ ကတွာ၊ တေသံ- ထိုမင်းတို့၏၊ ဟတ္ထတလာနိ- လက်ဖဝါးအပြင်တို့ကို၊ (ကြိုးဖြင့်သီခံထားရသော ဒဏ်ရာရှိလက်ဖဝါးအပြင်ဟူလို့)၊ မက္ခေသိ- လိမ်းစေပြီး၊ တခံဏံ ဧဝံ- ထိုခဏ၌သာလျှင်၊ ဖာသုကံ- အနာမရှိ ချမ်းသာပကတိသည်၊ အဟောသိ။ ဒွိဟတိဟံ- နှစ်ရက်သုံးရက်၊ တတ္ထေဝံ- ထိုအရပ်၌သာလျှင်၊ ဝသိတွာ- နေ၍၊ တေ- ထိုမင်းတို့ကို၊ အရောဂေ-အင်အားပြည့်လာ ကျန်းမာသည်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုစေ၍၊ တေဟိ- ထိုမင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ အဘိဇ္ဇန- ကသဘာဝံ- မကွဲပြားသော သဘောရှိသော၊ မိတ္တသန္တဝံ- မိတ်ဆွေဖွဲ့ခြင်းကို၊ ကာရေတွာ၊ တေဟိ- ထိုမင်းတို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ တံ- ထိုပေါရိသာဒကို၊ ဗာရာဏသီ- သို့၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ ရဇ္ဇေ- မင်းအဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ- တည်စေ၍၊ “(တုမေ၊ အပ္ပမတ္တာ- မမေ့လျော့ကြကုန်သည်၊ ဟောထ- ဖြစ်ကြကုန်လော့”၊ ဣတိ- ဤသို့ ဆုံးမ၍၊ တေ ရာဇာနော- ထိုရာကျော်မင်းတို့ကို၊ အတ္တနော အတ္တနော- မိမိ မိမိ၏၊ နဂရံ- မြို့သို့၊ ပေသေတွာ- ပို့လွှတ်၍၊ ဣန္ဒပတ္တနဂရတော- မှ၊ အာဂတာယ- လာသော၊ အတ္တနော-

၁။ ဖာသုက၊ အရောဂ။ ။ ဤ၌ ဖာသုကဟူသည် ရာကျော်သောမင်းများ၏ လက်ဖဝါးအပြင်ကိုဖောက်၍ ကြိုးဖြင့်အသီခံရသော ဒဏ်ရာများ ပျောက်ကင်းသည်ကို ဆိုလိုသည်။ သို့ရာတွင် ထိုမင်းများ ခုနစ်ရက်တိုင်တိုင် အစာဖြတ်ခံထားရသဖြင့် အင်အားမရှိ နွမ်းရိလျက်ရှိကြသည်။ ထို့ကြောင့် ပထမရက်၊ ဒုတိယရက် နှစ်ရက်တိုင်တိုင် ဆန်ပြုတ်ရေကြည် (အဖတ်မပါ) တစ်နေ့လျှင် သုံးကြိမ်တိုက်ကျွေး၍ အင်အားကို ဖြစ်စေခဲ့သည်။ သုံးရက်မြောက်နေ့၌ကား အဖတ်ပါသော ဆန်ပြုတ်ကို တိုက်ကျွေးသည်။ ထိုအခါ မင်းများ အင်အားပြည့်ဝ ကျန်းမာလာကြသည်။ ဤကိုရည်၍ “အရောဂ”ဟုဆိုသည်။ (အကျယ်ကို ဇာ၊ဋ္ဌ၊၅၊၅၄၆ ၌ ရှုပါရန်။)

၏။ စတုရ်ဂိနိယာ- အင်္ဂါလေးပါးရှိသော၊ သေနာယ- စစ်တပ်ဖြင့်၊ ပရိဝုတော-ခြံရံလျက်၊ အတ္တဇော၊ နဂရံ- သို့၊ ဂတော- ရောက်သည်ရှိသော်၊ တုဋ္ဌပမုဒိတေန- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော၊ နာဂရဇနေန- မြို့သူမြို့သားလူအများသည်၊ သမ္ပရိဝါရိယမာနော- ကောင်းစွာထက်ဝန်းကျင်ခြံရံအပ်(ဝန်းရံအပ်) သည်ဖြစ်၍၊ အန္တေပုရံ- နန်းတွင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ မာတာပိတရော-တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ မဟာတလံ- မြတ်သောနန်းပြာသာဒ်အပြင်သို့၊ အဘိရဟိ-တက်လေပြီ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဆဒါနသာလာယော- အလှူဇရပ် ခြောက်ဆောင်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ ဒေဝသိကံ- နေ့တိုင်း၊ မဟာဒါနာနိ- အလှူကြီးတို့ကို၊ ပဝတ္တေန္တော- ဖြစ်စေလျက်၊ သီလာနိ- သီလတို့ကို၊ ပရိပူရေန္တော- ဖြည့်ကျင့်လျက်၊ ဥပေါသထံ- ဥပုသ်ကို၊ ဥပဝသန္တော- ကျင့်သုံးလျက်၊ ပါရမိယော- ပါရမီတို့ကို၊ အနုဗြူဟေသိ- တိုးပွားစေပြီ၊ တေပိ ရာဇာနော- ထိုမင်းတို့သည်လည်း၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ သြဝါဒေ- သြဝါဒ၌၊ ဌတွာ- တည်၍၊ ဒါနာဒီနိ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊ ကတွာ၊ အာယုပရိယော- သာနေ- အသက်၏ ကုန်ဆုံးရာအခါ၌၊ သဂ္ဂပုရံ- နတ်ပြည်ကို၊ ပူရယိသု- ပြည့်စေကြကုန်ပြီ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ပေါရိသာဒေါ- သည်၊ (ဣဒါနိ) အင်္ဂုလိမာလတ္ထေရော- သည်၊ အဟောသိ။ (တဒါ) ကာဠဟတ္ထိအမစ္စော- ကာဠဟတ္ထိအမတ်သည်၊ (ဣဒါနိ) သာရိပုတ္တတ္ထေရော (အဟောသိ)။ (တဒါ) နန္ဒြာဟ္မဏော- သည်၊ (ဣဒါနိ) အာနန္ဒတ္ထေရော (အဟောသိ)။ (တဒါ) ရုက္ခဒေဝတာ- သစ်ပင်စောင့်နတ်သည်၊ (ဣဒါနိ) မဟာကဿပတ္ထေရော၊ (အဟောသိ)။ (တဒါ) ရာဇာနော- ရာကျော်သောပြည်ထောင် မင်းတို့သည်၊ (ဣဒါနိ) ဗုဒ္ဓပရိသာ- မြတ်စွာဘုရား၏ ပရိသတ်တို့သည်၊ (အဟောသိ)။ တဒါ-၊ မာတာပိတရော- တို့သည်၊ ဣဒါနိ၊ မဟာရာဇကုလာနိ- မဟာ

သုတသောမမင်းမြတ်၏ အမျိုးတို့သည်၊ အဟောသုံ၊ (တဒါ) သုတသောမ
မဟာရာဇာ- သုတသောမမင်းမြတ်သည်၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော-
မြတ်စွာဘုရားသည်၊ (အဟောသိ)။

တဿ- ထိုသုတသောမမင်း၏၊ ဟေဋ္ဌာ- ဌ၊ ဂုတ္တနယေနေ-
လျှင်၊ သေသပါရမိယောပိ- သစ္စာမှ ကြွင်းသောပါရမီတို့ကိုလည်း၊ နိဒ္ဒါ-
ရေတဗ္ဗာ- ထုတ်ဆောင်ထိုက်ကုန်၏၊ တထာ- ထို့အတူ၊ အလီနသတ္တု
စရိယာဝဏ္ဏနာယ ဝိယ- အလီနသတ္တုစရိယာဝဏ္ဏနာကဲ့သို့၊ မဟာသတ္တဿ-
၏၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊ ဣတိ- တည်း။

မဟာသုတသောမစရိယာဝဏ္ဏနာ-မဟာသုတသောမမင်း၏

အကျင့်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီးပြီ။

သစ္စပါရမီ- သစ္စပါရမီသည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၁၃-သုဝဏ္ဏသာမဓရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၂၄၉။) ၁၁၁။ တေရသမေ- ၁၃ ခုမြောက်ဖြစ်သော သုဝဏ္ဏသာမ
ဓရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော)။ သာမော ယဒါ
ဝနေ အာသိန္နိ- ကား၊ ဟိမဝန္တသ္မိ- ဟိမဝန္တာတော၌၊ မိဂသမ္မတာယ
နာမ- မိဂသမ္မတာမည်သော၊ နဒိယာ- မြစ်၏၊ တီရေ- ကမ်းနား၌၊ မဟတိ-
ကြီးစွာသော၊ အရညေ- တောအုပ်၌၊ သာမော နာမ- သာမမည်သော၊
တာပသကုမာရော- ရသေ့သူငယ်သည်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ အဟောသိ-
ဖြစ်လေပြီ။ သက္ကေန အဘိနိမ္မိတောတိ- ကား၊ ဒေဝါနမိန္ဒဿ- နတ်တို့၏
အရှင်သခင်ဖြစ်သော၊ သက္ကဿ- သိကြားမင်း၏၊ ဥပဒေသသမ္ပတ္တိယာ-
ညွှန်ကြားချက်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊ ဇာတတ္တာ- မွေးဖွားလာရသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်၊ သက္ကေန- သိကြားမင်းသည်၊ နိဗ္ဗတ္တိတော- ဖြစ်စေအပ်သော၊
ဇနိတော- ဖြစ်စေအပ်သော၊ (သာမော ဌံ စပ်၊ ပါဠိတော် သာမော အာသိ၊)
တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုလတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်
ဖြစ်သောစကားတည်း၊ အတီတေ- လွန်လေပြီးသောအခါ၌၊ ဗာရာဏသီ-
တော- ဗာရာဏသီမြို့မှ၊ အဝိဒူရေ- အနီး၌၊ နဒိယာ- မြစ်၏၊ တီရေ-
ကမ်းနား၌၊ ဧကော- တစ်ရွာသော၊ နေသာဒဂါမော- တံငါရွာသည်၊
အဟောသိ- ရှိလေပြီ။ တတ္ထ- ထိုတံငါရွာ၌၊ ဇေဋ္ဌနေသာဒဿ-တံငါလူကြီး
၏၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဇာတော- မွေးဖွားလေပြီ၊ တဿ- ထိုသား၏၊
ဒုကူလောတိ- ဒုကူလဟူသော၊ နာမံ- အမည်ကို၊ အကံသု- မှည့်ကြကုန်ပြီ၊
တဿာဧဝ နဒိယာ- ထိုမြစ်၏ပင်၊ ပရတီရေပိ- ဟိုဘက်ကမ်း၌လည်း၊
ဧကော- သော၊ နေသာဒဂါမော- သည်၊ အဟောသိ။ တတ္ထ- ထိုတံငါရွာ၌၊
ဇေဋ္ဌနေသာဒဿ- ၏၊ ဓီတာ- သမီးသည်၊ ဇာတာ- ဖွားမြင်၏၊ တဿာ-
ထိုသမီး၏၊ ပါရိကာတိ- ပါရိကာဟူသော၊ နာမံ- အမည်ကို၊ အကံသု။
တေ ဥဘောပိ- ထိုနှစ်ယောက်တို့သည်လည်း၊ ဗြဟ္မလောကတော- ဗြဟ္မ
ပြည်မှ၊ အာဂတာ- ရောက်လာကြကုန်သော၊ သုဒ္ဓသတ္တာ- စင်ကြယ်သော
သတ္တဝါတို့တည်း။ ဝယပ္ပတ္တာနံ- အရွယ်သို့ရောက်ကြကုန်သော၊ တေသံ-

ထိုဒုက္ကလ ပါရိကာတို့အား၊ အနိစ္စ မာနာနယေဝ - အလိုမရှိကြကုန်ဘဲလျက်သာလျှင်၊ အာဝါဟဝိဝါဟံ - ထိမ်းမြား လက်ထပ်ခြင်းကို၊ ကရိသု - ပြုကြကုန်ပြီ၊ တေ ဥဘောပိ - ထိုဒုက္ကလ ပါရိကာ နှစ်ယောက်တို့သည်လည်း၊ ကိလေသသမုဒ္ဓံ - ကိလေသာတည်းဟူသော သမုဒ္ဓရာသို့၊ အနောတရိတွာ - မသက်ဆင်းမူ၍၊ ဗြဟ္မာနော ဝိယ - ဗြဟ္မာတို့ကဲ့သို့၊ ဧကတော - အတူ၊ ဝသီသု - နေကြကုန်ပြီ။ စ - ဆက်၊ ကိဉ္စိ - တစ်စုံတစ်ခုသော၊ နေသာဒကမ္မံ - တံငါအလုပ်ကို၊ န ကရောန္တိ - မလုပ်ကြကုန်။

အထ - ထိုအခါ၌၊ ဒုက္ကလံ - ဒုက္ကလသတို့သားကို၊ မာတာပိ - တရော - တို့သည်၊ “တာတ - ချစ်သား၊ တွံ - သည်၊ နေသာဒကမ္မံ - တံငါအလုပ်ကို၊ န ကရောသိ - မလုပ်၊ ဃရာဝါသံ - အိမ်ရာတည်ထောင်လှူဘောင်၌ နေထိုင်ခြင်းကို၊ နေဝ ဣစ္ဆသိ - အလိုမရှိသည်သာလျှင်တည်း၊ ကိ နာမ - အဘယ်မည်သောအမှုကို၊ ကရိဿသိ - ပြုလတ္တံ့နည်း”၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟံသု - ပြောကြကုန်ပြီ၊ သော - ထို ဒုက္ကလသတို့သားသည်၊ “တုမေသု - သင်တို့သည်၊ အနုဇာနန္တေသု - ခွင့်ပြုကြကုန်သည်ရှိသော်၊ (အဟံ) ပဗ္ဗဇိဿာမိ - ရသေ့ရဟန်းပြုပါအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ အာဟ။ “တေန ဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ (တွံ) ပဗ္ဗဇာဟိ - ရသေ့ရဟန်း ပြုလေလော့”၊ ဣတိ - သို့၊ (အာဟံသု၊) ဒွေပိ - ဒုက္ကလပါရိကာအားဖြင့် နှစ်ဦးသားဖြစ်ကုန်သော၊ နော - လူသားတို့သည်၊ ဟိမဝန္တံ - ဟိမဝန္တာတောသို့၊ ပဝိသိတွာ - ဝင်၍၊ ယသ္မိံ ဌာနေ - အကြင်အရပ်၌၊ မိဂသမ္မတာ နာမ - မိဂသမ္မတာမည်သော၊ နဒီ - မြစ်သည်၊ ဟိမဝန္တာတော - မှ၊ ဩတရိတွာ - သက်ဆင်း၍၊ ဂင်္ဂိ - ဂင်္ဂါမြစ်သို့၊ ပတ္တာ - ရောက်၏၊ တံ ဌာနံ - ထိုမြစ်ဆုံအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ဂင်္ဂိ - ဂင်္ဂါမြစ်ကို၊ ပဟာယ - စွန့်ခွါ၍၊ မိဂသမ္မတာဘိမုခါ - မိဂသမ္မတာမြစ်ညာသို့ရှေ့၍၊ အဘိရဟိသု - တက်သွားကြကုန်ပြီ။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ သက္ကဿ - သိကြားမင်း၏၊ ဘဝနံ - ဘုံဗိမာန်သည်၊ ဥဏှာကာရံ - ပူသောအခြင်းအရာကို၊ ဒဿေသိ - ပြုပြီ၊ သက္ကော - သိကြားမင်းသည်၊ တံ ကာရဏံ - ထို(ဒုက္ကလနှင့် ပါရိကာတို့တောထွက်လာခြင်း၏)

အကြောင်းကို၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ ဝိဿကမ္မုနာ- ဝိသကြံနုတ်သားကို၊ တသ္မိ
ဌာနေ- ထိုနေရာ၌၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းကို၊ မာပေသိ- ဖန်ဆင်းစေပြီ။
တေ- ထိုဒုက္ကလနှင့် ပါရိကာတို့သည်၊ တတ္ထ- ထိုသင်္ခမ်းကျောင်းသို့၊
ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ပဗ္ဗဇိတွာ- ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ သက္ကဒတ္တိယေ- သိကြားမင်း
သည်ပေးအပ်သော၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ကာမာဝစရမေတ္တံ^၁-
ကာမာဝစရမေတ္တာကို၊ ဘာဝေတွာ- ပွားများ၍၊ ပဋိဝသီသု- နေကြကုန်ပြီ၊
သတ္တောပိ- သိကြားမင်းသည်လည်း၊ တေသံ- ထိုဒုက္ကလနှင့် ပါရိကာတို့၏၊
ဥပဋ္ဌာနံ -ခ၊စားရာဖြစ်သော အရပ်သို့၊ အာဂစ္ဆတိ- လာ၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၅၀။) သော- ထိုသိကြားမင်းသည်၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ “တေသံ-
ထိုဒုက္ကလနှင့် ပါရိကာတို့၏၊ စက္ခု- မျက်စိတို့သည်၊ ပရိဟာယိဿန္တိ-
ဆုတ်ယုတ်ကုန် (ကွယ်ကုန်)လတ္တံ့။” ဣတိ- သို့၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ ဥပသင်္က-
မိတွာ- ထိုသူတို့ထံ ချဉ်းကပ်၍၊ “ဘန္တေ- အရှင်တို့၊ ဝေါ- သင်တို့၏၊
စက္ခုနံ- မျက်စိတို့၏၊ အန္တရာယော- အန္တရာယ်သည်၊ ပညာယတိ- ထင်၏၊
ပဋိဇ္ဇေနကံ- လုပ်ကျွေးမွေးမြူမည်ဖြစ်သော၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ လဒ္ဓံ- ရခြင်း
ငှာ၊ ဝဋ္ဋတိ- သင့်၏၊ တုမှာကံ- သင်တို့၏၊ သုဒ္ဓမ္မိတ္တတံ- ကိလေသာမန္တယ်
စင်ကြယ်သောစိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ (အဟံ) ဇာနာမိ- သိပါ၏၊ တသ္မာ-

၁။ ကာမာဝစရမေတ္တံ။ ။ ကာမာဝစရမိတ္တေန သမ္ပယုတ္တာ မေတ္တာ ကာမာဝစရ-
မေတ္တာ၊ ကာမာဝစရစိတ်နှင့် ယှဉ်တွဲဖြစ်သော မေတ္တာ (အဒေါသ စေတသိက်)ကို
“ကာမာဝစရမေတ္တာ”ဟု ခေါ်သည်။ ကာမာဝစရစိတ်ဟု ဆိုသော်လည်း ကာမာဝစရ
စိတ်အားလုံးကို ဆိုလိုသည် မဟုတ်ပါ။ မေတ္တာ (အဒေါသ စေတသိက်)သည်
သောဘနသာဓာရဏ စေတသိက်ဖြစ်၍ ယင်းနှင့်ယှဉ်တွဲဖြစ်ပေါ်နိုင်သည့် ကာမာဝစရ
သောဘနစိတ်ကိုသာ ဤနေရာ၌ ယူရမည်။ ယင်းကာမာဝစရ သောဘနစိတ်တွင်လည်း
မေတ္တာပွားများသူ ဒုက္ကလနှင့် ပါရိကာတို့မှာ ပုထုဇဉ်များ ဖြစ်သည့်အပြင် မိမိတို့၏
ဆန္ဒအလျောက်ပွားများခြင်းဖြစ်၍ မဟာကုသိုလ် အသင်္ခါရိကစိတ်သာ ဤနေရာနှင့်
သင့်လျော်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းကာမာဝစရကုသိုလ် အသင်္ခါရိကစိတ်လေးပါး
တစ်ပါးပါးနှင့် ယှဉ်တွဲဖြစ်သော မေတ္တာကို “ကာမာဝစရမေတ္တာ”ဟု မှတ်ပါ။

ထို့ကြောင့်၊ ပါရိကာယ- ပါရိကာ၏၊ ဥတုနိကာလ- ဥတု (ရာသီ)လာပြီး
 စအချိန်၌၊ နာဘိ- ချက်ကို၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ ပရာမသေယျာထ-
 ပွတ်သပ်ပေးကုန်ရာ၏၊ ဧဝံ- ဤသို့ပွတ်သပ်ပေးသည်ရှိသော်၊ ဝေါ- သင်တို့
 အတွက်၊ ပုတ္တော- သားသည်၊ ဇာယိဿတိ- ဖွားမြင်လတ္တံ့၊ သော- ထို
 သားသည်၊ ဝေါ- သင်တို့ကို၊ ဥပဋ္ဌဟိဿတိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးလတ္တံ့၊^{၁၁}
 ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ပြော၍၊ ပတ္တာမိ- ဖဲသွားလေပြီ။ ဒုက္ကလပဏ္ဍိတော-
 ဒုက္ကလပညာရှိသည်၊ တံ ကာရဏံ- ထိုအကြောင်းကို၊ ပါရိကာယ- ပါရိကာ
 အား၊ အာစိက္ခိတ္တာ- ပြောကြား၍၊ တဿာ- ထိုပါရိကာ၏၊ ဥတုနိကာလ-
 ဥတု(ရာသီ) လာပြီးစ အချိန်၌၊ နာဘိ- ချက်ကို၊ ပရာမသိ- ပွတ်သပ်လေပြီ၊
 တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဒေဝလောကာ-
 နတ်ပြည်မှ၊ စဝိတ္တာ- စုတေ၍၊ တဿာ- ထိုပါရိကာ၏၊ ကုစ္ဆိမိ- ဝမ်းဗိုက်၌၊
 ပဋိသန္ဓိ- ပဋိသန္ဓေကို၊ ဂဏှိ- ယူလေပြီ။ သာ- ထိုပါရိကာသည်၊
 ဒသမာသစ္စယေန- ဆယ်လလွန်သောအခါ၌၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ- ရွှေအဆင်းနှင့်
 တူသော အဆင်းရှိသော၊ ပုတ္တံ- သားကို၊ ဝိဇာယိ- ဖွားမြင်လေပြီ၊ တေနေဝ-
 ထို့ကြောင့်သာလျှင်၊ အဿ- ထိုသား၏၊ သုဝဏ္ဏသာမောတိ- သုဝဏ္ဏသာမ
 ဟူသော၊ နာမံ- အမည်ကို၊ ကရိသု- မှည့်ကြကုန်ပြီ၊ တံ- ထိုသုဝဏ္ဏသာမ
 ကို၊ အပရဘာဂေ- နောက်အဖို့(နောင်အချိန်)၌၊ ဝမိတ္တာ- ကြီးလာတိုးလာ၍၊
 သောဠသဝဿုဒ္ဓေသိကမ္ပိ- ၁၆ နှစ်အရွယ်တိုင်အောင်လည်း၊ မာတာပိ-
 တရော- မိဘတို့သည်၊ ရက္ခန္တာ- စောင့်ရှောက်ကြကုန်လျက်၊ အဿမေ-
 သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ နိသီဒါပေတွာ- နေစေ၍၊ သယမေဝ- မိဘတို့ ကိုယ်တိုင်
 သာ၊ ဝနမူလဖလာဖလတ္ထာယ- တောသစ်မြစ် သစ်သီးကြီးငယ်အလိုငှါ၊
 ဂစ္ဆန္တိ- သွားကြကုန်၏။

အထ- ထိုမှနောက်၌၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ ဝနေ- တော၌၊
 ဖလာဖလံ- အသီးကြီးငယ်ကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ နိဝတ္တိတွာ- ပြန်လာခဲ့သည်
 ရှိသော်၊ အဿမပဒတော- သင်္ခမ်းကျောင်းမှ၊ အဝိဒူရေ- မနီးမဝေးသော
 အရပ်၌၊ မေဃေ- မိုးသည်၊ ဥဋ္ဌိတေ- တက်လတ်သော်၊ ရက္ခမူလံ- သစ်ပင်

ရင်းသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝမ္မိကမတ္ထကေ- တောင်ပို့၏ထိပ်၌၊ ဌိတာနံ- တည်နေရပ်နေကုန်သော ဒုက္ကလနှင့် ပါရိကာတို့၏၊ သရီရတော- ခန္ဓာကိုယ်မှ၊ သေဒဂန္ဓမိဿကေ- ချွေးနံ့နှင့်ရောသော၊ ဥဒကေ- ရေသည်၊ တသ္မိ- ဝမ္မိကဗိလေ- ထိုတောင်ပို့တွင်း၌၊ ဌိတဿ- တည်ရှိသော၊ အာသိဝိဿဿ- မြွေဟောက်၏၊ နာသာပုဋ်- နှာခေါင်းဝသို့၊ ပဝိဋ္ဌေ- ဝင်သည်ရှိသော်၊ အာသိဝိသော- မြွေဟောက်သည်၊ ကုဇ္ဈိတွာ- အမျက်ထွက်၍၊ နာသာဝါ- တေန- နှာခေါင်းလေဖြင့်၊ ပဟရိ- မှုတ်လိုက်လေပြီ။ ဒွေ- နှစ်ယောက်ကုန်သော ရသေ့တို့သည်၊ အန္ဓာ- ကန်းကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ ပရိဒေဝမာနာ- ငိုကြွေးကြကုန်လျက်၊ ဝိရဝိသု- မြည်တမ်းကြကုန်ပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသုဝဏ္ဏသာမသည်၊ “မမ- ငါ၏၊ မာတာ- ပိတရော- မိဘတို့သည်၊ အတိစိရာယန္တိ- အလွန်ကြာနေကြကုန်၏၊ တေသံ- ထိုမိဘတို့၏၊ ပဝတ္ထိ- ဖြစ်ပုံအကြောင်းကား၊ ကာ နုခေါ- အဘယ်ပါနည်း၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ပဋိမဂ္ဂံ- ရင်ဆိုင်ခရီးကို၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ အကာသိ- ပြုလေပြီ။ တေ- ထိုမိဘတို့သည်၊ တဿ- ထိုသုဝဏ္ဏသာမ၏၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ သဗ္ဗာနိတွာ- ကောင်းစွာမှတ်မိ၍၊ ပဋိသဒ္ဓံ- တုံ့ပြန်သောအသံကို၊ ကတွာ၊ ပုတ္တသိနေဟေန- သား၌ချစ်ခြင်းဖြင့်၊ “တာတ သာမ- ချစ်သားသာမ၊ ဣဓ- ဤအရပ်၌၊ ပရိပန္နော- အနှောင့်အယှက်ဘေးရန်သည်၊ အတ္ထိ၊ မာ အာဂမိ- မလာလင့်၊” ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ- ပြောဆို၍၊ သဒ္ဓါနုသာရေန- အသံသို့အစဉ်လျှောက်သဖြင့်၊ သယမေဝ- မိမိတို့အလိုလိုသာလျှင်၊ သမာဂမိသု- ပေါင်းဆုံမိကြကုန်ပြီ။ သော- ထိုသုဝဏ္ဏသာမသည်၊ “ကေန ကာရဏေန- အဘယ်အကြောင်းကြောင့်၊ ဝေါ- သင်တို့၏၊ စက္ခုနိ- မျက်စိတို့သည်၊ ဝိနဋ္ဌာနိ- ပျက်စီးကြကုန်သနည်း၊” ဣတိ- သို့၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေးခြင်းကြောင့်၊ “တာတ- ချစ်သားသာမ၊ မယံ- ငါတို့သည်၊ န ဇာနာမ- မသိကြကုန်၊ ဒေဝေ- မိုးသည်၊ ဝဿန္တေ- ရွာသည်ရှိသော်၊ ရုက္ခမူလေ- သစ်ပင်ရင်း၌၊ ဝမ္မိကမတ္ထကေ- တောင်ပို့အထက်၌၊ ဌိတာ- ရပ်နေကြပါကုန်၏၊ အထ- ထိုအခါ၌၊ န

ပဿာမ- မမြင်ကြကုန်”။ ဣတိ- သို့၊ ဂုတ္တမတ္တေ ဧဝ- ဆိုအပ်ခါမျှ၌ သာလျှင်၊ “တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ အာသိဝိသေန- မြွေဟောက်သည်၊ ဘဝိ- တဗ္ဗ- ရှိသည်ဖြစ်ရာ၏၊ တေန- ထိုမြွေဟောက်သည်၊ ကုဒ္ဒေန-စိတ်ဆိုး သဖြင့်၊ နာသာဝါတော- နှာခေါင်းလေကို၊ ဝိဿဋ္ဌော- လွှတ်အပ်မှုတ်အပ် သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့”။ ဣတိ- သို့၊ အညာသိ- သိလေပြီ။

အထ- အကျိုးအကြောင်း သိရှိပြီးရာ ထိုအခါ၌၊ “မာ စိန္တယိတ္ထ- ထိုထိုဤဤ မကြံစည်ကြကုန်လင့်၊ အဟံ- သည်၊ ဝေါ- သင်တို့ကို၊ ပဋိဇ္ဇေဂ္ဂိဿာမိ- ပြုစုလုပ်ကျွေးပေအံ့”။ ဣတိ- ဤသို့ပြောဆို၍၊ မာတာ- ပိတရော- တို့ကို၊ အဿမံ- သင်္ခမ်းကျောင်းသို့၊ နေတွာ- ခေါ်ဆောင်၍၊ တေသံ- ထိုမျက်မမြင်မိဘတို့အတွက်၊ ရတ္တိဋ္ဌာနာဒိဝါဋ္ဌာနဒိသဉ္စရဏဋ္ဌာနေ- ညဉ့်နေရာ နေနေရာအစရှိသော ပတ်ဝန်းကျင်အရပ်မျက်နှာ လှည့်လည်ရာ အရပ်၌၊ ရဇ္ဈကေ- ကြီးငယ်တို့ကို၊ ဗန္ဓိ- ဖွဲ့ချည်ထားလေပြီ။ တတော- ထိုမျက်စိ ကွယ်ရာအခါမှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ တေ- ထိုမိဘတို့ကို၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ ဝနမူလဖလာဖလာနိ- တောသစ်မြစ် သစ်သီး ကြီးငယ်တို့ကို၊ အာဟရတိ- ဆောင်ယူ၏၊ ပါတောဝ- နံနက် စောစောကပင်၊ ဝသနဋ္ဌာနံ- နေရာအရပ်ကို၊ သမ္ပန္နတိ- တံမြက်လှည်း၏၊ ပါနီယံ- သောက်ရေကို၊ အာဟရတိ၊ ပရိဘောဇနီယံ- သုံးရေကို၊ ဥပဋ္ဌာပေတိ- တည်ထား၏၊ ဒန္တကဋ္ဌမုခေါဒကာနိ- ဒန်ပူ (သွားတိုက်တံ) မျက်နှာသစ်ရေကို၊ ဒတွာ- ပေး၍၊ မဓုရဖလာဖလံ- ချိုသော သစ်သီး ကြီးငယ်တို့ကို၊ ဒေတိ- ပေး၏။ တေဟိ- ထိုမိဘတို့သည်၊ မုခေ-ပါးစပ်ကို၊ ဝိက္ခာလိတေ- ဆေးကြောအပ်ပြီးသော်၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ- စား၍၊ မာတာပိတရော- တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ တေသံ-ထိုမိဘနှစ်ပါး တို့၏၊ အဝိဒူရေယေဝ- မနီးမဝေးသောအရပ်၌သာလျှင်၊ “ဣမေ- ဤမိဘနှစ်ပါးတို့သည်၊ ကိ- အဘယ်အရပ်ကို၊ အာဏာပေန္တိ န ခေါ- စေခိုင်းကြဦးမည်နည်း”။ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ အစ္ဆတိ- နေ၏။ စ- ဆက်၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ မေတ္တံ- မေတ္တာကို၊ ဗဟုလံ- များစွာ၊

အကာသိ- ပွားများလေပြီ၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း
သာမသတို့သားအား၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ အပ္ပဋ္ဌိက္ကုလ- မစက်ဆုပ်
မမုန်းတီးကြကုန်သည်၊ ဝါ- နှစ်သက်ကြကုန်သည်၊ အဟောသုံ။
(အပ္ပဋ္ဌိက္ကုလာတိ န ပဋ္ဌိက္ကုလာ၊ မနာပါ မနောဟရတိ အတ္ထော။ ဥဒါန၊
ဋ္ဌ။ ၁၆၆။) စ- ဆက်၊ အဿ- အား၊ သတ္တာ- တို့သည်၊ အပ္ပဋ္ဌိက္ကုလ-
ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ ယထာ- ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ သတ္တာနံ-
သတ္တဝါတို့အား၊ သော ဗောဓိသတ္ထော- ထိုဘုရားအလောင်းသာမသတို့သား
သည်၊ အပ္ပဋ္ဌိက္ကုလော- မစက်ဆုပ် မမုန်းတီးသည်၊ ဝါ- နှစ်သက်သည်၊
(အဟောသိ)။ ဧဝံ- ဤသို့၊ သော- ထိုဘုရားအလောင်း သာမသတို့သား
သည်၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- နေတိုင်း နေတိုင်း၊ ဖလာဖလတ္တာယ- သစ်သီး
ကြီးငယ် အကျိုးငှာ၊ အရညံ- တောသို့၊ ဂစ္ဆန္တောပိ- သွားသော်လည်းကောင်း၊
အာဂစ္ဆန္တောပိ- ပြန်သော်လည်းကောင်း၊ မိဂဂဏပရိဂုတော ဧဝံ- သမင်
အပေါင်း ခြံရံလျက်သာလျှင်၊ အဟောသိ- ဖြစ်လေပြီ။ သီဟဗျူဂါဒိ-
ဝိပက္ခသတ္တာပိ- ခြင်္သေ့၊ ကျားအစ ရှိကုန်သော ဆန့်ကျင်ဘက်သတ္တဝါတို့
သည်လည်း၊ တေန- ထိုဘုရားအလောင်း သာမသတို့သားနှင့်၊ သဒ္ဓိ-
အတူတကွ၊ အတိဝိယ- အလွန်လျှင်၊ ဝိဿတ္တာ- အကျွမ်းဝင်ကြကုန်၏။
ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း သာမသတို့သား၏၊ မေတ္တာန-
ဘာဝေန- မေတ္တာစွမ်းအားကြောင့်၊ ဝသနဌာနေ- နေရာအရပ်၌၊ အညမညံ-
အချင်းချင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတာ- တိရစ္ဆာန်တို့သည်၊ မုဒုစိတ္တတံ- နူးညံ့သော
စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ ပဋိလဘိသု- ရကြကုန်ပြီ၊ ဣတိ- ဤသို့၊ သော-
ထိုဘုရားအလောင်း သာမသတို့သားသည်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါ
တို့၌၊ မေတ္တာနဘာဝေန- မေတ္တာစွမ်းအားကြောင့်၊ အဘီရု- မကြောက်သည်၊
အနုတြာသီ- မထိတ်လန့်သည်၊ ဗြဟ္မာ ဝိယ- ဗြဟ္မာကဲ့သို့၊ အဝေရော-
ရန်မရှိသည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ ဝိဟာသိ- နေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ပဝနေ
သီဟဗျူဓေ စ၊ မေတ္တာယ မုပနာမယိ” နှိ အာဒိ- ဤသို့အစရှိသည်ကို၊
ဝုတ္တံ- မိန့်အပ်ပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၅၁။) တတ္ထ - ထိုပဝနေအစရှိသော စကားရပ်၌၊ မေတ္တာယမုပနာ-
မယိန္တိ - မေတ္တာယမုပနာမယိဟူသောပါဌ်၌၊ (သမာဓိနိဝိဇ္ဇော - အကြုံးဝင်
သော၊) မ ကာရော - မ အက္ခရာသည်၊ ပဒသန္တိကရော - ပုဒ်တို့၏ ဆက်စပ်
ခြင်းကိုပြုတတ်သော အက္ခရာတည်း။ မေတ္တာဘာဝနာယ - မေတ္တာဘာ
ဝနာဖြင့်၊ ကုရူရ ကမ္မန္တေ - ကြမ်းတမ်းသောအမှုကို ပြုကြကုန်သော၊ သီဟ -
ဗျဇ္ဈပိ - ခြင်္သေ့ကျားတို့ကိုလည်း၊ ဖရိ - ဖြန့်ခဲ့ပြီ၊ ဝါ - လွမ်းခြုံခဲ့ပြီ။
သေသသတ္တေ - ခြင်္သေ့ကျားမှ ကြွင်းသောသတ္တဝါတို့ကို၊ (ဖရဏေ - ဖြန့်ခြင်း
၌၊) ပဂေဝ - အဘယ်မှာလျှင် ဆိုဖွယ်ရာရှိပါတော့အံ့နည်း။ (ဖရတိ ဧဝ -
မုချကိန်းသေ ဖြန့်ကျက်နိုင်သည်သာတည်း။) ဣတိ - ဤကား၊ အဓိပ္ပါယော -
အဓိပ္ပါယ်တည်း။ အထဝါ - တစ်နည်းကား၊ ဧတေန - ဤမေတ္တာဘာဝနာ
ဓမ္မဖြင့်၊ မေတ္တာ - မေတ္တာသည်၊ အယတိ ပဝတ္တတိ - ဖြစ်တတ်၏၊ ဣတိ -
ဤသို့ မေတ္တာဖြစ်ခြင်း၏အကြောင်း (မေတ္တာဖြစ်ကြောင်း) ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊
(သော မေတ္တာဘာဝနာဓမ္မော - ထိုမေတ္တာဘာဝနာဓမ္မသည်၊) မေတ္တာယော -
မေတ္တာယမည်၏။ မေတ္တာဘာဝနာ - မေတ္တာကိုဖြစ်စေတတ် မေတ္တာကို

၁။ မေတ္တာယမုပနာမယိ။ ။ ပဌမနည်းအလို မေတ္တာယ ၌ “အာယ”သည် နာ
ဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း။ မေတ္တာ+နာ။ ယင်း နာ ဝိဘတ်ကို အာယပြု။ အဘိ
ဓေယျတ္ထမှာ မေတ္တာဘာဝနာ ဖြစ်သည်။ မေတ္တာယ+ဥပနာမယိ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု။
“မ”ကား အာဂုံတည်း။ အဋ္ဌကထာဆရာ ဒုတိယနည်းအလိုမှာ ယင်းမေတ္တာယ၌
အာယသည် ဝိဘတ်၏ ကာရိယ “အာယ”မဟုတ်၊ “အာယ”သဒ္ဒါ ဖြစ်သည်။
မေတ္တာ+အာယ နှစ်ပုဒ်တွဲစပ်ထားသည်။ ထိုတွင် အာယ၌ ✓လု+ဏ တည်း။ လု-
ကို ဧ- ပြု၊ ဧ- ကို အယ- ပြု၊ ဏ-အနုဗန်ကြောင့် အ-ကို အာ-ဝုဒ္ဓိပြု၊ ဏ-
အနုဗန်ချေ၍ “အာယ”ဟု ဖြစ်သည်။ အယတိ ပဝတ္တတိ ဧတေနာတိ အာယော၊
မေတ္တာယ အာယော မေတ္တာယော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ မေတ္တာ၏ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း
မေတ္တာပွားများမှု ‘မေတ္တာဘာဝနာ’ပင်တည်း။ မေတ္တာယ မုပနာမယိ ၌ မေတ္တာယံ
+ ဥပနာမယိ ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု “မ”ကား နိဂ္ဂဟိတ်၏ ကာရိယတည်း။ ဤသို့ အဋ္ဌ
ကထာနှစ်နည်း ဖွင့်ပြရာတွင် နှစ်နည်းစလုံး၌ အဘိဓေယျတ္တတူသည်။ အဘိဓာနတ္ထ
(သဒ္ဓါပိုင်းဆိုင်ရာ)သာ ကွာခြားသည်။

တိုးပွားစေတတ်သော တရားကို၊ (လတ္တံတိ- ရအပ်၏။) တံ မေတ္တာယံ-
 ထိုမေတ္တာဖြစ်ပေါ်ကြောင်း မေတ္တာဘာဝနာတရားကို၊ ဥပနာမယိ- အနီးသို့
 ညွှတ်စေပြီ။ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ အနောဓိသော- အကန့်အသတ်
 မထားသောအားဖြင့်၊ ဥပနေသိ- အနီးသို့ဆောင်ပြီ။ “သီဟဗျဇ္ဈဟိ”တိပိ-
 သီဟဗျဇ္ဈဟိဟူ၍လည်း၊ ပါဌော- ပါဌ်ရှိသေး၏။ တဿ- ထိုပါဌ်၏။
 အတ္ထော- အနက်ကို၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ ကေဝလံ-
 အဖော်မဖက် သက်သက်၊ အဟမေဝ- ငါတစ်ယောက်တည်းသာ၊ ပဝနေ-
 တောအုပ်ကြီး၌၊ ဝိဟရာမိ- နေသည်ကား၊ န- မဟုတ်ပါ၊ အထ ခေါ-
 အဟုတ်သော်ကား၊ ပဝနေ- တောအုပ်ကြီး၌၊ ယသ္မိ မဟာဝနေ- အကြင်
 ဟိမဝန္တာတောကြီး၌၊ သီဟဗျဇ္ဈဟိ- ခြင်္သေ့ကျားတို့နှင့်၊ (သဒ္ဓိ- အတူ၊)
 တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဝိဟရာမိ- နေ၏၊ တတ္ထ- ထိုငါနေရာ
 တောအုပ်၌၊ သီဟဗျဇ္ဈဟိ- တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ အဟံ၊ သတ္တေသု- တို့၌၊
 မေတ္တံ- မေတ္တာစိတ်ကို၊ ဥပနာမေသိ- ညွှတ်စေပြီ။ ဟိ- မှန်၏၊ တဒါ-
 ၌၊ သီဟဗျဇ္ဈပါပိ- ခြင်္သေ့ကျားတို့သည်လည်း၊ မမ- ငါ၏၊ အာနုဘာဝေန-
 မေတ္တာစွမ်းအားကြောင့်၊ သတ္တေသု- တို့၌၊ မေတ္တစိတ္တတံ- မေတ္တာစိတ်
 ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိလဘိသု- ရရှိကြကုန်ပြီ။ ဣတရေ- ခြင်္သေ့ကျားမှ
 အခြားကုန်သော၊ သတ္တာ- သတ္တဝါတို့သည်၊ (မေတ္တစိတ္တတာယ- မေတ္တာ
 စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပဋိလဘာနေ- ရခြင်း၌၊) ပဂေဝ- အဘယ်မှာလျှင်
 ဆိုဖွယ်ရာရှိပါတော့အံ့နည်း၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပါယ်ကို၊ ဒသေတိ-
 ပြ၏။

၁၁၂။ ပသဒမိဂဝရာဟေဟိတိ- ကား၊ ပသဒမိဂေဟိ စေဝ-
 သမင်ပြောက်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝနသူကရေဟိ စ- တောဝက်တို့ဖြင့်
 လည်းကောင်း။ ပရိဝါရေတွာတိ- ကား၊ ဧတေဟိ- ဤသတ္တဝါတို့သည်၊
 အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ပရိဝါရိတံ- ထက်ဝန်းကျင်မှခြံရံအပ်သည်ကို၊
 ကတွာ- ပြု၍၊ တသ္မိ အရညေ- ထိုတောအုပ်၌၊ ဝသိ- နေပြီ။

၁၁၃။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ မေတ္တာဘာဝနာယ- မေတ္တာဘာဝနာဖြင့်၊ လဒ္ဓံ- ရအပ်သော၊ အာနိသံသံ စ- အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ တဿ- ထိုမေတ္တာဘာဝနာ အာနိသံသ၏၊ မတ္ထကပ္ပတ္တိဉ္စ- အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဒဿေတုံ- ပြခြင်းငှါ၊ “န မံ ကောစိ ဥတ္တသတိ”တိ- ဟူသော၊ ဩသာန- ဂါထံ- အဆုံးဂါထာကို၊ အာဟ။ တဿ- ထိုအဆုံးဂါထာပါ၌၏။ အတ္ထော- အနက်ကား၊ သသဗိဠာရာဒိကော- ယုန်၊ ကြောင်အစရှိသော၊ ဘီရကဇာ- တိကော- ထိတ်လန့်တတ်သော သဘောရှိသော၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ် ယောက်သော၊ သတ္တောပိ- သတ္တဝါသော်မှလည်း၊ မံ- ငါ့ကို၊ န ဥတ္တသတိ- မထိတ်လန့်၊ န ဥဗ္ဗိန္ဒေတိ- မကြောက်ရွံ့၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ သီဟဗျူဂါဒိတိရစ္ဆာနတော- ခြင်္သေ့၊ ကျား အစရှိ သော တိရစ္ဆာန်လည်းကောင်း၊ ယက္ခာဒိအမနုဿတော- ဘီလူးအစရှိသော လူသားမဟုတ်သူလည်းကောင်း၊ လုဒ္ဒလောဟိတပါဏိမနုဿတော- ကြမ်း တမ်းသော လက်၌သွေးစွန်းသော လူလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ကုတောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သတ္တဝါမှလည်း၊ န ဘယာမိ- မကြောက်၊ ကဿာ- အဘယ်ကြောင့်နည်း? ယဿာ- အကြင်ကြောင့်၊ မေတ္တာဗလေန- မေတ္တာစွမ်းအားသည်၊ ဥပတ္တဒ္ဓေါ- ထောက်ပံ့အပ်သည် ဖြစ်၍၊ စိရကာလံ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ဘာဝိတာယ- ပွားများ အပ်သော၊ မေတ္တာပါရမီတာယ- မေတ္တာပါရမီ၏၊ အာနုဘာဝေန- စွမ်းအား သည်၊ ဥပတ္တမ္ဘိတော- ထောက်ပံ့အပ်သည်ဖြစ်၍၊ တဿိ ပဝနေ- ထိုတော အုပ်၌၊ တဿိ မဟာရညေ- ထိုတောအုပ်၌၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ရမာမိ အဘိရမာမိ- မွေ့လျော်ပါ၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်တည်း။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ (ဣတိတစ်လုံးအကျေကြံ၊ ပြန်အုပ်ပေး။) သေသံ- ကြွင်းသောအစီအရင်သည်၊ သုဝိညေယျမေဝ- သိလွယ်သည်သာလျှင်တည်း၊ တစ်နည်း- သေသံ- ကို၊ သုဝိညေယျ မေဝ- လွယ်ကူသဖြင့် သိအပ်သည် သာလျှင်တည်း။

(၄။ ၂၅။) ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း သာမသည်၊ သဗ္ဗသတ္တော- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ မေတ္တာယန္တော- မေတ္တာကို ဖြစ်စေလျက်လည်းကောင်း၊ ဝါ- မေတ္တာပွားများလျက်လည်း ကောင်း၊ (မေတ္တာ+အာယ+အန္တ။ **မေတ္တာယန္တော**တိ မေတ္တံ ကရောန္တော မေတ္တံ ဘာဝေန္တောတိ အတ္ထော။ ဝိသုဒ္ဓိ၊ ဋီ၊ ၁၊ ၃၅။) မာတာပိတရော- တို့ကို၊ သာဓုကံ- ကောင်းမွန်စွာ၊ ပဋိဇ္ဇေန္တော စ- ပြုစု မွေးမြူလျက်လည်းကောင်း၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ အရညတော- တောမှ၊ မရုရဖလာဖလံ- ချိုသော အသီးကြီးငယ်ကို၊ အာဟရိတွာ- ယူဆောင်၍၊ အဿမေ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌၊ ဌပေတွာ- ထား၍၊ မာတာပိတရော- တို့ကို၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ “ပါနီယံ- သောက်ရေကို၊ အာဒါယ- ယူ၍၊ (ခပ်၍) အာဂမိဿာမိ- ပြန်လာပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ မိဂဂဏပရိဝုတော- သမင်အပေါင်းခြံရံလျက်၊ ဒွေ မိဂေ- သမင်နှစ်ကောင်တို့ကို၊ ဧကတော- တစ်ပေါင်းတည်း အတူအညီ၊ ကတွာ- ပြု၍၊ တေသံ- ထိုသမင်နှစ်ကောင်တို့၏၊ ပိဋ္ဌိယံ- ကျောက်ကုန်း ပေါ်၌၊ ပါနီယဃဋ္ဌံ- သောက်ရေအိုးကို၊ ဌပေတွာ- တင်ထား၍၊ ဟတ္ထေန- လက်ဖြင့်၊ ဂဟေတွာ- ကိုင်၍ (ထိန်း၍)၊ နဒီတိတ္ထံ- မိဂသမ္မတာဖြစ်ဆိပ်သို့၊ အဂမာသိ- သွားလေပြီ။ တသ္မိံ သမယေ- ထိုအခါ၌၊ ဗာရာဏသီယံ- ဗာရာဏသီမြို့၌၊ ပိဋ္ဌိယက္ခော နာမ- ပိဋ္ဌိယက္ခမည်သော၊ ရာဇာ- မင်းသည်၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေသိ- ပြုစေပြီ။ သော- ထိုမင်းသည်၊ မိဂမံသ- လောဘေန- သမင်အသားကို လိုချင်သောကြောင့်၊ မာတရံ- မယ်တော်ကို၊ ရန္တံ- နိုင်ငံကို၊ ပဋိစ္ဆာပေတွာ- (ပတိ+ဣသု+ဏာပေ+တွာ)- နှစ်သက်စေ၍၊ ဝါ- လက်ခံ (ခံယူ)စေ၍၊ (ပဋိစ္ဆာပေတွာတိ သမ္ပဋိစ္ဆန္တံ ကာရေတွာ။ အံ၊ ဋီ၊ ၂၊ ၁၇၃။) သန္နဒ္ဒပဉ္စာဝုဓော- ဖွဲ့ချည်အပ်သော လက်နက် ငါးမျိုးရှိသည်

၁။ ပဉ္စာဝုဓေ။ ။ ပဉ္စ+အာဝုဓေ။ လက်နက်ငါးမျိုး။ စစ်လက်နက် ငါးမျိုးကို ဆိုလို သည်။ ယင်းတို့မှာ ဇာ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉။ ၌ ဓန= လေး၊ ခဂ္ဂ= သန်လျက်၊ ကဏယ= သံစူး၊ မုဂ္ဂရ= တင်းပုတ်၊ ကုန္တ= လှံ ဖြစ်ကြောင်း ပြဆိုသည်။ ဇာတ်ဋီသစ်၌ ဓန= လေး၊ မုဂ္ဂရ= တင်းပုတ်၊ အသိ= သန်လျက်၊ လဂုလ= ဆောက်ပုတ်၊ ကုန္တ= လှံဟု

ဖြစ်၍၊ ဟိမဝန္တံ- ဟိမဝန္တာတောသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ မိဂေ-
 သားကောင်တို့ကို၊ ဝမိတွာ- သတ်၍၊ မံသံ- အသားကို၊ ခါဒိတွာ- ခဲစား၍၊
 စရန္တော- လှည့်လည်သည်ရှိသော်၊ မိဂသမ္မတံ- မိဂသမ္မတာ မည်သော၊
 နဒိ- မြစ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ အနုပုဗ္ဗေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ (အစဉ်အတိုင်း)၊
 သာမဿ- ဘုရားအလောင်းသာမ၏၊ ပါနီယဂဟဏတိတ္ထံ- ရေခပ်ဆိပ်သို့၊
 ပတ္တော- ရောက်သည်ဖြစ်၍၊ မိဂပဒဝလဉ္စ- သမင်ခြေရာကို၊ ဒိသွာ-
 မြင်၍၊ ဂစ္ဆန္တော- သွားစဉ်၊ တံ- ထိုဘုရားအလောင်း သာမကို၊ တထာ-
 ထိုအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (သမင်များခြံရံပြီး သမင်နှစ်ကောင်၏ ကျောကုန်း
 ပေါ်တွင် ရေအိုးတင်ကာ ရေခပ်လာသည့်အခြင်းအရာဟူလို။) ဂစ္ဆန္တံ-
 သွားနေသည်ကို၊ ဒိသွာ- မြင်၍၊ မယာ- ငါသည်၊ ဧတ္တကံ ကာလံ- ဤ
 မျှလောက်သော ကာလပတ်လုံး၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝိစရန္တော- လှည့်လည်သွား
 လာသော၊ မနုဿော- လူကို၊ န ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗော- မမြင်အပ်ဖူး။ ဧသ= ဧသော-
 ဤသူသည်၊ ဒေဝေါ န ခေါ -နတ်လေလော၊ နာဂေါ န ခေါ- နဂါးလေ
 လော၊ အဟံ၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- အနီးသို့ချဉ်းကပ်၍၊ သစေ ပုစ္ဆိဿာမိ-
 အကယ်၍ မေးမြန်းငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့မေးသည် ရှိသော်၊)
 သဟဿာ- အဆောတလျင်၊ (ရုတ်တရက်)၊ ပက္ကမေယျ- ဖဲခွာသွားရာ၏၊
 ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အဟံ၊ ဧတံ- ဤသူကို၊ ဝိဇ္ဈိတွာ- မြားဖြင့် ပစ်ဖောက်၍၊
 ဒုဗ္ဗလံ- အားနည်းသည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ပုစ္ဆေယျံ-မေးရပါမူကား၊
 ယန္တုန- ကောင်းလေစွ၊ ဣတိ- သို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ မဟာသတ္တံ-
 ဘုရားအလောင်းသာမကို၊ (ဝိဇ္ဈိ ဌံ စပ်) နတွာ- ရေချိုးပြီး၍၊ ဝါကစီရံ-
 လျှော်တေအဝတ်ကို၊ နိဝါသေတွာ- ဝတ်၍၊ အဇိနစမ္ပံ- သစ်နက်ရေအခင်းကို၊
 ဧကံသံ- လက်ဝဲတစ်ဖက် ပခုံးထက်၌၊ ကရိတွာ-တင်သည်ကို ပြု၍၊

ငါးမျိုး ပြဆိုသည်။ သံ၊ ဋီ၊ ၂။ ၃၈၀ ၌ကား- အသိ= သံလျက်၊ ဓနု= လေး၊ ဂဒါ= တင်းပုတ်၊ အယသင်္ကံ= သံစူး၊ စက္ကံ= စက်လက်နက်ဟု ငါးမျိုးပြဆိုသည်။ မိလိန္ဒ။
 ၃၂၂ ၌မူ- ဓနု= လေး၊ သတ္တိ= လှံ၊ ကဏယ= သံစူး၊ ခဂ္ဂ= သံလျက်၊ ဆုရိကာ= ဓားမြှောင် ဟု ငါးမျိုးပြဆိုသည်။

ပါနီယဃဋ္ဌ- သောက်ရေအိုးကို၊ ပူရေတွာ- ရေဖြည့်၍၊ ဥက္ခိပိတွာ- မြှောက်ချီ၍၊ ဝါမံသကုဋေ- လက်ဝဲပခုံးစွန်း၌၊ ဌပနကာလေ- ထားရာ အခါ၌၊ “ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ တံ- ထိုသူကို၊ ဝိဇ္ဈိတုံ- မြားဖြင့်ပစ်ဖောက် ခြင်းငှာ၊ သမယော- အခါတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဝိသပီတေန- အဆိပ်သောက်အပ်သော၊ ဝါ- အဆိပ်လူးသော၊ သရေန- မြားဖြင့်၊ ဒက္ခိဏ- ပသေ- လက်ယာနံပါး၌၊ ဝိဇ္ဈိ- ပစ်ဖောက်လေပြီ။ သရော- မြားသည်၊ ဝါမပသေန- လက်ဝဲနံပါးဖြင့်၊ နိက္ခမိ- ထွက်လေပြီ။ တဿ- ထိုဘုရား အလောင်းသာမ၏၊ ဝိဒ္ဓဘာဝံ- မြားမှန်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဥတွာ-သိ၍၊ မိဂဂဏော- သားကောင်သမင်အပေါင်းသည်၊ ဘီတော- ကြောက်လန့်သည် ဖြစ်၍၊ ပလာယိ- ပြေးလေပြီ။ ပန- ဆက်၊ သာမပဏ္ဍိတော- ဘုရား အလောင်းသာမပဏ္ဍိတ်သည်၊ (တွာပစ္စယန္တပုဒ်များနှင့် အာဟတွင် စပ်၊) ဝါ-ကို၊ (ဝိဒ္ဓေါပိ ၌ စပ်၊) ဝိဒ္ဓေါပိ- မြားစူးဝင်အပ်ပါသော်လည်း၊ ပါနီယဃဋ္ဌ- ကို၊ ယထာ ဝါ တထာ ဝါ- ဟူးဟူးငြားငြားသောအခြင်း အရာအားဖြင့်၊ ဝါ- ဖြစ်ကတတ်ဆန်း၊ အနဝသုမ္ဘေတွာ- မပုပ်ခတ်မိစေမူ၍၊ (မထိခိုက်စေမူ၍)၊ သတိ- သတိကို၊ ပစ္စုပ္ပန္တပေတွာ- ရှေးရှုထင်စေ၍၊ သဏိကံ- ဖြည်းဖြည်း၊ သြတာရေတွာ- အောက်သို့ချ၍၊ ဝါလုကံ- သဲကို၊ ဗျူဟိတွာ- စု၍၊ ဒိသံ- အရပ်မျက်နှာကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာ- ပိုင်းခြားသတ်မှတ် ၍၊ မာတာပိတူနံ-တို့၏၊ ဝသနဌာနဒိသာဘာဂေန- နေရာအရပ်မျက်နှာ အဖို့ဖြင့်၊ ဝါ- ၌၊ သီသံ- ဦးခေါင်းကို၊ ကတွာ- ထားသည်ကိုပြု၍၊ နိပဇ္ဇိတွာ- လျောင်း၍၊ မုခေန- ပါးစပ်ဖြင့်၊ လောဟိတံ- သွေးကို၊ ဆဇေတွာ- စွန့်၍၊ “မမ-ငါ၏အတွက်၊ (ငါ့မှာ)၊ ကောစိ- တစ်စုံ တစ်ယောက်သော၊ ဝေရီ နာမ- ရန်သူမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ မမပိ- ငါ၏လည်း၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်၌၊ ဝေရံ နာမ- ဘေးရန်မည် သည်၊ နတ္ထိ၊”ဣတိ- သို့၊ ဝတွာ-ဆို၍၊ ကော န မံ ဥသုနာ ဝိဇ္ဈိ ... ကော မံ ဝိဒ္ဓါ နိလိယတိ”တိ-ဟူသော၊ ဂါထံ- ဂါထာကို၊ အာဟ- ဆိုပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ပမတ္တံ- မေတ္တာဘာဝနာပွားရန် မေ့လျော့နေသော၊ ဥဒဟာရကံ- ရေကိုဆောင်ယူနေသော၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဥသုနာ- အဆိပ်လူးသောမြားဖြင့်၊ ဝိဇ္ဇိ- ပစ်ဖောက်သူကား၊ ကော န- အဘယ်သူလေနည်း၊ (ဝိဇ္ဇိ ကို ချာတ်နာမ်ကြံ၍ပေးသည်။) ခတ္တိယောန- မင်းလေလော့၊ ဗြာဟ္မဏော န- ပုဏ္ဏားလေလော၊ ဝေဿော န- ကုန်သည်လေလော၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဝိဒ္ဓါ- မြားဖြင့်ပစ်ဖောက်၍၊ နိလီယတိ- ပုန်းနေသနည်း။

တံ- ထိုစကားကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ ရာဇာ- ပီဋိယက္ခမင်းသည်၊ “အယံ- ဤသူကို၊ ဝါ- သည်၊ မယာ- ငါသည်၊ ဝိဇ္ဇိတွာ- မြားဖြင့်ပစ်ဖောက်၍၊ ပထဝီယံ- မြေကြီး၌၊ ပါတိတောပိ- ကျစေအပ်ပါသော်လည်း၊ ဝါ- လဲကျပါသော်လည်း၊ မံ- ငါ့ကို၊ နေဝ အက္ခောသတိ- မဆဲရေး၊ န ပရိဘာသတိ- မရေရွတ်၊ မမ- ငါ၏၊ ဟဒယမံသံ- နှလုံးသားကို၊ သမ္မာ- ဟန္တော ဝိယ- ဆုပ်နယ်သကဲ့သို့၊ (သံ ✓ဗာဟ+အန္တ၊ ဗာဟ ပီဋ္ဌာကရဏေ)။ ပိယဝစနေန- ချစ်ဖွယ်သောစကားဖြင့်၊ သမုဒါစရတိ- ပြောဆို၏၊ အဿ- ထိုသူ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ ဂမိဿာမိ- သွားပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ ဥပသင်္ကမိတွာ- ချဉ်းကပ်၍၊ အတ္တာနံ စ- မိမိကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ (အာဝိကတွာ ၌ စပ်) အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ဝိဒ္ဓဘာဝံ စ- မြားဖြင့်ပစ်ဖောက် အပ်သူ၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ အာဝိကတွာ- ထင်ရှားအောင်ပြု၍၊ “တွံ- သင်သည်၊ ကော ဝါ- အဘယ်သူနည်း?၊ ကဿ- အဘယ်သူ၏၊ ပုတ္တော ဝါ- သားနည်း” ဣတိ- သို့၊ မဟာသတ္တံ- ဘုရားအလောင်းသာမကို၊ ပုစ္ဆိ- မေးပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၂၅၃။) သော- ထိုဘုရားအလောင်းသာမသည်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ သာမော နာမ- သာမမည်၏၊ ဒုက္ကလပဏ္ဍိတဿ နာမ- ဒုက္ကလပဏ္ဍိတ်မည်သော၊ နေသာဒဣသိနော- တံငါမျိုးရသေ့၏၊ ပုတ္တော- သားပါတည်း၊ (တွံ) ကိဿ ပန- အဘယ်ကြောင့်ကား၊ မံ- ငါ့ကို၊ ဝိဇ္ဇိ- ပစ်ဖောက်သနည်း?” ဣတိ- သို့၊ အာဟ- မေးပြီ၊ သော- ထိုပီဋိယက္ခမင်းသည်၊

ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ “မိဂသညာယ- သမင်အမှတ်ဖြင့်၊ အဟံ၊ ဝိဇ္ဇိ- ပြီ”၊
 ဣတိ- သို့၊ မုသာဝါဒံ- မုသားစကားကို၊ ဝတ္တာ- ဆို၍၊ “အဟံ၊ ဣမံ
 နိရာပရာမံ- ဤအပြစ်မဲ့သူကို၊ အကာရဏေန- အကြောင်းမဲ့၊ ဝဇ္ဇိ- ပစ်
 ဖောက်မိလေပြီ”၊ ဣတိ- သို့၊ အနုသောစိတ္တာ- ထပ်ခါတလဲလဲ စိုးရိမ်
 ပူပန်၍၊ ယထာဘူတံ- ဟုတ်မှန်သည်အားလျော်စွာ၊ အာဝိကတွာ- ထင်ရှား
 အောင်ပြု၍၊ တဿ- ထိုသာမ၏၊ မာတာပိတူနံ- တို့၏၊ ဝသနဌာနံ-
 နေရာအရပ်ကို၊ ပုစ္ဆိတွာ- မေး၍၊ တတ္ထ- ထိုအရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊
 တေသံ- ထိုမိဘတို့အား၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ အာဝိကတွာ၊ တေဟိ-
 ထိုမိဘတို့သည်၊ ကတပဋိသန္ဓာရော- ပြုအပ်သော နှုတ်ဆက်စကားရှိသည်
 ဖြစ်၍၊ “မယာ- ငါသည်၊ သာမော- သာမကို၊ ဝိဒ္ဓေါ- မြားဖြင့်ပစ်ဖောက်
 အပ်မိပေပြီ”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝတ္တာ- ပြောဆိုပြီးသော်၊ ပရိဒေဝေန္တေ- ငိုကြွေး
 နေကုန်သော၊ သောကသမာပန္နေ- သောကသို့ ရောက်နေကြကုန်သော၊
 တေ- ထိုမိဘနှစ်ပါးတို့ကို၊ “သာမေန- သာမသည်၊ ကတ္တဗ္ဗံ- ပြုလုပ်အပ်
 သော၊ ယံ ပရိစာရိကကမ္ဘံ- အကြင်ပြုစုလုပ်ကျွေးသောအမှုသည်၊ (အတ္ထိ)၊
 တံ- ထိုအမှုကို၊ ကတွာ၊ အဟံ၊ ဝေါ- သင်တို့အား၊ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ-
 ပြုစုလုပ်ကျွေးပါအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ သမဿာပေတွာ- သက်သာရာရစေ၍၊
 သာမဿ- သာမ၏၊ သန္တိကံ- အထံသို့၊ အာနေသိ- ခေါ်ဆောင်သွားလေပြီ၊
 တေ- ထိုမိဘနှစ်ပါးတို့သည်၊ တတ္ထ- ထိုသာမရှိရာနေရာသို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊
 နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူး အပြားပြားများစွာ၊ ပရိဒေဝိတွာ- ငိုကြွေး၍၊
 တဿ- ထိုသာမ၏၊ ဥရေ- ရင်ဘတ်၌၊ ဟတ္ထံ- လက်ကို၊ ဌပေတွာ-
 ထား၍၊ “မေ- ငါ၏၊ ပုတ္တဿ-သားသာမ၏၊ သရီရေ- ခန္ဓာကိုယ်၌၊
 ဥသုမာ- ကိုယ်ငွေ့သည်၊ ဝတ္တတေဝ- ရှိနေသေးသည်သာလျှင်တည်း၊
 ဝိသဝေဂေန- အဆိပ်အရှိန်ကြောင့်၊ ဝိသညိတံ- မေ့မြောခြင်းသို့၊ အာပန္နော-
 ရောက်သည်၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်ပေလိမ့်မည်၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
 နိဗ္ဗိသဘာဝတ္ထာယ- အဆိပ်မရှိသည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ သစ္စကိရိယံ-
 သစ္စာပြုခြင်းကို၊ ကရိဿာမ- ပြုကုန်တော့အံ့”၊ ဣတိ၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊

“မယုဉ္ဇေဝ- ငါ၏လည်းကောင်း၊ ဝါ- သည်လည်းကောင်း၊ တေ-
သင်ချစ်သားသာမ၏၊ ပိတုစ္စ- ဖခင်၏လည်းကောင်း၊ ဝါ- သည်လည်း
ကောင်း၊ ကတံ- ပြုလုပ်အပ်ခဲ့သော၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ယံ
ပုညံ- အကြင်ကုသိုလ်သည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ သဗ္ဗေန- အလုံးစုံသော၊
တေန ကုသလေန- ထိုကုသိုလ်ကြောင့်၊ သာမဿ- သာမ၏ သန္တာန်၌၊
ဝိသံ- မြားဆိပ်သည်၊ ဟညတု- ကျဆင်းပျက်ပြယ် ပျောက်ကွယ်ပါစေ
သတည်း။

ဣတိ- ဤသို့၊ မာတရာ- မိခင်ပါရိကာရသေ့မသည်လည်းကောင်း၊

“မယုဉ္ဇေဝ- ငါ၏လည်းကောင်း၊ ဝါ- သည်လည်းကောင်း၊ တေ-
၏၊ မာတုစ္စ- မိခင်၏လည်းကောင်း၊ ဝါ- သည်လည်းကောင်း၊
(ကျန်တူ)။

ဣတိ၊ ပိတရာ- ဖခင်ဒုက္ကလရသေ့သည်လည်းကောင်း၊

“အဟံ၊ ဂန္ဓမာဒနေ- ဂန္ဓမာဒနမည်သော၊ ပဗ္ဗတေ- တောင်၌၊
စိရရတ္တနိဝါသိနီ- ကြာမြင့်စွာသောည၌ပတ်လုံး နေလေ့ရှိ၏၊ (တဒါ-
ထိုသို့နေရာအခါ၌)၊ မေ- ငါ့အား၊ သာမေန- သာမထက်၊ ပိယတရေ-
အထူးသဖြင့်ပို၍ချစ်အပ်သော၊ အညော- အခြားသော၊ ကောစိ- တစ်စုံ
တစ်ယောက်သောသူသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ ဧတေန သစ္စဝဇ္ဇေန-
ဤမှန်ကန်သောစကားကို ပြောဆိုရခြင်းကြောင့်၊ သာမဿ- ၌၊ ဝိသံ-
သည်၊ ဟညတု- တည်း။”

ဣတိ၊ ဒေဝတာယ စ- နတ်သမီးသည်လည်းကောင်း၊ သစ္စကိရိယာယ-
သစ္စာဆိုခြင်းကို၊ ကတာယ- ပြုအပ်သည်ရှိသော်၊ မဟာသတ္တော- ဘုရား
အလောင်းသာမရသေ့ကလေးသည်၊ ခိပ္ပံ- လျင်စွာ၊ ဝုဠာသိ- ထပြီ၊
ပဒုမပတ္တပလာသေ- ပဒုမ္မာကြာရွက်ကြီး ကြာရွက်ငယ်၌၊ ဥဒကဗိန္နု ဝိယ-
ရေပေါက်ကဲ့သို့၊ ဝိနိဝဇ္ဇေတွာ- လည်ကျလျှောကျ၍၊ အာဗာဓော- အနာသည်၊
ဝိဂတော- ကင်းပျောက်လေပြီ။ ဝိဒ္ဓဋ္ဌာနံ- မြားမှန်ရာနေရာသည်၊ အရောဂံ-

ရောဂါအနာမရှိဘဲ၊ ပါကတိကမေဝ- ပင်ကိုယ်အတိုင်းသာ၊ အဟောသိ။
မာတာပိတူနံ- တို့၏၊ စက္ခုနိ- တို့သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဈိသု- ဖြစ်ပေါ်လာကြကုန်ပြီ၊
ဣတိ- သို့၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းသာမ၏၊ အရောဂတာ-
အနာကင်းကွာ ကျန်းမာသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မာတာပိတူနန္တု- တို့၏
လည်း၊ စက္ခုပဋိလာဘော- မျက်စိအမြင်ကို ပြန်၍ရခြင်းလည်းကောင်း၊
အရုဏုဂ္ဂမနံ- အရုဏ်တက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ တေသံ စတုနန္တု- ထိုမင်းနှင့်
မိသားစု လေးဦးသားတို့၏လည်း၊ အဿမေယေဝ- သင်္ခမ်းကျောင်း၌သာ
လျှင်၊ အဝဋ္ဌာနံ- တည်ရှိနေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသည်၊
ဧကက္ခဏေယေဝ- တစ်ပြိုင်နက်တည်းသော ခဏ၌သာလျှင်၊ အဟောသိ။

အထ- ထိုအခါ၌၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသာမရသေ့
သည်၊ ရညာ- ပီဠိယက္ခမင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ပဋိသန္တာရံ- ပျူငှါစေ့စပ် လောက
ဝတ်ပြုခြင်းကို၊ ကတွာ- ပြုပြီး၍၊ “မဟာရာဇ- မင်းမြတ်၊ ဓမ္မံ- ကုသလ
ကမ္မပထ မြတ်ဓမ္မကို၊ စရ- ကျင့်လော့၊” ဣတိအာဒိနာ- ဤသို့အစရှိ
သည်ဖြင့်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေတွာ- ဟော၍၊ ဥတ္တရိမ္မိ- ထို့ထက်
အလွန်လည်း၊ ဩဝဒိတွာ- ဆုံးမ၍၊ ပဉ္စ သီလာနိ- ငါးပါးသီလတို့ကို၊
အဒါသိ- ပေးလေပြီ၊ သော- ထိုပီဠိယက္ခမင်းသည်၊ တဿ- ထိုဘုရား
အလောင်း သာမရသေ့၏၊ ဩဝါဒံ- အဆုံးအမကို၊ သိရသာ- ဦးထိပ်ဖြင့်၊
ပဋိဂ္ဂဟေတွာ- ခံယူ၍၊ ဝန္တိတွာ- ရှိခိုး၍၊ ဗာရာဏသီ- ဗာရာဏသီမြို့သို့၊
ဂန္တာ- သွား၍၊ ဒါနာဒိနိ-ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ပုညာနိ- ကောင်းမှုတို့ကို၊
ကတွာ- ပြု၍၊ သဂ္ဂပရာယနော- နတ်ပြည်သို့ရောက်သည်၊ အဟောသိ။
ဗောဓိသတ္တောပိ- ဘုရားအလောင်းသာမရသေ့သည်လည်း၊ မာတာပိတူဟိ-
တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ အဘိညာသမာပတ္တိယော- အဘိညာဉ်သမာပတ်တို့ကို၊
နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ- အသက်၏အဆုံး၌၊
ဗြဟ္မလောကူပဂေါ- ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ကပ်ရောက်သည်၊ အဟောသိ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ- ထိုစဉ်အခါ၌၊ ရာဇာ- ပိဋိယက္ခမင်းသည်၊ (ဣဒါနိ-
 ၌) အာနန္ဒတ္ထေရော- သည်၊ အဟောသိ။ (တဒါ) ဒေဝဓီတာ-
 နတ်သမီးသည်၊ (ဣဒါနိ-) ဥပ္ပလဝဏ္ဏော- ဥပ္ပလဝဏ်သည်၊ (အဟောသိ)။
 (တဒါ) သက္ကော- သိကြားမင်းသည်၊ (ဣဒါနိ) အနုရုဒ္ဓေါ- အနုရုဒ္ဓါသည်၊
 (အဟောသိ)။ (တဒါ) ပိတာ- ဖခင်ဒုက္ကလသည်၊ (ဣဒါနိ) မဟာကဿ-
 ပတ္တေရော- သည်၊ (အဟောသိ) (တဒါ) မာတာ- မိခင်ပါရိကာသည်၊
 (ဣဒါနိ) ဘဒ္ဒကာပိလာနီ- ဘဒ္ဒကာပိလာနီသည်၊ (အဟောသိ)၊ (တဒါ)
 သာမပဏ္ဍိတော- သာမပဏ္ဍိတ်သည်၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော- မြတ်စွာ
 ဘုရားသည်၊ (အဟောသိ)။

(ဋ္ဌ။ ၂၅၄။) တဿ- ထိုသာမဏိ၊ ဟေဋ္ဌာ- ၌၊ ဝုတ္တနယေနေဝ- လျှင်၊
 သေသပါရမိယော- မေတ္တာမှကြွင်းသောပါရမီတို့ကိုလည်း၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ-
 ထုတ်ဆောင်ပြထိုက်ကုန်၏၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝိသပီတေန- အဆိပ်
 သောက်အပ်သော၊ ဝါ- အဆိပ်လူးထားသော၊ သလ္လေန- မြားဖြင့်၊ ဒက္ခိဏ-
 ပဿေန- လက်ယာနံပါးဖြင့်၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဝါမပဿတော- လက်ဝဲနံ
 ပါးမှ၊ ဝိနိဝိဇ္ဈနဝသေန- ထုတ်ချင်းထိုးဖောက်သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဒ္ဓေါပိ-
 စူးဝင်အပ်ပါသော်လည်း၊ ကိဉ္စ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကာယဝိကာရံ- ကိုယ်၏
 ဖောက်ပြန်ခြင်းကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ ဥဒကဗဋ္ဌဿ- ရေအိုးကို၊
 ဘူမိယံ- မြေပေါ်၌၊ နိက္ခိပနံ- ချခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝဓကေ- မြားဖြင့်
 ပစ်သတ်သူ ပိဋိယက္ခမင်း၌၊ ဝါ- သည်၊ အညာတေ- မသိသူသည်၊
 သမာနေပိ- ဖြစ်ပါ သော်လည်း၊ ဉာတေ ဝိယ- သိသူကဲ့သို့၊ စိတ္တဝိကာရာ-
 ဘာဝေါ-စိတ်၏ဖောက်ပြန်မှု မရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပိယဝစနေန-
 ချစ်ဖွယ်စကားဖြင့်၊ သမုဒါစာရော- ပြောဆိုခြင်းလည်းကောင်း၊ မယံ-
 ငါ့အား၊ မာတာပိတု ဥပဋ္ဌာနပုညတော- မိဘပြုစုလုပ်ကျွေးသောကောင်းမှုမှ၊
 ပရိဟာနိ- ဆုတ်ယုတ်လေစွ၊ ဣတိ- သို့၊ အနုသောစနမတ္တံ- အဖန်ဖန်စိုးရိမ်
 ခြင်းမျှ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အရောဂေ- အနာကင်းကွာ ကျန်းမာခြင်း

သည်။ ဇာတေ- ဖြစ်လတ်သော်၊ ရညော- ပီဠိယက္ခမင်းအား၊ ကာရညံ
စ- သနားခြင်းကို လည်းကောင်း၊ မေတ္တဉ္စ- ချစ်ခင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
ဥပဋ္ဌပေတွာ-ဖြစ်စေ၍၊ ဓမ္မဒေသနာ- တရားဟောခြင်းလည်းကောင်း၊
ဩဝါဒဒါနံ-အဆုံးအမ ဩဝါဒပေးခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော-
ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ- ကုန်၏၊
ဣတိ-တည်း။

သုဝဏ္ဏသာမစရိယဝဏ္ဏနာ- သုဝဏ္ဏသာမရသေ့အကျင့်အဖွင့်သည်၊
နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

၁၄-ဧကရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ

(၄။၂၅၄။)၁၁၄။ စုဒ္ဓသမေ- ၁၄ ခုမြောက်ဖြစ်သော ဧကရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ
၌၊ (အဝယဝတ္ထော ဧဝံ ဝေဒိတဗျော)။ ဧကရာဇာတိ ဝိဿုတောတိ-
ကား၊ ဧကရာဇာတိ- ဧကရာဇာဟူသော၊ ဣမိနာ အန္တတ္ထနာမေန- ဤအနက်
သို့ အစဉ်လိုက်သော(အနက်နှင့်သဒ္ဓါ ဆီလျော်သော)အမည်ဖြင့်၊ ဇမ္ဗုဒီပ-
တလေ- ဇမ္ဗုဒီပမြေအပြင်၌၊ ပါကဇ္ဇော- ထင်ရှားသောမင်းသည်၊ (ဟောမိ-
ဖြစ်၏။) (ပါဠိတော်လာ ဟောမိ ၌ ဝိကတိကတ္တားစပ်)။

ဟိ- ချဲ့၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ တဒါ- ထိုစဉ်
အခါ၌၊ ဗာရာဏသီရညော- ၏၊ ပုတ္တော- သည်၊ ဟုတွာ၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်
လေပြီ။ ဝယပုတ္တော (ဝယောပုတ္တော)- အရွယ်သို့ရောက်သည်ရှိသော်၊
သဗ္ဗသိပ္ပနိပ္ပတ္တိ- အလုံးစုံသောအတတ်ပညာ၏ ပြီးစီးတတ်မြောက်ခြင်းသို့၊
ပုတ္တော- ရောက်သည်၊ ဟုတွာ၊ ပိတု- ဖခမည်းတော် ဗာရာဏသီမင်းကြီး
၏၊ အစ္စယေန- ကွယ်လွန်ရာအခါ၌၊ ရဇ္ဇံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေန္တော-
ပြုစေလျက်၊ ကုသလသီလာစာရသဒ္ဓါသုတာဒိအနုညသာဓာရဏဂုဏ-
ဝိသေသယောဂေန- ကုသိုလ်သီလအကျင့် သဒ္ဓါ သုတ အစရှိသော အခြား
သူတို့နှင့် မဆက်ဆံသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းဖြင့်၊ ပါရမီပရိဘာဝနေန
စ- ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဇမ္ဗုဒီပတလေ- ၌၊
အဒုတိယတ္တာ- နှစ်ယောက်မြောက်မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပဓာန-
ဘာဝေန စ- ပဓာန၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ “ဧကရာဇာ”တိ- “ဧက
ရာဇာ”ဟူ၍၊ ပကာသနာမော- ထင်ရှားသောအမည်သည်၊ အဟောသိ။
ပရမံ သီလံ အဓိဋ္ဌာယာတိ- ကား၊ သုပရိသုဒ္ဓကာယိကဝါစသိကသံဝရ-
သင်္ခါတဉ္စေ- အလွန်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ကိုယ်၌ဖြစ်သော စောင့်စည်းမှု၊
နှုတ်၌ဖြစ်သော စောင့်စည်းမှုဟု ဆိုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ သုပရိသုဒ္ဓ-
မနောသမာတရသင်္ခါတဉ္စေ- အလွန်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော စိတ်အကျင့်ဟု
ဆိုအပ်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ ပရမံ ဥတ္တမံ-မြတ်သော၊ ဒသကုလသ-

ကမ္မပထသီလံ- ၁၀ ပါးသော ကုသလကမ္မပထ သီလကို၊ သမာဒါနဝသေန
 စ- ဆောက်တည်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အဝီတိက္ကမနဝသေန
 စ- မလွန်ကျူးသည်၏အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ- စွဲစွဲမြဲမြဲ
 ဆောက်တည်၍၊ ဝါ- အဓိဋ္ဌာန်၍၊ အနုဋ္ဌဟိတွာ- ထကြွလုံ့လပြု(အားထုတ်)
 ၍။ ပသာသာမိ မဟာမဟိန္တိ- ကား၊ တိယောဇနသတိကေ- ယူနောသုံးရာ
 ရှိသော၊ ကာသိရဋ္ဌေ- ကာသိ နိုင်ငံတော်၌၊ မဟတိ- ကြီးစွာသော၊
 မဟိ- မြေအပြင်ကို၊ အနုသာသာမိ- ဆုံးမ၏၊ ရန္တံ- မင်း၏အဖြစ်ကို၊
 ကာရေမိ- ပြုစေ၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၅၅။) ၁၁၅။ ဒသ ကုသလကမ္မပထေတိ- ကား၊ ပါဏာတိပါတာ-
 ဝေရမဏိ- ပါဏာတိပါတမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ယာဝ- အကြင်
 မျှလောက်၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိ- သမ္မာဒိဋ္ဌိသည်၊ (အတ္ထိ၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်လည်း
 ကောင်း၊) ဣတိ- ဤသို့၊ ဒသဝိဓေ- ဆယ်ပါးအပြားရှိသော၊ ဧတသ္မိ
 ကုသလကမ္မပထေ- ဤကုသလကမ္မပထတရား၌၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊
 ဧတေ- ဤကုသလကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးတို့ကို၊ အနဝသေသတော-
 အကြွင်းအကျန် မရှိသောအားဖြင့်၊ သမာဒါယ- ကောင်းစွာ ခံယူ၍၊ ဝါ-
 ဆောက်တည်၍၊ ဝတ္တာမိ- ကျင့်၏။ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိတိ- ကား၊
 ဒါနံ- ပေးကမ်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ပိယဝစနံ- ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြား
 ခြင်းလည်းကောင်း၊ အတ္ထစရိယာ- အကျိုးကို ကျင့်ခြင်းလည်းကောင်း၊
 သမာနတ္တတာ- တူမျှသော ချမ်းသာဆင်းရဲရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
 ဝါ- တန်းတူထားဆက်ဆံခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတူဟိ-
 လေးပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ- ဤသင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊
 ဣမေဟိ သင်္ဂဟနကာရဏေဟိ- ဤချီးမြှောက်ခြင်း ၏ အကြောင်းတို့ဖြင့်၊
 ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ဧကရာဇာတိ- ဧကရာဇာဟူ၍၊ ဝိဿုတော-
 ထင်ရှားသည်၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ယထာရဟံ-
 ထိုက်သည် အားလျော်စွာ၊ မဟာဇနံ- လူအများကို၊ သင်္ဂဟာမိ-
 ချီးမြှောက်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ သမ္မန္တော- ပုဒ်တို့ကို ဆက်စပ်ခြင်းတည်း။

၁၁၆။ ဧဝန္တိ- ကား၊ ဒသကုသလကမ္မပထသီလပရိပူရဏံ- ဆယ်ပါးသော ကုသလကမ္မပထသီလကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ စတုဟိ-လေးပါးကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ- သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ မဟာဇေသင်္ဂဏှန-လူများကို ချီးမြှောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ယထာဝုတ္တေန-အကြင် အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဣမိနာ အာကာရေန- ဤအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ အပ္ပမတ္တဿ- မမေ့လျော့သော။ (ပါဠိတော် မေ-၌ စပ်)။ ဣလောကေ ပရတ္ထ စာတိ- ကား၊ ဣမသ္မိ လောကေ- ဤပစ္စုပ္ပန်လောက၌၊ ယံ အပ္ပမဇ္ဇနံ- အကြင်မမေ့လျော့ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏။) တတ္ထ-ထိုပစ္စုပ္ပန်လောက၌၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကေ- မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ယှဉ်သော၊ အတ္ထေ- အကျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- ၌လည်းကောင်း၊ ပရလောကေ- တမလွန်လောက၌၊ ယံ အပ္ပမဇ္ဇနံ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ-ထိုတမလွန်လောက၌၊ သမ္မရာယိကေ- တမလွန်လောက၌ယှဉ်သော၊ အတ္ထေ- အကျိုးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- ၌လည်းကောင်း၊ အပ္ပမတ္တဿ- မမေ့မလျော့သော၊ မေ- ငါသည်၊ သတော- ဖြစ်ပါလျက်၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ဒဗ္ဗသေနောတိ- ကား၊ ဧဝံနာမကော- ဤသို့ ဒဗ္ဗသေနအမည်ရှိသော၊ ကောသလရာဇာ- ကောသလမင်းသည်။ ဥပဂန္နာတိ- ကား၊ စတုရ်ဂိနိ- အင်္ဂါလေးပါးရှိသော၊ သေနံ- စစ်တပ်ကို၊ သန္တယိတွာ- ဖွဲ့စည်း၍၊ အဗ္ဘုယျာနဝသေန- စစ်ချီသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ မမ- ငါ၏။ ရန္တံ- နိုင်ငံသို့၊ ဥပဂန္နာ- ကပ်ရောက်၍။ အတ္ထိန္တန္တော ပုရံ မမာတိ- ကား၊ မမ- ငါ၏။ ဗာရာဏသိနဂရံ- ဗာရာဏသီမြို့ကို၊ ဗလက္ကာရေန- အနိုင်ကျင့်သဖြင့်၊ ဝါ- နိုင်ထက်စီးနင်း၊ ဂဏှန္တော- သိမ်းပိုက်လျက်။ (ပါဠိတော် နိဓဏီ ၌ စပ်)။

တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုလတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်ဖြစ်သောစကားတည်း၊ ဝါ- စကားအစဉ်တည်း၊ ဟိ- ချဲ့၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း ဧကရာဇာမင်းသည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ နဂရဿ- မြို့၏၊ စတုသု ဒွါရေသု- တံခါးလေးပေါက်တို့၌၊ စတသော-

အလှူဇရပ် လေးဆောင်တို့လည်းကောင်း၊ မဇ္ဈေ- မြို့၏အလယ်၌၊ ဧကံ-
 အလှူဇရပ် တစ်ဆောင်လည်းကောင်း၊ နိဝေသနဒွါရေ- နန်းအိမ်တံခါး၌၊
 ဝါ- နန်းအိမ် တံခါးအနီး၌၊ ဧကံ- ကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဆ ဒါနသာလာ-
 ယော- အလှူဇရပ် ခြောက်ဆောင်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊
 ကပဏဒ္ဓိကာဒိနံ- အထီးကျန်မဲ့ လူဆင်းရဲနှင့်ခရီးသွားအစရှိသူတို့အား၊ ဒါနံ-
 အလှူကို၊ ဒေတိ- ပေးလှူ၏။ သီလံ- ငါးပါးသီလကို၊ ရက္ခတိ- စောင့်ထိန်း
 ၏။ ဥပေါသထကမ္မံ- ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်းအမှုကို၊ ကရောတိ- ပြု၏။
 ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နော- သည်းညည်းခံခြင်း ချစ်ခြင်း သနားကြင်နာခြင်း
 နှင့် ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ အကေ- ရင်ခွင်၌၊ နိသိန္နံ- နေသော၊ ပုတ္တံ-
 သားကို၊ ပရိတောသယမာနော ဝိယ- နှစ်သက်စေသကဲ့သို့၊ သဗ္ဗသတ္တေ-
 အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ ပရိတောသယမာနော- နှစ်သက်စေလျက်၊
 ဓမ္မေန- တရားသဖြင့်၊ ဝါ-မင်းကျင့်တရားဆယ်ပါးနှင့်အညီ၊ ရန္တံ-
 မင်း၏အဖြစ်ကို၊ ကာရေတိ- ပြုစေ ၏။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း
 ဧကရာဇမင်း၏၊ ဧကော- တစ်ယောက် သော၊ အမစ္စော- အမတ်သည်၊
 အန္တေပုရံ- နန်းတွင်းကို၊ ပဒုဿိတွာ-ပြစ်မှား၍၊ အပရဘာဂေ- နောင်ကာလ
 အဖို့၌၊ ပါကဋ္ဌောဝ- ပေါ်လွင်ထင်ရှား သည်သာ၊ ဇာတော- ဖြစ်လေပြီ။
 အမစ္စာ- အမတ်တို့သည်၊ ရညော- ဧကရာဇမင်းအား၊ အာရောစေသုံ-
 လျှောက်ထားပြောကြားကြကုန်ပြီ။ ရာဇာ-ဧကရာဇမင်းသည်၊ ပရိဂ္ဂဏန္တော-
 စုံစမ်းစစ်ဆေးသည်ရှိသော်၊ တံ- ထိုပြစ်မှုကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 ပစ္စက္ခတော- မျက်မှောက်အားဖြင့်၊ ဥတ္တာ- သိ၍၊ (ဆဋ္ဌမူ၌ အတ္တနာဟု
 ရှိသည်။ ရှေးမူ၌ကား အတ္တနောဟု ရှိသည်။ ယင်းအတိုင်း အနက်ယောဇနာ
 ထား သည်)။ တံ အမစ္စံ- ထိုအမတ်ကို၊ ပက္ခောသာပေတွာ- ခေါ်စေ၍၊
 “အန္ဓဗာလ- အို မိုက်ကန်းလှသောအမတ်၊ အယုတ္တံ- မသင့်မလျော်သော
 အမှုကို၊ တေ- သင်သည်၊ ကတံ- ပြုလုပ်အပ် ပြီ၊ တွံ- သင်သည်၊
 မမ- ငါ၏၊ ဝိဇိတေ- နိုင်ငံ၌၊ ဝသိတုံ- နေခြင်းငှာ၊ န အရဟသိ-
 မထိုက်တန်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဓနဉ္စ- ဥစ္စာကိုလည်းကောင်း၊ ပုတ္တဒါရဉ္စ-

သားမယားကိုလည်းကောင်း၊ ဂဟေတွာ- ခေါ်ယူ၍၊ အညတ္ထ- အခြားနိုင်ငံသို့၊ ယာဟိ- သွားလော့”။ ဣတိ- သို့၊ ရဋ္ဌာ- နိုင်ငံတော်မှ၊ ပဗ္ဗာဇေသိ- နှင်ထုတ်လေပြီ။

သော- ထိုအမတ်သည်၊ ကောသလဇနပဒံ- ကောသလဇနပုဒ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဒဗ္ဗသေနံ နာမ- ဒဗ္ဗသေနမည်သော၊ ကောသလရာဇာနံ- ကောသလမင်းကို၊ ဥပဋ္ဌဟန္တော- လုပ်ကျွေးလျက်၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့်၊ တဿ- ထိုကောသလမင်းနှင့်၊ ဝိဿာသိကော- အကျွမ်းဝင်ခြင်းရှိသည်၊ ဟုတွာ၊ ဧကဒိဝသံ- တစ်နေ့၌၊ တံ ရာဇာနံ- ထိုမင်းကို၊ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ ဗာရာဏသီရဇ္ဇံ- ဗာရာဏသီနိုင်ငံသည်၊ နိမ္မိက္ခိကမဓုပဋ္ဌလသဒိသံ- ယင်ငယ်မရှိသော ပျားလပို့နှင့်တူ၏။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်း (ဧကရာဇာမင်း)သည်၊ အတိမုဒုကော- အလွန်နူးညံ့သိမ်မွေ့ခြင်းရှိပါ၏၊ သုခေနေဝ- ချမ်းချမ်းသာသာသာလျှင်၊ ဝါ- လွယ်ကူစွာသာလျှင်၊ တံ ရဇ္ဇံ- ထိုဗာရာဏသီနိုင်ငံကို၊ ဂဏှိတုံ- သိမ်းယူခြင်းငှာ၊ သက္ကောသိ- စွမ်းနိုင်၏။” ဣတိ- ဤသို့၊ အာဟ- လျှောက်ထားလေပြီ။ ဒဗ္ဗသေနော- ဒဗ္ဗသေနမင်းသည်၊ ဗာရာဏသီရဉ္ဇော- ဧကရာဇမည်သောဗာရာဏသီမင်း၏၊ မဟာနုဘာဝတာယ- ကြီးမြတ်သောအာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဿ- ထိုအမတ်၏၊ ဝစနံ- စကားကို၊ အသဒ္ဓဟန္တော- မယုံကြည်သည်ဖြစ်၍၊ မနုဿေ- လူယုံတို့ကို၊ ပေသေတွာ- စေလွှတ်၍၊ ကာသိရဋ္ဌေ- ကာသိနိုင်ငံအတွင်း၌၊ ဂါမဃာတာဒိနိ- ရွာကို လုယက်ဖျက်ဆီးတိုက်ခိုက်ခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ ကာရေတွာ- ပြုလုပ်စေ၍၊ တေသံ စောရာနံ- ထိုသူပုန်တို့အား၊ ဗောဓိသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းဧကရာဇမင်းသည်၊ ဓနံ- ဥစ္စာကို၊ ဒတွာ- ပေးပြီး၍၊ ဝိဿဒ္ဓိတဘာဝံ- လွှတ်ပေးအပ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ သုတွာ- ကြား၍၊ “ရာဇာ- ဘုရားအလောင်းဧကရာဇမင်းသည်၊ (ဗာရာဏသီမင်း ဟုလည်းပေး)၊ အတိဝိယ- အလွန်လျှင်၊ ဓမ္မိကော- တရားရှိပေ၏၊ (တရားစောင့်ပေ၏)”။ ဣတိ- သို့၊ ဥတွာ- သိ၍၊ “ဗာရာဏသီရဇ္ဇံ- ဗာရာဏသီနိုင်ငံကို၊ ဂဏှိဿာမိ- သိမ်းယူပေအံ့”။

ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဗလဝါဟနံ- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းကို၊ အာဒါယ-
ခေါ်ယူ၍၊ နိယျာသိ- ထွက်ခဲ့လေပြီ။ အထ- ထိုအခါ၌၊ ဗာရာဏသီရဉ္ဇော-
၏၊ မဟာယောဓာ- စစ်သူရဲကြီးတို့သည်၊ “ကောသလရာဇာ- သည်၊
အာဂစ္ဆတိ- လာနေ၏”၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ကြား၍။ “အမှောက်-
ငါတို့၏၊ ရဇ္ဇသီမံ- နိုင်ငံနယ်နိမိတ်ကို၊ အနောက္ကမန္တမေဝ- မသက်ရောက်မီ
ပင်လျှင်၊ နံ- ထိုကောသလမင်းကို၊ ပေါထေတွာ- ရိုက်နှက်ပုတ်ခတ်၍၊
ဂဏှာမ- ဖမ်းယူကုန်အံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ အတ္တနော- ၏၊ ရဉ္ဇော-
ဗာရာဏသီမင်းအား၊ ဝဒီသု- လျှောက်ကြားပြောဆိုကြကုန်ပြီ။

(ဋ္ဌ။၂၅၆။)ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်း ဧကရာဇမင်းသည်၊ “တာတာ-
စစ်သူရဲကြီးတို့၊ မံ- ငါ့ကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ အညေသံ- အခြားသူတို့၏၊
ကိလမနကိစ္စံ- ပင်ပန်းဖွယ်ကိစ္စသည်၊ နတ္ထိ- မရှိပေ။ ရဇ္ဇတ္ထိကာ- နိုင်ငံဖြင့်
အလိုရှိသူတို့သည်၊ ရဇ္ဇံ- နိုင်ငံကို၊ ဂဏှန္တု- ယူကြပါစေကုန်၊ (တုမေ-
တို့သည်၊ မာ ဂမိတ္ထ- ဖမ်းယူရန် မသွားကြကုန်လင့်”၊ ဣတိ- သို့၊
နိဝါရေသိ- တားမြစ်ပြီ။ ကောသလရာဇာ- သည်၊ ဇနပဒမဇ္ဈံ- ဇနပုဒ်
အလယ်သို့၊ ပါဝိသိ- ဝင်ပြီ။ မဟာယောဓာ- စစ်သူရဲကြီးတို့သည်၊ ဝါ-
စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီးတို့သည်၊ ပုနပိ- တစ်ဖန်လည်း၊ ရဉ္ဇော- ဗာရာဏသီမင်း
အား၊ တထေဝ- ထိုရှေနည်းအတူသာလျှင်၊ ဝဒီသု- ပြီ။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီ
မင်းသည်၊ ပုရိမနယေနေဝ- ရှေနည်းအတိုင်းသာလျှင်၊ နိဝါရေသိ။
ဒဗ္ဗသေနော- ဒဗ္ဗသေနမင်းသည်၊ ဗဟိနဂရေ- ဗာရာဏသီမြို့၏ အပြင်ဘက်
၌၊ ဌတွာ- တပ်စွဲရပ်တည်၍၊ “ရဇ္ဇံ ဝါ ဒေတု- နိုင်ငံကိုမူလည်း ပေးမည်
လော၊ ယုဒ္ဓံ ဝါ- စစ်တိုက်ခြင်းကိုမူလည်း၊ (ကရောတု- ပြုမည်လော)။”
ဣတိ- သို့၊ ဧကရာဇေသ- ဧကရာဇမင်း၏ အထံသို့၊ သာသနံ- သတင်း
စကားကို (စာချွန်လွှာကို)၊ ပေသေသိ- ပို့လွှတ်လေပြီ။ ဧကရာဇာ- သည်၊
“မယာ- ငါနှင့်၊ ယုဒ္ဓံ- စစ်တိုက်ခြင်းသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ရဇ္ဇံ- နိုင်ငံကို၊
ဂဏှာတု- သိမ်းပိုက်ရယူလော့”၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋိသာသနံ- သတင်းစကား
တို့ကို (ပြန်လည်ပေးပို့အပ်သော စာချွန်လွှာကို)၊ ပေသေသိ။ ပုနပိ၊

မဟာယောဓာ- တို့သည်။ “ဒေဝ- အရှင်မင်းမြတ်၊ မယံ- ကျွန်တော်မျိုးတို့
သည်၊ ကောသလရညော- အား၊ နဂရံ- ဗာရာဏသီမြို့တွင်းသို့၊ ပဝိသိတုံ-
ဝင်ခြင်းငှာ၊ ဝါ- ကို၊ န ဒေမ- မပေးကြပါကုန်၊ ဗဟိနဂရေယေဝ- သာ
လျှင်၊ နံ- ထိုကောသလမင်းကို၊ ပေါထေတွာ- ဤ၊ ဂဏှာမ- အံ့၊ ”ဣတိ-
သို့၊ အာဟံသု။ ရာဇာ- ဗာရာဏသီမင်းသည်၊ ပုရိမနယေနဝ- လျှင်၊
နိဝါရေတွာ- တားမြစ်၍၊ နဂရဒ္ဓါရာနိ- မြို့တံခါးတို့ကို၊ အဝါပုရာပေတွာ-
ဖွင့်စေ၍၊ မဟာတလေ- မြတ်သောနန်းပြာသာဒ်ရင်ပြင်၌၊ ပလ္လင်္ကမဇ္ဈေ-
ပလ္လင်အလယ်၌၊ နိသီဒိ- ထိုင်နေပြီ။ ဒဗ္ဗသေနော- ဒဗ္ဗသေနမင်းသည်၊
မဟန္တေန- များစွာသော၊ ဗလဝါဟနေန- စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းဖြင့်၊
နဂရံ- ဗာရာဏသီမြို့ထဲသို့၊ ပဝိသိတွာ- ဝင်၍၊ ဧကမ္ပိ- တစ်ယောက်သော်မှ
လည်းဖြစ်သော၊ ပဋိသတ္တံ- ဆန့်ကျင်ဖက်ရန်သူကို၊ အပဿန္တော- မမြင်
သည်ဖြစ်၍၊ သဗ္ဗရန္တံ- အလုံးစုံသောနိုင်ငံကို၊ ဟတ္ထဂတံ- လက်သို့ရောက်
သည်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ရာဇနိဝေသနံ- မင်းနန်းတော်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊
မဟာတလံ- မြတ်သောနန်းပြာသာဒ်ရင်ပြင်ပေါ်သို့၊ အာရယု- တက်၍၊
နိရပရာမံ- အပြစ်မရှိသော၊ ဗောဓိသတ္တံ- ဘုရားအလောင်း၊ ဧကရာဇမင်း
ကို၊ ဂဏှာပေတွာ- ဖမ်းစေ၍၊ အာဝါဠေ- တွင်း၌၊ နိဓဏာပေသိ- တူးမြုပ်
စေပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ဒဗ္ဗသေနော ဥပဂန္ဓာ...ကာသုယာ နိဓဏီ
မမ”န္တိ- ဟူ၍၊ ဝုတ္တံ။ (ဂါထာအနက် ပါဠိတော် နိဿယသစ် ရှုပါ။)

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ရာဇပဇီဝေတိ- ကား၊ အမစ္စပါရိသန္ဓေ-
ဗြာဟ္မဏဂဟပတိအာဒိကေ- အမတ်၊ ခြေရင်းအလုပ်အကျွေး၊ ပုဏ္ဏား၊
သူကြွယ် အစရှိကုန်သော၊ ရာဇာနံ- မင်းကို၊ ဥပနိဿာယ- မှီခို၍၊ ဇီဝန္တေ-
အသက်မွေးသောသူတို့ကိုလည်းကောင်း။ နိဂမေတိ- ကား၊ နေဂမေ-
နိဂုံးသူ/သားတို့ကိုလည်းကောင်း။ သဗလဋ္ဌေတိ- ကား၊ သေနာပရိယာပန္န-
တာယ- စစ်သည်၌ အကျုံးဝင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗလေ- စစ်သည်ဗိုလ်
ပါအစ၌၊ တိဋ္ဌန္တိ- တည်ရှိကြကုန်၏၊ ဝါ- အကျုံးဝင်ကြကုန်၏၊ ဣတိ-
ထို့ကြောင့်၊ ဗလဋ္ဌာ- ဗလဋ္ဌတို့မည်၏။ ဟတ္ထာရောဟာဒယော- ဆင်စီးသူရဲ

အစရှိသည်တို့တည်း။ (ယေ - အကြင်စစ်သည်သူရဲတို့သည်။) ဗလဋ္ဌေဟိ -
 ဗိုလ်ပါသူရဲတို့နှင့်၊ သဟ - တကွ၊ ဝတ္တန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏။) ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊
 (တေ - ထိုစစ်သည်သူရဲတို့သည်။) သဗလဋ္ဌာ - သဗလဋ္ဌတို့မည်၏။ သဗ -
 လဋ္ဌေ - ဗိုလ်ပါသူရဲတို့နှင့်တကွဖြစ်ကုန်သော စစ်သည်သူရဲတို့ကိုလည်း
 ကောင်း။ သရဋ္ဌကေတိ - ကား၊ သဇနပဒေ - ဇနပုဒ်သူ/သားတို့နှင့်တကွ
 ဖြစ်သော သူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရာဇပဇီဝေ - မင်းကို မှီခို၍ အသက်မွေးသူ
 တို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဂမေ စ - နိဂုံးသူ/သားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အညန္ဓ -
 အခြားသူကိုလည်းကောင်း။ သဗ္ဗံ ဟတ္ထဂတံ ကတွ၊ကာသုယာ နိခဏီ
 မမန္တိ - ကား၊ သဗလဝါဟနံ - ဗိုလ်ပါစစ်သည်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ သကလံ -
 အလုံးစုံသော၊ မမ - ငါ၏၊ ရန္တံ - နိုင်ငံကို၊ ဂဟေတွာ - ယူငင်သိမ်းပိုက်၍၊
 မမ္ပိ - ငါကိုလည်း၊ ဂလပ္ပမာဏေ - လည်မျိုပမာဏရှိသော၊ အာဝါဠေ -
 တွင်း၌၊ နိခဏာပေသိ - မြုပ်စေပြီ။

ဇာတကေပိ - ဇာတ်ပါဠိ၌လည်း၊ “အနုတ္တရေ ကာမဂုဏေ
 သမိဒ္ဓေ...နပ္ပဇ္ဇဟေ ဝတ္ထုဗလံ ပုရာဏ”န္တိ - ဟူ၍၊ အာဝါဠေ - တွင်း၌၊
 ခိတ္တဘာဝေါ - ပစ်ချအပ်သည်၏အဖြစ်သည်၊ အာဂတော - လာ၏။
 ဇာတကအဋ္ဌကထာယံ ပန - ဇာတ်အဋ္ဌကထာ၌ကား၊ “သိက္ခာယ - ဆိုင်း၌၊
 ပက္ခိပါပေတွာ - ထည့်စေ၍၊ ဥတ္တရမ္မာရေ - မြောက်ဘက်တံခါးခုံ၌၊ ဟေဋ္ဌာ -
 သီသကံ - ဦးခေါင်းစောက်ထိုး၊ ဩလမ္ဗေသိ - တွဲရရွဲဆွဲစေပြီ”၊ ဣတိ -
 သို့၊ ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ပုဗ္ဗေ - ရှေး၌၊ ဧကရာဇာ - ဧကရာဇမင်းသည်၊
 အနုတ္တရေ - အတူမရှိ မြတ်ကုန်သော၊ သမိဒ္ဓေ - ပြည့်စုံကုန်သော၊
 ကာမဂုဏေ - ကာမဂုဏ်တို့ကို၊ ဘုတွာ - ခံစား၍၊ ဝသိ - နေပြီ။
 ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ သော - ထိုဧကရာဇမင်းသည်၊ ဝါ - ကို၊ ဒုဂ္ဂေ -

၁။ ဧကရာဇာ + ဧကရာဇေ။ ။ ရှေ့ပါဠိတော်နှင့် နိဿယတို့၌ “ဧကရာဇ”ဟု
 အာလုပ်ရှိသည်။ ယင်းတို့အလို “ဧကရာဇေ - ဧကရာဇမင်း၊ တွံ - သင်သည်၊ ”ဟု
 ပေး။ ကတ္တားသည် တုမှကတ္တား ဖြစ်၍ “ဝသိ” ၌ “ဣ” ကို အဇ္ဇတနီ ဩ - ၏
 ကာရိယ “ဣ”ဟု ယူ၊ “ကွစိဓာတု”သုတ်ကြီးဖြင့် စီရင်။ ထို့ကြောင့် “ဟိယုဇ္ဇ

မညီညာသော၊ နရကမှီ- ငရဲ၌၊ ဝါ- ငရဲနှင့်တူသောတံခါးအောက်၌၊
ခိတ္တော- ပစ်ချဆွဲထားအပ်ပါသော်လည်း၊ ပုရာဏံ- ရေး၌ဖြစ်သော၊
ဝဏ္ဏဗလံ- ရုပ်ရည်အဆင်းနှင့် သူတော်ကောင်းတို့၏အားကို၊ (ကသ္မာ-
အဘယ့်ကြောင့်၊) နပ္ပဇ္ဇတေ- မစွန့်ပါသနည်း။ (သူတော်ကောင်းတို့၏
အားမှာ ခန္တီ၊ ဉာဏ၊ ဝီရိယတည်း)။

(၌။ ၂၅၇။) မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း ဧကရာဇမင်းသည်။
စောရရာဇာနိ- ရန်သူမင်းကို၊ အာရဗ္ဗ- အာရုံပြု၍၊ မေတ္တံ- မေတ္တာကို၊
ဘာဝေတွာ- ပွားများ၍၊ ကသိဏပရိကမ္ဘံ- ကသိုဏ်းပရိကံကို၊ ကတွာ-
ပြု၍၊ ဈာနဘိညာယော- ဈာန်အဘိညာဉ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊
ကာသုတော-တွင်းမှ၊ ဥဂ္ဂန္ဓာ- တက်၍၊ အာကာသေ- ကောင်းကင်၌၊
ပလ္လင်္ကေန- ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေသဖြင့်၊ ဝါ- တင်ပလ္လင်ချိတ်၍၊ နိဿိဒိ- ထိုင်နေ
ပြီ။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “**အမစ္စမဏ္ဍလံ ရန္တံ...ပိယပုတ္တံဝ ပဿဟ**”န္တိ-
ဟူ၍၊ ပုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ (သာရိပုတ္တ- သာရိပုတ္တရာ၊) အမစ္စမဏ္ဍလံ-
အမတ်အပေါင်းနှင့်တကွဖြစ်ထသော၊ ဖီတံ- စစ်သည်မိုလ်ပါ မြို့ရွာ
ဇနပုဒ် စသည်တို့နှင့် ပြည့်စုံထသော၊ ရန္တံ- ဗာရာဏသီနိုင်ငံကြီးကို
လည်းကောင်း၊ မမ- ငါ၏၊ အန္တေပုရံ- အခြံအရံ အသုံးအဆောင်နှင့်
တကွသော နန်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ- နန်းတွင်း၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာကို
လည်းကောင်း၊ အတ္ထိန္ဒိတွာန- လုယက်၍၊ ဂဟိတံ- သိမ်းပိုက်အပ်သော
ဒဗ္ဗသေနမင်းကို၊ (ဤ၌ တ ပစ္စည်းသည် ဓာတွတ္တ)၊ အဟံ- ငါသည်၊
ပိယပုတ္တံဝ- ချစ်အပ်သော သားကိုကဲ့သို့၊ (မေတ္တာယ- မေတ္တာဖြင့်၊)
ပဿိ- ရှုကြည့်ပြီ။

ဩ၊ ပြုလော အ-ဣ”ဟု ဆိုသည်။ ဆဋ္ဌမူ၌ကား ကတ္တာရိသည်။ ယင်းအလို
“ဝသိ”၌ “ဣ”သည် အဇ္ဇတနီ “ဤ”ဝိဘတ်၏ ကာရိယတည်း။ “ကွစိ ဓာတု”
သုတ်၏ အစီအရင်ပင်။ ထို့ကြောင့် “ဟိယုဇ္ဇ အာ၊ ဤ ဦ မှာ ကို၊ ရဿပြုရ”ဟု
ဝိသုဒ္ဓါရုံသုတ်နက် ဆိုသည်။ ဤသို့ နှစ်ပါဌ်စလုံး သဒ္ဓယုတ္တိ ရှိသော်လည်း ဤဂါထာ
တတိယပါဒဝယ် “သော”ဟု နာမ်စား နာမကတ္တာ ရှိ သည်ကို ထောက်ရှုသော်
“ဧကရာဇာ”ဟု နာမကတ္တာရှိသည့်ပါဌ်က ယုတ္တတရ ဖြစ်သည်ဟု ယူဆပါသည်။

တတ္ထ- ထိုဂါထာစကားရပ်၌၊ အမစ္စမဏ္ဍလန္တိ- ကား၊ တသ္မိံ တသ္မိံ
ရာဇကိစ္စေ- ထိုထိုမင်းမှုကိစ္စ၌၊ ရညာ- မင်းနှင့်၊ အမာ သဟ- အတူတကွ၊
ဝတ္တန္တိ- ဖြစ်တတ်ကုန်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အမစ္စာ- အမစ္စတို့မည်၏။
ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ရာဇကိစ္စေ- ၌၊ ရညာ- နှင့်၊ သဒ္ဓိ-
အတူ၊ ဝတ္တန္တိ- ကုန်၏၊ ဣတိ၊ အမစ္စာ။ (အမာ+အစ္စ။ အမာနိပါတ်ပုဒ်၊
အစ္စပစ္စည်း၊ ဘဝတဒ္ဓိတ်။ တစ်နည်း- အမာ+စ္စ။ (သို့) စ။) တေသံ-
ထိုအမတ်တို့၏၊ မဏ္ဍလံ သမူဟံ- အပေါင်းတည်း။ (အမစ္စမဏ္ဍလံ ကို
အမစ္စာနံ မဏ္ဍလံ အမစ္စမဏ္ဍလံ ဟု ဆဋ္ဌိတပွရိသံပြု)။ ဖီတန္တိ- ကား၊
ဗလဝါဟနေန- ဗိုလ်ပါစစ်သည်နှင့်လည်းကောင်း၊ နဂရဇနပဒါဒီဟိ- မြို့
ဇနပုဒ်စသည်တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမိဒ္ဓံ- ပြည့်စုံသော၊ ရန္တံ- နိုင်ငံကို
လည်းကောင်း၊ ဣတ္တာဂါရဒါသိဒါသပရိဇနေဟိ စေဝ- မောင်းမ၊ ကျွန်မ၊
ကျွန်၊ အခြံအရံလူတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ဝတ္တာဘရဏာဒိဥပဘောဂူပကရ-
ဏေဟိ စ- အဝတ်၊ တန်ဆာအစရှိသော အတွင်းအသုံးအဆောင် အဆောက်
အဦတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမိဒ္ဓံ- ပြည့်စုံသော၊ မမ- ငါ၏၊ အန္တေပုရန္တ-
နန်းတော်ကိုလည်းကောင်း၊ အစ္စန္တိတွာ- လုယက်၍၊ ဂဟိတကံ ဂဏန္တိ-
ယူသော၊ အမိတ္တရာဇာနံ- ရန်သူဒဗ္ဗသေနမင်းကို၊ ယာယ- အကြင် မေတ္တာ
စိတ်ဖြင့်၊ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ ပိယပုတ္တံဝ- ချစ်အပ်သောသားကိုကဲ့သို့၊
အဟံ- ငါသည်၊ ပဿိ- ကြည့်ရှုပြီ။ မေ- ငါ၏၊ ဧဝံဘူတာယ- ဤသို့ဖြစ်
သော၊ တာယ မေတ္တာယ- ထိုမေတ္တာနှင့်၊ သမော- တူသော မေတ္တာသဘော
သည်၊ သကလလောကေ- အလုံးစုံသော လောက၌၊ (ယသ္မာ- အကြင်
ကြောင့်၊) နတ္ထိ၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မေ- ငါ၏၊ ဧဝံဘူတာ- ဤသို့
ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဧသာ မေတ္တာပါရမီ- ဤမေတ္တာပါရမီသည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ-
ဘာဝံ- ပရမတ္ထပါရမီ၏အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာ- ရောက်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊
အဓိပ္ပါယော- အဓိပ္ပာယ်တည်း။

ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာသတ္တေ- ဘုရားအလောင်းဧကရာဇ
မင်းသည်၊ တံ စောရရာဇာနံ- ထိုဒဗ္ဗသေနရန်သူမင်းကို၊ အာရဗ္ဗ- အာရုံပြု၍၊

မေတ္တံ - မေတ္တာကို၊ ဖရိတွာ - ဖြန့်၍၊ အာကာသေ - ကောင်းကင်၌၊
 ပလ္လင်္ကေန - ထက်ဝယ်ဖွဲ့ခွေသဖြင့်၊ နိသိန္ဒေ - ထိုင်နေသည်ရှိသော်၊ တဿ -
 ထိုဒဗ္ဗသေနရန်သူမင်း၏၊ သရီရေ - ခန္ဓာကိုယ်၌၊ ဒါဟော - ပူလောင်ခြင်း
 သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇိ - ဖြစ်လေပြီ။ သော - ထိုဒဗ္ဗသေနမင်းသည်၊ “ဥယျာမိ
 ဥယျာမိ - ပူလောင်၏ ပူလောင်၏။” ဣတိ - သို့၊ ဘူမိယံ - မြေပေါ်၌၊
 အပရာပရံ - လူးလာတုံခေါက်၊ ပရိဝတ္တတိ - တပြောင်းပြန်ပြန်လည်၏၊
 “ဇတံ - ဤသို့ပူလောင်ရခြင်းသည်၊ ကိ - အဘယ်ကြောင့်နည်း”။ ဣတိ -
 သို့၊ ဝုတ္တေ - ဆိုအပ်သည်ရှိသော်၊ “မဟာရာဇေ - မင်းမြတ်၊ တုမေု - သင်တို့
 သည်၊ နိရပရာဓံ - အပြစ်မရှိသော၊ ဓမ္မိကရာဇာနံ - တရားမင်း ဧကရာဇေကို၊
 အာဝါဠေ - တွင်း၌၊ နိဓဏာပယိတ္ထံ - တူးမြှုပ်စေပြီ။” ဣတိ - ထို့ကြောင့်
 တည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ (အာဟ) “တေနဟိ - ထိုသို့ဖြစ်လျှင်၊ ဝေဂေန -
 အဟုန်ဖြင့်(အလျင်အမြန်)၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ တံ - ထိုဧကရာဇမင်းကို၊
 ဥဒ္ဓရထ - ထုတ်ယူကြကုန်”။ ဣတိ၊ အာဟ။ ပုရိသာ - မင်းချင်းယောက်ျား
 တို့သည်၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ တံ ရာဇာနံ - ထိုဧကရာဇမင်းကို၊ အာကာသေ -
 ၌၊ ပလ္လင်္ကေန - သဖြင့်၊ နိသိန္ဒေ - ထိုင်နေသည်ကို၊ ဒိသ္မာ - မြင်၍၊ အာဂန္ဓာ -
 ပြန်လာ၍၊ ဒဗ္ဗသေနဿ - အား၊ အာရောစေသုံ - လျှောက်ကြားကြကုန်ပြီ။
 သော - ထိုဒဗ္ဗသေနမင်းသည်၊ ဝေဂေန - ဖြင့်၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ဝန္တိတွာ -
 ရှိခိုး၍၊ ခမာပေတွာ - သည်းခံစေ၍ (တိုးလျှိုးတောင်းပန်၍)၊ “တုမှာကံ -
 သင်တို့၏၊ ရန္တံ - နိုင်ငံကို၊ တုမေုဝ - သင်တို့သည်သာ၊ ကာရေထ - မင်းပြု
 ကြပါကုန်၊ အဟံ - အကျွန်ုပ်သည်၊ ဝေါ - သင်တို့၏၊ စောရေ - ရန်သူ
 သူပုန်တို့ကို၊ ပဋိဗာဟေဿာမိ - တားမြစ်ပါအံ့”။ ဣတိ၊ ဝတွာ - ပြော၍၊
 တဿ ဒုဋ္ဌာမစ္စဿ - ထိုပြစ်မှား (သစ္စာဖောက်)သော အမတ်အား၊
 ရာဇာဏံ - မင်းအမိန့်အာဏာကို၊ ကာရေတွာ - ပြုလုပ်စေ၍၊ ပက္ကာမိ -
 ဖဲသွားပြီ။ ဗောဓိသတ္တောပိ - ဘုရားအလောင်း ဧကရာဇမင်းသည်လည်း၊
 ရန္တံ - နိုင်ငံကို၊ အမစ္စာနံ - အမတ်တို့အား၊ နိယျာတေတွာ - အပ်နှင်း၍၊
 ဣသိပဗ္ဗန္တံ - ရသေ့ရဟန်းအဖြစ်သို့၊ ပဗ္ဗဇိတွာ - ဝင်ရောက်၍၊ မဟာဇနံ -

များစွာသောလူကို၊ သီလာဒိဂုဏေသု - သီလအစရှိကုန်သော ကျေးဇူးတရား တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတွာ - တည်စေ၍၊ အာယုပရိယောသာနေ - အသက်၏ အဆုံး၌၊ ဗြဟ္မလောကပရာယနော - ဗြဟ္မာ့ပြည်လျှင် လဲလျောင်းရာရှိသည်၊ အဟောသိ။

ဇာတ်ပေါင်း။ ။ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ဒဗ္ဗသေနော - ဒဗ္ဗသေနမင်းသည်၊ ဣဒါနိ - ၌၊ အာနန္တတ္ထေရော - သည်၊ အဟောသိ။ (တဒါ - ၌) ဧကရာဇာ - သည်၊ (ဣဒါနိ) လောကနာထော - သည်၊ (အဟောသိ။)

(ဋ္ဌ။ ၂၅၈။) တဿ - ထိုဧကရာဇမင်း၏၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ - နေ့တိုင်းနေ့တိုင်း၊ ဆသု - ခြောက်ဆောင်ကုန်သော၊ ဒါနသာလာသု - အလှူဇရပ်တို့၌၊ ဆသတသဟဿဝိဿဇ္ဇနေန စ - ခြောက်သိန်းစွန့်လှူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပစ္စတ္တိကရညော - ရန်သူဖြစ်သော ဒဗ္ဗသေနမင်းအား၊ သကလရန္တပရိစ္စာဂေန စ - အလုံးစုံသော မင်းစည်းစိမ်ကို စွန့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ - အလုံးစုံ သော တိုင်းပြည်ကို စွန့်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒါနပါရမီ - ဒါနပါရမီကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်၏။) နိစ္စသီလဥပေါသထကမ္မဝသေန စ - ငါးပါး သီလ၊ ဥပုသ်စောင့်သုံးခြင်း အမှုဟူသော ရှစ်ပါးသီလ၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတဿ - ရသေ့ရဟန်း၏၊ အနဝသေသသီလသံဝရဝသေန စ - အကြွင်းအကျန်မရှိသော သီလကို စောင့်ထိန်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်လည်း ကောင်း၊ သီလပါရမီ - ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ - ၏။) ပဗ္ဗဇ္ဇာဝသေန စ - ရသေ့နှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနာဓိဂမဝသေန စ - ဈာန်ရခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့် လည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မပါရမီ - ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတာဟိတဝိစာရဏဝသေန - အကျိုးရှိ အကျိုးမဲ့ကို စိစစ်ခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့် လည်းကောင်း၊ ဒါနသီလာဒိသံဝိဒဟနဝသေန စ - ဒါန သီလ အစရှိသည်ကို စီမံခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပညာပါရမီ - ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။ ဒါနာဒိပုညသမ္ဘာရဿ - ဒါနအစရှိသော ကုသိုလ်အဆောက်အဦကို၊ အဗ္ဘုဿဟနဝသေန - လွန်စွာအားထုတ်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာမဝိတက္ကာဒိဝိနောဒနဝသေန စ - ကာမဝိတက်အစရှိသည်တို့ကို ပယ်

ဖျောက်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယပါရမီ- ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။
 ဒုဋ္ဌာမစ္စဿ- အမတ်ပျက်၏လည်းကောင်း၊ ဒဗ္ဗသေနရညော စ- ဒဗ္ဗသေန
 မင်း၏လည်းကောင်း၊ အပရာဓသဟနဝသေန- အပြစ်ကို သည်းခံခြင်းနှင့်
 စပ်သဖြင့်၊ ခန္တိပါရမီ- ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။ ယထာပဋိည- ဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း၊
 ဒါနာဒိနာ- ပေးလှူခြင်းအစရှိသဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဝိသံဝါဒနဝသေန
 စ- မချွတ်ယွင်းခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ သစ္စပါရမီ- ကို၊
 (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။ ဒါနာဒိနံ- ဒါနအစရှိသည်တို့ကို၊ အစလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာန-
 ဝသေန- မတုန်မလှုပ် ဆောက်တည်ခြင်း အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းနှင့်စပ်သဖြင့်၊
 အဓိဋ္ဌာနပါရမီ- ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။ ပစ္စတ္တိကေပိ- ရန်သူ၌သော်လည်း၊
 ဧကန္တေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ ဟိတူပသံဟာရဝသေန- အကျိုးစီးပွားကို
 ဆောင်ခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာဈာနနိဗ္ဗတ္တနေန စ- မေတ္တာ
 ဈာန်ကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာပါရမီ- ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)။
 ဒုဋ္ဌာမစ္စေန- အမတ်ပျက်သည်လည်းကောင်း၊ ဒဗ္ဗသေနေန စ- ဒဗ္ဗသေနမင်း
 သည်လည်းကောင်း၊ ကတာပရာဓေ- ပြုအပ်သောအပြစ်၌လည်းကောင်း၊
 ဟိတေသိဟိ- အကျိုးစီးပွားကို ရှာလေ့ရှိကြကုန်သော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 အမစ္စာဒိဟိ- အမတ်အစရှိတို့သည်၊ နိဗ္ဗတ္တိတေ- ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော၊
 ဥပကာရေ စ- ကျေးဇူးပြုမှု၌လည်းကောင်း၊ အဇ္ဈုပေက္ခဏေန- လျစ်လျူရှု
 ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ရဇ္ဇသုခပ္ပတ္တကာလေ- မင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာသို့
 ရောက်စဉ်အချိန်၌၊ ဝါ- မင်းစည်းစိမ်ချမ်းသာကို ခံစားစဉ်အချိန်၌၊
 ပစ္စတ္တိကရညာ- ရန်သူဒဗ္ဗသေနမင်းသည်၊ နရကေ- ငရဲ၌၊ ဝါ- ငရဲနှင့်
 တူသော တံခါးခုံအောက်၌၊ ခိတ္တကာလေ- ပစ်ချ တွဲရစ်ချစဉ်အချိန်၌၊
 သမာနစိတ္တတာယ စ- တူမျှသော စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊
 ဥပေက္ခာပါရမီ- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ဟိ- သာဓကကား၊ “ပနုဇ္ဇ ဒုက္ခေန သုခံ ဇနိန္ဒ...သုခေ စ
 ဒုက္ခေ စ ဘဝန္တိ တုလျာ”တိ- ဟူသော၊ ဧတံ-ဤဂါထာစကားကို၊ ဝုတ္တံ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဇနိန္ဒ- လူတို့သနင်း အစိုးရမင်း၊ ဒုက္ခေ- သင်သည် ဖြစ်စေအပ်သောဆင်းရဲဖြင့်၊ သုခံ- မင်းချမ်းသာကို၊ ပနဇ္ဇ- ပယ်၍၊ သုခေန ဝါ- ဈာန်ချမ်းသာဖြင့်လည်း၊ ဒုက္ခံ- သင်သည် ဖြစ်စေအပ်သော ဆင်းရဲကို၊ ပနဇ္ဇ- ပယ်၍၊ အသယုသာဟိ= အသယုသာဟိ- သည်းခံနိုင်ခဲ့သောအရာကို သည်းခံ၏။ သန္တော- သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ အဘိနိဗ္ဗတတ္တာ- ငြိမ်းအေးသော သဘောရှိ ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ (အဘိနိဗ္ဗတ+အတ္တ၊ အတ္တသဒ္ဓါ သဘာဝအနက် ဟော)။ ဥဘယတ္ထ- နှစ်ပါးစုံသော၊ သုခေ စ- ချမ်းသာ၌လည်း ကောင်း၊ ဒုက္ခေ စ- ဆင်းရဲ၌လည်းကောင်း၊ တုလျာ- တူကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။

ပန- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤဧကရာဇေရိယာ၌၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ မေတ္တာပါရမီ- သည်၊ အတိသယဝတီ- လွန်လွန်ကဲကဲဖြစ်ခြင်းရှိ၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တဒတ္ထဒီပနတ္ထံ- ထိုမေတ္တာပါရမီ၏ လွန်လွန်ကဲကဲဖြစ် ပုံကိုပြ ခြင်းငှာ၊ သာ ဧဝ- ထိုမေတ္တာပါရမီကိုသာ၊ ပါဠိ- ပါဠိတော်သို့၊ အာရဇ္ဇာ- တင်အပ်ပြီ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဣဓ- ဤဧကရာဇေရိယာ၌၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းဧကရာဇမင်း၏၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ ဩရသပုတ္တေ ဝိယ- ရင်၌ပေါက်ဖွား သား၌ ကဲ့သို့၊ သမာနုကမ္မတာဒယော- အညီအမျှ သနားကြင်နာခြင်း အစရှိကုန် သော၊ ဂုဏဝိသေသာ- ကျေးဇူးဂုဏ်အထူးတို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗာ။ ဣတိ- တည်း။

ဧကရာဇေရိယာဝဏ္ဏနာ-ဧကရာဇမင်း၏အကျင့်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

မေတ္တာပါရမီ-သည်၊ နိဋ္ဌိတာ။

၁။ အသယုသာဟိ။ ။ ဆန္ဒာနုရက္ခဏအကျိုးငှာ အသယုသာဟိ ဟု ရသဖြင့် ရှိသည်။ မူရင်းမှာ ဒီဃနှင့်သာ ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် မူရင်းဖော်၍ အနက်ယောဇနာ ခဲ့သည်။ အသယု+✓သဟ+ဏီ တည်း။ အသယု ဒုဿဟံ သဟတိ သဟိတုံ သမတ္တေတိတိ အသယုသာဟိ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြုပါ။

၁၅-မဟာလောမဟံသစရိယာဝဏ္ဏနာ

(ဋ္ဌ။ ၂၅၉။) ၁၁၉။ ပန္နရသမေ- ၁၅ ခုမြောက်ဖြစ်သော မဟာလောမဟံသ စရိယာဝဏ္ဏနာ၌၊ “သုသာနေ သေယျံ ကပ္ပေမိ”တိ ဧတ္ထ- “သုသာနေ သေယျံ ကပ္ပေမိ”ဟူသော ဤပါဌ်၌၊ အယံ- ဤဆိုလတ္တံ့ကား၊ အနုပုဗ္ဗိကထာ- အစဉ်ဖြစ်သော စကားတည်း၊ ဝါ- စကားအစဉ်တည်း။

ဟိ- ချဲ့၊ မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ မဟတိ- များစွာသော၊ ဥဠာရဘောဂေ- မွန်မြတ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာရှိသော၊ ကုလေ- အမျိုး၌၊ နိဗ္ဗတ္တိတွာ- ဖြစ်၍၊ ဝုဒ္ဓိ- လူလားမြောက်သောအရွယ်သို့၊ အန္ဓာယ- ရောက်၍၊ ဒိသာပါမောက္ခဿ- ဒိသာပါမောက္ခဖြစ်သော၊ အာစ- ရိယဿ- ဆရာ၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ ဂရဝါသံ- ဆရာထံ၌ နေခြင်းကို၊ ဝါ- ဖြင့်၊ ဝသန္တော- နေလျက်၊ သဗ္ဗသိပ္ပာနံ- အလုံးစုံသော အတတ်ပညာ တို့၏၊ နိဗ္ဗတ္တိ- ပြီးစီးခြင်းသို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ ကုလဃရံ- အမျိုး မိဘအိမ်သို့၊ အာဂန္တာ-ပြန်လာ၍၊ မာတာပိတူနံ- မိဘတို့၏၊ အစ္စယေန- လွန်ရာအခါ၌၊ ဉာတကေဟိ- ဆွေမျိုးတို့သည်၊ “ကုဋ္ဌမ္မံ- ဥစ္စာကို၊ (ကုဋ္ဌမ္မံ ဝုစ္စတိ ဓနံ၊ သီ၊ဋီ၊သစ်၊ ၁။ ၃၅၈)။ ဝါ- ဆွေမျိုး အနွယ်အဆက်ကို၊ (ထောမ)။ သဏ္ဌပေဟိ- တည်စေလော့၊” ဣတိ- သို့၊ ယာစိယမာနောပိ- တောင်းပန်အပ်ပါသော်လည်း၊ အနိစ္စတာမနသိကာရမုခေန- ဘဝဘောဂတို့၏ မမြဲခြင်း သဘောကို နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်မှုကို အဦးမူသဖြင့်၊ သဗ္ဗဘဝေသု- အလုံးစုံသော ဘဝတို့၌၊ အဘိဝဗ္ဗမာနသံဝေဂေါ စ- တိုးပွားစေအပ်သော သံဝေဂရှိသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ကာယေ- ကိုယ်၌၊ အသုဘသည်- အသုဘသည်ကို၊ ပဋိလဘိတွာ- ရ၍၊ ဃရာဝါသပလိဗောဓာမိဘူတံ- လူဘောင် အရှုပ်အထွေးသည် လွှမ်းမိုးအပ်သော၊ ဝါ- လူဘောင် အရှုပ် အထွေးကို စွဲ၍ဖြစ်သော၊ ကိလေသဂဟနံ- ကိလေသာတောချုံ့သို့၊ အနောဂါဟေတွာဝ- မသက်ဝင်မှု၍သာလျှင်၊ စိရကာလသမ္ပရိစိတံ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ကောင်းစွာဆည်းပူးအပ်သော၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာ-

သယံ - တောထွက်လိုသော အလိုဆန္ဒကို၊ ဥပဗြူဟယမာနော စ - တိုးပွား
စေလိုသည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္ဓံ -
စည်းစိမ်အစုကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ ပဗ္ဗဇ္ဇိတုကာမော - ရသေ့ပြုလိုသည်၊
ဟုတ္တာ၊ “အဟံ - ငါသည်၊ သစေ ပဗ္ဗဇ္ဇိယာမိ - အကယ်၍ ရသေ့ပြုငြားအံ့၊
(ဧဝံ သတိ - ဤသို့ရသေ့ပြုသည်ရှိသော်၊) ဂုဏသမ္ဘာဝနာပါကဋ္ဌော - ဂုဏ်
ကို အကြောင်းခံသော ချီးမွမ်းခြင်းဖြင့် ထင်ရှားသူသည်၊ ဘဝိယာမိ -
ဖြစ်ပေအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ ပုန - တစ်ဖန်၊ စိန္တေသိ - ကြံပြီ။

သော - ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ လာဘသက္ကာရံ - လာဘ်အပူဇော်
ကို၊ ဇီဂုစ္ဆန္တော - စက်ဆုပ်လျက်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ - ရသေ့အဖြစ်သို့၊ အနုပဂန္တာ -
မကပ်ရောက်မူ၍၊ “အဟံ - ငါသည်၊ လာဘာလာဘာဒီသု - လာဘ်ရမှု
မရမှု အစရှိသည်တို့၌၊ နိဗ္ဗိကာရော - ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသူသည်၊ ဟောတံ -
ဖြစ်ခြင်းငှာ၊ ပဟောမိ စ - စွမ်းနိုင်သည်သာလျှင်တည်း၊” ဣတိ - ဤသို့၊
အတ္တာနံ - မိမိကိုယ်ကို၊ တက္ကေန္တော - ကြံစည်သည်ဖြစ်၍၊ “ဝိသေသတော -
အထူးအားဖြင့်၊ ပရပရိဘဝသဟနာဒိပဋိပဒံ - သူတစ်ပါးတို့၏လွှမ်းမိုးမှုကို
သည်းခံနိုင်ခြင်း အစရှိသော အကျင့်ကို၊ ပူရေန္တော - ဖြည့်ကျင့်လျက်၊
ဥပေက္ခာပါရမီ - ကို၊ မတ္ထကံ - အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေယာမိ - ရောက်စေ
အံ့”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ နိဝတ္ထဝတ္ထေနေဝ - ဝတ်မြဲသောအဝတ်ဖြင့်သာလျှင်၊
ဂေဟတော - အိမ်မှ၊ နိက္ခမိတွာ - ထွက်ခွာ၍၊ ပရမသလ္လေခဂုတ္တိကောပိ -
လွန်မြတ်သောခေါင်းပါးခြင်းဖြင့် အသက်မွေးလေ့ရှိသူ ဖြစ်ပါသော်လည်း၊
အဗလဗလော ဝိယ - မထုံထိုင်း မအသော်လည်း အလွန်ထုံထိုင်း အသု
ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အမန္တမန္တော ဝိယ - မပျော့ညံ့ မနဲ့နွေးသော်လည်း
အလွန်ပျော့ညံ့ နဲ့နွေးသူကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့၏၊
အစိတ္တကရူပေန - စိတ်မရှိသောသဘောဖြင့်၊ ဟိဋ္ဌိတပရိဘူတော - ရှုတ်ချအပ်
လွှမ်းမိုးအပ်သူသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ဂါမနိဂမရာဇောနီသု - ရွာ၊ နိဂုံး၊ မင်းနေပြည်
တို့၌၊ ဧကရတ္ထိဝါသေနေဝ - တစ်ည၌နေခြင်းဖြင့်သာ၊ ဝိစရတိ - လှည့်လည်
၏၊ ပန - ဆက်၊ ယတ္ထ - အကြင်အရပ်၌၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ပရိဘဝံ -

လွှမ်းမိုးခံရမှုကို၊ ပဋိလာဘတိ- ရ၏။ တတ္ထ- ထိုအရပ်၌၊ စိရမ္ပိ-ကြာမြင့်စွာ
သော ကာလပတ်လုံးလည်း၊ ဝသတိ- နေ၏။ သော- ထိုလောမဟံသ
ဘုရားအလောင်းသည်၊ နိဝတ္ထဝတ္ထေ- ဝတ်မြဲတိုင်းသောအဝတ်သည်၊ ဇိဏ္ဏေ-
ဆွေးမြေ့သည်ရှိသော်၊ ပိလောတိကခဏ္ဍေန- ပုဆိုးပိုင်းဖြင့်၊ စရတိ-
လှည့်လည်၏။ တသ္မိမ္ပိ- ထိုပုဆိုးပိုင်းသည်လည်း၊ ဇိဏ္ဏေ- ဆွေးမြေ့ပြန်သည်
ရှိသော်၊ ကေနစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ ဒိန္နံ- ပေးလှူအပ်သော
အဝတ်ပုဆိုးကို၊ အဂ္ဂဏှန္တော- မယူဘဲ၊ ဟိရိကောပိနပဋိစ္စာဒနမတ္တေနနေဝ-
ဟိရိဂုဏ်ကို ဖျက်ဆီးတတ်သောအင်္ဂါကြီးငယ်ကို ဖုံးလွှမ်းရုံမျှလောက်သော
အဝတ်ပုဆိုးမျှဖြင့်သာလျှင်၊ စရတိ- လှည့်လည်၏။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကာလေ-
အချိန်သည်၊ ဂစ္ဆန္တေ- ကြာခြင်းသို့ရောက်လတ်သော်၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊
နိဂမဂါမံ- နိဂုံး၊ ရွာသို့၊ အဂမာသိ- သွားလေပြီ။

တတ္ထ- ထိုနိဂုံးရွာ၌၊ ကေနစိ- အချို့ကုန်သော၊ ဓုတ္တဇာတိကာ-
ကာမကြူး သေသောက်ကြူး လောင်းကစားကြူးကြကုန်သော၊ ဝါ- အကျင့်
ပျက်စီးခြင်း သဘောရှိကြကုန်သော၊ ဝေဓဝေရာ- မုဆိုးမ၏သား ဖြစ်ကြကုန်
သော၊ ဂါမဒါရကာ စ- ရွာသားလူငယ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ရာဇ-
ဝလ္လဘာနံ- မင်းကျွမ်းဝင်သူတို့၏၊ ကေနစိ- အချို့ကုန်သော၊ ပုတ္တနတ္တဒါသာ-
ဒယော စ- သား၊ မြေး၊ ကျွန်စသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥဒ္ဓတာ^၁- ပလွှား
ဝါကြွားကြကုန်သည်၊ ဥန္နဠာ^၂ - တက်ကြွသော ကျူရီးနှင့်တူသော မာနရှိ
ကုန်သည်၊ စပလာ- လျှပ်ပေါ်လော်လီ မတည်ကြည်ကုန်သည်၊ မုခရာ-

၁။ ဥဒ္ဓတာ။ ။ ဥ+✓ဟန+တ။ ဟန ဂတိယံ။ ဥဒ္ဓံ ဥဒ္ဓံ ဟနန္တိ ဂစ္ဆန္တိတိ
ဥဒ္ဓတာ ဟု ဝိဂ္ဂပြု။ ဟန ဓာတ်ကို ဓ-ပြု၊ အသဒိသဒွေးဘော်လာ။ (ဓာနံ၊ ဋီ။
၁၆၉။) မြောက်ကြွ မြောက်ကြွဖြစ်နေခြင်း၊ ဆောင့်ကြွားကြွားပြုမှုခြင်းတည်း။ ယင်းကို
ပင် ပလွှားသည်၊ ဝါကြွားသည်ဟု ဆိုသည်။

၂။ ဥန္နဠာ။ ။ ဥ+နဠ။ ဥ-သည် ဥဂ္ဂတအနက်ဟော။ နဠ-သည် ကျူရီးအနက်
ဟော။ ကျူရီး၌ အနှစ်မပါ ဗလာအချည်းအနီးသာဖြစ်သည်။ မာန်မာန ကိန်းဝပ်သူ၏
သန္တာန်၌လည်း ဂါရဝ သက္ကစ္စ ကုသိုလ်အနှစ် မတည်ရှိပေ။ ထို့ကြောင့် မာနသည်

နှုတ်ကြမ်းကုန်သည်။ ဝါ - ကြမ်းတမ်းသော စကားရှိကုန်သည်။ ဝိကိဏ္ဍ - ဝါစာ - ဖွာလံကြဲသော စကားရှိကုန်သည်။ (ဟုတွာ) ကာလေန ကာလံ - ရံဖန်ရံခါ။ ကီဠာဗဟုလာ - ကစားခြင်းများကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိစရန္တိ - လှည့်လည်ကြကုန်၏။ ဒုဂ္ဂတေ - ဆင်းရဲသို့ ရောက်နေကြကုန်သော၊ မဟလ္လကေ - အသက်အရွယ်ကြီးရင့်ကြကုန်သော၊ ပုရိသေ စ - ယောက်ျားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဣတ္ထိယော စ - မိန်းမတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဂစ္ဆန္တေ - သွားနေသည်တို့ကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ ဘသ္မပုဋ္ဌေန - ပြာထုပ်ဖြင့်၊ ပိဋိယံ - ကျောက်ကုန်း၌၊ အာကိရန္တိ - ကြဲဖြန့်ကြကုန်၏။ ကေတကီပဏ္ဍိ - ဆပ်သွားရွက်ကို၊ ကစ္ဆန္တရေ - လက်ကတီး(ချိုင်း)ကြား၌၊ ဩလမ္ပေန္တိ - တွဲရရွဲ ဆွဲကြကုန်၏။ တေန ဝိပွကာရေန - ထိုဖောက်ပြန်သောအမှုကြောင့်၊ ပရိဝတ္တေတွာ - ပြန်လည်၍၊ ဩလောကေန္တေ - ကြည့်သူတို့ကို၊ ယထာဝဇ္ဇကီဠိတံ - (ကန်းခြင်း၊ ကွေးကောက်ခြင်း၊ ခွင်ခြင်းအစရှိသော) အကြင်အကြင် အပြစ်ဒေါသ အမျိုးမျိုးကို ပြ၍ကစားခြင်းကို၊ ဒဿေတွာ - ပြ၍၊ ဥပဟသန္တိ - ပြောင်လှောင်ကြကုန်၏။ မဟာပုရိသော - ဘုရားအလောင်းလောမဟံသအမျိုးသားသည်၊ တသ္မိံ နိဂမေ - ထိုနိဂုံး၌၊ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဝိစရန္တေ - လှည့်လည်ကြကုန်သော၊ တေ ဓုတ္တဒါရကေ - ထိုအကျင့်ပျက် လူငယ်များကို၊ ဒိသွာ - မြင်၍၊ “ဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ မေ - ငါသည်၊ ဥပေက္ခာပါရမိယာ-ဥပေက္ခာပါရမီ၏၊ ပရိပူရဏူပါယော - ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏နည်းလမ်းကို၊ လဒ္ဓေါ ဝတရအပ်လေစွတကား”၊ ဣတိ - သို့၊ စိန္တေတွာ - ကြံ၍၊ တတ္ထ - ထို နိဂုံး၌၊ ဝိဟာသိ - နေလေပြီ။ တံ - ထိုဘုရားအလောင်း လောမဟံသအမျိုးသားကို၊ တေ ဓုတ္တဒါရကာ - ထိုအကျင့်ပျက် လူငယ်တို့သည်၊ ပဿိတွာ - မြင်၍၊ ဝိပွကာရံ - ဖောက်ပြန်သောအမှုကို (မဖွယ်မရာကို)၊ ကာတု - ပြုခြင်းငှာ၊ အာရဘန္တိ - အားထုတ်ကြကုန်၏။

ကျူရီးနှင့်တူသည်။ ဤ၌ သဒိသုပစာအားဖြင့် ဥန္နဋ္ဌ ဟု ဆိုသည်။ ကျူရီးနှင့်တူသော မာနရှိသူကို အရကောကံပါ။ တုစ္ဆဘာဝေန မာနော နဋ္ဌော ဝိယာတိ နဋ္ဌော။ မာနသင်္ခါတော ဥဂ္ဂတော နဋ္ဌော စတေသန္တိ ဥန္နဋ္ဌ။(ဥဒါန၊ ၂၁၆။ မ၊ ၁၁၊ ၂၅၃။)

(ဋ္ဌ။ ၂၆၀။) မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်း လောမဟံသအမျိုးသားသည်၊
 တံ- ထိုဖောက်ပြန်သောအမှုကို၊ အသဟန္တော ဝိယ စ- သည်းမခံနိုင်သကဲ့သို့
 လည်းကောင်း၊ တေဟိ- ထိုအကျင့်ပျက် လူငယ်တို့မှ၊ ဘာယန္တော ဝိယ
 စ- ကြောက်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဥဋ္ဌဟိတွာ- ထ၍၊ ဂစ္ဆတိ- သွား၏။
 တေ- ထိုလူငယ်တို့သည်၊ တံ- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ အနုဗန္ဓန္တိ- အစဉ်
 အတိုင်းလိုက်ကြကုန်၏။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းကို၊ ဝါ- သည်၊
 တေဟိ- ထိုလူငယ်တို့သည်၊ အနုဗန္ဓိယမာနော- ထက်ကြပ်မကွာ လိုက်အပ်
 သည်ရှိသော်၊ “ဧတ္ထ- ဤအရပ်၌၊ ဝါ- ဤလူငယ်တို့တွင်၊ ကောစိ-
 တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ပဋိဝတ္တာ- ပြန်လှန်ပြောဆိုသောသူသည်၊ နတ္ထိ-
 မရှိ”။ ဣတိ-ဤသို့ကြံ၍၊ သုသာနံ- သုသာန်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ အဋ္ဌိကံ-
 အရိုးကို၊ (က- အနက်မဲ့၊) ဝါ- စက်ဆုပ်ဖွယ်သော အရိုးကို၊ (က-
 ကုစ္ဆိတ အနက်၊) ဝါ- အရိုးစုကို၊ သီသူပဓာနံ- ခေါင်းအုံးကို၊ ကတွာ-
 ပြ၍၊ သယတိ- အိပ်၏။ ဓုတ္တဒါရကာပိ- အကျင့်ပျက်လူငယ်တို့သည်လည်း၊
 တတ္ထ- ထို သုသာန်အရပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- သွား၍၊ ဩဠာဘနာဒိကံ- တံတွေး
 ထွေးခြင်းအစရှိသော၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူးအပြားပြားသော၊ ဝိပ္ပကာရံ-
 ဖောက်ပြန်သောအမှုကို၊ ကတွာ- ပြ၍၊ ပက္ကမန္တိ- ဖဲခွာသွားကြကုန်၏။
 ဧဝံ- ဤသို့၊ တေ- ထိုအကျင့်ပျက် လူငယ်တို့သည်၊ ဒီဝသေ ဒီဝသေ-
 နေတိုင်းနေတိုင်း၊ ကရောန္တိ ဧဝံ- ပြုကြကုန်သည်သာလျှင်တည်း။ ပန-
 အဘို့တစ်ပါးကား၊ ယေ ပုရိသာ- အကြင်ယောက်ျားတို့သည်၊ ဝိညု-
 ပညာရှိကြကုန်၏။ တေ- ထိုယောက်ျားတို့သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ကရောန္တေ-
 ပြုနေသည်တို့ကို၊ ပဿန္တိ- တွေ့မြင်ကြကုန်၏။ တေ- ထိုပညာရှိတို့သည်၊
 တေ- ထိုအကျင့်ပျက် လူငယ်တို့ကို၊ ပဋိဗာဟိတွာ- တားမြစ်၍၊ “အယံ-
 ဤအမျိုးသားသည်၊ မဟာနုဘာဝေါ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိ၏၊ တပဿီ-
 ကိလေသာတို့ကို ပူပန်စေတတ်သော လုံ့လရှိ၏၊ မဟာယောဂီ- မြတ်သော
 လုံ့လဝီရိယ ရှိ၏” ဣတိ စ- ဤသို့လည်း၊ ဥတွာ- သိ၍၊ ဥဠာရံ- မွန်
 မြတ်သော၊ သက္ကာရသမ္မာနံ- ပူဇော်မှု မြတ်နိုးမှုကို၊ ကရောန္တိ- ပြုကြကုန်၏။

ပန- သို့သော်လည်း၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောသူတို့၌၊
ဧကသဒိသောဝ- ထပ်တူထပ်မျှတူသည်သာလျှင်၊ မဇ္ဈတ္တဘူတောဝ-
အလယ်အလတ် သဘောရှိသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်သာလျှင်၊ ဟောတိ။ တေန-
ထို့ကြောင့်၊ “သုသာနေ သေယျံ ကပ္ပေမိ”တိ အာဒိ- အစရှိသည်ကို၊
ဝုတ္တံ။

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ သုသာနေ သေယျံ ကပ္ပေမိ၊ ဆဝဋ္ဌိကံ
ဥပနိဓာယာတိ-ကား၊ အာမကသုသာနေ- သူသေကောင်စွန့်ရာဖြစ်သော
သုသာန်၌၊ ဆဒ္ဓိတကဠေဝရတော- စွန့်ပစ်အပ်သော အလောင်းကောင်မှ၊
သောဏသိင်္ဂါလာဒီဟိ- ခွေး၊ မြေခွေး အစရှိသည်တို့သည်၊ တဟိ တဟိ-
ထိုထိုအရပ်၌၊ ဝိက္ခိတ္တေသု- အထူးထူးအပြားပြား ပစ်ချ(စွန့်ပစ်)အပ်ကုန်
သော၊ ဝါ- ဖရိုဖရဲ ကြဲကုန်သော၊ အဋ္ဌိကေသု- အရိုးတို့တွင်၊ ဝါ- စက်
ဆုပ်စဖွယ်ဖြစ်သော အရိုးတို့တွင်၊ ဧကံ- တစ်ခုသော၊ အဋ္ဌိကံ- အရိုးကို၊
ဝါ- စက်ဆုပ်စဖွယ်ဖြစ်သော အရိုးကို၊ သီသုပဓာနံ- ခေါင်းအုံးကို၊ ကတ္တာ၊
သုစိမ္မိ စ- စင်ကြယ်သော ဝတ္ထု၌လည်းကောင်း၊ အသုစိမ္မိ စ-မစင်ကြယ်
သော ဝတ္ထု၌လည်းကောင်း၊ သမာနစိတ္တတာယ- တူညီသောစိတ်ထားရှိ
သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ တသ္မိ သုသာနေ- ထိုသုသာန်၌၊ သေယျံ- အိပ်ခြင်းကို၊
ကပ္ပေမိ- ပြု၏၊ သယာမိ- အိပ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- သေယျံ
ကပ္ပေမိပုဒ်၏ အနက်တည်း။ ဂါမတ္ထလာတိ- ကား၊ ဂါမဒါရကာ- ရွာနေလူ
ငယ်တို့သည်။ ရူပံ ဒသောန္တိ နပ္ပကန္တိ- ကား၊ ယထာဝဇ္ဇကီဠိတာယ-
အကြင်အကြင်အပြစ်ဒေါသအမျိုးမျိုးကို ပြ၍ ကစားခြင်းဖြင့်၊ ဩဠာဘန-
ဥပဟသနဥမ္မိဟနာဒီဟိ- တံတွေးဖြင့် ထွေးခြင်း၊ ပျက်ရယ်ပြုခြင်း= ပြောင်
လှောင်သရော်ခြင်း၊ ကျင်ငယ်ဖြင့် ပန်းခြင်း အစရှိသည်တို့ ဖြင့်လည်းကောင်း၊
ကဏ္ဏသောတေ- နားပေါက်၌၊ သလာကပ္ပဝေသနာဒီဟိ စ- ဝါးခြမ်းစိမ်းကို
သွင်းခြင်းအစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အတိကက္ခဋ္ဌံ-အလွန်ကြမ်းတမ်း
သော၊ အနပ္ပကံ- များစွာသော၊ နာနပ္ပကာရံ- အထူးထူးအပြားပြား များစွာ
သော၊ ရူပံ-ရုပ်ပုံကို၊ ဝိကာရံ-ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်၊ ကရောန္တိ- ပြုကြကုန်၏။

၁၂၀။ အပရေတိ- ကား၊ တေသု ဧဝ ဂါမဒါရကေသု- ထိုရွာသား လူငယ်တို့ထဲကပင်၊ ဧကစ္စေ- အချို့လူငယ်တို့သည်။ ဥပါယနာနုပ- နေန္တိတိ- ကား၊ “အယံ- ဤသူမြတ်သည်၊ ဣမေသု- ဤရွာသားလူငယ်တို့သည်၊ ပရိဘဝဝသေန- လွမ်းမိုး(အနိုင်ကျင့်)သည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဧဝရူပံ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ဝိပ္ပကာရံ- ဖောက်ပြန်မှုကို၊ ကရောန္တေသု- ပြုကုန်သော်လည်း၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဝိကာရံ- ဖောက်ပြန်မှုကို၊ နဒသေတိ- မပြ။ သမ္မာနနေ- ကောင်းစွာ ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်း၌၊ ဝါ- ကောင်းစွာကော်ရော် ချီးမြှောက်ပူဇော်ခြင်း၌၊ ကီဒိသော န ခေါ- အဘယ်ကဲ့သို့ ရှုအပ်လေမည်နည်း (ဘယံနယံနေမလဲ)”၊ ဣတိ- သို့၊ ပရိဂ္ဂဏန္တာ- စူးစမ်းဆင်ခြင်လိုကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ဝိဝိဓံ- အထူးထူးအပြားပြားသော (မျိုးအမယ်စုံသော)၊ ဗဟုံ- များစွာသော (အရေအတွက် များသော)၊ ဂန္ဓမာလံ- နံ့သာ၊ ပန်းကိုလည်းကောင်း၊ ဘောဇနံ- ဘောဇဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အညာနိ- အခြားကုန်သော၊ ဥပါယနာနိ ပဏ္ဏာကာရာနိ စ- လက်ဆောင်ပဏ္ဏာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (ဥပါယန နှင့် ပဏ္ဏာကာရသည် အနက်တူ၊ ဥပါယနာနိ ကို ပဏ္ဏာကာရာနိ ဟု ဖွင့်)။ ဥပနေန္တိ ဥပဟရန္တိ- ပို့ဆောင်(ဆက်ကပ်)ကြကုန်၏၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ အပရေတိ- ကား၊ (ရှေးပေမူ၌ ဤအတိုင်းပါ၌ရှိသည်။ စာအုပ်တို့၌ကား အပရေဟိ ဟု ရှိသည်။ ပေမူရှိ ပါ၌က ပိုကောင်း။) တေဟိ အနာစာရ ဂါမဒါရကေဟိ- ထိုမလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ကြကုန်သော ရွာသားလူငယ်တို့မှ၊ အညေ- အခြားကုန်သော၊ ဝိညု- သိကြားလိမ္မာကြကုန်သော၊ မနုဿာ- လူတို့သည်၊ “အယံ- ဤသူမြတ်သည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝိဝိဓမ္မိ- အထူးထူးအပြားပြားများစွာလည်း ဖြစ်သော၊ ဝိပ္ပကာရံ- ဖောက်ပြန်သောအမှုကို၊ (မဖွယ်ရာသောအမှုကို)၊ ကရောန္တာနံ- ပြုကြကုန်သော၊ ဣမေသံ- ဤအနာစာရရွာသားလူငယ်တို့၏ အပေါ်၌၊ န ကုပ္ပတိ- အမျက်မထွက်။ အညဒတ္ထု- စင်စစ်ကား၊ ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယံယေဝ- သည်းခံခြင်း၊ မေတ္တာထားခြင်း၊ သနားကြင်နာခြင်းကိုသာလျှင်၊ တေသု- ထိုအနာစာရ ရွာသားလူငယ်တို့၌၊ ဥပဋ္ဌပေတိ-

ဖြစ်စေ၏။ အဟော အစ္ဆရိယပုရိသော- ဪ...အံဩဖွယ်ယောက်ျား
ပေတကား”။ ဣတိ- သို့၊ ဟဋ္ဌာ- ရွှင်လန်းဝမ်းမြောက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊
“ဧတသ္မိ- ဤသူမြတ်၌၊ ဝိပုဋ္ဌိပဇ္ဇန္တေဟိ- ဖောက်ဖောက်ပြန်ပြန်
ကျင့်ကြကုန်သော၊ ဣမေဟိ- ဤရွာသားလူငယ်တို့သည်၊ ပသုတံ- ပွားစေ
အပ်သော၊ အပုညံ- မကောင်းမှုသည်၊ ဗဟု ဝတ- များလေစွတကား”။
ဣတိ- သို့၊ သံဝိဂ္ဂမာနသာဝ- ထိတ်လန့်သောစိတ်ရှိကုန်သည်သာလျှင်၊
ဟုတွာ၊ ဗဟုံ- များစွာသော၊ ဂန္ဓမာလံ- နံ့သာ၊ ပန်းကိုလည်းကောင်း၊
ဝိဝိဓံ- အမျိုးမျိုးသော၊ ဘောဇနံ- ဘောဇဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ အညာနိ-
ယင်းတို့မှ အခြားဖြစ်ကုန်သော၊ ဥပါယနာနိ စ- လက်ဆောင်ပဏ္ဏာ
တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပနေန္တိ ဥပဟရန္တိ- ပို့ဆောင်(ဆက်ကပ်)ကြကုန်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၆၁။) ၁၂၁။ ယေ မေ ဒုက္ခံ ဥပဟရန္တိတိ- ကား၊ ယေ ဂါမဒါရကာ-
အကြင်ရွာသားလူငယ်တို့သည်၊ မယံ- ငါ၏၊ သရီရဒုက္ခံ- ကိုယ်ဆင်းရဲကို၊
ဥပဟရန္တိ ဥပနေန္တိ- ကပ်ဆောင်ကြကုန်၏။ ဥပဒဟန္တိတိပိ- ဥပဒဟန္တိဟူ၍
လည်း၊ ပါဠော- ပါဠိရှိသေး၏။ ဥပ္ပါဒေန္တိ- ဖြစ်စေကြကုန်၏။ ဣတိ-
ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ ယေ စ ဒေန္တိ သုခံ မမာတိ- ကား၊
ဝိညူ- ပညာရှိကြကုန်သော၊ ယေ မနုဿာ စ- အကြင်လူတို့သည်ကား၊
မမ မယံ- ငါအား၊ သုခံ- ချမ်းသာကို၊ ဒေန္တိ- ပေးကြကုန်၏။ မာလာဂန္ဓ-
ဘောဇနာဒိသုဓူပကရဏေဟိ- ပန်း၊ နံ့သာ၊ ဘောဇဉ် အစရှိသော
ချမ်းသာခြင်း၏ အဆောက်အဦတို့ဖြင့်၊ မမ- ငါအား၊ သုခံ- ချမ်းသာကို၊
ဥပဟရန္တိ- ကပ်ဆောင်ပေးကမ်း လှူဒါန်းကြကုန်၏။ သဗ္ဗေသံ သမကော
ဟောမိတိ- ကား၊ ကတ္တစိပိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူ၌သော်လည်း၊
ဝိကာရာနုပ္ပတ္တိယာ= (ဝိကာရ+အနု+ဥပ္ပတ္တိယာ)- ဖောက်ပြန်ခြင်းကို
မဖြစ်စေခြင်းဖြင့်၊ သမာနစိတ္တကာယ- တူမျှသောစိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
ဝိဝိဓာနမ္ပိ- ကူညီ၊ ပြစ်မှားအားဖြင့် အမျိုးမျိုးကွဲပြားသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊
တေသံ ဇနာနံ- ထိုလူတို့၏အပေါ်၌၊ သမကော ဧကသဒိသော- ထပ်တူ
ထပ်မျှ သဘောရှိသည်၊ ဟောမိ ဘဝါမိ- ဖြစ်၏။ ဒယာ ကောပေါ န

ဝိဇ္ဇတိတိ- ကား၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ မယံ- ငါ့အား၊ ဥပကာရကေ- ကျေးဇူးပြုသည့်၊ မေတ္တစိတ္တတာသင်္ခါတာ- မေတ္တာစိတ်ဟုဆိုအပ်သော၊ ဒယာ- ချစ်ခင်ခြင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ။ အပကာရကေ- ပြစ်မှားကျူးလွန် သူ၌၊ မနောပဒေါသသင်္ခါတော- စိတ်၏ ပြစ်မှားခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ ကောပေါပိ- အမျက်ဒေါသသည်လည်း၊ န ဝိဇ္ဇတိ။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗေသံ- ကျေးဇူးပြုသူ ပြစ်မှားသူ အလုံးစုံသောသူတို့၌၊ သမကော- တူညီသော သဘောရှိသည်၊ ဟောမိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ် ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။

၁၂၂။ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဥပကာရီသု- ကျေးဇူးပြုလေ့ရှိကုန်သော၊ သတ္တေသု စ- သတ္တဝါတို့၌လည်း ကောင်း၊ အပကာရီသု- ပြစ်မှားကျူးလွန်လေ့ရှိကြကုန်သော၊ သတ္တေသု စ- ကောင်း၊ သမုပစိတဉာဏသမ္ဘာရဿ- ကောင်းစွာ ဆည်းပူးအပ်သော ဉာဏ်အဆောက်အဦရှိသော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သမာနစိတ္တတာ-တူသော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ယော ဝိကာရာဘာဝေါ စ- အကြင်ဖောက်ပြန်ခြင်း မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ လောကဓမ္မေသု- လောကဓံတရား တို့၌၊ ယာ အနုပလိတ္တတာ စ- အကြင်မလိမ်းကျံအပ်သည်၏ အဖြစ်သည် လည်းကောင်း၊ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ၊ တံ- ထိုဖောက်ပြန်မှုမရှိခြင်း၊ လိမ်းကျံမှု မရှိခြင်းကို၊ ဒဿေတံ- ပြခြင်းငှာ၊ “သုခဒုက္ခေ တုလာဘူတော”တိ- ဟူသော၊ ဩသာနဂါထံ- အဆုံးဂါထာကို၊ အာဟ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ သုခဒုက္ခေတိ- ကား၊ သုခေ စ- ချမ်းသာ၌ လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခေ စ- ဆင်းရဲ၌လည်းကောင်း။ တုလာဘူတောတိ- ကား၊ သမကံ- အညီအမျှ၊ ဂဟိတတုလာ ဝိယ- ယူအပ်ချိန်အပ်သော ချိန်ခွင်ကဲ့သို့၊ ဩနတိဥန္နတိအပနတိ- အောက်သို့ညွတ်ခြင်း၊ အထက်သို့ တက်ခြင်း၊ စောင်းငဲ့ခြင်းကို၊ ဝဇ္ဇေတွာ- ကြဉ်၍၊ မဇ္ဈတ္တဘူတော- အလယ် အလတ် သဘောရှိသည် ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤသုခဒုက္ခေ

ဟူသောပါဠိ၌၊ သုခဒုက္ခဂ္ဂဟဏေနေဝ- သုခ ဒုက္ခသဒ္ဓါကို ယူခြင်းဖြင့်ပင်၊
 တံ နိမိတ္တဘာဝတော- ထို သုခ ဒုက္ခတို့၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 လာဘာလာဘာပိ- လာဘာ အလာဘာတို့ကိုလည်း၊ ဂဟိတာ- ယူအပ်ကုန်၏။
 ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ယသေသုတိ- ကား၊ ကိတ္တိသု- ကျော်စောခြင်းတို့၌။
 အယသေသုတိ- ကား၊ နိန္ဒာသု- ကဲ့ရဲ့ခြင်းတို့၌။ သဗ္ဗတ္တာတိ- ကား၊
 သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံကုန်သော၊ သုခါဒီသု- သုခအစရှိကုန်သော၊ လောက-
 ဓမ္မေသု- လောကဓံတို့၌။ ဣတိ- သို့၊ ဘဂဝါ- သည်၊ တဒါ- ၌၊
 သဗ္ဗသတ္တေသု စ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗလောက-
 ဓမ္မေသု စ- အလုံးစုံသော လောကဓံတို့၌လည်းကောင်း၊ အနုညသာဓာရဏံ-
 သူတစ်ပါးတို့နှင့် မဆက်ဆံသော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ မဇ္ဈတ္တဘာဝံ-
 အလယ်အလတ်သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ကိတ္တေတွာ- မိန့်ကြား၍၊
 တေန- ထိုမိန့်ကြားခြင်းဖြင့်၊ တသ္မိံ အတ္တဘာဝေ- ထိုအတ္တဘော၌၊
 အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဥပေက္ခာပါရမိယာ- ၏၊ သိခါပုတ္တဘာဝံ- အထွတ်
 အထိပ်သို့ ရောက်သည်၏အဖြစ်ကို၊ ဝိဘာဝေန္တော- ထင်ရှားစေလိုသည်
 ဖြစ်၍၊ “**ဧသော မေ ဥပေက္ခာပါရမီ**”တိ- ဟူ၍၊ ဒေသနံ- ဒေသနာတော်ကို၊
 နိဋ္ဌာပေသိ- ပြီးဆုံးစေပြီ။

ပါရမီ ၁၀ ပါးလုံး ရသင့်ပုံ

ဣဓာပိ- ဤလောမဟံသစရိယာ၌လည်း၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရား
 အလောင်းလောမဟံသသူမြတ်၏၊ ပဌမံ- ရှေ့ဦးစွာ၊ ဒါနပါရမီ နာမ-
 ဒါနပါရမီမည်သည်ကား၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊ သဗ္ဗဝိဘာဝ-
 ပရိစ္စာဂေါ စ- အလုံးစုံသော စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို စွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်း၊
 “ယေ ကေစိ- အလုံးစုံသောသူတို့သည်၊ ဣမံ သရီရံ- ဤခန္ဓာကိုယ်ကို၊
 ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ယံ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊
 ဣစ္ဆိတံ- အလိုရှိအပ်ရာကို၊ ကရောန္တု- ပြုကြပါစေ”၊ ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊
 အနုပေက္ခာဘာဝေန- ငဲ့ကွက်မှုမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အတ္တနော- ၏။

အတ္တဘာဝပရိစ္ဆာဂေါ စ- ခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်းတည်း။
 (သော ပရိစ္ဆာဂေါ- ထို ပစ္စည်းဥစ္စာ ကိုယ်ခန္ဓာကို စွန့်လှူခြင်းသည်။)
 ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီမည်၏။ ဟိနာဒိကဿ- ယုတ်ညံ့သူအစရှိသော၊
 သဗ္ဗဿ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါ၏ အပေါ်၌၊ အကတ္တဗ္ဗဿ- မပြုသင့်သော
 အမှုကို၊ အကရဏံ- မပြုခြင်းသည်။ သီလပါရမီ- မည်၏။ ကာမဿာဒ
 ဝိမုခဿ- ကာမဂုဏ်သာယာခြင်းကို မျက်နှာလွှဲလျက်၊ ဂေဟတော- အိမ်မှ၊
 နိက္ခန္တဿ- ထွက်ခွာလာသည်။ သတော- ဖြစ်စဉ်၊ ကာယေ- ကိုယ်၌၊
 အသုဘသညာနုဗြူဟနာ- အသုဘသညာကို တိုးပွားစေခြင်းသည်။ နေက္ခမ္မ-
 ပါရမီ- မည်၏။ သမ္မောဓိသမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ
 တို့ကို၊ ဥပကာရဓမ္မပရိဂ္ဂဟဏေ- ကျေးဇူးပြုသောတရားကို သိမ်းဆည်းခြင်း
 ၌လည်းကောင်း၊ တပုဋ္ဌိပက္ခပ္ပဟာနေ စ- ထို သဗ္ဗညုတဉာဏ် အဆောက်
 အဦကို ကျေးဇူးပြုသောတရား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဒုစရိုက်တရား
 တို့ကို ပယ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ကောသလ္လံ- လိမ္မာသူ၏အဖြစ်ဟူသော
 ဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ- လိမ္မာခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အဝိပရီ-
 တတော- မဖောက်မပြန် အမှန်အကန်အားဖြင့်၊ ဓမ္မသဘာဝစိန္တနာ စ-
 တရားသဘောကို ကြံစည်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပညာပါရမီ- မည်၏။
 ကာမဝိတက္ကာဒိဝိနောဒနံ စ- ကာမဝိတက်အစရှိသည်ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း
 သည်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခာဓိဝါသနဝီရိယဉ္စ- ဒုက္ခကိုသည်းခံနိုင်ခြင်း ဝီရိယ
 သည်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယပါရမီ- မည်၏။ သဗ္ဗာပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်
 သော၊ အဓိဝါသနခန္တိ- အဓိဝါသနခန္တိ(မိမိအပေါ် ကျရောက်လာမှု ကောင်း၊
 မကောင်းမှန်သမျှကို သည်းခံနိုင်ခြင်း)သည်၊ ခန္တိပါရမီ- မည်၏။ ဝစီသစ္စံ-
 ဝစီသစ္စာ(အပြောမှန်ကန်မှု)သည်လည်းကောင်း၊ သမာဒါနာဝိသံဝါဒနေန-
 ဆောက်တည်ခြင်းမှ မချွတ်ယွင်းစေခြင်းဖြင့်၊ ဝိရတိသစ္စဉ္စ- ဝိရတိ
 သစ္စာ(ဆောက်တည်ထားသည့်အတိုင်း ဒုစရိုက်မှ ရှောင်ကြဉ်မှု မှန်ကန်ခြင်း)
 သည်လည်းကောင်း၊ သစ္စပါရမီ- မည်၏။ အနဝဇ္ဇမေဓေ- အပြစ်မရှိသော
 တရား၌၊ အစလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနံ- မတုန်မလှုပ် ဆောက်တည်ခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်

ခြင်းသည်။ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ - မည်၏။ အနောဓိသော - မပိုင်းခြား မသတ်မှတ်
သောအားဖြင့်(အကန့်အသတ်မဲ့)။ သဗ္ဗသတ္တေသု - အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၌၊
မေတ္တာနုဒ္ဒယဘာဝေါ - မေတ္တာဖြင့် အစဉ်သနား စောင့်ရှောက်ခြင်းရှိသူ၏
အဖြစ်သည်။ မေတ္တာပါရမီ - မည်၏။ “ပန - ဆက်၊ ဝါ - ကား၊ အဿ -
ထိုဘုရားအလောင်း၊ လောမဟံသသူမြတ်၏။ ဥပေက္ခာပါရမီ - ကို၊
ယထာဂုတ္တဝသေနဝ - အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသည်၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊
ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်၏။ ဣတိ - သို့၊ ဒသ - ဆယ်ပါးကုန်သော၊
ပါရမိယော-ပါရမီတို့ကို၊ လဗ္ဘန္တိ-ရအပ်ကုန်၏။ စ - ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤလောမ
ဟံသစရိယာ၌၊ ဥပေက္ခာပါရမီ - သည်၊ အတိသယဝတီ - အလွန်အကဲ
ဖြစ်ခြင်းရှိ၏။ ဣတိ ကတ္တာ - ဤအကြောင်းကြောင့်၊ သာယေဝ - ထို
ဥပေက္ခာပါရမီကိုသာလျှင်၊ ဒေသနံ-ဒေသနာတော်ကို၊ အာရဋ္ဌာ - တင်အပ်ပြီ။

တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ဣဓ - ဤလောမဟံသစရိယာ၌၊ မဟာ -
သတ္တဿ - ဘုရားအလောင်း၏၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ဘောဂက္ခန္တံ -
စည်းစိမ်ဥစ္စာအစုကိုလည်းကောင်း၊ မဟန္တံ - များစွာသော၊ ဉာတိပရိဝဋ္ဌံ
စ - ဆွေစဉ် မျိုးဆက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ မဟာ -
ဘိနိက္ခမနသဒိသံ - မြတ်သောတောထွက်ခြင်းနှင့်တူစွာ၊ ဂေဟတော - အိမ်မှ၊
နိက္ခမနံ - ထွက်ခွာခြင်းလည်းကောင်း၊ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ နိက္ခမိတ္တာ -
တောထွက်၍၊ လာဘသက္ကာရံ - လာဘ်ပူဇော်ခြင်းကို၊ ဇီဝုစ္ဆတော - စက်ဆုပ်
သောအားဖြင့်၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့၏၊ သမ္ဘာဝနံ - ချီးမွမ်းခြင်းကို၊
ပရိဟရိတုကာမဿ - ပယ်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော ဘုရားအလောင်း၏အတွက်၊
ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂံ - ရသေ့ရဟန်း ၏အသွင်ကို၊ အဂ္ဂဟေတွာ - မယူမူ၍၊ စိတ္တေနဝ -
စိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ အနဝသေသံ - အကြွင်းမဲ့၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဂုဏေ - ရသေ့ရဟန်း
တို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်၌၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ - အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ပရမသုခဝိဟာရော -
အလွန်ချမ်းသာစွာနေခြင်းလည်းကောင်း၊ ပရမပိစ္ဆတာ - လွန်စွာ အလိုနည်းပါး
ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဝိဝေကာဘိရတိ - ဆိတ်ငြိမ်မှု၌ မွေ့လျော်ခြင်းလည်း
ကောင်း၊ ဥပေက္ခဏာဓိပ္ပါယေန - လျစ်လျူရှုလိုမှုဖြင့်၊ အတ္တနော - မိမိ၏။

ကာယဇီဝိတနိရပေက္ခာ- ကိုယ်အသက်၌ ငဲ့ကွက်မှု မရှိခြင်းလည်းကောင်း၊
 ပရေဟိ- သူတစ်ပါးတို့သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဥပရိ- အပေါ်၌၊
 ကတဝိပ္ပကာရာဓိဝါသနံ- ပြုအပ်သော ဖောက်ပြန်စွာပြုမှုကို သည်းခံခြင်း
 လည်းကောင်း၊ ဥက္ကံသဂတသလ္လေခဝုတ္တိ- အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော
 ခေါင်းပါးစွာ အသက်မွေးခြင်းလည်းကောင်း၊ ဗောဓိသမ္ဘာရပဋိပက္ခာနံ-
 သဗ္ဗညုတဉာဏ် အဆောက်အဦ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ဖြစ်ကုန်သော၊
 ကိလေသာနံ- ကိလေသာတို့၏၊ တနုဘာဝေန- နည်းပါးသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊
 ခီဏာသဝါနံ ဝိယ- ရဟန္တာတို့၏ကဲ့သို့၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့၏၊
 ဥပကာရာပကာရေသု- ကျေးဇူးပြုမှု ပြစ်မှားမှုတို့၌၊ နိဗ္ဗိကာရဘာဝဟေတု-
 ဘူတေန- ဖောက်ပြန်မှု မရှိသည်၏ အဖြစ်၏အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊
 သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောသူတို့၌၊ မဇ္ဈတ္တဘာဝေန- အလယ်အလတ်သဘောရှိ
 သည်၏ အဖြစ်သည်၊ သမုဠာပိတော- ဖြစ်စေအပ်သော၊ လောကဓမ္မေဟိ-
 လောကဓံတရားတို့ဖြင့်၊ အနုပလေပေါ- မလိမ်းကျံခြင်းလည်းကောင်း၊
 သဗ္ဗပါရမီနံ- အလုံးစုံသောပါရမီတို့၏၊ မုဒ္ဒဘူတာယ- ဦးထိပ်ဖြစ်၍
 ဖြစ်သော၊ ဥပေက္ခာပါရမိယာ- ၏၊ သိခါပတ္တိ- အထွတ်အထိပ်သို့
 ရောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့အစရှိကုန်သော၊
 ဂုဏာနုဘာဝါ- တို့ကို၊ ဝိဘာဝေတဗ္ဗာ-ကုန်၏။ ဣတိ- တည်း။

မဟာလောမဟံသစရိယာဝဏ္ဏနာ- မဟာလောမဟံသသူမြတ်၏

အကျင့်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။

ဥပေက္ခာပါရမီ- သည်၊ နိဋ္ဌိတာ-ပြီ။

တတိယဝဂ္ဂသ- တတိယဖြစ်သော ယုဓဉ္ဇယဝဂ်၏၊ အတ္ထဝဏ္ဏနာ-

အနက်အဖွင့်သည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီ။

ဥဒ္ဒါနဂါထာဝဏ္ဏနာ

(၄၅၂၆၂။) “ယုဓေယော”တိ အာဒိကာ- “ယုဓေယော”ဤသို့ အစရှိသော
ဂါထာတို့သည်၊ ဥဒ္ဒါနဂါထာ- ဥဒ္ဒါန်း(အကျဉ်း)ဂါထာတည်း၊ တတ္ထ- ထို
ဥဒ္ဒါန်းဂါထာတို့၌၊ ဘိဿနာတိ- “ဘိဿန” ဟူ၍လည်း၊ ဘိသာပဒေသေန-
ညွှန်းပြအပ်သောဘိသသဒ္ဒါဖြင့်၊ မဟာကဉ္စစရိယံ- ဘုရားအလောင်း မဟာ
ကဉ္စရသေ့၏ အကျင့်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ သောဏနန္ဒောတိ ဣမိနာ-
သောဏနန္ဒောဟူသော ဤပါဌ်ဖြင့်၊ သောဏပဏ္ဍိတစရိယံ- သောဏ
ပဏ္ဍိတ်၏အကျင့်ကို၊ ဒဿေတိ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မူဂပက္ခောတိ-
မူဂပက္ခောဟူ၍၊ မူဂပက္ခာပဒေသေန- ညွှန်ပြအပ်သောမူဂပက္ခသဒ္ဒါဖြင့်၊
တေမိယပဏ္ဍိတစရိယံ- တေမိယပဏ္ဍိတ်အကျင့်ကို၊ ဒဿေတိ။ ဥပေက္ခာ-
ပါရမီသီသေန- ဥပေက္ခာပါရမီကို အဦးမူ(ခေါင်းတပ်)သဖြင့်၊ မဟာလောမ-
ဟံသစရိယံ- မဟာလောမဟံသ သူမြတ်၏အကျင့်ကို၊ ဒဿေတိ။ အာသိ
ဣတိ ဝုဋ္ဌံ မဟေသိနာတိ- ကား၊ သာရိပုတ္တ- သာရိပုတ္တရာ၊ တယံ-
သင့်အား၊ (မယာ-ငါသည်)၊ ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ ဒေသိတံ ယထာ-
ဟောတော်မူအပ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ဣတိ ဧဝံ ဣမိနာ ဝိဓာနေန-
ဤအစီအစဉ်ဖြင့်၊ မဟန္တာနံ- မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဒါနပါရမီအာဒိနံ- ဒါန
ပါရမီအစရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ
တရားတို့ကို၊ ဧသနတော- ရှာမီးခြင်းကြောင့်၊ မဟေသိနာ- မဟေသိမည်
တော်မူသော၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဗောဓိသတ္တဘူတေန- ဘုရားအလောင်း
ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ မယာ- ငါသည်၊ ဝုဋ္ဌံ- ကျင့်သုံးအပ်သည်၊ စိတ္တံ-
လေ့ကျက်အပ်သည်၊ စရိတံ- ဆည်းပူးအပ်သည်၊ ပဋိပန္နံ- ကျင့်အပ်သည်၊
အာသိ အဟောသိ- ဖြစ်ပြီ။ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။
ဣဒါနိ- ၌၊ ပါရမီပရိပူရဏဝသေန- ပါရမီကိုဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏အစွမ်းဖြင့်၊
စိရကာလပ္ပဝတ္တိတံ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံးဖြစ်စေအပ်သော၊
ဣဓ- ဤ စရိယာပိဋက၌၊ ဝုတ္တံ စ- ဟောတော်မူအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊
အဝုတ္တဉ္စ- ဟောတော်မူအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊

ဒုက္ကရကိရိယံ - ခဲယဉ်းစွာပြုအပ်သောအမှုကို၊ ဧကန္တံ - တစ်ပေါင်းတည်း၊ ကတ္တာ - ပြု၍၊ ယဒတ္ထံ - အကြင်သဗ္ဗညုတဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ သာ - ထိုပါရမီအကျင့်ကို၊ ပဝတ္တိတာ - ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ တဉ္စ - ထိုပါရမီအကျင့်ကိုလည်း၊ သင်္ခေပေနေဝ - အကျဉ်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဒသေတုံ - ပြခြင်းငှာ၊ “ဧဝံ ဗဟုဗ္ဗိဓ” န္တိဂါထံ - ဂါထာကို၊ အာဟ။

(ဋ္ဌ။ ၂၆၃။) တတ္ထံ - ထိုဂါထာ၌၊ ဧဝန္တိ - ကား၊ ဣမိနာ ဝုတ္တနယေန - ဤဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်။ ဗဟုဗ္ဗိဓံ ဒုက္ခန္တိ - ကား၊ အကိတ္တိပဏ္ဍိတာဒိ - ကာလေ - အကိတ္တိပဏ္ဍိတ်ရသေ့အစရှိသည်တို့ ဖြစ်စဉ်အချိန်၌၊ ကာရ - ပဏ္ဍာဒိအာဟာရတာယ - ကံပြင်းရွက်အစရှိသော အာဟာရရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တဉ္စ - ထိုကံပြင်းရွက်အာဟာရကိုလည်း၊ ယာစကဿ - ဖုန်းတောင်းယာစကအား၊ ဒတ္တာ - ပေး၍၊ အာဟာရပစ္စေဒါဒိနာ စ - အစာအာဟာရကို ဖြတ်တောက်ခြင်း အစရှိသည်ဖြင့်လည်း၊ ဗဟုဝိဓံ - များသောအပြားရှိသော၊ နာနပ္ပကာရံ - အထူးထူးသော အပြားရှိသော၊ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲကိုလည်းကောင်း၊ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ကုရုရာဇာဒိကာလေ - ကုရုမင်းစသည် ဖြစ်စဉ်အချိန်၌၊ သက္ကသမ္ပတ္တိသဒိသာ - သိကြားမင်း၏ စည်းစိမ်နှင့်တူကုန်သော၊ ဗဟုဗ္ဗိဓာ - များသောအပြားရှိကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိ စ - စည်းစိမ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ ဘဝါဘဝေတိ - ကား၊ ခုဒ္ဒကေ စေဝ - ငယ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟန္တေ စ - ကြီးသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘဝေ - ဘဝတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ ဘဝါဘဝေ ဝုဒ္ဓိဟာနိယော - ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း ပျက်စီးဆုံးရှုံးခြင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အနုဘဝိတ္တာ - ခံစား၍၊ ဗဟုဝိဓေဟိ - များသောအပြားရှိကုန်သော၊ ဒုက္ခေဟိ - ဆင်းရဲတို့သည်၊ အဝိဟညမာနော စ - မနှိပ်စက်အပ် မနှိပ်စက်နိုင်သည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ဗဟုဝိဓာဟိ - များသောအပြားရှိကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိဟိ - စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့သည်၊ အနာကမ္ပိယမာနော စ - မဆွဲငင်အပ် မဆွဲငင်နိုင်သည်ဖြစ်၍လည်းကောင်း၊ ပါရမိပရိပူရဏပသုတော ဧဝ - ပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်မှု၌ လေ့ကျက်ခြင်းရှိသည်သာလျှင်၊ ဟုတ္တာ၊ တဒနုရူပံ - ထိုပါရမီအားလျော်သော၊ ဝါ -

ထိုဘဝအားလျော်သော၊ ပဋိပတ္တိ- အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်လျက်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ အနုတ္တရံ- အတူမရှိသော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ- သဗ္ဗညုတ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်၏။ အဓိဂတော- ရသည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ- ဤကား၊ အတ္ထော- တည်း။

ဣဒါနိ- ဌ၊ ယာသံ ပါရမီနံ- အကြင်ပါရမီတို့၏၊ ဝါ- ကို၊ ပရိပူရဏတ္ထံ- ဖြည့်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဧသာ ဒုက္ကရစရိယာ- ဤခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်သော အကျင့်ကို၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ ပဝတ္တိတာ- ဖြစ်စေအပ်ပြီ၊ တာသံ- ထိုပါရမီတို့၏၊ အနဝသေသတော- အကြွင်းအကျန်မရှိသောအား ဖြင့်၊ ပရိပုဏ္ဏဘာဝံ စ- ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ တေန- ထိုပြည့်စုံသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပတ္တဗ္ဗဖလဿ- ရောက်အပ်ရအပ်သောအကျိုး ၏၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ အဓိဂတဘာဝံ စ- ရအပ်သည်၏ အဖြစ်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဒဿေတုံ- ပြခြင်းငှာ၊ “ဒတ္တာ ဒါတဗ္ဗကံ ဒါနံ၊ သီလံ ပူရေတွာ အသေသတော” အာဒိ- အစရှိသည်ကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဒတ္တာ ဒါတဗ္ဗကံ ဒါနန္တိ- ကား၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ အနုတ္တရံ- အတူမရှိမြတ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓိတုံ- ထိုးထွင်း၍သိခြင်းငှာ၊ အဂ္ဂယာနပဋိပဒံ- မြတ် သော ယာဉ်သဖွယ်ဖြစ်သော အကျင့်ကို၊ ပဋိပန္နေန- ကျင့်သော၊ မဟာဗောဓိသတ္တေန- မြတ်သောဘုရားအလောင်းသည်၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးလှူ သင့်သော၊ ဒေယျဓမ္မံ- ပေးလှူသင့်သောသဘောရှိသော၊ ဗာဟိရံ- အပဖြစ် သော၊ ရန္တာဒိ- တိုင်းပြည်အစရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ အပ္ပန္တရံ- ခန္ဓာကိုယ် ၏ အတွင်းဖြစ်သော၊ အင်္ဂနယနာဒိ- ခြေလက်စသောအင်္ဂါ မျက်စိအစရှိသည် ကိုလည်းကောင်း၊ ဒတ္တာ- ပေး၍၊ ပရိစ္စဒိတွာ- စွန့်၍၊ တတော ဧဝ- ထို့ ကြောင့်သာလျှင်၊ ရန္တပရိစ္စာဂေါ- တိုင်းပြည်ကိုစွန့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အင်္ဂပရိစ္စာဂေါ- အင်္ဂါကြီးငယ်ကို စွန့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ နယနပရိစ္စာဂေါ- မျက်စိကို စွန့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပုတ္တဒါရပရိစ္စာဂေါ- သားမယားကိုစွန့်ခြင်း လည်းကောင်း၊ အတ္တပရိစ္စာဂေါ- မိမိကိုယ်ကိုစွန့်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ-

သို့၊ ပဉ္စမဟာပရိစ္ဆာဂပရိယောသာနံ- စွန်းခြင်းကြီးငါးပါး အဆုံးတိုင်အောင်၊
 ဒါနပါရမီဒါနဥပပါရမီဒါနပရမတ္ထပါရမီပွဘောဒံ- ဒါနပါရမီ၊ ဒါနဥပပါရမီ၊
 ဒါနပရမတ္ထပါရမီ အပြားရှိသော၊ ဒါနံ- ဒါနကို၊ အနဝသေသတော-
 အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ သမ္မာဒေတွာ- ပြည့်စုံစေ၍၊ ဣတိ- ကား၊
 အတ္ထော- အနက်တည်း။ တတ္ထ- ထိုဒါနပါရမီကိုဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊
 အကိတ္တိဗြာဟ္မဏကာလေ- အကိတ္တိပုဏ္ဏား(ရသေ့)ဖြစ်စဉ်အခါလည်း
 ကောင်း၊ သင်္ခဗြာဟ္မဏကာလေ- သင်္ခပုဏ္ဏားဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊
 ဣတိ ဧဝမာဒီသု- ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ ဣဓ- ဤစရိယာပိဋက၌၊
 အာဂတေသု- လာသော စရိယာ၌လည်းကောင်း၊ ဝိသယုသေဋ္ဌိကာလေ-
 ဝိသယုသူဌေးဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ ဝေလာမကာလေ- ဝေလာမပုဏ္ဏား
 ဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီသု- ဤသို့ အစရှိသည်လည်း
 ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣဓ- ဤစရိယာပိဋက၌၊ အနာဂတေသု- မလာသောဇာတ်
 တို့၌လည်းကောင်း၊ ဒါနပါရမိယာ- ဒါနပါရမီ၏၊ မဟာပုရိသဿ- ဘုရား
 အလောင်း၏၊ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ- ဖြည့်ကျင့်အပ်သော အတ္တဘောခန္ဓာတို့၏၊
 ပရိမာဏံ နာမ- အတိုင်းအတာ ပမာဏမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

ပန- ဆက်၊ ဧကန္တေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ တဿ- ထိုဘုရား
 အလောင်း၏၊ သသပဏ္ဍိတကာလေ- ယုန်ပညာရှိ ဖြစ်စဉ်အချိန်၌-

ဂါထာအနက်။ ။ “ဘိက္ခဝယ- ထမင်းအစားအစာအလိုငှာ၊
 ဥပဂတံ- အနီးသို့ချဉ်းကပ်သော အလှူခံကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်၍၊
 သကတ္တာနံ- မိမိ၏ခန္ဓာကိုယ်ကို၊ ပရိစ္စဇိ- စွန့်လှူခဲ့ပြီ၊ မေ- ငါ၏၊
 ဒါနေန- ပေးလှူခြင်းဒါနနှင့်၊ သမော- တူသောအလှူသည်၊ နတ္ထိ-
 မရှိ၊ ဧသာ- ဤပေးလှူသော ပါရမီသည်၊ မေ- ငါ၏၊ ဒါနပါရမီ-
 ဒါနပရမတ္ထပါရမီတည်း”။

ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တပရိစ္ဆာဂံ- မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်လှူခြင်းကို၊
 ကရောန္တဿ- ပြုသောဘုရားအလောင်း၏၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီသည်၊
 ပရမတ္ထပါရမီ နာမ- ပရမတ္ထပါရမီမည်သည်၊ ဇာတာ- ဖြစ်၏။ ပန-

ဆက်၊ ဣတရေသု - ယုန်မင်းဇာတ်စသည်မှ အခြားသောဇာတ်တို့၌၊
ယထာရဟံ - ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ပါရမီဥပပါရမီယော - ပါရမီ၊
ဥပပါရမီတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်ကုန်၏။

(ဋ္ဌ။၂၆၄။) သီလံ ပူရေတွာ အသေသတောတိ - ကား၊ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊
အနဝသေသတော - အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ ကာယိကော - ကိုယ်၌
ဖြစ်သော၊ သံဝရော - စောင့်စည်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါစသိကော - နှုတ်၌
ဖြစ်သော၊ သံဝရော - စောင့်စည်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ကာယိကဝါစသိကော -
ကိုယ်နှုတ်နှစ်ပါး၌ဖြစ်သော၊ သံဝရော - ကောင်း၊ ဣန္ဒြိယသံဝရော - စက္ခု
စသောဣန္ဒြေတို့ကို စောင့်စည်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဘောဇနေ - အစားအစာ
ဘောဇဉ်၌၊ မတ္တညုတာ - အတိုင်းအရှည်ကို သိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊
သုဝိသုဒ္ဓါဇီဝတာ - အထူးသဖြင့်ကောင်းစွာစင်ကြယ်သော အသက်မွေးမှု
ရှိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိကံ - ဤသို့ အစရှိသော၊
ဗောဓိသတ္တသီလံ - ဘုရားအလောင်း၏သီလကို၊ သမ္မာဒေန္တေန - ပြည့်စုံစေ
(ဖြည့်ကျင့်)သော ဘုရားအလောင်းသည်၊ သီလပါရမီသီလဥပပါရမီသီလ -
ပရမတ္ထပါရမီပွဘောဒံ - သီလပါရမီ၊ သီလဥပပါရမီ၊ သီလပရမတ္ထပါရမီ
အပြားရှိသော၊ ပူရေတဗ္ဗံ - ဖြည့်ကျင့်သင့်သော၊ သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊
သီလံ - သီလကို၊ ပူရေတွာ - ပြည့်စုံစေ(ဖြည့်ကျင့်)၍၊ သမ္မဒေဝ - ကောင်းစွာ
သာလျှင်၊ သမ္မာဒေတွာ - ပြည့်စုံစေ၍၊ ဣဓာပိ - ဤသီလပါရမီ၌လည်း၊
သီလဝနာဂရာဇကာလေ - သီလဝမ်းဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ စမ္ပေယျ -
နာဂရာဇကာလေ - စမ္ပေယျနဂါးမင်းဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ
ဧဝမာဒိသု - ဤသို့အစရှိကုန်သော၊ ဣဓ - ဤစရိယာပိဋက၌၊
အာဂတေသု - လာသောစရိယာတို့၌လည်းကောင်း၊ မဟာကပိကာလေ -
မျောက်မင်းဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ ဆဒ္ဒန္တကာလေ - ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း
ဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒိသု - ကုန်သော၊ ဣဓ - ၌၊
အနာဂတေသု စ - မလာသောဇာတ်တို့၌လည်းကောင်း၊ မဟာသတ္တဿ -
ဘုရားအလောင်း၏၊ သီလပါရမီယာ - သီလပါရမီ၏၊ ပူရိတတ္ထဘာဝါနံ -

ဖြည့်ကျင့်အပ်သော အတ္တဘောဓန္ဓာတို့၏၊ ပရိမာဏံ နာမ- အတိုင်း အရည်ပမာဏမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။

ပန- ဆက်၊ ဧကန္တေန- စင်စစ်အားဖြင့်၊ အဿ- ထိုဘုရား အလောင်း၏၊ သင်္ခပါလကာလေ- သင်္ခပါလနဂါးမင်းဖြစ်စဉ်အချိန်၌-

ဂါထာအနက်။ ။ “သူလေဟိ- တံကျင်တို့ဖြင့်၊ ဝိနိဝိဇ္ဈန္တေ- ထိုးသွင်းသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တိဟိ= သတ္တိဟိ- လုံတို့ဖြင့်၊ ကောဠယန္တေပိ- ထိုးဆွသည်လည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဇပုတ္တေ- မုဆိုး ၏သားတို့ကို၊ (အဟံ) န ကုပ္ပါမိ- အမျက်မထွက်။ ဧသာ- ဤအမျက် မထွက်ခြင်းသည်၊ မေ- ငါ၏၊ သီလပါရမီ- သီလပရမတ္ထပါရမီ တည်း”။

ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အတ္တပရိစ္ဆာဂံ- ခန္ဓာကိုယ်ကိုစွန့်ခြင်းကို၊ ကရောန္တဿ- ပြုသောဘုရားအလောင်း၏၊ သီလပါရမီ- သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ- မည်သည်၊ ဇာတာ။ ပန- ဆက်၊ ဣတရေသု- သင်္ခပါလဇာတ်စသည်တို့မှ အခြားသောဇာတ်တို့၌၊ ယထာရဟံ- ဣ၊ ပါရမိဥပပါရမိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

နေက္ခမ္မေ ပါရမီ ဂန္ဓာတိ- ကား၊ တထာ- ပါး၊ တိဝိဓေပိ- သုံး ပါးအပြားရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မဟာဘိနိက္ခမနေ- မြတ်သော တောထွက် ခြင်း၌၊ ပါရမီ- ပါရမီသို့၊ ပရမုက္ကံသံ- မြတ်သောအဆုံးအပိုင်းအခြား သို့၊ ဝါ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ရောက်၍။ တတ္ထ- ထိုနေက္ခမ္မပါရမီ၌၊ ယုဓန္ဓယကာလေ- ယုဓန္ဓယမင်းသား ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ သောမနဿကုမာရကာလေ- သောမနဿမင်းသားဖြစ်စဉ်အချိန်လည်း ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံမာဒီသု- ကုန်သော၊ ဣဓ- ဤစရိယာပိဋက၌၊ အာဂတေသု- လာသောစရိယာတို့၌လည်းကောင်း၊ ဟတ္ထိပါလကုမာရ- ကာလေ- ဟတ္ထိပါလမင်းသားဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ မဃဒေဝ- ကာလေ- မဃဒေဝမင်းဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံမာဒီသု-

ကုန်သော၊ ဣဓ - ဌ၊ အနာဂတေသု စ - ကောင်း၊ မဟာရဇ္ဇံ - တိုင်းပြည်ကြီးကို၊ ပဟာယ - ပယ်စွန့်၍၊ နေက္ခမ္မပါရမိယာ - ၏၊ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ပန - ဆက်၊ ဧကန္တေန - အားဖြင့်၊ အဿ - ၏၊ စူဠသုတသောမ - ကာလေ - စူဠသုတသောမမင်းဖြစ်စဉ်အချိန် -

ဂါထာအနက်။ ။ “ဟတ္ထဂတံ - လက်တွင်းသို့ရောက်နေသော၊ မဟာရဇ္ဇံ - မြတ်သောမင်း အဖြစ်ကို၊ ခေဋ္ဌပိဏ္ဍဝ - တံတွေးပေါက်ကဲ့သို့၊ ဆဇ္ဇယိ - စွန့်ခဲ့ပြီ၊ စတော - စွန့်သောငါအား၊ လဂ္ဂနံ - ကပ်ငြိခြင်းသည်၊ န ဟောတိ - မဖြစ်၊ ဧသာ - ဤမင်းအဖြစ်ကိုစွန့်၍တောထွက်ခြင်းသည်၊ မေ - ငါ၏၊ နေက္ခမ္မပါရမိ - နေက္ခမ္မပရမတ္ထပါရမီတည်း”။

ဣတိ ဧဝံ - သို့၊ နိဿဂံတာယ - ကပ်ငြိတွယ်တာမှုမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ ရဇ္ဇံ - တိုင်းနိုင်ငံကို၊ ဆဇ္ဇေတွာ - စွန့်၍၊ နိက္ခမန္တဿ - တောထွက်သောဘုရားအလောင်း၏၊ နေက္ခမ္မပါရမိ - သည်၊ ပရမတ္ထပါရမိ နာမ ဇာတာ။ ပန - ဆက်၊ ဣတရေသု - စူဠသုတသောမဇာတ်စသည်တို့မှ အခြားဇာတ်တို့၌၊ ယထာရဟံ ပါရမိဥပပါရမိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။

(ဋ္ဌ။ ၂၆၅။) ပဏ္ဍိတေ ပရိပုစ္ဆိတွာတိ - ကား၊ ကုသလံ - ကုသိုလ်သည်၊ ကိ - အဘယ်ပါနည်း၊ အကုသလံ - အကုသိုလ်သည်၊ ကိ - နည်း၊ သာဝဇ္ဇံ - အပြစ်ရှိသောတရားသည်၊ ကိ - နည်း၊ အနဝဇ္ဇံ - အပြစ်မရှိသော တရားသည်၊ ကိ - နည်း၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ ကုသလာဒိဓမ္မဝိဘာဂံ - ကုသိုလ်အစရှိသော တရားကို ဝေဖန်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မကမ္မဖလဝိဘာဂံ - ကံ, ကံ၏အကျိုးကို ဝေဖန်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ - မိမိတို့၏၊ ဥပကာရာဝဟံ - ကျေးဇူးကို ရွက်ဆောင်တတ်သော၊ အနဝဇ္ဇကမ္မာယတနသိပ္ပါယတနဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာဒိ - အပြစ်မရှိသောအလုပ်, အတတ်ပညာ, အတတ်သင်ရာဌာနအစရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ (အာယတနသဒ္ဓါ သီးသန့် အနက်မရှိ တဗ္ဗာဝ၊) ပဏ္ဍိတေ သပ္ပညေ - ပညာရှိတို့ကို၊ ပရိပုစ္ဆိတွာ -

မေး၍။ ဧတေန- ဤ ပဏ္ဍိတေ ပရိပုစ္ဆိက္ခာ ပါဠိဖြင့်၊ ပညာပါရမီ-
 ပညာပါရမီကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ တတ္ထ- ထိုပညာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊
 ဝိဓုရပဏ္ဍိတကာလေ- ဝိဓုရပဏ္ဍိတ်ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ မဟာဂေါဝိန္ဒ
 ပဏ္ဍိတကာလေ- မဟာဂေါဝိန္ဒပဏ္ဍိတ်ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ ကုဒါလ-
 ပဏ္ဍိတကာလေ- ကုဒါလပဏ္ဍိတ်ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ အရကပဏ္ဍိ-
 တကာလေ- အရကပဏ္ဍိတ်ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိပရိဗ္ဗာဇက-
 ကာလေ- ဗောဓိပရိဗိုဇ်ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ မဟောသပေဏ္ဍိတ-
 ကာလေ- မဟောသပေဏ္ဍိတ်ဖြစ်စဉ် အချိန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝ
 မာဒီသု- ဤသို့အစရှိသောအချိန်တို့၌၊ ပညာပါရမီယာ- ၏၊ ပူရိတတ္ထ-
 ဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ပန- ဆက်၊ ဧကန္တေန- အားဖြင့်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊
 သေနကပဏ္ဍိတကာလေ- သေနကပဏ္ဍိတ်ဖြစ်စဉ်အချိန်၌-

ဂါထာအနက်။ ။ “အဟံ- ငါသည်၊ ပညာယ- ပညာဖြင့်၊
 ဝိစိနန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်လျက်၊ ဗြာဟ္မဏံ- ပုဏ္ဏားကို၊ ဒုခါ- ဆင်းရဲ
 ဒုက္ခမှ၊ မောစယိ- လွတ်စေခဲ့ပြီ၊ မေ- ငါ၏၊ ပညာယ- ပညာနှင့်၊
 သမော- တူသော ပညာတရားသည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ ဧသာ- ဤပညာ
 သည်၊ မေ- ငါ၏၊ ပညာပါရမီ- ပညာပရမတ္ထပါမီတည်း”။

ဣတိ- သို့၊ အန္တောဘဿဂတံ- အိတ်အတွင်းသို့ ရောက်နေသော၊
 သပ္ပံ- မြွေကို၊ ဒဿေန္တဿ- ပြသော သေနကပဏ္ဍိတ်၏၊ ပညာပါရမီ-
 သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ- မည်သည်၊ ဇာတာ-၏။

ဝီရိယံ ကတ္တာန ဥတ္တမန္တိ- ကား၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်တော်သို့၊ ပါပေတုံ- ရောက်စေခြင်းငှာ၊ သမတ္တတာယ- စွမ်းနိုင်သည်
 ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ပဓာနံ- ပြဋ္ဌာန်းသော၊ ဝီရိယံ-
 ဝီရိယတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝိဝိဓမ္မိ- အထူးထူးအပြားပြား များပြားသည်
 လည်းဖြစ်သော၊ ဝီရိယပါရမီ- ဝီရိယပါရမီကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ ဥပ္ပါဒေတွာ-

ဖြစ်စေ၍၊ တတ္ထ - ထိုဝီရိယပါရမီကိုဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊ မဟာသီလဝရာဇ-
 ကာလေ - မဟာသီလဝမင်းဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စာဝုဓကုမာရ-
 ကာလေ - ပဉ္စာဝုဓမင်းသားဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ မဟာဝါနရိန္ဒ-
 ကာလေ - မဟာဝါနရိန္ဒမျောက်မင်းဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ
 ဧဝမာဒီသု - ဤသို့အစရှိသော အချိန်တို့၌၊ ဝီရိယပါရမိယာ - ၏၊
 ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ပန - ဆက်၊ ဧကန္တေန - အားဖြင့်၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်း၏၊
 မဟာဇနကကာလေ - မဟာဇနကမင်းသားဖြစ်စဉ်အချိန်၌ -

ဂါထာအနက်။ ။ “သဗ္ဗေဝ - အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်ကြကုန်သော၊
 မာနသာ - လူတို့သည်၊ ဇလမဇ္ဈေ - ရေ၏အလယ်၌၊ အတီရဒသီ -
 ကမ်းကိုမမြင်နိုင်ကုန်သည် ဖြစ်၍၊ ဟတာ - သေကြကုန်ပြီ၊ (မေ-
 ငါ၏၊) စိတ္တဿ - စိတ်၏၊ အညထာ - ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းမှ
 တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ဥပ္ပတ္တိ - ဖြစ်ခြင်းသည်၊) နတ္ထိ -
 မရှိ။ တစ်နည်း - (စိတ္တဿကိုစိတ္တံ+အဿဟု ပုဒ်ဖြတ်) အဿ -
 ထိုငါ၏၊ စိတ္တံ - စိတ်သည်၊ အညထာ - ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းမှတစ်ပါး
 မကြိုးစား အားမထုတ်ခြင်းဟူသော အခြားအခြင်းအရာအားဖြင့်၊ နတ္ထိ -
 မဖြစ်ပေ။ ဧသာ - ဤစိတ်ဓာတ်လျော့ကင်း ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း
 သည်၊ မေ - ငါ၏၊ ဝီရိယပါရမီ - ဝီရိယပရမတ္ထပါရမီတည်း။

ဣတိ ဧဝံ - ဤသို့၊ မဟာသမုဒ္ဒံ - မဟာသမုဒ္ဒရာကို၊ တရန္တဿ -
 ကူးသော အလောင်းတော် မဟာဇနကမင်းသား၏၊ ဝီရိယပါရမီ - သည်၊
 ပရမတ္ထပါရမီ နာမ - မည်သည်၊ ဇာတာ - ၏။

ခန္တိယာ ပါရမီ ဂန္ဓာတိ - ကား၊ အဓိဝါသနခန္တိအာဒိ - အဓိဝါသန
 ခန္တိအစရှိသည်သည်၊ ခန္တိပရမုက္ကံသဘာဝံ - ခန္တိပါရမီ၏ မြတ်သောအဖြစ်သို့၊
 ပါပေန္တော - ရောက်စေလျက်၊ ခန္တိယာ - သည်းခံခြင်း၏၊ ပါရမီ - ပါရမီကို၊
 ပရမကောဋိ - မြတ်သောအစွန်း (အဆုံး) သို့၊ ဂန္ဓာ - သွား၍၊ ခန္တိပါရမီ -
 ခန္တိပါရမီကို၊ သမ္မာဒေတွာ - ပြည့်စုံစေ၍၊ ဣတိ အတ္ထော - ဤကားအနက်

တည်း။ တတ္ထ- ထိုခန္တိပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊ မဟာကပိကာလေ- မျောက်
 ကြီးဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ မဟိသရာဇကာလေ- ကျွဲမင်းဖြစ်စဉ်အချိန်
 လည်းကောင်း၊ ရုရမိဂရာဇကာလေ- ရုရမည်သော ဆတ်မင်းဖြစ်စဉ်အချိန်
 လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒေဝပုတ္တကာလေ- ဓမ္မနတ်သားဖြစ်စဉ်အချိန်လည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီသု- ဤသို့အစရှိသော ဘဝဇာတ်ဖြစ်စဉ်အချိန်တို့၌၊
 ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ပန- ဆက်၊ ဧကန္တေန- အားဖြင့်၊ အဿ- ၏၊ ခန္တိဝါဒိကာလေ-
 ခန္တိဝါဒီရသေ့ဖြစ်စဉ်အချိန်၌-

ဂါထာအနက်။ ။ “အစေတနံ- စိတ်ဝိညာဉ်မရှိသော သစ်တုံးကို
 ကဲ့သို့၊ မမံ- ငါကို၊ တိဏှေန- ထက်လှစွာသော၊ ဖရသုနာ- ပုဆိန်ဖြင့်၊
 ကောဇ္ဇေန္တေ- ထိုးဆွသော၊ ကာသိရာဇေ- ကာသိမင်း၌၊ (အဟံ-
 သည်) န ကုပ္ပါမိ- အမျက်မထွက်၊ ဧသာ- ဤသို့ အမျက်မထန်
 သည်းခံနိုင်ခြင်းသည်၊ မေ- ငါ၏၊ ခန္တိပါရမီ- ခန္တိပါရမီတည်း”။

ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ အစေတနဘာဝေန ဝိယ- စိတ်ဝိညာဉ်မရှိသော
 သစ်တုံး၏ အဖြစ်ကဲ့သို့၊ မဟာဒုက္ခံ- ကြီးစွာသောဒုက္ခကို၊ အနဘဝန္တဿ-
 ခံစားသော အလောင်းတော်ခန္တိဝါဒီရသေ့၏၊ ခန္တိပါရမီ- သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ
 နာမ- ဇာတာ။

(ဋ္ဌ။ ၂၆၆။) ကတ္တာ ဒဠမဓိဋ္ဌာနန္တိ- ကား၊ ကုသလသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနံ-
 ကုသိုလ်ကို ဆောက်တည်ခြင်းငှာ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို၊ တဿ တဿ ပါရမီ-
 သမာဒါနဿ စ- ထိုထိုပါရမီတရားကို ဆောက်တည်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
 ထိုထိုပါရမီတရားကို ဆောက်တည်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ တဒုပကာရက-
 သမာဒါနဿ စ- ထိုထိုပါရမီအား ကျေးဇူးပြုသော တရားကို ဆောက်တည်
 ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာန်ကို၊ ဒဠတရံ- အထူးသဖြင့်
 မြဲမြံသည်ကို၊ အသိထိလံ- လျော့ရဲရဲမဟုတ်သည်ကို၊ ကတ္တာ- ပြု၍၊ တံ
 တံ ဝတသမာဒါနံ- ထိုထိုအကျင့်ကို ဆောက်တည်ခြင်းကို၊ အနိဝတ္တိ-

ဘာဝေန- မဆုတ်နစ်သည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ အဓိဋ္ဌဟိတွာ- အဓိဋ္ဌာန်၍၊ ဣတိ အတ္ထော။ တတ္ထ- ထိုအဓိဋ္ဌာန်ပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊ ဇောတိပါလကာလေ- ဇောတိပါလလုလင် ဖြစ်စဉ် အချိန်လည်းကောင်း၊ သရဘင်္ဂကာလေ- သရဘင်္ဂရသေ့ ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ နေမိကာလေ- နေမိမင်းသား ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီသု- ဤသို့အစရှိသော ဘဝဇာတ် ဖြစ်ရာ အခါတို့၌၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမိယာ- ၏၊ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ပန- ဆက်၊ ဧကန္တေန အဿ- ၏၊ တေမိယကုမာရကာလေ- တေမိ မင်းသားဖြစ်စဉ်အချိန်၌-

ဂါထာအနက်။ ။ “မေ- ငါသည်၊ မာတာပိတာ- မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို၊ ဒေဿာ- မချစ်အပ်ကုန်သည်၊ န- မဟုတ်ကုန်။ မေ- ငါသည်၊ အတ္တာ စ- မိမိ ကိုယ်ကိုလည်း၊ ဒေဿိယော- မချစ် အပ်သည်၊ န- မဟုတ်၊ မယံ- ငါသည်၊ သဗ္ဗညုတံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ် တော်ကို၊ (ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ပိယံ- ပို၍ချစ်အပ်ပါ၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဝတံ- အ,ယောင် ဆွံ့,ယောင် ဆောင်သောအကျင့်ကို၊ အဓိဋ္ဌဟိ- အဓိဋ္ဌာန်ပြီ”။

ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်၍၊ ဝတံ- အ,ယောင် ဆွံ့,ယောင်ဆောင်သော အကျင့်ကို၊ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ- စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည် (အဓိဋ္ဌာန်)သော ဘုရားအလောင်းတော် မင်းသား၏၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမိ- သည်၊ ပရမတ္ထပါရမိ နာမ ဇာတာ။

သစ္စဝါစာနုရက္ခိယာတိ- ကား၊ သစ္စဝါစံ- ဝစီသစ္စာကို၊ အနု- ရက္ခိတွာ- စောင့်ရှောက်၍၊ ဇီဝိတန္တရာယေ- အသက်အန္တရာယ်သည်၊ (သတိ) ပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ အနရိယဝေါဟာရံ- သူတော်မဟုတ် သူယုတ် တို့၏ အပြောအဆိုကို၊ ဂူထံ ပိယ- မစင်ကိုကဲ့သို့၊ ဇီဂုစ္ဆန္တော- စက်ဆုပ်လျက်၊ ပရိဟရိတွာ- ဖယ်ရှား၍၊ သဗ္ဗသော- အခြင်းခပ်သိမ်း၊ အဝိသံဝါဒိဘာဝံ-

မချွတ်မယွင်း ပြောဆိုလေ့ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ရက္ခိတွာ- စောင့်ရှောက်၍၊ တတ္ထ- ထိုသစ္စာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊ ကပိရာဇကာလေ- မျောက်မင်း ဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ သစ္စတာပသကာလေ- သစ္စရသေ့ဖြစ်စဉ်အခါ လည်းကောင်း၊ မစ္ဆရာဇကာလေ- ငါးမင်းဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီသု- ဤသို့ အစရှိသော ဘဝဇာတ်ဖြစ်ရာ အခါတို့၌၊ သစ္စပါရမီယာ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ဧကန္တေန ပနဿ မဟာသုတသောမကာလေ-

ဂါထာအနက်။ ။ “(အဟံ- သည်) သစ္စဝါစံ- ဝစီသစ္စာကို၊ အနုရက္ခန္တော- စောင့်ရှောက်လျက်၊ မမ- ငါ၏၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ စဇိတွာ- စွန့်၍၊ ဧကသတံ- တစ်ရာတစ်ပါးသော၊ ခတ္ထိယေ- မင်းတို့ကို၊ မောစေသိ- ပေါရိသာဒ သတ်မည့်ဘေးမှ လွတ်စေခဲ့ပြီ။ ဧသာ- ဤအသက်ကို စွန့်လျက် သစ္စာကို စောင့်ခြင်းသည်၊ မေ- ငါ၏၊ သစ္စပါရမီ- သစ္စာပရမတ္ထပါရမီတည်း။”

ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဇီဝိတံ- အသက်ကို၊ စဇိတွာ- စွန့်၍၊ သစ္စံ- ဝစီသစ္စာကို၊ အနုရက္ခန္တဿ- စောင့်သောဘုရားအလောင်း မဟာသုတ သောမမင်း၏၊ သစ္စပါရမီ- သစ္စာပါရမီသည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။

(ဋ္ဌ။ ၂၆၇။) မေတ္တာယ ပါရမီ ဂန္ဓာတိ- ကား၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ အနောမိသော- မပိုင်းခြား မသတ်မှတ်သောအားဖြင့်၊ ဟိတူပသံဟာရလက္ခဏာယ- အစီးအပွားကိုဆောင်သော လက္ခဏာရှိသော၊ မေတ္တာယ- ၏၊ ပါရမီ- ပါရမီသို့၊ ပရမုက္ကံသတံ- မြတ်သောအထွတ် အထိပ်၏အဖြစ်သို့၊ ပတွာ- ရောက်၍၊ တတ္ထ- ထိုမေတ္တာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့် ရာ၌၊ စူဠဓမ္မပါလကာလေ- စူဠဓမ္မပါလ ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ မဟာသီလဝရာဇကာလေ- မဟာသီလဝမင်း ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ သာမပဏ္ဍိတကာလေ- သာမပဏ္ဍိတ် ဖြစ်စဉ်အချိန်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒီသု- ဤသို့အစရှိသော ဘဝဇာတ်ဖြစ်ရာအခါတို့၌၊ မေတ္တာပါရမီယာ- ၏၊ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ နာမ နတ္ထိ။

ပန- ဆက်၊ ဧကန္တေန- အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းတော်၏၊
သုဝဏ္ဏသာမကာလေ- သုဝဏ္ဏသာမဖြစ်စဉ်အချိန်၌-

ဂါထာအနက်။ ။ “ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သတ္တဝါ
သည်၊ မံ- ငါကို၊ န ဥတ္တသတိ- မထိတ်လန့်၊ အဟံပိ- ငါကလည်း၊
ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော သတ္တဝါအား၊ ဝါ- ကို၊ န
ဘာယာမိ- မကြောက်၊ မေတ္တာဗလေန- မေတ္တာစွမ်းအားသည်၊
ဥပတ္တဒ္ဓေါ- ထောက်ပံ့အပ်သည် ဖြစ်၍၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ပဝနေ-
တောအုပ်၌၊ ရမာမိ- မွေ့လျော်၏။”

ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ ဇီဝိတမ္ပိ- အသက်ကိုသော်လည်း၊ အနော-
လောကေတွာ- မကြည့်မူ၍၊ မေတ္တာယန္တဿ- မေတ္တာပွားသော သုဝဏ္ဏ
သျှမ်း၏၊ မေတ္တာပါရမီ- သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။

သမ္မာနနာဝမာနနေတိ- ကား၊ သက္ကစံ- ရိုသေစွာ၊ ပူဇာ-
သက္ကာရာဒိနာ- ပူဇော်ခြင်း၊ အရိုသေပြုခြင်း အစရှိသော၊ သမ္မာနနေ စ-
ကောင်းစွာ မြတ်နိုးခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ဩဠာဘနာဒိနာ- တံတွေး ထွေးခြင်း
အစရှိသော၊ အဝမာနနေ စ- မထေမဲ့မြင် ပြုခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ-
အလုံးစုံသော၊ လောကဓမ္မေ- လောကဓံ၌၊ သမကော- အညီအမျှရှိသည်၊
သမစိတ္တော- တူညီသော စိတ်ရှိသည်၊ နိဗ္ဗိကာရော- ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်၊
ဟုတွာ၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ အနုတ္တရံ- အတူ မရှိသော၊ သဗ္ဗညုတံ-
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဓိဂတော- ရသည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏၊ ဣတိ-
ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ တတ္ထ- ထိုဥပေက္ခာပါရမီ ကို ဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊
မဟာဝါနရိန္ဒကာလေ- ကြီးသောမျောက်ဖြစ်စဉ် အခါလည်းကောင်း၊
ကာသိရာဇကာလေ- ကာသိမင်းဖြစ်စဉ် အခါလည်းကောင်း၊ ခေမ-
ဗြာဟ္မဏကာလေ- ခေမပုဏ္ဏားဖြစ်စဉ် အခါလည်းကောင်း၊ အဋ္ဌိသေန-
ပရိဗ္ဗာဇကကာလေ- အဋ္ဌိသေနပရိဗိုဇ် ဖြစ်စဉ်အခါလည်းကောင်း၊ ဣတိ
ဧဝံဒီသု- တို့၌၊ ဥပေက္ခာပါရမိယာ- ၏၊ ပူရိတတ္တဘာဝါနံ ပရိမာဏံ
နာမ နတ္ထိ။

ပန- ဆက်၊ ဧကန္တေန- အားဖြင့်၊ အဿ- ၏၊ မဟာလောမဟံသ
ကာလေ- မဟာလောမဟံသ ဖြစ်စဉ်အခါ၌-

ဂါထာအနက်။ ။ “အဟံ- ငါသည်၊ ဆဝဋ္ဌိကံ- စက်ဆုတ်ဖွယ်
ဖြစ်သော သူသေ၏ အရိုးကို၊ ဥပနိဓာယ- ခေါင်းအုံး၍၊ သုသာနေ-
သုသာန်၌၊ သေယျံ- အိပ်ခြင်းကို၊ ကပ္ပေမိ- ပြု၏၊ (တဒါ- ထိုအခါ၌၊)
ဂါမဏ္ဍလာ- ရွာသားလူငယ်တို့သည်၊ ဥပါဂန္ဓာ= ဥပဂန္ဓာ- ငါ့အနီးသို့
ချဉ်းကပ်ရောက်ရှိလာ၍၊ အနပ္ပကံ- များစွာသော၊ ရူပံ- ပုံပန်းသဏ္ဌာန်
ဟန်ပန်အမူ အရာကို၊ ဒဿေန္တိ - ပြကြကုန်၏။”

ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဂါမဒါရကေသု- ရွာသားလူငယ်တို့သည်၊
ဩဠာဘနာဒီဟိ- တံတွေးထွေးခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊
မာလာဂန္ဓုပဟာရာဒီဟိ စ- ပန်း၊ နံသာ ပူဇော်ဖွယ်အစရှိသည်တို့ဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ သုခဒုက္ခံ- ချမ်းသာဆင်းရဲကို၊ ဥပ္ပါဒေန္တေသုပိ- ဖြစ်စေကြပါ
ကုန်သော်လည်း၊ ဥပေက္ခံ- လျစ်လျူရှုမှုကို၊ (ချိန်ခွင်ပမာ မတိမ်းပါဘဲ
ငြိမ်စွာစိတ်ဓာတ် ရှုကြည့်တတ်သော ဥပေက္ခာသဘောကို၊) အန-
တိဝတ္တန္တဿ- မကျော်လွန်သော ဘုရား အလောင်းတော် မဟာလောမဟံသ
သူမြတ်၏၊ ဥပေက္ခာပါရမီ- သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ နာမ ဇာတာ။

ဣတိ- ဤသို့၊ ဘဂဝါ- သည်-

ဂါထာအနက်။ ။ “ဧဝံ- ဤသို့၊ ဗဟုဗ္ဗိဓံ- တစ်ပါးမက များပြား
လှသော၊ ဒုက္ခံ စ- မပြည့်စုံမှု ဆင်းရဲကိုလည်းကောင်း၊ ဗဟုဗ္ဗိဓာ-
ရာထောင်သိန်းကုဋေ များပြားလှပေကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိံ စ- ပြည့်စုံသမှု
ချမ်းသာအစုတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘဝါဘဝေ- ဘဝကြီးငယ် အသွယ်
သွယ်၌၊ အနဘဝိတွာ- ခံစားပြီး၍၊ ဥတ္တမံ- တုဖက်ကင်းကွာ မြင့်မြတ်
လှစွာသော၊ သမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတာ ဉာဏ်မဟာကို၊ ပတ္တာ- လက်ဝယ်
ပိုင်ပိုင် ရရှိပိုင်ဆိုင်ခဲ့လေပြီ။”

ဣတိ- သို့၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဓိဂန္တံ-
ရခြင်းငှာ၊ ဣမသ္မိံ ဘဒ္ဒကပ္ပေ- ဤဘဒ္ဒကမ္ဘာ၌၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊

ကတံ- ပြုအပ်သော၊ ဒုက္ကရစရိယံ- ဒုက္ကရစရိယာကို၊ သင်္ခေပေန- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဝတ္တာ- ဆိုပြီး၍၊ ပုန- တစ်ဖန် -

ဂါထာတို့၏အနက်။ ။ “ဒါတဗ္ဗကံ- ပေးလှူသင့်သော၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူ၍လည်းကောင်း၊ သီလံ- ငါးပါးသီလကို၊ အသေသတော- အကြွင်းအကျန်မရှိသောအားဖြင့်၊ ပူရေတွာ- ဖြည့်ကျင့်၍လည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မေ- နေက္ခမ္မ၌၊ ပါရမီ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ဂန္ဓာ- ဖြည့်ကျင့်ရောက်ရှိ၍လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ သမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်ခဲ့ပြီ။

ပဏ္ဍိတေ- ပညာရှိတို့ကို၊ ပရိပုစ္ဆိတွာ- မေး၍လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဝီရိယံ- ကို၊ ကတွာန- ပြု၍လည်းကောင်း၊ ခန္တိယာ ပါရမီ- ခန္တိပါရမီသို့၊ ဂန္ဓာ- ဖြည့်ကျင့်ရောက်ရှိ၍လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမံ သမ္မောဓိ ပတ္တော။

အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကို၊ ဒဠ်- မြဲမြံစွာ၊ ကတွာ- ပြု၍လည်းကောင်း၊ သစ္စဝါစံ- ဝစီသစ္စာကို၊ အနုရက္ခိယ- စောင့်ထိန်း၍လည်းကောင်း၊ မေတ္တာယ ပါရမီ- မေတ္တာပါရမီသို့၊ ဂန္ဓာ- ဖြည့်ကျင့်ရောက်ရှိ၍လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမံ သမ္မောဓိ ပတ္တော။

လာဘာလာဘေ- လာဘ်ရမှု မရမှု၌လည်းကောင်း၊ ယသာယသေ- အခြံရံရှိမှု မရှိမှု၌လည်းကောင်း၊ သမ္မာနနာဝမာနနေ- ကောင်းစွာမြတ်နိုးခြင်း ရှုတ်ချကဲ့ရဲ့ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောလောကဓံ၌၊ သမကော- တူမျှသောစိတ်ရှိသည်၊ ဟုတွာ- ဖြစ်၍၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ သမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပတ္တော- ရောက်ခဲ့ပြီ” ။

ဣတိ- ဤသို့၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပရိပူရိတာ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ကုန်သော၊ ဒသ- ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ပါရမိယော- ပါရမီတော်တို့ကို၊ ဒဿေတိ- ပြု၏။

ပက်ဏ္ဍကကထာ

(ဋ္ဌ။ ၂၆၉။) ပန- ဆက်၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ- ဤနေရာ၌၊ ဌာတွာ- ရပ်တံ့၍၊ မဟာဗောဓိယာနပဋိပတ္တိယံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ရောက်ကြောင်း အကျင့်ပဋိပတ်၌၊ ဥဿာဟဇာတာနံ- အားတက်သရောဖြစ်ကုန်သော၊ ကုလပုတ္တာနံ- အမျိုးကောင်းသားတို့၏၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု- သဗ္ဗညုတဉာဏ် ၏ အဆောက်အဦဖြစ်ကုန်သော ပါရမီတို့၌၊ နာနပ္ပကာရကောသလ္လတ္ထံ- အထူးထူး အပြားပြားအားဖြင့် လိမ်မာသူ၏အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ သဗ္ဗပါရမီသု- အလုံးစုံသော ပါရမီတို့၌၊ ပက်ဏ္ဍကကထာ- ရောပြွမ်းသမှု ပေါင်းစု၍ပြ ပက်ဏ္ဍကမည်သော စကားရပ်ကို၊ ကထေတဗ္ဗာ- ပြောဆို ထိုက်၏။

တတြ- ထိုပက်ဏ္ဍကကထာ၌၊ ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ပဉ္စကမ္မံ- မေးမြန်းအပ်သောအမှုတည်း၊ ဧတာ ပါရမီယော- ထိုပါရမီတို့ သည်၊ ကာ ပန- အဘယ်သည်တို့ပါနည်း? ကေနဋ္ဌေန- အဘယ်အနက် သဘောကြောင့်၊ ပါရမီယော- ပါရမီတို့မည်သနည်း? ဧတာ- ဤပါရမီတို့ သည်၊ ကတိဝိဓာ စ- အဘယ်မျှအပြားရှိကုန်သနည်း? တာသံ- ထိုပါရမီတို့ ၏၊ ကမော- အစဉ်သည်၊ ကော- အဘယ်နည်း? (တာသံ- တို့၏။) လက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနိ- လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန်တို့ သည်၊ ကာနိ- အဘယ်သည်တို့နည်း? ပစ္စယော- အကြောင်းသည်၊ ဝါ- ကျေးဇူးပြုတတ်သော တရားသည်၊ ကော- အဘယ်နည်း? သံကိလေသော- ညစ်နွမ်းကြောင်းသည်၊ ကော- နည်း? ဝေါဒါနံ- ဖြူစင်ကြောင်းသည်၊ ကိ- အဘယ်နည်း? ပဋိပက္ခော- ဆန့်ကျင်ဘက်သည်၊ ကော- နည်း? ပဋိပတ္တိ- အကျင့်သည်၊ ကာ- နည်း? ဝိဘာဂေါ- ခွဲခြမ်းဝေခွဲခြင်းသည်၊ ကော- နည်း? သင်္ဂဟော- ပေါင်းစည်းခြင်းသည်၊ ကော- နည်း? သမ္ပါ- ဒနုပါယော- ပြည့်စုံစေခြင်း၌ နည်းလမ်းသည်၊ ကော- နည်း? ကိတ္တကေန- အဘယ်မျှသော၊ ကာလေန- အချိန်ဖြင့်၊ သမ္မာဒနံ- ပြည့်စုံသနည်း? အာနိ-

သံသော- အကျိုးဆက်သည်၊ ကော- နည်း? (မေးခွန်းတိုင်း၌ တာသံ လိုက်ပေးပါ)၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ ဖလံ- အကျိုးရင်းသည်၊ ကိစ္စ- အဘယ်နည်း? ဣတိ- ဤ ၁၆ ရပ်ကား၊ (ပဉ္စကမ္ဘ- မေးမြန်းအပ်သော အမှုတည်း။)

တတြ- ထိုပကိဏ္ဍကကထာ၌၊ ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဝိဿဇ္ဇနံ- အဖြေတည်း-

ကာ ပနေတာ ပါရမီယောတိ- ကာ ပနေတာ ပါရမီယောဟူသော စကားရပ်၌၊ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိဟိ- တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့သည်၊ အနုပဟတာ- မနှိပ်စက်အပ်ကုန်သော၊ ကရုဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ- ကရုဏာ နည်းနာ၌ လိမ္မာသူ၏အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်သည် သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သော၊ ဒါနာဒယော- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ဂုဏာ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊ ပါရမီယော- ပါရမီတို့မည်၏။ (ဣဒံ- ဤကား၊ ဝိဿဇ္ဇနံ- တည်း။)

ကေနဋ္ဌေန ပါရမီယောတိ- ...ဟူသော မေးခွန်းစကားရပ်၌၊ ဒါနသီလာဒိဝိသေသယောဂေန- ဒါန၊ သီလအစရှိသော ဂုဏ်အထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းဖြင့်၊ သတ္တုတ္တမတာယ- မြတ်သောသတ္တဝါ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရမာ- မြင့်မြတ်ကုန်သော၊ မဟာသတ္တာ- ဘုရားအလောင်းတို့တည်း၊ ဗောဓိသတ္တာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌ ကပ်ရောက်တတ်သော ဘုရား အလောင်းတို့တည်း၊ (ပါရမီ- ၌ ပရမအစိတ်ပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း၊) တေသံ- ထိုဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ဘာဝေါ- အဖြစ်သည်၊ ပါရမီ- ပါရမီမည်၏၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တေသံ- တို့၏၊ ကမ္ဘံ- လုပ်ဆောင်ချက်သည်၊ ပါရမီမည်၏၊ ဒါနာဒိကိရိယာ- ဒါနအစရှိသောအမှုအရာတည်း၊ (ပါရမီ အပေါင်းပုဒ်၏ အဖွင့်တည်း။)⁹ အထ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ (ယော

၁။ ပါရမီ။ ။ ပရမ+ဏီ၊ ဤဝိကပ်အလို ပရမ ၌ ပ✓ရမ+ဏ ဖြင့် ရုပ်ပြီးသည်။ ပကဋ္ဌဘာဝေ ရမန္တိတိ ပရမာ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ မြင့်မြတ်သော ပါရမီလုပ်ငန်း၌ မွေ့လျော်သည့် ဘုရားအလောင်းကို အရကောက်။ ပါရမီဟူသော အပေါင်းပုဒ်ကိုမူ-

ဗောဓိသတ္တော- အကြင် ဘုရားအလောင်းသည်။) ပရတိ- ပြည့်စေတတ်
 ဖြည့်ကျင့်တတ်၏။ ဝါ- စောင့်ရှောက်တတ်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ (သော
 ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ ပရမော- ပရမမည်၏။ ဒါနာဒိဂုဏာနံ- ဒါန
 အစရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ပူရကော- ဖြည့်ကျင့်တတ်သူလည်း ဟုတ်၏။
 ပါလကော စ- စောင့်ရှောက်တတ်သူလည်းဟုတ်၏။ ဣတိ-ထို့ကြောင့်၊
 ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ (ပရမော- ပရမမည်၏။) ပရမဿ- (ဒါနစသား
 ကျေးဇူးဂုဏ်များကို ဖြည့်ကျင့်စောင့်ရှောက်တတ်သော) ဘုရားအလောင်း၏။
 အယံ- ဥစ္စာတည်း၊ ပါရမီ- ဘုရားအလောင်း၏ ဥစ္စာ၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊
 ပရမဿ- ၏။ ဘာဝေါ- အဖြစ်တည်း၊ ပါရမီ- ဘုရားအလောင်း၏အဖြစ်၊
 ဝါ- ကား၊ ပရမဿ- ၏။ ကမ္မံ- လုပ်ငန်းတည်း၊ ပါရမီ- ဘုရားအလောင်း
 ၏ လုပ်ငန်း။” အထ ဝါ- ကား၊ ပရံ- တစ်ပါးသော၊ သတ္တံ- သတ္တဝါကို၊
 ဂုဏဝိသေသယောဂေန- ဂုဏ်အထူးနှင့် စပ်ယှဉ်ခြင်းဖြင့်၊ အတ္တနိ- မိမိ၌၊
 မဝတိ ဗန္ဓတိ- ဖွဲ့ချည်တုတ်နှောင်တတ်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ပရမော-
 ပရမမည်၏။ (ဤအလို “ပရမဝ” ဟု ဆိုလိုလျက် “ဝ” ကို ချေသော
 ဝဏ္ဏလောပနိရတ္တိနည်းဖြင့် “ပရမ” ပြီးသည်၊ တစ်နည်း ပရ ✓မဝ+ကို
 ဖြင့်သော်လည်း ကြံ။) ဝါ- ကား၊ ပရံ အဓိကတရံ- အထူးသဖြင့် လွန်ကဲစွာ၊
 သံကိလေသမလတော- ညစ်နွမ်းကြောင်း သံကိလေသ အညစ်အကြေးမှ၊

ပရမာနံ ဘာဝေါ ပါရမီ၊ သို့မဟုတ် ပရမာနံ ကမ္မံ ပါရမီ ဟု ဘာဝတဒ္ဓိတ်၊ ကမ္မ
 တဒ္ဓိတ် ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ဒါနာဒိကိရိယာကို အရကောက်။

၁။ ပါရမီ။ ။ ပရမ+ဏီ။ ဤဝိကပ်အလို ပရမ ၌ ✓ပရ+အမ၊ ဓာတွန်
 မကျေဟု ယူသော သူစိအလို “မ” ပစ္စည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးသည်၊ ယင်းပရဓာတ်သည်
 ဘူဝါဒိ၊ စုရာဒိဂဏိကဓာတ်ဖြစ်မှု ပါလန၊ ပူရဏ အနက်ကို ဟော၏။ ဤကိုရည်၍
 အဋ္ဌကထာ၌ “ဒါနာဒိဂုဏာနံ ပူရကော ပါလကော စ” ဟု ဖွင့်ပြသည်။
 “ဒါနာဒိပါရမိယော ပရန္တိ ပါရယန္တိ ပါလေန္တိ ပူရေန္တိ စာတိ ပရမာ” ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။
 ဗောဓိသတ္တကို အရကောက်၊ အပေါင်းပုဒ်ကိုမူ “ပရမာနံ ဧသာ(အယံ), ဘာဝေါ
 ဝါ, ကမ္မံ ဝါတိ ပါရမီ” ဟု ဣဒံတဒ္ဓိတ်၊ ဘာဝတဒ္ဓိတ်၊ ကမ္မတဒ္ဓိတ် သုံးနည်းဝိဂ္ဂဟပြု။
 ဒါနာဒိကိရိယာကိုပင် အရကောက်။

မဇ္ဇတိ သုဇ္ဈတိ- သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေတတ်၏။ ဣတိ ပရမော။ (ဤဝိကပ်အလို ပရမဇ္ဇဟု ဆိုလိုလျက် “ဇ္ဇ”ကို ချေသော ဝဏ္ဏလောပနိရုတ္တိနည်းဖြင့်ပင် ရုပ်ပြီးသည်။ တစ်နည်း- ပရ ✓မဇ္ဇ+ကွိ ဖြင့် ရုပ်ပြီးသည်ဟုသော်လည်း ကြံ။ ဤ၌ ပရမသဒ္ဓါ အဓိကတရတ္ထ။ မဇ္ဇဓာတ် သောနေတ္ထ။) ဝါ- ကား၊ ပရံ သေဋ္ဌ- မြတ်သော၊ နိဗ္ဗာနံ- နိဗ္ဗာန်သို့၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ မယတိ ဂစ္ဆတိ- သွားတတ်၏။ ဣတိ ပရမော။ (ဤဝိကပ်အလို ပရမယဟု ဆိုလိုလျက် ယ ချေသော နိရုတ္တိနည်းဖြင့် ရုပ်ပြီးသည်။ တစ်နည်း- ပရ ✓မယ + ကွိ ဖြင့် ရုပ်ပြီး သည်ဟုလည်း ကြံ။ ပရမသဒ္ဓါ သေဋ္ဌဝါစက၊ မယဓာတ် သပ္ပန= ဂမန အနက်ဟော။) ဝါ- ကား၊ ပရံ- တစ်ပါးသော၊ လောကံ- လောကကို၊ ပမာဏဘူတေန- ပမာဏဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဉာဏဝိသေသေန- ဉာဏ်အထူးဖြင့်၊ ဣဓလောကံ ဝိယ- ဤလောကကိုကဲ့သို့၊ မုနာတိ ပရိစ္ဆိန္နတိ- ပိုင်းခြားသိတတ်၏။ ဣတိ ပရမော။ (ဤဝိကပ်အလို ပရမုန ဟု ဆိုလိုလျက် ဥ, န တို့ကိုချေ၍ ရုပ်ပြီးသည်။ တစ်နည်း- ပရ ✓မုန+ကွိ ဖြင့် ပြီးသည်ဟုလည်း ကြံ။ ဤ၌ မုဓာတ်မဟုတ် မုနဓာတ်တည်း၊ မုဓာတ်သည် ဉာဏ အနက်ကို ဟောကြောင်း ဓာတ်ကျမ်း၌ မလာ၊ ဗန္ဓနအနက်ဟောကြောင်းသာ လာသောကြောင့် ဖြစ်သည်။) ဝါ- ကား၊ ပရံ အတိဝိယ- အလွန်အကဲသာလျှင်၊ သီလာဒိဂုဏဂဏံ- သီလအစရှိသော ဂုဏ်အပေါင်းကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သန္တာနေ- သန္တာန်၌၊ မိနောတိ ပက္ခိပတိ- ထည့်သွင်းတတ်၏။ ဣတိ ပရမော။ (ဤဝိကပ်အလို ပရ ✓မိ+အ တည်း။ ပရသဒ္ဓါ အတိသယဝါစက၊ သွာဒိဂဏိက မိ ဓာတ်ကား ပက္ခိပနတည်း။) ဝါ- ကား၊ အတ္တဘူတတော- မိမိဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဓမ္မကာယတော- တရားအပေါင်းမှ၊ ပရံ အညံ- တစ်ပါးသော၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ပရံ ပဋိပက္ခံ- ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ တဒနတ္ထကရံ- ထိုမိမိ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုတတ်သော၊ ကိလေသစောရဂဏံ- ကိလေသာခိုးသူအပေါင်းကို၊ မိနာတိ= ဟိသတိ- ညဉ့်ဆဲတတ်၏။ ဣတိ ပရမော။ (ဤအဖွင့်အလို ပရ ✓မဏ+ကွိ တည်း၊ ပရသဒ္ဓါ အညအနက်၊

ပဋိပက္ခအနက်ဟော၊ မဏ ဓာတ်ကား ဟိံသာ အနက်ဟောတည်း၊ ဏ နှင့် ကွိ ကို ချေ၍ ရုပ်ပြီးသည်။) မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းကို၊ (လတ္တံ- ရအပ်၏။) ပရမဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊^၁ အယံ- ဥစ္စာတည်း၊ ဣတိ အာဒိ- ဤသို့အစရှိသောစကားကို၊ ဂုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယှဉ်စေထိုက်၏။ (ပါရမီ- ကို ဣဒံ၊ ဘာဝ၊ ကမ္မ တဒ္ဓိတ် သုံးနည်းဆို ဟူလို။)

(ပရမ အစိတ်ပုဒ်နှင့် ပါရမီ အပေါင်းပုဒ်တို့၏ အဘိဓာနတ္ထနှင့် အဘိဓေယျတ္ထကို ပြပြီး၍ ယခုအခါ၌ ပါရမီ အစိတ်ပုဒ်နှင့် ပါရမီတာ အပေါင်းပုဒ်တို့၏ အဘိဓာနတ္ထနှင့် အဘိဓေယျတ္ထတို့ကို ပြလို၍ “ပါရေ ဝါ နိဗ္ဗာနေ မဇ္ဇတိ”စသော ဝါကျကို မိန့်။)

ဝါ- တစ်နည်းကား၊ (ယော မဟာပုရိသော- အကြင်ယောက်ျား မြတ်ဖြစ်သော ဘုရားအလောင်းသည်။) ပါရေ နိဗ္ဗာနေ- သံသရာတစ်ဖက်

၁။ ပရမဿ။ ။ ပရမ သဒ္ဓါကို ပ-ပဗ္ဗ ရမုဓာတ်နည်း၊ ပရဓာတ်နည်းတို့မှတစ်ပါး အခြားခြောက်နည်း ဖွင့်ပြသည်။ ယင်းခြောက်နည်း ဖွင့်ပြချက်နှင့်အညီ ဤသို့ သဒ္ဓတ္ထ ပေးရာ၏-

- (က) ပရမဿ- အခြားသတ္တဝါတို့ကို ဂုဏ်ထူးနှင့် ယှဉ်စပ်ပေးသောအားဖြင့် မိမိ၌ ဖွဲ့ချည်တတ်သော ဘုရားအလောင်း၏။
- (ခ) လွန်ကဲစွာ သံကိလေသအညစ်ကြေးမှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေတတ်သော ဘုရားအလောင်း၏။
- (ဂ) မြတ်သော နိဗ္ဗာန်သို့ သွားရောက်တတ်သော ဘုရားအလောင်း၏။
- (ဃ) တမလွန်လောကကို ဉာဏ်အထူးဖြင့် ပိုင်းခြားသိတတ်သော ဘုရား အလောင်း၏။
- (င) သီလစသော ဂုဏ်အပေါင်းကို မိမိ၏ သန္တာန်၌ အလွန်အကဲ ထည့်သွင်း တတ်သော ဘုရားအလောင်း၏။
- (စ) တစ်ပါးသော ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ကိလေသာခိုးသူအပေါင်းကို ညှင်းဆဲတတ်သော ဘုရားအလောင်း၏။

ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်း၌၊ မဇ္ဇတိ သုဇ္ဈတိ- ကိလေသာ အညစ်အကြေးမှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၏။ သတ္တေ စ- ကျွတ်ထိုက်သော သတ္တဝါတို့ကိုလည်း၊ သောဓေတိ- ကိလေသာအညစ်အကြေးမှ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်စေတတ်၏။ (ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သော မဟာသတ္တော- ထို...သည်၊ ပါရမီ- ပါရမီမည်၏။) (ကျန်ဝိကပ်များ၌ နိယမာနိယမ ဤနည်းတူပေး၊) (ဤနည်း၌ ပါရ ✓မဇ္ဇ+ဏီ။ ပါ ၌ ရဿပြု၊ ဇ္ဇ နှင့် ဣ တို့ကို ချေ၍ ပါရမီ ရုပ်ပြီးသည်။) ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တတ္ထ- ထိုသံသရာတစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်း၌၊ သတ္တေ- ကျွတ်ထိုက်သောသတ္တဝါတို့ကို၊ မဝတိ ဗန္ဓတိ- ဖွဲ့နှောင်တတ်၏။ ယောဓေတိ- ယှဉ်စေတတ်၏။ ဣတိ ပါရမီ။ (ဤနည်း၌ ပါရ ✓မဝ+ဏီ။ ပါ ၌ အာ ကို ရဿပြု၊ ဝ နှင့် ဣ တို့ကို ချေ၍ ပါရမီ ရုပ်ပြီးသည်။) ဝါ- တစ်နည်းကား၊ တံ- ထိုသံသရာတစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်းသို့၊ မယတိ ဂစ္ဆတိ- သွားတတ်၏။ သတ္တေ- တို့ကို၊ ဂမေတိ စ- သွားလည်းသွားစေတတ်၏။ ဣတိ ပါရမီ။ (ဤနည်း၌ ပါရ ✓မယ+ဏီ ပါရမီ ရုပ်ပြီးသည်။) ဝါ- ကား၊ တံ- ကို၊ ယာထာဝတော- အမှန်အတိုင်း၊ မုနာတိ- သိတတ်၏။ ဣတိ ပါရမီ။ (ဤနည်း၌ ပါရ ✓မုန+ဏီ ဖြင့် ပါရမီရုပ်ပြီးသည်။) ဝါ- ကား၊ တတ္ထ- ထိုသံသရာတစ်ဖက်ကမ်း နိဗ္ဗာန်နန်း၌၊ သတ္တေ- တို့ကို၊ မိနောတိ ပက္ခပတိ- ထည့်သွင်းတတ်၏။ ဣတိ ပါရမီ။ (ဤနည်း၌ ပါရ ✓မိ+ဏီ ဖြင့် ပါရမီရုပ်ပြီးသည်။) ဝါ- ကား၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ ကိလေသာရယော- ကိလေသာရန်သူတို့ကို၊ တတ္ထ- ၌၊ မိနာတိ ဟိသတိ- ညှင်းဆဲတတ်၏။ ဣတိ ပါရမီ။ (ဤနည်း၌ ပါရ ✓မဏ+ဏီ ဖြင့် ပါရမီရုပ်ပြီးသည်။ နည်းအားလုံး ကိတ်ပုဒ်ချည်းသာ၊ ရှေ့၌ ဖွင့်ပြခဲ့သော ပါရမီကား တဒ္ဓိတ်ပုဒ်တည်း။) မဟာပုရိသော- ယောက်ျားမြတ်ဖြစ်သော ဘုရားအလောင်းကို၊ (လဗ္ဘတိ- ရအပ်၏။) တဿ- ထိုယောက်ျားမြတ် ဘုရားအလောင်း၏၊ ဘာဝေါ- အဖြစ်တည်း၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ကမ္မံ- လုပ်ဆောင်ချက်တည်း၊ ပါရမီတာ- ဘုရားအလောင်း၏အဖြစ်၊ ဝါ- ဘုရားအလောင်း၏ လုပ်ဆောင်ချက်၊ ဒါနာဒိကိရိယာဝ- ဒါနအစရှိသော

အမူအရာကိရိယာကိုပင်၊ (လဗ္ဘတိ- ဤ။) ဣမိနာ နယေန- ဤနည်းဖြင့်၊
ပါရမိသဒ္ဓတ္ထော- ပါရမီ သဒ္ဓါ၏ အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။
(ဣဒံ ဝိဿန္ဓနံ၊)

(ဋ္ဌ။ ၂၇၀။) ကတိဝိဇာတိ- ကတိဝိဇာဟူသော မေးခွန်းစကားရပ်၌၊ (ဧတာ-
ဤပါရမီတို့သည်။) သင်္ခေပတော- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဒသဝိဇာ- ၁၀ ပါး
အပြားရှိကုန်၏၊ ပန- ဆက်၊ တာ- ထို ၁၀ ပါးအပြားရှိသော ပါရမီတို့သည်၊
ပါဠိယံ- စရိယာပိဋကစသော ပါဠိတော်၌၊ သရူပတော- သရုပ်အားဖြင့်၊
အာဂတာယေဝ- လာကုန်သည်သာ၊ ယထာ ယေနပကာရေန- အကြင်
အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ (ကိံ ဝစနံ- အဘယ်စကားကို၊ ဘဂဝါ- သည်)
အာဟ- ဟောတော်မူသနည်း။ “ဝိစိနန္တော တဒါ ဒက္ခိ...အနုစိတ္တံ
မဟာပထ” န္တိအာဒိ- အစရှိသော၊ (ဣဒံ ဝစနံ- ဤစကားကို၊ တထာ
တေန ပကာရေန- ထိုအပြားအားဖြင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အာဟ- ဟောတော်
မူပြီ။)

ဂါထာအနက်။ ။ တဒါ- ထိုအခါ၌၊ ဝိစိနန္တော- စူးစမ်းဆင်ခြင်
သည်ရှိသော်၊ ဝါ- သော၊ (အဟံ- ငါသည်။) ပုဗ္ဗကေဟိ- ရှေး၌
ဖြစ်ဖူးကုန်သော၊ မဟေသီဟိ- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ အနုစိတ္တံ- အစဉ်
တစိုက် လေ့ကျက်အပ်သော၊ မဟာပထံ- မြတ်သောလမ်းမှန်ဖြစ်သော၊
ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီ ကို၊ ပဌမံ- ရှေးဦးစွာ၊ အဒက္ခိ- မြင်ပြီ။

စ- ဆက်၊ ယထာ- အားဖြင့်၊ ကိံ ဝစနံ စ- အဘယ်စကားကို
လည်း၊ ဘဂဝါ အာဟ- နည်း။ “ကတိ န ခေါ ဘန္တေ...ဗုဒ္ဓကာရကာ
ဓမ္မာ” တိ- ဟူသော၊ ဣဒံ ဝစနံ စ- လည်း၊ တထာ- အားဖြင့်၊ ဘဂဝါ
အာဟ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဘန္တေ- အရှင်ဘုရား၊ ဗုဒ္ဓကာရကာ- ဘုရား
အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ ကတိ န ခေါ-
အဘယ်မျှ ရှိကုန်သနည်း။ သာရိပုတ္တ- သာရိပုတ္တရာ၊ ဗုဒ္ဓကာရကာ-

သော၊ ဓမ္မာ- တို့သည်၊ ဒသ- ၁၀ ပါးတို့တည်း။ ဒသ- ၁၀ ပါးတို့ဟူသည်၊ ကတမေ- အဘယ်သည်တို့ပါနည်း။ သာရိပုတ္တ၊ ဒါနံ- ဒါနသည်၊ ဗုဒ္ဓကာရကော- ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတည်း။ သီလံ- သီလသည်၊ နေက္ခမ္မံ- နေက္ခမ္မသည်၊ ပညာ- ပညာသည်၊ ဝီရိယံ- ဝီရိယသည်၊ ခန္တီ- ခန္တီသည်၊ သစ္စံ- သစ္စာသည်၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာန်သည်၊ မေတ္တာ- မေတ္တာသည်၊ ဥပေက္ခာ- ဥပေက္ခာသည်၊ ဗုဒ္ဓကာရကော- သော၊ ဓမ္မာ- တည်း။ သာရိပုတ္တ- ရာ၊ ဗုဒ္ဓကာရကော- ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တို့သည်၊ ဣမေ ဒသ ခေါ- ဤ ၁၀ ပါးတို့ပင်တည်း၊ ဣဒံ- ဤ စုဏ္ဏိယစကားကို၊ ဘဂဝါ- သည်၊ အဝေါစ- မိန့်တော်မူပြီ။

သုဂတော- ကောင်းသောစကားကို ဆိုတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဣဒံ- ဤစုဏ္ဏိယစကားကို၊ ဝတ္တာ- မိန့်တော်မူပြီးသော်၊ အထ- ထို့နောက်၊ သတ္တာ- နတ်လူတို့၏ဆရာ စောသတ္တာသည်၊ အပရံ- တစ်ပါးသော၊ ဧတံ- ဤဂါထာစကားကို၊ “ဒါနံ သီလဉ္စ နေက္ခမ္မံ... မေတ္တာပေက္ခာတိ တေ ဒဿ”တိ- ဟူ၍၊ အဝေါစ- မိန့်တော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ ဒါနံ- ဒါနပါရမီလည်းကောင်း၊ သီလဉ္စ- လည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မံ- လည်းကောင်း၊ ပညာ- လည်းကောင်း၊ ပဉ္စမံ= ပဉ္စမေန- ငါးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဝီရိယေန- ဝီရိယပါရမီနှင့်၊ (သဟ- အတူ၊) ခန္တီ- ခန္တီပါရမီလည်းကောင်း၊ သစ္စံ- သစ္စာပါရမီလည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာန်ပါရမီလည်းကောင်း၊ မေတ္တာ- လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ - လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တေ- ထိုပါရမီတို့သည်၊ ဒသ- ဆယ်ပါးတို့တည်း။

ပန- ကား၊ ကေစိ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ “ဧတာ- ဤပါရမီတို့သည်၊ ဆဗ္ဗိဓာ- ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏၊ တံ- ထိုခြောက်ပါးအပြားရှိပုံကို၊ ဧတာသံ- ထိုပါရမီတို့၏၊ သင်္ဂဟဝသေန- ပေါင်းယူသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ၊ ပန- ဆက်၊ သော သင်္ဂဟော- ထိုပေါင်းယူပုံသည်၊ ပရတော- နောက်

(ကော သင်္ဂဟောအဖြေ)၌၊ အာဝိ- ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ (ဣဒံ ဝိဿဇ္ဇနံ)။

ကော တာသံ ကမောတိ ဧတ္ထ- ပါဠိ၌၊ ဝါ- ကော တာသံ ကမောဟူသော အမေးစကားရပ်၌၊ ကမောတိ- ကား၊ ဒေသနာက္ခမော- ဟောစဉ်တည်း၊ စ- ဆက်၊ သော- ထိုဒေသနာက္ခမသည်၊ ပဌမသမာဒါန- ဟောတုကော- ရှေးဦးစွာဆောက်တည်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိ၏။ သမာဒါန- ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ ပဝိစယဟောတုကံ- စူးစမ်းဆင်ခြင်ခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိ၏။ ဣတိ- ဤသို့၊ အာဒိမိ- အစ၌၊ (တာ- ထိုပါရမီတို့ကို၊) ပဝိစိတာ ယထာ စ- စူးစမ်းဆင်ခြင်အပ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ သမာဒိန္နာ ယထာ စ- ဆောက်တည်အပ်ကုန်သကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ တထာ- ထို့အတူ၊ (စူးစမ်းဆင်ခြင်သည့်အတိုင်း၊ ဆောက်တည်ကျင့်သုံးခဲ့ သည့်အတိုင်း)၊ (ဘဂဝတာ- သည်၊) ဒေသိတာ- ဟောတော်မူအပ်ကုန်ပြီ။ တတ္ထ- ထို ၁၀ သော ပါရမီတို့တွင်၊ ဒါနံ- ဒါနသည်၊ သီလဿ- သီလအား၊ ဗဟူပကာရံ စ- ကျေးဇူးလည်းများ၏၊ သုကရဉ္စ- ပြုလည်း ပြုလွယ်၏။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အာဒိမိ- အစ၌၊ တံ- ထိုဒါနကို၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။ သီလပရိဂ္ဂဟိတံ- သီလဖြင့်(သည်) သိမ်းဆည်းအပ် သော (အခြေခံသီလ ပါရှိသော)၊ ဒါနံ- ဒါနသည်၊ တစ်နည်း- ဒါနံ- ဒါနသည်၊ သီလပရိဂ္ဂဟိတံ- သီလဖြင့်(သည်) သိမ်းဆည်းအပ်သည်ရှိသော်၊ မဟပ္ပလံ- များသော အကျိုးရှိသည်၊ မဟာနိသံသံ- ကြီးသောအာနိသင် ရှိသည်၊ ဟောတိ။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ဒါနာနန္တရံ- ဒါန၏အခြားမဲ့၌၊ သီလံ- သီလကို၊ ဝုတ္တံ။ သီလံ-သည်၊ ဝါ- ကို၊ နေက္ခမ္မပရိဂ္ဂဟိတံ- နေက္ခမ္မဖြင့်(သည်) သိမ်းဆည်းအပ်သည်ရှိသော်၊ (မဟပ္ပလံ မဟာနိသံသံ ဟောတိ။ ဣတိ၊ သီလာနန္တရံ- သီလ၏အခြားမဲ့၌၊ နေက္ခမ္မံ ဝုတ္တံ)။ နေက္ခမ္မံ- သည်၊ ကို၊ ပညာပရိဂ္ဂဟိတံ- သော်၊ (မဟပ္ပလံ မဟာနိသံသံ ဟောတိ ဣတိ နေက္ခမ္မာနန္တရံ ပညာ ဝုတ္တာ)။ ပညာ- သည်၊ ကို၊ ဝီရိယပရိဂ္ဂဟိတာ- သော်၊ (မဟပ္ပလာ မဟာနိသံသာ ဟောတိ ဣတိ ပညာနန္တရံ ဝီရိယံ

ဝုတ္တံ)။ ဝီရိယံ- သည်၊ ကို၊ ခန္တိပရိဂ္ဂဟိတံ- သော်၊ (မဟပ္ပလံ မဟာနိဿံသံ
 ဟောတိ ဣတိ ဝီရိယာနန္တရံ ခန္တိ ဝုတ္တာ)။ ခန္တိ- သည်၊ ကို၊ သစ္စ-
 ပရိဂ္ဂဟိတာ- သော်၊ (မဟပ္ပလာ မဟာနိဿံသာ ဟောတိ ဣတိ ခန္တာနန္တရံ
 သစ္စ ဝုတ္တံ)။ သစ္စ- သည်၊ ကို၊ အဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတံ- သော်၊ (မဟပ္ပလံ
 မဟာနိဿံသံ ဟောတိ ဣတိ သစ္စာနန္တရံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝုတ္တံ)။ အဓိဋ္ဌာနံ-
 သည်၊ ကို၊ မေတ္တာပရိဂ္ဂဟိတံ- သော်၊ (မဟပ္ပလံ မဟာနိဿံသံ ဟောတိ
 ဣတိ အဓိဋ္ဌာနာနန္တရံ မေတ္တာ ဝုတ္တာ)။ မေတ္တာ- သည်၊ ကို၊ ဥပေက္ခာ-
 ပရိဂ္ဂဟိတာ- သော်၊ မဟပ္ပလာ မဟာနိဿံသာ ဟောတိ ဣတိ မေတ္တာနန္တရံ
 ဥပေက္ခာ ဝုတ္တာ။ ပန- ဆက်၊ ဥပေက္ခာ- သည်၊ ကို၊ ကရုဏာပရိဂ္ဂဟိတာ-
 ကရုဏာဖြင့် သိမ်းပိုက်အပ်၏။ ဝါ- သိမ်းပိုက်အပ်သည်၊ (ဟောတိ)။
 ကရုဏာ စ- သည်လည်း၊ ကိုလည်း၊ ဥပေက္ခာပရိဂ္ဂဟိတာ- ၏။ ဝါ-
 သည်၊ ဟောတိ။ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။ ပန- စောဒနာ
 ကို ဆိုဦးအံ့၊ မဟာကာရဏိကာ- ကြီးမားသော ကရုဏာရှိကြကုန်သော၊
 ဗောဓိသတ္တာ- ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ ကထံ-
 အဘယ်သို့လျှင်၊ ဥပေက္ခကာ- အသင့်အားဖြင့် ရှုကြည့်ကြကုန်သည်၊ ဝါ-
 ညီမျှသော စိတ်ဓာတ်ရှိကြကုန်သည်၊ ဟောန္တိ- ဖြစ်ကြကုန်သနည်း၊ ဣတိ-
 ဤကား စောဒနာခြင်းတည်း။ “ဥပေက္ခိတဗ္ဗယုတ္တေသု- အသင့်အားဖြင့်
 ရှုကြည့်ထိုက်သည်နှင့် ယှဉ်ကုန်သော သတ္တဝါတို့၌၊ ကဗ္ဗိ ကာလံ- တစ်စုံ
 တစ်ခုသော ကာလပတ်လုံး၊ ဥပေက္ခကာ- ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။ ပန-
 ဗျတိရိတ်ကား၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ သဗ္ဗဒါ စ- အခါခပ်
 သိမ်းလည်း၊ ဥပေက္ခကာ- ကုန်သည်၊ န ဟောန္တိ”။ ဣတိ- ဤသို့၊
 ကေစိ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏။) ပန- ကား၊
 “သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ ဥပေက္ခကာ- ကုန်သည်၊ န (ဟောန္တိ)၊ ပန-
 အဟုတ်သော်ကား၊ သတ္တကတေသု- သတ္တဝါတို့သည် ပြုအပ်ကုန်သော၊
 ဝိပဿနာရေသု- ဖောက်ပြန်မှုတို့၌၊ ဥပေက္ခကာ ဟောန္တိ”။ ဣတိ- သို့၊
 အပရေ- တစ်ပါးသောဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)။

(ဋ္ဌ။ ၂၇၁။) အပရော- တစ်ပါးသော၊ နယော- နည်းကို၊ (မယာ- ငါသည်၊ ဝုစ္စတေ- ဆိုအပ်၏၊ ဝါ- ဆိုဦးအံ့။) ပစုရဇနေသုပိ- များစွာသော လူတို့၌ လည်း၊ ပဝတ္တိယာ- ဖြစ်ခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗသတ္တသာဓာရဏတ္တာ စ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အပ္ပမလတ္တာ စ- နည်းသောအကျိုးရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ (သီလ စသည်တို့လောက် အကျိုးမကြီးသည်ကို ဆိုလိုသည်)၊ သုကရတ္တာ စ- ပြုလွယ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာဒိမိ- အစ၌၊ ဒါနံ- ဒါနကို၊ ဝုတ္တံ။ သီလေန- သီလဖြင့်၊ ဒါယကပရိဂ္ဂါဟကသုဒ္ဓိတော စ- ပေးသူ အလှူခံသူ နှစ်ဦးသားတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရာနုဂ္ဂဟံ- သူတစ်ပါးကို ချီးမြှောက်ကြောင်းဒါနတရားကို၊ ဝတ္တာ- ဟောကြားပြီး၍၊ ပရပီဋ္ဌာနိဝတ္တိဝစနတော စ- သူတစ်ပါးကို ညည်းပန်းခြင်းမှ နှစ်စေကြောင်း သီလတရားကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကိရိယဓမ္မံ- ပြုလုပ်သင့်သော ဒါနတရားကို၊ ဝတ္တာ- ၍၊ အကိရိယဓမ္မဝစနတော- မပြုလုပ်သင့်သော သူ့အသက်သတ်မှုစသည်မှ ရှောင်ကြဉ်ကြောင်း သီလတရားကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိဟေတု- စည်းစိမ်ဥစ္စာပြည့်စုံခြင်း၏အကြောင်း (ဒါန)ကို၊ ဝတ္တာ- ၍၊ ဘဝသမ္ပတ္တိဟေတုဝစနတော စ- ဘဝနှင့်ပြည့်စုံခြင်း၏ အကြောင်းကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒါနဿ- ဒါန၏၊ အနန္တရံ- အခြားမဲ့၌၊ သီလံ ဝုတ္တံ။ နေက္ခမ္မေန- နေက္ခမ္မဖြင့်၊ သီလသမ္ပတ္တိသိဒ္ဓိတော- သီလနှင့်(၏) ပြည့်စုံခြင်း ပြီးမြောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာယဝစီသုစရိတံ- ကာယသုစရိတ် ဝစီသုစရိတ်ကို၊ ဝတ္တာ- ဟောကြားပြီး၍၊ မနောသုစရိတဝစနတော- မနောသုစရိတ်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသုဒ္ဓသီလဿ- စင်ကြယ်သော သီလရှိသူအတွက်၊ သုဓေနေဝ- ချမ်းသာလွယ်ကူသဖြင့်သာလျှင်၊ ဈာနသမိဇ္ဈနတော- ဈာန် (နေက္ခမ္မ)နှင့် ပြည့်စုံနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကမ္မာပရာဓပ္ပဟာနေန- အကုသိုလ်ကံတည်းဟူသော အပြစ်ကို ပယ်သတ်

ခြင်းဖြင့်၊ ပယောဂသုဒ္ဓိ- ကာယပယောဂ ဝစီပယောဂ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကို၊ ဝတ္တာ- ဤ၊ ကိလေသာပရာဓပ္ပဟာနေန- ကိလေသာတည်းဟူသော အပြစ်ကို ပယ်သတ်ခြင်းဖြင့်၊ အာသယသုဒ္ဓိဝစနတော^၁- သတ္တဝါတို့၏အတွင်းဓာတ်ခံသဘော (အလို အကြိုက် စရိုက်ဝါသနာ)၏ စင်ကြယ်ခြင်းကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတိက္ကမပ္ပဟာနေ- ဝိတိက္ကမ ကိလေသာတို့ကို ပယ်သတ်ခြင်း၌၊ ဌိတဿ- တည်ရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ (သီဟိုဠ်မှ၊ PTS မူအတိုင်းပေးသည်၊ ယင်းက အဓိပ္ပာယ်ဖြောင့်သည်။) ပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနဝစနတော စ- ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာတို့ကို ပယ်သတ်ခြင်းကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သီလဿ- သီလ၏၊ အနန္တရံ- အခြားမဲ့၌၊ နေက္ခမ္မံ- ကို၊ ဝုတ္တံ။ ပညာယ- ပညာဖြင့်၊ နေက္ခမ္မဿ- နေက္ခမ္မ၏၊ သိဒ္ဓိပရိသုဒ္ဓိတော- ပြီးမြောက်မှု၏ စင်ကြယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဈာနဘာဝေန- ဈာန်မရှိခြင်းဖြင့်၊ ပညာဘာဝဝစနတော- ပညာမရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဟောကြားလိုခြင်းကြောင့်

၁။ အာသယသုဒ္ဓိ။ ။ အာသယ၌ အာ ✓သိ+အ တည်း။ အာဂမ္မ စိတ္တံ သေတိ ဧတ္တာတိ အာသယော ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။ စိတ်၏ လာရောက်တည်ရှိနေရာ အတွင်းဓာတ်ခံသဘောတည်း။ ယင်းအတွင်းဓာတ်ခံသဘော အာသယသည် သဿတဒိဋ္ဌိ၊ ဥစ္ဆေဒဒိဋ္ဌိ၊ ဝိပဿနာဉာဏ် ခေါ် သစ္စာနုလောမိကခန္တိဉာဏ်နှင့် ကမ္မဿကတာဉာဏ်၊ မဂ်ဉာဏ် ခေါ် ယထာဘူတဉာဏ်အားဖြင့် လေးပါးရှိ၏။ ထိုလေးပါးတို့တွင် “ကိလေသာပရာဓပ္ပဟာနေန”ဖြင့် နေက္ခမ္မံ၊က ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးပယ်သတ်ပုံကို ပြဆိုပြီးဖြစ်သည်။ “အာသယသုဒ္ဓိဝစနတော”ဖြင့် ဖော်ပြခဲ့ပါ ဉာဏ်နှစ်ပါး၏ အတွင်းဓာတ်ခံအာသယကို ညစ်နွမ်းစေတတ်သည့် (ဒိဋ္ဌိမှတစ်ပါး) ကျန်ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာသောအားဖြင့် စင်ကြယ်ပုံကို ပြသည်။ အချုပ်အားဖြင့် “ကိလေသာပရာဓပ္ပဟာနေန”ဖြင့် ဒိဋ္ဌိနှစ်ပါးကင်းပုံကို ပြ၍ “အာသယသုဒ္ဓိဝစနတော”ဖြင့် ကျန်ကိလေသာတို့မှ ဝေးကွာပုံကို ပြသည် ဟူလို။ အာသယဿ သုဒ္ဓိ အာသယသုဒ္ဓိဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။

အာသယသုဒ္ဓိတိ ဝိပဿနာဉာဏသင်္ခါတာယ အနုလောမိကခန္တိယာ ကမ္မဿကတာဉာဏမဂ္ဂဉာဏသင်္ခါတာယ ယထာဘူတဉာဏဿ စာတိ ဒုဝိဿောပိ အာသယဿ အသုဒ္ဓိဟေတုဘူတာနံ ကိလေသာနံ ဒူရိဘာဝေန သုဒ္ဓိ။ (သီ၊ ဋီ၊ သစ်။ ၁။ ၁၅၉။)

လည်းကောင်း၊ (ဈာန်မရှိက ပညာမဖြစ် နိုင်ပုံကို ယုတ္တိဖြင့် ပြလို၍ “သမာဓိပဒဋ္ဌာနာ ဟိ ပညာ” စသည်ကို မိန့်။) “ဟိ- မှန်၊ ပညာ- ပညာသည်၊ သမာဓိပဒဋ္ဌာနာ- သမာဓိလျှင် နီးသော အကြောင်းရှိ၏။ သမာဓိ စ- သမာဓိသည်လည်း၊ ပညာပစ္စုပ္ပန်နာ- ပညာအနေအားဖြင့် ယောဂီ၏ ဉာဏ်၌ ရှေးရှု ထင်လာ၏။” သမထနိမိတ္တံ- သမထနိမိတ်ကို၊ ဝတ္တာ- ဟောတော်မူပြီး၍၊ ဥပေက္ခာနိမိတ္တဝစနတော- ဥပေက္ခာနိမိတ်ကို ဟောတော်မူ လိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရဟိတဇ္ဈာနေန- သူတစ်ပါး၏ အစီးအပွားကို စူးစိုက်ဆင်ခြင်ခြင်းဖြင့်၊ ပရဟိတကရဏူပါယကောသလ္လဝစနတော စ- သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွား ဖြစ်ကြောင်းကို ပြုလုပ်နိုင်သည့် ဥပါယကောသလ္လ ဉာဏ်(သင့်လျော်သော အကြောင်းနည်းလမ်းတို့၌ သိမြင်လိမ္မာ ကျွမ်းကျင် သော ဉာဏ်) ဖြစ်ပွားနိုင်သည်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ နေက္ခမ္မံ- ၏၊ အနန္တရံ- ၌၊ ပညာ- ကို၊ ဝုတ္တာ။ ဝီရိယာရမ္ဘေန- ဝီရိယကို ကြိုးစားအားသစ်ခြင်းဖြင့်၊ ပညာကိစ္စသိဒ္ဓိတော- ပညာကိစ္စ၏ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တသုညတာဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ- ပုဂ္ဂိုလ် သတ္တဝါမှ ဆိတ်သုဉ်းသည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော ဓမ္မသဘာဝကို စူးစိုက် ကြည့်ရှုတတ်သည့် ပညာကို၊ ဝတ္တာ- ၍၊ သတ္တဟိတာယ- သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ၊ အာရမ္ဘဿ- ကြိုးစားအားသစ်သော ဝီရိယ၏၊ အတ္ထရိယဘာဝဝစနတော- အံ့ဖွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ဟောကြားတော်မူလို ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာနိမိတ္တံ- ဥပေက္ခာနိမိတ်ကို၊ ဝတ္တာ- ၍၊ ပဂ္ဂဟနိမိတ္တဝစနတော- ပဂ္ဂဟနိမိတ်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နိသမ္မကာရိတံ- စူးစမ်းဆင်ခြင်မှုပြုခြင်း ကို၊ ဝတ္တာ- ၍၊ ဥဋ္ဌာနဝစနတော- ထကြွလုံ့လကို ဟောတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ “ဟိ- မှန်၊ နိသမ္မကာရိနော- စူးစမ်းဆင်ခြင်မှုဖြင့် ပြုလေ့ရှိသူ၏၊ ဥဋ္ဌာနံ- ထကြွလုံ့လ ဝီရိယသည်၊ ဖလဝိသေသံ- အကျိုးထူးကို၊ အာဝဟတိ- ရွက်ဆောင်တတ်၏ ၊” ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ပညာယ- ပညာ၏၊ အနန္တရံ- ၌၊ ဝီရိယံ- ကို၊ ဝုတ္တံ။

ဝီရိယေန - ဝီရိယဖြင့်၊ တိတိက္ခာသိဒ္ဓိတော - သည်းခံခြင်း၏ ပြီး
 မြောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဟိ - မှန်၊ ဝီရိယဝါ - ဝီရိယရှိသူ
 သည်၊ အာရဒ္ဓဝီရိယတ္တာ - အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 သတ္တသင်္ခါရေဟိ - သတ္တဝါသင်္ခါရတို့သည်၊ ဥပနိတံ - ကပ်ဆောင်အပ်သော၊
 ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲကို၊ အဘိဘုဃျ - လွမ်းမိုး၍၊ ဝိဟရတိ - နေနိုင်၏” ။ ဝီရိ-
 ယဿ - ဝီရိယ၏၊ တိတိက္ခာလင်္ကာရဘာဝတော - သည်းခံခြင်း၏ အဆင်
 တန်ဆာသဖွယ် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဟိ - မှန်၊ ဝီရိယဝတော -
 ဝီရိယရှိသူ၏၊ တိတိက္ခာ - သည်းခံခြင်းသည်၊ သောဘတိ - တင့်တယ်၏” ။
 ပဂ္ဂဟနိမိတ္တံ - ပဂ္ဂဟနိမိတ်ကို၊ ဝတ္ထာ - ၍၊ သမထနိမိတ္တဝစနတော - သမထ
 နိမိတ်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အစ္စာရမ္ဘေန -
 အလွန်ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဥဒ္ဓစ္စဒေါသပ္ပဟာနဝစနတော - ဥဒ္ဓစ္စ
 အပြစ်ကို ပယ်သတ်ခြင်းကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 “ဟိ - မှန်၊ ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိယာ - သဘာဝဓမ္မအစစ်အမှန်ကို စူးစိုက်ကြည့်ရှု
 တတ်သော ပညာသည်၊ ဥဒ္ဓစ္စဒေါသော - ဥဒ္ဓစ္စအပြစ်ကို၊ ပဟိယတိ -
 ပယ်အပ်၏။” ဝီရိယဝတော - ဝီရိယရှိသူ၏၊ သာတစ္ဆကရဏဝစနတော -
 အမြဲမပြတ် အားထုတ်ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ “ဟိ - မှန်၊ ခန္တိဗဟုလော - သည်းခံမှုများသော၊ အနုဒ္ဓ -
 တော - မပျံ့လွင့်သောသူသည်၊ သာတစ္ဆကာရီ - အမြဲမပြတ်ပြုလုပ် အားထုတ်
 လေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ။” အပ္ပမာဒဝတော - မမေ့မလျော့ခြင်းရှိသူ၏၊ ပရ-
 ဟိတကိရိယာရမ္ဘေ - သူတစ်ပါးအစီးအပွားပြုလုပ်ခြင်းကို အားထုတ်ခြင်း၌၊
 ပစ္စုပကာရတဏှာဘာဝဝစနတော - ကျေးဇူးတုံ့ဆပ်စေလိုသောတဏှာ၏
 မရှိခြင်း ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဟိ - မှန်၊
 ယာထာဝတော - မဖောက်မပြန် ဟုတ်မှန်သောအားဖြင့်၊ ဓမ္မနိဇ္ဈာနေ -
 ဓမ္မသဘာဝကို စူးစိုက်ကြည့်ရှုတတ်သော ပညာသည်၊ သတိ - ရှိလတ်သော်၊
 တဏှာ - တဏှာသည်၊ န ဟောတိ - မဖြစ်။” ပရဟိတာရမ္ဘေ - သူတစ်ပါး
 အစီးအပွားကို ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း၌၊ ပရမေ - မွန်မြတ်သည်၊ (သတိ)ပိ-

ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ပရကတဒုက္ခသဟနတာဝစနတော စ - သူတစ်ပါးတို့ ပြုအပ်သော ဆင်းရဲဒုက္ခကို သည်းခံနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ဟောကြားတော်မူ လိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယဿ - ဝီရိယ၏၊ အနန္တရံ - ဌ၊ ခန္တိ - ကို၊ ဝုတ္တာ။ သစ္စေန - သစ္စာဖြင့်၊ ခန္တိယာ - ခန္တိ၏၊ စိရာဓိဋ္ဌာနတော - ကြာမြင့်စွာ စွဲစွဲမြဲမြဲ တည်တံ့နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အပကာရိနော - ကျေးဇူးမဲ့ကိုပြုသူ ပြစ်မှားသူအား၊ အပကာရခန္တိ - ကျေးဇူးမဲ့ကိုပြုသူ ပြစ်မှား သူ၌ သည်းခံခြင်းကို၊ ဝတ္တာ - ဤ၊ တဒုပကာရကရဏေ - ထိုကျေးဇူးမဲ့ပြုသူ ပြစ်မှားသူအား ကျေးဇူးပြုမှုကို ပြုခြင်း၌၊ အဝိသံဝါဒဝစနတော - ချွတ်ယွင်းမှု မရှိသည်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ခန္တိယာ - ခန္တိ ဖြင့်၊ အပဝါဒဝါစာဝိကမ္ပနေန - စွပ်စွဲပြောကြား လွဲမှားစွာ ပြောဆိုခြင်း၌ တုန်လှုပ်မှု မရှိခြင်းအားဖြင့်၊ ဝါ - တုန်လှုပ်မှုမရှိဘဲ၊ ဘူတဝါဒိတာယ - ဟုတ်မှန်သောစကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်ကို၊ အဝိဟေနဝစနတော - မစွန့်ခြင်းကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သတ္တ - သုညတာဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိ - ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါမှ ဆိတ်သုဉ်းသည်၏ အဖြစ်ဟူ သော ဓမ္မသဘာဝကို စူးစိုက်ကြည့်ရှုတတ်သည့် ပညာကို၊ ဝတ္တာ - ဤ၊ တဒုပဗြူဟိတဉာဏသစ္စဝစနတော စ - ထိုဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တိဖြင့် တိုးပွားစေ အပ်သော ဉာဏသစ္စာကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ခန္တိယာ - ၏၊ အနန္တရံ - ဌ၊ သစ္စံ - ကို၊ ဝုတ္တံ။

(ဋ္ဌ။ ၂၇၂။) အဓိဋ္ဌာနေန - စွဲမြဲစွာဆောက်တည်ထားမှုအဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်၊ သစ္စသိဒ္ဓိတော - ဝစီသစ္စာ၏ ပြီးမြောက်ပြည့်စုံနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဟိ - မှန်၊ အစလာဓိဋ္ဌာနဿ - မတုန်မလှုပ် ဆောက်တည်ချက်ရှိသူ၏ သန္တာန်၌၊ ဝိရတိ - ဝစီဒုစရိုက်လေးပါးမှ ရှောင်ကြဉ်မှု သစ္စဝါစာသည်၊ သိဇ္ဈတိ - ပြီးမြောက်၏”။ အဝိသံဝါဒိတံ - မချွတ်ယွင်းသော စကားပြောဆိုမှု သစ္စာကို၊ ဝတ္တာ - ဤ၊ တတ္ထ - ထိုသစ္စာ၌၊ အစလာဘာဝဝစနတော - မတုန် လှုပ် ရွှေ့ရှားခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ “ဟိ - မှန်၊ သစ္စသန္ဓော - သစ္စာဖြင့် စေ့စပ်တတ်သောသူ

သည်။ ဒါနာဒီသု- ဒါနအစရှိသည်တို့၌၊ ပဋိညာနုရူပ- ဝန်ခံချက်အားလျော်
စွာ၊ နိစ္စလောဝ- တုန်လှုပ်ခြင်းမရှိသည်သာလျှင်၊ ပဝတ္တတိ- ဖြစ်၏”။
ဉာဏသစ္စံ- ဉာဏ်သစ္စာကို၊ ဝတ္တာ- ဤ၊ သမ္ဘာရေသု- ပါရမီအဆောက်အဦ
တို့၌၊ ပဝတ္တိနိဋ္ဌာပနဝစနတော- ဖြစ်စေနိုင်ကြောင်း အပြီးသို့ရောက်စေနိုင်
ကြောင်းတရားကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဟိ-
မှန်၊ ယထာဘူတဉာဏဝါ- ယထာဘူတဉာဏ်(အမှန်အတိုင်း သိမြင်သည့်
ဉာဏ်)ရှိသူသည်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ
ဖြစ်သော ပါရမီတော်တို့ကို၊ အဓိဋ္ဌာတိ- စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်နိုင်၏၊
တေ စ- ထို ပါရမီတရားတို့ကိုလည်း၊ ပဋိပက္ခေဟိ- ဆန့်ကျင်ဘက်တရား
တို့ကြောင့်၊ အကမ္မိယဘာဝတော- တုန်လှုပ်မှုမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
နိဋ္ဌာပေတိ- ပြီးစေနိုင်၏”။ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သစ္စဿ- ၏၊ အနန္တရံ-
၌၊ အဓိဋ္ဌာနံ- ကို၊ ဝုတ္တံ။ မေတ္တာယ- မေတ္တာဖြင့်၊ ပရဟိတကရဏ-
သမာဒါနာဓိဋ္ဌာနသိဒ္ဓိတော- သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွားကို ပြုလုပ်ရန် ဆောက်
တည်ချက်အဓိဋ္ဌာန်၏ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာန်
ကို၊ ဝတ္တာ- ဤ၊ ဟိတသံဟာရဝစနတော- သူတစ်ပါးအကျိုးစီးပွားကို
ဆောင်ရွက်တတ်သောတရားကို ဟောကြားတော်မူခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
“ဟိ- မှန်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော
ပါရမီတရားတို့ကို၊ အဓိတိဋ္ဌမာနော- ဆောက်တည်သော ဘုရား အလောင်း
သည်၊ မေတ္တာဝိဟာရီ- မေတ္တာဖြင့် နေလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ”။
အစလာဓိဋ္ဌာနဿ- မတုန်မလှုပ် အဓိဋ္ဌာန်ရှိသူအား၊ သမာဒါနာ-
ဝိကောပနေန- ဆောက်တည်ချက်မပျက်စီးစေဘဲ၊ သမာဒါနသမ္ဘဝတော
စ- ဆောက်တည်သည့် ကုသိုလ်တရားများ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ အဓိဋ္ဌာနဿ- အဓိဋ္ဌာန်၏၊ အနန္တရံ- ၌၊ မေတ္တာ-ကို၊ ဝုတ္တာ။
မေတ္တာဝိသုဒ္ဓိတော- မေတ္တာ၏ သန့်ရှင်းစင်ကြယ်နိုင် ခြင်းကြောင့်လည်း
ကောင်း၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတူပသံဟာရံ- အကျိုးစီးပွားကို
ဆောင်ရွက်ခြင်းကို၊ ဝတ္တာ- ဤ၊ တဒပရာဓေသု- ထိုသတ္တဝါတို့ ပြုမှားသော

အပြစ်တို့၌၊ ဥဒါသီနတာဝစနတော- လျစ်လျူရှုနိုင်သည်၏အဖြစ်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဥဒါသီန-၌ ဥ ✓အာသ+တ တည်း၊ တ ကို ဤန ပြု။ ဝိ၊ ပိ၊ ဓာန်။) မေတ္တာဘာဝနံ- ကို၊ ဝတ္တာ-၍၊ တန္နိဿန္နဘာဝနာဝစနတော- ထိုမေတ္တာ၏ အကျိုးဆက် ဘာဝနာတရားကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ဟိတကာမ-သတ္တေပိ- အကျိုးလိုလားသော သတ္တဝါတို့ကိုပင်သော်လည်း၊ ဥပေက္ခကော- အသင့်အားဖြင့် ရှုကြည့်နိုင်ပါပေ၏”။ ဣတိ- သို့၊ အစ္စရိယဂုဏတော- ဝစနတော စ- အံဩပ္ပယ်ဂုဏ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ဟောကြားတော်မူလိုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာယ- ၏၊ အနန္တရံ- ၌၊ ဥပေက္ခာ- ကို၊ ဝုတ္တာ။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ ကမော- အစဉ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

ကာနိ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာနီတိ ဧတ္ထ-...ဟူသော အမေးစကားရပ်၌၊ (ဝိဿဇ္ဇနံ- အဖြေကို၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။) တာဝ- ဝိသေသလက္ခဏာစသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ အဝိသေသေန- သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗာပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပါရမိယော- ပါရမီတို့သည်၊ ပရာနုဂ္ဂဟလက္ခဏာ- သူတစ်ပါးတို့ကို ချီးမြှောက်ခြင်း အမှတ်အသားလက္ခဏာ ရှိကုန်၏။ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဥပကာရကရဏရသာ- ကျေးဇူးပြုခြင်း ကိစ္စရသရှိကုန်၏။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ အဝိကမ္မနရသာ- မတုန်လှုပ်သော သမ္ပတ္တိရသရှိကုန်၏။ ဟိတေသိတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ- သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွား ရှာမှီးသော(လိုလားသော)သဘောဟု ယောဂီတို့၏ ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း(သဘာဝ)ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိကုန်၏။ ဝါ- ကား၊ ဗုဒ္ဓတ္ထပစ္စုပဋ္ဌာနာ- ဘုရားဖြစ်ခြင်းဟူသော (အကျိုး)ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိကုန်၏။ မဟာကရဏာ- ပဒဋ္ဌာနာ- မဟာကရဏာလျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရှိကုန်၏။ ဝါ- ကား၊ ကရဏူပါယကောသလ္လပဒဋ္ဌာနာ- မဟာကရဏာနှင့် ဥပါယကောသလ္လ ဉာဏ် နှစ်ပါးတို့ပင် နီးကပ်သောအကြောင်းရှိကုန်၏။

ပန- ဆက်၊ ဝါ- ကား၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ကရဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ- မဟာကရဏာနှင့် ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်သည် သိမ်းပိုက်အပ်သော၊ အတ္တုပကရဏပရိစ္စာဂ- စေတနာ- မိမိ၏ အဆောက်အဦပစ္စည်း (မိမိကိုယ်ပိုင်ပစ္စည်း)များကို စွန့်လှူကြောင်း စေတနာသည်၊ ဒါနပါရမိတာ- ဒါနပါရမိတာမည်၏၊ ကရဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ- သော၊ ကာယဝစီသုစရိတံ- ကာယသုစရိတ် ဝစီသုစရိတ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တတော- တရားကိုယ်အရအားဖြင့်၊ အကတ္တဗ္ဗဝိရတိကတ္တဗ္ဗကရဏစေတနာဒယော စ- မပြုသင့်သော ဒုစရိတ် စသည်မှ ရှောင်ကြဉ်သည့်ဝိရတီ၊ ပြုသင့်သည့်ဝတ်ကြီးဝတ်ငယ်ကို ပြုလုပ်ကြောင်း စေတနာအစရှိသော တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သီလပါရမိတာ- သီလပါရမိတာမည်၏။ ကရဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော- သော၊ အာဒိနဝဒဿနပုဗ္ဗင်္ဂမော- ကာမနှင့်ဘဝတို့၌ အပြစ်ကိုမြင်သော ဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော၊ ကာမဘဝေဟိ- ကာမဘဝတို့မှ၊ နိက္ခမနစိတ္တုပ္ပါဒေါ- ထွက်မြောက်လိုသော စိတ် စေတသိက်တရားစုသည်၊ နေက္ခမ္မပါရမိတာ- နေက္ခမ္မပါရမိတာမည်၏။ ကရဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော- သော၊ ဓမ္မာနံ- တရားတို့၏။ သာမညဝိသေသလက္ခဏာဝဇောဓော- သာမညလက္ခဏာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာတို့ကို ထိုးထွင်းသိတတ်သော ပညာစေတသိက်သည်၊ ပညာပါရမိတာ- မည်၏။ ကရဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော- သော၊ ကာယစိတ္တေဟိ- ကိုယ်စိတ်တို့ဖြင့်၊ ပရဟိတာရမ္ဘော- သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွား ကို အားထုတ်ခြင်း ဝီရိယစေတသိက်သည်၊ ဝီရိယပါရမိတာ- မည်၏။ ကရဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ- သော၊ သတ္တသင်္ခါရာပရာဓ- သဟနံ- သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၏ အပြစ်များကို သည်းခံခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ အဒေါသပ္ပဓာနော- အဒေါသ(မေတ္တာ)ပြဓာန်းသော၊ တဒါကာရပ္ပဝတ္ထ- စိတ္တုပ္ပါဒေါ- ထို (မပြစ်မှားသည်းခံသော) အခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော စိတ် စေတသိက် တရားစုသည်၊ ခန္တိပါရမိတာ- မည်၏။ ကရဏူပါယ- ကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ- သော၊ ဝိရတိစေတနာဒိဘောဒံ- ဝိရတီ၊ စေတနာ

အစရှိသည် အပြားရှိသော၊ (အာဒိ - အရ ပညာစေတသိက်ကိုယူ)၊ အဝိသံဝါဒနံ - မချွတ်မယွင်း မှန်ကန် စေခြင်းသဘောသည်၊ သစ္စပါရမိတာ - မည်၏။ ကရုဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတံ - သော၊ အစလသမာဒါနာ - မိဋ္ဌာနံ - မတုန်မလှုပ် ကုသိုလ်မှုတို့ကို ဆောက်တည်အမိဋ္ဌာန်ခြင်းသည်၊ (အတ္တတော - တရားကိုယ်အရအားဖြင့်)၊ တဒါကာရပ္ပဝတ္ထော - ထိုဆောက်တည်သောအခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ - စိတ် စေတသိက် တရားစုသည်၊ အမိဋ္ဌာနပါရမိတာ - မည်၏။ ကရုဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတော - သော၊ လောကဿ - ၏၊ ဟိတသုခုပသံဟာရော - စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်ရွက်တတ်သော၊ အတ္တတော - အားဖြင့်၊ အဗျာပါဒေါ - အဗျာပါဒမည်သော အဒေါသစေတသိက်သည်၊ မေတ္တာ - ပါရမိတာ - မည်၏။ ကရုဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ - သော၊ အနုနယပဋိဃဝိဒ္ဓံသနီ - ချစ်ခြင်းမုန်းခြင်းကို ပယ်ဖျောက်တတ်သော၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု - ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌၊ သတ္တသင်္ခါရေသု - သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၌၊ သမပ္ပဝတ္တိ - အညီအမျှဖြစ်ခြင်း(တတြမဇ္ဈတ္တတာစေတသိက်)သည်၊ ဥပေက္ခာပါရမိတာ - မည်၏။

(ဋ္ဌ။၂၇၃။) တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ ဒါနပါရမီ - ဒါနပါရမီသည်၊ ပရိစ္ဆာဂလက္ခဏာ - စွန့်လှူခြင်း အမှတ်အသားလက္ခဏာရှိ၏၊ ဒေယျဓမ္မေ - လှူဖွယ်ဝတ္ထု၌၊ လောဘဝိဒ္ဓံသနရသာ - ကပ်ငြိသောလောဘကို ဖျက်ဆီးခြင်းကိစ္စရှိ၏၊ အနာသတ္တိပစ္စုပ္ပန်နာ - လှူဖွယ်ဝတ္ထုတို့၌ မငြိကပ်မတွယ်တာသော သဘောဟု ယောဂီတို့၏ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း (သဘာဝ)ပစ္စုပ္ပန်ရှိ၏၊ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ ဘဝဝိဘဝသမ္ပတ္တိပစ္စုပ္ပန်နာ - ဘဝ၏ပြည့်စုံခြင်း စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏ ပြည့်စုံခြင်းတည်းဟူသော အကျိုးကိုဖြစ်စေမှု (ဖလ)ပစ္စုပ္ပန်ရှိ၏၊ ပရိစ္စဒိတဗ္ဗဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ - စွန့်လှူအပ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုလျှင် နီးသော အကြောင်းရှိ၏။ သီလပါရမီ - သည်၊ သီလနလက္ခဏာ - ကာယကံ ဝစီကံတို့ကို ကောင်းစွာထားခြင်း လက္ခဏာရှိ၏၊ သမာဓာနလက္ခဏာ - ကိုယ်မှုနှုတ်မှုတို့ကို ကောင်းစွာထားခြင်း(စောင့်စည်းခြင်း)လက္ခဏာရှိ၏၊ (သမာဒါန

လက္ခဏာ- ဆောက်တည်ဖြည့်ကျင့်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။) ပတိဋ္ဌာနလက္ခဏာ
 စ- ကုသိုလ်တရားတို့၏ တည်ရှိရာ မူလအကြောင်းရင်းဖြစ်ခြင်း လက္ခဏာရှိ
 ၏။ ဣတိ- သို့၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်သည်။ ဟောတိ။ ဒုဿီလျုဝိဒ္ဓံသနရသာ-
 သီလမရှိခြင်းကို ပယ်ရှားဖျက်ဆီးခြင်း ကိစ္စရှိ၏။ ဝါ- ကား၊ အနဝဇ္ဇရသာ-
 အပြစ်ကင်းသောတရားအနေဖြင့် ဂုဏ်ထူးနှင့်ပြည့်စုံခြင်းအနက်ရှိ၏။
 သောစေယုပစ္စုပဋ္ဌာနာ- ကိုယ်မှုနုတ်မှုတို့၏ စင်ကြယ်သောသဘောဟု
 ယောဂီ၏ ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဟိရောတ္တပ္ပပဒဋ္ဌာနာ-
 ဟိရီ ဩတပ္ပတရားနှစ်ပါးလျှင် နီးကပ်သောအကြောင်းပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ နေက္ခမ္မ-
 ပါရမီ- သည်၊ ကာမတော စ- ကာမဂုဏ်အာရုံမှလည်းကောင်း၊ ဘဝတော
 စ- ဘဝမှလည်းကောင်း၊ နိက္ခမနလက္ခဏာ- ထွက်မြောက်ခြင်းလက္ခဏာ
 ရှိ၏။ တဒါဒီနဝဝိဘာဝနရသာ- ထိုကာမနှင့်ဘဝတို့၏ အပြစ်တို့ကို
 ထင်စွာဖော်ပြခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ တတော ဧဝ- ထိုကာမနှင့်ဘဝတို့မှပင်၊
 ဝိမုခဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ- မျက်နှာလွှဲသကဲ့သို့ ဖြစ်ခြင်းသဘောဟု ယောဂီတို့၏
 ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ သံဝေဂပဒဋ္ဌာနာ- သံဝေဂဉာဏ်^၁လျှင်
 နီးကပ်သောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ပညာပါရမီ- သည်၊ ယထာသဘာဝ
 ပဋိဝေဓလက္ခဏာ- ဟုတ်မှန်သောသဘောကို ထိုးထွင်းသိမြင်ခြင်း လက္ခဏာ
 ရှိ၏။ ဝါ- ကား၊ အက္ခလိတပဋိဝေဓလက္ခဏာ- အာရုံ၏ (သာမညလက္ခ
 ဏာ၊ ဝိသေသလက္ခဏာကို) မချွတ်ဖောက်ထွင်း သိမြင်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။
 (ကော ဝိယ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်းဟူမူ)၊ ကုသလိဿာသခိတ္တဉာသုပဋိဝေဓော
 ဝိယ- ကျွမ်းကျင်သောလေးသမားသည် ပစ်အပ်သောမြား၏ ပစ်မှတ်ကို
 မချွတ်မယွင်း ဖောက်ထွင်းခြင်းကဲ့သို့တည်း။ ဝိသယောဘာသနရသာ- အာရုံ
 ကို ထင်လင်းစေခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ (ကော ဝိယ- အဘယ်ကဲ့သို့နည်း
 ဟူမူ)၊ ပဒီပေါ ဝိယ- ဆီမီးကဲ့သို့တည်း။ အသမ္မောဟပစ္စုပဋ္ဌာနာ- အာရုံ၌

၁။ သံဝေဂဉာဏ်။ ။ ဇာတိ၊ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ၊ အပါယဘေးတို့ကို
 တွေးရှုံ့ကြောက်လန့်သည့် ဩတ္တပ္ပပြဓာန်းသော ဉာဏ်ကို “သံဝေဂဉာဏ်” ဟု
 ခေါ်သည်။ (ဒီ၊ ဋ္ဌ၊ ၃။ ၁၆၆။ မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ပ-တွဲ ဒု-ပိုင်း။ ၁၂၄)။

မတွေဝေသောသဘောဟု ယောဂီတို့ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း (သဘာဝ) ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ (ကော ဝိယ- အဘယ်သူကဲ့သို့ နည်းဟူမူ)၊ အရည်ဂတသုဒေသိကော ဝိယ- တောလယ်လမ်းမှား ခရီးသွားကို လမ်းမှန်ညွှန်ကြားသူကဲ့သို့တည်း။ (သုဒေသကော ဟု ရှိသင့်မည်ထင်၊ ပုံလင်ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။) သမာဓိပဒဋ္ဌာနာနံ- သမာဓိလျှင် နီးသောအကြောင်းရှိ၏။ ဝါ- ကား၊ စတုသစ္စပဒဋ္ဌာနာ- သစ္စာလေးပါးလျှင် နီးကပ်သောအကြောင်းပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဝီရိယပါရမီ- သည်၊ ဥဿာဟလက္ခဏာ- အားထုတ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဥပတ္တမ္ဘနရသာ- သမ္ပယုတ်တရားတို့ကို ထောက်ပံ့ပေးခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ အသံသီဒနပစ္စုပဋ္ဌာနာ- မဆုတ်နစ်သောသဘောဟု ယောဂီတို့၏ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထုပဒဋ္ဌာနာ- ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထု ရှစ်ပါးလျှင် နီးကပ်သော အကြောင်းပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဝါ- ကား၊ သံဝေဂပဒဋ္ဌာနာ- သံဝေဂဉာဏ်လျှင် နီးကပ်သော အကြောင်းရှိ၏။ ခန္တီပါရမီ- သည်၊ ခမနလက္ခဏာ- သည်းခံခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌသဟနရသာ- ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံ နှစ်မျိုးလုံးကို သည်းခံနိုင်ခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ အဓိဝါသနပစ္စုပဋ္ဌာနာ- (ဣဋ္ဌာရုံ အနိဋ္ဌာရုံတို့ကို) မိမိအပေါ်သို့ တက်ရောက်နေစေနိုင်သော (သည်းခံနိုင်သော) သဘောဟု ယောဂီတို့၏ဉာဏ်၌ ထင်မြင်သော အခြင်းအရာ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဝါ- ကား၊ အဝိရောဓပစ္စုပဋ္ဌာနာ- မဆန့်ကျင်သောသဘောဟု ယောဂီတို့၏ဉာဏ်၌ ထင်မြင်သောအခြင်းအရာ ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ယထာဘူတဒဿနပဒဋ္ဌာနာ- အမှန်အတိုင်းသိမြင်ခြင်းလျှင် နီးကပ်

၁။ ဝီရိယာရမ္မဝတ္ထု ရှစ်ပါး။ ။ ဝီရိယစိုက်ထုတ်ခြင်း အကြောင်းတရား ရှစ်ပါးကို “ဝီရိယာရမ္မတရား”ဟု ခေါ်သည်။ ယင်းတို့မှာ- နဝကမ္မနှင့်စပ်၍ နှစ်ပါး၊ ခရီးသွားခြင်းနှင့်စပ်၍ နှစ်ပါး၊ မမာမကျန်းမှုနှင့်စပ်၍ နှစ်ပါး၊ ဆွမ်းနှင့်စပ်၍ နှစ်ပါး အားဖြင့် ရှစ်ပါး ဖြစ်သည်။ (အကျယ်ကို ဒီ၊ ၃။ ၂၁၂-၃။ ဒီ၊ ၅၊ ၃။ ၂၂၆။ မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ပ-တွဲ၊ ၃-ပိုဒ်၊ ၂၅၅-၆တို့တွင် ရှုရာ၏)။

ဆောင်။ ။ ကမ္မ မဂ္ဂ၊ ဂေလည၊ ပိဏ္ဏလေးနှစ်လီ။
ဝီရာရမ္မ၊ ဝတ္ထုပြ၊ အဋ္ဌ မှတ်လေဤ။ (ပရမတ္ထသရူပဒီပနီ)

သောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ သစ္စပါရမီ- သည်၊ အဝိသံဝါဒနလက္ခဏာ- မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်သော လက္ခဏာရှိ၏။ ယထာသဘာဝဝိဘာဝနရသာ- ဟုတ်မှန်တိုင်းသော သဘောကို ထင်စွာပြုခြင်းကိစ္စရသရှိ၏။ သာဒုတာပစ္စု- ပဋ္ဌာနာ- ချိုမြိန်ကောင်းမြတ် သာယာအပ်သောသဘောဟု ယောဂီတို့၏ ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်းပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ သောရစ္စပဒဋ္ဌာနာ- ကိုယ်နှုတ်စိတ် သုံးပါး၏ စင်ကြယ်ခြင်းလျှင် နီးကပ်သောအကြောင်းပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ အဓိဋ္ဌာန- ပါရမီ- သည်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ် သော ပါရမီ၊စာဂ၊စရိယတို့၌၊ အဓိဋ္ဌာနလက္ခဏာ- စွဲစွဲမြဲမြဲတည်ခြင်း လက္ခဏာရှိ၏။ တေသံ- ထိုဗောဓိသမ္ဘာရ တရားတို့၏၊ ပဋိပက္ခာဘိဘာဝန- ရသာ- ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို လွှမ်းမိုးနှိပ်စက်ခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ တတ္ထ- ထိုဗောဓိသမ္ဘာရတရားတို့၌၊ အစလတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ- (ဖြည့်ကျင့်ရန်) မတုန်လှုပ်သောသဘောဟု ယောဂီတို့၏ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဗောဓိသမ္ဘာရပဒဋ္ဌာနာ- ဗောဓိသမ္ဘာရတရားများလျှင် နီးကပ် သောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ မေတ္တာပါရမီ- သည်၊ ဟိတာကာရပ္ပဝတ္တိ- လက္ခဏာ- သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို လိုလားသောအခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ်ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ ဟိတူပသံဟာရရသာ- အကျိုးစီးပွားကို ဆောင် ရွက်ခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ ဝါ- ကား၊ အာယာတဝိနယနရသာ- ရန်ငြိုးကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ သောမ္မဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနာ- အေးမြသော သဘောဟု ယောဂီတို့၏ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့ကို၊ မနာပဘာဝဒဿနပဒဋ္ဌာနာ- ချစ်နှစ်သက်ဖွယ်အနေဖြင့် ကြည့်ရှုခြင်းလျှင် နီးကပ်သောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဥပေက္ခာပါရမီ- သည်၊ မဇ္ဈတ္တာကာရပ္ပဝတ္တိလက္ခဏာ- အလယ်အလတ်အခြင်းအရာဖြင့် ဖြစ် ခြင်းလက္ခဏာရှိ၏။ သမဘာဝဒဿနရသာ- အညီအမျှ၏ အဖြစ်ကို ကြည့်ရှုခြင်း ကိစ္စရသရှိ၏။ ပဋိဃာနနယဂူပသမပစ္စုပဋ္ဌာနာ- မုန်းခြင်း ချစ်ခြင်းကို ငြိမ်းစေတတ်သောသဘောဟု ယောဂီတို့၏ဉာဏ်၌ ထင်မြင်ခြင်း ပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ကမ္မဿကတာပစ္စုပဋ္ဌာနာ- ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်

ဥစ္စာရှိမှုကို ဆင်ခြင်ခြင်း (ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်)လျှင် နီးကပ်သောအကြောင်း ပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၇၄။) စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤပါရမီတို့၌၊ ကရဏူပါယကောသလ္လ- ပရိဂ္ဂဟိတတာ- မဟာကရဏာနှင့် ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်သည် သိမ်းဆည်းအပ်သည်၏အဖြစ်(အခြေခံပါသည်၏အဖြစ်)ကို၊ ဒါနာဒိနိ- ဒါနပါရမီအစရှိ သည်တို့၏၊ ပရိစ္စာဂါဒိလက္ခဏဿ- စွန့်လှူခြင်းအစရှိသောလက္ခဏာ၏။ ဝိသေသနဘာဝေန- ထူးခြားသောတရား၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗာ- ပြောဆိုထိုက်၏။ ဟိ- မှန်၊ ကရဏူပါယကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာနိ- မဟာကရဏာနှင့် ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်သည် သိမ်းဆည်းအပ်ကုန်သော၊ ဒါနာဒိနိ- ဒါနအစရှိသည်တို့သည်၊ ဗောဓိသတ္တသန္တာနေ- ဘုရားအလောင်း၏သန္တာန်၌၊ ပဝတ္တာနိ- ဖြစ်ကုန်သော်သာ၊ ဒါနာဒိပါရမီယော နာမ- ဒါနအစရှိသောပါရမီတို့မည်သည်၊ ဟောန္တိ။

ကော ပစ္စယောတိ- ကော ပစ္စယောဟူသော အမေးစကားရပ်၌၊ (ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ ဝိဿန္ဓနံ- အဖြေတည်း၊) တာဝ- ပဝိစယ စသည်တို့မှ ရှေးဦးစွာ၊ အဘိနိဟာရော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရှေးရှု စိတ်ကို ပို့ဆောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ဘုရားဖြစ်ရန် ဆုပန်ခြင်းသည်၊ ပါရမီနိ- ပါရမီတို့၏၊ ပစ္စယော- အထောက်အပံ့အကြောင်းတည်း။ ဟိ- ချေ၊ “မနုဿတ္တံ လိင်္ဂံသမ္ပတ္တိံ...အဘိနိဟာရော သမိဇ္ဈတီ”တိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ-ဤသို့၊ ဝုတ္တော- ဟောတော်မူအပ်သော၊ အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာန- သမ္မာဒိတော- ရှစ်ပါးသော တရားအပေါင်းကို ပြီးပြည့်စေအပ်သော၊ “အဟံ- ငါသည်၊ တိဏ္ဍော- သံသရာပင်လယ်ကြီးကို ကူးမြောက်ပြီးသော်၊ တာရေယျ- ဝေနေယျတို့ကိုလည်း ထုတ်ဆယ်ကယ်တင်ပေအံ့၊ မုတ္တော- သံသရာနှောင် အိမ်ကြီးမှ လွတ်မြောက်ပြီးသော်၊ မောစေယျ- ဝေနေယျတို့ကိုလည်း လွတ်မြောက်စေအံ့၊ ဒန္တော- ယဉ်ကျေးပြီးသော်၊ ဒမေယျ- ဝေနေယျတို့ကိုလည်း ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမပေအံ့။ သန္တော- ကိလေသာအပူ

ငြိမ်းအောင် အားထုတ်ပြီးသော်၊ သမေယျ- ဝေနေယျတို့ကိုလည်း ငြိမ်းစေအံ့။ အဿတ္ထော- သက်သာရာ ရပြီးသော်၊ (နိဗ္ဗာန်ကို ရအောင် အားထုတ်ပြီးသော်၊) အဿာသေယျ- ဝေနေယျတို့ကိုလည်း သက်သာရာရစေအံ့။ (နိဗ္ဗာန်ရအောင် အားထုတ်စေအံ့၊) ပရိနိဗ္ဗာတော- ဝဋ်သုံးပါးမီးတောက်ကြီးများ ငြိမ်းအောင်အားထုတ်ပြီးသော်၊ ပရိနိဗ္ဗာပေယျ- ဝေနေယျတို့ကိုလည်း ငြိမ်းစေအံ့။ သုဒ္ဓေါ- ကိလေသာမြူ စင်ကြယ်သူဖြစ်အောင် အားထုတ်ပြီးသော်၊ သောဓေယျ- ဝိနေယျတို့ကိုလည်း စင်ကြယ်စေအံ့။ ဗုဒ္ဓေါ- သစ္စာလေးပါးကို သိအောင် အားထုတ်ပြီးသော်၊ ဗောဓေယျ- ဝေနေယျတို့ကိုလည်း သိစေအံ့”။ ဣတိ အာဒိနယပ္ပဝတ္ထော- ဤသို့အစရှိသောနည်းဖြင့်ဖြစ်သော၊ ယော အယံ အဘိနိဟာရော- အကြင် သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရှေးရှုစိတ်ကို ပို့ဆောင်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ဘုရားဖြစ်ရန် ဆုပန်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊) သော (အဘိနိဟာရော)- ထို...သည်၊ ဝါ- သည်၊ အဝိသေသေန- သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗပါရမီနံ- အလုံးစုံသော ပါရမီတို့၏၊ ပစ္စယော- အထောက်အပံ့အကြောင်းတည်း။ ဟိ- မှန်၊ တပ္ပဝတ္တိယာ- ထိုဆုပန်မှုအထောက်အပံ့အကြောင်းတရားတို့ ဖြစ်ခြင်းမှ၊ ဥဒ္ဓံ- အထက်၌၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊ ပဝိစယုပဋ္ဌာနသမာဒါနာဓိဋ္ဌာနနိပ္ပတ္တိယော- ဆည်းပူးခြင်း၊ ထင်ခြင်း၊ ဆောက်တည်ခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၊ ပြီးစီးအောင်မြင်ခြင်းတို့သည်၊ မဟာပုရိသာနံ- ဘုရားအလောင်းတို့အား၊ သမ္ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏။

ဂါထာအနက်။ ။ မနုဿတ္တံ- လူ၏အဖြစ်(လူ့အတ္တဘော လူ့ဘဝ ဖြစ်ခြင်း)လည်းကောင်း၊ လိင်္ဂံသမ္မတ္တိ- ပုရိသလိင်နှင့် ပြည့်စုံခြင်း (ယောက်ျားဖြစ်ခြင်း)လည်းကောင်း၊ ဟေတု- ဘုရားဖြစ်ကြောင်း အားကောင်းသော ကုသိုလ်ရှိခဲ့ဖူးခြင်းလည်းကောင်း၊ သတ္တာရဒဿနံ- သက်တော်ထင်ရှား မြတ်ဘုရားကို ဖူးမြင်ရခြင်းလည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ- ရသေ့ ရဟန်းအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဂုဏသမ္မတ္တိ- အဘိညာဉ်သမာပတ် ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ အဓိကာရော စ- အသက်ကိုပင် စွန့်လှူ၍ လွန်ကဲသောကောင်းမှုပြုခြင်းလည်းကောင်း၊ ဆန္ဒတာ- ဘုရား

ဖြစ်လိုသောဆန္ဒ ကြီးမားသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ- ဤသို့၊)
 အဋ္ဌဓမ္မသမောဓာနာ- ရှစ်ပါးသောတရားတို့၏ ပေါင်းဆုံမိခြင်းကြောင့်၊
 အဘိနိဟာရော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရှေးရှစ်တို့ကို ပို့ဆောင်ခြင်းသည်၊
 ဝါ- ဘုရားဖြစ်ရန်ဆုပန်ခြင်းသည်၊ သမိဇ္ဈတိ- ပြည့်စုံ၏။

တတ္ထ- ထိုအဘိနိဟာရအင်္ဂါရှစ်ပါးတို့တွင်၊ မနုဿတ္တန္တိ- ကား၊
 မနုဿတ္တဘာဝေါ- လူ၏အတ္တဘောတည်း။ ဟိ- မှန်၊ မနုဿတ္တဘာဝေ-
 ယေဝ- လူ၏အတ္တဘောခန္ဓာ၌သာလျှင်၊ ဌတ္တာ- တည်၍၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရား၏
 အဖြစ်ကို၊ ပဇ္ဇေန္တဿ- တောင့်တသောဘုရားအလောင်း၏၊ ပတ္တနာ- ဆုပန်
 ခြင်းသည်၊ သမိဇ္ဈတိ- ပြည့်စုံ၏။ နာဂသုပဏ္ဏာဒိဇာတီသု- နဂါး၊ ဂဠုန်
 အစရှိသော ဘဝတို့၌၊ ဌိတဿ- တည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ပတ္တနာ- သည်၊
 န သမိဇ္ဈတိ- မပြည့်စုံ။ ကဿ- အဘယ့်ကြောင့်၊ န သမိဇ္ဈတိ- မပြည့်စုံ
 သနည်း။ ဣတိ စေ- ဤသို့ မေးငြားအံ့၊ (နာဂသုပဏ္ဏာဒိဇာတီသု- တို့၌၊
 ဌိတဿ- ၏၊) ဗုဒ္ဓဘာဝဿ- ဘုရားအဖြစ်အား၊ အနုနုစ္ဆဝိကဘာဝတော-
 မသင့်လျော်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

လိင်္ဂသမ္ပတ္တိတိ- ကား၊ မနုဿတ္တဘာဝေ- လူ၏အတ္တဘောခန္ဓာ၌၊
 ဌိတဿာပိ- တည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပုရိသဿေဝ- ယောက်ျား၏သာ
 လျှင်၊ ပတ္တနာ- ဆုတောင်းခြင်းသည်၊ သမိဇ္ဈတိ။ ဣတ္ထိယာ- မိန်းမ၏၊
 ပတ္တနာ- သည်၊ န သမိဇ္ဈတိ။ ပဏ္ဏကနပုံသကဉာတောဗျဉ္ဇနကာနံ ဝါ-
 ပဏ္ဏက်၊ နပုံး၊ ဉာတောဗျဉ်းတို့၏လည်း၊ ပတ္တနာ၊ န သမိဇ္ဈတိ။ ကဿ-
 ကြောင့်၊ န သမိဇ္ဈတိ- နည်း?၊ ဣတိ စေ- အံ့။ ယထာဝုတ္တကာရဏတော
 စ- အကြင်ကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော မသင့်လျော်သော အကြောင်းကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊ လက္ခဏပါရိပူရိယာ- မဟာပုရိသလက္ခဏာနှင့်ပြည့်စုံခြင်း၏။

၁။ မနုဿတ္တဘာဝေါ။ ။ မနုဿ+အတ္တဘာဝေါ-ဟု ပဒစ္ဆေဒပြု။ အတ္တဘာဝ
 သဒ္ဒါသည် ခန္ဓာပဉ္စကအနက်ဟော။ ထို့ကြောင့် လူ၏ ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘောကို
 “မနုဿတ္တဘာဝ”ဟု ဆိုသည်။ မနုဿဿ အတ္တဘာဝေါ (ကာယော) မနုဿတ္တ-
 ဘာဝေါ-ဟု ဆဋ္ဌိတပျူရိသ် သမာသ်ဝိဂ္ဂဟပြု။

အဘာဝတော စ - မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ စ - သာဓကကား၊ “အဋ္ဌာနမေတံ ဘိက္ခဝေ အနဝကာသော၊ ယံ ဣတ္ထိ အရဟံ အဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ” တိ - ဟူသော၊ ဧတံ - ဤစကားကို၊ ဝုတ္တံ - မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ယံ - အကြင်အကြောင်း အခွင့်အလမ်းကြောင့်၊ ဣတ္ထိ - မိန်းမသည်၊ အရဟံ - ပူဇော်အထူးကိုခံထိုက်သော၊ သမ္မာ - သမ္ဗုဒ္ဓေါ - ဘုရားရှင်သည်၊ အဿ - ဖြစ်ရာ၏၊ ဧတံ - ဤအကြောင်း သည်၊ အဋ္ဌာနံ - သင့်သောအကြောင်းမဟုတ်၊ ဧသော - ဤအခွင့် အလမ်းသည်၊ အနဝကာသော - သင့်သောအခွင့်အလမ်းမဟုတ်၊ ဣတိ - ဤသို့။ (ဣတိ - နှစ်ခါပေး) ဝိတ္ထာရော - အကျယ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော - သိထိုက်၏။)

တဿာ - ထို့ကြောင့်၊ မနုဿဇာတိကဿ - လူဇာတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ် သည်၊ (သမာနဿာ)ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဣတ္ထိလိင်္ဂေ - ဣတ္ထိလိင်၌၊ ဌိတဿ - တည်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ပဏ္ဍကာဒိနံ ဝါ - ပဏ္ဍုက် အစရှိသည်တို့၏လည်းကောင်း၊ ပတ္တနာ - သည်၊ န သမိဇ္ဈတိ။

ဟေတူတိ - ကား၊ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ - အားကြီးသော မှီရာကုသိုလ် နှင့် ပြည့်စုံခြင်းတည်း။ ဟိ - မှန်၊ မနုဿပုရိသဿ - လူယောက်ျားသည်၊ (သမာနဿာ)ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ဥပနိဿယသမ္ပန္နဿ - အားကြီးသော မှီရာနှင့် ပြည့်စုံ(ခြင်းဟုဆိုအပ်)သော၊ ဟေတုသမ္ပတ္တိယာ ဧဝံ - အကြောင်း ကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားအလောင်း၏သာလျှင်၊ ပတ္တနာ - ဆုတောင်း သည်၊ သမိဇ္ဈတိ။ ဣတရဿ - အကြောင်းကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရား အလောင်းမှ အခြားသူ၏၊ ပတ္တနာ - သည်၊ န သမိဇ္ဈတိ။

(ဋ္ဌ။၂၇၅။)သတ္တာရဒဿနန္တိ - ကား၊ သတ္တုသမ္ပုခိဘာဝေါ - မြတ်စွာဘုရား၏ မျက်မှောက်ထင်ရှားရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း။ ဟိ - မှန်၊ ဓရမာနက - ဗုဒ္ဓဿေဝ - သက်တော်ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရား၏သာလျှင်၊ သန္တိကေ -

အထံ၌၊ ပတ္တန္တဿ - ဆုပန်သော ဘုရားအလောင်း၏၊ ပတ္တနာ သမိဇ္ဈတိ။
 ပန - ကား၊ ပရိနိဗ္ဗုတေ - ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ပြီးသော၊ ဘဂဝတိ - ဘုရား၌
 သော်လည်းကောင်း၊ စေတိယဿ - စေတီ၏၊ သန္တိကေ ဝါ - အထံ၌သော်
 လည်းကောင်း၊ ဗောဓိမူလေ ဝါ - ဗောဓိပင်အရင်း၌သော်လည်းကောင်း၊
 ပဋိမာယ ဝါ - ဗုဒ္ဓရုပ်တုတော်၌သော်လည်းကောင်း၊ ပေစ္စကဗုဒ္ဓ -
 ဗုဒ္ဓသာဝကာနံ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ဗုဒ္ဓသာဝကတို့၏၊ သန္တိကေ ဝါ - အထံ၌သော်
 လည်းကောင်း၊ ပတ္တနာ န သမိဇ္ဈတိ။ ကဿာ - အဘယ့်ကြောင့်၊ န
 သမိဇ္ဈတိ - နည်း?၊ အဓိကာရဿ - လွန်ကဲစွာ ပြုအပ်သော ကောင်းမှု၏၊
 ဗလဝဘာဝါဘာဝတော - အားကောင်းသည်၏အဖြစ် မရှိခြင်းကြောင့်၊ န
 သမိဇ္ဈတိ။ ပန - အလျော်ကား(ပြည့်စုံသည်ကား)၊ ဗုဒ္ဓါနံ ဧဝ - တို့၏သာ
 လျှင်၊ သန္တိကေ - အထံ၌၊ ပတ္တနာ သမိဇ္ဈတိ။ ကဿာ သမိဇ္ဈတိ?
 အဇ္ဈာသယဿ - အလိုဆန္ဒအဇ္ဈာသယ၏၊ ဥဠာရဘာဝေန - မွန်မြတ်သည်၏
 အဖြစ်ဖြင့်၊ တဒဓိကာရဿ - ထိုအဇ္ဈာသယဖြင့် လွန်ကဲစွာ ပြုအပ်သော
 ကောင်းမှု၏၊ ဗလဝဘာဝါပတ္တိတော - အားကောင်းသည်၏ အဖြစ်သို့
 ရောက်ခြင်းကြောင့်၊ (သမိဇ္ဈတိ)။

ပဗ္ဗဇ္ဇာတိ - ကား၊ ဘဂဝတော - ဘုန်းကြီးတော်မူသော၊ ဗုဒ္ဓဿ -
 မြတ်စွာဘုရား၏၊ သန္တိကေ - အထံ၌၊ ပတ္တန္တဿ - ဆုပန်သည်၊
 (သမာနဿ)ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ ကမ္မကိရိယဝါဒီသု - ကမ္မဝါဒီ၊
 ကိရိယဝါဒီ ဖြစ်ကုန်သော၊ တာပသေသု ဝါ - ရသေ့တို့၌သော်လည်းကောင်း၊
 ဘိက္ခုသု ဝါ - ရဟန်းတို့၌သော်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇိတဿေဝ - ရသေ့
 ရဟန်း ပြုသော ဘုရားအလောင်း၏သာလျှင်၊ ပတ္တနာ သမိဇ္ဈတိ၊ ဂိဟိလိဂေ -
 လူ့အသွင်၌၊ ဌိတဿ - တည်သော ဘုရားအလောင်း၏၊ ပတ္တနာ နော
 သမိဇ္ဈတိ - မပြည့်စုံ။ ကဿာ - နည်း? ဂိဟိလိဂေ ဌိတဿ - ၏၊
 ဗုဒ္ဓဘာဝဿ - ဘုရားအဖြစ်အား၊ အနန္တဝိကဘာဝတော - မသင့်လျော်သည်
 ၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ - မှန်၏၊ ပဗ္ဗဇိတာ ဧဝ - ရသေ့ရဟန်းပြုပြီး
 သည်သာလျှင် ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဗောဓိသတ္တာ - မြတ်သောဘုရား

အလောင်းတို့သည်၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို၊ အဓိဂစ္ဆန္တိ- ရရှိကြကုန်၏။ ဂဟဋ္ဌဘူတာ- လူဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဗောဓိသတ္တာ သမ္မာသမ္ဗောဓိ န အဓိဂစ္ဆန္တိ- မရရှိကြကုန်။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ ပဏိဓာနကာလေ စ- ဆုတောင်းခါစ ကာလ၌လည်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာလိင်္ဂံ ဧဝ- ရသေ့ ရဟန်းအသွင်သည်သာလျှင်၊ ယုတ္တရူပံ- သင့်လျော်သော သဘောရှိ၏။ (ကဿ- နည်း?) ကိဉ္စိဂုဏသမ္ပတ္တိအဓိဋ္ဌာနဘာဝတော- တစ်စုံတစ်ခုသော ရသေ့ရဟန်းတို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်းကို ဆောက်တည်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ (ကိဉ္စ ဟု ပါဠိရှိမူ ကိဉ္စ- အဘယ်ကြောင့်နည်း?၊ ဂုဏာသမ္ပတ္တိအဓိဋ္ဌာနဘာဝတော- အဘိညာဉ် သမာပတ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို ဆောက်တည်ခဲ့သည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း ဟု ပေးပါ။)

ဂုဏသမ္ပတ္တိတိ- ကား၊ အဘိညာဒိဂုဏသမ္ပဒါ- အဘိညာဉ်အစရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းတည်း၊ ဟိ- မှန်၊ ပဗ္ဗဇိတဿ- ရသေ့ရဟန်းသည်၊ (သမာနဿာ)ပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ အဋ္ဌသမာပတ္တိ- လာဘိနော ဧဝ- သမာပတ်ရှစ်ပါးကို ရရှိသောဘုရားအလောင်း၏သာလျှင်၊ ပဉ္စာဘိညဿေဝ- အဘိညာဉ်ငါးပါးရှိသော ဘုရားအလောင်း၏သာလျှင်၊ ပတ္တနာ သမိဇ္ဈတိ၊ ယထာဂုတ္တဂုဏသမ္ပတ္တိယာ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိညာဉ်၊ သမာပတ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းမှ၊ ဝိရဟိတဿ- ကင်းသော ဘုရားအလောင်း၏၊ ပတ္တနာ န သမိဇ္ဈတိ။ ကဿ- နည်း? ပါရမိပဝိစယဿ- ပါရမီကိုဆည်းပူးခြင်း၏၊ အသမတ္တဘာဝတော- မစွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ စ- အားကြီးသော မှီရာ အကြောင်းပြည့်စုံခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ အဘိညာသမ္ပတ္တိယာ စ- အဘိညာဉ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ သမန္နာဂတတ္တာ- ပြည့်စုံသည်အဖြစ်ကြောင့်၊ မဟာပုရိသာ- ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ကတာ- ဘိနိဟာရာ- ပြုအပ်ပြီးသော ဆုပန်ခြင်းရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ) သယမေဝ- ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ဝါ- အလိုလိုသာလျှင်၊ ပါရမီ- ပါရမီတို့ကို၊ ပဝိစေတုံ- ဆည်းပူးခြင်းငှာ၊ သမတ္တာ- စွမ်းနိုင်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။

အဓိကာရောတိ- ကား၊ အဓိကော- လွန်ကဲသော၊ ဥပကာရော- ကျေးဇူးပြုမှုတည်း။ ဟိ- မှန်၊ ယထာဂုတ္တဂုဏသမ္ပန္နော- အကြင်အကြင်ဆို အပ်ခဲ့ပြီးသော သမာပတ်၊ အဘိညာဉ်ဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံသော ဘုရားအလောင်း သည်၊ (သမာဇောပိ- ဖြစ်ပါသော်လည်း၊) ယော- အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ ဇီဝိတမ္ပိ- အသက်ကိုသော်လည်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့ အား၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်လှူ၍၊ တသ္မိံ ကာလေ- ထိုအချိန်၌၊ အဓိကံ- လွန်ကဲသော၊ ဥပကာရံ- ကျေးဇူးပြုခြင်းကို၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ တဿေဝ- အသက်ကိုပင် စွန့်လှူ၍ လွန်ကဲစွာကျေးဇူးပြုသော ထိုဘုရားအလောင်း၏ သာ၊ အဘိနိဟာရော- ဆုပန်မှုသည်၊ သမိဇ္ဈတိ၊ ဣတရဿ- အခြားသော ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဘိနိဟာရော န သမိဇ္ဈတိ။

ဆန္ဒတာတိ- ကား၊ ကတ္တုကာမတာကုသလစ္ဆန္ဒော- (ပါရမီ၊ စာဂ၊ စရိယတို့ကို) ပြုခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၏အဖြစ်ဟူသော ကုသိုလ်ဆန္ဒတည်း။ ဟိ- မှန်၊ ယထာဂုတ္တဓမ္မသမန္နာဂတဿ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အဘိနိဟာရဓမ္မနှင့် ပြည့်စုံသော၊ ယဿ- အကြင်ဘုရားအလောင်း၏၊ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ- ဘုရားအဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သော ပါရမီစသော တရားတို့၏၊ အတ္တာယ- အကျိုးငှာ၊ မဟန္တော- ကြီးမားထက်သန်သော၊ ဆန္ဒော- ဆန္ဒ(အလို)သည်၊ မဟတိ- ကြီးမားများပြားသော၊ ပတ္တနာ- ဆုတောင်းသည်၊ မဟတိ- ကြီးမားထက်သန်သော၊ ကတ္တုကာမတာ- ပြုခြင်းငှာအလိုရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ အတ္ထိ၊ တဿေဝ- ထိုဆန္ဒကြီးမား ထက်သန်သော ဘုရားအလောင်း၏သာ၊ (အဘိနိဟာရော) သမိဇ္ဈတိ။ ဣတရဿ- ဤမှတစ်ပါးသော ဘုရားအလောင်း၏၊ အဘိနိဟာရော န သမိဇ္ဈတိ။

တတြ- ထိုဆန္ဒတာဟူသော အဘိနိဟာရအင်္ဂါပြစကားရပ်၌၊ ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဆန္ဒမဟန္တတာယ- ဆန္ဒကြီးမားထက်သန်သည်၏ အဖြစ်၏၊ ဩပမ္ပံ- ဥပမာစကားရပ်တည်း။ ယော- အကြင်(ဘုရားဖြစ်လို)

သူသည်၊ ဧကောဒကီဘူတံ - တစ်ခဲနက်ရေအပြည့်ရှိသည်ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သကလစက္ကဝါဠဂဗ္ဘံ - အလုံးစုံသော စကြဝဠာတိုက်ကို၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ဗာဟုဗလေနဝ - လက်ရုံးစွမ်းအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဥတ္တရိတွာ - ကူး၍၊ ပါရံ - တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ ဂန္တု - သွားခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော - စွမ်းနိုင်၏၊ သော - ထိုစွမ်းနိုင်သူသည်၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ - ဘုရား၏အဖြစ်သို့၊ ပါပုဏာတိ - ရောက်နိုင်၏၊ ဣတိ - သို့၊ သုတွာ - ကြား၍၊ တံ - ထိုတစ်ခဲနက်ရေအပြည့်တည်လျက် ရှိသော စကြဝဠာတိုက်ကို၊ ဒုက္ကရတော - ခဲယဉ်းသည့်အနေအားဖြင့်၊ အဒဟန္တော (အဋ္ဌပေန္တော) - မထားဘဲ၊ “အဟံ - သည်၊ တံ - ထိုစကြဝဠာ တိုက် အပြည့်ရှိသောရေကို၊ ဥတ္တရိတွာ - ကူး၍၊ ပါရံ - တစ်ဖက်ကမ်းသို့၊ ဂမိဿာမိ - သွားပေအံ့”၊ ဣတိ - သို့၊ ဆန္ဒဇာတော - ဖြစ်သောဆန္ဒရှိသည်၊ ဟောတိ။ တတ္ထ - ထိုစကြဝဠာတိုက်အပြည့်ရှိသော ရေကိုကူးရာ၌၊ သင်္ကောစံ - စိတ်ဓာတ်တွန့်ဆုတ်ခြင်းသို့၊ န အာပဇ္ဇတိ - မရောက်။ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ယော - အကြင်သူသည်၊ ဝီတစ္စိကာနံ - အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေကုန်သော၊ ဝိဂတမူမာနံ - ကင်းသောအခိုးရှိကုန်သော၊ အင်္ဂါရာနံ - မီးကျိုးတို့နှင့်၊ ပူရံ - ပြည့်နေသော၊ သကလစက္ကဝါဠ - အလုံးစုံ သော စကြဝဠာကို၊ ပါဒေဟိ - ခြေတို့ဖြင့်၊ အက္ကမန္တော - နင်းလျက်၊ အတိက္ကမိတွာ - ဖြတ်ကျော်သွား၍၊ ပရဘာဂံ - ဟိုမှာဘက်သို့၊ ပါပုဏိတံ - ရောက်ခြင်းငှါ၊ သမတ္ထော - စွမ်းနိုင်၏။ ။ပ။ တတ္ထ - ထိုမီးကျိုးကို ဖြတ်ကျော် နင်းသွားခြင်း၌၊ သင်္ကောစံ န အာပဇ္ဇတိ။ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ယော - သည်၊ သုနိသိတဖလေဟိ - ကောင်းစွာ သွေးအပ် ချွန်အပ်သော အသွားရှိ ကုန်သော၊ (ဖလသဒ္ဓါ အသွားအနက်ဟော)၊ သတ္တိသူလေဟိ - လုံ တံကျင် (စို့)တို့ဖြင့်၊ နိရန္တရံ - အကြားမရှိ၊ (တရစပ်) အာကိဏ္ဏံ - ရောပြွမ်းသော၊ သကလစက္ကဝါဠ - ကို၊ ပါဒေဟိ - တို့ဖြင့်၊ အက္ကမန္တော - လျက်၊ အတိက္က - မိတွာ - ၍။ ။ပ။ တတ္ထ - ထိုလုံတံကျင်ကို ဖြတ်ကျော်ကာနင်းသွားခြင်း၌၊ သင်္ကောစံ န အာပဇ္ဇတိ။ တထာ - ပါး၊ ယော - သည်၊ သကလစက္ကဝါဠ - ကို၊ နိရန္တရံ - ရှိ၊ ဃနဝေဠုဂုဗ္ဗသဉ္စန္ဒံ - တစ်ခဲနက်(ထူထပ်သော)ဝါးချုံတို့ဖြင့်

ဖုံးလွှမ်းနေသည်ကို၊ ကဏ္ဍကလတာဝနဂဟနံ- ဆူး၊ နွယ်၊ တောချုံ၊
ပိတ်ပေါင်းရှိသည်ကို၊ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ- တုတ်ချင်းဖောက်၍၊ ပရဘာဂံ- ထိုမှာ
ဘက်အဖို့သို့၊ ဂန္တံ သမထော- ။ပ။ တတ္ထ- ထိုဆူး၊ နွယ်၊ တောချုံ၊
ပိတ်ပေါင်းကို ဖောက်ထွင်း၍ သွားရောက်ခြင်း၌၊ သင်္ကေတံ န အာပဇ္ဇတိ။
တထာ- ပါး၊ ယော- သည်၊ “စတ္တာရိ အသင်္ချေယာနိ- လေးအသေချီတို့
ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ သတသဟဿန္တ ကပ္ပေ- ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ပတ်လုံး
လည်းကောင်း၊ နိရယေ- ငရဲ၌၊ ပစ္စိတွာ- ကျက်၍၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ- ဘုရား၏အဖြစ်
သို့၊ ပတ္တဗ္ဗံ- ရောက်နိုင်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ သုတွာ- ၍၊ တံ- ထိုငရဲသို့
ကျရောက်ရမည်ကို၊ ဒုက္ကရတော- ခဲယဉ်းသည့်အနေအားဖြင့်၊ အဒဟန္တော-
မထားဘဲ၊ “အဟံ- သည်၊ တတ္ထ- ထိုငရဲ၌၊ ပစ္စိတွာ- ကျက်၍၊ ဗုဒ္ဓတ္တံ-
သို့၊ ပါပုဏိဿာမိ- ရောက်ပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ဆန္ဒဇာတော- ရှိသည်၊
ဟောတိ၊ တတ္ထ- ထိုငရဲ၌ကျက်ရခြင်း၌(ငရဲဒုက္ခခံစားရခြင်း၌)၊ သင်္ကေတံ
န အာပဇ္ဇတိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန- နည်းဖြင့်၊
ဧတ္ထ- ဤဆန္ဒတာဟူသော အဘိနိဟာရ အင်္ဂါပြစကားရပ်၌၊ ဆန္ဒဿ-
အလိုဆန္ဒ၏၊ မဟန္တဘာဝေါ- ကြီးမားထက်သန်သည်၏အဖြစ်ကို၊
ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၇၆။) ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အဋ္ဌင်္ဂီသမန္နာဂတော- ရှစ်ပါးသော
အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ အယံ အဘိနိဟာရော- ဤဆုပန်မှုသည်၊ အတ္ထတော-
တရားကိုယ်အနက်အားဖြင့်၊ အဋ္ဌန္တံ- ရှစ်ပါးကုန်သော၊ တေသံ အင်္ဂါနံ-
ထိုအင်္ဂါတို့၏၊ သမောဓာနေန- အပေါင်းအစုအားဖြင့်၊ တထာပဝတ္ထော-
ထိုထိုဆုပန်သောအခြင်းအရာအားဖြင့်ဖြစ်သော၊ စိတ္တုပ္ပါဒေါ- စိတ္တုပ္ပါဒ်တည်း၊
ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ သော- ထိုအဘိနိဟာရ (ဆုပန်မှု)
သည်၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ သမ္မာသမ္မောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်
တော်၌၊ ပဏိဓာနလက္ခဏော- စိတ်ကိုထားခြင်းလက္ခဏာရှိ၏၊ “အဟံ-
သည်။ အနတ္တရံ- မိမိထက်မြတ်သောတရားမရှိသော၊ သမ္မာသမ္မောဓိ-
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိသမ္ဗုဇ္ဈေယျံ- ထိုးထွင်းသိရပါမူကား၊ အဟော

ဝတ- ဪ...ကောင်းလေစွ၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၏၊
 ဟိတသုခံ- အကြောင်းအစီးအပွားနှင့်အကျိုးသုခကို၊ ဝါ- အစီးအပွား
 ကြောင့်ဖြစ်သောချမ်းသာကို၊ ဝါ- အကျိုးစီးပွားဖြစ်သောချမ်းသာကို၊ (ဟိတဉ္စ
 သုခဉ္စ ဟိတသုခံ၊ ဟိတေန ပဝတ္တံ ဝါ သုခံ ဟိတသုခံ၊ ဟိတဉ္စ တံ
 သုခဉ္စာတိ ဝါ ဟိတသုခံ။) နိပ္ပာဒေယျံ- ဖြစ်ရပါမူကား၊ အဟောဝတ”၊
 ဣတိ ဧဝမာဒိပတ္တနာရသော- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့် ဆုတောင်းခြင်းကိစ္စ
 ရသရှိ၏။ ဗောဓိသမ္ဘာရဟေတုဘာဝပစ္စုပဋ္ဌာနော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏
 အဆောက်အဦဖြစ်သော ပါရမီတို့၏ အကြောင်းအဖြစ်ဖြင့် ယောဂီတို့၏
 ဉာဏ်၌ ရှေ့ရှုထင်လာခြင်းပစ္စုပဋ္ဌာန်ရှိ၏။ မဟာကရုဏာပဒဋ္ဌာနော- မဟာ
 ကရုဏာလျှင် နီးကပ်သောအကြောင်းပဒဋ္ဌာန်ရှိ၏။ ဝါ- ကား၊ ဥပနိဿယ-
 သမ္ပတ္တိပဒဋ္ဌာနော- အားကြီးသောမှီရာကုသိုလ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းလျှင် နီးကပ်
 သော အကြောင်းရှိ၏။ အစိန္တေယျံ- မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်သော၊
 ဗုဒ္ဓဘူမိ- ဗုဒ္ဓဘူမိ” (သဗ္ဗညုတဉာဏ်ဖြစ်ပေါ်လာခြင်း၏အကြောင်း)ကို
 လည်းကောင်း၊ အပရိမာဏံ- အတိုင်းအတာမရှိသော၊ သတ္တလောကဟိတဉ္စ-

၁။ ဗုဒ္ဓဘူမိ။ ။ ဘုရားဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းတရားဖြစ်သည့် ဥဿာဟစသော
 လေးပါး ကို “ဗုဒ္ဓဘူမိ”ဟုခေါ်သည်။ (ယာ စ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ ဥပ္ပတိဋ္ဌာနတာယ
 “ဗုဒ္ဓဘူမိယော”တိ ဝုစ္စန္တိ။ သီ၊ ဋီ၊ သစ်၊ ၁။ ၂၅၉။) ယင်းဗုဒ္ဓဘူမိသည် လေးမျိုး
 ရှိ၏။ ၁။ ဥဿာဟ၊ ၂။ ဥမ္မင်္ဂ၊ ၃။ အဝတ္ထာန၊ ၄။ ဟိတစရိယာတို့ ဖြစ်သည်။

၁။ ပါရမီ စာဂ စရိယတို့ကို မဆုတ်မနစ် အားသစ်ကြိုးစားခြင်း ဝီရိယသည် ဥဿာဟ
 မည်၏။

၂။ မိမိတို့ပြုအပ်သော ဒါနအမှု သီလအမှု စသည်တို့အတွက် သဗ္ဗညုတဉာဏ်အကျိုး
 တစ်ခုရဖို့ရန်သာ ရည်သန်ဆုတောင်းမှုပြုခြင်း၌ လိမ္မာသိမြင်သော ပညာ (ဥပါယ-
 ကောသလ္လဉာဏ်)သည် ဥမ္မင်္ဂမည်၏။

၃။ ဘုရားဖြစ်ကြောင်း တရားတို့၌ မတုန်မလှုပ် ကြံ့ကြံ့ခိုင်ခိုင်ရပ်တည်နိုင်ခြင်းသည်
 အဝတ္ထာနမည်၏။

၄။ မေတ္တာနှင့် ကရုဏာ နှစ်ပါးသည် သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားကို ပြုကျင့်သောကြောင့်
 ဟိတစရိယာမည်၏။ (မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ပတွဲ၊ ဒု-ပိုင်း။ ၁၄၀။)

သတ္တလောက၏ အစီးအပွားကိုလည်းကောင်း၊ အာရတ္တ - အာရုံပြု၍၊ ပဝတ္တိ-
ယာ - ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မမူလဘူတော - အလုံးစုံသော
ဘုရားရှင်တို့၏ အဖြစ်ကိုပြုတတ်ကုန်သောတရားတို့၏ မူလအခြေခံဖြစ်၍
ဖြစ်သော၊ ပရမဘဒ္ဒကော - အလွန်ချီးမွမ်းအပ်သော၊ ပရမကလျာဏော -
အလွန်ကောင်းမြတ်သော၊ အပရိမေယျပ္ပဘာဝေါ - မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော တန်ခိုး
ရှိန်စော်အာနုဘော်ရှိသော၊ ပုညဝိသေသော - ကောင်းမှုအထူးတည်း။ ဣတိ -
သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

စ - ဆက်၊ ယဿ - အကြင်ဆုပန်ခြင်း၏၊ ဥပ္ပတ္တိယာ၊ ဖြစ်သည်နှင့်၊
သဟေဝ - တစ်ပြိုင်နက်သာလျှင်၊ မဟာပုရိသော - ဘုရားအလောင်းတော်
သည်၊ မဟာဗောဓိယာနပဋိပတ္တိ - မြတ်သောသဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရောက်
ကြောင်းအကျင့်သို့၊ ဩတိဏ္ဏော နာမ - သက်ရောက်ပြီးမည်သည်၊ ဟောတိ။
(ကသ္မာ - အဘယ်ကြောင့်နည်း?) နိယတဘာဝသမဓိဂမနတော - ကိန်းသေ
ဘုရားဖြစ်မည်ဟု မိန့်ကြားခံရသည်၏အဖြစ်ကို ရရှိခြင်းကြောင့်တည်း။
တတော - ထိုနိယတဗျာဒိတ်ရပြီးသည်မှ၊ (ပဠာယ - စ၍)၊ တတော - ထို
မဟာဗောဓိယာနပဋိပတ္တိမှ၊ (တတော ကို နှစ်ထပ်ပေး။ ကာကောလောကန
နည်းကြံ။) အနိဝတ္တနသဘာဝတ္တာ - မဆုတ်နစ်သော သဘောရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗောဓိသတ္တောတိ - ဗောဓိသတ္တဟူသော၊ သမညံ - အမည်ကို၊
ပဋိလဘတိ - ရ၏၊ သဗ္ဗဘာဝေန - အလုံးစုံ၏အဖြစ်ဖြင့်၊ သမ္မာသမ္မောဓိယံ -
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌၊ သမာသတ္တမာနသတာ - ကောင်းရာကပ်ငြိသော
စိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိသမ္ဘာရသိက္ခာသမတ္တတာ
စ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ပါရမီ(စာဂ စရိယ)ကို
ကျင့်ခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အဿ - ထိုဘုရား
အလောင်းအား၊ သန္တိဋ္ဌတိ - ကောင်းစွာတည်၏။ ဟိ - မှန်၊ ယထာဂုတ္တာဘိနီ -
ဟာရသမိဇ္ဈနေန - အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဆုပန်မှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်း
ကြောင့်၊ မဟာပုရိသာ - တို့သည်၊ သဗ္ဗညုတညာဏာဓိဂမနပုဗ္ဗလိင်္ဂေန -
သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုရခြင်း၏ ရှေ့သွားအသွင်သဏ္ဌာန်ကို ပြတတ်သော (လိင်္ဂံ

ပုဒ်နောင် ဒီပန ပုဒ် ကျေ။) သယမ္ဘညဏေန - သယမ္ဘညဏ်ဖြင့်၊ သမ္မ -
 ဒေဝ - ကောင်းစွာသာလျှင်၊ သဗ္ဗပါရမိယော - အလုံးစုံသော ပါရမီတို့ကို၊
 ပဝိစိနိတ္တာ - ရွေးချယ်စိစစ်၍၊ သမာဒါယ - ကောင်းစွာဆောက်တည်၍၊
 အနုက္ကမေန - အစဉ်အတိုင်း၊ ပရိပူရေန္တိ - ဖြည့်ကျင့်ကုန်၏၊ ဟိ - မှန်၊
 တထာ - ထိုအတူ၊ ကတမဟာဘိနိဟာရော - ပြုအပ်ပြီးသော မြတ်သောဆု
 ပန်မှုရှိသော၊ ဝါ - မြတ်သောဆုပန်မှုကိုပြုပြီးသော၊ သုမေပေဏ္ဍိတော -
 သုမေဓာရသေ့ပညာရှိသည်၊ ပဋိပဇ္ဇိ။ ယထာ(ကိ ဝစနံ) - အဘယ်စကားကို၊
 အာဟ - ဟောတော်မူသနည်း? “ဟန္တ ဗုဒ္ဓကရေ ဓမ္မေ...ပဌမံ
 ဒါနပါရမီ”န္တိ - ဟူသောစကားကို၊ အာဟ - ဟောတော်မူပြီ။

ဂါထာအနက်။ ။ (သာရိပုတ္တ - သာရိပုတ္တရာ၊) ဟန္တ - ယခု
 (အဟံ - သည်)၊ ဓမ္မဓာတုယာ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ ဥဒ္ဓံ -
 အထက်အရပ်သို့လည်းကောင်း၊ အစော - အောက်အရပ်သို့လည်းကောင်း၊
 ဒသ ဒိသာ - အရပ်ဆယ်မျက်နှာတို့သို့လည်းကောင်း၊ ဣတော စိတော -
 ဟိုမှဒီမှ၊ ဗုဒ္ဓကရေ - ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေ - တရား
 တို့ကို၊ ယာဝတာ - အကြင်မျှလောက်ကာလပတ်လုံး၊ ဝိစိနာမိ - စူးစမ်း
 ရှာဖွေ၏၊ (တာဝတာ - ထိုမျှလောက်ကာလပတ်လုံး)၊ ဝိစိနန္တော -
 စူးစမ်းရှာဖွေသည်ရှိသော်၊ တဒါ - ထိုအခါ၌၊ ဒါနပါရမီ - ဒါနပါရမီကို၊
 ပဌမံ - ရှေးဦးစွာ၊ ဒက္ခိ - မြင်ပြီ။

ဣတိ - သို့၊ ဝိတ္တာရော - အကျယ်ကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ စ - ဆက်၊
 တဿ အဘိနိဟာရဿ - ထိုဆုပန်ခြင်း၏၊ စတ္တာရော - လေးပါးကုန်သော၊
 ပစ္စယာ - အထောက်အပံ့အကြောင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတ္တာရော၊ ဟေတူ -
 မူလအကြောင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ - လေးပါးကုန်သော၊ ဗလာနိ
 စ - အားအစွမ်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ - သိထိုက်ကုန်၏။

(၆။၂၇၇။)တတ္ထ - ထို(သုံးပါးသော စတုတ္ထ)တရားတွင်၊ စတ္တာရော ပစ္စယာ -
 အထောက်အပံ့အကြောင်းတရားလေးပါးတို့သည်၊ ကတမေ - အဘယ်သည်
 တို့နည်း? ဣဓ - ဤလောက၌၊ မဟာပုရိသော - ဘုရားအလောင်းသည်၊

တထာဂတံ- မြတ်စွာဘုရားကို၊ မဟတာ- ကြီးစွာသော၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝေန-
 ဘုရားရှင်၏ တန်ခိုးရှိန်စော်အာနုဘော်တော်ကြောင့်၊ အစ္ဆရိယဗ္ဗူတံ- အံ့ဩ
 ဆန်းထူး မဖြစ်ဖူးသော၊ ပါဠိဟာရိယံ- တန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ ကရောန္တံ-
 ပြုသည်ကို၊ ပဿတိ- ဖူးတွေ့ရ၏။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်းအား၊
 ၏၊ တံ- ထိုတန်ခိုးပြာဠိဟာကို၊ နိဿာယ- အမှီပြု၍၊ တံ- ထိုတန်ခိုးပြာဠိ
 ဟာကို၊ အာရမ္မဏံ- အာရုံကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ အယံ ဓမ္မဓာတု- သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်တော်မြတ် ဤဓမ္မဓာတ်သည်၊ မဟာနုဘာဝါ ဝတ- တန်ခိုးရှိန်စော်
 အာနုဘော်ကြီးမားပေစွတကား၊ ယဿာ- ယင်းဓမ္မဓာတ်၏၊ ဝါ- ကို၊
 သုပ္ပဋိဝိဒ္ဓတ္တာ- ကောင်းစွာထိုးထွင်း၍ သိအပ်ပြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊
 ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ အစ္ဆရိယဗ္ဗူတဓမ္မော စ-
 အံ့ဖွယ်သဘော၊ မဖြစ်ဖူးသော သဘောလည်းရှိပါပေ၏၊ အစိန္တေယျာ-
 နုဘာဝေါ စ- မကြံစည်အပ် များမြတ်သော ဘုန်းတန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်
 လည်းရှိပါပေ၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မဟာဗောဓိယံ- မြတ်သောသဗ္ဗညုတဉာဏ်
 တော်၌၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ သန္တိဋ္ဌတိ- ကောင်းစွာတည်၏၊ သော-
 ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ တမေဝ မဟာနုဘာဝဒဿနံ- ထိုကြီးမားသော
 အာနုဘော်ကို ဖူးမြင်ရခြင်းကိုသာလျှင်၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ တံ- ထိုကြီးမား
 သော အာနုဘော် ဖူးမြင်ရခြင်းကို၊ ပစ္စယံ- အထောက်အပံ့ကို၊ ကတွာ-
 ပြု၍၊ သမ္မောဓိယံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌၊ အဓိမုစ္စန္တော- သက်ဝင်ယုံကြည်
 လျက်၊ တတ္ထ- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ဌပေတိ-
 ထား၏။ အယံ- ဤသည်ကား၊ အဘိနိဟာရာယ- မြတ်သောဆုပန်ခြင်းငှာ၊
 ပဌမော- ရှေးဦးစွာသော၊ ပစ္စယော- အထောက်အပံ့တည်း။

တထာဂတဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ ယထာဂုတ္တံ- အကြင်အကြင်ဆို
 အပ်ပြီးသော၊ မဟာနုဘာဝတံ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊
 (ယော မဟာပုရိသော- သည်၊) န ဟေဝ ခေါ် ပဿတိ- မဖူးမြင်ရသည်
 သာ။ အပိစ- သို့သော်လည်း၊ “ဘဂဝါ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဧဒိသော
 စ ဧဒိသော စ- ဤကဲ့သို့ရှုအပ် ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့်လည်း

ပြည့်စုံပါပေ၏”။ ဣတိ- ဤသို့၊ သုဏ္ဍာတိ- ကြား၏၊ သော- ထိုဘုရား
အလောင်းသည်၊ တံ- ထိုတဆင့်စကား ကြားရသည်ကို၊ နိဿာယ- ဤ၊
တံ- ကို၊ ပစ္စယံ- အထောက်အပံ့ကို၊ ကတွာ သမ္မောဓိယံ အဓိမုစ္စန္တော
တတ္ထ စိတ္တံ ဌပေတိ။ အယံ- ကား၊ မဟာဘိနိဟာရာယ- ငှာ၊ ဒုတိယော-
နှစ်ခုမြောက်သော၊ ပစ္စယော- တည်း။

(ယော မဟာပုရိသော- သည်၊) တထာဂတဿ- ၏၊ ယထာဂုတ္တံ-
သော၊ မဟာနုဘာဝတံ- ကို၊ န ဟေဝ ခေါ ပဿတိ- သာ။ တံ-
ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ မဟာနုဘာဝ ဖြစ်ကြောင်းကို၊ ပရတော- သူတစ်ပါး
ထံမှ၊ န ပိ သုဏ္ဍာတိ- ကြားလည်းမကြားရ။ အပိစ ခေါ- စင်စစ်သော်ကား၊
တထာဂတဿ- သည်၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဒေသေန္တဿ- ဟောတော်မူစဉ်၊
“ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ တထာဂတော- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ ဒသဗလ-
သမန္နာဂတော- ဆယ်ပါးသောအားတော်နှင့်ပြည့်စုံတော်မူပါပေ၏။” ဣတိ
အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဗုဒ္ဓါနုဘာဝပဋိသံယုတ္တံ- မြတ်စွာဘုရား၏
ဘုန်းတန်ခိုးရှိန်စော် အာနုဘော်နှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊
သုဏ္ဍာတိ- ကြားရ၏၊ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ တံ- မြတ်စွာ
ဘုရားထံမှ ကြားနာရသော ထိုဗုဒ္ဓါနုဘာဝကို၊ နိဿာယ- ဤ၊ တံ- ကို၊
။ပ။ ဌပေတိ။ အယံ- ကား၊ မဟာဘိနိဟာရာယ- ငှာ၊ တတိယော-
သုံးခုမြောက်သော၊ ပစ္စယော- တည်း။

(ယော မဟာပုရိသော- သည်၊) တထာဂတဿ- ၏၊ ယထာဂုတ္တံ-
သော၊ မဟာနုဘာဝတံ- ကို၊ န ဟေဝ ခေါ ပဿတိ- သာ၊ တံ- ကို၊
ပရတော- သူတစ်ပါးထံမှ၊ န ပိ သုဏ္ဍာတိ ဧဝ- ကြားလည်းမကြားသည်
သာ၊ တထာဂတဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊ (သန္တိကေ- အထံ၌၊) ဓမ္မံ-
တရားကို၊ န ပိ သုဏ္ဍာတိ ဧဝ- မနာလည်းမနာရသည်သာ၊ အပိစ ခေါ-
စင်စစ်သော်ကား ၊ (သော မဟာပုရိသော- သည်၊) ဥဠာရဇ္ဈာသယော-
မွန်မြတ်သော အဇ္ဈာသယစိတ်ဓာတ်ရှိသည်၊ ကလျာဏာဓိမုတ္တိကော-
ကောင်းသော နှလုံးသွင်းရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဧတံ

ဗုဒ္ဓဝံသံ- ဤဘုရားအနွယ်ကို၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓတန္တိ- ဤဘုရားအစဉ်အဆက်ကို၊
ဧတံ ဗုဒ္ဓပဝေဏီ- ဤဘုရားအစဉ်အလာကို၊ ဧတံ ဗုဒ္ဓဓမ္မတံ- ဤဘုရား
ဓမ္မတာ (ဖြစ်ရိုးဖြစ်စဉ်)ကို၊ ပရိပါလေဿာမိ- စောင့်ရှောက်ပေအံ့”။ ဣတိ-
ဤသို့၊ ယာဝဒေဝ- အလွန်အလွန်သာလျှင်၊ ဓမ္မံ ဧဝ- တရားကိုသာလျှင်၊
သက္ကရောန္တော- ကောင်းစွာကျင့်လျက်၊ ဂရုကရောန္တော- အလေးပြုလျက်၊
မာနေန္တော- မြတ်နိုးလျက်၊ ပူဇေန္တော- ပူဇော်လျက်၊ ဓမ္မံ ဧဝ-
တရားကိုသာလျှင်၊ အပစာယမာနော- အရိုအသေပြုလျက်၊ တံ- ထိုတရားကို
ရိုသေလေးမြတ်ပူဇော်ခြင်းကို၊ နိဿာယ- ဤ၊ တံ- ကို၊ ပစ္စယံ- ကို၊
ကတ္တာ၊ သမ္မောဓိယံ ။ပ။ ဌပေတိ။ အယံ- ကား၊ မဟာဘိနိဟာရာယ၊
စတုတ္ထော- လေးခုမြောက်သော၊ ပစ္စယော- တည်း။

(ဌ။ ၂၇၈။) တတ္ထ- ထိုသုံးပါးသောစတုတ္ထတရားတို့တွင်၊ မဟာ-
ဘိနိဟာရာယ- မြတ်သောဆုပန်ခြင်းငှာ၊ စတ္တာရော ဟေတု- မူလအကြောင်း
လေးပါးတို့ဟူသည်၊ ကတမေ- အဘယ်သည်တို့နည်း? ဣဓ- ဤလောက
၌၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ ပကတိယာ- ပင်ကိုအားဖြင့်၊ ဥပနိဿယ-
သမ္ပန္နောဝ- အားကြီးသောမှီရာကုသိုလ်နှင့်ပြည့်စုံသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ။
ပုရိမကေသု- ရှေး၌ပွင့်တော်မူကြကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓေသု- ဘုရားရှင်တို့၌၊
ကတာဓိကာရော- လွန်လွန်ကဲကဲ ပြုအပ်သောကုသိုလ်ထူးရှိသည်၊ ဟောတိ
အယံ- ဤသည်ကား၊ မဟာဘိနိဟာရာယ- ငှာ၊ ပဌမော- ရှေးဦးစွာသော၊
ဟေတု- မူလအကြောင်းတည်း၊ ပုန- တစ်ဖန်၊ အပရံ စ- နောက်တစ်မျိုး
ကား၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ ပကတိယာ- အားဖြင့်၊ ကရုဏာဇ္ဈာသယော-
ကရုဏာနှင့်ယှဉ်သော စိတ်ဓာတ်ရှိသည်၊ ကရုဏာဓိမုတ္တော- ကရုဏာနှင့်
ယှဉ်သော နှလုံးသွင်းရှိသည်၊ ဟောတိ။ အပိစ- စင်စစ်သော်ကား၊
အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကာယဇီဝိတံ- ကိုယ်နှင့်အသက်ကို၊ ပရိစ္စဇိတ္တာ- စွန့်၍၊
သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲကို၊ အပနေတုကာမော- ဖယ်ရှား
ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်၊ ဟောတိ၊ အယံ- ကား၊ မဟာဘိနိဟာရာယ ဒုတိယော
ဟေတု။ ပုန အပရံစ မဟာပုရိသော-သည်၊ သကလတောပိ- အလုံးစုံလည်း

ဖြစ်သော၊ ဝဇ္ဇဒုက္ခတော- ဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ (မောစနတ္တာယ စ- လွတ်မြောက်
ပါရခြင်းအကျိုးငှာ လည်းကောင်း၊) သတ္တဟိတာယ စ- သတ္တဝါတို့၏
အကျိုးစီးပွားအလိုငှာလည်းကောင်း၊ ယာဝ ဣစ္ဆိတတ္ထနိပ္ပတ္တိ- အလိုရှိအပ်
သော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိခြင်းအကျိုး၏ ပြီးစီးသည့်တိုင်အောင်၊
("ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဣစ္ဆိတတ္ထနိပ္ပတ္တိ- အလိုရှိအပ်သော
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ကို ရရှိခြင်းအကျိုး၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ အတ္ထိ၊ တာဝ-
ထိုမျှလောက်" ဟု လည်း နိယမာနိယမပေး)။ ဒုက္ကရစရိယတော- ခဲယဉ်း
သဖြင့် ပြုအပ်သော အကျင့်ကို ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ သုစိရမ္ဘိ ကာလံ- အလွန်ကြာ
မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံးလည်း၊ ဃဋ္ဌေန္တော- စေ့ဆော်သည်၊ ဝါယမန္တော-
လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်သည်၊ အနိဗ္ဗိန္တော- မငြီးငွေ့သည်၊ အနုတြာသီ-
မထိတ်လန့်သည်၊ ဟောတိ။ အယံ- ကား၊ မဟာဘိနိဟာရာယ- ငှာ၊
တတိယော- သုံးခုမြောက်သော၊ ဟေတု- တည်း၊ ပုန အပရံ စ မဟာ-
ပုရိသော- သည်၊ ကလျာဏမိတ္တံ^၁သန္နိဿိတော- ကလျာဏမိတ်ကို ကောင်း
စွာ မှီခိုရသည်၊ ဟောတိ၊ ယော- ယင်းကလျာဏမိတ်သည်၊ အဟိတတော-
အစီးအပွားမဲ့မှ၊ နိဝါရေတိ- တားမြစ်တတ်၏၊ ဟိတေ- စီးပွား၌၊
ပတိဋ္ဌပေတိ- တည်စေ တတ်၏၊ အယံ- ကား၊ မဟာဘိနိဟာရာယ-
ငှာ၊ စတုတ္ထော- လေးခု မြောက်သော၊ ဟေတု- တည်း။

တတြ- ထိုလေးပါးသောဟေတုတို့တွင်၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့
ကား၊ မဟာပုရိသဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ဥပနိဿယသမ္ပဒါ- အားကြီး
သောမှီရာ ကုသိုလ်တရားများနှင့် ပြည့်စုံခြင်းတည်း၊ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်
အားဖြင့်သာလျှင်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ အဇ္ဈာသယော- အလိုဆန္ဒ
အဇ္ဈာသယသည်၊ သမ္မောမိနိန္တော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ညွတ်သည်၊ သမ္မောမိ-

၁။ ကလျာဏမိတ္တံ။ ။ ကောင်းသော အဆွေခင်ပွန်းသည် ကလျာဏမိတ္တံ
မည်၏။ ယင်းကလျာဏမိတ္တံဟူသည်မှာ သဒ္ဓါ၊ သီလ၊ သုတ၊ စာဂ၊ ဝီရိယ၊
သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ တရားရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသူတည်း။ (မဟာဗုဒ္ဓဝင်-ပ-တွဲ၊
ဒု-ပိုင်း။ ၁၃၅-၆။) (စရိယာ၊ ၅။ ၂၈၀။)

ပေါဏော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ကိုင်းသည်။ သမ္မောဓိပဗ္ဗာရော-သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်သို့ ရှိုင်းသည်။ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထိုအတူ၊
သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတစရိယာ- အစီးအပွားကိုကျင့်ခြင်းသည်။
သမ္မောဓိနိန္နာ သမ္မောဓိပေါဏာ သမ္မောဓိပဗ္ဗာရော ဟောတိ။ ယတော စ-
အကြင်ကြောင့်လည်း၊ အနေန- ဤဘုရားအလောင်းသည်။ “အဟမ္ပိ-
ငါသည်လည်း၊ ဧဒိသော- ဤကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-ဘုရားရှင်
သည်၊ ဟုတ္တာ- ဖြစ်၍၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊
ဟိတသုခံ- အစီးအပွားချမ်းသာကို၊ နိပ္ပာဒေယျံ- ပြီးစေရပါလို၏”၊ ဣတိ-
သို့၊ ပုရိမဗုဒ္ဓါနံ- ရှေးဘုရားရှင်တို့၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ သမ္မောဓိယာ-
သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အကျိုးငှာ၊ မနသာ- စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ
စ- နှုတ်စကားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ပဏိဓာနံ- ဆုတောင်းခြင်းကို၊ ကတံ-
ပြုအပ်သည်၊ ဟောတိ။ ပန- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ သမ္ပန္နုပနိဿယဿ-
အားကြီးသောမှီရာ ကုသိုလ်ထူးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဝါ- ပြည့်စုံသော အားကြီး
သော မှီရာ ကုသိုလ်ထူးရှိသော၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ ဥပ-
နိဿယသမ္ပတ္တိယာ- အားကြီးသောမှီရာ ကုသိုလ်ထူးနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊
ဣမာနိ လိင်္ဂါနိ- ဤအကြောင်းအမှတ်အသားတို့သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊
ယေဟိ- ယင်းအကြောင်းအမှတ်အသားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတဿ- ပြည့်စုံသော
ဘုရားအလောင်းအား၊ ဣန္ဒြိယတော- ဣန္ဒြေအားဖြင့်လည်းကောင်း၊
ပဋိပတ္တိတော- အကျင့်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကောသလ္လတော စ- ဉာဏ်
ရည် ဉာဏ်သွေး(လိမ္မာပါးနပ်မှု)အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သာဝက-
ဗောဓိသတ္တေဟိ စ- သာဝကဗောဓိ အလောင်းလျာတို့ထက်လည်းကောင်း၊
ပစ္စေကဗောဓိသတ္တေဟိ စ- ပစ္စေကဗောဓိ အလောင်းအလျာတို့ထက်လည်း
ကောင်း၊ မဟာဝိသေသော- များစွာသောထူးခြားမှုသည်၊ မဟန္တံ- များစွာ
သော၊ နာနာကရဏံ- ထူးခြားချက်သည်၊ ပညာယတိ- ထင်ရှား၏၊ ဣဓ-
ဤလောက၌၊ ဥပနိဿယသမ္ပန္နော- သော၊ မဟာပုရိသော- သည်၊
ဝိသဒိန္ဒြိယော- သန့်ရှင်းကြည်လင်သော ဣန္ဒြေရှိသည်၊ ဝိသဒဉာဏော-

သန့်ရှင်းကြည်လင်သော ဉာဏ်ရှိသည်။ ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဣတရေ- ဘုရားအလောင်းမှ အခြားသတ္တဝါတို့သည်၊ (ဝိသဒိန္ဒြိယာ- ကုန်သည်၊ ဝိသဒဉာဏာ- ကုန်သည်၊) န (ဟောန္တိ)- မဖြစ်ကုန်၊ (ဥပနိဿယသမ္ပန္နော- သော၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ ပရဟိတာယ- သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွား အလို့ငှာ၊ ပဋိပန္နော- ကျင့်သည်၊ ဟောတိ- ၏၊ အတ္တဟိတာယ- မိမိ၏အကျိုး စီးပွားအလို့ငှာ၊ ပဋိပန္နော န ဟောတိ။ တထာ- ထိုစကားသည်၊ ဟိ- မှန်၏၊ သော- ထို ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဗဟုဇနဟိတာယ- လူအများ၏ စီးပွားအလို့ငှာ၊ ဗဟုဇနသုခါယ- လူအများ၏ချမ်းသာခြင်းငှာ၊ လောကာနုကမ္မာယ- သတ္တ လောကကို အစဉ်သနားစောင့်ရှောက်ခြင်းငှာ၊ ဒေဝမနုဿာနံ- နတ်လူတို့၏၊ အတ္ထာယ- အကျိုးငှာ၊ ဟိတာယ- အစီးအပွားအလို့ငှာ၊ သုခါယ- ချမ်းသာ ခြင်းငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇတိ ယထာ- ကျင့်သကဲ့သို့၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဣတရေ- တို့သည်၊ န ပဋိပဇ္ဇန္တိ။ စ- ဆက်၊ တတ္ထ- ထိုသူတစ်ပါး၏အကျိုးကိုကျင့်ရာ ၌၊ ဌာနပ္ပတ္တိကပဋိဘာနေန- အကြောင်းအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဌာနာဌာနကုသလတာယ စ-အကြောင်း ဟုတ်သည် မဟုတ်သည်၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သည်၏အဖြစ်ဟု ဆိုအပ်သော ဉာဏ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကောသလ္လံ- ဉာဏ်တော်ကို၊ အာဝဟတိ- ရွက် ဆောင်၏၊ ဝါ- ဖြစ်စေ၏၊ ဝါ- ပြီးစေ၏။ (အာဝဟတိတိ အာဝဟတိ အာနေတိ ဒေတိ အပေတိ။ သံ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၉၉။ သုတ္တနိ၊ ဌ၊ ၁။ ၂၂၄။ အာဝဟတိ နိပ္ပာဒေတိ။ ထေရ၊ ဌ၊ ၂။ ၂၇။)

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ ပကတိယာ-ပင်ကို အားဖြင့်၊ ဒါနဇ္ဈာသယော- ပေးလှူခြင်း၌ဖြစ်သောအလိုဆန္ဒရှိသည်၊ ဒါနာ- ဘိရတော- ပေးလှူခြင်း၌မွေ့လျော်သည်၊ ဟောတိ။ ဒေယျဓမ္မေ-လှူဖွယ် ဝတ္ထုသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ဒေတိဇဝ- ပေးလှူတော့သည်သာလျှင် တည်း၊ ဒါနတော- ပေးလှူခြင်းမှ၊ သင်္ကေတံ- တွန့်ဆုတ်ခြင်းသို့၊ န အာပဇ္ဇတိ- မရောက်၊ သတတံ- အမြဲမပြတ် တရစပ်(နေတိုင်း)၊ သမိတံ-

တစ်စပ်တည်းအဖြစ်သို့ ရောက်အောင်၊ သံဝိဘာဂသီလော- ကောင်းစွာ
ခွဲခြမ်းဝေဖန်လေ့ရှိသည်။ ဟောတိ၊ ပမုဒိတောဝ- ဝမ်းမြောက်မှုရှိသည်ဖြစ်၍
သာလျှင်၊ အာဒရဇာတော ဧဝ- အလှူခံနှင့်လှူဖွယ်ပစ္စည်းအား တလေးတစား
ရှိသေမှုရှိသောအားဖြင့်သာလျှင်၊ ဒေတိ- ပေးလှူ၏၊ ဥဒါသီနစိတ္တော-
လျစ်လျူရှုသော စိတ်ရှိသည်၊ န- မဟုတ်ပါ၊ မဟန္တမ္ပိ- များစွာလည်းဖြစ်
သော၊ ဒါနံ- လှူဖွယ် ပစ္စည်းကို၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူပြီး၍၊ ဒါနေန- ပေးလှူ
ခြင်းဖြင့်၊ သန္တုဋ္ဌော- ရောင့်ရဲအားရသည်၊ န စ ဟောတိ- ဖြစ်လည်းမဖြစ်၊
အပ္ပံ- အနည်းငယ်သော၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒတ္တာ- ပေးလှူ၍၊ ဒါနေန- ဖြင့်၊
သန္တုဋ္ဌော- သည်၊ ပဂေဝ ဟောတိ- အဘယ်မှာလျှင် ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း၊
ပရေသဉ္စ- သူတစ်ပါးတို့၏လည်း၊ ဥဿာဟံ- အားထုတ်ခြင်းကို၊ ဇနေန္တော-
ဖြစ်စေလျက်၊ ဒါနေ- ပေးလှူခြင်း၌၊ ဝဏ္ဏံ- ဂုဏ်ကျေးဇူးကို၊ ဘာသတိ-
ပြောပြ၏၊ ဒါနပဋိသံယုတ္တံ- ဒါနနှင့်စပ်ယှဉ်သော၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကား
ကို၊ ကရောတိ- ပြု၏၊ အညေ စ- အခြားပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်း၊ ပရေသံ-
သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဒေန္တေ- ပေးလှူနေသည်တို့ကို၊ ဒိသ္မာ- မြင်ရသည်ရှိ
သော်၊ အတ္တမနော- ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသည်၊ ဟောတိ။ ဘယဋ္ဌာနေသု
စ- ဘေးရှိသော နေရာတို့၌လည်း၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့အား၊ အဘယံ-
ဘေးမဲ့ကို၊ ဒေတိ- ပေး၏၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ- ဤသို့အစရှိသည်တို့သည်၊
ဒါနဇ္ဈာသယဿ- ပေးလှူခြင်း၌ဖြစ်သောအလိုဆန္ဒရှိသော၊ မဟာပုရိသဿ-
၏၊ ဒါနပါရမိယာ- ဒါနပါရမီ၏၊ လိင်္ဂီနိ- အသွင်အပြင်အမှတ်အသားတို့
တည်း။

(ဋ္ဌ။ ၂၇၉။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ပါဏာတိပါတာဒီဟိ- ပါဏာတိပါတ
အစရှိကုန်သော၊ ပါပဓမ္မေဟိ- ယုတ်မာသောတရားတို့ကို၊ ဝါ- တို့မှ။
ဟိရိယတိ- ရှက်တတ်၏၊ ဩတ္တပ္ပတိ- ထိတ်လန့်တတ်၏၊ သတ္တာနံ-
သတ္တဝါတို့ကို၊ အဝိဟေဋ္ဌနဇာတိကော- မညည်းဆဲတတ်သောသဘောရှိသည်၊
ဟောတိ။ သောရတော- ကောင်းသောအမှု၌မွေ့လျော်၏၊ သုခသီလော-
ချမ်းသာသောအလေ့အကျင့်ရှိ၏၊ အသဋ္ဌော- ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲခြင်း မရှိ၊

အမာယာဝီ- လှည့်ပတ်ခြင်းမရှိ၊ ဥဇုဇာတိကော- ဖြောင့်မတ်သော သဘောရှိ
 ၏။ သုဝဇော- ဆိုဆုံးမလွယ်သောစကားရှိ၏။ သောဝစဿကရဏီယေဟိ-
 ဆိုဆုံးမလွယ်သော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေဟိ-
 တရားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံ၏။ မုဒုဇာတိကော- နူးညံ့သောသဘော
 ရှိ၏။ အတ္ထဒွေါ- မခက်ထန်မကြမ်းတမ်း၊ အနုတိမာနီ- လွန်ကဲသောမာန်မာန
 မရှိ၊ အန္တမသော- အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့်၊ တိဏသလာကံ- မြက်ဝါးခြမ်း
 စိတ်ကို၊ ဥပါဒါယ- အစပြု၍၊ ပရသန္တကံ- သူတစ်ပါးတို့၏ဥစ္စာကို၊
 နာဒိယတိ- မခိုးယူ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဟတ္ထေ- လက်၌၊ နိက္ခိတ္တံ-
 ချထားအပ်သော၊ ဣဏံ ဝါ- ကြွေးမြီကိုလည်း၊ ဂဟေတွာ- ယူပြီး၍၊
 ပရံ- သူတစ်ပါးကို၊ န ဝိသံဝါဒေတိ- မချွတ်ယွင်းစေ၊ ပရသ္မိ ဝါ- သူ
 တစ်ပါးသည်သော်လည်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သန္တကေ- ဥစ္စာ၌၊ ဗျာမုဋ္ဌေ
 ဝါ- အလွန်တွေဝေသည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ဝိဿရိတေ ဝါ- မေ့လျော့
 သည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊
 (သညာပိယမာနေ- သိစေအပ်သော်၊) တံ- ထိုဥစ္စာသည်၊ ပရဟတ္ထဂတံ-
 သူတစ်ပါး၏လက်သို့ရောက်သည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ (တထာ- ထို
 အခြင်းအရာအားဖြင့်၊) တံ- ထိုဥစ္စာကို၊ သညာပေတွာ- အမှတ်ရစေ၍၊
 ပဋိပါဒေတိ- ပြီးစေ၏။ အလောလုပ္ပေါ- လုယက်ဖျက်ဆီးတတ်သော
 တဏှာမရှိသည်၊ ဟောတိ။ ပရပရိဂ္ဂဟေသု- သူတစ်ပါး သိမ်းဆည်းအပ်
 သော ပစ္စည်းတို့၌၊ ပါပကံ- ယုတ်မာသော၊ စိတ္တမ္ပိ- စိတ်ကိုသော်လည်း၊
 န ဥပ္ပါဒေတိ- မဖြစ်စေ၊ ဣတ္ထိဗျသနာဒီနိ- မိန်းမကို ဖျက်ဆီးခြင်းအစရှိသော
 အမှုတို့ကို၊ ဒူရတော- အဝေးမှ၊ ပရိဝဇ္ဇေတိ- ရှောင်ကြဉ်၏။ သစ္စဝါဒီ-
 မှန်သောစကားကို ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ သစ္စသန္ဓော- မှန်သော စကားတစ်ရပ်နှင့်
 စကားတစ်ရပ်ကို ဆက်စပ်တတ်၏။ ဘိန္နာနံ- ကွဲပြားသော သူတို့ကို၊
 သန္ဓာတာ- စေ့စပ်တတ်၏။ သဟိတာနံ- အတူတကွ ဖြစ်သော (ညီညွတ်
 သော) သူတို့အား၊ အနုပ္ပဒါတာ- လျော်သော အားကိုပေးတတ်၏။ ပိယဝါဒီ-
 ချစ်ဖွယ်သောစကားကိုပြောလေ့ရှိ၏။ မိဟိတပုဗ္ဗင်္ဂမော- ပြုံးခြင်း ရှေ့သွား

ရှိ၏။ ပုဗ္ဗဘာသီ- ရှေးဦးစွာ နှုတ်ဆက်ပြောဆိုလေ့ရှိ၏။ အတ္ထဝါဒီ- အကျိုး နှင့်စပ်သောစကားကို ဆိုလေ့ရှိ၏။ ဓမ္မဝါဒီ-အကြောင်းနှင့်စပ်သော စကားကို ဆိုလေ့ရှိ၏။ အနဘိဇ္ဈာလု- ရှေ့ရှုကြံစည်မှု အဘိဇ္ဈာမများ၊ အဗျာပန္နစိတ္တော- ပျက်စီးစေလိုသောစိတ်မရှိ၊ ကမ္မဿကတဉာဏေန- ကမ္မဿကတဉာဏ်ဖြင့် လည်းကောင်း၊ သစ္စာနုလောမိကဉာဏေန- သစ္စာနုလောမိကဉာဏ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ အဝိပရိတဒဿနော- မဖောက်ပြန်သော အမြင်ရှိ၏။ ကတညု- ပြုထားအပ်ဖူးသောကျေးဇူးကို သိတတ်၏။ ကတဝေဒီ- ပြုထားအပ်ဖူးသော ကျေးဇူးကို ပြန်လည်တုံ့ဆပ်တတ်၏။ ဝုဒ္ဓါပစာယီ- အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါ အားဖြင့် ကြီးသူတို့ကို အရိုအသေ ပြုလေ့ရှိ၏။ သုဝိသုဒ္ဓါဇီဝေါ- ကောင်းစွာ စင်ကြယ်သော အသက်မွေးမှုရှိ၏။ ဓမ္မကာမော- တရားကိုအလိုရှိ၏။ ပရေပိ- သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း၊ ဓမ္မေ- တရား၌၊ သမာဒပေတာ- ဆောက်တည်စေ တတ်၏။ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ- အချင်းခပ်သိမ်း(အမြဲတမ်း)၊ အကိစ္စတော- မပြုလုပ်သင့်သောအမှုမှ၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ နိဝါရေတာ- တားမြစ် တတ်၏။ ကိစ္စေသု- ပြုလုပ်သင့်သောအမှုတို့၌၊ (သတ္တေ- တို့ကို)၊ ပတိဋ္ဌပေတာ- တည်စေတတ်၏။ အတ္တနာ စ- ကိုယ်တိုင်လည်း၊ တတ္ထ ကိစ္စေ- ထိုပြုလုပ်သင့်သောအမှု၌၊ ယောဂံ- ယှဉ်စပ်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇိတာ- ရောက်၏။ ဝါ ပန- ထိုမှတစ်ပါး၊ သယံ- ကိုယ်တိုင်၊ အကတ္တဗ္ဗံ- မပြုလုပ် သင့်သောအမှုကို၊ ကတ္တာ- ပြုလုပ် မိ၍၊ သီဃညေဝ- လျင်မြန်စွာသာလျှင်၊ တတော- ထိုမပြုလုပ်သင့်သော အမှုမှ၊ ပဋိဝိရတော- ရှောင်ကြဉ်သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒီနိ- တို့သည်၊ သီလဇ္ဈာသယဿ- ကိုယ်ကျင့်သီလ၌ ပြင်းထန်သော အလိုဆန္ဒရှိသော။ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ သီလပါရမီယာ- သီလပါရမီ၏၊ လိင်္ဂါနိ- အသွင်အပြင် အမှတ်အသားတို့တည်း။

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ (မဟာပုရိသော- သည်)၊ မန္တကိလေသော- နည်းသောကိလေသာရှိသည်၊ မန္တနီဝရဏော- နည်းသောနီဝရဏရှိသည်၊ ပဝိဝေကဇ္ဈာသယော- ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းကိုအလိုရှိသည်၊ အဝိက္ခေပဗဟုလော- များစွာပျံ့လွင့်ခြင်းဥဒ္ဓစ္စမရှိသည်၊ ဟောတိ။ တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏။

ပါပကာ- ယုတ်မာကုန်သော၊ ဝိတက္ကာ- မိစ္ဆာဝိတက်တို့သည်၊ စိတ္တံ- စိတ်သို့၊ န အန္ဓာဿဝန္တိ- အစဉ်လိုက်၍ ပြင်းစွာမယိုစီးကုန်။ (အန+အာ ✓သု+အ+အန္တိ)။ စ- ဆက်၊ ပဝိဝေကဂတဿ- ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းသို့ ရောက်နေသော၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ အပ္ပက- သိရေနေဝ- မငြိုငြင်မပင်ပန်း မဆင်းရဲဘဲသာလျှင်၊ ဝါ- ချမ်းသာစွာသာ လျှင်၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ သမာဓိယတိ- တည်ကြည်၏။ အမိတ္တပက္ခေပိ- ရန်သူ၏အဖို့၌သော်လည်း၊ တုဝဋ်- လျင်မြန်စွာ၊ (တုဝဋ် သည် လျင်မြန်ခြင်း အနက်ဟောနိပါတ်ပုဒ်)။ မေတ္တစိတ္တတာ- မေတ္တာစိတ်သည်၊ (တာ ပစ္စည်း သောတ္ထ။) သန္တိဋ္ဌတိ- ကောင်းစွာတည်ရှိ၏၊ ဣတရသ္မိ- ရန်သူမှတစ်ပါး အခြားပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ပဂေဝ- အဘယ်ဆိုဖွယ်ရှိပါအံ့နည်း။ သတိမာ စ- သတိရှိ သည်လည်း၊ ဟောတိ။ စိရကတမ္ပိ- ကြာမြင့်စွာက ပြုလုပ်ခဲ့သော အမှုကို လည်းကောင်း၊ စိရဘာသမ္ပိ- ကြာမြင့်စွာက ပြောကြားအပ်ခဲ့သော စကားကို လည်းကောင်း၊ သရိတာ စ- အမှတ်ရနိုင်သည်လည်း၊ အနုဿရိတာ စ- ပြန်လည် အောက်မေ့နိုင်သည်လည်း၊ ဟောတိ။ မေဓာဝီ စ-ပညာလည်း ရှိသည်၊ ဓမ္မောဇပညာယ- တရားဟူသော အရသာဩဇာကို သိတတ်သော ပညာနှင့်၊ သမန္နာဂတော စ- ပြည့်စုံသည်လည်း၊ ဟောတိ။ တာသု တာသု ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု- ဤသို့ပြုလုပ်သင့်သော ထိုထိုအမှုတို့၌၊ နိပကော စ- ရင့်ကျက်သောပညာရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ။ သတ္တာနံ- သတ္တဝါ တို့၏၊ ဟိတကိရိယာသု- အစီးအပွားကို ပြုလုပ်ခြင်းတို့၌၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော စ- အားထုတ်အပ်သောဝီရိယရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ။ ခန္တိဗလသမန္နာဂတော စ- သည်းခံခြင်းအားနှင့်ပြည့်စုံသည်လည်း၊ သဗ္ဗသဟော စ- အလုံးစုံသော လောကဓံတို့၌ သည်းခံနိုင်သည်လည်း၊ ဟောတိ။ အစလာမိဋ္ဌာနော စ- မတုန်လှုပ်သော အဓိဋ္ဌာန်ရှိသည်လည်း၊ ဒဋ္ဌသမာဒါနော စ- ခိုင်မြဲသော ဆောက်တည်ခြင်းရှိသည်လည်း၊ ဟောတိ။ ဥပေက္ခာဌာနီယေသု- ဥပေက္ခာ ၏ တည်ရာအကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု- တရားသဘောတို့၌၊ အဇ္ဈုပေက္ခကော စ- အသင့်အားဖြင့် ရှုတတ်သည်လည်း၊ ဟောတိ။ ဣတိ

ဧဝမာဒီနိ- ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ နေက္ခမ္မ-
ဇ္ဈာသယာဒီနိ- တောထွက်လိုသော ဆန္ဒအစရှိသည်တို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်း
ဖြင့်၊ နေက္ခမ္မပါရမိ-အာဒီနိ- နေက္ခမ္မပါရမိအစရှိသည်တို့၏၊ လိင်္ဂီနိ- တို့ကို၊
ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

(ဋ္ဌ။ ၂၈၀။) ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတေဟိ ဗောဓိသမ္ဘာရလိင်္ဂေဟိ- ဤသဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော အသွင်အပြင် အမှတ်အသားတို့ဖြင့်၊
သမန္နာဂတဿ- ပြည့်စုံသော၊ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ “မဟာဘိနိဟာ-
ရာယ- မြတ်သောဆုပန်ခြင်းငှာ၊ ကလျာဏမိတ္တ သန္နိဿယော- ကလျာဏ
မိတ်ကိုကောင်းစွာအမှီရခြင်းသည်၊ ဟေတု- မူလအကြောင်းတည်း၊” ဣတိ-
ဤသို့၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ၊ တတြ- ထိုစကားရပ်၌၊
ဣဒံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပတော- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ကလျာဏ-
မိတ္တလက္ခဏံ- ကလျာဏမိတ်၏ အမှတ်လက္ခဏာတည်း၊ ဣဓ- ဤ
လောက၌၊ ကလျာဏမိတ္တော- ကောင်းသောမိတ်ဆွေသည်၊ သဒ္ဓါသမ္ပန္နော-
သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ သီလသမ္ပန္နော- သီလနှင့်ပြည့်စုံသည်၊
သုတသမ္ပန္နော- အကြားအမြင်သုတနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ စာဂသမ္ပန္နော- စွန့်ကြဲ
ခြင်း စာဂတရားနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ဝီရိယသမ္ပန္နော- ဝီရိယနှင့်ပြည့်စုံသည်၊
သတိသမ္ပန္နော- သတိနှင့်ပြည့်စုံသည်၊ ပညာသမ္ပန္နော- ပညာနှင့်ပြည့်စုံသည်၊
ဟောတိ။ တတ္ထ- ထိုသဒ္ဓါသမ္ပန္နစသော ရှစ်ပါးတို့တွင်၊ သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိယာ-
သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ တထာဂတဿ- မြတ်စွာဘုရား၏၊
ဗောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကိုလည်းကောင်း၊ ကမ္မဖလဉ္စ- ကံ၏အကျိုးကို
လည်းကောင်း၊ သဒ္ဓဟတိ- ယုံကြည်၏၊ တေန- ထိုယုံကြည်ချက်ကြောင့်၊
သမ္မာသမ္မောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏၊ ဟေတုဘူတံ- အကြောင်းဖြစ်၍
ဖြစ်သော၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတေသိတံ- အကျိုးစီးပွားကို ရှာမှီး
လေ့ရှိသူ၏အဖြစ်ကို၊ ဝါ- အကျိုးစီးပွားကိုရှာမှီးခြင်းကို၊ န ပရိစ္စဇတိ-
မစွန့်၊ သီလသမ္ပတ္တိယာ- သီလနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊
(ဝါ- တို့သည်)၊ ပိယော- ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သူသည်၊ မနာပေါ- မြတ်နိုး

အပ်သူသည်။ ဂရု- အလေးပြုခံရသူသည်။ ဘာဝနီယော- စိတ်နှလုံးကို တိုးပွားစေတတ်သူသည်။ စောဒကော- စိတ်ထားကောင်းဖြင့် စောဒနာတတ်သူသည်။ ပါပဂရဟီ- မကောင်းမှုကို ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချတတ်သူသည်။ ဝတ္တာ- ပြောဆိုဆုံးမတတ်သူသည်။ ဝစနက္ခမော- ပြောဆိုဆုံးမမှုကိုခံနိုင်သည်။ ဝါ- ပြောဆိုဆုံးမ သြဝါဒကို လိုက်နာပြုကျင့်တတ်သူသည်။ ဟောတိ။ သုတသမ္ပတ္တိယာ- အကြားအမြင်သုတနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ သတ္တာနံ- တို့၏(အတွက်) ဟိတသုခါဝဟံ- အစီးအပွား နှင့်ချမ်းသာသို့ အရောက်ပို့ဆောင်နိုင်သော၊ ဂမ္ဘီရံ- နက်နဲသော၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ ကတ္တာ- ပြောဟောတတ်သည်။ ဟောတိ။ စာဂသမ္ပတ္တိယာ- စွန့်ကြဲပေးကမ်းမှုနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ အပ္ပိစ္ဆော- အလိုနည်းသည်။ သန္တုဋ္ဌော- ရောင့်ရဲလွယ်သည်။ ပဝိဝိတ္ထော- ဆိတ်ငြိမ်ခြင်းကို အလိုရှိသည်။ အသံသဋ္ဌော- လူတို့နှင့် မရောနှောသည်။ ဟောတိ။ ဝီရိယသမ္ပတ္တိယာ- ဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏။ ဟိတပဋိပတ္တိယံ- အကျိုးစီးပွားကို ကျင့်ခြင်း၌၊ အာရဒ္ဓဝီရိယော- အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသည်။ ဟောတိ။ သတိသမ္ပတ္တိယာ- သတိနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ အနဝဇ္ဇဓမ္မေသု-အပြစ်မရှိသော ကုသိုလ်တရားတို့၌၊ ဥပဋ္ဌိတသတိ- ထင်သော သတိရှိသည်။ ဟောတိ။ သမာဓိသမ္ပတ္တိယာ- သမာဓိနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ အဝိက္ခိတ္ထော- မပျံ့လွင့်သည်။ သမာဟိတစိတ္တော- ကောင်းစွာထားအပ်သော စိတ်ရှိသည်။ ဝါ- တည်ကြည်သောစိတ်ရှိသည်။ ဟောတိ။ ပညာသမ္ပတ္တိယာ- ပညာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်။ အဝိပရိတံ- မဖောက်မပြန် မှန်ကန်စွာ၊ ပဇာနာတိ- သိ၏။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်။ သတိယာ- သတိဖြင့်၊ ကုသလာ- ကုသလာနံ- ကုသိုလ်အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ- တရားတို့၏။ ဂတိယော- သွားရောက်ရာဂတိတို့ကို၊ သမန္တေသမာနော- (သံ+အနု+ဧသမာနော) ကောင်းစွာ အစဉ်တစိုက် ရှာမှီးလျက်၊ ပညာယ- ပညာဖြင့်၊ သတ္တာနံ- တို့၏။ ဟိတာဟိတံ- အစီးအပွား၊ အစီးအပွားမဲ့ကို၊ ယထာဘူတံ- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ၊ ဇာနိတွာ- သိ၍၊ သမာဓိနာ- သမာဓိဖြင့်၊ တတ္ထ-

ထိုဟိတာဟိတ၌၊ ဧကဂ္ဂစိတ္တော- တည်ကြည်သောစိတ်ရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ဝီရိယေန- ဝီရိယဖြင့်၊ အဟိတာ- အစီးအပွားမဲ့မှ၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ နိဿေတော- တားမြစ်၍၊ ဟိတေ- အစီးအပွား၌၊ နိယောဇေတိ- ယှဉ်စေ၏။ တေန- ထို့ကြောင့်၊ “ပိယော ဂရုဘာဝနီယော... နိယောဇကော” တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူ၏။

ဂါထာအနက်။ ။ (ကလျာဏမိတ္တော- သည်) ပိယော စ- (လူအများက) ချစ်ခင်အပ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂရု စ- (လူအများက) အလေးဂရု ပြုထိုက်သည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝနီယော စ- (လူအများက) ချီးမွမ်းထိုက်သည်လည်းကောင်း၊ ဝတ္တာ စ- (ကျွမ်းကျင်စွာ) ပြောဆိုဆုံးမတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဝစနက္ခမော စ- ပြောဆိုဆုံးမမှုကို ခံနိုင်သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ပြောဆိုဆုံးမ ဩဝါဒကို လိုက်နာပြုကျင့်တတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဂမ္ဘီရံ- နက်နဲသိမ်မွေ့သော၊ ကထံ- (ဈာန်၊ ဝိပဿနာ၊ မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်နှင့်စပ်သော) တရားစကားကို၊ ကတ္တာ စ- ပြောဆိုသမှု ပြုလုပ်တတ်သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာနေ- အရာမဟုတ်သည်၌၊ နော စ နိယောဇကော- မစေခိုင်းမတိုက်တွန်းတတ်သည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။

စ- ဆက်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဂုဏသမန္နာဂတံ- ဂုဏ်အင်္ဂါနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ကလျာဏမိတ္တံ- ကို၊ ဥပနိဿာယ- အမှီပြု၍၊ မဟာပုရိသော- ယောက်ျားမြတ်သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိ- ကို၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပရိယောဒပေတိ- ဖြူစင်စေ၏။ စ- ဆက်၊ သုဝိသုဒ္ဓါ- သယပယောဂေါ- အလွန်သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ဉာဏ်ပညာဟူသော အာသယဓာတ် ကိုယ်နှုတ်အမှုတို့၌ အားထုတ်ခြင်းပယောဂရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဗလေဟိ- အားတို့နှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသည်ဖြစ်၍၊ န စိရေနေဝ- မကြာမီပင်၊ အဋ္ဌဇ္ဇေ- ဗျာဒိတ်ရကြောင်း အင်္ဂါရှစ်ပါးတို့ကို၊ သမောဓာနေတွာ- တစ်ပေါင်းတည်းဖြစ်စေ(ပြည့်စုံစေ)၍၊ မဟာဘိနိဟာရံ- မြတ်သောဘုရားဆုပန်ခြင်းကို၊ ကရောန္တော- ပြုလျက်၊

ဗောဓိသတ္တဘာဝေ- ဘုရားအလောင်း၏အဖြစ်၌၊ ပတိဋ္ဌယတိ- တည်စေ၏။
 အနိဝတ္တိဓမ္မော- ဘုရားအလောင်းအဖြစ်မှ ဆုတ်နုတ်သောသဘောမရှိ။
 နိယတော- ဘုရားဖြစ်ရန်ဧကန်မြဲ၏။ သမ္မောဓိပရာယနော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်
 လျှင် လဲလျောင်းရာရှိ၏။

တဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏။ ဣမာနိ- ဤသည်တို့ကား။
 စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဗလာနိ- အားတို့တည်း။ သမ္မာသမ္မောဓိယံ-
 သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌၊ အတ္တသန္နိဿယာ- မိမိကိုယ်ကိုအမှီပြု၍ဖြစ်သော၊
 ဓမ္မဂါရဝေန- တရားတော်၌ရှိသေသဖြင့်၊ အဘိရုစိ- နှစ်သက်သော၊ ယာ
 ဧကန္တနိန္ဒဇ္ဈာသယတာ- အကြင် (သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်)၌ စင်စစ်ညွတ်သော
 အလိုဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏)၊ (သာ- ထိုအလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာ
 သယသည်။) အဇ္ဈတ္တိကဗလံ- အဇ္ဈတ္တိကဗလ(အတွင်းအား)မည်၏။ ယာယ-
 အဇ္ဈတ္တိကဗလဖြစ်သော ယင်းဧကန္တနိန္ဒဇ္ဈာသယတာဖြင့်၊ မဟာပုရိသော-
 သည်၊ အတ္တာဓိပတိ စ- မိမိကိုယ်ကို အလေးအမြတ်ပြုသည်လည်းကောင်း၊
 လဇ္ဇာပဿယော စ- ဟိရိတရားကို အမှီရသည်လည်းကောင်း၊ အဘိ-
 နိဟာရသမ္ပန္နော စ- ဘုရားဆုပန် အင်ရှစ်တန်နှင့် ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း၊
 ဟုတ္တာ၊ ပါရမိယော- တို့ကို၊ ပူရေတွာ- ပြည့်စေ(ဖြည့်ကျင့်)၍၊
 သမ္မာသမ္မောဓိ-သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပါပုဏာတိ- ရောက်၏။
 သမ္မာသမ္မောဓိယံ- ၌၊ ပရသန္နိဿယာ- သူတစ်ပါးကိုအမှီပြု၍ဖြစ်သော၊
 အဘိရုစိ- သော၊ ယာ ဧကန္တနိန္ဒဇ္ဈာသယတာ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ (သာ-
 သည်) ဗာဟိရဗလံ- ဗာဟိရဗလ(အပြင်အား)မည်၏။ ယာယ- ဗာဟိရဗလ
 ဖြစ်သော ယင်းဧကန္တနိန္ဒဇ္ဈာသယတာဖြင့်၊ မဟာပုရိသော- သည်၊
 လောကာဓိပတိ စ- လောကကို အလေးအမြတ်ပြုသည်လည်းကောင်း၊
 မာနာပဿယော စ- တက်ကြွသောမာန်မာနကို အမှီရသည်လည်းကောင်း၊
 အဘိနိဟာရ-သမ္ပန္နော စ- လည်းကောင်း၊ ဟုတ္တာ ။ပ။ ပါပုဏာတိ။
 သမ္မာသမ္မောဓိယံ- ၌၊ ဥပနိဿယသမ္ပတ္တိယာ- အားကြီးသောမှီရာ
 ကုသိုလ်နှင့်ပြည့်စုံခြင်း ကြောင့်၊ အဘိရုစိ- သော၊ ယာ ဧကန္တ-

နိန္ဒဇ္ဈာသယတာ- သည်၊ (အတ္ထိ)၊ (သာ- သည်)၊ ဥပနိဿယဗလံ-
 ဥပနိဿယ(ကုသိုလ်)အားမည်၏၊ ယာယ- ဥပနိဿယဗလမည်သော
 ယင်းဧကန္တနိန္ဒဇ္ဈာသယတာဖြင့်၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ တိက္ခိန္ဒြိယော
 စ- သွက်လက် ထက်မြက်သော ဣန္ဒြေရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဝိသဒ-
 ဓာတုကော စ- သန့်ရှင်းသောဓာတ် သဘောရှိသည်လည်းကောင်း၊
 သတိသန္နိဿယော စ- သတိကို အမှီရသည်လည်းကောင်း၊ အဘိနိဟာရ-
 သမ္ပန္နော စ- လည်းကောင်း၊ ဟုတွာ ။ပ။ ပါပုဏာတိ။ သမ္မာသမ္မောဓိယံ-
 ဌံ၊ တဇ္ဇာ- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အားလျော်သော၊ ယာ ပယောဂသမ္ပဒါ-
 အကြင်လုံ့လ ပယောဂ၏ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ယာ သက္ကစ္စကာရိတာ- အကြင်
 ရိုသေစွာ ပြုလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ ယာ သာတစ္စကာရိတာ- အကြင်
 အမြဲမပြတ် ပြုလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ)၊ သာ- ထိုလုံ့လပယောဂနှင့်
 ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ပယောဂဗလံ- ပယောဂ(လုံ့လ)အားမည်၏၊ ယာယ-
 ပယောဂဗလမည်သော ယင်းပယောဂသမ္ပဒါဖြင့်၊ မဟာပုရိသော- သည်၊
 ဝိသုဒ္ဓပယောဂေါ စ- သန့်ရှင်းသော ပယောဂရှိသည်လည်းကောင်း၊
 နိရန္တရကာရီ စ- အကြားမရှိ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ အဘိနိဟာရ-
 သမ္ပန္နော စ- ကောင်း၊ ဟုတွာ ။ပ။ ပါပုဏာတိ။

(ဋ္ဌ။ ၂၈၁။) ဧဝံ- ဤသို့၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ ပစ္စယေဟိ စ-
 အထောက်အပံ့အကြောင်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ စတူဟိ- ကုန်သော၊
 ဟေတူဟိ စ- မူလအကြောင်းတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ စတူဟိ- ကုန်သော၊
 ဗလေဟိ စ- အားတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နသမုဒါဂမော- ပြည့်စုံဖြစ်ပေါ်
 လာသည်၊ အဋ္ဌင်္ဂသမောဓာနသမ္ပာဒိတော- အင်္ဂါရှစ်ပါး၏ ပေါင်းဆုံပြည့်စုံ
 သည်၊ (ဟုတွာ)၊ အဘိနိဟာရော- ဘုရားဆုပန်ခြင်းသည်၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊
 ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း၊ (ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း?)၊ မူလ-

၁။ အဘိနိဟာရော သမ္ပပါရမီနံ ပစ္စယော။ ။ အထောက်အပံ့အကြောင်း “ပစ္စယ”
 လေးပါး၊ အဓိကအကြောင်း “ဟေတု” လေးပါးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဘုရား
 အလောင်းတော်မှာ နိယတဗျာဒိတ်ရကြောင်း အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံ၏။ ယင်းအင်္ဂါ

ကာရဏဘာဝတော- မူလအကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ စ- ဆက်၊
ယဿ- အကြင်ဆုပန်ခြင်း၏၊ ပဝတ္တိယာ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ မဟာပုရိသေ-
၌၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ အစ္ဆရိယာ- အံ့ဩဖွယ် ဖြစ်ကုန်သော၊
အဗ္ဘုတာ- မဖြစ်စဖူး ထူးထူးခြားခြား ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- သဘောတရား
တို့သည်၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ- တည်ရှိကြကုန်၏၊ သဗ္ဗသတ္တနိကာယံ- သတ္တဝါ
အပေါင်းကို၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဩရသပုတ္တံ ဝိယ- ရင်ဝယ်သားကဲ့သို့၊
ပိယစိတ္တေန- ချစ်ခင်သောစိတ်ဖြင့်၊ ပရိဂ္ဂဏှာတိ- သိမ်းပိုက်၏၊ (၁)
စ- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ ပုတ္တ-
သံကိလေသဝသေန- သား၏ အဖြစ်၌ ညစ်နွမ်းသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ န
သံကိလိဿတိ- မညစ်နွမ်း။ (၂) စ- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း
၏၊ အဇ္ဈာသယော စ- အလိုဆန္ဒသည်လည်းကောင်း၊ ပယောဂေါ စ-
ကိုယ်မှု နှုတ်မှု လုံ့လအစုသည်လည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ ဟိတသုခါ-
ဝဟော- စီးပွားချမ်းသာသို့ အရောက်ပို့ဆောင်သည်၊ ဟောတိ။ (၃) အတ္တနော
စ- မိမိ၏ကား၊ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ- ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော
(ပါရမီ စာဂ စရိယ)တရားတို့သည်၊ ဥပရူပရိ- အဆင့်ဆင့်၊ ဝဗုန္တိ စ-
တိုးပွားလည်းတိုးပွားကြကုန်၏၊ ပရိပစ္စန္တိ စ- ရင့်ကျက်လည်း ရင့်ကျက်ကြ
ကုန်၏၊ (၄) ယတော စ- အကြင် အံ့ဩထူးဆန်းဖွယ်ရာများ ဖြစ်ပေါ်လာ
သောကြောင့်လည်း၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ ဥဠာရတမေန- အလွန်မွန်မြတ်
သော၊ ပုညာဘိသန္ဓေန- ကုသိုလ်အလျဉ်နှင့်၊ ကုသလာဘိသန္ဓေန- ကောင်းမှု
အလျဉ်နှင့်၊ ပဝတ္တိယာ- ဖြစ်သော၊ ပစ္စယေန-အကြောင်းနှင့်၊ သုခဿ-
ချမ်းသာ၏၊ အာဟာရေန- အကြောင်းနှင့်၊ သမန္နာဂတော- ပြည့်စုံသည်၊

ရှစ်ပါးစလုံးနှင့် ပြည့်စုံသောကြောင့် ဘုရားဆုပန်မှု “အဘိနိဟာရ” ဖြစ်၏။ ယင်း
အဘိနိဟာရသည် ပါရမီတို့၏ မူလအကြောင်း ဖြစ်၏။ ဆိုလိုသည်မှာ ဘုရားဖြစ်ရန်
ပါရမီကုသိုလ်ကို ဆည်းပူးရ၏။ ယင်းပါရမီကုသိုလ်ကို ဆည်းပူးနိုင်ရန် ဘုရားဆုပန်ရ
၏။ ဘုရားဆုပန်ရန် နိယတဗျာဒိတ်ရကြောင်း အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံရ၏။ ယင်းအင်္ဂါ
ရှစ်ပါးနှင့် ပြည့်စုံရန် ပစ္စယအကြောင်းလေးပါး စသော လေးသုံးလီနှင့် ပြည့်စုံရသည်
ဟူ၍ ဖြစ်သည်။

(ဟုတ္တာ) သတ္တာနံ- တို့၏၊ ဒက္ခိဏေယျော စ- အလှူကိုခံယူထိုက်သည်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တမဂါရဝဋ္ဌာနံ စ- မြတ်သောအရို အသေပြုရာသည်လည်းကောင်း၊ အသဒိသံ- အတူမရှိသော၊ ပုညက္ခေတ္တဉ္စ- ကောင်းမှုမျိုးစေ့တို့ စိုက်ပျိုးရာလယ်ယာမြေသည်လည်း ကောင်း၊ ဟောတိ။ ဧဝံ- သို့၊ အနေက- ဂုဏော- များသောကျေးဇူးဂုဏ် ရှိသော၊ အနေကာနိသံသော- များသော အကျိုးအာနိသင်ရှိသော၊ မဟာဘိနိဟာရော- မြတ်သော ဘုရားဆုပန်မှုသည်၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊ ပစ္စယော- တည်း၊ ဣတိ ဝေဒိတဗျော။

စ- ဆက်၊ မဟာဘိနိဟာရော- သည်၊ (ပါရမီနံ- တို့၏၊ ပစ္စယော- သည်၊) ဟောတိ ယထာ- ဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ မဟာကရဏာ စ- မဟာကရဏာသည်လည်းကောင်း၊ ဥပါယကောသလ္လဉ္စ- ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်သည်လည်းကောင်း၊ ပါရမီနံ ပစ္စယော ဟောတိ။ တတ္ထ- ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဥပါယကောသလ္လံ နာမ- ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်မည်သည်၊ ဒါနာဒီနံ- ဒါနအစရှိကုန်သော ပါရမီတို့၏၊ ဗောဓိသမ္ဘာရဘာဝသ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦ အဖြစ်၏၊ နိမိတ္တဘူတာ- အကြောင်း ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ပညာ- ပညာတည်း။ ယာဟိ မဟာကရဏူပါယ- ကောသလ္လတာဟိ- ယင်းမဟာကရဏာ၊ ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်တို့ကြောင့်၊ မဟာပုရိသာနံ- တို့၏၊ အတ္တသုခနိရပေက္ခတာ စ- မိမိ၏ စိတ်ချမ်းသာမှုကို ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ နိရန္တရံ- မပြတ်၊ ပရဟိတကရဏပသုတတာ စ- သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို ပြုခြင်း၌ အလေ့အကျက်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သုဒုက္ခရေဟိ- အလွန် ပြုနိုင်ခဲ့ကုန်သော၊ မဟာဗောဓိသတ္တစရိတေဟိ စ- မြတ်သော ဘုရား အလောင်းတို့၏ အကျင့်တို့ဖြင့်လည်း၊ ဝိသာဒါဘာဝေါ စ- ပင်ပန်းခြင်း မရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ပဿာဒသမ္ပုဒ္ဓိဒဿနသဝနာ- နုဿရဏကာလေသုပိ- ကြည်ညို(သဒ္ဓါပွား)ခြင်း၊ ပညာရှိတို့ကို ဖူးမြင်ရခြင်း၊ ပညာရှိတို့ထံမှ တရားနာရခြင်း၊ ပညာရှိတို့၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို ထပ်ခါတလဲလဲ အောက်မေ့ခြင်းကို ပြုလုပ်ရာအချိန်တို့၌လည်း၊ သတ္တာနံ-

တို့၏။ ဟိတသုခပွဋိလာဘဟေတုဘာဝေါ စ- အစီး အပွားချမ်းသာကို ရခြင်းအကြောင်း၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နတိ-ပြည့်စုံ၏။ တထာ= တံ ဝစနံ- ထိုစကားသည်။ ဟိ- မှန်၏။ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏။ ပညာယ- ပညာကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓဘာဝသိဒ္ဓိ- ဘုရားအဖြစ်၏ ပြီးစီးခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ကရုဏာယ- ကရုဏာကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓကမ္မသိဒ္ဓိ- ဗုဒ္ဓကိစ္စ ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ပညာယ- ကြောင့်၊ သယံ- ကိုယ်တော်တိုင်၊ တရတိ- သံသရာပင်လယ်ကို ကူးမြောက်နိုင်၏။ ကရုဏာယ- ကြောင့်၊ ပရေ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ တာရေတိ- သံသရာ ပင်လယ်ကို ကူးမြောက်စေ၏။ ပညာယ- ဖြင့်၊ ပရဒုက္ခံ- သူတစ်ပါး ဆင်းရဲကို၊ ပရိဇာနာတိ- ပိုင်းခြားသိ၏။ ကရုဏာယ- ဖြင့်၊ ပရဒုက္ခံ- ပတိကာရံ- သူတစ်ပါးတို့၏ ဆင်းရဲကို ကုစားခြင်းကို၊ အာရဘတိ- အားထုတ်၏။ စ- ဆက်၊ ပညာယ- ဖြင့်၊ ဒုက္ခေ- ဆင်းရဲ၌၊ နိဗ္ဗိန္ဒတိ- ငြီးငွေ့၏။ ကရုဏာယ- ဖြင့်၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲကို၊ သမ္ပဋိစ္ဆတိ- ခံယူ၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ပညာယ- ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာနာဘိမုခေါ- နိဗ္ဗာန်သို့ ရှေ့ရှု သည်၊ ဟောတိ။ ကရုဏာယ- ဖြင့်၊ ဝဇ္ဇံ- သံသရာဝဋ်သို့၊ ပါပဏာတိ- ရောက်ရ၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ကရုဏာယ- ဖြင့်၊ သံသရာဘိမုခေါ- သံသရာဝဋ်သို့ ရှေ့ရှုသည်၊ ဟောတိ။ ပညာယ- ဖြင့်၊ တတြ- ထိုသံသရာ ဝဋ်၌၊ နာဘိရမတိ- မမွေ့လျော်။ စ- ဆက်၊ ပညာယ- ဖြင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၌၊ ဝိရဇ္ဇတိ- တပ်မက်ခြင်းတဏှာကင်း၏။ ကရုဏာနုဂတတ္တာ- ကရုဏာသို့ အစဉ်လိုက်သောပညာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကို၊ အနုဂ္ဂဟာယ- ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊ န စ ပဝတ္ထော- မဖြစ်သည်ကား၊ န- မဟုတ်။ ကရုဏာယ- ကရုဏာဖြင့်၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကိုလည်း၊ အနုကမ္မတိ- အစဉ်သနားစောင့် ရှောက်၏။ ပညာနုဂတတ္တာ- ပညာသို့အစဉ်လိုက်သော ကရုဏာ၏အဖြစ် ကြောင့်၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့၌၊ န စ ဝိရတ္တစိတ္တော- တပ်ခြင်း တဏှာကင်းသော စိတ်ရှိသည်လည်း၊ န- မဟုတ်။ စ- ဆက်၊ ပညာယ-

ဖြင့်၊ အဟံကာရမမံကာရာဘာဝေါ- ငါတကားဟုပြုခြင်း ငါ့ဥစ္စာဟုပြုခြင်း၏ မရှိခြင်းသည်၊ (ငါ ငါ့ဥစ္စာဟု မာန်မထောင်ခြင်းသည်)၊ (ဟောတိ)။
 ကရုဏာယ- ဖြင့်၊ အာလသိယဒီနတာဘာဝေါ- ပျင်းရိသည်၏အဖြစ်၊ ဆင်းရဲသည်၏အဖြစ် မရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ တထာ- ပါး၊ ပညာကရုဏာဟိ- တို့ဖြင့်၊ ယထာက္ကမံ- အစဉ်အတိုင်း၊ အတ္တပရနာထတာ- မိမိ၏ ကိုးကွယ်အားထားရာ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ ကိုးကွယ်အားထားရာ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဓီရဝီရဘာဝေါ- ပညာရှိသူ၏အဖြစ်၊ ရဲရင့်သူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အနတ္တန္တပအပရန္တပတာ- မိမိ၏ ပူပန်ခြင်း မရှိ၊ သူတစ်ပါးတို့၏ပူပန်ခြင်းမရှိသည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အတ္တဟိတ- ပရဟိတနိပ္ပတ္တိ- မိမိ၏အစီးအပွား၊ သူတစ်ပါးတို့၏အစီးအပွား၏ ပြီးပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗယာဘိသနကာဘာဝေါ- ဘေးမရှိခြင်း၊ ကြောက်ဖွယ်မရှိခြင်း၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မာဓိပတိလောကာဓိပတိတာ- ဓမ္မကို အကြီးအကဲပြုခြင်း၊ လောကကို အကြီးအကဲပြုခြင်း၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ကတညုပုဗ္ဗကာရိဘာဝေါ- ကျေးဇူးကို သိရှိသူ၊ ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုလေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ မောဟတဏှာဝိဂမော- မောဟကင်းခြင်း၊ တဏှာလောဘကင်းခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇာ- စရဏသိဒ္ဓိ- ဝိဇ္ဇာ၊ စရဏ၏ ပြီးစီးခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဗလ- ဝေသာရဇ္ဇနိပ္ပတ္တိ- ဒသဗလဉာဏ်၊ ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်၏ ပြီးပြည့်စုံခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ဟောတိ)။ ဣတိ- သို့၊ သဗ္ဗဿာပိ- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်သော၊ ပါရမိတာဖလဿ- ပါရမိတာ၏ အကျိုးတရား၏၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဥပါယဘာဝတော- အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညာ- ကရုဏာ- ပညာနှင့်ကရုဏာသည်၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊ ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း။ စ- ဆက်၊ ဣဒံ ဒွယံ- ဤပညာ ကရုဏာတရား နှစ်ပါးအပေါင်းသည်၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊ (ပစ္စယော- သည်၊ ဟောတိ) ဝိယ- ကဲ့သို့၊ (တထာ- တူ၊) ပဏိဓာနဿာပိ- ဆုတောင်းခြင်း၏လည်း၊ ပစ္စယော- အကြောင်းသည်၊ (ဟောတိ)။

ဗုဒ္ဓဘူမိလေးပါး

(ဋ္ဌ။ ၂၈၂။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဥဿာဟဥမ္မဂ်-အဝတ္ထာနဟိတစရိယာ စ- တို့ကိုလည်း၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊ ပစ္စယောတိ- အကြောင်းတို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏၊ ယာ- ယင်းဥဿာဟ စသည်တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ- ဘုရားအဖြစ်၏၊ ဥပ္ပတ္တိဋ္ဌာနတာယ- ဖြစ်ရာဋ္ဌာန၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓဘူမိယောတိ- ဗုဒ္ဓဘူမိတို့ဟူ၍၊ ဝုစ္စန္တိ- ဆိုအပ်ကုန်၏၊ တတ္ထ- ထိုလေးပါးတို့တွင်၊ ဥဿာဟော နာမ- ဥဿာဟမည်သည်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတို့ကို၊ အပ္ပဿဟနဝီရိယံ- အလွန်အားထုတ်ခြင်းဟူသော လုံ့လဝီရိယတည်း။ ဥမ္မဂီ နာမ- ဥမ္မဂ်မည်သည်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု- တို့၌၊ ဥပါယ- ကောသလ္လဘူတာ- အကြောင်းဥပါယ်(နည်းလမ်း)၌ လိမ္မာသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပညာ- ပညာတည်း။ အဝတ္ထာနံ နာမ- အဝတ္ထာနမည်သည်၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာန်ဟုဆိုအပ်သော၊ အစလာမိဋ္ဌာနတာ- မတုန်မလှုပ်ခိုင်မြဲစွာ ဆောက်တည်ခြင်းတည်း။ ဟိတစရိယာ နာမ- ဟိတစရိယာမည်သည်၊ မေတ္တာဘာဝနာ စ- မေတ္တာပွားခြင်းလည်းကောင်း၊ ကရုဏာဘာဝနာ စ- ကရုဏာပွားခြင်းလည်းကောင်းတည်း။

အဇ္ဈာသယခြောက်ပါး

တထာ- ပါး၊ နေက္ခမ္မပဝိဝေကအလောဘာဒေါသာမောဟ- နိဿရဏပွဘေဒါ- နေက္ခမ္မပဝိဝေက၊ အလောဘ၊ အဒေါသ၊ အမောဟ၊ နိဿရဏ အပြားရှိကုန်သော၊ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဇ္ဈာသယာ- အဇ္ဈာသယ(လွန်ကဲသောဆန္ဒ)တို့ကို။ (ပါရမီနံ- တို့၏၊ ပစ္စယောတိ- ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) ဟိ- ချေ၊ နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယာ- တောထွက်မှု၌ လွန်ကဲသောဆန္ဒ ရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ- ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ကာမေသု စ- ကာမဂုဏ် ရားတို့၌လည်းကောင်း၊ ဃရာဝါသေ စ- အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌လည်းကောင်း၊ ဒေါသဒဿာဝိနော- အပြစ်ကိုရှုမြင်လေ့ရှိကုန် သည်၊ ဟောန္တိ။ တထာ- ထို့အတူ၊ ပဝိဝေကဇ္ဈာသယာ- ဆိတ်ငြိမ်ခြင်း၌

လွန်ကဲသောအလို ဆန္ဒရှိကြကုန်သော၊ (ဗောဓိသတ္တာ) သင်္ဂဏိကာယ-
 အပေါင်းအဖော်၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော ဟောန္တိ။ အလောဘဇ္ဈာသယာ-
 မတပ်မက်မှု၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိကြကုန်သော၊ (ဗောဓိသတ္တာ)
 လောဘေ- လိုချင်တပ်မက်မှု၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော ဟောန္တိ။ အဒေါသ-
 ဇ္ဈာသယာ- မပြစ်မှားမှု၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိကြကုန်သော၊
 (ဗောဓိသတ္တာ) ဒေါသေ- ပြစ်မှားမှု ဒေါသ၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော ဟောန္တိ။
 အမောဟဇ္ဈာသယာ- မတွေဝေမှု၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒ ရှိကြကုန်သော၊
 (ဗောဓိသတ္တာ) မောဟေ- တွေဝေမှု မောဟ၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော ဟောန္တိ။
 နိဿရဏဇ္ဈာသယာ- ဘဝလွတ်မြောက်ရေး၌ လွန်ကဲသောအလိုဆန္ဒရှိကြ
 ကုန်သော၊ (ဗောဓိသတ္တာ) သဗ္ဗဘဝေသု- အလုံးစုံသောဘဝတို့၌၊
 ဒေါသဒဿာဝိနော ဟောန္တိ။ ဣတိ- ဤသို့မှတ်အပ် ၏။ တသ္မာ- ထို့
 ကြောင့်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ- တို့၏၊ ဆ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊ ဧတေ
 အဇ္ဈာသယာ- ဤလွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒတို့ကို၊ ဒါနာဒိနံ- ကုန်သော၊
 ပါရမီနံ- တို့၏၊ ပစ္စယာတိ- အကြောင်းတို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ကုန်၏။
 ဟိ- မှန်၊ လောဘာဒိသု- လောဘအစရှိသည်တို့၌၊ အာဒိနဝဒဿနေန
 စ- အပြစ်ကို မြင်ခြင်းနှင့်လည်းကောင်း၊ အလောဘာဒိနံ- တို့၏၊ အဓိက-
 ဘာဝေန စ- လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်နှင့်လည်းကောင်း၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊
 ဒါနာဒိပါရမိယော- ဒါနအစရှိသော ပါရမီတို့သည်၊ န သမ္ဘဝန္တိ- မဖြစ်နိုင်
 ကုန်။ ဟိ- မှန်၊ အလောဘာဒိနံ- အလောဘအစရှိသည်တို့၏၊ အဓိက-
 ဘာဝေန- လွန်ကဲသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရိစ္စာဂါဒိနိန္ဒစိတ္တတာ- စွန့်ကြဲခြင်း
 အစရှိသည်၌ ညွတ်သောစိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ အလောဘဇ္ဈာသယာဒိ-
 တာတိ- အလောဘဇ္ဈာသယာဒိတာ (မတပ်မက်မှု လွန်ကဲသောအလိုဆန္ဒရှိသူ
 အစရှိသူတို့၏အဖြစ်)ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- ၏။

အဇ္ဈာသယတာ ၁၀ ပါး

(ဋ္ဌ။ ၂၈၃။) စ- ဆက်၊ ဧတေ- ဤနေက္ခမ္မစသည်တို့ကို၊ (ပါရမီနံ-
 တို့၏၊ ပစ္စယာတိ- ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ) ယထာ- သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊

ဒါနဇ္ဈာသယတာဒယောပိ- ဒါနဇ္ဈာသယတာအစရှိသည်တို့ကိုလည်း၊
 ဗောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ စရန္တာနံ- ကျင့်ကြကုန်သော၊
 ဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရားအလောင်းတို့၏၊ ဒါနာဒိပါရမီနံ- ဒါနအစရှိသော
 ပါရမီတို့၏၊ ပစ္စယာတိ- အကြောင်းတို့ဟူ၍၊ (ဝေဒိတဗ္ဗာ)၊ ဟိ- ချေ၊
 ဒါနဇ္ဈာသယတာယ- ဒါန၌လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
 ဗောဓိသတ္တာ- ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ တပ္ပဋ္ဌိပက္ခေ- ထိုဒါန၏ ဆန့်ကျင်
 ဘက်ဖြစ်သော၊ မစ္ဆေရေ- ဝန်တိုခြင်း၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော- အပြစ်ကို
 မြင့်လှေ့ရှိကုန်သည်၊ ဟုတွာ၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ဒါနပါရမီ-
 ဒါနပါရမီကို၊ ပရိပူရေန္တိ- ဖြည့်ကျင့်ကုန်၏၊ သီလဇ္ဈာသယတာယ- သီလ၌
 လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒုဿီလျေ- သီလမရှိသူ၏
 အဖြစ်၌၊ ဒေါသဒဿာဝိနော ဟုတွာ သမ္မဒေဝ သီလပါရမီ ပရိပူရေန္တိ။
 နေက္ခမ္မဇ္ဈာသယတာယ- တောထွက်ခြင်း၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ကာမေသု စ- ကာမဂုဏ်တို့၌လည်းကောင်း၊ ဃရာဝါသေ
 စ- အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်၌လည်းကောင်း၊ ယထာဘူတဉာဏ-
 ဇ္ဈာသယတာယ- ယထာဘူတဉာဏ်ကို လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ အညာဏေ စ- မသိမှုမောဟ၌လည်း ကောင်း၊ ဝိစိကိစ္ဆာယ
 စ- မဆုံးဖြတ်နိုင်မှု ဝိစိကိစ္ဆာ၌လည်းကောင်း၊ ဝီရိယဇ္ဈာသယတာယ-
 လုံ့လဝီရိယ၌ လွန်ကဲသောဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကောသဇ္ဇေ- ပျင်း
 ရိမှု၌၊ ခန္တိယဇ္ဈာသယတာယ- သည်းခံမှု၌ လွန်ကဲသောဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်
 ကြောင့်၊ အက္ခန္တိယံ- သည်းမခံမှု၌၊ သစ္စဇ္ဈာသယတာယ- မှန်ကန်မှု သစ္စာ
 တရား၌ လွန်ကဲသောဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝိသံဝါဒေ- ချွတ်ယွင်း
 ပြောကြား မုသားစကား၌၊ အဓိဋ္ဌာနဇ္ဈာသယတာယ- စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်
 ခြင်းအဓိဋ္ဌာန်၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အနဓိဋ္ဌာနေ-
 အဓိဋ္ဌာန်မဟုတ်ရာ၌၊ မေတ္တာဇ္ဈာသယတာယ- မေတ္တာ၌ လွန်ကဲသောဆန္ဒ
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗျာပါဒေ- ဒေါသ၌၊ ဥပေက္ခာဇ္ဈာသယတာယ-
 ဥပေက္ခာ၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ လောက-

ဓမ္မေသု - လောကဓံတရားတို့၌၊ အာဒိနဝဒဿာဝိနော ဟုတွာ သမ္ပဒေဝ
 နေက္ခမ္မာဒိပါရမိယော - နေက္ခမ္မ အစရှိသော ပါရမီတို့ကို၊ ပရိပူရေန္တိ။
 ဒါနဇ္ဈာသယတာဒယော - ဒါနဇ္ဈာ သယတာ အစရှိသည်တို့သည်၊
 ဒါနာဒိပါရမီနံ - ဒါနအစရှိသောပါရမီတို့၏၊ နိပ္ပတ္တိကာရဏတ္တာ - ပြီးပြည့်စုံ
 ခြင်း၏အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပစ္စယော - အကြောင်းတို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။

ဒါနပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

တထာ - ထို့အတူ၊ အပရိစ္စာဂပရိစ္စာဂါဒိသု - မစွန့်ကြဲမှု စွန့်ကြဲမှု
 အစရှိသည်တို့၌၊ ယထာက္ကမံ - အစဉ်အတိုင်း၊ အာဒိနဝါနိသံသ -
 ပစ္စဝေက္ခဏာ - အပြစ်၊ အကျိုးတို့ကို ဆင်ခြင်သောဉာဏ်ပညာသည်၊
 ဒါနာဒိပါရမီနံ - ဒါနအစရှိကုန်သော ပါရမီတို့၏၊ ပစ္စယော - အကြောင်း
 တည်း။ တတ္ထ - ထိုစကားရပ်၌၊ အယံ - ဤဆိုလတ္တံ့ကား၊ ပစ္စဝေက္ခဏာဝိမိ -
 ဆင်ခြင်ပုံအစီအစဉ်တည်း - ခေတ္တဝတ္ထုဟိရညသုဝဏ္ဏဂေါမဟိသ -
 ဒါသိဒါသပုတ္တဒါရာဒိပရိဂ္ဂဟဗျာသတ္တစိတ္တာနံ - လယ်၊ ယာ၊ ငွေ၊ ရွှေ၊
 နွား၊ ကျွဲ၊ ကျွန်မ၊ ကျွန်ထီး၊ သား၊ မယား အစရှိသည်တို့၌
 သိမ်းပိုက်လိုသောစိတ်၊ အထူးကပ်ငြိတွယ်တာသောစိတ် ရှိကုန်သော၊
 သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့အတွက်၊ ခေတ္တာဒီနံ - လယ်အစရှိသည်တို့၏၊
 ဝတ္ထုကာမဘာဝေန - ဝတ္ထုကာမ၏ (လိုချင်စရာပစ္စည်း)၏ အဖြစ်ဖြင့်၊
 ဗဟုပတ္တနီယဘာဝတော - များစွာ တောင့်တအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ ရာဇစောရာဒိသာဓာရဏဘာဝတော - မင်း၊ ခိုးသူ အစရှိ
 သည်တို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိဝါဒါဓိဋ္ဌာန -
 တော - ခိုက်ရန်ငြင်းခုံခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 သပတ္တကရဏတော - ရန်သူဖြစ်အောင် ပြုတတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 နိဿာရတော - အနှစ်မရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိလာဘပရိပါလနေ -
 သု - ရရှိခြင်း၊ စောင့်ရှောက်ရခြင်းတို့၌၊ ပရဝိဟေဋ္ဌနဟေတုတော -
 သူတစ်ပါးတို့ကို နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းခြင်း၏ အကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊ ဝိနာသနိမိတ္တဉ္စ - ပျက်စီးခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း၊

သောကာဒိအနေကဝိဟိတဗျသနာဝဟတော- စိုးရိမ်ရခြင်း အစရှိသည်ဖြင့် များသောအပြားရှိသော ပျက်စီးခြင်းကို ဆောင်ရွက်ရခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တဒါသတ္တိနိဒါနဉ္စ- ဝတ္ထုကာမတို့၌ ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်း၏ အကြောင်းကိုလည်း၊ မစ္ဆေရမလပရိယုဋ္ဌိတစိတ္တာနံ- နှမြောတွန့်တိုခြင်းတည်းဟူသော အညစ်အကြေးသည် ထကြွသော စိတ်ရှိသူတို့၏၊ အပါယူပပတ္တိ- ဟေတုဘာဝတော- အပါယ်ဘုံသို့ ကပ်ရောက်ရခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝိဝိဓဝိပုလ္လာနတ္ထာဝဟာနိ- အထူးထူးအပြားပြား များစွာ အကျိုးမဲ့ကို ဆောက်ရွက်တတ်ကုန်သော ဝတ္ထုကာမတို့သည်၊ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထုနိ နာမ- သိမ်းပိုက်အပ်သော ဝတ္ထုတို့မည်၏။ တေသံ- ထိုသိမ်းပိုက်အပ်သော ဝတ္ထုတို့ကို၊ ပရိစ္ဆာဂေါယေဝ- စွန့်လွှတ်ခြင်းသည်သာ၊ ဧကော- တစ်ခုသော၊ ဝါ- မွန်မြတ်သော၊ သောတ္ထိဘာဝေါ- ချမ်းသာသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ပရိစ္ဆာဂေ- စွန့်လွှတ်ခြင်း၌၊ အပ္ပမာဒေါ- မမေ့လျော့ခြင်းကို၊ ကရဏီယော- ပြုသင့်၏။

အပိစ- တစ်နည်းသော်ကား၊ ယာစကော- တောင်းသူသည်၊ ယာစမာနော- တောင်းသည်ရှိသော်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဂုယုဿ- လျှို့ဝှက်ချက်ကို၊ အာစိက္ခနတော- ပြောကြားခြင်းကြောင့်၊ “မယံ- ငါ၏၊ ဝိဿာသိကော- အကျွမ်းဝင်သူတည်း”၊ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ “ပဟာယ- စွန့်ပစ်၍၊ ဂမနီယံ- သွားအပ်သော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာကို၊ ဂဟေတွာ- ယူ၍၊ ပရလောကံ- တမလွန်လောကသို့၊ ယာဟိ- သွားလော့၊ ဣတိ- သို့၊ မယံ- ငါ့အား၊ ဥပဒေသကော- နည်းကောင်းလမ်းမှန် ညွှန်ပြသူတည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “အာဒိတ္ထေ- အလျှံတပြောင်ပြောင် တောက်လောင်နေသော၊ အဂါရေ ဝိယ- အိမ်၌ကဲ့သို့၊ မရဏဂိုဏ်း- သေခြင်းတည်းဟူသောမီးသည်၊ လောကေ- သတ္တလောကကို၊ အာဒိတ္ထေ- လောင်အပ်သည်ရှိသော်၊ တတော- ထိုမီးလောင်နေသော သတ္တလောကမှ၊ မယံ- ငါ၏၊ သန္တကဿ- ဥစ္စာကို၊ အပဝါဟကသဟာယော- ထုတ်ဆောင်ကူညီပေးသော သူငယ်ချင်းတည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊

“စ- ဆက်၊ အပဝါဟိတဿ- ထုတ်ဆောင်ယူငင်အပ်ပြီးသော၊ အဿ- ထိုဥစ္စာကို၊ အဈာပနနိက္ခေပဋ္ဌာနဘူတော- မီးမလောင်ကျွမ်းအောင် သိုမှီးသိမ်းဆည်းရာ နေရာကောင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်၍ဖြစ်ပေ၏”။ ဣတိ စ- ကောင်း၊ ဒါနသင်္ခါတေ- ဒါနဟုဆိုအပ်သော၊ ကလျာဏကမ္မသ္မိ- ကောင်းသောအမှု၌၊ သဟာယဘာဝတော စ- သူငယ်ချင်း၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗ- သမ္ပတ္တိနိ- အလုံးစုံသော ပြည့်စုံမှုတို့၏၊ အဂ္ဂဘူတာယ- မြတ်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပရမဒုလ္လဘာယ- အလွန်ရခဲသော၊ ဗုဒ္ဓဘူမိယာ- ဘုရားဖြစ်ရာ ဗုဒ္ဓဘူမိနှင့်၊ သမ္ပတ္တိဟေတုဘာဝတော စ- ပြည့်စုံခြင်း၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ “ပရမော- မြတ်သော၊ ကလျာဏမိတ္တော- မိတ်ဆွေကောင်းတည်း”။ ဣတိ စ- ကောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ- ဆင်ခြင်သင့်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၈၄။) တထာ- ပါး၊ “ဥဠာရေ- မွန်မြတ်သော၊ ကမ္မနိ- အမှု၌၊ အနေန- ဤသူသည်၊ အဟံ- ငါ့ကို၊ သမ္ဘာဝိတော- ချီးမွမ်းအပ်ပြီ၊ တဿာ- ထို့ကြောင့်၊ သာ သမ္ဘာဝနာ- ထိုချီးမွမ်းချက်ကို၊ အဝိတထာ- မချွတ်ယွင်းသည်ကို၊ ကာတဗ္ဗာ- ပြုသင့်၏”။ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ “ဇီဝိတဿ- အသက်၏၊ ဧကန္တဘေဒိတာယ- စင်စစ် ပျက်စီးခြင်းသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အယာစိတေနာပိ- မတောင်းအပ်ဘဲသော်လည်း၊ မယာ- ငါသည်၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးသင့်၏၊ ယာစိတေန- တောင်းအပ်ပါမူ၊ ပဂေဝ- အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါတော့အံ့နည်း၊ (ဒါတဗ္ဗမေဝ- ဧကန် ပေးသင့်သည်သာ၊)” ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ဥဠာရဇ္ဈာသယေဟိ- မြတ်သော အဇ္ဈာသယရှိကြသော ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးများသည်၊ ဂဝေသိတွာပိ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှာ၍သော်လည်း၊ ဒါတဗ္ဗတော- ပေးလှူရသောကြောင့်၊ မမ- ငါ၏၊ ပုညေန- ကောင်းမှုကြောင့်၊ သယမေဝ- အလိုလိုသာလျှင်၊ အာဂတော- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ရောက်ရှိလာပေ၏”။ ဣတိ စ၊ “အယံ- ဤလှူဒါန်းခြင်းသည်၊ ယာစကဿ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ ဒါနာပဒေသေန- လှူဒါန်းမှုကို ညွှန်ပြခြင်းဖြင့်၊ ဝါ- လှူဒါန်းမှုအကြောင်း

ကြောင့်၊ မယုမေဝ- ငါအားသာလျှင်၊ အနုဂ္ဂဟော- ချီးမြှောက်ခြင်းပေ
တည်း”။ ဣတိ စ၊ “အဟံ- ငါကို၊ အနုဂ္ဂဟောတဗ္ဗော ဝိယ- ချီးမြှောက်
သကဲ့သို့၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသော၊ အယံ လောကောပိ- ဤလောကကိုလည်း၊
မယာ- ငါသည်၊ အနုဂ္ဂဟောတဗ္ဗော- ချီးမြှောက်သင့်၏”။ ဣတိ စ၊
“ယာစကေ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အသတိ- မရှိလတ်သော်၊ ကထံ-
အသို့လျှင်၊ မယံ- ငါ၏၊ ဒါနပါရမီ- သည်၊ ပူရေယျ- ပြည့်နိုင်ပါအံ့နည်း။
” ဣတိ စ၊ “စ- ဆက်၊ ယာစကာနမေဝ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏သာလျှင်၊
အတ္ထာယ- အကျိုးငှာ၊ မယာ- ငါသည်၊ သဗ္ဗော- အလုံးစုံသောပစ္စည်းကို၊
ပရိဂ္ဂဟောတဗ္ဗော- သိမ်းဆည်းထားသင့်၏”။ ဣတိ စ၊ “မံ- ငါ့ကို၊
အယာစိတွာဝ- မတောင်းကြမူ၍သာလျှင်၊ မမ- ငါ၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာကို၊
ယာစကာ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ ကဒါ- အဘယ်အခါ၌၊ သယမေဝ-
အလိုလိုသာလျှင်၊ ဂဏှေယျ- ယူကြပါကုန်မည်နည်း”။ ဣတိ စ၊ “ကထံ-
အဘယ်သို့လျှင်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ယာစကာနံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊
ပိယော စ- ချစ်အပ်သူသည်လည်း၊ မနာပါ စ- မြတ်နိုးအပ်သူသည်လည်း၊
အသမံ- ဖြစ်ရာပါအံ့နည်း”။ ဣတိ စ၊ “ကထံ ဝါ- အဘယ်သို့လျှင်မူ
လည်း၊ တေ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ မယံ- ငါ၏၊ ပိယာ စ-
ချစ်အပ်သူတို့သည်လည်းကောင်း၊ မနာပ စ- မြတ်နိုးအပ်သူတို့သည်လည်း
ကောင်း၊ အသု- ဖြစ်ရာပါကုန်အံ့နည်း”။ ဣတိ စ၊ “ကထံ ဝါ-
လည်း၊ အဟံ- သည်၊ ဒဒမာနော စ- ပေးလှူစဉ်လည်းကောင်း၊ ဒတွာပိ
စ- ပေးလှူပြီး၍လည်းကောင်း၊ အတ္တမနော စ- မိမိစိတ်ရှိသည်လည်း
ကောင်း၊ ပမုဒိတော စ- ဝမ်းမြောက်သည်လည်းကောင်း၊ ပီတိသောမနဿ-
ဇာတော စ- နှစ်လိုဝမ်းသာ ခြင်းရှိသည်လည်းကောင်း၊ အသမံ- ဖြစ်ရာ
ပါအံ့နည်း”။ ဣတိ စ၊ “ကထံ ဝါ- လည်း၊ မေ- ငါ၏၊ ယာစကာ စ-
အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဥဠာရော- မွန်မြတ်သော၊
ဒါနဇ္ဈာသယော စ- ပေးလှူခြင်း၌ လွန်ကဲသော အလိုဆန္ဒသည်လည်း
ကောင်း၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ကုန်ရာပါအံ့နည်း”။ ဣတိ စ၊ “ကထံ ဝါ-

လည်း၊ အဟံ - သည်၊ (ဒဒေယျံ ဌာစပ်)၊ ဝါ - ကို၊ (အယာစိတော ဌာစပ်)၊ အယာစိတော ဧဝ - မတောင်းအပ်သည် ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ယာစကာနံ - တို့၏၊ ဟဒယံ - စိတ်အလိုဆန္ဒကို၊ အညာယ - သိ၍၊ ဒဒေယျံ - ပေးလှူရာ ပါအံနည်း”၊ ဣတိ စ၊ “ဓနေ စ - လှူဒါန်းစရာ ဥစ္စာသည်လည်းကောင်း၊ ယာစကေ စ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်းကောင်း၊ သတိ - ရှိပါလျက်၊ အပရိစ္ဆာဂေါ - မစွန့်လှူခြင်းသည်၊ မယံ - ငါ့အတွက်၊ မဟတိ - ကြီးမားသော၊ ဝဉ္ဇနာ - လှည့်ပတ်မှုတည်း”၊ ဣတိ စ၊ “ကထံ ဝါ အဟံ၊ အတ္တနော - ၏၊ အင်္ဂါနိ ဝါ ပိ - အင်္ဂါတို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဒီဝိတံ ဝါပိ - အသက်ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ယာစကာနံ - တို့အား၊ ပရိစ္စဇေယျံ - စွန့်လှူရပါအံနည်း”၊ ဣတိ စ၊ ပရိစ္စာဂနိန္ဒတာ - စွန့်လှူမှု၌ ညွတ်သည်၏ အဖြစ်ကို၊ ဥပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ - ဖြစ်စေထိုက်၏။ အပိစ - တစ်နည်းသော်ကား၊ “အယံ အတ္ထော နာမ - ဤအကျိုးမည်သည်၊ နိရပေက္ခံ - ငဲ့ကွက်မျှော်ကိုးမှု မရှိသော၊ ဒါယကံ - အလှူရှင်နောက်သို့၊ အနုဂစ္ဆတိ - အစဉ်လိုက်၏၊ ကိဋ္ဌကော - ပိုးနှံကောင်သည်၊ နိရပေက္ခံ - ငဲ့ကွက်မှုမရှိဘဲ၊ ခေပကံ - စွန့်ပစ်တတ်သော၊ တံ - ထိုပုဂ္ဂိုလ်သို့၊ အနုဂစ္ဆတိ ယထာ - အစဉ်လိုက် သကဲ့သို့တည်း၊ ဣတိ စ - သို့လည်း၊ အတ္ထေ - အကျိုးရလဒ်၌၊ နိရပေက္ခတာယ - ငဲ့ကွက်မှုမရှိသည်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ စိတ္တံ - စိတ်ကို၊ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ - ဖြစ်စေ ထိုက်၏။

ပန - ကား၊ ယာစမာနော - တောင်းခံလာသော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ပိယပုဂ္ဂလော - ချစ်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယဒိ ဟောတိ - အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ - သော်၊) “ပိယော - ချစ်အပ်သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မံ - ငါ့ကို၊ ယာစတိ - တောင်းပေ၏”၊ ဣတိ - သို့၊ သောမနဿံ - ဝမ်းမြောက်မှုကို၊ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ - ဖြစ်စေထိုက်၏။ အထ - ထိုသို့မဟုတ်၊ (ယာစမာနော - သည်)၊ ဥဒါသီနပုဂ္ဂလော - မချစ်မမုန်းအပ် အလယ်အလတ်ဖြစ်သော ဥဒါ သီနပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယဒိ ဟောတိ။ (ဧဝံ သတိ) “အယံ - ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ မံ - ငါ့ကို၊ ယာစမာနော - တောင်းခံလတ်သော်၊ တစ်နည်း - မံ - ငါ့ကို၊

ယာစမာနော- တောင်းလာသော၊ အယံ- ဤပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အဒ္ဓါ- မချွတ်
ဧကန်၊ ဣမိနာ ပရိစ္စာဂေန- ဤပေးလှူခြင်းကြောင့်၊ မိတ္တော- မိတ်
ဆွေသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ပေတော့မည်”။ ဣတိ- ဤသို့ဆင်ခြင်၍၊
သောမနဿံ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ။ ဟိ- မှန်၊ ဒဒန္တောပိ- ပေးလှူသူသည်လည်း၊
ယာစကာနံ- တောင်းခံလာသူ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပိယော- ချစ်အပ်သူ
သည်၊ ဟောတိ။ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်အပ်၏။ ပန- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝေရီ
ပုဂ္ဂလော- ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ အထ ယာစတိ- အကယ်၍တောင်းခံလာအံ့၊
(ဧဝံ သတိ- သော်)၊ “ပစ္စတ္ထိကော- ရန်သူသည်၊ မံ- ငါ့ကို၊ ယာစတိ-
တောင်းခံ၏၊ မံ- ကို၊ ယာစမာနော- သော၊ အယံ- သည်၊ အဒ္ဓါ ဣမိနာ
ပရိစ္စာဂေန- ကြောင့်၊ ဝေရီ- ရန်သူသည်၊ ပိယော- ချစ်အပ်သူ သည်၊
မိတ္တော- မိတ်ဆွေသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်လာပေလိမ့်မည်”။ ဣတိ- ၍၊
ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ သောမနဿံ ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ- သို့၊
ပိယပုဂ္ဂလေ ဝိယ- ချစ်အပ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၌ကဲ့သို့၊ မဇ္ဈတ္တဝေရီပုဂ္ဂလေသုပိ-
မချစ် မမုန်းအပ် အလယ်အလတ်ဖြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်၊ ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်တို့၌လည်း၊
မေတ္တာပုဗ္ဗင်္ဂမံ- မေတ္တာရှေ့သွားရှိသော၊ ကရုဏံ- ကရုဏာကို၊
ဥပဗ္ဗပေတွာဝ- ဖြစ်စေ၍သာလျှင်၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးလှူသင့်၏။

ပန- ကား၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏သန္တာန်၌၊ လောဘဿ-
လောဘ၏၊ ဝါ- ကို၊ စိရကာလပရိဘာဝိတတ္တာ- ကြာမြင့်စွာသော ကာလ
ပတ်လုံး ပွားထုံအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေယျဓမ္မဝိသယာ- လှူဖွယ်ဝတ္ထု
ဟူသော အာရုံရှိကုန်သော၊ လောဘဓမ္မာ- လောဘတရားတို့သည်၊ သစေ
ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ- အကယ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်)၊
ဗောဓိသတ္တပဋိညေန- ဘုရားအလောင်းဟု ဝန်ခံသော၊ တေန- ထိုသူသည်၊
ဣတိ- သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခိတဗ္ဗံ- ဆင်ခြင်သင့်၏။ ကိံ ပဋိသန္ဓိက္ခိတဗ္ဗံ-
အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်သင့်သနည်း? “သပ္ပုရိသ- သူတော်ကောင်း၊ တယာ-
သင်သည်၊ သမ္မောဓာယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အလိုငှာ၊ အဘိနိဟာရံ-
ဆုပန်မှုကို၊ ကရောန္တေန- ပြုသည်ရှိသော်၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသော

သတ္တဝါတို့အား၊ ဥပကာရတ္ထာယ - ကျေးဇူးပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ အယံ
ကာယော - ဤခန္ဓာကိုယ်ကို၊ နိဿဋ္ဌော နနု - စွန့်အပ်ပြီမဟုတ်ပါလော?
တပွရိစ္စာဂမယံ - ထိုခန္ဓာကိုယ်ကို စွန့်လှူခြင်းဖြင့်ပြီး(ရအပ်)သော၊ ပုညံ
စ - ကောင်းမှု၊ ကောင်းမှုအကျိုးကိုလည်း၊ (ပုညံ စ တဒတ္ထော စ ပုညံ
ဟု ဝိရူပေကသိသ်ကြ)၊ နိဿဋ္ဌံ နနု - စွန့်အပ်ပြီမဟုတ်ပါလော?၊ တတ္ထ
နာမ - ထိုသို့စွန့်အပ်သည်ဖြစ်ပါလျက်၊ တေ - သင်၏၊ ဗာဟိရေ - ပြင်ပ
ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထုသ္မိံ ပိ - ဝတ္ထု၌လည်း၊ အဘိသင်္ဂပွဝတ္တိ - အလွန်ကပ်ငြိမှု
ဖြစ်ခြင်းသည်၊ ဟတ္ထိသိနာနသဒိသီ - ဆင်ရေချိုးသည်နှင့်တူသည်၊ ဟောတိ။
တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ တယာ - သင်သည်၊ ကတ္တစိ - တစ်စုံတစ်ခုသော
ဗာဟိရဝတ္ထု၌သော်လည်း၊ သင်္ဂေါ - ကပ်ငြိတွယ်တာမှုကို၊ န ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗော -
မဖြစ်စေထိုက်။ သေယျထာပိ နာမ - ဥပမာမည်သည်ကား၊ တိဋ္ဌတော -
တည်ရှိသော၊ မဟတော - ကြီး သော၊ ဘေသဇ္ဇရက္ခဿ - ဆေးသစ်ပင်၏၊
မူလံ - အမြစ်ကို၊ မူလဋ္ဌိကာ - အမြစ်ဖြင့် အလိုရှိကြသူတို့သည်၊ ဟရန္တိ -
ဆောင်ယူကြကုန်၏။ ပပဋိကံ - အပွေးကို၊ တစံ - အခွံကို၊ ခန္တံ - ပင်စည်
လုံးပတ်ကို၊ ဝိဋ္ဌပံ - အခွကို၊ သာရံ - အနှစ်ကို၊ သာခံ - အကိုင်းကို၊
ပလာသံ - အခက်ကို၊ ပုပ္ဖံ - အပွင့်ကို၊ ဖလံ - အသီးကို၊ ဖလတ္ထိကာ -

၁။ ဟတ္ထိသိနာနသဒိသီ ။ သိနာန၌ ✓သိနာ+ယု တည်း။ သိနာ ဓာတ်သည်
သောစေယျ= သုတ်သင်ခြင်း ရေချိုးခြင်း အနက်ကို ဟော၏။ သိနာယန္တိ ဧတေနာတိ
သိနာနံ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု၊ ဟတ္ထိနံ သိနာနံ ဟတ္ထိသိနာနံ ဟု တပွရိသ်တွဲ၊ ဆင်တို့၏
ရေချိုးခြင်းဟု အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ ဆင်တို့၏ ရေချိုးခြင်းဟူသည် အခြားသတ္တဝါများ
ရေချိုးသကဲ့သို့ ကိုယ်အညစ်အကြေးများကို သန့်ရှင်းစေရန်မဟုတ်၊ ရေ၌ရှိသော
ကြာစွယ်ကြာရိုးတို့ကို ချိုးဖဲ့ ဖျက်ဆီးရန်ဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ဆင်တို့၏ ရေချိုးခြင်းမှာ
အကျိုးမရှိချေ။ ထိုနည်းအတူပင် ဗာဟိရဝတ္ထု၌ တပ်မက်နေခြင်းမှာလည်း ဘုရားဖြစ်ရန်
အကျိုးကိုမရနိုင်ချေ။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းတပ်မက်မှုသည် ဆင်တို့၏ ရေချိုးခြင်းနှင့်
တူသည်ဟု ဆိုလိုပါသည်။ ဟတ္ထိသိနာနသဒိသီ ဟတ္ထိသိနာနသဒိသီ ဟု ဝိဂ္ဂဟပြု။
(သိနာန ပုဒ်ကို သက္ကတကျမ်းများ အဆိုအတိုင်း ✓နဟ=(နာ)+ယု ပစ္စည်းဖြင့်
ရုပ်ပြီးပုံကို သဒ္ဒါကျမ်းများ၌ ရှုရာ၏။)

အသီးဖြင့် အလိုရှိကြသူတို့သည်၊ ဟရန္တိ။ (တဒါ- ထိုအရာ၌၊) တဿ
 ရက္ခဿ- ထိုဆေးပင်၏၊ ‘မယံ- ငါ၏၊ သန္တကံ- ဥစ္စာကို၊ ဧတေ- ဤ
 သူတို့သည်၊ ဟရန္တိ၊’ ဣတိ- သို့၊ ဝိတက္ကသမုဒါစာရော- အကြံ၏ဖြစ်ခြင်း
 သည်၊ န ဟောတိ ယထာ- မဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊
 သဗ္ဗလောကဟိတာယ- အလုံးစုံသောလောက၏ အစီးအပွားအလိုငှာ၊
 ဥဿုက္ကံ- ကြောင့်ကြစိုက် အားထုတ်ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇန္တေန- ရောက်သော၊
 မယာ- ငါသည်၊ မဟာဒုက္ခေ- ကြီးမားများပြားသော ဆင်းရဲရှိသော၊
 အကတညုကေ- ကျေးဇူးတရားကို မသိတတ်သော၊ နိစ္စာသုစိမိ- အမြဲ
 မစင်ကြယ် ရွံစဖွယ်ဖြစ်သော၊ ကာယေ- ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို၊ ပရေသံ-
 သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဥပကာရာယ- ကျေးဇူးပြုခြင်းငှာ၊ ဝိနိယုဇ္ဇမာနေ-
 ယှဉ်စပ်အသုံးပြုအပ်ပါသော်လည်း၊ အဏုမတ္တောပိ- အဏုမြူမျှလောက်
 ရှိသည်လည်းဖြစ်သော၊ မိစ္ဆာဝိတက္ကော- မိစ္ဆာဝိတက်ကို၊ န ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗော-
 မဖြစ်စေထိုက်။ မဟာဘူတေသု- မဟာဘုတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧကန္တဘောဒန-
 ဝိကိရဏဝိဒ္ဓံသနဓမ္မေသု- စင်စစ် ပြိုကွဲခြင်း၊ ပြန့်ကွဲခြင်း၊ ပျက်စီးခြင်း
 သဘောရှိကုန်သော၊ ဧတ္ထ အဇ္ဈတ္တိကဗာဟိရေသု- ဤတွင်း၊ ပ ဝတ္ထုတို့၌၊
 ဝိသေသော- ထူးခြားချက်သည်၊ ကော ဝါ- အဘယ်မှာ ရှိပါအံ့နည်း။
 ပန- ထိုသို့မရှိပါဘဲလျက်၊ ဧတံ- ဤဥစ္စာသည်၊ မမ- ငါ၏၊ သန္တကံ-
 ဥစ္စာတည်း၊ ဧသော- ဤသူသည်၊ အဟံ- ငါသည်၊ အသ္မိ- ဖြစ်၏၊
 ဧသော- ဤဟာသည်၊ မေ- ငါ၏၊ အတ္တာ- အသက်လိပ်ပြာကောင်တည်း၊
 ဣတိ- သို့၊ ယဒိဒံ= ယော အယံ အဘိနိဝေသော- အကြင်နှလုံးသွင်းခြင်း
 သည်၊ အတ္ထိ၊ ဧတံ- ဤနှလုံးသွင်းခြင်းသည်၊ ကေဝလံ- စင်စစ်၊
 သမ္မောဟဝိဇ္ဇိတံ- မောဟ၏တင့်တယ်စမွယ်ခြင်းမျှသာတည်း။ တဿ-
 ထို့ကြောင့်၊ ဗာဟိရေသု ဝိယ- ပြင်ပဝတ္ထုတို့၌ကဲ့သို့၊ အဇ္ဈတ္တိကေသုပိ-
 အတွင်းဝတ္ထုတို့၌လည်း၊ ကရစရဏနယနာဒီသု စ- လက်၊ ခြေ၊ မျက်စိ
 စသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ မံသာဒီသု စ- အသားအစရှိသည်တို့၌လည်း
 ကောင်း၊ (ဥပမေယျဘက် အာဓာရသုံးပုဒ်သည် သာဝတ္ထိယံ ဝိဟရတိ

ဇေတဝနေ ကဲ့သို့ အပေါင်း၊ အစိတ်အစာစာရများတည်း။) အနုပေက္ခေန-
 ငဲ့ကွက်ခြင်းမရှိသည်။ ဟုတွာ၊ ‘တံ- ထိုတွင်း၊ ပ ဝတ္ထုကို၊ တဒတ္ထိကာ-
 ထိုဝတ္ထုဖြင့်အလိုရှိသူတို့သည်၊ ဟရန္တု- ဆောင်ယူကြကုန်’၊ ဣတိ၊
 နိဿဋ္ဌစိတ္တေန- စွန့်လွှတ်ပြီးသော စိတ်ရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်ရမည်”။
 ဣတိ- သို့၊ ပဋိသန္ဓိကိစ္ဆာဗ္ဗံ။

(ဋ္ဌ။ ၂၈၅။) စ- ဆက်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခတော- ဆင်ခြင်သော၊
 သမ္မောဓာယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အလိုငှာ၊ ပဟိတတ္တဿ- စေလွှတ်အပ်
 သော စိတ်ရှိသော၊ ကာယဇီဝိတေသု- ကိုယ်၊ အသက်တို့၌၊ နိရပေက္ခဿ-
 ငဲ့ကွက်မှု မရှိသော၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ အပ္ပကသိရေနေဝ-
 ဆင်းရဲငြိုငြင်မှု မရှိဘဲလျက်သာလျှင်၊ ကာယဝစီမနောကမ္မာနိ- ကာယကံ၊
 ဝစီကံ၊ မနောကံတို့သည်၊ သုဝိသုဒ္ဓါနိ- အလွန်အလွန် စင်ကြယ်လာကုန်
 သည်၊ ဟောန္တိ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ သုဝိသုဒ္ဓကာယဝစီ-
 မနောကမ္မန္တော- အလွန်အလွန် စင်ကြယ်သော ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊
 မနောကံရှိသည်၊ ဝိသုဒ္ဓါဇီဝေါ- အထူးသန့်စင်သော အသက်မွေးမှုရှိသည်၊
 ဉာယပဋိပတ္တိယံ- အရိယာမဂ်ဉာဏ်ရကြောင်းအကျင့်၌၊ ဌိတော- တည်
 သည်၊ (ဟုတွာ၊) အပါယုပါယကောသလ္လသမန္နာဂမေန- ပျက်စီးကြောင်း၊
 တိုးပွားကြောင်းတို့၌ လိမ္မာသူ၏ အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်နှင့်ပြည့်စုံသဖြင့်၊
 မတ္တာယ- အတိုင်းအရှည်ထက်၊ ဘိယျောသော- လွန်စွာ၊ ဒေယုဓမ္မပရိစ္စာ-
 ဂေန စ- လှူဖွယ်ဝတ္ထုများကိုစွန့်လှူခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဘယဒါန-
 သဒ္ဓမ္မဒါနေဟိ စ- ဘေးမဲ့အလှူ၊ တရားအလှူတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊
 သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ အနုဂ္ဂဏှိတုံ- ချီးမြှောက်ခြင်းငှာ၊
 သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်သူသည်၊ ဟောတိ။ ဣတိ အယံ- ဤသည်ကား၊
 တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဒါနပါရမီယံ- ၌၊ ပစ္စဝေက္ခဏာနယော-ဆင်ခြင်ပုံနည်း
 တည်း။

သီလပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

ပန- ကား၊ သီလပါရမီယံ- သီလပါရမီ၌၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပစ္စဝေက္ခိ- တဗ္ဗံ- ဆင်ခြင်သင့်၏- ဟိ- ချေ၊ ဣဒံ သီလံ နာမ- ဤသီလမည်သည်၊ ဂင်္ဂေါဒကာဒီဟိ- ဂင်္ဂါမြစ်ရေအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝိသောဓေတုံ- ဆေးကြောသန့်စင်စေခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျဿ- မစွမ်းနိုင်သော၊ ဒေါသမလဿ- ဒေါသတည်းဟူသော အညစ်အကြေးကို၊ ဝိက္ခာလနဇလံ- ဆေးကြောသုတ်သင်ကြောင်းဖြစ်သော ရေစင်ရေကောင်းတည်း။ ဟရိစန္ဒနာဒီဟိ- စန္ဒကူးရွှေအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဝိနေတုံ- ငြိမ်းသတ်ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျဿ- သော၊ ရာဂါဒီပရိဋ္ဌာဟဿ- ရာဂအစရှိသော ပူလောင်ခြင်းကို၊ ဝိနယနံ- ပယ်ဖျောက်ကြောင်းဆေးကောင်းကြီးတည်း။ ဟာရမကုဋကုဏ္ဍလာဒီဟိ- ပုလဲသွယ်၊ မကိုဋ်၊ နားတောင်းအစရှိကုန်သော၊ ပစုရဇနာလင်္ကာရေဟိ- လူအများ၏အဆင်တန်ဆာတို့နှင့်၊ အသာဓာရဏော- မဆက်ဆံသော၊ သာဓူနံ- သူတော်ကောင်းတို့၏၊ အလင်္ကာရဝိသေသော- အဆင်တန်ဆာအထူးတည်း။ သဗ္ဗဒိသာဝါယနတော- အလုံးစုံသော အရပ်မျက်နှာတို့၌ ကြိုင်လှိုင်ခြင်းကြောင့်၊ အကိတ္တိမော- လူတို့ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့် မဟုတ်သော၊ ဝါ- အလိုလိုဖြစ်သော၊ သဗ္ဗကာလာနုရူပေါ စ- အခါခပ်သိမ်းလိမ်းရန် သင့်လျော်သည်လည်း ဖြစ်သော၊ သုရဘိဂန္ဓော- နံ့သာမျိုးတည်း။ ခတ္တိယမဟာသာလာဒီဟိ- အမျိုးမြတ်သောမင်းစသည်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒေဝတာဟိ စ- နတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝန္တနိယာဒိဘာဝါ- ဝဟနတော- ရှိခိုးထိုက်ခြင်းအစရှိသောအကျိုးကို ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့်၊ ပရမော- မြတ်သော၊ ဝသီကရဏမန္တော- ဝသီကရဏမန္တန် (အလိုရှိသည့်အတိုင်းပြုနိုင် စွမ်းသောမန္တန်)မည်၏။ စာတုမဟာရာဇိကာဒိဒေဝလောကာ- ရောဟဏသောပါနပန္တိ- စာတုမဟာရာဇ်အစရှိသောနတ်ပြည်သို့ တက်ရောက်ကြောင်း စောင်းတန်း လှေကား အစဉ်အတန်းတည်း။ ဈာနာဘိညာနံ- ဈာန်အဘိညာဉ်တို့ကို၊ အဓိဂမူပါယော- ရခြင်း၏အကြောင်းတည်း။ နိဗ္ဗာနမဟာနဂရဿ- နိဗ္ဗာန်ဟုခေါ် မြတ်မြို့တော်ကြီးသို့၊ သမ္မာပကမဂ္ဂေါ-

ကောင်းစွာ ရောက်စေတတ်သော လမ်းကြောင်းကြီးတည်း။ သာဝကဗောဓိ-
 ပစ္စေကဗောဓိသမ္မာသမ္မောဓိနံ- သာဝကဗောဓိဉာဏ်၊ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၊
 သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်တို့၏။ ပတိဋ္ဌာနဘူမိ- တည်ရှိရာမြေမြတ်မဟာတည်း။
 ဝါ ပန- ထိုမှတစ်ပါး၊ ယံ ယံ- အကြင်အကြင်အရာကို(ဆုကို)၊ ဣစ္ဆိတံ-
 အလိုရှိအပ် ၏။ ပတ္ထိတံ- တောင့်တအပ်၏။ တဿ တဿ- အလိုရှိသမျှ
 တောင့်တသမျှသော ထိုထိုအရာ(ဆု)၏။ ဝါ- သည်၊ သမိဇ္ဈနူပါယဘာဝ-
 တော- ပြည့်စုံခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ စိန္တာမဏိ-
 ကပ္ပရက္ခာဒိကေ စ- စိန္တာမဏိပတ္တမြားရတနာ၊ ပဒေသာပင်အစရှိသည်
 တို့ကိုလည်း၊ အတိသေတိ- သာလွန်၍ ဖြစ်စေ၏(သာလွန်စေ၏)။

(ဋ္ဌ။ ၂၈၆။) စ- သာဓကကား၊ “ဣဇ္ဈတိ ဘိက္ခဝေ သီလဝတော
 စေတောပဏိမိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ”တိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ ဘဂဝတာ-
 သည်၊ ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဘိက္ခဝေ- ရဟန်းတို့၊ သီလဝတော- သီလ
 ရှိသောသူ၏၊ စေတောပဏိမိ- စိတ်ဖြင့် တောင့်တခြင်း (ဆုတောင်းခြင်း)
 သည်၊ ဣဇ္ဈတိ- ပြည့်စုံ၏၊ (ကဿာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း?)
 ဝိသုဒ္ဓတ္တာ-စင်ကြယ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

“အာကဓေယျ စေ ဘိက္ခဝေ ဘိက္ခု ... သီလေသွေဝဿ
 ပရိပူရကာရီ”တိ အာဒိ- ဤသို့အစရှိသော၊ အပရမ္ပိ- တစ်ပါးလည်း
 ဖြစ်သော၊ (ဧတံ- ဤသာဓကစကားကို၊ ဘဂဝတာ- သည်၊) ဝုတ္တံ- ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ဘိက္ခဝေ၊ ဘိက္ခု-သည်၊ ‘သဗြဟ္မစာရီနံ-
 သီတင်းသုံးဖော်တို့၏၊ ပိယော စ- ချစ်အပ်သူသည်လည်းကောင်း၊
 မနာပေါ စ- မြတ်နိုးအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဂရ စ- အလေးပြုအပ်
 သူသည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝနီယော စ- ချီးမွမ်းအပ်သူသည်လည်း
 ကောင်း၊ အဿံ- ဖြစ်လို၏၊’ ဣတိ- သို့၊ စေ အာကဓေယျ- အကယ်
 ၍ အလိုရှိငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) သီလေသွေဝ- သီလတရားတို့၌
 သာ၊ ပရိပူရကာရီ- ပြည့်စုံစွာ ဖြည့်ကျင့်လေ့ရှိသူသည်၊ အဿံ-
 ဖြစ်ရာ၏။

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ “အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ၊ ကုသလာနိ- အပြစ်ကင်းကုန်သော၊ သီလာနိ- သီလတို့သည်၊ အဝိပ္ပဋိသာရတ္တာနိ ခေါ-နှလုံးမသာယာမှု မရှိခြင်းလျှင် အကျိုးရှိကုန်သည်သာ”၊ ဣတိ စ- ဤ (အင်္ဂုတ္တရပါဠိ ကိမတ္ထိယ)သုတ်၏လည်းကောင်း၊ “ဂဟပတယော- သူကြွယ်တို့၊ သီလဝတော- သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သီလသမ္ပဒါယ- သီလနှင့်ပြည့်စုံခြင်း၌၊ အာနိသံသာ- အကျိုးအာနိသင်တို့သည်၊ ဣမေ ပဉ္စ- ဤငါးပါးတို့တည်း”၊ ဣတိအာဒိသုတ္တာနဉ္စ- ဤသို့အစရှိသော သုတ်တို့၏လည်းကောင်း၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ သီလဿ- ၏၊ ဂုဏာ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ- ဆင်ခြင်သင့်ကုန်၏။ တထာ- ပါး၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ္တာဒိနိ- အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ်အစရှိသည်တို့၏၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ သီလဝိရဟေ- သီလကင်းခြင်း၌(သီလမရှိခြင်း၌)၊ အာဒိနဝါ- အပြစ်တို့ကို (ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ)။

ပီတိသောမနဿနိမိတ္တတော စ- နှစ်သက်ခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အတ္တာနုဝါဒပရာနုဝါဒဒဏ္ဍ- ဒုဂ္ဂတိဘယာဘာဝတော စ- အတ္တာနုဝါဒ(မိမိကိုယ်ကို မိမိစွပ်စွဲသော)ဘေး၊ ပရာနုဝါဒ(သူတစ်ပါးတို့စွပ်စွဲသော)ဘေး၊ ဒဏ္ဍ(အပြစ်ဒဏ်ချမှတ်ခံရသော)ဘေး၊ ဒုဂ္ဂတိ(မကောင်းဘဝရောက်ရသော)ဘေးတို့၏ မရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိညူဟိ- ပညာရှိတို့သည်၊ ပါသံသဘာဝတော စ- ချီးမွမ်းအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝိပ္ပဋိသာရဟေတုတော စ-နှလုံးမသာယာမှု မရှိခြင်း (စိတ်နှလုံးသာယာရွှင်ပျခြင်း)၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သောတ္ထိဋ္ဌာနတော စ- ချမ်းသာခြင်း၏အကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဘိဇနသာပတေယျာ- မိပတေယျာယုရူပဋ္ဌာနဗန္ဓုမိတ္တသမ္ပတ္တိနိ- အမျိုးအနွယ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာ၊ အစိုးရသူ၏အဖြစ်(အစိုးရအကြီးအကဲဖြစ်ခြင်း)، အသက်ရှည်ခြင်း၊ ရုပ်အဆင်းနှင့် ပြည့်စုံခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်ခြင်း၊ ဆွေမျိုး မိတ်ဆွေတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းတို့၏၊ အတိသယနတော စ- အလွန်အကဲဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း

ကောင်း၊ သီလံ- ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗံ- ဆင်ခြင်သင့်၏။ ဟိ- မှန်၊ သီလဝတော- သီလရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်၏သန္တာန်၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သီသမ္ပဒါဟေတု- သီလနှင့်ပြည့်စုံ ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ မဟန္တ- များစွာသော၊ ပီတိသောမနဿံ- နှစ်သက်ခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ (ကထံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ-အဘယ်သို့ဖြစ်သနည်း?) “မယာ- ငါသည်၊ ကုသလံ- သီလကုသိုလ်ကို၊ ကတံ ဝတ- ပြုအပ်လေပြီတကား၊ ကလျာဏံ- သီလကောင်းမှုကို၊ ကတံ ဝတ။ ဘိရုတ္တာဏံ- ကြောက်မက်ဖွယ် ဘေးရန်မှ စောင့်ရှောက်တတ်သော သီလကုသိုလ်ကို၊ ကတံ ဝတ- ကား၊ (ဣတိ- သို့၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ)။

တထာ- ပါး၊ သီလဝတော- သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ အတ္တာ မိမိကိုယ်တိုင်က၊ (အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို) န ဥပဝဒတိ- မစွပ်စွဲ၊ ပရေ- တစ်ပါးကုန်သော၊ ဝိညု- ပညာရှိတို့သည်၊ (အတ္တာနံ- ကို)၊ န ဥပဝဒန္တိ- မစွပ်စွဲကြကုန်။ ဒဏ္ဍဒုဂ္ဂတိဘယာနံ- ဒဏ္ဍဘေး၊ ဒုဂ္ဂတိဘေးတို့၏၊ သမ္ဘဝေါ ဧဝ- ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်၊ နတ္ထိ။ “သီလဝါ- သီလရှိသော၊ ပုရိသပုဂ္ဂလော- ယောက်ျားသည်၊ ကလျာဏဓမ္မော- ကောင်းသောသဘောရှိ၏”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝိညုနံ- ပညာရှိတို့၏၊ ပါသံသော- ချီးမွမ်းခြင်းသည်၊ ဟောတိ။ တထာ- ပါး၊ သီလဝတော- သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်အား၊ “မယာ- ငါသည်၊ ပါပံ- မကောင်းမှုကို၊ ကတံ ဝတ- ပြုအပ်ပေပြီတကား၊ လုဒ္ဒကံ- ရန်ရင်းကြမ်းတမ်းသောအမှုကို၊ ကတံ ဝတ- ကား၊ ကိဗ္ဗိသံ- မစင်ကြယ်သော အကုသိုလ်အမှုကို၊ ကတံ ဝတ- ကား”၊ ဣတိ- သို့၊ ဒုဿီလဿ- သီလမရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ယွာယံ= ယော အယံ ဝိပုဋ္ဌိသာရော- အကြင်နှလုံးမသာယာခြင်းသည်၊ န ဟောတိ။ စ- ဆက်၊ ဧတံ သီလံ နာမ- ဤသီလမည်သည်ကား၊ အပ္ပမာဒါဓိဋ္ဌာနတော စ- မမေ့လျော့ခြင်း၏ တည်ရာ အကြောင်းရင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဘောဂဗျသနာဒိပရိဟာရ- မုခေန- စီးပွားပျက်ခြင်းအစရှိသည်ကို ဖယ်ရှားခြင်းကို အဦးမူသဖြင့်၊ မဟတော- များစွာသော၊ အတ္ထဿ- အကျိုးကို၊ သာဓနတော စ- ပြီးစေ

ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မင်္ဂလာဘာဝတော စ - မင်္ဂလာ(အကုသိုလ်ကို ပယ်ဖြတ်တတ်သည်)၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရမံ - မြတ်သော၊ သောတ္ထိဋ္ဌာနံ - ချမ်းသာကြောင်းတည်း။ နိဟီနဇေစ္စာ - ယုတ်ညံ့သောအမျိုး ဇာတ်ရှိသူသည်။ (သမာဇော)ပိ - ဖြစ်ပါသော်လည်း၊ သီလဝါ - သီလရှိသူကို၊ (ပူဇနီယော ဌံ စပ်) ဝါ - သည်၊ (ဟောတိ ဌံ စပ်) ခတ္တိယမဟာသာလာဒီနံ - ခတ္တိယမဟာသာလ (အထက်တန်းစားမင်း) အစရှိသည်တို့၏၊ ဝါ - တို့သည်၊ ပူဇနီယော - ပူဇော်အပ်သည်၊ ဟောတိ။ ဣတိ - သို့၊ သီလသမ္ပဒါ - သီလနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ ကုလသမ္ပတ္တိ - အမျိုးဇာတ်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို၊ အတိသေတိ - သာလွန်၍ ဖြစ်စေ၏(သာလွန်၍ တင့်တယ်စေ၏)။ “မဟာရာဇ - မင်းမြတ်၊ တံ - ထိုစကားကို၊ ကိ - အဘယ်သို့၊ မညသိ - မှတ်ထင်သနည်း?၊ ဣဓ - ဤလောက၌၊ တေ - သင်မင်းကြီး၏၊ ဒါသော - ကျွန်သည်၊ ကမ္မကရော - အလုပ်သမားသည်၊ အဿ - ရှိရာ၏”။ ဣတိ အာဒိဝစနဉ္စ - ဤသို့အစရှိသော စကားသည်လည်း၊ ဧတ္ထ - ဤသီလ၏ ကုလသမ္ပတ္တိကို ဖြစ်စေရာ၌၊ သာဓကံ - ပြီးစေတတ်သော သာဓကစကား တည်း။ စောရာဒိဟိ - သူခိုးအစရှိသည်တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏတော စ - မဆက်ဆံ(မပတ်သက်)ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရလောကာနုဂမနတော စ - တမလွန်လောကသို့ အစဉ်လိုက်တတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဟပ္ပလဘာဝတော စ - အကျိုးကြီးသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမထာဒိဂုဏာဓိဋ္ဌာနတော စ - သမထအစရှိသောကျေးဇူးဂုဏ်တို့၏တည်ရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သီလံ - သီလသည်၊ ဗာဟိရဓနံ - ပြင်ပစီးပွား ဥစ္စာကို၊ အတိသေတိ - သာလွန်၍ဖြစ်စေ၏၊ ပရမဿ - မြတ်သော၊ စိတ္တိဿရိယဿ - စိတ်ကိုအစိုးရခြင်း၏၊ အဓိဋ္ဌာနဘာဝတော - စွဲစွဲမြဲမြဲ တည်ရှိရာ၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလံ - သည်၊ ခတ္တိယာဒီနံ - မင်းအစရှိသည် တို့၏၊ ဣဿရိယံ - အစိုးရသူ၏အဖြစ်ကို၊ အတိသေတိ - သာလွန်၍ ဖြစ်စေ ၏။ ဟိ - မှန်၏၊ တံတံသတ္တနိကာယေသု - ထိုထိုသတ္တနိကာယ(သတ္တဝါ အပေါင်းအစု)တို့၌၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ ဣဿရိယံ - အစိုးရသူ၏

အဖြစ်သည်။ သီလနိမိတ္တံ- သီလလျှင်အကြောင်းရှိ၏။ (ဒုဿီလဿ- သီလ
မရှိသောသူ၏။) ဝဿသတဒီဃပ္ပမာဏတော- အနှစ်တစ်ရာရှည်သော
ပမာဏရှိသော၊ ဇီဝိတတော- အသက်ရှင်ရခြင်းထက်၊ ဇကာဟမ္ပိ- တစ်ရက်
မျှလည်း၊ သီလဝတော- သီလရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ ဇီဝိတဿ- အသက်ရှင်ရ
ခြင်း၏၊ ဝိသိဋ္ဌတာဝစနတော- ထူးမြတ်သည်၏အဖြစ်ကို ဟောတော်မူခြင်း
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေ- အသက်သည်၊ သတိ စ- ရှိနေသော်လည်း
သိက္ခာနိက္ခိပနဿ- သီလအကျင့်ကိုချထားခြင်း၊ စွန့်ပယ်ထားခြင်း၏၊
မရဏတာဝစနတော- သေသည်နှင့်တူသည်၏အဖြစ်ကို ဟောတော်မူထား
သောကြောင့်လည်းကောင်း၊ သီလံ- သည်၊ ဇီဝိတတော- အသက်ထက်
လည်း၊ (အသက်ရှင်နေရခြင်းထက်လည်း)၊ ဝိသိဋ္ဌတရံ- သာလွန်ထူးမြတ်၏။
ဝေရီနမ္ပိ- ရန်သူတို့၏သော်မှလည်း၊ မနုညဘာဝါဝဟနတော- နှစ်သက်သည်
၏အဖြစ်ကို ဆောင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဇရာရောဂဝိပ္ပတ္တိဟိ- အိုနာ
တည်းဟူသော ပျက်စီးမှုတို့သည်၊ အနဘိဘဝနီယတော စ- မလွှမ်းမိုးအပ်
မလွှမ်းမိုးနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သီလံ- သည်၊ ရူပသမ္ပတ္တိ- ရုပ်
အဆင်းနှင့်ပြည့်စုံခြင်းကို၊ အတိသေတိ။ ပါသာဒဟမ္ပိယာဒိဋ္ဌာနဝိသေသေ
စ- စုလစ်မွန်းချွန် အထွတ်ပါသောပြာသာဒ် အထွတ်မပါသော တိုက်ကတုံး
အစရှိသော နေရာအထူးတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ရာဇယုဝရာဇသေနာပတိ-
အာဒိဋ္ဌာနဝိသေသေ စ- မင်းအို၊ မင်းပျို၊ စစ်သူကြီး အစရှိသော ရာထူးတို့ကို
လည်းကောင်း၊ သီလံ- သည်၊ အတိသေတိ။ (ကသ္မာ- အာယံကြောင့်
နည်း? သုခဝိသေသာဓိဋ္ဌာနဘာဝတော- ချမ်းသာအထူး၏တည်ရာဖြစ်ခြင်း
ကြောင့်တည်း။ သဘာဝသိနိဒ္ဓေ- ပင်ကိုသဘောအားဖြင့် ပြေပြစ်နူးညံ့ကြ
သော၊ သန္တိကာဝစရေပိ- အနီး၌ကျက်စားနေထိုင်ကြသည်လည်းဖြစ်ကုန်
သော၊ ဗန္ဓုဇနေ စ- ဆွေမျိုးလူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ မိတ္တဇနေ စ- မိတ်ဆွေ
လူတို့ကိုလည်းကောင်း၊ (သီလံ- သည်) အတိသေတိ။ (ကသ္မာ- နည်း?)
ဧကန္တဟိတသမ္မာဒနတော- စင်စစ် အစီးအပွားနှင့် ပြည့်စုံစေခြင်းကြောင့်
လည်းကောင်း၊ ပရလောကာနုဂမနတော စ- တမလွန်လောကသို့ ထက်

ကြပ်မက္ခာ လိုက်ပါတတ်သောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ စ- ဆက်၊
ဇေတ္တ- ဤနေရာ၌၊ “န တံ မာတာပိတာ ကယိရာ” တိ အာဒိဝစနံ- န
တံ မာတာပိတာ ကယိရာ= ထိုဆွေမျိုးမိတ်သင်္ဂဟတို့ထက် သာလွန်သော
အကျိုးကို မိဘတို့က ပြုကြသည်မဟုတ်” ဤသို့အစရှိသော စကားရပ်
သည်၊ သာဓကံ- အကိုးအထားသက်သေသာဓကတည်း။ တထာ- ထိုမှ
တစ်ပါး၊ ဟတ္ထိအဿရထပတ္တိဗလကာယေဟိ- ဆင်တပ်၊ မြင်းတပ်၊ ရထား
တပ်၊ ခြေလျင်တပ် စစ်သည်ဗိုလ်ပါအပေါင်းတို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ မန္တာဂဒ-
သောတ္တာနပ္ပယောဂေဟိ စ- မန္တန်၊ ဆေးဝါးဟူသော ချမ်းသာကို ဖြစ်စေ
တတ်သောအရာတို့နှင့် ယှဉ်စပ်ခြင်း (ကုထုံးဖြင့်)လည်းကောင်း၊ ဒုရာရက္ခံ-
စောင့်ရှောက်နိုင်ခဲ့သော၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ အာရက္ခာဘာဝေန- မစောင့်
ရှောက်နိုင်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သီလမေဝ- သီလသည်သာလျှင်၊
ဝိသိဋ္ဌတရံ- သာလွန်ထူးမြတ်သော အစောင့်အရှောက်တည်း။ (စစ်တပ်၊
ဆေးဝါး၊ မန္တရားတို့ဖြင့် မစောင့်ရှောက်နိုင်သော မိမိကိုယ်ကို သီလ၊ က
စောင့်ရှောက်နိုင်သည် ဟူလို)။ (ကသ္မာ- နည်း?၊ သီလဿ- ၏၊
အတ္တာဓိနတော- မိမိနှင့်ဆက်စပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အပရာဓိနတော-
သူတစ်ပါးနှင့် မဆက်စပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မဟာဝိသယတော
စ- ကျယ်သောအရာရှိသောကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ တေနဝ-
ထိုကြောင့်သာလျှင်၊ “ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခတိ ဓမ္မစာရိ” န္တိအာဒိ- ဤသို့အစရှိ
သော စကားရပ်ကို၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။ (ဓမ္မော- တရားသည်၊ ဓမ္မစာရိ-
တရားကို ကျင့်သောသူကို၊ ဟဝေ- စင်စစ်၊ ရက္ခတိ- စောင့်ရှောက်၏။)
ဇဝံ- ဤသို့၊ သီလံ- သည်၊ အနေကုဏသမန္နာဂတံ- များစွာသော
ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံ၏။ ဣတိ- သို့၊ ပစ္စဝေက္ခန္တဿ- ဆင်ခြင်သော
ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အပရိပုဏ္ဏာ စေဝ- မပြည့်စုံသေးသည်လည်းဖြစ်သော၊
သီလသမ္ပဒါ- သီလသည်၊ ဝါ- သီလသမ္ပဒါသည်၊ ပါရိပူရိ- ပြည့်စုံခြင်းသို့၊
ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏၊ အပရိသုဒ္ဓါ စ- မစင်ကြယ်သေးသည်လည်းဖြစ်သော၊
(သီလသမ္ပဒါ- သည်၊) ပါရိသုဒ္ဓိ- စင်ကြယ်ခြင်းသို့၊ (ဂစ္ဆတိ)။

(ဋ္ဌ။ ၂၈၇။) ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းဟု ဝန်ခံသူ၏ သန္တာန်၌၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်စွာသောနေ့ည၌ပတ်လုံး၊ ပရိစယေန- အလေ့ အကျင့်ကြောင့်၊ သီလပဋိပက္ခာ- သီလ၏ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေါသာဒယော- ဒေါသအစရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ အန္တရန္တရာ- အကြားအကြား၌၊ သစေ ဥပ္ပဇ္ဇေယျံ- အကယ်၍ ဖြစ်ပေါ်လာကုန်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်၊) တေန ဗောဓိသတ္တပဋိညေန- ထိုဘုရားအလောင်းဟု ဝန်ခံသောသူသည်၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခိတဗ္ဗံ- ဆင်ခြင်သင့်၏။ (ကိ ပဋိသန္ဓိက္ခိတဗ္ဗံ- အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်သင့်သနည်း?) တယာ- သင်သည်၊ သမ္မောဓာယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အကျိုးငှာ၊ ပဏိဓာနံ- ဆုပန်မှုကို၊ ကတံ နန- ပြုအပ်သည်မဟုတ်လော၊ စ- ဆက်၊ သီလဝိကလေန- သီလချို့တဲ့(ချို့ယွင်း)သူသည်၊ လောကီယာ- လောကီဖြစ်ကုန်သော၊ သမ္မတ္တိယောပိ- ပြည့်စုံမှုတို့သို့လည်း၊ ပါပုဏိတံ- ရောက်ခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ လောကုတ္တရာ- လောကုတ္တရာဖြစ်ကုန်သော၊ (သမ္မတ္တိယော- တို့သို့၊ ပါပုဏိတံ- ငှာ၊) ပဂေဝ- အဘယ်မှာလျှင် ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါတော့အံ့နည်း။ ပန- ဆက်၊ သဗ္ဗသမ္မတ္တိနံ- အလုံးစုံသောသမ္မတ္တိတို့တွင်၊ ဝါ- တို့ထက်၊ အဂ္ဂဘူတာယ- အမြတ်ဆုံးဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ သမ္မာ- သမ္မောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏၊ အဓိဋ္ဌာနဘူတေန- တည်ရာ အခြေခံဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ သီလေန- သီလသည်၊ ပရမုက္ခံသဂတေန- အလွန်မြတ်သောသီလသည်(မြင့်မြတ် အထွတ်အထိပ်သို့ရောက်သော သီလသည်)၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်သင့်၏၊ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ “ကိကီဝ အဏ္ဏ”န္တိအာဒိနာ- အစရှိသော၊ ဝုတ္တနယေန- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ သီလံ- ကို၊ ရက္ခန္တေန- စောင့်ရှောက်သော၊ တယာ- သင်သည်၊ သုဋ္ဌတရံ- အထူးသဖြင့် ကောင်းမွန်စွာ၊ ပေသလေန- သီလကို ချစ်မြတ်နိုးသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်သင့်၏။

အပိစ- တစ်နည်းကား၊ တယာ- သင်သည်၊ ဓမ္မဒေသနာယ- တရားဟောခြင်းဖြင့်၊ ယာနတ္တယေ- အနိစ္စသော ယာဉ်သုံးပါးအပေါင်း၌၊

သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့ကို၊ အဝတာရဏပရိပါစနာနိ- သက်ဝင်စေခြင်း၊
 ဣန္ဒြေရင့်ကျက်စေခြင်းတို့ကို၊ ကာတဗ္ဗာနိ- ပြုထိုက်ကုန်၏။ စ- ဆက်၊
 သီလဝိကလဿ- သီလချို့တဲ့(ချို့ယွင်း)သူ၏၊ ဝစနံ- စကားသည်၊ ဝါ-
 ကို၊ န ပစ္စေတဗ္ဗံ- မယုံကြည်သင့်သည်၊ ဟောတိ။ အသပ္ပါယာဟာရ-
 ဝိစာရဿ- မသင့်လျော်သောအစာအာဟာရကို စီမံပေးသော၊ ဝေဇ္ဇဿ-
 ဆေးဆရာ၏၊ တိကိစ္ဆနံ- ဆေးကုခြင်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ န ပစ္စေတဗ္ဗံ-
 သည်၊ ဟောတိ ဝိယ- ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ အဟံ-
 ငါသည်၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ သဒ္ဓေယျော- ယုံကြည်ထိုက်သူသည်၊
 ဟုတ္တာ၊ သတ္တာနံ- တို့ကို၊ အဝတာရဏပရိပါစနာနိ- သက်ဝင်စေခြင်း၊
 ဣန္ဒြေရင့်ကျက်စေခြင်းတို့ကို၊ ကရေယျ- ပြုရာပါအံ့နည်း၊ ဣတိ- သို့၊
 သဘာဝပရိသုဒ္ဓသီလေန- ပင်ကိုသဘောအားဖြင့် အလွန်စင်ကြယ်သော
 သီလရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်သင့်၏။ ဈာနာဒိဂုဏဝိသေသယောဂေန-
 ဈာန်အစရှိသော ဂုဏ်ထူးဝိသေသနှင့်ယှဉ်စပ်ခြင်းဖြင့်၊ မေ- ငါ၏၊ သတ္တာနံ-
 သတ္တဝါတို့အတွက်၊ ဥပကာရကရဏသမတ္တတာ စ- ကျေးဇူးကို ပြုခြင်းငှာ
 စွမ်းနိုင်သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ပညာပါရမီအာဒိပရိပူရဏဉ္စ-
 ပညာပါရမီအစရှိသည်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ကိဉ္စ-
 အဘယ်သို့လျှင်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်ပါမည်နည်း၊) ဈာနာဒယော- ဈာန်အစရှိ
 ကုန်သော၊ ဂုဏာ စ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်လည်း၊ သီလပါရိသုဒ္ဓိ-
 သီလ၏စင်ကြယ်ခြင်းကို၊ ဝိနာ- ကြဉ်၍၊ န သမ္ဘဝန္တိ- မဖြစ်နိုင်ကုန်၊
 ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ သီလံ- သီလကို၊
 ပရိသောဓေတဗ္ဗံ- သုတ်သင်ထိုက်၏။

နေက္ခမ္မပါရမီအကြောင်းဆင်ခြင်ပုံ

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ “သမ္မာဓော ဗုဒ္ဓါဝိသော ရဇောပထော=
 အိမ်ရာတည်ထောင်လှူဘောင်၌ နေခြင်းသည် ကျဉ်းမြောင်း၏၊ ကိလေသာ
 မြူထရာလမ်းကြောင်းဖြစ်၏”၊ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊

ဃရာဝါသေ- အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်တွင်နေခြင်း၌လည်းကောင်း၊
 “အဋ္ဌိကင်္ဂလူပမာ ကာမာ= ကာမဂုဏ်တရားတို့သည် အရိုးစုနှင့်တူကုန်
 ၏”။ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ “မာတာပိ
 ပုတ္တေန ဝိဝဒတိ- အမိသော်လည်း သားနှင့် ငြင်းခုံရ၏”။ ဣတိ အာဒိနာ-
 ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကာမေသု စ- ကာမဂုဏ်တရားတို့၌
 လည်းကောင်း၊ “သေယျထာပိ ပုရိသော ဣဏံ အာဒါယ ကမ္မန္တေ
 ပယောဇေယျ= ဥပမာအားဖြင့်သော်ကား ယောက်ျားသည် ကြွေးယူ၍
 လုပ်ငန်းတို့ကို ယှဉ်စပ်ပြုလုပ်ရာ၏”။ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊
 ကာမတ္ထန္တာဒီသု - ကာမတ္ထန္တအစရှိသည်တို့၌လည်းကောင်း၊ အာဒိနာ-
 ဒဿနပုဗ္ဗင်္ဂမာ- အပြစ်ကို ရှုမြင်ခြင်းလျှင် ရှေ့သွားရှိသော၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ-
 ဆင်ခြင်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဂုတ္တဝိပရိယာယေန- ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ
 အပြန်အားဖြင့်၊ “အပ္ပောကာသော ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရဟန်းအဖြစ်သည် ဟာလာ
 ဟင်းလင်း လွင်တီးခေါင်ပမာ ကျယ်ပြန့်လှပေ၏”။ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့
 အစရှိသည်ဖြင့်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဒီသု- ရဟန်း၏အဖြစ်အစရှိသည်တို့၌၊ အာနိသံသ-
 ပဋိသင်္ခါဝသေန- အကျိုးအာနိသင်ကို ဆင်ခြင်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 နေက္ခမ္မပါရမိယံ- နေက္ခမ္မ ပါရမီ၌၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ- ဆင်ခြင်ခြင်းကိုလည်း
 ကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိ ထိုက်၏။ အယံ- ဤဆိုအပ်ပြီးသည်ကား၊
 ဧတ္ထ- ဤအဋ္ဌကထာ၌၊ သင်္ခေပေါ- အကျဉ်းတည်း။ ဝိတ္တာရော ပန-
 အကျယ်ကိုကား၊ ဒုက္ခက္ခန္ဓ-အာသိဝိသောပမသုတ္တာဒိဝသေန- ဒုက္ခက္ခန္ဓ
 သုတ် အာသိဝိသောပမသုတ် အစရှိသည်တို့၏အစွမ်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
 သိထိုက်၏။

ပညာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၂၈၈။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ “ပညာယ- ပညာနှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊
 ဒါနာဒယော- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ န ဝိသုဇ္ဈန္တိ-
 မစင်ကြယ်ကုန်၊ ယထာသကံ- မိမိမိမိတို့၏ ဥစ္စာအားလျော်စွာ၊

ဗျာပါရသမတ္တာ စ- အားထုတ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ကုန်သည်လည်း၊ န ဟောန္တိ- မဖြစ်ကုန်။ ဣတိ- သို့၊ ပညာဂုဏာ- ပညာ၏ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ မနသိကာတဗ္ဗာ- နှလုံးသွင်းထိုက်ကုန်၏။ ဟိ- ချဲ့၊ ဇီဝိတေန- အသက်နှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ သရီရယန္တိ- ခန္ဓာကိုယ်ယန္တရားသည်၊ န သောဘတိ ယထာ- မတင့်တယ်သကဲ့သို့၊ တထာ- တူ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ကိရိယာသု- ပြုလုပ်အပ်သော အမှုကိစ္စတို့၌၊ ပဋိပတ္တိသမတ္ထံ- ကျင့်ဆောင် ပြုလုပ်ခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်သည်၊ န ဟောတိ စ- ဖြစ်လည်းမဖြစ်၊ စ- ဆက်၊ စက္ခာဒီနိ- စက္ခုအစရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ- ဣန္ဒြေတို့သည်၊ ဝိညာဏေန- စိတ်ဝိညာဉ်နှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ ယထာသကံ- မိမိ မိမိတို့၏ ဥစ္စာအားလျော်စွာ၊ ဝိသယေသု- အာရုံတို့၌၊ ကိစ္စံ- မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း အစရှိသော အလုပ်ကိစ္စကို၊ ကာတံ- ပြုခြင်းငှာ၊ နပ္ပဟောန္တိ ယထာ- မစွမ်းနိုင်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ သဒ္ဓါဒီနိ- သဒ္ဓါအစရှိကုန်သော၊ ဣန္ဒြိယာနိ- ဣန္ဒြေတို့သည်၊ ပညာယ- ပညာနှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ သကိစ္စပဋိပတ္တိယံ- မိမိ၏အလုပ်ကိစ္စကို ကျင့်ဆောင်ခြင်း၌၊ အသမတ္တာနိ- မစွမ်းဆောင်နိုင်ကြကုန်၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ ပဋိစ္စာဂါဒိပဋိပတ္တိယံ- စွန့်ကြဲ ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း ဒါနအစရှိသောအကျင့်၌၊ ပညာ- ပညာသည်၊ ပဓာနကာရဏံ- ပဓာနအချုပ်အချာအကြောင်းတည်း။ ဟိ- မှန်၊ မဟာဗောဓိသတ္တာ- ဘုရားအလောင်းတော်မြတ်တို့သည်၊ ဥမ္ဘိလိတပညာ- စက္ခုကာ- ဖွင့်ထားအပ်သော ပညာမျက်စိရှိကြကုန်သည်၊ (ဟုတွာ- ၍)၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂီနိပိ- အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကိုသော်မှလည်း၊ ဒတွာ- ပေးလှူ၍၊ အနတ္တုက္ကံသကာ စ- မိမိကိုယ်ကို မမြှောက်ပင့်သူတို့သည်လည်း ကောင်း၊ အပရဝမ္ဘကာ စ- သူတစ်ပါးကို မရှုတ်ချ(မနှိမ့်ချ)သူတို့သည်လည်း ကောင်း၊ ဟောန္တိ။ ဘောသဇ္ဇရက္ခာ ဝိယ- ဆေးသစ်ပင်ကြီးတို့ကဲ့သို့၊ (ရှေ့ဒါန ပါရမီ ဆင်ခြင်ခန်း ၄-၂၈၅ ၌ ရှုရာ၏။) ဝိကပ္ပရဟိတာ- ထိုထိုဤဤ ကြံစည် ခြင်းမှကင်းကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ကာလတ္တယေပိ- ကာလသုံးပါး အပေါင်း၌လည်း၊ သောမနဿဇာတာ- ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာဖြစ်တော်မူကြ

ကုန်၏။ ဟိ - ဆက်ဦးအံ့။ ပညာဝသေန - ပညာ၏အစွမ်းဖြင့် ၊
ဥပါယကောသလ္လယောဂတော - ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်နှင့်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊
ပရိစ္စာဂေါ - စွန့်လှူခြင်းသည်၊ ပရဟိတပ္ပဝတ္တိယာ - သူတစ်ပါးတို့၏ အကျိုး
စီးပွားကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်(ဖြစ်စေမှ)၊ ဒါနပါရမိဘာဝံ - ဒါနပါရမိ၏အဖြစ်သို့၊
ဥပေတိ - ကပ်ရောက်၏။ ဟိ - မှန်၊ အတ္တတ္ထံ - မိမိအကျိုးငှာ၊ ဒါနံ - ပေး
လှူအပ်သော ဒါနသည်၊ ဝုဗ္ဗိသဒိသံ - အတိုးအပွား ချထားခြင်းနှင့်တူသည်၊
ဟောတိ။

တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ပညာယ - ပညာ၏၊ အဘာဝေန - မရှိခြင်း
ဖြင့်၊ တဏှာဒိသံကိလေသာဝိယောဂတော - တဏှာအစရှိသော သံကိလေသ
တရားတို့နှင့် ကင်းကွာမှုမရှိခြင်းကြောင့်၊ သီလဿ - သီလ၏၊ ဝိသုဒ္ဓိ
ဧဝ - စင်ကြယ်ခြင်းမျှပင်၊ န သမ္ဘဝတိ - မဖြစ်နိုင်။ သဗ္ဗညုဂုဏာဓိဋ္ဌာန -
ဘာဝေါ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကျေးဇူးဂုဏ်၏ တည်ရာအကြောင်း၏ အဖြစ်
သည်၊ ကုတော (သမ္ဘဝတိ) - အဘယ်မှာလျှင် ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း၊ (န
သမ္ဘဝတိ ဧဝ - မဖြစ်နိုင်သည်သာ။) စ - ဆက်၊ ပညဝါ ဧဝ - ပညာရှိသူသာ
လျှင်၊ ဃရာဝါသေ စ - အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌လည်းကောင်း၊
ကာမဂုဏေသု စ - ကာမဂုဏ်တရားတို့၌လည်းကောင်း၊ သံသာရေ စ -
သံသရာ၌လည်းကောင်း၊ အာဒိနဝံ - အပြစ်ကို၊ သုဋ္ဌု - ကောင်းစွာ၊
သလ္လက္ခေန္တော - မှတ်သားလျက်လည်းကောင်း၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စ - ရသေ့ရဟန်း၏
အဖြစ်၌လည်းကောင်း၊ ဈာနသမာပတ္တိယံ စ - ဈာန်သမာပတ်၌လည်း
ကောင်း၊ နိဗ္ဗာနေ စ - နိဗ္ဗာန်၌လည်းကောင်း၊ အာနိသံသံ - အကျိုးကို၊
သုဋ္ဌု - ၊ သလ္လက္ခေန္တော - လည်းကောင်း၊ (ဃရာဝါသနှင့် ပဗ္ဗဇ္ဇာ၊ ကာမဂုဏ
နှင့် ဈာနသမာပတ္တိ၊ သံသာရနှင့် နိဗ္ဗာနတို့ အစဉ်အတိုင်း အာဒိနဝံနှင့်
အာနိသံသ တွဲစပ်ယူ။) ပဗ္ဗဇိတ္တာ - ရသေ့ရဟန်းပြု၍၊ ဈာနသမာပတ္တိယော -
ဈာန် သမာပတ်တို့ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတွာ - ဖြစ်စေ၍၊ နိဗ္ဗာနာဘိမုခေါ - နိဗ္ဗာန်သို့
ရှေးရှုသည်ဖြစ်၍၊ ပရေ စ - သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း၊ တတ္ထ - ထိုရသေ့ရဟန်း
အဖြစ်၊ ဈာနသမာပတ်၊ နိဗ္ဗာန်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ - တည်စေ၏။ စ - ဆက်၊

ဝီရိယံ - ဝီရိယသည်။ ပညာဝီရဟိတံ - ပညာကင်းသည်ရှိသော်။ တစ်နည်း - ပညာဝီရဟိတံ - ပညာမှကင်းသော၊ ဝီရိယံ - သည်။ ယထိစ္ဆိတံ - အကြင် အကြင် အလိုရှိအပ်သော၊ အတ္ထံ - အကျိုးကို၊ န သာဓေတိ - မပြီးစီးစေနိုင်၊ (ကသ္မာ - အာယုကြောင့်နည်း?) ဒုရာရမ္ဘဘာဝတော - မကောင်းသဖြင့် (နည်းစနစ် မှားယွင်းစွာ)အားထုတ်အပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။ ဟိ - မှန်၊ ဒုရာရမ္ဘတော - မကောင်းသဖြင့်(မမှန်မကန်) အားထုတ်ခြင်းထက်၊ အနာရမ္ဘော - အားမထုတ်ခြင်းကပင်၊ ဝရမေဝ - မြတ်သည်သာတည်း။ ။ ပညာသဟိတေန - ပညာနှင့်တကွဖြစ်သော၊ ဝီရိယေန ပန - ဝီရိယဖြင့်ကား၊ ကိစ္ဆိ - တစ်စုံတစ်ခုသောအကျိုးကို၊ န ဒုရဓိဂမံ - ရခဲသည်မဟုတ်။ (ကသ္မာ - နည်း?) ဥပါယပဋိပတ္တိတော - နည်းလမ်းတကျ ကျင့်ဆောင် (ပြုလုပ်)ခြင်း ကြောင့်တည်း။ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ပညဝါ ဧဝ - ပညာရှိသူသည်သာ လျှင်၊ ပရာပကာရာဒိနံ - သူတစ်ပါးတို့၏ ပြစ်မှားခြင်းအစရှိသည်တို့ကို၊ အဓိဝါသကဇာတိကော - သည်းခံနိုင်သော သဘောရှိသည်၊ ဟောတိ။ ဒုပ္ပညော - ပညာမရှိသောသူသည်၊ ပရာပကာရာဒိနံ - တို့ကို၊ အဓိဝါသက - ဇာတိကော - သည်၊ န ဟောတိ။ စ - ဆက်၊ ပညာဝီရဟိတဿ - ပညာ ကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်အတွက်၊ ပရေဟိ - သူတစ်ပါးတို့သည်၊ ဥပနီတာ - အနီးသို့ ဆောင်ယူလာအပ်ကုန်သော၊ အပကာရာ - ပြစ်မှားခြင်းတို့သည်၊ ခန္တိယာ - သည်းခံခြင်း၏၊ ပဋိပက္ခမေဝ - ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော ဒေါသ အစရှိသော အကုသိုလ်ကိုသာ၊ အနုဗြူဟေန္တိ - တိုးပွားစေကုန်၏။ ပညဝတော ပန - ပညာရှိသူ၏အတွက်ကား၊ တေ - ထိုပြစ်မှားခြင်းတို့သည်၊ ခန္တိသမ္ပတ္တိယာ - ခန္တိတရားနှင့် ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ပရိဗြူဟနဝသေန - တိုးပွား စေသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ အဿာ - ထိုခန္တိ၏၊ ထိရဘာဝါယ - ကြံ့ခိုင်သည်၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏။ ပညဝါ ဧဝ - ပညာရှိသူသည်သာ လျှင်၊ တိဏိပိ - (ဝိရတိ၊ ဝစီ၊ ဉာဏအားဖြင့်) သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ သစ္စာနိ စ - သစ္စာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နေသံ - ထိုသစ္စာသုံးပါးတို့၏၊ ကာရဏာနိ စ - အကြောင်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပဋိပက္ခေ စ - (ထိုသစ္စာ

သုံးပါးတို့၏) ဆန့်ကျင်ဘက်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယထာဘူတံ- ဟုတ်တိုင်း မှန်စွာ၊ ဇာနိတွာ- သိရှိ၍၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့အား၊ အဝိသံဝါဒကော- မချွတ်ယွင်းစေသူ(သစ္စာရှိသူ)သည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်နိုင်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၈၉။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ပညာဗလေန- ပညာစွမ်းအားဖြင့်၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ဥပတ္တမ္ပေတွာ- ထောက်ပံ့၍၊ ဓိတိသမ္ပဒါယ- သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗပါရမီသု- အလုံးစုံသောပါရမီတို့၌၊ အစလ- သမာဒါနာဓိဋ္ဌာနော- မတုန်မလှုပ် ဆောက်တည်ခြင်း၌ စွဲမြဲစွာ ရပ်တည်နိုင် သူသည်၊ ဟောတိ။ စ- ဆက်၊ ပညဝါ ဧဝ- ပညာရှိသူသည်သာလျှင် ပိယမဇ္ဈတ္တဝေရိဝိဘာဂံ- ချစ်ခင်သူ၊ ချစ်မုန်းမဆွယ် အလယ်အလတ်ဖြစ်သူ၊ ရန်သူ(မုန်းသူ)ဟု ခွဲခြား ဝေဖန်ခြင်းကို၊ အကတွာ- မပြုမူ၍၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတူပသံဟာရကုသလော- အစီးအပွားကို ဆောင်ရွက်ခြင်း၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သည်၊ ဟောတိ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ပညာဝသေန- ပညာ၏အစွမ်းဖြင့်၊ လာဘာလာဘာဒိလောကဓမ္မသန္နိပါတေ- လာဘ်ရခြင်း၊ မရခြင်း အစရှိသော လောကဓံတရားနှင့် ပေါင်းဆုံ တွေ့ကြုံ ရာ၌၊ နိဗ္ဗိကာရတာယ- ဖောက်ပြန်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မဇ္ဈတ္တော- အလယ်အလတ်သဘော ရှိသူသည်၊ ဟောတိ။ ဧဝံ- ဤသို့၊ သဗ္ဗာသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါရမီနံ- ပါရမီတို့၏၊ ပညာဝ- ပညာသည်သာ၊ ပါရိသုဒ္ဓိဟေတု- စင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ပညာဂုဏာ- ပညာ၏ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ- ဆင်ခြင်သင့်ကုန် ၏။ အပိစ- တစ်နည်းကား၊ ပညာယ- ပညာနှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ ဒဿနသမ္ပတ္တိ- အသိဉာဏ်အမြင်၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ န (ဟောတိ)- မဖြစ်နိုင်။ ဒိဋ္ဌိသမ္ပဒံ- အသိဉာဏ်အမြင်၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းနှင့်၊ အန္တရေန စ- ကင်းသဖြင့်လည်း၊ သီလသမ္ပဒါ- သီလ၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ န (ဟောတိ)။ သီလဒိဋ္ဌိသမ္ပဒါဝိရဟိတဿ- သီလ, ပညာ ပြည့်စုံမှု ကင်းသောသူအား၊ သမာဓိသမ္ပဒါ- သမာဓိ၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ န (ဟောတိ)။ စ- ဆက်။ အသမာဟိတေန- စိတ်ဓာတ်မတည်ငြိမ် (သမာဓိ

မရှိ)သောသူသည်။ အတ္တဟိတမတ္တမိ - မိမိ၏အကျိုးမျှကိုသော်လည်း။ သာဓေတုံ - ပြီးစီးစေခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ - မစွမ်းနိုင်၊ ပရဟိတံ - သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွားကို၊ ဥက္ကံသဂတံ - ထိပ်တန်းပေါက်မြောက် ဆုံးခန်းတိုင်ရောက်အောင်၊ သာဓေတုံ - ငှာ၊ ပဂေဝ - အဘယ်မှာလျှင် စွမ်းနိုင်ပါအံ့နည်း။ (န သက္ကာ ဧဝ - မစွမ်းနိုင်သည်သာလျှင်တည်း။)။ ဣတိ - ဤသို့၊ ပရဟိတာယ - သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွားအလိုငှာ၊ ပဋိပန္နေန - ကျင့်သော၊ ဗောဓိသတ္တေန - ဘုရားအလောင်းသည်။ “တယာ - သင်သည်၊ သက္ကစ္ဆံ - ရှိသေစွာ၊ ပညာယ - ပညာ၏၊ ပရိဝုဒ္ဓိယံ - တိုးပွားစေခြင်း၌၊ အာယောဂေါ - လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကရဏီယော နန - ပြုသင့်သည်မဟုတ်လော”။ ဣတိ - ဤသို့၊ အတ္တာ - မိမိကိုယ်ကို၊ သြဝဒိတဗ္ဗော - ဆုံးမသင့်၏၊ ဟိ - မှန်၊ ပညာနုဘာဝေန - ပညာ၏အာနုဘော်ဖြင့်၊ မဟာသတ္တော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ စတုရဓိဋ္ဌာနာဓိဋ္ဌိတော - အဓိဋ္ဌာနတရား လေးပါးတို့၌ ရပ်တည်သည်ဖြစ်၍၊ စတူဟိ - ကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ - တို့ဖြင့်၊ လောကံ - သတ္တဝါအပေါင်းကို၊ အနုဂ္ဂဏှန္တော - ချီးမြှောက်လျက်၊ သတ္တေ - သတ္တဝါတို့ကို၊ နိယျာနမဂ္ဂေ - ဝဋ်ဆင်းရဲမှ ထွက်မြောက်ကြောင်း ကောင်းသော လမ်းစဉ်၌၊ အဝတာရေတိ - တည်စေတော်မူ၏၊ ဝါ - ကယ်တင်တော်မူ၏။ နေသံ - ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ ဣန္ဒြိယာနိ စ - ဣန္ဒြေတို့ကိုလည်း၊ ပရိပါစေတိ - ရင့်ကျက်စေတော်မူ၏။

တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ပညာဗလေန - ပညာစွမ်းအားဖြင့်၊ ခန္ဓာယတနာဒီသု - ခန္ဓာ၊ အာယတန အစရှိသည်တို့၌၊ ပဝိစယဗဟုလော - စိစစ်ဆင်ခြင်မှုများသည်၊ (ဟုတ္တာ - ဖြစ်၍)၊ ပဝတ္တိနိဝတ္တိယော - သံသရာစက်လည်ကြောင်း ပဝတ္တိတရား၊ သံသရာစက်ရပ်နားကြောင်း နိဝတ္တိတရားတို့ကို၊ ယာထာဝတော - အမှန်အတိုင်း၊ ပရိဇာနန္တော - ပိုင်းခြားသိလျက်၊ ဒါနာဒယော - ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ဂုဏေ - ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ဝိသေသနိဗ္ဗေဓဘာဂိယဘာဝံ - ထူးကဲသော အဖို့ရှိ၊ ကိလေသာတို့ကို ဖောက်ခွဲဖျက်ဆီးနိုင်သော အဖို့ရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ နယန္တော - ဆောင်တော်မူ

လျက်၊ ဗောဓိသတ္တသိက္ခာယ - ဘုရားအလောင်းတော်တို့၏ ကျင့်စဉ်၌၊
 ပရိပူရကာရီ- အပြည့်အဝ ဖြည့်ကျင့်တော်မူလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ
 ဧဝမာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ အနေကာကာရဝေါကာရေ- များသော
 အခြင်းအရာတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းကုန်သော၊ ပညာဂုဏေ- ပညာ၏ ကျေးဇူးဂုဏ်
 တို့ကို၊ ဝဝတ္ထပေတွာ- ပိုင်းခြားသတ်မှတ်၍၊ ပညာပါရမီ- ပညာပါရမီကို၊
 အနုဗြူဟေတဗ္ဗာ- အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် တိုးပွားစေထိုက်၏။

ဝီရိယပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဒိဿမာနာနိပိ- တစ်ဖက်ကမ်းကို တွေ့မြင်
 အပ်ပါကုန်သော်လည်း၊ လောကိယာနိ- လောက၌ဖြစ်ကုန်သော၊ ကမ္မာနိ-
 အမှုတို့ကို၊ နိဟီနဝီရိယေန- ယုတ်လျော့ညံ့ဖျင်းသောဝီရိယဖြင့်၊ ပါပုဏိတုံ-
 တစ်ဖက်ကမ်းအဆုံးသို့ ရောက်ခြင်းငှာ၊ အသက္ကုဏေယျာနိ- မစွမ်းနိုင်ကုန်၊
 ပန- ကား၊ အဂဏိတခေဒေန- မရေတွက်အပ်သော ပင်ပန်းမှုဖြင့်၊ ဝါ-
 ပင်ပန်းဆင်းရဲမှုကို မရေတွက် အလေးမထားဘဲ၊ အာရဒ္ဓဝီရိယေန- အားထုတ်
 အပ်သော ဝီရိယဖြင့်၊ ဒုရဓိဂမံ နာမ- ရခဲသောအရာမည်သည်၊ နတ္ထိ-
 မရှိ။ ဟိ- ချဲ့၊ နိဟီနဝီရိယော- ယုတ်လျော့ညံ့ဖျင်းသော ဝီရိယရှိသူသည်၊
 “သံသာရမဟောဃတော- သံသရာတည်းဟူသော ရေအလျဉ်ကျယ်ကြီးမှ၊
 သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့ကို၊ သန္တာရေဿာမိ- ထုတ်ဆယ်
 ကယ်တင်ပေအံ့”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ အာရဘိတုမေဝ- ဦးစွာအားထုတ်ခြင်းငှာ
 ပင်၊ န သက္ကုဏာတိ- မစွမ်းနိုင်။ မဇ္ဈိမော- အလယ်အလတ် ဝီရိယရှိသူ
 သည်၊ အာရဘိတွာ- ဦးစွာအားထုတ်၍၊ အန္တရာ- လမ်းခုလတ်အကြား၌၊
 ဝေါသာနံ- အဆုံးသို့၊ အာပဇ္ဇတိ- ရောက်၏၊ (မဇ္ဈိမဝီရိယရှိသူကား
 ဆုံးခန်းတိုင်မရောက် တစ်ဝက်တစ်ပျက်နှင့်ပင် လက်လျှော့ အရှုံးပေးတတ်
 သည် ဟူလို)၊ ဥက္ကဋ္ဌဝီရိယော ပန- မြင့်မြတ်သော ဝီရိယရှိသူသည်ကား၊
 အတ္တသုခနိရပေက္ခော- မိမိ၏ချမ်းသာမှုကို မရှုငဲ့ဘဲ၊ အာရမ္မပါရမီ- အား
 ထုတ်မှု၏ တစ်ဖက်ကမ်း(ပန်းတိုင်)ကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ- ရရှိနိုင်ပေ၏၊ ဣတိ-

သို့၊ ဝီရိယသမ္ပတ္တိ- ဝီရိယ၏(နှင့်)ပြည့်စုံခြင်းကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ- ဆင်ခြင်သင့်၏။ အပိစ- တစ်နည်းကား၊ “ယဿ- အကြင် (ပစ္စေကဗောဓိအလောင်း၊ သာဝကဗောဓိအလောင်း)ပုဂ္ဂိုလ်၏၊ (အာရမ္မော ဌံ စပ်) အတ္တနော ဧဝ- မိမိ၏အကျိုးငှာသာလျှင်၊ သံသာရပကံတော- သံသရာတည်းဟူသော ညွှန်ပျောင်းမှ၊ သမုဒ္ဒရဏတ္ထံ- ကောင်းစွာ ထုတ်ဆောင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ အာရမ္မော- အားထုတ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ တဿာပိ- ထိုပစ္စေကဗောဓိအလောင်း၊ သာဝကဗောဓိအလောင်း၏သော်လည်း၊ ဝီရိယဿ- ဝီရိယ၏၊ သိထိလဘာဝေ- ယုတ်လျော့ညံ့ဖျင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ မနောရဏာနံ- စိတ်အလိုဆန္ဒတို့၏၊ မတ္ထကပတ္တိ- အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ကို၊ သမ္ဘာဝေတုံ- ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း။ သဒေဝကဿ- နတ်နှင့်တကွဖြစ်သော၊ လောကဿ- သတ္တဝါကို၊ သမုဒ္ဒရဏတ္ထံ- (သံသရာမှ) ထုတ်ဆယ် ကယ်တင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကတာဘိနိဟာရေန- ပြုအပ်ပြီးသော ဆုပန်ခြင်းရှိသော ဘုရားအလောင်းသည်၊ (ဝီရိယဿ- ၏၊ သိထိလဘာဝေ- ကြောင့်၊ မနောရဏာနံ- တို့၏၊ မတ္ထကပတ္တိ- သည်၊ ကို၊ သမ္ဘာဝေတုံ- ငှာ၊) ပဂေဝ (သက္ကာ)- အဘယ်မှာလျှင် စွမ်းနိုင်ပါအံ့နည်း၊ န သက္ကာ ဧဝ- မစွမ်းနိုင်သည်သာတည်း”။ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ “ရာဂါဒိနံ- ရာဂအစရှိကုန်သော၊ ဒေါသဂဏာနံ- အပြစ်အပေါင်းတို့၏၊ မတ္တမဟာဂဇာနံ ဝိယ- အမုန်ယစ်သော ဆင်ပြောင်ကြီးတို့၏ကဲ့သို့၊ ဒုန္နိဝါရဘာဝတော စ- တားမြစ်နိုင်ခဲ့သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တန္နိဒါနာနံ- ထိုရာဂအစရှိသော ကိလေသာအပေါင်းလျှင် အကြောင်းရှိကုန်သော၊ ကမ္မသမာဒါနာနံ- ဆောက်တည်အပ်သော ကံတို့၏၊ ဥက္ခိတ္တာသိကဝဓကသဒိသဘာဝတော စ- (ဥက္ခိတ္တ+ အသိက+ဝဓက+သဒိသ+ဘာဝ) ခုတ်သတ်ရန် မြှောက်ချီအပ်သော သန်လျက်လက်နက်ရှိသည့် လူသတ်သမားနှင့် တူသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တန္နိမိတ္တာနံ- ထိုကံများလျှင် အကြောင်းရင်းရှိကုန်သော၊ ဒုဂ္ဂတီနံ- ဒုဂ္ဂတိဘဝတို့၏၊ သဗ္ဗဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ ဝိဝဋ္ဌမုခဘာဝတော

စ- ဖွင့်ဟအပ်သော ခံတွင်းရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ခံတွင်းဖွင့်ဟလျက်ရှိသောကြောင့်လည်းကောင်း၊ တတ္ထ- ထိုဒုဂ္ဂတိဘဝသို့၊ နိယောဇကာနံ- ယှဉ်စေတတ် တိုက်တွန်း နှိုးဆော်တတ်ကုန်သော၊ ပါပမိတ္တာနံ- မိတ်ဆွေယုတ်တို့၏၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ သန္နိဟိတ- ဘာဝတော စ- စုဝေးတည်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ တဒေါဝါဒကာရိတာယ စ- ထိုပါပမိတ္တတို့၏ သြဝါဒကို နာယူလေ့ လိုက်နာလေ့ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗာလဿ- မိုက်မဲသော၊ ပုထုဇ္ဇနဘာဝဿ- ပုထုဇဉ်အဖြစ်၏၊ သတိသမ္ဘဝေ- သတိဖြစ်သည်ရှိသော်၊ သံသာရဒုက္ခတော- သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲမှ၊ နိဿရိတုံ- ထွက်မြောက်ခြင်းငှာ၊ သယမေဝ- (တရားအားထုတ်စရာမလိုဘဲ)အလိုလိုသာလျှင်၊ ယုတ္တံ- သင့်လျော်၏၊ ဣတိ- ဤသို့၊ မိစ္ဆာဝိတက္ကာ- မှားယွင်းဖောက်ပြန် မမှန်ကန်သော အကြံအစီတို့သည်၊ ဝီရိယာနုဘာဝေန- ဝီရိယ၏ စွမ်းပကားရှိန်စော် အာနုဘော်ကြောင့်၊ ဒူရိဘဝန္တိ- ဝေးစွာဖြစ်ပေါ်ကုန်၏”၊ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ အတ္တာဓိနေန- မိမိနှင့်ဆက်စပ်ပတ်သက်သော၊ ဝီရိယေန- ဝီရိယဖြင့်၊ သမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ သမဓိဂန္တူ- ကောင်းစွာ ရရှိခြင်းငှာ၊ ယဒိ ပန သက္ကာ- အကယ်၍ စွမ်းနိုင်သည်ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ စွမ်းနိုင်သည်ရှိသော်၊) ဧတ္ထ- ဤသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိရေး၌၊ (မမ- ငါအတွက်၊) ဒုက္ကရံ- ခဲယဉ်းမှုသည်၊ ကိ- အဘယ်မှာ ရှိအံ့နည်း”၊ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ ဧဝမာဒိနာနယေန- ဤသို့ အစရှိသော နည်းဖြင့်၊ ဝီရိယဂုဏာ- ဝီရိယ၏ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ- ဆင်ခြင်သင့်ကုန်၏။

ခန္တိပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၂၉၀။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အယံ ခန္တိ နာမ- ဤသည်းညည်းခံမှု ခန္တိမည်သည်၊ နိရဝသေသဂုဏပဋိပက္ခဿ- အကြွင်းအကျန်မရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ ကောဓဿ- အမျက်ကောကို၊

ဝိမမနတော - မှုတ်လွင့်ဖျက်ဆီးခြင်းကြောင့်၊ ဂုဏသမ္ပါဒနေ - ကျေးဇူးဂုဏ်ကို ပြည့်စုံစေခြင်း၌၊ သာဓုနံ - သူတော်ကောင်းတို့၏၊ အပ္ပဋ္ဌိဟတံ - မည်သူမျှ မပိတ်ပင် မတားဆီးနိုင်သော၊ အာယုခံ - လက်နက်တည်း။ ပရာဘိဘဝ - သမတ္တာနံ - သူတစ်ပါးတို့ကို လွှမ်းမိုးအနိုင်ယူခြင်း၌ စွမ်းနိုင်ကုန်သော အလောင်းတော်ကြီးတို့၏၊ အလင်္ကာရော - အဆင်တန်ဆာတည်း။ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ - ရဟန်းသူမြတ်တို့၏၊ ဗလသမ္ပဒါ - ပြည့်ဝသော အင်အားတည်း။ ကောဓဂ္ဂိဝိနယနဥဒကဓာရာ - အမျက်ဒေါသတည်းဟူသော အပူမီးကို ငြိမ်းအေးစေသည့် ရေအလျဉ်တည်း။ ကလျာဏဿ - ကောင်းသော၊ ကိတ္တိသဒ္ဓဿ - ကျော်စောသံ၏၊ သဉ္ဇာတိဒေသော - ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာရာ အရပ်တည်း။ ပါပပုဂ္ဂလာနံ - ယုတ်မာသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝစီဝိသဂူပသမကရော - ကြမ်းတမ်းသည့် စကားတည်းဟူသော အဆိပ်ကို ငြိမ်းပျောက်ခြင်းကို ပြုတတ်သော၊ မန္တဂဒေါ - မန္တန်ဆေးဝါးတည်း။ သံဝရေ - စောင့်စည်းမှု၌၊ ဌိတာနံ - တည်ရှိကြကုန်သော သူတော်ကောင်းတို့၏၊ ပရမာ - မွန်မြတ်သော၊ ဓီရပကတိ - ပညာရှိတို့၏ ပင်ကိုသဘောတည်း။ ဂမ္ဘီရာသယတာယ - နက်နဲသော အာသယဓာတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ သာဂရော - သမုဒ္ဒရာနှင့်တူ၏။ ဒေါသမဟာသာဂရဿ - အမျက်ဒေါသတည်းဟူသော မဟာသမုဒ္ဒရာ(လှိုင်းတံပိုး)၏၊ ဝေလာ - အဆုံးသတ်ရာ ကမ်းသဖွယ် ဖြစ်၏။ အပါယဒ္ဓါရဿ - အပါယ်တံခါးကို၊ ပိဒဟနကဝါဠု - ပိတ်ပင်ကြောင်း တံခါးရွက်နှင့် တူသော၊ ဒေဝဗြဟ္မလောကာနံ - နတ်ပြည် ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့သို့၊ အာရောဟဏသောပါနံ - တက်ရောက်ကြောင်း စောင်းတန်း လှေကားသဖွယ်တည်း။ သဗ္ဗဂုဏာနံ - အလုံးစုံသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့၏၊ အဓိဝါသနဘူမိ - အုပ်စိုးနေထိုင်ရာ နယ်မြေဖြစ်၏။ ဥတ္တမာ - မွန်မြတ်သော၊ ကာယဝစီမနောဝိသုဒ္ဓိ - ကိုယ်၊ နှုတ်၊ နှလုံးတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းတည်း။ ဣတိ - ဤသို့၊ မနသိကာတဗ္ဗံ - နှလုံးသွင်းထိုက်၏။ (“မနသိကာတဗ္ဗာ”ဟု ဗဟုဝစ်ဖြင့် ရှိသင့်အံ့ ထင်သည်။ “ခန္တိဂုဏာ”ဟု ကံပုဒ်ရှိရမည် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။)

အပိစ- တစ်နည်းသော်ကား၊ “ဧတေ သတ္တာ- ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ ခန္တိသမ္ပတ္တိယာ- သည်းညည်းခံမှု ခန္တိ၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်း၏၊ အဘာဝတော- မရှိခြင်းကြောင့်၊ ဣမ လောကေ- ဤပစ္စုပ္ပန်လောက၌၊ တပုဏ္ဏိ- ပူပန်ကြကုန်၏၊ တပနီယဓမ္မာနုယောဂတော- ပူပန်စေတတ်သော အကုသိုလ်တရားတို့ကို အားထုတ်ခြင်းကြောင့်၊ ပရလောကေ စ- တမလွန်လောက၌လည်း၊ တပုဏ္ဏိ- ကုန်၏”၊ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ “ပရာပကာရနိမိတ္တံ- သူတစ်ပါးတို့၏ ပြစ်မှားခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော၊ ဒုက္ခံ- ဆင်းရဲသည်၊ ယဒိပိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- အကယ်၍ကား ဖြစ်ငြားအံ့၊ ပန- ထိုသို့ပင်ဖြစ်ငြားသော်လည်း၊ တဿ ဒုက္ခဿ- ထိုဆင်းရဲ၏၊ ခေတ္တဘူတော- လယ်မြေသဖွယ် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ အတ္တဘာဝေါ- အတ္တဘောဓန္ဓာကိုယ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဗီဇဘူတံ- မျိုးစေ့သဖွယ် ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကမ္မံ စ- ကံကိုလည်းကောင်း၊ မယာဝ- ငါသည်သာလျှင်၊ အဘိသင်္ခတံ- ပြုစီမံအပ်ပြီ”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ဧတံ- ဤသည်းညည်းခံမှုသည်၊ တဿ ဒုက္ခဿ စ- ထိုဆင်းရဲဒုက္ခ၏ လည်း၊ အာဏဏျကာရဏံ- ကြွေးမြီမရှိသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အကြောင်းတည်း၊ ဝါ- ကြွေးဆပ်ကြောင်းတရားတည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “အပကာရကေ- ပြစ်မှားသူသည်၊ အသတိ- မရှိလတ်သော်၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ မယံ- ငါ၏၊ ခန္တိသမ္ပဒါ- သည်းညည်းခံမှု ခန္တိတရား၏ (နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ သမ္ဘဝတိ- ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ အယံ- ဤသူသည်၊ အပကာရကော- ပြစ်မှားသူသည်၊ ယဒိပိ (ဟောတိ)- အကယ်၍ကား ဖြစ်ပါပေ၏၊ (ပန- ထိုသို့ပင် ဖြစ်သော်လည်း၊) ပုဗ္ဗေ- ရှေးအခါတုန်းက၊ အနေန- ဤသူ(ပြစ်မှားသူ) သည်၊ မယံ- ငါ၏၊ အယံ ဥပကာရော နာမ- ဤကျေးဇူးပြုမှုမည်သည်ကို၊ ကတော- ပြုလုပ်အပ်ခဲ့ဖူးပြီ”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ဝါ- တစ်နည်းကား၊ အပကာရော ဧဝ- ပြစ်မှားသူသည်သာလျှင်၊ ခန္တိနိမိတ္တတာယ- ခန္တိတရား၏ အကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဥပကာရော- ကျေးဇူးပြုတတ်သူမည်၏”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ

သတ္တာ- ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ မယုံ- ငါ၏၊ ပုတ္တသဒိသာ- သားသမီးများနှင့် တူကြကုန်၏၊ ပုတ္တကတာပရာဓေသု စ- သားသမီးတို့သည် ပြုအပ်သောပြစ်မှားမှုတို့၌လည်း၊ ကော- အဘယ်ပညာရှိသည်၊ ကုဇ္ဈိဿတိ- အမျက်ထွက်ပါအံ့နည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ယေန ကောပိသာစာဝေသေန- အကြင် အမျက်ဒေါသ ထွက်ခြင်းတည်းဟူသော မြေဘုတ်ဘီလူးအသွင်ဖြင့်၊ အယံ- ဤသူသည်၊ မယုံ- ငါ့အား၊ အပရဇ္ဈတိ- ပြစ်မှား၏၊ သွာယံ ကောဘူတာဝေသော- ထိုအမျက်ဒေါသတည်းဟူသော မြေဘုတ်ဘီလူးအသွင်ကို၊ မယာ- ငါသည်၊ ဝိနေတဗ္ဗော- ဖယ်ရှားသင့်၏”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ယေန အပကာရေန- အကြင်ပြစ်မှားမှုကြောင့်၊ မယုံ- ငါ၏၊ ဣဒံ ဒုက္ခံ- ဤဆင်းရဲသည်၊ ဥပ္ပန္နံ- ဖြစ်ပေါ်ခဲ့၏၊ တဿ- ထိုပြစ်မှားမှု၏၊ အဟမ္မိ- ငါသည်လည်း၊ နိမိတ္တံ- အကြောင်းတည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ယေဟိ ဓမ္မေဟိ- အကြင်ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်၊ အပကာရော- ပြစ်မှားမှုကို၊ ကတော- ပြုအပ်ပြီ၊ ယတ္ထ စ- အကြင်ရုပ်နာမ်တရား၌လည်း၊ အပကာရော- ကို၊ ကတော။ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုပြစ်မှားတတ်၊ ပြစ်မှားအပ်သော ရုပ်နာမ်တရားတို့သည်၊ တသ္မိဇဝ ခဏေ- ထိုခဏ၌ပင်၊ နိရုဒ္ဓါ- ချုပ်ပျောက်ကြကုန်ပြီ၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ ကဿ- အဘယ်သူအား၊ ကေန- အဘယ်သူသည်၊ ကောပေါ- အမျက်ထွက်ခြင်းကို၊ ကာတဗ္ဗော- ပြုအပ်ပါတော့အံ့နည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “သဗ္ဗဓမ္မာနံ- အလုံးစုံသော တရားတို့၏၊ အနတ္တတာယ- အနတ္တ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ကော- အဘယ်သူသည်၊ ကဿ- အဘယ်သူအား၊ အပရဇ္ဈတိ- ပြစ်မှားသနည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ ပစ္စဝေက္ခန္တေန- ဆင်ခြင်သော ဘုရားအလောင်းသည်၊ ခန္တိသမ္ပဒါ- သည်းညည်းခံမှု ခန္တိ၏ (နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းကို၊ အနုဗြူဟေတဗ္ဗာ- အဖန်ဖန် တိုးပွားစေထိုက်ပွားများထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၉၁။) ပန- ဆက်၊ ဒီဃရတ္တံ- ရှည်မြင့်စွာသော နေ့ညဉ့်ပတ်လုံး၊ ပရိစယေန- ဆည်းပူးလေ့လာမှုကြောင့်၊ ပရာပကာရနိမိတ္တကော- သူတစ်ပါး

တို့၏ ပြစ်မှားခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော၊ ကောဓော- အမျက်ဒေါသသည်၊
 အဿ- ထိုဘုရားအလောင်းဟု ဝန်ခံသူ၏၊ စိတ္တံ- စိတ်ကို၊ ပရိယာဒါယ-
 ထက်ဝန်းကျင်မှ သိမ်းယူ၍၊ ယဒိ တိဋ္ဌေယျ- အကယ်၍တည်ငြားအံ့၊ ဧဝံ
 သတိ- ဤသို့တည်သည်ရှိသော်၊ တေန- ထိုကောဓလွှမ်းမိုးခံရသူသည်၊
 ဣတိ- ဤသို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခိတဗ္ဗံ- ဆင်ခြင်ထိုက်၏၊ (ကိံ ပဋိသန္ဓိက္ခိတဗ္ဗံ-
 အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်ထိုက်သနည်း?) “ဧသာ ခန္တိ နာမ- ဤသည်းသည်းခံမှု
 ခန္တိတရားမည်သည်၊ ပရာပကာရဿ- သူတစ်ပါးတို့၏ ပြစ်မှားမှု၏၊
 ပဋိပက္ခပဋိပတ္တိနံ- ဆန့်ကျင်ဘက်အကျင့်တို့အား၊ ပစ္စုပကာရကာရဏံ-
 ကျေးဇူးတုံ့ပြန်တတ်သော အကြောင်းတရားတည်း”၊ ဣတိ စ- ဤသို့လည်း
 ကောင်း၊ “စ- ဆက်၊ အပကာရော- သူတစ်ပါးတို့၏ ပြစ်မှားမှုသည်၊
 မယံ- ငါအား၊ ဒုက္ခုပ္ပါဒနေန- ဆင်းရဲဒုက္ခကို ဖြစ်စေခြင်းဖြင့်၊ ‘ဒုက္ခုပ္ပါဒသ
 သဒ္ဓါ’တိ- ‘သဒ္ဓါတရားသည် ဒုက္ခလျှင်အကြောင်းရှိ၏’ဟု၊ (ဝစနတော-
 ဟောတော်မူခြင်းကြောင့်၊) သဒ္ဓါယ စ- သဒ္ဓါတရား၏လည်းကောင်း၊
 သဗ္ဗလောကေ- အလုံးစုံသော လောက၌၊ အနဘိရတိသညာယ စ-
 မမွေ့လျော် မပျော်ပိုက်ခြင်းဟု မှတ်ထင်ခြင်း အနဘိရတိသညာ၏လည်း
 ကောင်း၊ ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း”၊ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊
 “ယဒိဒံ(ယော အယံ) ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိသယသမာယောဂေါ- အကြင်အကောင်း၊
 အဆိုး အာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံရခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧသာ- ဤကောင်း၊ဆိုး
 အာရုံ မျိုးစုံနှင့် ပေါင်းဆုံရခြင်းသည်၊ ဣန္ဒြိယပကတိဟိ= ဣန္ဒြိယပကတိ
 ဧဝ-စက္ခုစသော ဣန္ဒြေများ၏ သဘောတံထွာ ဓမ္မတာသာလျှင်တည်း။
 တတ္ထ-ထိုသဘောတံထွာ ဓမ္မတာအတိုင်းဖြစ်သော ဣန္ဒြေ၌၊ အနိဋ္ဌဝိသယ-
 သမာယောဂေါ- အဆိုးမျိုးစုံ အနိဋ္ဌာရုံနှင့် ပေါင်းဆုံရခြင်းသည်၊ မယံ-
 ငါအား၊ န သိယာ- မဖြစ်ပါစေနှင့်၊ ဣတိ- ဤသို့၊ တံ- ထိုတောင့်တခြင်း
 သည်၊ ဧတ္ထ- ဤဣန္ဒြေ၌၊ ကုတော- အဘယ်မှ၊ လဗ္ဘာ- ရနိုင်ပါအံ့နည်း”၊
 ဣတိ စ- ကောင်း၊ “ကောဓဝသိကော- အမျက်ဒေါသ၏ အလိုသို့
 လိုက်ပါနေသော၊ သတ္တော- သတ္တဝါသည်၊ ကောဓေန- အမျက်ဒေါသ

ကြောင့်၊ ဥမ္မတ္တော- ရူးသွပ်နေသူသည်၊ ဝိက္ခိတ္တစိတ္တော- ပြန့်လွင့်သောစိတ် ရှိသူသည်၊ (ဟောတိ- ဖြစ်နေရှာ၏။) တတ္ထ- ထိုရူးသွပ်၊ စိတ်ပြန့်လွင့် နေသည့်၊ ပစ္စပကာရေန- တုံ့ပြန်ပြစ်မှားသဖြင့်၊ ကိ- အဘယ်အကျိုးရှိအံ့ နည်း”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမေ သတ္တာ- ဤသတ္တဝါတို့ကို၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေန- ဘုရားရှင်သည်၊ ဩရသပုတ္တာ ဝိယ- ရင်၌ပေါက်ဖွား သားသမီးများကဲ့သို့၊ ပရိပါလိတာ- စောင့်ရှောက်အပ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုသတ္တဝါများ အပေါ်၌၊ မယာ- ငါသည်၊ စိတ္တကောပေါ- စိတ်ပျက်ပြစ်မှား အမျက်ထားမှု ကို၊ န ကာတဗ္ဗော- မပြုလုပ်ထိုက်”၊ ဣတိ စ- ကောင်း၊ “စ- ဆက်၊ အပရာဓကေ- ပြစ်မှားကျူးလွန်တတ်သည့်၊ ဂုဏေ- သီလစသော ကျေးဇူး ဂုဏ်သည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ဂုဏဝတိ- ဂုဏ်ရှိသောသည့်၊ မယာ- ငါသည်၊ ကောပေါ- အမျက်ထွက်မှုကို၊ န ကာတဗ္ဗော- ထိုက်”၊ ဣတိ စ။ ဂုဏေ- သည်၊ အသတိ- မရှိလတ်သော်၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ကရုဏာယိတဗ္ဗော- သနားထိုက်၏”၊ ဣတိ စ။ “စ- ဆက်၊ ကောပေန- အမျက်ထွက်ခြင်းဖြင့်၊ မယံ- ငါ၏၊ ဂုဏယသာ- ဂုဏ်ကျေးဇူး၊ ကျော်စော မှုတို့သည်၊ နိဟီယန္တိ- ယုတ်လျော့ကုန်၏”၊ ဣတိ စ။ “ကုဇ္ဈနေန- အမျက်ထွက်ခြင်းဖြင့်၊ မယံ- ငါ၏အထံသို့၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏဒုက္ခသေယျာဒယော- အဆင်းမလှခြင်း၊ ဆင်းရဲစွာအိပ်ရခြင်း အစရှိကုန်သော၊ သပတ္တကန္တာ- ရန်သူများ နှစ်သက်သော ဆိုးကျိုးတရားများသည်၊ အာဂစ္ဆန္တိ- ရောက်လာ ကြကုန်၏”၊ ဣတိ စ။ “အယံ ကောဓော စ နာမ- ဤအမျက်ထွက်ခြင်း ကောဓတရားမည်သည်ကား၊ သဗ္ဗဟိတကာရကော- အလုံးစုံသော အစီး အပွားမဲ့ကို ပြုလုပ်တတ်သော၊ သဗ္ဗဟိတဝိနာသကော- အလုံးစုံသော အစီး အပွားကို ပျက်စီးစေတတ်(ပျက်ဆီးတတ်)သော၊ ဗလဝါ- အားရှိသော၊ ပစ္စတ္ထိကော- ရန်သူတည်း”၊ ဣတိ စ။ “စ- ဆက်၊ ခန္တိယာ- သည်းညည်း ခံမှု ခန္တိတရားသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက် သော၊ ပစ္စတ္ထိကော- ရန်သူသည်၊ န (ဟောတိ)- မရှိနိုင်”၊ ဣတိ စ။

“အပရာဓကေန- ပြစ်မှားတတ်သောသူသည်၊ အပရာဓနိမိတ္တံ- ပြစ်မှားခြင်းလျှင် အကြောင်းရှိသော၊ အာယတိ- နောင်အခါ၌၊ လဒ္ဓဗ္ဗံ- ရအပ်ရနိုင်သော၊ ယံ ဒုက္ခံ- အကြင်ဆင်းရဲသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊) တံ- ထိုဆင်းရဲသည်၊ ခန္တိယာ- ခန္တိသည်၊ သတိ စ- ရှိသော်သာလျှင်၊ မယံ- ငါအတွက်၊ အဘာဝေါ- မရှိတော့ခြင်းတည်း”၊ ဣတိ စ။ “စိန္တနေန- ကြံစည်ခြင်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ ကုဇ္ဈန္တေန စ- အမျက်ထွက်ခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ မယာ- ငါသည်၊ ပစ္စတ္ထိကောယေဝ- ရန်သူနောက်သို့သာလျှင်၊ အနုဝတ္တိတော- အစဉ်လိုက်အပ်သူသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်ချေ၏”၊ ဣတိ စ။ “ကောဓေ- အမျက်ဒေါသကို၊ မယာ- ငါသည်၊ ခန္တိယာ- ခန္တိတရားဖြင့်၊ အဘိဘူတေ- လွှမ်းမိုးနှိမ်နင်းအပ်သည်ရှိသော်၊ တဿ-ထိုကောဓတရား၏၊ ဒါသဘူတော- ကျွန်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပစ္စတ္ထိကော စ- ရန်သူကိုလည်း၊ ဝါ- သည်လည်း၊ သမ္ပဒေဝ- သာလျှင်၊ အဘိဘူတော- လွှမ်းမိုးနှိမ်နင်းအပ်သည်၊ ဟောတိ”၊ ဣတိ စ။ “ကောဓနိမိတ္တံ- အမျက်ဒေါသ ထွက်ခြင်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ ခန္တိဂုဏပရိစ္စာဂေါ- ခန္တိဂုဏ်ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းသည်၊ မယံ- ငါအား၊ န ယုတ္တော- မသင့်လျော်”၊ ဣတိ စ။ “စ- ဆက်၊ ဂုဏဝိရောဓပစ္စနိကဓမ္မေ- သီလစသောကျေးဇူးဂုဏ်၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူသဘောရှိသော၊ ကောဓေ- အမျက်ဒေါသတရားသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ကထံ- အဘယ်သို့လျှင်၊ မေ- ငါ၏သန္တာန်၌၊ သီလာဒိဓမ္မာ- သီလအစရှိသော တရားတို့သည်၊ ပါရိပူရိ- ပြည့်ဝစုံလင်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆေယျံ- ရောက်နိုင်ကုန်ရာအံ့နည်း၊ တေသု- ထိုသီလအစရှိသော တရားတို့သည်၊ အသတိ စ- မရှိကုန်လျှင်လည်း၊ ကထံ- အဘယ်နည်းဖြင့်၊ အဟံ- ငါသည်၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့အား၊ ဥပကာရဗဟုလော- ကျေးဇူးပြုခြင်းများသည် ဖြစ်၍၊ ပဋိညာနရူပံ- ဝန်ခံ ခဲ့သည့်အားလျော်စွာ၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ သမ္ပတ္တိ- နိဗ္ဗာနသမ္ပတ္တိသို့၊ ပါပုဏိဿာမိ- ရောက်ရှိနိုင်ပါမည်နည်း”၊ ဣတိ စ။ ခန္တိယာ- ခန္တိ တရားသည်၊ သတိ စ- ရှိသော်သာလျှင်၊ ဗဟိဒ္ဓါ- ပြင်ပအာရုံ၌၊ ဝိက္ခေပါဘာဝတော- ပြန့်လွင့်ခြင်း မရှိသည်၏

အဖြစ်ကြောင့်၊ သမာဟိတဿ - တည်ကြည်သောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ သဗ္ဗေ - အလုံးစုံကုန်သော၊ သင်္ခါရာ - သင်္ခါရတရားတို့သည်၊ အနိစ္စတော - အနိစ္စအား ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဒုက္ခတော - ဒုက္ခအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေ - ကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တရားတို့သည်၊ အနတ္တတော - အနတ္တအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာန် - နိဗ္ဗာန်သည်၊ အသင်္ခတာမတသန္တပဏီတတာဒိဘာဝတော စ - အကြောင်းတရားတို့ မပြုပြင်အပ်သည်၏အဖြစ်၊ သေခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်၊ ငြိမ်းအေးသည်၏အဖြစ်၊ မွန်မြတ်သည်၏အဖြစ် အစရှိသော အဖြစ်အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မာ - ဘုရားရှင်၏ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊ အစိန္တေယျာ - ပရိမေယျပ္ပဘာဝါ - မကြံစည် အပ်၊ မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော စွမ်းပကားတေဇော အာနုဘော်ရှိကုန်၏၊ ဣတိ စ - ဤသို့အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ နိဇ္ဈာန် - ပညာဖြင့်ရှုကြည့်ခြင်းကို၊ ခမန္တိ - နှစ်သက်ကုန်၏။

စ - ဆက်၊ တတော - ထိုသို့နှစ်သက်သောကြောင့်၊ အနုလောမိယံ - လောကုတ္တရာတရားအားလျော်သော၊ ခန္တိယံ - ဝိပဿနာဉာဏ်၌၊ ဌိတော - တည်လျက်၊ “ကေဝလာ - အလုံးစုံကုန်သော၊ ဣမေ - ဤတရားတို့သည်၊ အတ္တတ္တနိယဘာဝရဟတိတာ - မိမိ၏အဖြစ်၊ မိမိဥစ္စာ၏အဖြစ်မှ ကင်းကုန်သော၊ ဓမ္မမတ္တာ - သဘောတရားမျှတို့သည်၊ (ဟုတ္တာ) ယထာသကံ - မိမိ မိမိတို့၏ ဥစ္စာအားလျော်စွာ၊ ပစ္စယေဟိ - အကြောင်းတရားတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ - ဖြစ်ကြကုန်၏၊ ဝယန္တိ - ပျက်ကြကုန်၏။ ကုတောစိ - တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်မှ၊ န အာဂစ္ဆန္တိ - မလာကြကုန်။ ကုဟိဉ္စိ - တစ်စုံတစ်ခုသော အရပ်သို့၊ န ဂစ္ဆန္တိ - မသွားကြကုန်၊ ကတ္တစိ - တစ်စုံတစ်ခုသောအရပ်၌၊ န ပတိဋ္ဌိတာ စ - တည်လည်း မတည်ရှိကုန်။ စ - ဆက်၊ ဧတ္ထ - ဤသဘာဝတရားအစ၌၊ ကောစိ - တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူသည်၊ ကဿစိ - တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအတွက်၊ ဗျာပါရော - ကြောင့်ကြစိုက်မှုသည်၊ န (ဟောတိ) - မရှိ”။ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ အဟံကာရမမံကာရနဓိဋ္ဌာနတာ - ငါ, ငါ့ဥစ္စာဟုပြုသော မာန်မာန၏ စွဲတည်ဖွယ်ရာ မဟုတ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ နိဇ္ဈာန် - ပညာဖြင့် ရှုကြည့်ခြင်းကို၊ ခမတိ - နှစ်သက်၏၊ ယေန -

ယင်းသို့ နှစ်သက်ခြင်းကြောင့်၊ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊
ဗောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အကျိုးငှာ၊ နိယတော- မြဲသောသူ
(ကျိန်းသေသောသူ)သည်၊ အနာဝတ္တိဓမ္မော- မဆုတ်နစ်သော သဘောရှိသူ
သည်၊ ဟောတိ၊ ဣတိ ဧဝမာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ ခန္တိပါရမိယာ-
ခန္တိပါရမီ၌၊ ပစ္စဝေက္ခဏာ- ဆင်ခြင်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်၏။

သစ္စာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၂၉၂။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ သစ္စေန- သစ္စာနှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊
သီလာဒိနံ- သီလအစရှိသောကျေးဇူးဂုဏ်တို့၏၊ အသမ္ဘဝတော စ- မဖြစ်နိုင်
ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိညာနရူပံ- ဝန်ခံခဲ့သည့်အားလျော်စွာ၊
ပဋိပတ္တိယာ- အကျင့်ပဋိပတ်၏၊ အဘာဝတော စ- မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်
လည်းကောင်း၊ သစ္စဓမ္မာတိက္ကမေ- သစ္စာတရားကိုလွန်ကျူးသည်၊ (သတိ-
ဖြစ်လတ်သော်၊) သဗ္ဗပါပဓမ္မာနံ- အလုံးစုံသော အကုသိုလ်တရားတို့၏၊
သမောသရဏတော စ- စုဝေးရောက်ရှိလာခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
အသစ္စသန္တဿ- ရှေ့နောက် သစ္စာစကား မဆက်စပ်သူအား၊ အပစ္စယိက-
ဘာဝတော စ- (ပစ္စက္ခဘဝ၌) သူတစ်ပါးတို့ မယုံကြည်နိုင်သည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ အာယတိံ စ- နောင်ဘဝ၌လည်း၊ အနာဒေယျ-
ဝစနတာဝဟနတော စ- မနာယူထိုက်သောစကား၏ အဖြစ်ကိုဆောင်ခြင်း
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝါ- မိမိစကားကို သူတစ်ပါးတို့ နာယူကြမည်
မဟုတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သမ္ပန္နသစ္စဿ- ပြည့်စုံသော သစ္စာရှိသူ
၏၊ သဗ္ဗဂုဏာဓိဋ္ဌာနဘာဝတော စ- သီလအစရှိသော အလုံးစုံသော ကျေးဇူး
ဂုဏ်တို့၏ တည်ရာ၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနေန- သစ္စာ
ဟူသော တည်ရာဖြင့်၊ သဗ္ဗဗောဓိသမ္ဘာရာနံ- အလုံးစုံသော ဗောဓိသမ္ဘာ
ရတရား(ပါရမီ၊စာဂ၊စရိယ)တို့၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိပါရိပူရိသာမတ္ထိယတော စ-
သန့်ရှင်း၊ ပြည့်စုံခြင်းငှာ စွမ်းနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဘာဝဓမ္မာ-
ဝိသံဝါဒနေန- သဘာဝတရားတို့ မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်ခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗ-
ဗောဓိသမ္ဘာရကိစ္စကရဏတော စ- အလုံးစုံသော ဗောဓိသမ္ဘာရတရားတို့၏

လုပ်ဆောင်ဖွယ်ရာကိစ္စကို လုပ်ဆောင်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
 ဗောဓိသတ္တပဋိပတ္တိယာ- ဘုရားအလောင်းတို့၏ အကျင့်ပဋိပတ်၏၊
 ပရိနိပ္ပတ္တိတော စ- ပြီးမြောက်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ အာဒိနာ-
 ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သစ္စပါရမိယာ- ၏၊ သမ္ပတ္တိယော- ပြည့်စုံပုံတို့ကို၊
 ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ- ဆင်ခြင်သင့်ကုန်၏။

အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဒါနာဒိသု- ဒါနအစရှိသည်တို့၌၊
 ဒဠသမာဒါနံ စ- မြဲမြံစွာ ဆောက်တည်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ တံပဋိပက္ခ-
 သန္နိပါတေ- ထိုဒါနစသည်တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော မစ္ဆရိယ၊ ဒုဿီလျ
 အစရှိသည်တို့ ပေါင်းဆုံကျရောက်လာရာ၌၊ နေသံ- ထိုဒါနအစရှိသော
 တရားတို့ကို၊ အစလာဓိဋ္ဌာနံ စ- မတုန်မလှုပ် အဓိဋ္ဌာန်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊
 တတ္ထ- ထိုဒါနအစရှိသော တရားတို့၌၊ ဓီရဝီရဘာဝံ စ- ပညာရှိ(လိမ္မာ
 ကျွမ်းကျင်မှုရှိ)သည်၏အဖြစ်၊ ရဲရင့်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိနာ-
 ကြဉ်ဖယ်၍၊ သမ္မောဓိနိမိတ္တာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊
 ဒါနာဒိသမ္ဘာရာ- ဒါနအစရှိသော အဆောက်အဦတို့သည်၊ န သမ္ဘဝန္တိ-
 မဖြစ်နိုင်ကြကုန်၊ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ အဓိဋ္ဌာနေ-
 အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၌။ ဂုဏာ- ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ- ဆင်ခြင်ထိုက်
 ကုန်၏။

မေတ္တာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၂၉၂။) တထာ- ပါး၊ “အတ္တဟိတမေတ္တေ- မိမိ၏ အစီးအပွားမျှ၌၊
 အဝတိဋ္ဌန္တေနာပိ- တည်နေသူပင်သော်လည်း၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊
 ဟိတစိတ္တတံ- အစီးအပွားလိုလားသော မေတ္တာစိတ်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊
 ဝိနာ- ကြဉ်ဖယ်၍၊ ဣဓလောကပရလောကသမ္ပတ္တိယော- ဤလောက၏
 စည်းစိမ်၊ တမလွန်လောက၏ စည်းစိမ်တို့သို့၊ ပါပုဏိတုံ- ရောက်ရှိခြင်းငှာ၊
 န သက္ကာ- မစွမ်းနိုင်၊ သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ နိဗ္ဗာန-

သမ္ပတ္တိယံ - နိဗ္ဗာန်စည်းစိမ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတုကာမေန - တည်စေလိုသော ဘုရားအလောင်းသည်၊ ပဂေဝ - အဘယ်မှာလျှင် ဆိုဖွယ်ရာရှိတော့အံ့နည်း၊”

ဣတိ စ - ဤသို့လည်းကောင်း၊ “ပစ္ဆာ - ဘုရားဖြစ်ပြီးရာ နောင်အခါ၌၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ - အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ လောကုတ္တရသမ္ပတ္တိ - လောကုတ္တရာစည်းစိမ်ကို၊ အာကင်္ခန္တေန - လိုလားတောင့်တသော ဘုရားရှင် သည်၊ ဣဒါနိ - ဘုရားအလောင်းဖြစ်ရာ ယခုအခါ၌၊ လောကိယသမ္ပတ္တိ - အာကင်္ခါ - လောကီစည်းစိမ်နှင့် ပြည့်စုံမှုကို လိုလားတောင့်တခြင်းတို့သည်၊ ယုတ္တရူပါ - သင့်လျော်သော သဘောရှိကုန်၏၊” ဣတိ စ။ “ဣဒါနိ - ယခုအခါ၌၊ အာသယမတ္တေန - အလိုဆန္ဒ အာသယမျှဖြင့်၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဟိတသုခုပသံဟာရံ - စီးပွားဖြစ်ခြင်း၊ ချမ်းသာခြင်းငှာ(ကို) စိတ်ဖြင့် ဆောင်ရွက်မှုကို၊ ကာတုံ - ပြုခြင်းငှာ၊ အသက္ကောန္တော - မစွမ်းနိုင်သည်ရှိသော်၊ ကဒါ - အဘယ်အခါ၌၊ ပယောဂေန - ကိုယ်နှုတ်လုံလပယောဂဖြင့်၊ တံ - ထိုသူ တစ်ပါးတို့၏ စီးပွားချမ်းသာကို၊ သာဓေဿာမိ - ပြီးစေနိုင်ပါအံ့နည်း၊” ဣတိ စ။ “ဣဒါနိ - ၌၊ မယာ - ငါသည်၊ ဟိတသုခုပသံဟာရေန - စီးပွားချမ်းသာခြင်းငှာ(ကို) ရွက်ဆောင်မှုဖြင့်၊ သံဝဗ္ဗိတာ - ကြီးပွားတိုးတက်စေအပ်သော သတ္တဝါတို့သည်၊ ပစ္ဆာ - နောင်အခါ၌၊ မယံ - ငါ၏၊ ဓမ္မသံဝိဘာဂသဟာယာ - ဓမ္မအမွေ ခွဲဝေပေးရာ၌ အမွေခံအဖော် သူငယ်ချင်းတို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ - ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊” ဣတိ စ။ “ဧတေဟိ - ဤသတ္တဝါတို့နှင့်၊ ဝိနာ - ကင်း၍၊ မယံ - ငါ၏၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာ - သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ပါရမီ စာဂ စရိယတို့သည်၊ န သမ္ပဝန္တိ - မဖြစ်နိုင်ကြကုန်။ တသ္မာ - ထို့ကြောင့်၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏဝိဘူတိနိပ္ပတ္တိ - ကာရဏတ္တာ - အလုံးစုံသော ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးဂုဏ်များ အသရေများ ပြီးစီးခြင်း၏ အကြောင်း၏အဖြစ်ကြောင့်၊ မယံ - ငါ၏အတွက်၊ ဧတေ - ဤသတ္တဝါတို့သည်၊ ပရမံ - မြတ်သော၊ ပုညက္ခေတ္တံ - ကုသိုလ်မျိုးစေ့ကို စိုက်ပျိုးကြံချရာ လယ်ယာမြေတည်း၊ အနုတ္တရံ - အတူမရှိ မြတ်သော၊ ကုသလာယတနံ - ကုသိုလ်တရားတို့၏ တည်ရာဌာန(ကောင်းမှုပြုရာ ဌာန)

တည်း၊ ဥတ္တမံ- မြတ်သော၊ ဂါရဝဋ္ဌာနံ- အလေးပြုရာနေရာတည်း။”
 ဣတိ စ။ သဝိသေသံ- ထူးခြားမှုနှင့်တကွ၊ သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံကုန်သော၊
 သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတဇ္ဈာသယတာ- အစီးအပွားကို လိုလားသော
 အဇ္ဈာသယဓာတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို၊ ပစ္စုပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ- ရှေးရှုဖြစ်စေ
 ထင်စေထိုက်၏။ ကရုဏာဓိဋ္ဌာနတောပိ- ကရုဏာတရား၌(ကို) စွဲမြဲစွာ
 ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့်လည်း၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊
 မေတ္တာ- မေတ္တာကို၊ ကိဉ္စ- အဘယ်သို့လျှင်၊ အနုဗြူဟေတဗ္ဗာ- တိုးပွားစေ
 သနည်း။ ဟိ- အဖြေကား၊ ဝိမရိယာဒီကတေန- အပိုင်းအခြားမရှိ ပြုအပ်
 သော၊ စေတသာ- မေတ္တာစိတ်ဖြင့်၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ ဟိတ-
 သုခုပသံဟာရနိရတဿ- စီးပွားချမ်းသာကို ကပ်ဆောင်မှုမေတ္တာတရား၌
 မွေ့လျော်သောဘုရားအလောင်းအား၊ တေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့၏၊ အဟိတ-
 ဒုက္ခာပနယနကာမတာ- အစီးအပွားမဲ့ဆင်းရဲကို ဖယ်ရှားလိုသည်၏အဖြစ်ဟူ
 သော ကရုဏာသည်၊ ဗလဝတီ- အားရှိသည်၊ ဒဠမူလာ- ခိုင်ခန့်သော
 အမြစ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ) ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏။ စ- ဆက်၊ ကရုဏာ- သည်၊
 သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ- ဘုရားအဖြစ်ကို
 ပြုတတ်ကုန်သော တရားတို့၏၊ အာဒိ- အစတည်း၊ စရဏံ- အကျင့်တည်း၊
 ဝါ- ခြေထောက်သဖွယ်တည်း၊ ပတိဋ္ဌာ- တည်ရာတည်း၊ မူလံ- အကြောင်း
 ခံတည်း၊ မုခံ- အကြောင်းတည်း၊ ပမုခံ- အကြီးအမှူးတည်း၊ ဣတိ
 ဧဝမာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ မေတ္တာယ- ၏၊ ဂုဏာ- ကျေးဇူးဂုဏ်
 တို့ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ- ဆင်ခြင်သင့်ကုန်၏။

ဥပေက္ခာပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ “ဥပေက္ခာယ- ဥပေက္ခာသည်၊ အဘာဝေ-
 မရှိသည်၊ (သတိ- ရှိလတ်သော်၊) သတ္တေဟိ- သတ္တဝါတို့သည်၊ ကတာ-
 ပြုအပ်ကုန်သော၊ ဝိပုကာရာ- ဖောက်ပြန်မှားယွင်းမှုတို့သည်၊ စိတ္တဿ-
 ငါ၏ စိတ်၏၊ ဝိကာရံ- ဖောက်ပြားမှုကို၊ ဥပ္ပါဒေယျံ- ဖြစ်စေနိုင်ကုန်ရာ၏၊
 စ- ဆက်၊ စိတ္တဝိကာရေ- စိတ်နေစိတ်ထား ဖောက်ပြားမှုသည်၊ သတိ-

ရှိလတ်သော်၊ ဒါနာဒိနံ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ သမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦတို့၏၊ သမ္ဘဝေါ ဧဝ- ဖြစ်ခြင်းသည်ပင်၊ နတ္ထိ- မရှိနိုင်၊”

ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊ “မေတ္တာသိနေဟေန- မေတ္တာအစေးဓာတ် ဖြင့်၊ သိနေဟိတေ- လိမ်းအပ်သော၊ စိတ္တေ- စိတ်၌၊ တစ်နည်း- မေတ္တာသိနေဟေန- ဖြင့်၊ စိတ္တေ- စိတ်သည်၊ သိနေဟိတေ- လိမ်းကျံအပ် သည်ရှိသော်၊ ဥပေက္ခာယ- နှင့်၊ ဝိနာ- ကင်း၍၊ သမ္ဘာရာနံ- သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်၏ အဆောက်အဦတို့၏၊ ပါရိသုဒ္ဓိ- စင်ကြယ်ခြင်းသည်၊ န ဟောတိ- မဖြစ်နိုင်၊” ဣတိ စ။ “အနုပေက္ခကော- ဥပေက္ခာမရှိသောသူသည်၊ သမ္ဘာရေသု- ကောင်းမှုအဆောက်အဦတို့၌၊ ပုညသမ္ဘာရံ စ- ကောင်းမှုအ ဆောက်အဦကိုလည်းကောင်း၊ တမ္ဗိပါကဉ္စ- ထိုကောင်းမှုအဆောက်အဦ၏ အကျိုးကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တဟိတတ္ထံ- သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွားအလို့ငှာ၊ ပရိဏာမေတံ- ညွတ်စေခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊” ဣတိ စ။

“ဥပေက္ခာယ- ဥပေက္ခာသည်၊ အဘာဝေ- မရှိသည်ရှိသော်၊ ဒေယျဓမ္မ- ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းနှင့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ဝိဘာဂံ- ခွဲခြားဝေ ဖန်ခြင်းကို၊ အကတ္တာ- မပြုမူ၍၊ ပရိစ္စဇိတံ- စွန့်လှူခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊” ဣတိ စ။ “ဥပေက္ခာရဟိတေန- ဥပေက္ခာကင်းသောသူသည်၊ ဇီဝိတပရိက္ခာရာနံ စ- အသက်၏ အခြံအရံတရားတို့၏လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတဿ စ- အသက်၏လည်းကောင်း၊ အန္တရာယံ- အန္တရာယ်ကို၊ အမနသိကရိတ္တာ- နှလုံးမသွင်းမူ၍၊ သီလဝိသောဓနံ- သီလကို စင်ကြယ် အောင် ပြုခြင်းကို၊ ကာတံ- ပြုခြင်းငှာ၊ န သက္ကောတိ- မစွမ်းနိုင်၊”

ဣတိ စ။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဥပေက္ခာဝသေန- ဥပေက္ခာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ အရတိရတိသဟဿေဝ- သူတော်ကောင်းတရား၌ မမွေ့လျော်ခြင်း အရတိ၊ ကာမ၌ မွေ့လျော်ခြင်း ရတိတရားတို့ကို သည်းခံနိုင်သူအားသာလျှင်၊ နေက္ခမ္မဗလသိဒ္ဓိတော- နေက္ခမ္မစွမ်းအား၏ ပြီးစီးနိုင်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့် လည်းကောင်း၊ ဥပပတ္တိတော- အသင့်အားဖြင့်၊ ဣက္ခဏဝသေန- ကြည့်ရှု ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သဗ္ဗသမ္ဘာရကိစ္စနိပ္ပတ္တိတော- အလုံးစုံသော ပါရမီသမ္ဘာရ

ကိစ္စ၏ ပြီးစီးနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အစွာရဒ္ဒဿ - အလွန်အားထုတ်
 အပ်သော၊ ဝီရိယဿ - ဝီရိယကို၊ အနုပေက္ခဏေ - ရှုကြည့်ခြင်း၌၊
 ပဓာနကိစ္စာကရဏတော - ပဓာနကိစ္စကို မပြုလုပ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်း
 ကောင်း၊ (ဝီရိယ လွန်ကဲနေလျှင် ဥပေက္ခာမရှိက ပဓာနအလုပ် မလုပ်
 ဆောင်နိုင် ဟူလို)။ ဥပေက္ခတော ဧဝ - ဥပေက္ခာရှိသူအားသာလျှင်၊
 တိတိက္ခာနိဇ္ဈာနသမ္ဘဝတော - ခန္တိတရားကို စူးစိုက်မှု ရှိနိုင်ခြင်းကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာဝသေန - ဥပေက္ခာ၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သတ္တသင်္ခါရာနံ -
 သတ္တဝါသင်္ခါရတို့၏။ အဝိသံဝါဒနတော - မချွတ်မယွင်းစေမှု သစ္စာသဘော
 ရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ လောကဓမ္မာနံ - ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌ လောကဓံတရား
 တို့ကို၊ အဇ္ဈုပေက္ခဏေန - လျစ်လျူရှုခြင်းဖြင့်၊ သမာဒိန္နဓမ္မေသု - ဆောက်
 တည်အပ်ပြီးသော ပါရမီတရားတို့၌၊ အစလာဓိဋ္ဌာနသိဒ္ဓိတော - မတုန်မလှုပ်
 စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်မှု ပြီးစီးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရာပကာရာဒိသု -
 သူတစ်ပါးတို့၏ပြစ်မှားမှု အစရှိသည်တို့၌၊ အနာဘောဂဝသေနေဝ - နှလုံး
 မသွင်းခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ မေတ္တာဝိဟာရနိပ္ပတ္တိတော - မေတ္တာဖြင့်
 နေခြင်း၏ ပြီးစီးအောင်မြင်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊
 သဗ္ဗဗောဓိသမ္ဘာရာနံ - အလုံးစုံသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦတို့
 ၏၊ ဝါ - တို့ကို၊ သမာဒါနာဓိဋ္ဌာနပါရိပူရိနိပ္ပတ္တိယော - ဆောက်တည်ခြင်း၊
 အဓိဋ္ဌာန်ခြင်း၊ ပြည့်စုံခြင်း၊ ပြီးစီးခြင်းတို့သည်၊ ဥပေက္ခာနုဘာဝေန -
 ဥပေက္ခာ၏ အာနုဘော်စွမ်းအားဖြင့်၊ သမ္ပဇ္ဇန္တိ - ပြည့်စုံကုန်၏။ ဣတိ
 ဧဝမာဒိနာ - ဤသို့ အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ ဥပေက္ခာပါရမီ -
 ကို၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ - ဆင်ခြင်ထိုက်၏။ ဧဝံ - ဤသို့၊ အပရိစ္စာဂ -
 ပရိစ္စာဂါဒိသု - မစွန့်လှူခြင်း၊ စွန့်လှူခြင်း အစရှိသည်တို့၌၊ ယထာက္ကမံ -
 အစဉ်အတိုင်း၊ အာဒိနဝါနိသံသပစ္စဝေက္ခဏာ - အပြစ်နှင့်အကျိုး အာနိသင်ကို
 ဆင်ခြင်ခြင်း ပစ္စဝေက္ခဏာဉာဏ်တို့သည်၊ ဒါနာဒိပါရမီနံ - ဒါန အစရှိသော
 ပါရမီတို့၏၊ ပစ္စယော - အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ - မှတ်ထိုက်
 ၏။

စရဏ ၁၅ ပါး အဘိညာဉ်တရားများလည်း ပါရမီ၏ အခြေခံအကြောင်း
တရား ဖြစ်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၁၉၃။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ သပရိက္ခာရာ- အခြံအရံအကြောင်း
တရားနှင့် တကွဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စဒသ- တစ်ဆယ့်ငါးပါးကုန်သော၊
စရဏဓမ္မာ စ- စရဏတရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊
အဘိညာယော စ- အဘိညာဉ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (ပါရမီနံ- တို့၏၊
ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း၊) တတ္ထ- ထိုစရဏဓမ္မ အဘိညာဉ်တို့တွင်၊
စရဏဓမ္မာ နာမ- စရဏဓမ္မတို့မည်သည်၊ သီလသံဝရော စ- သီလကို
စောင့်ထိန်းခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယေသု- ဣန္ဒြေခြောက်ပါးတို့၌၊
ဂုတ္တဒွါရတာ စ- သတိဖြင့်လုံခြုံအောင် ပိတ်ထားအပ်သော တံခါးရှိသည်၏
အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ ဘောဇနေ- ဘောဇဉ်ကို ခံယူသုံးဆောင်ခြင်း၌၊
မတ္တညုတာ စ- အတိုင်းအရှည်ကို သိသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊
ဇာဂရိယာနုယောဂေါ စ- နိုးကြားသူ၏အမှုကို အဖန်ဖန်အားထုတ် လုံ့လ
ပြုခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ (ရက်တစ်ရက်ရှိ အချိန်ကို ခြောက်ပုံပုံ၍ ငါးပုံ
သော အချိန်ပတ်လုံး တရားအလုပ် ကြိုးကုတ်နေခြင်း ဟူလို)။ သတ္တ-
(သဒ္ဓါ၊ သတိ၊ ဟိရိ၊ ဩ၊ ဗာ၊ ဝီ၊ ပညာအားဖြင့်) ခုနစ်ပါးကုန်သော၊
သဒ္ဓမ္မာ စ - သူတော်ကောင်းတရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ-
လေးပါးကုန်သော၊ ဈာနာနိ စ- ဈာန်တို့သည်လည်းကောင်းတည်း။ တေသု-
ထိုစရဏတရား တစ်ဆယ့်ငါးပါးတို့တွင်၊ သီလာဒီနံ- သီလအစရှိကုန်သော၊
စတုနံ- ရှေ့လေးပါးတို့၏၊ ပရိက္ခာရာ- အခြံအရံ အကြောင်းတို့ကား၊
တေရသာပိ- တစ်ဆယ့်သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဓုတဓမ္မာ စ- ဓုတင်
တရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ အပိစ္ဆတာဒယော စ- အလိုနည်းခြင်းအစရှိ
သော တရားတို့သည်လည်းကောင်းတည်း၊ သဒ္ဓမ္မေသု- သူတော်ကောင်း
တရားတို့တွင်၊ သဒ္ဓါယ- သဒ္ဓါတရား၏၊ ပရိက္ခာရော- အခြံအရံ အကြောင်း
ကား၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မသံဃသီလစာဂဒေဝတူ'ပသမာနုဿတိ လူခပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇန
သိနိဒ္ဓပုဂ္ဂလသေဝန ပဿာဒနီယဓမ္မပစ္စဝေက္ခဏ တဒဓိမုတ္တတာ- ဗုဒ္ဓါ-

နုဿတိ၊ ဓမ္မာနုဿတိ၊ သံဃာနုဿတိ၊ သီလာနုဿတိ၊ စာဂါနုဿတိ၊
ဒေဝတာနုဿတိ၊ ဥပသမာနုဿတိ၊ သဒ္ဓါတရားခေါင်းပါးသူကို ရှောင်
ကြဉ်ခြင်း၊ သဒ္ဓါတရားရှိသည့် ပြေပြစ်သောပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲခြင်း၊ သဒ္ဓါတရား
ဖြစ်ပွားစေတတ်သည့်တရားတို့ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ (ဣရိယာပုထ်တိုင်း)
ထိုသဒ္ဓါတရားဖြစ်ဖို့ရန် စိတ်ညွတ်ကိုင်းနေခြင်းတည်း။ ဟိရောတ္တပ္ပါနံ- ဟိရီ
ဩတပ္ပတို့၏။ (ပရိက္ခာရော- ကား၊) အကုသလာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏ
အပါယာဒီနဝပစ္စဝေက္ခဏ ကုသလဓမ္မပုတ္တမ္ဘနဘာဝပစ္စဝေက္ခဏ
ဟိရောတ္တပ္ပရဟိတပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇန ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပန္နပုဂ္ဂလသေဝန တဒဓိ-
မုတ္တတာ- အကုသိုလ်၏ အပြစ်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ အပါယ်ဘုံ၏ အပြစ်ကို
ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ကုသိုလ်တရားတို့၏ ထောက်ပံ့ပုံကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ဟိရီ
ဩတ္တပ္ပကင်းသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ဟိရီ ဩတ္တပ္ပနှင့်
ပြည့်စုံသောပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲခြင်း၊ (ဣရိယာပုထ်တိုင်း) ထိုဟိရီဩတ္တပ္ပကို
ဖြစ်စေခြင်းငှာ အမြဲညွတ်ကိုင်းသော စိတ်ရှိခြင်းတည်း။ ဗာဟုသစ္စဿ-
ဗာဟုသစ္စ၏။ (ပရိက္ခာရော- ကား၊) ပုဗ္ဗယောဂပရိပုစ္ဆကာဘာဝ သဒ္ဓမ္မာဘိ-
ယောဂ အနဝဇ္ဇဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာဒိပရိစယ ပရိပက္ခိန္ဒြိယတာ- ရှေးကဆည်းပူး
အလေ့အလာထူးရှိခြင်း၊ အဖန်ဖန် မေးမြန်း(စုံစမ်း)လေ့ရှိခြင်း၊ သူတော်
ကောင်းတရားယှဉ်ခြင်း အားထုတ်ခြင်း၊ အပြစ်မရှိသော အတတ်ပညာတို့ကို
ဆည်းပူးခြင်း၊ သဒ္ဓါစသောဣန္ဒြေတို့ ရင့်ကျက်ခြင်းလည်းကောင်း၊
ကိလေသဒူရိဘာဝ အပ္ပဿုတပရိဝဇ္ဇန ဗဟုဿုတသေဝန တဒဓိမုတ္တတာ-
ကိလေသာတို့မှ ဝေးအောင်ရှောင်ခြင်း၊ အကြားအမြင် နည်းပါးသူကို ရှောင်
ကြဉ်ခြင်း၊ အကြားအမြင်များသူကို မှီဝဲခြင်း၊ (ဣရိယာပုထ်တိုင်း) ထို
ဗဟုသုတများဖို့ရန် အမြဲညွတ်ကိုင်းသော စိတ်ရှိခြင်းလည်းကောင်းတည်း။
ဝီရိယဿ- ၏။ (ပရိက္ခာရော- ကား၊) အပါယာယပစ္စဝေက္ခဏ ဂမန-
ဝီထိပစ္စဝေက္ခဏ ဓမ္မမဟတ္တပစ္စဝေက္ခဏ ထိနမိဒ္ဓဝိနောဒန ကုသီတပုဂ္ဂလ-
ပရိဝဇ္ဇန အာရဒ္ဓဝီရိယပုဂ္ဂလသေဝန သမ္ပပ္ပဓာနပစ္စဝေက္ခဏ တဒဓိမုတ္တတာ-
အပါယ်ဘေးကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ သူတော်ကောင်းတို့၏ လမ်းစဉ်ကို (လိုက်သင့်

သည်ဟု) ဆင်ခြင်ခြင်း၊ တရားတော်၏ မြင့်မြတ်ပုံကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ ထိနမိဒ္ဓကို ပယ်ဖျောက်ခြင်း၊ ပျင်းရိသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသူကို မှီဝဲခြင်း၊ သမ္မပ္ပဓာန်တရားကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ (ဣရိယာပုထ်တိုင်း) ထိုဝီရိယကို ဖြစ်စေရန် အမြဲညွှတ်ကိုင်သော စိတ်ရှိခြင်းတည်း။ သတိယာ- ၏။ (ပရိက္ခာရော- ကား၊) သတိသမ္ပဇဉေ- မုဋ္ဌသတိပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇန ဥပဋ္ဌိတသတိပုဂ္ဂလသေဝန တဒဓိမုတ္တတာ- သတိသမ္ပဇဉ်ရှိခြင်း၊ သတိမေလျော့ ပေါ့တန်သူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ သတိရှိသူကို မှီဝဲခြင်း၊ (ဣရိယာပုထ်တိုင်း) ထိုသတိကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ အမြဲညွှတ်ကိုင်သော စိတ်ရှိခြင်းတည်း။ ပညာယ- ၏။ (ပရိက္ခာရော- ကား၊) ပရိပုစ္ဆကဘာဝ ဝတ္ထုဝိသဒကိရိယာ ဣန္ဒြိယသမတ္တပဋိပါဒန ဒုပ္ပညပုဂ္ဂလပရိဝဇ္ဇန ပညဝန္တပုဂ္ဂလသေဝန ဂမ္ဘီရဉာဏစရိယပစ္စဝေက္ခဏ တဒဓိမုတ္တတာ- ခန္ဓာ အာယတန ဓာတ်စသည်တို့ကို မေးမြန်း(မှုများ)ခြင်း၊ ကိုယ်တွင်းကိုယ်ပရိ ဝတ္ထုတို့ကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင်ပြုခြင်း၊ သဒ္ဓါ စသော ဣန္ဒြေတို့ ညီညွတ်မျှတသည်၏အဖြစ်ကို ပြီးမြောက်စေခြင်း (သဒ္ဓါ နှင့် ပညာ၊ ဝီရိယနှင့် သမာဓိ တို့ ညီညွတ်မျှတစေရမည် ဟူလို)， ပညာ မဲ့သူကို ရှောင်ကြဉ်ခြင်း၊ ပညာရှိသူကို မှီဝဲခြင်း၊ နက်နဲသော ခန္ဓာစသည်၌ ဖြစ်သော နက်နဲသော ပညာအကျင့်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း၊ (ဣရိယာပုထ်တိုင်း) ထိုပညာဖြစ်စေခြင်းငှာ အမြဲညွှတ်ကိုင်သော စိတ်ရှိခြင်းတည်း။

စတုန္နံ- လေးပါးကုန်သော၊ ဈာနာနံ- ဈာန်တို့၏၊ ပရိက္ခာရော- ကား၊ သီလာဒိစတုက္ကံ စ- သီလအစရှိသော လေးပါးအပေါင်းလည်းကောင်း၊ (သီ၊ ဣ၊ ဘော၊ ဇာတည်း)၊ အဋ္ဌတ္တိသာယ- ၃၈ ပါးသော၊ အာရမ္မဏေသု- အာရုံဖြစ်သော သမထကမ္မဋ္ဌာန်းတို့၌၊ ပုပ္ဖဘာဂဘာဝနာ စ- ရှေ့အဖို့၌ ဖြစ်သော ဘာဝနာလည်းကောင်း၊ အာဝဇ္ဇနာဒိဝသီဘာဝကရဏဉ္စ- အာဝဇ္ဇန်း အစရှိသော ဝသီဘော်ငါးပါးကို ပြုခြင်းလည်းကောင်းတည်း၊ တတ္ထ- ထိုသီလ အစရှိသည်တို့တွင်၊ သီလာဒိဟိ- သီလအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပယောဂသုဒ္ဓိယာ- လုံ့လပယောဂ၏ စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့်၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ အဘယ-

ဒါနေ- ဘေးမဲ့အလှူ၌၊ အာသယသုဒ္ဓိယာ- အဇ္ဈာသယ၏ စင်ကြယ်ခြင်းဖြင့်၊
 အာမိသဒါနေ- ပစ္စည်းအလှူ၌၊ ဥဘယသုဒ္ဓိယာ- နှစ်မျိုးလုံး၏ စင်ကြယ်
 ခြင်းဖြင့်၊ ဓမ္မဒါနေ- တရားအလှူ၌၊ သမတ္ထော- ပြုစွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ၊
 ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ စရဏာဒီနံ- စရဏတရား အစရှိ
 ကုန်သော ဒါနာဒိသမ္ဘာရာနံ- ဒါနပါရမီအစရှိသော အဆောက်အဦတို့၏၊
 ပစ္စယဘာဝေါ- အကြောင်း၏အဖြစ်ကို၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်
 စွာ၊ နိဒ္ဒါရေတဗ္ဗော- ထုတ်ဆောင်ထိုက်၏။ အတိဝိတ္ထာရာယေန- အလွန်
 ကျယ်ဝန်းမည်မှ ကြောက်သဖြင့်၊ န နိဒ္ဒါရယိမှ- မထုတ်ဆောင်တော့ကုန်၊
 ဣတိ- ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။ ဧဝံ- ဤအတူ၊ သမ္ပတ္တိစက္ကာဒယောပိ- သမ္ပတ္တိ
 စက် အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ ဒါနာဒီနံ- ဒါနအစရှိသော ပါရမီတို့၏၊
 ပစ္စယော- အကြောင်းတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။

ပါရမီတို့၏ ညစ်နွမ်းကြောင်းများ

(ဋ္ဌ။ ၂၉၄။) (တာသံ- ထိုပါရမီတို့၏။) သံကိလေသော- ညစ်နွမ်း
 ကြောင်းတရားသည်၊ ကော- အဘယ်နည်း? ဣတိ- ဤသို့မေးရာ၌၊
 အဝိသေသေန- အထူးမ၊မ သာမညအားဖြင့်၊ တဏှာဒီဟိ- တဏှာအစရှိ
 သည်တို့ဖြင့်၊ ပရာမဋ္ဌဘာဝေါ - အလွဲလွဲအမှားမှား သုံးသပ်အပ်သည်၏
 အဖြစ်သည်၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊ သံကိလေသော- ညစ်နွမ်းကြောင်းတည်း။
 ပန- ကား၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကဝိကပ္ပိ-
 လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ထိုထိုဤဤ ကြံစည်ခြင်းသည်၊
 ဒါနပါရမိယာ- ၏၊ သံကိလေသော- တည်း။ သတ္တကာလဝိကပ္ပိ-
 သတ္တဝါနှင့်အချိန်အခါတို့၌ ထိုထိုဤဤ ကြံစည်ခြင်းသည်၊ သီလပါရမိယာ-
 ၏၊ (သံကိလေသော- တည်း။) ကာမဘဝတဒုပသမေသု- ကာမနှစ်ပါး၊
 ဘဝသုံးပါး၊ ထိုကာမနှင့်ဘဝတို့၏ ငြိမ်းအေးမှုတို့၌၊ အဘိရတိအနဘိရတိ-
 ဝိကပ္ပိ- မွေ့လျော်ဖွယ်၊ မမွေ့လျော်ဖွယ် အနေဖြင့် ထိုထိုဤဤ ကြံစည်ခြင်း
 တို့သည်၊ နေက္ခမ္မပါရမိယာ- ၏၊ (သံကိလေသော- တည်း။) (ကာမ၊ဘဝနှင့်
 အဘိရတိ၊ တဒုပသမနှင့် အနဘိရတိတို့ အစဉ်အတိုင်း တွဲစပ်၍ အဓိပ္ပာယ်

ယူ။) “အဟံ- ငါတည်း၊ မမ- ငါ၏၊ (သန္တကံ- ဥစ္စာတည်း၊)” ဣတိ-
ဤသို့၊ ဝိကပ္ပိ- ထိုထိုဤဤ ကြံစည်ခြင်းတို့သည်၊ ပညာပါရမိယာ- ၏၊
(သံကိလေသော- တည်း၊)၊ လီနဒ္ဒစ္စဝိကပ္ပိ- ဆုတ်နစ်၊ ပြန့်လွင့်ကြောင်း
အကြံအစည်တို့သည်၊ ဝီရိယပါရမိယာ- ၏၊ (သံကိလေသော- တည်း၊)
အတ္တပရဝိကပ္ပိ- မိမိ သူတစ်ပါး (ကိုယ့်လူ သူလူခွဲခြား) အကြံအစည်များ
သည်၊ ခန္တိပါရမိယာ- ၏၊ (သံကိလေသော- တည်း၊) အဒိဋ္ဌာဒိသု-
မမြင်အပ်သောအရာ အစရှိသည်တို့၌၊ (အာဒိ အရ အသုတ၊ အမုတ၊
အဝိညာဏတို့ကိုယူ)၊ ဒိဋ္ဌာဒိဝိကပ္ပိ- မြင်သည့်အနေ အစရှိသည်ဖြင့်
ကြံစည်မှားခြင်းတို့သည်၊ သစ္စပါရမိယာ- ၏၊ (သံကိလေသော- တည်း၊)
ဗောဓိသမ္ဘာရတဗ္ဗိပက္ခေသု- ဗောဓိသမ္ဘာရ ကုသိုလ်တရား၊ ထိုကုသိုလ်
တရား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အကုသိုလ်တို့၌၊ ဒေါသဂုဏဝိကပ္ပိ-
အပြစ်၊ ဂုဏ်အားဖြင့် ကြံစည်ခြင်းတို့သည်၊ (ဗောဓိသမ္ဘာရနှင့်ဒေါသ၊
တဗ္ဗိပက္ခနှင့်ဂုဏ ယထာက္ကမတွဲ)၊ အဓိဋ္ဌာနပါရမိယာ- ၏၊ (သံကိလေသော-
တည်း၊) ဟိတာဟိတဝိကပ္ပိ- အစီးအပွား၊ အစီးအပွားမဲ့တို့၌ ကြံစည်ခြင်းတို့
သည်၊ (အစီးအပွားကို ဆောင်ရွက်သူ၊ အစီးအပွားမဲ့ကို ဆောင်ရွက်သူတို့၌
ကြံစည်ခြင်းတို့သည်၊) မေတ္တာပါရမိယာ- ၏၊ (သံကိလေသော- တည်း၊)
ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိကပ္ပိ- ကောင်း၊ မကောင်း ဣဋ္ဌ၊ အနိဋ္ဌအာရုံတို့၌ ကြံစည်ခြင်းတို့
သည်၊ ဥပေက္ခာပါရမိယာ- ၏၊ သံကိလေသော- တည်း။ ဣတိ- ဤသို့၊
ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏။

ပါရမီတို့၏ ဖြူစင်ကြောင်းတရားများ

(တာသံ- တို့၏၊) ဝေါဒါနံ- ဖြူစင်ကြောင်းတရားသည်၊ ကိ-
အဘယ်နည်း? ဣတိ- ဤသို့မေးရာ၌၊ တဏှာဒီဟိ- တဏှာအစရှိသည်
တို့သည်၊ အနုပဿာတော စ- မဖျက်ဆီးအပ်ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊
ယထာဂုတ္တဝိကပ္ပဝိရဟော စ- (ပါရမီတို့၏ ညစ်နွမ်းကြောင်း အခန်း၌)
အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော အထူးကြံစည်ခြင်းတို့မှ ကင်းရှင်းခြင်းသည်

လည်းကောင်း၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ ဝေါဒါနံ- ဖြူစင်ကြောင်းတည်း၊
 ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။
 ဟိ- ချဲ့၊ တဏှာမာနဒိဋ္ဌိကောဓူပနာဟမက္ခပဠာသဏ္ဌဿာမစ္ဆရိယမာယာ-
 သာဠေယျထမ္ဘသာရမ္ဘမဒပ္ပမာဒါဒီဟိ- တဏှာ(စွဲလန်းမှု)، မာန(ထောင်လွှား
 မှု)，ဒိဋ္ဌိ(အယူအမြင် မှားမှု)，ကောဓ(စိတ်ဆိုးမှု)，ဥပနာဟ(ရန်ငြိုးဖွဲ့မှု)，
 မက္ခ(ကျေးဇူးတရားကို ချေဖျက်မှု)，ပဠာသ(ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင်ပြမှု)，ဏ္ဌဿာ
 (ငြူစုစောင်းမြောင်းမှု)，မစ္ဆရိယ(နှမြောတွန့်တိုမှု)，မာယာ(လှည့်ပတ်မှု)，
 သာဠေယျ(ကောက်ကျစ်မှု)，ထမ္ဘ(ခက်ထန်ကြမ်းတမ်းမှု)，သာရမ္ဘ(ချုပ်ချယ်
 မှု အပြစ်တင်မှု)，မဒ(မာန်ယစ်မှု)，ပမာဒ(မေ့လျော့မှု) အစရှိကုန်သော၊
 ကိလေသေဟိ- ကိလေသာတရားတို့သည်၊ အနုပဟတာ စ- မဖျက်ဆီးအပ်
 မဖျက်ဆီးနိုင်ခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကဝိကပ္ပါဒိ-
 ရဟိတာ စ- လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၌ ခွဲခြားကြံစည်မှု အစရှိသည်မှ
 ကင်းခြင်းတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒါနာဒိပါရမိယော- ဒါနအစရှိသော
 ပါရမီတို့သည်၊ ပရိသုဒ္ဓါ- စင်ကြယ်ကုန်သည်၊ ပဘဿရာ- ပြီးပြီး
 ပြက်ပြက် အရောင်ထွက် ကုန်သည်၊ ဘဝန္တိ- ဖြစ်ကုန်၏၊ ဣတိ- သို့၊
 (ဒဋ္ဌဗ္ဗံ)။

ပါရမီတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများ

(ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊) ပဋိပက္ခော- ဆန့်ကျင်ဘက်တရား
 သည်၊ ကော- အဘယ်နည်း?၊ ဣတိ- ဤသို့မေးရာ၌၊ အဝိသေသေန-
 အထူးမ၊မ သာမညအားဖြင့်၊ သဗ္ဗေဟိပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊
 သံကိလေသာ- ကိလေသာတရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗေပိ- ကုန်
 သော၊ အကုသလာ- အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတရားတို့၏၊ ပဋိပက္ခော- ဆန့်ကျင်ဘက်
 တည်း။ ပန- ကား၊ ဝိသေသေန- အထူးအားဖြင့်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဝုတ္တာ-
 ဆိုအပ်ကုန်သော၊ မစ္ဆေရာဒယော- မစ္ဆရိယအစရှိသည်တို့သည်၊ (ဧတာသံ-

တို့၏၊ ပဋိပက္ခော- တည်း၊) ဣတိ- ဤကား အဖြေတည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ (ဣတိ ကို နှစ်ထပ်ပေး)။ အပိစ- တစ်နည်းကား၊ ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကဒါနဖလေသု- လှူဖွယ်ဝတ္ထု၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၊ အလှူ၏ အကျိုးတို့၌၊ အလောဘာဒေါသာမောဟဂုဏယောဂတော- မလိုချင်ခြင်း (အလောဘာ)، မပြစ်မှားခြင်း(အဒေါသ)، မတွေဝေခြင်း(အမောဟ) ကျေးဇူး ဂုဏ်တို့နှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ (ဒေယျဓမ္မနှင့် အလောဘဂုဏ်၊ ပဋိဂ္ဂါဟကနှင့် အဒေါသဂုဏ်၊ ဒါနဖလနှင့် အမောဟဂုဏ် အစဉ်အတိုင်း တွဲစပ်ယူ)၊ ဒါနံ- ဒါနတရားသည်၊ လောဘဒေါသမောဟပဋိပက္ခံ- လောဘာ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ ကာယာဒိဒေါသဝင်္ကာပဂမတော- ကာယ ဒုစရိုက်မှုအစရှိသောအပြစ် ကောက်ကျစ်မှုတို့မှ ကင်းစင်ခြင်းကြောင့်၊ သီလံ- သီလသည်၊ လောဘာဒိပဋိပက္ခံ- လောဘအစရှိသော အကုသိုလ်တရားတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ ကာမသုခပရူပဃာတအတ္တကိလမထပရိဝဇ္ဇနတော- ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ၊ သူတစ်ပါးကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း၊ မိမိကိုယ်ကို ပင်ပန်းအောင် အားထုတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်၊ နေက္ခမ္မံ- နေက္ခမ္မ သည်၊ ဒေါသတ္တယပဋိပက္ခံ- (လောဘာ၊ ဒေါသ၊ မောဟဟူသော) အပြစ် သုံးပါး အပေါင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ (ရှေးပေမူနိဿယ၌ ဒေါသတ္တယ အရကို ကာမဝိတက်၊ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ဝိဟိသာဝိတက်သုံးပါးကို ယူသည်)၊ လောဘာဒိနံ- လောဘ အစရှိသော တရားတို့ကို၊ အန္တိကရဏတော စ- ကန်းအောင်ပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဉာဏဿ- ဉာဏ်ပညာကို၊ အနန္တိကရဏတော စ- မကန်းအောင် ပြုခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပညာ- ပညာသည်၊ လောဘာဒိပဋိပက္ခံ- လောဘအစရှိသောတရားတို့၏ ဆန့်ကျင် ဘက်တည်း။ အလီနာနုဒ္ဓတဉာယာရမ္မဝသေန- ကုသိုလ်တရားတို့၌ မတွန့် ဆုတ်ခြင်း၊ မတုန်လှုပ်ခြင်း၊ နည်းမှန် လမ်းမှန်ကျအောင် အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝီရိယံ- သည်၊ လောဘာဒိပဋိပက္ခံ- လောဘအစရှိသော တရား တို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌသုညတာနံ- ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ၊ သတ္တဝါမှ ဆိတ်သုဉ်းသည်၏ အဖြစ်တို့ကို၊ ခမနတော- သည်းခံနိုင်ခြင်း

ကြောင့်၊ ခန္တီ- ခန္တီသည်၊ လောဘာဒိပဋိပက္ခာ- တည်း။ ပရေသံ- သူတစ်ပါး
တို့၏။ ဥပကာရေ စ- ကျေးဇူးပြုမှုသည်လည်းကောင်း၊ အပကာရေ စ-
ပြစ်မှားမှုသည်လည်းကောင်း၊ သတိပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ ယထာဘူတပွ-
ဝတ္တိယာ- ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်၊ သစ္စံ- သည်၊ လောဘာဒိ-
ပဋိပက္ခံ- တည်း။ ဝါ- လောဘ ဒေါသတို့၏ ဆန့်ကျင်ဘက်တည်း။
လောကဓမ္မေ- လောကဓံတရားတို့ကို၊ အဘိဘုယျ- လွမ်းမိုး၍၊
ယထာသမာဒိန္နေသု- အကြင်အကြင် ဆောက်တည်အပ်ကုန်ပြီးသော၊
သမ္ဘာရေသု- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သည့် ပါရမီ၊
စာဂ၊ စရိယတရားတို့၌၊ အစလနတော- မတုန်လှုပ်ခြင်းကြောင့်၊ အဓိဋ္ဌာနံ-
သည်၊ လောဘာဒိပဋိပက္ခံ- တည်း။ နီဝရဏဝိဝေကတော- နီဝရဏတို့မှ
ကင်းဆိတ်ခြင်းကြောင့်၊ မေတ္တာ- သည်၊ လောဘာဒိပဋိပက္ခာ- တည်း။
ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌေသု- ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံတို့၌၊ အနုနယပဋိဃဝိဒ္ဓံသနတော စ-
ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်းတို့ကို ဖျက်ဆီးဟန့်တားနိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
သမပ္ပဝတ္တိတော စ- အညီအမျှ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပေက္ခာ-
သည်၊ လောဘာဒိပဋိပက္ခာ- တည်း။ ဝါ- လောဘ ဒေါသတို့၏ ဆန့်ကျင်
ဘက်တည်း။ ဣတိ- သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏။

ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၂၉၅။) ပဋိပတ္တိ- ပါရမီတို့ကို ဖြည့်ကျင့်ပုံအကျင့်သည်၊ ကာ- အဘယ်
ပါနည်း?၊ ဣတိ- ဤသို့မေးရာ၌၊ တာဝ- သီလပါရမီတို့မှ ရှေးဦးစွာ၊
ဒါနပါရမိယာ- ဒါနပါရမီ၏၊ (ပဋိပတ္တိ ၌ စပ်)၊ သုခူပကရဏသရီရဇီဝိတ-
ပရိစ္စာဂေန စ- သူတစ်ပါးတို့၏ ချမ်းသာခြင်းကို ပြုလုပ်ဆောင်ရွက်ခြင်း၊
ကိုယ်၊ အသက်ကို စွန့်လွှတ်လှူဒါန်းခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဘယာပနဒနေန
စ- သတ္တဝါတို့အပေါ် ကျရောက်လာမည့်ဘေးကို ဖယ်ရှားခြင်းဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ ဓမ္မောပဒေသေန စ- သတ္တဝါတို့အား တရားလမ်းမှန်ကို ညွှန်ပြ
ဟောကြားခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗဟုဓာ- များသောအပြားအားဖြင့်၊

သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့ကို၊ အနုဂ္ဂဟကရဏံ- ချီးမြှောက်မှုကို ပြုခြင်းသည်၊
 ပဋိပတ္တိ- ဖြည့်ကျင့်ပုံအကျင့်တည်း။ တတ္ထ- ထိုဒါနပါရမီ၌၊ အာမိသဒါနံ-
 အာမိသဒါနလည်းကောင်း၊ အဘယဒါနံ- အဘယဒါနလည်းကောင်း၊
 ဓမ္မဒါနံ- ဓမ္မဒါနလည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒါနံ- ဒါနသည်၊
 ဒါတဗ္ဗဝတ္ထုဝသေန- လှူအပ်သော လှူဖွယ်ပစ္စည်းနှင့်စပ်သဖြင့်၊ တိဝိဓံ-
 သုံးပါးအပြား ရှိ၏။ တေသု- ထိုသုံးပါးတို့တွင်၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရား
 အလောင်း၏အတွက်၊ ဒါတဗ္ဗဝတ္ထု- ပေးလှူအပ်သောလှူဖွယ်ပစ္စည်းသည်၊
 အဇ္ဈတ္တိကံ- အဇ္ဈတ္တိကဒါတဗ္ဗဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ဗာဟိရံ- ဗာဟိရဒါတဗ္ဗ
 ဝတ္ထုလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဒုဝိဓံ- နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ- ထို
 နှစ်ပါးတို့တွင်၊ ဗာဟိရံ- ဗာဟိရဒါတဗ္ဗဝတ္ထုသည်၊ (ဒသဝိဓံ ၌ စပ်)၊
 အန္တံ- ထမင်းလည်းကောင်း၊ ပါနံ- ဖျော်ရည်လည်းကောင်း၊ ဝတ္ထံ- အဝတ်
 လည်းကောင်း၊ ယာနံ- ယာဉ်လည်းကောင်း၊ မာလာဂန္ထဝိလေပနံ- ပန်း၊
 နံသာ၊ နံသာပျောင်းလည်းကောင်း၊ သေယျာဝသထပဒီပေယျံ- အိပ်ရာ
 နေရာ၊ ကျောင်းအိမ်၊ ဆီမီးညှိထွန်းရန် ဆီ မီးစာလည်းကောင်း၊ ဣတိ-
 ဤသို့၊ (သုတ္တန္တပရိယာယေန- သုတ္တန်ဒေသနာတော်နည်းအားဖြင့်)၊
 ဒသဝိဓံ- ဆယ်ပါးအပြားရှိ၏၊ အန္နာဒီနံ- ထမင်းအစရှိသည်တို့၏၊
 ခါဒနီယဘောဇနီယာဒိဝိဘာဂေန- ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ် အစရှိသည်တို့ကို
 ခွဲခြားဝေဖန်သောအားဖြင့်၊ အနေကဝိဓံ- များသောအပြားရှိ၏။ တထာ-
 ထိုမှတစ်ပါး၊ ရူပါရမ္မဏံ- ရူပါရုံလည်းကောင်း၊ ယာဝ ဓမ္မာရမ္မဏံ- ဓမ္မာရုံ
 တိုင်အောင်လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ အာရမ္မဏတော- အာရုံအားဖြင့်၊
 ဆဗ္ဗိဓံ- ခြောက်ပါးအပြားရှိ၏။ ရူပါရမ္မဏာဒီနဉ္စ- ရူပါရုံ အစရှိသည်တို့၏
 လည်း၊ နီလာဒိဝိဘာဂေန- အညိုအစရှိသည်ကို ခွဲခြား ဝေဖန်သောအားဖြင့်၊
 အနေကဝိဓံ- များသောအပြားရှိ၏။ တထာ- ထို့အတူ၊ မဏိကနကရဇတ-
 မုတ္တာပဝါဠာဒိ ခေတ္တဝတ္ထုအာရာမာဒိ ဒါသိဒါသဂေါမဟိသာဒိ နာနာဝိဓ-
 ဝိတ္တုပကရဏဝသေန- ပတ္တမြား၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ပုလဲ၊ သန္တာအစရှိသော
 ရတနာမျိုး၊ လယ်၊ မြေ၊ အာရာမ်အစရှိသော သက်မဲ့လှူဖွယ်ပစ္စည်းမျိုး၊

ကျွန်မိန်းမ၊ ကျွန်ယောက်ျား၊ နွား၊ ကျွဲအစရှိသော သက်ရှိလှူဖွယ်ပစ္စည်းမျိုး ဟူသော အထူးထူးအပြားပြားသော ပစ္စည်းအသုံးဆောင်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ အနေကဝိဓံ - များသောအပြားရှိ၏။

အာဓိသဒါန ဖြည့်ကျင့်ပုံ

တတ္ထ - ထိုလှူဖွယ်ပစ္စည်းတို့တွင်၊ မဟာပုရိသော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဗာဟိရံ - ခန္ဓာကိုယ် ပြင်ပဖြစ်သော၊ ဝတ္ထု - လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ဒေန္တော - ပေးလှူသည်ရှိသော်၊ “ယော - အကြင်အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်၊ ယေန - အကြင်လှူဖွယ်ပစ္စည်းဖြင့်၊ အတ္ထိကော - အလိုရှိ၏၊ တံ - ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ် အလိုရှိသော လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ တဿ - ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ဒေတိ - ပေးလှူ၏၊ ဒေန္တော စ - ပေးလှူသော ဘုရားအလောင်းသည်လည်း၊ တဿ - ထိုလှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ဝါ - ဖြင့်၊ အတ္ထိကော - အလိုရှိ၏။” ဣတိ - ဤသို့၊ ဇာနန္တော - သိလျက်၊ အယာစိတောပိ - မတောင်းအပ်ဘဲသော်လည်း၊ ဒေတိ - ပေးလှူ၏၊ ယာစိတော - တောင်းအပ်မှုကား၊ ပဂေဝ - အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရှိပါတော့အံ့နည်း၊ (ဒေတိယေဝ - ဧကန်ပေးလှူတော့သည်သာ)။ (ဒိန္နကာလေပိ - ပေးလှူသောအခါ၌လည်း၊) မုတ္တစာဂေါ - လွတ်လွတ်ကျွတ်ကျွတ် စွန့်လွှတ်လျက်၊ ဒေတိ - ပေးလှူ၏၊ အမုတ္တစာဂေါ - မလွတ်မကျွတ် စွန့်လွှတ်သည်၊ နော - မဟုတ်ပေ၊ ဒေယျဓမ္မေ - လှူဖွယ်ပစ္စည်းသည်၊ သတိ - ရှိလတ်သော်၊ ပရိယတ္တံ - အပြည့်အစုံ၊ ဒေတိ - ပေးလှူ၏၊ အပရိယတ္တံ - မပြည့်မစုံ၊ နော ဒေတိ - မပေးလှူ။ ပစ္စုပကာရသန္နိသိတော - ကျေးဇူးတုံ့ဆပ်မှုကို အမှီပြုသည်ဖြစ်၍၊ (ကျေးဇူးတုံ့ပြန်စေလိုသောအားဖြင့်)၊ န ဒေတိ။ ဟိ - ဆက်၊ ပရိယတ္တေ - ပြည့်စုံသော၊ ဒေယျဓမ္မေ - လှူဖွယ်ပစ္စည်းသည်၊ အသတိ - မရှိလတ်သော်၊ သံဝိဘာဂါရဟံ - ခွဲဝေခြင်းငှာ ထိုက်သော လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ သံဝိဘဇေတိ - ခွဲဝေလှူဒါန်း၏။ စ - ဆက်၊ ပရူပဃာတာဝဟံ - သူတစ်ပါးတို့အား နှိပ်စက်ညှဉ်းဆဲမှုကို ရွက်ဆောင်တတ်သော၊ သတ္တဝိသမဇ္ဇာဒိကံ - လက်နက်၊ အဆိပ်၊ သေရည် အရက် အစရှိ

သည်ကို၊ န ဒေတိ- မပေးလှ။ အနတ္တုပသံဟိတံ- အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်သော၊ ပမာဒါဝဟဉ္စ- မေ့လျော့မှုကိုလည်း ရွက်ဆောင်တတ်သော၊ ကိဋ္ဌနကံ- ကစားဖွယ်ရာဖြစ်သော၊ ယံ (ဒါနဝတ္ထု)- အကြင်လှူဖွယ်ပစ္စည်း သည်၊ (အတ္ထိ)၊ (တံပိ- ထိုလှူဖွယ်ပစ္စည်းကိုလည်း၊) န ဒေတိ။ စ- ဆက်၊ ဂိလာနဿ- မကျန်းမာသော၊ ယာစကဿ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အား၊ ပါနဘောဇနာဒိအသပ္ပါယံ ဝါ- မသင့်လျော်သော အဖျော်၊ ဘောဇဉ်အစရှိ သည်ကိုလည်းကောင်း၊ (သပ္ပါယမ္ဘိ- သင့်လျော်ပါသော်လည်း၊) ပမာဏ- ရဟိတံ ဝါ- ပမာဏကင်းသော စားသောက်ဖွယ်စသည်ကိုလည်းကောင်း၊ န ဒေတိ။ ပန- အန္တယကား၊ ပမာဏယုတ္တမေဝ- ပမာဏနှင့်ယှဉ်သည်သာလျှင် ဖြစ်သော၊ သပ္ပါယမေဝ- သင့်လျော်သည်သာဖြစ်သော စားသောက်ဖွယ်စသည် ကို၊ ဒေတိ။

တထာ- ထို့အတူ၊ ယာစိတော- တောင်းခံအပ်သည်ရှိသော်၊ ဂဟဋ္ဌာနံ- လူတို့အား၊ ဂဟဋ္ဌာနုစ္ဆဝိကံ- လူတို့နှင့်သင့်လျော်သော လှူဖွယ် ပစ္စည်းကို၊ ဒေတိ။ ပဗ္ဗဇိတာနံ- ရှင်၊ ရသေ့၊ ရဟန်းတို့အား၊ ပဗ္ဗဇိတာ- နုစ္ဆဝိကံ- ရှင်၊ ရသေ့၊ ရဟန်းတို့နှင့် သင့်လျော်သော လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ဒေတိ။ မာတာပိတရော- မိဘတို့လည်းကောင်း၊ ဉာတိသာလောဟိတာ- ဆွေမျိုးသားချင်းတို့လည်းကောင်း၊ မိတ္တာမစ္စာ- မိတ်ဆွေ၊ သူငယ်ချင်းတို့ လည်းကောင်း၊ ပုတ္တဒါရဒါသကမ္မကရာ- သား၊ မယား၊ ကျွန်၊ အလုပ်သမား တို့ လည်းကောင်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဧတေသု- ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင်၊ ကဿစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူအားလည်း၊ ပိဋ္ဌ- နှိပ်စက်ညှဉ်းပန်းမှုကို၊ အဇနေ- န္တော- မဖြစ်စေဘဲ၊ ဒေတိ။ စ- ဆက်၊ ဥဋ္ဌာရံ- မွန်မြတ်သော၊ ဒေယျဓမ္မံ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ ပဋိဇာနိတွာ- (လှူမည်ဟု) ဝန်ခံပြီး၍၊ လူခံ- ယုတ်ညံ့ သော လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ န ဒေတိ- ပေးလေ့မရှိ။ လာဘသက္ကာရ- သိလောကသန္နိဿိတော စ- လာဘ် အပူဇော် အကျော်စောကို အမှီပြု (မျှော်ခေါ်တောင့်တ)သည် ဖြစ်၍လည်း၊ န ဒေတိ။ ပစ္စုပကာရသန္နိဿိတော စ- ကျေးဇူးတုံ့ပြန်မှုကို အမှီပြု (မျှော်ခေါ်တောင့်တ)သည်ဖြစ်၍လည်း၊

န ဒေတိ။ သမ္မာသမ္မောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အညတြ- ကြည့်၍၊
 ဖလပါဠိကံခီ စ- (ဘဝသမ္ပတ္တိ၊ ဘောဂသမ္ပတ္တိစသော) အကျိုးကို မျှော်ကိုး
 အလိုရှိသည် ဖြစ်၍လည်း၊ န ဒေတိ။ စ- ဆက်၊ ယာစကေ ဝါ- အလှူခံ
 ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဒေယျဓမ္မံ ဝါ- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကိုလည်းကောင်း၊
 ဇီဝုစ္ဆန္တော- စက်ဆုပ်ရွံရှာသည်ဖြစ်၍၊ န ဒေတိ။ အသညတာနံ- ကိုယ်
 နှုတ် နှလုံး မစောင့် စည်းကြကုန်သော၊ ယာစကာနံ ပိ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့
 အားသော်မှလည်းကောင်း၊ အက္ကောသကရောသကာနမ္ပိ- မိမိအား ဆဲရေး
 တတ် ချုပ်ချယ်တတ်သည့် အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အားသော်မှလည်းကောင်း၊ အပဝိဒ္ဓံ-
 စွန့်ပစ်သကဲ့သို့ ပြုအပ်သော၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ န ဒေတိ။ အညဒတ္ထ-
 စင်စစ်သော်ကား၊ ပသန္တစိတ္တော- ကြည်လင်သော စိတ်ရှိသည်၊ အန-
 ကမ္မန္တော- အစဉ်သနား စောင့်ရှောက်သောစိတ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 သက္ကစ္စမေဝ- ရိရိသေသေသာလျှင်၊ ဒေတိ။ ကောတူဟလမင်္ဂလိကော-
 အုတ်အုတ်ကျက်ကျက် (ရုတ်ရုတ်သဲသဲ)ဖြစ်မှုကို မင်္ဂလာဟု အယူရှိသည်၊
 ဟုတွာ၊ န စ ဒေတိ- ပေးလှူသည်လည်းမဟုတ်။ ပန- အဟုတ်သော်ကား၊
 ကမ္မဖလမေဝ- ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကိုသာလျှင်၊ သဒ္ဓဟန္တော- ယုံကြည်သည်
 ဖြစ်၍၊ ဒေတိ။ ယာစကေ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ပယိရပါသနာဒီဟိ-
 မိမိထံပါးသို့ ချဉ်းကပ်လာရောက်စေခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ပရိ-
 ကိလေသေတွာ- ပင်ပန်းစေ၍၊ နပိ ဒေတိ- ပေးလှူသည်လည်းမဟုတ်။
 ပန- အဟုတ်သော်ကား၊ အပရိကိလေသန္တော ဧဝ- မပင်ပန်းစေဘဲသာလျှင်၊
 ဒေတိ။ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့အား၊ ဝဇ္ဇနာဓိပ္ပါယော ဝါ- လှည့်ပတ်ခြင်းငှာ
 အလိုရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဘောဒနာဓိပ္ပါယော ဝါ- ကွဲပြားစေခြင်းငှာ
 အလိုရှိသည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတွာ) ဒါနံ- ကို၊ ဒေတိ စ- ပေးလှူသည်
 ကားလည်း၊ န- မဟုတ်။ အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တော ဧဝ- မညစ်နွမ်းသော
 စိတ်ရှိသည်ဖြစ်၍သာလျှင်၊ ဒေတိ။ ဖရသဝါစော- ကြမ်းတမ်းသောစကားရှိ
 သည်၊ ဘာကုဋ္ဌိမုခေါ- မျက်မှောင်ကြုတ်သော မျက်နှာရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊
 ဒါနံ- ကို၊ နပိ ဒေတိ- ပေးလှူသည်လည်းမဟုတ်။ ပန- အဟုတ်သော်ကား၊

ပိယဝါဒီ- ချစ်ဖွယ်သောစကားကို ဆိုလေ့ရှိသည်။ ပုဗ္ဗဘာသီ- ပြုံးခြင်း
 ရှေ့သွားရှိသော စကားကို ဆိုလေ့ရှိသည်။ မိတဝစနော- နှိုင်းနှိုင်းချိန်ချိန်
 ဆိုတတ်သော စကားရှိသည်။ ဟုတ္တာ၊ ဒေတိ။ စ- ဆက်၊ ယသ္မိ ဒေယျဓမ္မေ-
 အကြင်လှူဖွယ်ပစ္စည်း၌၊ ဥဠာရမနုညတာယ ဝါ- မွန်မြတ်နှစ်သက်ဖွယ်
 ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ စိရပရိစယေန ဝါ- ကြာမြင့်စွာ
 လေ့လာသုံးစွဲခဲ့ခြင်းကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဂေဓသဘာဝတာယ ဝါ-
 စွဲလန်းတပ်မက်တတ်သောသဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သော်လည်း
 ကောင်း၊ လောဘဓမ္မော- လောဘသဘောတရားသည်၊ အဓိမတ္တော- လွန်ကဲ
 နေသည်၊ ဟောတိ- ဖြစ်အံ့။ ဗောဓိသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊
 ဇာနန္တော- သိသည်ရှိသော်၊ တံ- ထိုလောဘကို၊ ခိပ္ပမေဝ- လျင်မြန်စွာသာ
 လျှင်၊ ပဋိဝိနောဒေတွာ- ပယ်ဖျောက်၍၊ ယာစကေ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊
 ပရိယေသိတွာပိ- ရှာမှီး၍လည်း၊ ဒေတိ။ စ- ဆက်၊ ယံ ဒေယျဝတ္ထု-
 အကြင်လှူဖွယ်ပစ္စည်းသည်၊ ပရိတ္တံ- နည်းပါးလှ၏၊ ယာစကောပိ-
 အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်သည်လည်း၊ ပစ္စုပဋိတော- ရှေးရှုမျက်မှောက် ဆိုက်ရောက်လာ
 ၏၊ တံ- ထိုနည်းပါးလှသော လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို၊ အစိန္တေတွာပိ- မကြံစည်
 ဘဲလည်း၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ဗာဓေတွာ- အပင်ပန်းခံ၍၊ ဒေန္တော-
 ပေးလှူလျက်၊ ယာစကံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို၊ သမ္မာနေတိ- ကောင်းစွာမြတ်နိုး
 ပူဇော်၏၊ အကိတ္တိပဏ္ဍိတော ယထာ- အကိတ္တိရသေ့ ပညာရှိကဲ့သို့တည်း။
 (တံ အနက်မဲ့)။ စ- ဆက်၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ အတ္တနော- ၏၊
 ပုတ္တဒါရဒါသကမ္မကရပေါရိသေ- သား၊ မယား၊ ကျွန်၊ အလုပ်သမား
 ယောက်ျားတို့ကို၊ ယာစိတော- တောင်းအပ် (အတောင်းခံရ)သည်ရှိသော်၊
 အသညာပိတေ- နားလည်သဘောပေါက်စေမှု မရှိကုန်သော၊ ဒေါမနဿ-
 ပတ္တေ- စိတ်နှလုံးမသာယာခြင်းသို့ ရောက်နေကုန်သော၊ တေ- ထိုသား
 မယားစသည်တို့ကို၊ ယာစကာနံ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ န ဒေတိ။ ပန-
 အဟုတ်သော်ကား၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ သညာပိတေ- သဘော
 ပေါက်နားလည်စေအပ်ပြီးကုန်သော၊ သောမနဿပတ္တေ- ရွှင်လန်း

ဝမ်းမြောက်ခြင်းသို့ ရောက်ကြကုန်သော၊ (တေ- ထိုသားမယားစသည်တို့ကို၊
ယာစကာနံ- တို့အား၊) ဒေတိ။ ဒေန္တော စ- ပေးလှူသော်လည်း၊
ယက္ခရက္ခသပိသာစာဒိနံ ဝါ- ဘီလူး၊ ရက္ခိဉ်၊ မြေဘုတ်ဘီလူး အစရှိသူတို့
အားသော်လည်းကောင်း၊ ကုရုရကမ္မန္တာနံ- ကြမ်းတမ်းသောအမှုကို
ပြုတတ်ကုန်သော၊ မနုဿာနံ ဝါ- လူတို့အားသော်လည်းကောင်း၊ ဇာနန္တော-
သိသည်ရှိသော်၊ န ဒေတိ။ ယေ- အကြင်သူတို့သည်၊ လောကဿ-
လူအပေါင်း၏၊ အဟိတာယ- အစီးအပွားမဲ့ခြင်းငှာ၊ ဒုက္ခာယ- ဆင်းရဲခြင်း
ငှာ၊ အနတ္တာယ- အကျိုးမဲ့ခြင်းငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တိ- ကျင့်ကြကုန်၏၊ တာဒိသာနံ-
ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်ကုန်သောသူတို့အား၊ ရဇ္ဇမ္ပိ- တိုင်းနိုင်ငံကိုသော်လည်း၊
တထာ- ထို့အတူ၊ န ဒေတိ။ ယေ ပန- အကြင်သူတို့သည်ကား၊ ဓမ္မိကာ-
တရားရှိကုန်သည်၊ (ဟုတ္တာ) ဓမ္မေန- တရားဖြင့်၊ လောကံ- လူအပေါင်းကို၊
ပါလေန္တိ- စောင့်ရှောက်ကုန်၏၊ တေသံ- ထိုသူတို့အား၊ ဒေတိ။ ဧဝံ-
ဤသို့၊ တာဝ- အဇ္ဈတ္တိကဒါနမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဗာဟိရဒါနေ- ဗာဟိရအလှူကို
စွန့်လှူရာ၌၊ ပဋိပတ္တိ- ပါရမီဖြည့်ကျင့်ပုံအကျင့်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်
၏။

(ဋ္ဌ။ ၂၉၆။) ပန- ကား၊ အဇ္ဈတ္တိကဒါနံ- ကို၊ ဒွိဟိ- နှစ်ပါးကုန်သော၊
အာကာရေဟိ- အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ ကထံ-
အဘယ်သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- နည်း? ယထာ နာမ- ဥပမာမည်သည်ကား၊
ကောစိ- တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ပုရိသော- ပုဂ္ဂိုလ်ယောက်ျားသည်၊
ဃာသစ္စာဒနဟေတု- အစားအစာ၊ အဝတ်အထည်ဟူသောအကြောင်း
ကြောင့်၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ပရဿ- သူတစ်ပါးအား၊ နိဿန္တတိ
ယထာ- စွန့်လွှတ်ပုံအပ်သကဲ့သို့၊ ဝိဓေယျဘာဝံ- သူတစ်ပါးတို့သည် စီမံအပ်
သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဒါသဗျံ- ကျွန်၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ ယထာ- ရောက်
သကဲ့သို့၊ ဧဝမေဝ- ဤအတူသာလျှင်၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ သမ္မောဓိ-
ဟေတု- သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တည်းဟူသော အကြောင်းကြောင့်၊ နိရာမိသ-
စိတ္တော- ဝတ္ထုကာမ၊ ဘဝချမ်းသာဟူသော အာမိသကို ရလိုသောစိတ်မရှိဘဲ၊

သတ္တာနံ- တို့၏။ အနုတ္တရံ- အလွန်မြတ်သော၊ ဟိတသုခံ- အစီးအပွား
 ချမ်းသာကို၊ ဣစ္ဆန္တော- အလိုရှိလျက်၊ အတ္တနော- ၏၊ ဒါနပါရမီ- ကို၊
 ပရိပူရေတုကာမော- ဖြည့်ကျင့်ခြင်းငှာ အလိုရှိသည်ဖြစ်၍၊ အတ္တာနံ- ကို၊
 ပရဿ- အား၊ နိသဇ္ဇတိ- စွန့်လှူ၏၊ ဝိဇေယျဘာဝံ- သူတစ်ပါးတို့ စီမံ
 ခန့်ခွဲ ခံအပ်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ယထာကာမကရဏီယတံ- သူတစ်ပါးတို့၏
 အလိုရှိတိုင်း ပြုလုပ်ခံရသူ၏အဖြစ်သို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ- ကပ်ရောက်ရ၏၊
 ကရစရဏနယနာဒိအင်္ဂပစ္စင်္ဂံ- လက်၊ ခြေ၊ မျက်စိအစရှိသော အင်္ဂါကြီးငယ်
 ကို၊ တေန တေန- ထိုထိုအင်္ဂါကြီးငယ်ဖြင့်၊ အတ္ထိကာနံ- အလိုရှိသော
 အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ အကမ္ပိတော- မတုန်လှုပ်ဘဲ၊ အနောလီနော- မတွန့်
 ဆုတ်ဘဲ၊ အနုပ္ပဒေတိ- စွန့်လှူ၏၊ တတ္ထ- ထိုအဇ္ဈတ္တိကအလှူ၌၊ ဗာဟိရ-
 ဝတ္ထုသို့ ယထာ- ဗာဟိရဝတ္ထု၌ကဲ့သို့၊ န သဇ္ဇတိ- မကပ်ငြိ၊ သင်္ကောစံ-
 တွန့်ဆုတ်ခြင်းသို့၊ န အာပဇ္ဇတိ- မရောက်၊ တထာ= တံ ဝစနံ- ထိုစကားကို၊
 ဟိ- ချဲ့ဦးအံ့၊ မဟာပုရိသော-သည်၊ ဒွိဟိ-နှစ်ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ-
 အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ တေသံ ယာစကာနံ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊
 မနောရထံ- စိတ်အလိုကို၊ ပရိပူရေန္တော- ပြည့်စေ(ဖြည့်ကျင့်)လျက်၊ တေသံ
 ယာစကာနံ- တို့အား၊ (နှစ်ထပ်ပေး)၊ ယထာသုခံ- ချမ်းသာသည်အားလျော်
 စွာ၊ ပရိဘောဂါယ ဝါ- သုံးဆောင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အတ္တနော-
 မိမိ၏၊ ဝသီဘာဝါယ ဝါ- ပါရမီကောင်းမှု၌ လေ့လာနိုင်နင်းရန် အကျိုးငှာ
 လည်းကောင်း၊ ဗာဟိရဝတ္ထု- ကို၊ ပရိစ္ဆဇေတိ- စွန့်လှူ၏၊ တတ္ထ- ထိုသို့
 စွန့်လှူရာ၌၊ “ဧဝံ- ဤသို့၊ အဟံ- ငါသည်၊ နိဿင်္ဂဘာဝနာယ- ကပ်ငြိမှု
 မရှိခြင်း၏ ပွားများခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့၊ ပါပဏိဿာမိ-
 ရောက်ရှိ ပေအံ့၊” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ- အခြင်းခပ်သိမ်း၊
 မုတ္တစာဂေါ- လွတ်လွတ်စွန့်ကြဲ လှူဒါန်းသည်၊ (ဟောတိ၊) ဧဝံ- သို့၊
 အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုသို့- ၌၊ (မုတ္တစာဂေါ ဟောတိ၊) ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

(ဋ္ဌ။ ၂၉၇။) တတ္ထ- ထိုအဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကို ပေးလှူရာ၌၊ ယံ အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထု-
 အကြင်အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကို၊ ဒီယမာနံ-ပေးလှူအပ်သည်ရှိသော်၊ ယာစကာသ-

အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၏။ ဧကန္တေနဝ- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ ဟိတာယ- အစီးအပွားအလိုငှာ၊ သံဝတ္တတိ- ဖြစ်၏။ တံ- ထိုအလှူခံ အစီးအပွား ဖြစ်မည့်အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုကို၊ ဒေတိ၊ ဣတရံ- အလှူခံ အစီးအပွားဖြစ်သော အဇ္ဈတ္တိကဝတ္ထုမှတစ်ပါးသော အခြားဝတ္ထုကို၊ န ဒေတိ။ စ- ဆက်၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ (ဝိဟိသာဓိပ္ပါယဿ- မိမိအား ညှဉ်းဆဲခြင်းငှာ အလိုရှိသော၊) မာရဿ ဝါ- မာရ်နတ်အားသော်လည်းကောင်း၊ ဝိဟိသာ- ဓိပ္ပါယာနံ- ကုန်သော၊ မာရကာယိကာနံ- မာရ်နတ်၏အသင်းအပင်း ဖြစ်ကုန် သော၊ ဒေဝတာနံ ဝါ- နတ်တို့အားသော်လည်းကောင်း၊ “တေသံ- ထိုမာရ် နတ်၊ မာရ်နတ်၏အသင်းအပင်းနတ်တို့အား၊ အနတ္တော- အကျိုးမဲ့သည်၊ မာ အဟောသိ- မဖြစ်ပါစေလင့်၊” ဣတိ- ဤသို့၊ ဇာနဗာနော- သိတော်မူ သည်ရှိသော်၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ အတ္တဘာဝံ ဝါ- ခန္ဓာကိုယ်ကိုသော်လည်း ကောင်း၊ အင်္ဂပစ္စင်္ဂီနိ ဝါ- အင်္ဂါကြီးငယ်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ န ဒေတိ။ စ- ဆက်၊ မာရကာယိကာနံ- မာရ်နတ်၏အသင်းအပင်း နတ်တို့အား၊ အတ္တနော အတ္တဘာဝံ ဝါ အင်္ဂပစ္စင်္ဂီနိ ဝါ န ဒေတိ ယထာ- မပေးလှူသကဲ့ သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ တေဟိ- မာနတ်၏အသင်းအပင်း နတ်တို့သည်၊ အန္ဓာဝိဋ္ဌာနမ္ပိ- ပူးဝင်အပ်(ခံရ)သူတို့အားလည်း၊ န ဒေတိ။ ဥမ္မတ္တကာနံ- သူရူးတို့အားလည်း၊ န ဒေတိ။ ပန- ကား၊ ဣတရေသံ- ဆိုအပ်ပြီးမှအခြား သူတို့အား၊ ယာစိယမာနော- တောင်းအပ်(တောင်းခံရ)သည်ရှိသော်၊ သမနန္တရမေဝ- တောင်းအပ်သည်၏ အခြားမဲ့၌သာလျှင်(ချက်ချင်း)၊ ဒေတိ။ (ကဿာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း?) တာဒိသာယ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ်သော၊ ယာစနာယ- တောင်းခံခြင်း၏၊ ဝါ- ကို၊ ဒုလ္လဘဘာဝတော- ခဲယဉ်းသဖြင့် ရအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်လည်း ကောင်း၊ တာဒိသဿ- ထိုကဲ့သို့ရှုအပ် သော၊ ဒါနဿ စ- ဒါန၏လည်း၊ ဝါ- ကိုလည်း၊ ဒုက္ကရဘာဝတော- ခဲယဉ်းသဖြင့် ပြုအပ်(ပြုနိုင်ခဲ)သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

အဘယဒါန ဖြည့်ကျင့်ပုံ

ပန- ကား၊ အဘယဒါနံ- ဘေးမဲ့အလှူကို၊ ရာဇတော- မင်းဘေးမှ

လည်းကောင်း၊ စောရတော- သူပုန်ဘေးမှလည်းကောင်း၊ အဂ္ဂိတော- မီးဘေးမှလည်းကောင်း၊ ဥဒကတော- ရေဘေးမှလည်းကောင်း၊ ဝေရိပုဂ္ဂလတော- ရန်သူပုဂ္ဂိုလ်ဘေးမှလည်းကောင်း၊ သီဟဗျူဂါဒိဝါဠမိဂတော- ခြင်္သေ့၊ ကျားအစရှိသော သားရဲတိရစ္ဆာန်ဘေးမှလည်းကောင်း၊ နာဂယက္ခရက္ခသ- ပိသာစာဒိတော- နဂါး၊ ဘီလူး၊ ရက္ခိသ်၊ မြေဘုတ်ဘီလူးဘေး အစရှိသည်မှလည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့အား၊ ဘယေ- ဘေးသည်၊ ပစ္စုပ္ပန်တေ- ရှေးရှုထင်သည်ရှိသော်၊ တတော- ထိုမင်းဘေးစသည်မှ၊ ပရိတ္တာဏဘာဝေန- ကာကွယ်စောင့်ရှောက်သည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဓမ္မဒါန ဖြည့်ကျင့်ပုံ

ပန- ကား၊ ဓမ္မဒါနံ- ဓမ္မဒါနသည်၊ အသံကိလိဋ္ဌစိတ္တဿ- မညစ်နွမ်းသော စိတ်ရှိသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊ အဝိပရိတာ- မဖောက်မပြန်မှန်ကန်သော၊ ဓမ္မဒေသနာ- တရားဟောခြင်းတည်း။ သြပါယိကော- အကြောင်းဥပါယ်နှင့်ယှဉ်သော၊ (ဥပါယ+ဏိက) ဟိတဿ- အစီးအပွားကို၊ ဥပဒေသော- ညွှန်ပြကြောင်း တရားဒေသနာတည်း။ ယေန ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကပရမတ္ထဝသေန- အကြင် မျက်မှောက်အကျိုး၊ တမလွန်အကျိုး၊ မြတ်သောနိဗ္ဗာန်အကျိုးနှင့်စပ်သဖြင့်၊ သာသနေ- သာသနာတော်၌၊ အနောတိဏ္ဍာနံ- မသက်ဝင်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ အဝတာရဏံ- သက်ဝင်စေတတ်၏၊ သြတိဏ္ဍာနံ- သက်ဝင်ပြီးကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ ပရိပါစနံ- ဉာဏ်ပညာကို ရင့်ကျက်စေတတ်၏။ တတ္ထ- ထိုဓမ္မဒါန၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား၊ နယော- နည်းတည်း၊ တာဝ- ဝိတ္တာရမှ ရှေးဦးစွာ၊ သင်္ခေပတော- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ဒါနကထာ စ- အလှူပေးခြင်းနှင့်စပ်သော တရားစကားလည်းကောင်း၊ သီလကထာ စ- သီလဆောက်တည်ခြင်းနှင့်စပ်သော တရားစကားလည်းကောင်း၊ သဂ္ဂကထာ စ- နတ်ရွာသို့လားကြောင်းနှင့်စပ်သော တရားစကားလည်းကောင်း၊ ကာမာနံ- ကာမတရားတို့၏၊ အာဒိနဝေါ စ- အပြစ်နှင့်စပ်သော တရားစကားလည်းကောင်း၊ သံကိလေသော စ- ညစ်နွမ်းကြောင်း

အကုသိုလ်နှင့်စပ်သော တရားစကားလည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မေ - တောထွက်ခြင်း၌၊ အာနိသံသော စ - အကျိုးဆက်ဖြစ်သော တရားစကားလည်းကောင်းတည်း။ ဝိတ္တာရတော ပန - အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ သာဝက - ဗောဓိယံ - သာဝကဗောဓိဉာဏ်၌၊ အဓိမုတ္တစိတ္တာနံ - ညွတ်သောစိတ်ရှိသော သာဝကဗောဓိအလောင်းတို့၏၊ သရဏဂမနံ - သရဏဂုံကို ဆောက်တည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သီလသံဝရော - သီလစောင့်ထိန်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣန္ဒြိယေသု - ဣန္ဒြေခြောက်ပါးတို့၌၊ ဂုတ္တဒ္ဓါရတာ - လုံခြုံသောတံခါးရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဘောဇနေ - ဘောဇဉ်၌၊ မတ္တညုတာ - အတိုင်းအတာ ပမာဏကို သိသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဇာဂရိယာနုယောဂေါ - နိုးကြားမှုနှင့် ယှဉ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သတ္တ - ခုနစ်ပါးကုန်သော၊ သဒ္ဓမ္မာ - သူတော်ကောင်းတရားတို့လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌတ္တိသာယ - ၃၈ ပါးသော၊ အာရမ္မဏေသု - ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံတို့၌၊ ကမ္မကရဏဝသေန - ပရိကံကို ပြုသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမထာနုယောဂေါ - သမထကို အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ရူပကာယာဒီသု - ရူပကာယအစရှိကုန်သော၊ ဝိပဿနာဘိနိဝေသေသု - ဝိပဿနာဖြင့် နှလုံးသွင်းရာအာရုံတို့၌၊ ယထာရဟံ - ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ အဘိနိဝေသမုခေန - နှလုံးသွင်းမှုကို အဦးမူသဖြင့်၊ ဝိပဿနာနုယောဂေါ - ဝိပဿနာကို အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝိသုဒ္ဓိပဋိပဒါ - ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး အကျင့်တရားတို့လည်းကောင်း၊ သမ္မတ္တဂဟဏံ - မင်္ဂလေးပါးကို ရယူခြင်းလည်းကောင်း၊ တိဿော - သုံးပါးကုန်သော၊ ဝိဇ္ဇာ - ဝိဇ္ဇာတို့လည်းကောင်း၊ ဆ - ခြောက်ပါးကုန်သော၊ အဘိညာ - အဘိညာဉ်တို့လည်းကောင်း၊ စတဿော - လေးပါးကုန်သော၊ ပဋိသမ္ဘိဒါ - ပဋိသမ္ဘိဒါတို့လည်းကောင်း၊ သာဝကဗောဓိ - သာဝကဗောဓိဉာဏ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ဧတေသံ - ဤသရဏဂုံအစရှိသော တရားတို့၏၊ ဂုဏသံကိတ္တနဝသေန - ဂုဏ်ကို ပြောကြားခြင်းနှင့် စပ်သဖြင့်၊ ယထာရဟံ - စွာ၊ တတ္ထ တတ္ထ - ထိုထိုတရားတို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပနာ စ - တည်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပရိယောဒပနာ စ - ဖြူစေခြင်း (ဖြူစင်စွာကျင့်စေ

ခြင်း)သည်လည်းကောင်း၊ (ဓမ္မဒါနံ - ဓမ္မဒါနမည်၏။) တထာ - ထို့အတူ၊ ပစ္စေကဗောဓိယံ စ - ပစ္စေကဗောဓိဉာဏ်၌လည်းကောင်း၊ သမ္မာ - သမ္မာဓိယဉ္စ - သမ္မာသမ္မာဓိဉာဏ်၌လည်းကောင်း၊ အဓိမုတ္တာနံ - ညွတ်သော စိတ်ရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့အား၊ ယထာရဟံ - စွာ၊ ဒါနာဒိပါရမီနံ - ဒါနအစရှိကုန်သောပါရမီတို့၏၊ သဘာဝရသလက္ခဏာဒိ - သံကိတ္တနမုခေန - သဘာဝ, ရသ, လက္ခဏအစရှိသည်တို့ကို ပြောကြားခြင်းကို အဦးမူ(ပဓာန)ပြုသဖြင့်၊ တီသုပိ - (ပါရမီဖြည့်ကျင့်ခိုက်, ဘုရားဖြစ်ခိုက်, ဗုဒ္ဓကိစ္စတို့ကို ဆောင်ရွက်တော်မူခိုက်အားဖြင့်) သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ အဝတ္ထာသု - အခိုက်အတန့်တို့၌၊ တေသံ ဗုဒ္ဓါနံ - ထိုဗုဒ္ဓတို့၏၊ မဟာ - နုဘာဝတာ ဝိဘာဝနေန - ကြီးမြတ်သော အာနဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို ထင်ရှားစေခြင်း (ထင်ရှားစွာဟောပြခြင်း)ဖြင့်၊ ယာနဒ္ဒယေ - ယာဉ်နှစ်ပါးအပေါင်း၌၊ ပတိဋ္ဌာပနာ စ - တည်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပရိယောဒပနာ စ - ဖြူစင်စေခြင်း(ဖြူစင်စွာကျင့်ကြံစေခြင်း)သည်လည်းကောင်း၊ ဓမ္မဒါနံ - ၏၊ ဧဝံ - သို့၊ မဟာပုရိသော - သည်၊ သတ္တာနံ - တို့အား၊ ဓမ္မဒါနံ - ကို၊ ဒေတိ။

သုတ္တန်နည်း အလှူ ၁၀ ပါး လှူပုံ

(ဋ္ဌ။ ၂၉၈။) တထာ - ထို့အတူ၊ မဟာပုရိသော - သည်၊ သတ္တာနံ - တို့အား၊ အာမိသဒါနံ - အာမိသအလှူကို၊ ဒေန္တော - ပေးလှူသည်ရှိသော်၊ “အဟံ - သည်၊ ဣမိနာ ဒါနေန - ဤအာမိသအလှူဖြင့်၊ သတ္တာနံ - တို့၏၊ အာယုဝဏ္ဏသုခဗလပဋိဘာနာဒိသမ္ပတ္တိဉ္စ - အသက်ရှည်ခြင်း, အဆင်းလှခြင်း, ချမ်းသာများခြင်း, ခွန်အားကြီးခြင်း, ဉာဏ်ပညာထက်မြက်ခြင်း အစရှိသော ပြည့်စုံမှုကိုလည်းကောင်း၊ ရမဏီယံ - မွေ့လျော်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ အဂ္ဂဗလသမ္ပတ္တိဉ္စ - အမြတ်ဆုံးသော အရဟတ္တဖိုလ်ချမ်းသာနှင့် ပြည့်စုံမှုကိုလည်းကောင်း၊ နိပ္ပာဒေယျံ - ပြီးစေရပါလို၏။” ဣတိ - ဤသို့ ရည်သန်၍၊ အန္တဒါနံ - ထမင်းအလှူကို၊ ဒေတိ။ တထာ - ထို့အတူ၊ သတ္တာနံ -

တို့၏၊ (ကာမကိလေသပိပါသာ ဌံ စပ်)၊ ဝါ - တို့အား၊ (ဒေတိ ဌံ စပ်)၊ ကာမကိလေသပိပါသာဂူပသမာယ - ကာမကိလေသာ ဆာလောင်ခြင်းကို ငြိမ်းအေးစေနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ပါနံ - အဖျော်ကို၊ ဒေတိ။ တထာ - ထိုအတူ၊ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏတာယ - ရွှေရောင်အဆင်း ဝါဝင်းသော ကိုယ်ရေရှိသည်၏ အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဟိရောတ္တပ္ပါလင်္ကာရဿ - ဟိရီ၊ ဩတပ္ပ တည်း ဟူသော ဓမ္မအဆင်တန်ဆာကိုလည်းကောင်း၊ နိပ္ပတ္တိယာ - (ရရှိခြင်းအကျိုး တို့) ပြီးစီးစေခြင်းငှာ၊ ဝတ္တာနိ - အဝတ်တို့ကို၊ ဒေတိ။ တထာ - တူ၊ ဣဒ္ဓိဝိဓဿ စေဝ - ဣဒ္ဓိဝိဓအဘိညာဉ် (တန်ခိုးအစီအရင်အမျိုးမျိုး)ကို လည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗာနသုခဿ စ - နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုလည်းကောင်း၊ နိပ္ပတ္တိယာ - ပြီးပြည့်စုံ စေခြင်းငှာ၊ ယာနံ - ယာဉ်ကို၊ ဒေတိ။ တထာ - တူ၊ သီလဂန္ဓနိပ္ပတ္တိယာ - သီလဂုဏ်ရနဲ့ သင်းပျံ့ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ဂန္ဓ - နံသာကို၊ ဒေတိ။ တထာ - တူ၊ ဗုဒ္ဓဂုဏသောဘာနိပ္ပတ္တိယာ - ဗုဒ္ဓဂုဏ်တို့ဖြင့် တင့်တယ်သပ္ပာယ်ခြင်းအကျိုးကို ပြည့်ဖြိုးပြည့်စုံစေခြင်းငှာ၊ မာလာဝိလေပနံ - ပန်း၊ နံသာပျောင်းကို၊ ဒေတိ။ ဗောဓိမဏ္ဍာသနနိပ္ပတ္တိယာ - ဗောဓိမဏ္ဍိုင် အပွရာဇိတပလ္လင်တော်နေရာကို ရရှိခြင်းအကျိုး ပြည့်ဖြိုးဖြစ်ပေါ်စေခြင်းငှာ၊ အာသနံ - နေရာကို၊ ဒေတိ။ တထာဂတသေယျာနိပ္ပတ္တိယာ - စတုတ္ထဈာန် ဝင်စားခြင်းတည်းဟူသော ဘုရားရှင်၏ အိပ်ခြင်းအကျိုးကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်း ငှာ၊ သေယျံ - အိပ်ရာကို၊ ဒေတိ။ သရဏဘာဝနိပ္ပတ္တိယာ - လောကသုံးပါး၏ မှီခိုအားထားရာ၏ အဖြစ်ကို ဖြစ်ပေါ်စေခြင်းငှာ၊ အာဝသထံ - ဇရပ် တန် ဆောင်း သိမ် ကျောင်း စသည်ကို၊ ဒေတိ။ ပဉ္စစက္ခုပဋိလာဘာယ - စက္ခု ငါးမျိုး အကျိုးကို ရရှိခြင်းငှာ၊ ပဒီပေယျံ - ဆီမီးကို၊ ဒေတိ။

အဘိဓမ္မာနည်း အလှူခြောက်ပါးလှူပုံ စသည်

ဗျာမပ္ပဘာနိပ္ပတ္တိယာ - တစ်လံမျှလောက်ရှိသော ရောင်တော်အဝန်းကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ ရူပဒါနံ - အဆင်းအလှူကို၊ ဒေတိ။ ဗြဟ္မဿရနိပ္ပတ္တိယာ - ဗြဟ္မာမင်း၏ အသံနှင့်တူသော အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသည့် အသံတော်ကို

ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ သဒ္ဓဒါနံ - အသံအလှူကို၊ ဒေတိ။ သဗ္ဗလောကဿ - အလုံးစုံသောသတ္တဝါ၏၊ ပိယဘာဝါယ - ချစ်ခင်မြတ်နိုးအပ်သည့် ပုဂ္ဂိုလ် သူမြတ်၏ အဖြစ်တည်းဟူသောအကျိုးငှာ၊ ရသဒါနံ - အရသာအလှူကို၊ ဒေတိ။ ဗုဒ္ဓသုခုမဘာဝါယ - ဘုရားရှင်၏ သိမ်မွေ့နုည့်သူ၏အဖြစ်တည်းဟူသော အကျိုးငှာ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ - အတွေ့အထိအလှူကို၊ ဒေတိ။ အဇရာမရဘာဝါယ - မအို၊ မသေရာ နိဗ္ဗာန်ကိုရရှိသူ၏ အဖြစ်တည်းဟူသော အကျိုးငှာ၊ ဘေသဇ္ဇဒါနံ - ဆေးအလှူကို၊ ဒေတိ။ ကိလေသဒါသဗျ - ဝိမောစနတ္ထံ - ကိလေသာ ကျေးကျွန်အဖြစ်မှ လွတ်မြောက်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ ဒါသာနံ - ကျေးကျွန်တို့အား၊ ဘုဇိဿတာဒါနံ - ကျေးကျွန်အဖြစ်မှ တော်လှန်(စာရင်းပယ်ဖျက်)ပြီးသူ၏ အဖြစ်ဟူသော အလှူကို၊ ဒေတိ။ သဒ္ဓမ္မာဘိရတိယာ - သူတော်ကောင်းတရား၌ မွေ့လျော်ခြင်းငှာ၊ အနဝဇ္ဇ - ခိဉ္ဇာရတိဟေတုဒါနံ - အပြစ်ကင်းသော မြူးတူး ပျော်ရွှင်ကြောင်းအလှူကို၊ ဒေတိ။ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တေ - သတ္တဝါတို့ကို၊ အရိယာယ - အရိယာဖြစ်သော၊ ဇာတိယာ - ဇာတ်ဖြင့်၊ အတ္တနော - မိမိ၏၊ ပုတ္တဘာဂူပနယနာယ - သား သမီးအဖြစ်သို့ ကပ်ဆောင်ခြင်းငှာ၊ (သားသမီး ဖြစ်စေရန်)၊ ပုတ္တဒါနံ - သား သမီး အလှူကို၊ ဒေတိ။ သကလဿပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ လောကဿ - သတ္တဝါ အပေါင်း၏၊ ပတိဘာဂူပ - ဂမနာယ - အရှင်သခင်အဖြစ်သို့ ကပ်ရောက်ခြင်းငှာ၊ ဒါရဒါနံ - ဇနီးအလှူကို၊ ဒေတိ။ သုဘလက္ခဏသမ္ပတ္တိယာ - တင့်တယ်လှစွာသော မဟာပုရိသ လက္ခဏာနှင့် ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ သုဝဏ္ဏမဏိမုတ္တာပဝါဠာဒိဒါနံ - ရွှေ၊ ပတ္တမြား၊ ပုလဲ၊ သန္တာအစရှိသော ရတနာ ၁၀ ပါး အလှူကို၊ (ဒေတိ။) အနုဗျဉ္ဇနသမ္ပတ္တိယာ - လက္ခဏာတော်ငယ် ၈၀ နှင့် ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ နာနာဝိဓဝိဘူသနဒါနံ - အထူးထူးသော အဆင်တန်ဆာ အလှူကို၊ (ဒေတိ။) သဒ္ဓမ္မကောသာဓိဂမာယ - သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူသော ဓမ္မရတနာ ဘဏ္ဍာတိုက်ကို ရရှိခြင်းငှာ၊ ဝိတ္တကောသဒါနံ - ဥစ္စာဘဏ္ဍာတိုက်အလှူကို၊ (ဒေတိ။) ဓမ္မရာဘောဝါယ - တရားမင်းဓမ္မရာဇ်၏ အဖြစ်ဟူ သောအကျိုးငှာ၊

ရဇ္ဇဒါနံ- တိုင်းနိုင်ငံအလှူကို၊ (ဒေတိ)။ ဈာနာဒိသမ္ပတ္တိယာ- ဈာန်အစရှိသော ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မတို့နှင့် ပြည့်စုံခြင်းငှာ၊ အာရာမုယျာနတဋ္ဌာကဝနဒါနံ- အာရာမအလှူ၊ ဥယျာဉ်အလှူ၊ တစ်ဖက်ဆည်ကန်အလှူ၊ သစ်တော အလှူကို၊ (ဒေတိ)။ စက္ကင်္ဂိတေဟိ- စက်လက္ခဏာ အမှတ်အသား ပါရှိကုန် သော၊ ပါဒေဟိ- ခြေတော်တို့ဖြင့်၊ ဗောဓိမဏ္ဍူပသင်္ကမနာယ- ဗောဓိမဏ္ဍိုင် သို့ ချဉ်းကပ်ခြင်းငှာ၊ စရဏဒါနံ- ခြေအလှူကို၊ (ဒေတိ)။ စတုရောဃ- နိတ္တရဏာယ- ဩဃလေးသွယ် ရေပြင်ကျယ်မှ ကူးသန်းနိုင်စေခြင်းငှာ၊ သတ္တာနံ- တို့အား၊ သဒ္ဓမ္မဟတ္ထဒါနတ္ထံ- သူတော်ကောင်းတရားတည်းဟူ သော လက်ကို ပေးကမ်းနိုင်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဟတ္ထဒါနံ- လက်အလှူကို၊ (ဒေတိ)။ သဒ္ဓိန္ဒြိယာဒိပဋိလာဘာယ- သဒ္ဓိန္ဒြိယအစရှိသည်ကို ရရှိခြင်းငှာ၊ ကဏ္ဍနာသာဒိဒါနံ- နား၊ နှာအစရှိသော အလှူကို၊ (ဒေတိ)။ သမန္တစက္ခုပဋိလာဘာယ- သမန္တစက္ခုခေါ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိခြင်းငှာ၊ စက္ခုဒါနံ- မျက်စိအလှူကို၊ (ဒေတိ)။ “မေ- ငါ၏၊ ကာယော- ခန္ဓာကိုယ်သည်၊ ဒဿနသဝနာနုဿရဏပါရိစရိယာဒိသု- ကြည့်ရှု၊ နားထောင်၊ အောက်မေ့၊ ပြုစုလုပ်ကြွေးသောအခါ အစရှိသည်တို့၌၊ သဗ္ဗကာလံ- အခါခပ်သိမ်း၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတသုခါဝဟော- စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်ရွက်နိုင်သည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရပါလို၏။ သဗ္ဗလောကေန စ- အလုံးစုံသော လောကကြီးသည်လည်း၊ ဥပဇီဝိတဗ္ဗော- မှီခိုအသက်မွေးခံထိုက်သူသည်၊ ဘဝေယျ- ၏၊” ဣတိ- ဤသို့ နှလုံးသွင်း၍၊ မံသလောဟိတာဒိဒါနံ- အသား၊ အသွေးအစရှိသော အလှူကို၊ (ဒေတိ)။ “(အဟံ- သည်၊) သဗ္ဗလောကုတ္တမော- အလုံးစုံသော လောကထက် မွန်မြတ်သူသည်၊ ဘဝေယျ- ဖြစ်ရပါလို၏၊” ဣတိ- ဤသို့ ရည်သန်၍၊ ဥတ္တမင်္ဂဒါနံ- အမြတ်ဆုံးသော အင်္ဂါဖြစ်သော ဦးခေါင်းအလှူကို၊ (ဒေတိ)။

ဧဝံ- ဤသို့၊ ဒဒန္တော စ- ပေးလှူသော်လည်း၊ အနေသနာယ- မတရားရှာမှီးမှုဖြင့်၊ န ဒေတိ- ပေးလှူသည်မဟုတ်၊ ပရောပဃာတေန

စ - သူတစ်ပါးကို ညှင်းပန်းနှိပ်စက်သဖြင့်လည်း၊ န ဒေတိ။ ဘယေန
 စ - ကြောက်သဖြင့်လည်း၊ န ဒေတိ။ လဇ္ဇာယ စ - ရှက်သဖြင့်လည်း၊ န
 ဒေတိ။ ဒက္ခိဏေယျရောသနေန စ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို ချုပ်ချယ်သဖြင့်
 လည်း၊ န ဒေတိ။ ပဏီတေ - မွန်မြတ်သော လှူဖွယ်သည်၊ သတိ - ရှိ
 လတ်သော်၊ လူခံ - ယုတ်ညံ့သောလှူဖွယ်ကို၊ န ဒေတိ။ အတ္တက္ကံသနေန -
 မိမိကိုယ်ကို မြှောက်ပင့်သဖြင့်လည်း၊ န ဒေတိ။ ပရဝမ္ဘနေန စ - သူတစ်
 ပါးကို ရှုတ်ချသဖြင့်လည်း၊ န ဒေတိ။ ဖလာဘိကင်္ခါယ စ - ဘုရားအဖြစ်မှ
 တစ်ပါးသောအကျိုးကို မျှော်ကိုးသဖြင့်လည်း၊ န ဒေတိ။ ယာစကဇိဂုစ္ဆာယ
 စ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို စက်ဆုပ်ရွံရှာသဖြင့်လည်း၊ န ဒေတိ။ အစိတ္တိကာရေန
 စ - ကဲ့ရဲ့မှု မထေမဲ့မြင်မှု အထင်သေးမှုပြုသဖြင့်လည်း၊ န ဒေတိ။ အထ
 ခေါ - စင်စစ်သော်ကား၊ သက္ကစ္စံ - လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို ရိုသေစွာ၊ ဒေတိ။
 သဟတ္ထေန - မိမိလက်ဖြင့်၊ ဒေတိ။ ကာလေန - သင့်လျော်သောအချိန်၌၊
 ဒေတိ။ စိတ္တိကတွာ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကို အရိုအသေပြု၍၊ ဒေတိ။
 အဝိဘာဂေန - အယုတ်အမြတ် မခွဲခြားဘဲ၊ ဒေတိ။ တီသု - သုံးပါးကုန်သော၊
 ကာလေသု - ကာလတို့၌၊ သောမနဿိတော - ဝမ်းမြောက်ခြင်းရှိသည်ဖြစ်၍၊
 ဒေတိ။ စ - ဆက်၊ တတော ဇဝ - ထို့ကြောင့်ပင်၊ ဒတွာ - ပေးလှူပြီး၍၊
 ပစ္ဆာနုတာပီ - နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်ရခြင်းရှိသည်၊ န ဟောတိ။
 ပဋိဂ္ဂါဟကဝသေန - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်နှင့်စပ်သဖြင့်၊ မာနာဝမာနံ - မာန်ထောင်
 လွှားမှု၊ မထေမဲ့မြင်မှုကို၊ န ကရောတိ - မပြု၊ ပဋိဂ္ဂါဟကာနံ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်
 တို့အား၊ ပိယသမုဒါစာရော - ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားတော်မူသည်၊
 ဝဒညူ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ ပြောဆိုမိန့်ကြား ဆိုစကားကို နားလည်သိရှိ
 သဘောပေါက်သူသည်၊ ယာစယောဂေါ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့ တောင်းခံရန်
 သင့်လျော်သူ(တောင်းခံခံသူ)သည်၊ သပရိဝါရဒါယကော - အခြံအရံ လှူဖွယ်
 နှင့်တကွ လှူတတ်သူသည်၊ ဟောတိ။ ဟိ - ချဲ့၊ မှန်၊ အနုဒါနံ - ထမင်းအလှူ
 ကို၊ ဒေန္တော - ပေးလှူသည်ရှိသော်၊ “တံ - ထိုထမင်းအလှူကို၊ သပရိဝါရံ -
 အခြံအရံနှင့်တကွဖြစ်သည်ကို၊ ကတွာ၊ ဒဿာမိ - ပေးလှူပေအံ့” ဣတိ -

ဤသို့ ကြံ၍၊ ဝတ္ထာဒီဟိ- အဝတ်အစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူ၊ ဒေတိ။ တထာ- တူ၊ ဝတ္ထဒါနံ- အဝတ်အလှူကို၊ ဒေန္တော- သော်၊ “တံ- ထိုအဝတ် အလှူကို၊ သပရိဝါရံ- ကို၊ ကတွာ၊ ဒဿာမိ- အံ့” ဣတိ- ၍၊ အန္နာဒီဟိ- ထမင်းအစရှိသည်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ၊ ဒေတိ။ ယာနဒါနာဒီသုပိ- ယာဉ်အလှူအစရှိ သည်တို့၌လည်း၊ ဧသေဝ နယော- ဤနည်းအတူသာလျှင်တည်း၊ (တစ် နည်း) ဧသေဝ နယော- ဤနည်းကဲ့သို့သောနည်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။)

(သုတ္တန်နည်းလာ အန္န၊ ပါနဒါနစသည်တို့က ပညတ်မျိုးဖြစ်၍ သိသာထင်ရှား၏။ အဘိဓမ္မာနည်းလာ ရူပဒါနစသည်တို့ကား ပရမတ်မျိုး ဖြစ်၍ သိသာထင်ရှားမှု မရှိပေ။ ယင်းသို့ သိသာထင်ရှားမှုမရှိသော ရူပဒါန စသည်ကို မည်သို့လှူဒါန်းရမည်နည်းဟု မေးဖွယ်ရှိ၍ “တထာ ရူပဒါနံ ဒေန္တော” စသော ပါဠိကိုမိန့်)

ရူပဒါန

(ဋ္ဌ။ ၂၉၉။) တထာ- ထိုအတူ၊ ရူပဒါနံ- အဆင်းအလှူကို၊ ဒေန္တော- ပေးလှူသည်ရှိသော်၊ ဣတရာရမ္မဏာနိပိ- ရူပမှတစ်ပါးသော အခြားအာရုံ တို့ကိုလည်း၊ တဿ- ထိုရူပဒါန၏၊ ပရိဝါရံ- အခြံအရံကို၊ ကတွာ- ပြု ၍၊ ဒေတိ။ သေသေသုပိ- ရူပဒါနမှ ကြွင်းသော သဒ္ဓါဒါနအစရှိသည်တို့၌ လည်း၊ ဧဝံ- ဤအတူတည်း။ တတ္ထ- ထိုရူပဒါနအစရှိသည်တို့တွင်၊ (ဤ၌ “ရူပဒါနံ နာမ”ပုဒ် ပိုနေဟန်ရှိ၊ ဤဝါကျအဆုံး နိဂုံးတွင် “ဧတံ ရူပဒါနံ နာမ”ပုဒ် ပါရှိပြီးဖြစ်၍ မလိုသောကြောင့်တည်း)။ နီလပီတလောဟိတ- သြဒါတာဒိဝဏ္ဏာသု- အညို၊ အဝါ၊ အနီ၊ အဖြူအစရှိသော အဆင်းရှိကုန် သော၊ ပုပ္ဖဝတ္ထဓာတုသု- ပန်းမျိုး၊ အဝတ်အထည်မျိုး၊ ဓာတ်သတ္တုမျိုး တို့တွင်၊ အညတရံ- တစ်မျိုးမျိုးကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ ရူပဝသေန- အဆင်း၏ အစွမ်းဖြင့် (အဆင်းအနေဖြင့်)၊ အာဘုဇိတွာ- နှလုံးသွင်း၍၊ “ရူပဒါနံ- အဆင်းအလှူကို၊ ဒဿာမိ- လှူရပေအံ့၊ (ဧတံ- ဤအလှူသည်၊ မယုံ-

ငါ၏။ ရူပဒါနံ- အဆင်းအလှူတည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ စိန္တေတွာ- ကြံ၍၊ တာဒိသေ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဒက္ခိဏေယျေ- အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်၌၊ ဝါ- အား၊ သဝတ္ထုကံ- အဆင်း၏တည်ရာ ပန်း၊ အဝတ်အထည်၊ ဓာတ်သတ္တုရှိသည်ကို၊ ဝါ- အဆင်း၏တည်ရာ ပန်း၊ အဝတ်အထည်၊ ဓာတ်သတ္တုနှင့်တကွ၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ဒါနံ- အလှူကို၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ- တည်ရှိစေ၏။ ဝါ- ပေးလှူ၏၊ ဧတံ- ဤ (အဆင်း၏ တည်ရာ ပန်း၊ အဝတ်အထည်၊ ဓာတ်သတ္တု)အလှူသည်။ ရူပဒါနံ နာမ- အဆင်း ရူပါရုံအလှူမည်၏။ (အဆင်းချည်းသက်သက် လှူ၍မရ၊ ထိုအဆင်း၏တည်ရာ ပန်း၊ အဝတ်အထည်စသည်ကို လှူလျှင် ရူပဒါန ဖြစ်သည်ဟူလို။)

သဒ္ဓဒါန

ပန- ကား၊ သဒ္ဓဒါနံ- အသံအလှူကို၊ ဘေရိသဒ္ဓါဒိဝသေန- စည်သံအစရှိသည်တို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ- ထိုသဒ္ဓဒါန၌၊ သဒ္ဓံ- အသံကို၊ ကန္တမူလာနိ ဝိယ- ကြာစွယ်ကြာရင်းတို့ကဲ့သို့၊ ဥပ္ပါဋေတွာ- နုတ်၍လည်းကောင်း၊ နီလုပ္ပကဟတ္ထကံ ဝိယ- ကြာညိုပန်းခိုင်ကဲ့သို့၊ (နီလုပ္ပကဟတ္ထကန္တိ ကုဝလယကလာပံ။ ဝိမာန၊ ဋ္ဌ။ ၁၈၁။) ဟတ္ထေ- လက်၌၊ ဌပေတွာ စ- ထား၍လည်းကောင်း၊ ဒါတုံ- ပေးခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ပန- အနွယ်ကား၊ သဝတ္ထုကံ- အသံ၏မှီရာစည်၊ ခေါင်းလောင်းစသည်နှင့်တကွ၊ ကတွာ၊ ဒေန္တော- ပေးလှူသည်ရှိသော်၊ သဒ္ဓဒါနံ- အသံအလှူကို၊ ဒေတိ နာမ- ပေးလှူသည်မည်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ “သဒ္ဓဒါနံ- အသံအလှူကို၊ ဒဿာမိ- အံ့။” ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဘေရိမုဒိင်္ဂါဒိသု- စည်ကြီး၊ မရိုးစည် အစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရေန- တစ်မျိုးမျိုးသော၊ တူရိယေန- တူရိယာမျိုးဖြင့်၊ တိဏ္ဍံ- သုံးပါးကုန်သော၊ ရတနာနံ- ရတနာတို့အား၊ ဥပဟာရံ- ပူဇော်ခြင်းကို၊ ကရောတိ စ- ပြုသော်လည်းပြု၏၊ ကာရေတိ စ- ပြုလုပ်စေသော်လည်း ပြုလုပ်စေ၏။ “မေ-ငါ၏၊ သဒ္ဓဒါနံ- အသံအလှူတည်း။”

ဣတိ- ဤသို့ကြံ၍၊ ဘေရိအာဒီနိ- စည်ကြီးအစရှိသည်တို့ကို၊ ဌပေတိ
စ- ထားသော်လည်းထား၏၊ ဌပါပေတိ စ- ထားစေသော်လည်း ထားစေ
၏။ ပန- ကား၊ ဓမ္မကထိကာနိ- တို့အား၊ သရဘောသန္တိ- အသံအားကောင်း
သော ဆေးဟုဆိုအပ်သော၊ တေလဖာဏိတာဒိ- ဆီ၊တင်လဲအစရှိသည်ကို၊
ဒေတိ။ ဓမ္မဿဝနိ- တရားနာရာအချိန်စသည်ကို၊ ယောသေတိ- ကြွေးကြော်
ဖိတ်ခေါ်၏၊ သရဘညံ- အသံဖြင့်တရားရွတ်ဖတ်ခြင်းကို၊ ဘဏတိ-
ရွတ်ဖတ်ဟောပြော၏၊ ဓမ္မကထံ- တရားစကားကို၊ ကထေတိ- ဟော
ပြော၏၊ ဥပနိသိန္နကကထံ စ- အနီးအပါးရောက်လာသူတို့အား ဧည့်ခံတရား
စကား ပြောကြားခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ အနုမောဒနကထဉ္စ- အလှူပွဲစသည်
တို့၌ ဟောကြားအပ်သော သင့်လျော်ဖွယ်ရာ ဝမ်းမြောက်ကြောင်း တရား
စကားကိုလည်းကောင်း၊ ကရေတိ စ- ကိုယ်တိုင်သော်လည်းပြု၏၊
ကာရေတိ စ- သူတစ်ပါးကိုသော်လည်း ပြုလုပ်စေ၏၊ တဒါ- ထိုအခါ၌၊
သဒ္ဓဒါနိ နာမ- အသံသဒ္ဓါရုံ အလှူမည်သည်၊ ဟောတိ။

ဂန္ဓဒါန

တထာ- တူ၊ ဂန္ဓဒါနိ- နံသာအလှူ (အနံအလှူ)ကို၊ (ဧဝံ- ဤဆို
အပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊) (အထက်အဆင်းအလှူ
အဖွင့်၌ ရူပဒါနိ နာမ- ပုဒ်ကို ပါဌသေသဖြင့် ဤနည်းအတိုင်း သမ္ပန်နိုင်မည်
ဖြစ်ပါသည်။)။ မူလဂန္ဓာဒီသု- အမြစ်မျိုးနံသာအစရှိသည်တို့တွင်၊ အညတရံ-
တစ်မျိုးမျိုးသော၊ ရဇနီယံ- နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဂန္ဓဝတ္ထု ဝါ- အနံရှိသော
ဝတ္ထုကိုသော်လည်းကောင်း၊ ပိသိတမေဝ- ကြိတ်ချေအပ်ပြီးသည်သာလျှင်ဖြစ်
သော၊ ယံကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ဂန္ဓံ ဝါ- နံသာမှုန့်ကိုသော်လည်းကောင်း၊
ဂန္ဓဝသေန- အနံ၏အစွမ်းအားဖြင့်(အနံအနေဖြင့်)၊ အာဘုဇိတွာ- နှလုံးသွင်း
၍၊ “ဂန္ဓဒါနိ- နံသာ (အနံ)အလှူကို၊ ဒဿာမိ- အံ၊ (ဣဒံ- ဤအလှူ
သည်၊) မယံ- ငါ၏၊ ဂန္ဓဒါနိ- နံသာ(အနံ)အလှူတည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့
ကြံ၍၊ ဗုဒ္ဓရတနာဒီနိ- ဘုရားရတနာအစရှိသည်တို့အား၊ ပူဇံ- ပူဇော်ခြင်းကို၊

ကရောတိ စ - ကိုယ်တိုင်သော်လည်းပြု၏။ ကာရေတိ စ - သူတစ်ပါးတို့ကို သော်လည်းပြုစေ၏။ ဂန္ဓပူဇေတ္တာယ - နံသာ(အနံ)ဖြင့် ပူဇော်ခြင်း အကျိုးငှာ၊ အဂရုစန္ဒနာဒိကေ - အကျော်တုံး၊ စန္ဒကူးတုံးအစရှိကုန်သော၊ ဂန္ဓဝတ္ထုကေ - နံသာတုံးတို့ကို၊ ပရိစ္စဇေတိ - စွန့်လှူတော်မူ၏။ ဣဒံ - ဤအလှူသည်၊ ဂန္ဓဒါနံ - နံသာ(အနံ) အလှူမည်၏။

ရသဒါန

တထာ - တူ၊ မူလရသာဒီသု - အရသာရှိသော သစ်မြစ်အစရှိသည် တို့တွင်၊ ယံကိဉ္စိ - တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ရဇနီယံ - နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ရသဝတ္ထု - ရသဝတ္ထု (အရသာ၏ တည်ရာဖြစ်သော သစ်မြစ်၊ သစ်ဥ၊ သစ်သီးစသည်)ကို၊ လဘိတွာ - ရ၍၊ ရသဝသေန - အရသာ၏အစွမ်းဖြင့် (အရသာအနေဖြင့်)၊ အာဘုဇိတွာ - နှလုံးသွင်း၍၊ “ရသဒါနံ - အရသာအလှူ ကို၊ ဒဿာမိ - အံ့၊ ဣဒံ - သည်၊ မယံ - ၏၊ ရသဒါနံ - အရသာအလှူ တည်း”၊ ဣတိ - ဤသို့ကြံ၍၊ ဒက္ခိဏေယျာနံ - အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒေတိ။ ဝါ - တစ်နည်းကား၊ ရသဝတ္ထုမေဝ - အရသာ၏ တည်ရှိရာသာလျှင် ဖြစ်သော၊ ခညဂဝါဒိကံ - စပါး၊ နွားနို့စသည်ကို၊ ပရိစ္စဇေတိ - စွန့်လှူ၏၊ ဣဒံ - ဤအလှူသည်၊ ရသဒါနံ - ရသဒါနမည်၏။

ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါန

တထာ - တူ၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ - အတွေ့အထိ အလှူကို၊ မဇ္ဇပိဋ္ဌာဒိဝသေန စ - ညောင်စောင်း(ခုဋ်) အင်းပျဉ်(ကုလားထိုင်)အစရှိသည်တို့၏ အစွမ်းဖြင့် လည်းကောင်း၊ အတ္ထရဏပါဝုရဏာဒိဝသေန စ - အခင်း၊ အရံအစရှိသည် တို့၏ အစွမ်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိ - ချဲ့၊ ယဒါ - အကြင်အခါ၌၊ မဇ္ဇပိဋ္ဌာဘိသိမိဓမ္မောဟနာဒိကံ ဝါ - ညောင်စောင်း၊ အင်းပျဉ်၊ ဘုံလျှို၊ ခေါင်းအုံး အစရှိသည်ကိုလည်းကောင်း၊ နိဝါသနပါရပနာဒိကံ ဝါ - အဝတ်၊ အရံအစရှိ သည်ကိုလည်းကောင်း၊ သုခသမ္ပဿံ - ချမ်းသာသောအတွေ့အထိရှိသော၊ ရဇနီယံ - နှစ်သက်ဖွယ်ကောင်းသော၊ အနဝဇ္ဇံ - အပြစ်မရှိသော၊

ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝတ္ထု- အတွေ့အထိ၏တည်ရာဖြစ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ လဘိတွာ- ရ၍၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝသေန- အတွေ့အထိ၏အစွမ်းဖြင့်၊ အာဘုဇိတွာ- နှလုံးသွင်း၍၊ (အဟံ- သည်၊) “ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ- အတွေ့အထိအလှူကို၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ (ဣဒံ- သည်၊) မယံ- ၏၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ- အတွေ့အထိအလှူတည်း”၊ ဣတိ- ၍၊ ဒက္ခိဏေယျာနံ- တို့အား၊ ဒေတိ။ ယထာဝုတ္တံ- အကြင်အကြင် (သုခသမ္ပဿ ရဇနီယ အနုဝဇ္ဇဟူ၍) ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဝတ္ထု- အတွေ့အထိ၏တည်ရာ ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ လဘိတွာ- ၍၊ ပရိစ္စတေ- စွန့်လှူ၏၊ ဣဒံ- ဤအလှူသည်၊ ဖောဋ္ဌဗ္ဗဒါနံ- အတွေ့အထိအလှူမည်၏။

ဓမ္မဒါန

(ဋ္ဌ။ ၃၀၀။) ပန- ကား၊ ဓမ္မဒါနံ- ဓမ္မအလှူကို၊ ဓမ္မာရမ္မဏဿ- ဓမ္မာရုံ၏၊ ဝါ- ကို၊ အဓိပ္ပေတတ္တာ- အလိုရှိအပ်သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ဩဇောနဇီဝိ- တဝသေန- ဩဇောန၊ ပါနဒါန၊ ဇီဝိတဒါနနှင့်စပ်သဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိ- ချဲ့၊ ဩဇောဒီသု- ဩဇောဓာတ်အားကောင်းသော ပစ္စည်းစသည်တို့တွင်၊ အညတရံ- တစ်မျိုးမျိုးသော၊ ရဇနီယံ- နှစ်သက်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထု- ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ လဘိတွာ- ရသည်ရှိသော်၊ ဓမ္မာရမ္မဏဝသေန- ဓမ္မာရုံနှင့်စပ်သဖြင့်၊ (ဓမ္မာရုံအနေဖြင့်)၊ အာဘုဇိတွာ၊ “ဓမ္မဒါနံ- ဓမ္မအလှူကို၊ ဒဿာမိ- အံ့၊ ဣဒံ- သည်၊ မယံ- ၏၊ ဓမ္မဒါနံ- ဓမ္မအလှူတည်း”၊ ဣတိ- ၍၊ သပ္ပိနဝနီတာဒိဩဇောနံ- ထောပတ်၊ ဆီဦးအစ ရှိသော အဆီဩဇောအလှူကို၊ ဒေတိ။ အဓ္မပါနာဒိအဋ္ဌဝိဓပါနဒါနံ- သရက်သီးဖျော်ရည် အစရှိသော ရှစ်ပါးသော ဖျော်ရည်အလှူကို၊ ဒေတိ။ ဇီဝိတဒါနန္တိ- အသက်အလှူဟူ၍၊ အာဘုဇိတွာ- ၍၊ သလ္လကဘတ္တပက္ခိကာဘတ္တာဒီနိ- စာရေးတံဆွမ်းအလှူ၊ တစ်ပက္ခ(၁၅ ရက်) တစ်ကြိမ် ပေးလှူအပ်သော ဆွမ်းအလှူအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒေတိ။ အဖာသုကဘာဝေန- မချမ်းသာသူ၏အဖြစ်သည်၊ အဘိဘူတာနံ- နှိပ်စက်အပ် နှိပ်စက်ခံရကုန်သော၊ ဗျာဓိတာနံ- ရောဂါသည်တို့အတွက်၊ ဝေဇ္ဇေ- ဆေးဆရာတို့ကို၊ ပစ္စုပ္ပာပေတိ- ပြုစုကုသစေ၏၊ ဇာလံ- ပိုက်ကွန်

ကို၊ ဖာလာပေတိ- ကွဲစေ(ခွဲ)၏။ ကုမိနံ- မြူးကို၊ ဝိဒ္ဓိသာပေတိ- ပျက်စီးစေ၏။ သကုဏပဉ္စရံ- ၄က်လှောင်အိမ်ကို၊ ဝိဒ္ဓိသာပေတိ- ၏။ ဗန္ဓနေန- အနှောင်အဖွဲ့ဖြင့်၊ ဗဒ္ဒါနံ- နှောင်ဖွဲ့အပ် နှောင်ဖွဲ့ခံရကုန်သော၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏။ ဗန္ဓနမောက္ခံ- နှောင်ဖွဲ့ခြင်းမှ လွတ်မြောက်သည်ကို၊ ဝါ- နှောင်ဖွဲ့ခြင်းမှ လွတ်မြောက်အောင်၊ ကာရေတိ- ပြုလုပ်စေ၏။ မာဃာတ- ဘောရိ- သတ္တဝါတို့ကို မသတ်ရဟု မြို့ရွာ၌ အမိန့်ထုတ်ပြန်သော မောင်းခတ်စည်ကို၊ စရာပေတိ- လှည့်လည်တီးခတ်စေ၏။ အညာနိ စ- ဆိုအပ်ပြီးမှ တစ်ပါးကုန်သော၊ ဧဝရူပါနိ - ဤသို့အသက်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ကြောင်း သဘောရှိကုန်သော၊ ကမ္မာနိ- အမှုတို့ကို၊ သတ္တာနံ- တို့၏။ ဇီဝိတပရိတ္တာဏတ္ထံ- အသက်ကို ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းအကျိုးငှာ၊ ကရေတိ စ- ကိုယ်တိုင်လည်း ပြုလုပ်၏။ ကာရာပေတိ စ- သူတစ်ပါးတို့ကိုသော်လည်း ပြုလုပ်စေ၏။ ဣဒံ- ဤအမှုသည်၊ ဓမ္မဒါနံ နာမ- ဓမ္မဒါနမည်၏။ (ရှေ့ အဋ္ဌကထာ ၂၉၅ ၌ ပြဆိုခဲ့သော ဓမ္မဒါနနှင့် ဤ၌ ပြဆိုအပ်သော ဓမ္မဒါန မတူပုံကို သတိပြုရ၏။)

သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ ယထာဝုတ္တံ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော၊ ဧတံ ဒါနသမ္ပဒံ- ဤဒါနပါရမီ၏ ပြည့်စုံခြင်းကို၊ မဟာပုရိသော- သည်၊ သကလလောကဟိတသုခါယ- အလုံးစုံသော သတ္တလောက၏ စီးပွားချမ်းသာ အလို့ငှာ၊ ပရိဏာမေတိ- စိတ်ညွတ်ရောက်စေ ရည်သန်တော်မူလေ၏။ အတ္တနော စ- မိမိ၏လည်း၊ သမ္မာသမ္မောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်အလို့ငှာ၊ အကုပ္ပာယ- မပျက်စီးသော၊ ဝိမုတ္တိယာ- အရဟတ္တဖိုလ်အလို့ငှာ၊ အပရိက္ခယဿ- မကုန်ခန်းသော၊ ဆန္ဒဿ- ဆန္ဒတော်သို့၊ အပရိက္ခယဿ- သော၊ ဝီရိယဿ- ဝီရိယတော်သို့၊ အပရိက္ခယဿ- သော၊ သမာဓိဿ- သမာဓိတော်သို့၊ အပရိက္ခယဿ- သော၊ ပဋိဘာနဿ- ရုတ်တရက် ဖြစ်ပေါ်လာသော ထိုးထွင်းဉာဏ်(တန်ဏုပ္ပတ္တိဉာဏ်)သို့၊ အပရိက္ခယဿ- သော၊ ဉာဏဿ- ဉာဏ်တော်သို့၊ အပရိက္ခယာယ- သော၊ ဝိမုတ္တိယာ- အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ်တော်သို့၊ ပရိဏာမေတိ- ညွတ်စေ၏။ စ- ဆက်၊

ဣမံ ဒါနပါရမီ- ဤဒါနပါရမီကို၊ ပဋိပဇ္ဇန္တေန- ကျင့်သော၊ မဟာသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဇီဝိတေ- အသက်၌၊ အနိစ္စသညာ- မမြဲသော မှတ်ထင်မှု အနိစ္စသညာကို၊ ပစ္စုပ္ပန်ပေတဗ္ဗာ- ရှေးရှုထင်စေထိုက်၏၊ တထာ- ထို့အတူ၊ ဘောဂေသု- စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၌လည်း၊ (အနိစ္စသညာ- ကို၊ ပစ္စုပ္ပန်ပေတဗ္ဗာ- ၏၊) စ- ဆက်၊ နေသံ- ထိုစည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၏၊ ဗဟုသာဓာရဏတာ- များစွာသောသူတို့နှင့် ဆက်ဆံသည်၏အဖြစ်ကို၊ မနသိကာတဗ္ဗာ- နှလုံးသွင်းထိုက်၏၊ သတ္တေသု စ- သတ္တဝါတို့၌လည်း၊ မဟာကရဏာ- ကြီးမားမြင့်မြတ်သော ကရဏာတော်ကို၊ သတတံ- အမြဲ၊ သမိတံ- တစ်ပေါင်းတစ်စုတည်း၊ ပစ္စုပ္ပန်ပေတဗ္ဗာ- ရှေးရှုထင်စေထိုက်၏။ ဟိ- အကျိုး ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့ ထင်စေ၊ နှလုံးသွင်းစေသည်ရှိသော်၊ ဘောဂေ- စည်းစိမ်ဥစ္စာ၌၊ ဂဟေတဗ္ဗသာရံ- ယူထိုက်ယူသင့် ကုသိုလ်အစစ် ဟူသော အနှစ်သာရကို၊ ဂဏုန္တော- ယူလျက်၊ အာဒိတ္တတော- အလျှံ တပြောင်ပြောင် စွဲလောင်နေသော၊ ဂေဟတော- အိမ်မှ၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ သာပတေယျဉ္စ- ဥစ္စာအနှစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (ဥစ္စာရှင်၏ အစီးအပွား ဖြစ်သော စည်းစိမ်ဥစ္စာ ကိုလည်းကောင်း၊) အတ္တာနဉ္စ- မိမိကိုယ်ကိုလည်း ကောင်း၊ ဗဟိ- မီးလွတ်ကင်းရာ အိမ်၏ ပြင်ပသို့၊ နိဟရတိ ယထာ- ထုတ်ဆောင်ယူငင်သကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊ အာဒိတ္တတော- ရာဂစသော ၁၁ ပါးသော မီးတို့စွဲလောင်အပ်သော၊ ဂေဟတော- ၃၁ ဘုံတည်းဟူသော ခန္ဓာအိမ်ကြီးမှ၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ သာပတေယျံ- ကောင်း၊ အတ္တာနဉ္စ- ကောင်း၊ ဗဟိ- မီးလွတ်ကင်းရာ နေရာဌာနသို့၊) နိဟရန္တော- ထုတ်ဆောင် လျက်၊ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုကို၊ န သေသေတိ- မကြွင်းကျန်စေ။ (အကုန်ပင် စွန့်လွှတ်တော်မူ၏ ဟူလို)၊ ကတ္တစိ- တစ်စုံတစ်ခု၌၊ ဝိဘာဂံ- ခွဲခြမ်းဝေဖန်မှု ကို၊ န ကရေတိ- မပြုတော့၊ (ဤမျှကို စား၊ ဤမျှကိုထား၊ ဤမျှကိုကား လှူမည်ဟုလည်းကောင်း၊ ဤသူအားသာ လှူမည်၊ ဤသူအား မလှူဟု လည်းကောင်း ခွဲခြားကန့်သတ်မှု မရှိ ဟူလို။) အညဒတ္ထု- စင်စစ်သော်ကား၊ နိရပေက္ခော- ငဲ့ကွက်မှုကင်း တွယ်တာခြင်းမရှိဘဲ၊ နိဿဇ္ဇတိ ဧဝံ- စွန့်လှူ

တော်မူသည်သာတည်း။ အယံ - ဤသည်ကား။ တာဝ - သီလပါရမီမှ
ရှေးဦးစွာ၊ ဒါနပါရမီယာ - ၏။ ပဋိပတ္တိက္ကမော - ကျင့်စဉ်တည်း။

သီလပါရမီကျင့်စဉ်

ပန - ကား။ အယံ - ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည်ကား။ သီလပါရမီယာ -
သီလပါရမီ၏။ ပဋိပတ္တိက္ကမော - ကျင့်စဉ်တည်း။ (ဖြည့်ကျင့်ပုံကိုပြသော
စကားအစဉ်တည်း။) ယသ္မာ - အကြင်ကြောင့်၊ သဗ္ဗညုသီလာလင်္ကာရေဟိ -
သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏ သီလတည်းဟူသော အဆင်တန်ဆာတို့ဖြင့်၊ သတ္တေ -
သတ္တဝါတို့ကို၊ အလင်္ကာရိတုကာမေန - တန်ဆာဆင်ခြင်းငှာ အလိုရှိသော၊
မဟာပုရိသေန - ဘုရားအလောင်းသည်၊ အာဒိတော - အစမှ၊ (ပဋ္ဌာယ -
စ၍)၊ အတ္တနော ဧဝ - မိမိ၏သာလျှင်၊ တာဝ - ရှေးဦးစွာ၊ သီလံ - သီလကို၊
ဝိသောဓေတဗ္ဗံ - စင်ကြယ်စေထိုက်၏။ စ - ဆက်၊ ချေ၊ တတ္ထ - ထိုသီလ
ပါရမီ၌၊ အဇ္ဈာသယဝိသုဒ္ဓိတော စ - အလိုဆန္ဒ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်
လည်းကောင်း၊ သမာဒါနတော စ - သူတစ်ပါးတို့ထံ သိက္ခာပုဒ်ကို ဆောက်
တည်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အဝီတိက္ကမနတော စ - မကျူးလွန်ခြင်း
ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝီတိက္ကမေ - ကျူးလွန်ခြင်းသည်၊ သတိ စ - ရှိသော်
လည်း၊ ပန - တစ်ဖန်၊ ပဋိပါကတိကကရဏတော စ - ပကတိစင်ကြယ်
အောင် ကုစားခြင်းကို ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဣတိ - သို့)၊
စတူဟိ - လေးပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ - အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ သီလံ -
သည်၊ ဝိသုဇ္ဈတိ - သန့်ရှင်းစင်ကြယ်၏။ ဟိ - ချေ၊ ဝိသုဒ္ဓါသယတာယ -
စင်ကြယ်သော အလိုအာသယဓာတ်ခံရှိခြင်းကြောင့်၊ ဝါ - အလိုအာသယ
ဓာတ်ခံ၏ စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်၊ ဧကစ္စော - အချို့သောပုဂ္ဂိုလ်သည်၊
အတ္တာမိပတိ - မိမိကိုယ်ကို အလေးပြုသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ပါပဇိဂုစ္ဆနသဘာဝေါ -
မကောင်းမှုမှ(ကို) စက်ဆုပ် ခြင်းသဘောရှိသည်ဖြစ်၍၊ အဇ္ဈတ္တံ - မိမိသန္တာန်
၌၊ ဟိရိဓမ္မံ - ဟိရိတရားကို၊ ပစ္စုပ္ပန္နာပေတွာ - ရှေးရှုထင်စေ၍၊ သုပရိသုဒ္ဓ -
သမာစာရော - အလွန်စင်ကြယ်သော ကိုယ်ကျင့်သီလရှိသူသည်၊ ဟောတိ။
တထာ - ထို့အတူ၊ ပရတော - သူတစ်ပါးထံမှ၊ သမာဒါနေ - ဆောက်တည်

ခြင်းသည်၊ သတိ- ရှိသော်၊ ဧကစ္စော- သည်၊ လောကာဓိပတိ- လောကကို အလေးပြုသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ပါပတော- မကောင်းမှုမှ၊ ဥတ္တသန္တော- ထိတ်လန့် သည်ဖြစ်၍၊ ဩတ္တပ္ပဓမ္မ- ဩတ္တပ္ပတရားကို၊ ပစ္စုပ္ပန်ပေတွာ- ၍၊ သုပရိသုဒ္ဓသမာစာရော- သည်၊ ဟောတိ။ ဣတိ- သို့၊ ဥဘယထာပိ- (အတ္တာဓိပတေယျ၊ လောကာဓိပတေယျ ဟူသော)နှစ်ပါးသော အခြင်းအရာ အားဖြင့်လည်း၊ ဧတေ- ဤပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ အဝီတိက္ကမနတော- မကျူးလွန် ခြင်းကြောင့်၊ သီလေ- ဌ၊ ပတိဋ္ဌဟန္တိ- တည်ကြကုန်၏။ ပန- ထိုမှတစ်ပါး၊ ကဒါစိ- တစ်ရံတစ်ခါ၌၊ သတိသမ္မောသေန- သတိချွတ်ယွင်း မေ့လျော့ခြင်း ကြောင့်၊ သီလဿ- ၏၊ ခဏ္ဍာဒိဘာဝေါ- ကျိုးခြင်းအစရှိသော အဖြစ်သည်၊ ဝါ- ကျိုး၊ ပေါက်၊ ပျောက်၊ ကျားခြင်းသည်၊ အထ သိယာ- အကယ်၍ ဖြစ်ငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- သော်)၊ ယထာပုတ္တာယ- အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီး သော၊ တာယယေဝ ဟိရောတ္တပ္ပသမ္ပတ္တိယာ- ထိုဟိရိ ဩတ္တပ္ပ၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်း ဖြင့်(ကြောင့်)သာလျှင်၊ ခိပ္ပမေဝ- လျင်စွာသာလျှင်၊ နံ- ထိုသီလကို၊ ဝုဠာနာဒိနာ- ဝုဠာနကံအစရှိသည်ဖြင့်၊ ဝါ- ဒေသနာကြားခြင်း၊ ပရိဝါသံ၊ မာနတ်ဆောက်တည်ခြင်းစသည်ဖြင့်၊ ပဋိပါကတိကံ- ပင်ကို ပကတိအတိုင်း သီလရှိသည်ကို၊ ဝါ- ပင်ကိုပကတိအတိုင်း သီလရှိအောင်၊ ကရောတိ။ (သိက္ခာပုဒ်ကျိုးပေါက်ရာ၌ ရဟန်းဖြစ်လျှင် ဒေသနာကြား၊ ပရိဝါသံ၊ မာနတ် ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့်၊ သာမဏေ၊ လူဖြစ်လျှင် ဒဏ် ထမ်းခြင်း၊ သိက္ခာပုဒ် ကို အသစ်ထပ်မံ ဆောက်တည်ခြင်းဖြင့် ပင်ကို အတိုင်းဖြစ်အောင် ပြုလုပ်ရသည်။)

ဝါရိတ္တသီလကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၃၀၁။) တယံဒံ သီလံ- ထိုသီလသည်၊ ဝါရိတ္တံ- ဝါရိတ္တသီလလည်း ကောင်း၊ စာရိတ္တံ- စာရိတ္တသီလလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဒုဝိဓံ- နှစ်ပါးအပြားရှိ၏။ တတ္ထ- ထိုနှစ်ပါးတို့တွင်၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သည် ကား၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ဝါရိတ္တသီလေ- ဝါရိတ္တသီလ၌၊ ပဋိပတ္တိက္ကမော- ကျင့်စဉ် (ဖြည့်ကျင့်တော်မူပုံ စကားအစဉ်)တည်း-

သဗ္ဗသတ္တေသု - အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ သုပိနန္တေနပိ - အိပ်မက်၌သော်လည်း၊ အာဃာတော - စိတ်ကို နှိပ်စက်ဖျက်ဆီးတတ်၊ ဖျက်ဆီးကြောင်း ဖြစ်သော ဒေါသတရားသည်၊ ဝါ - အမျက်ဒေါသ ရန်ငြိုးသည်၊ န ဥပ္ပဇ္ဇေယျယထာ - မဖြစ်ပေါ်သကဲ့သို့၊ တထာ - တူ၊ ဒယာပန္နစိတ္တေန - သနားကြင်နာခြင်းသို့ ရောက်သောစိတ်ရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ - ဖြစ်သင့်၏။ ပရူပကာရနိရတတာယ - သူတစ်ပါးအား ကျေးဇူးပြုမှု၌ မွေ့လျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရသန္တကော - သူတစ်ပါး၏ ဥစ္စာကို၊ အလဂဒ္ဓေါဝိယ - မြွေဟောက်၊ မြွေပွေးကဲ့သို့၊ န ပရာမသိတဗ္ဗော - ခိုးလိုသောစိတ်ဖြင့် မသုံးသပ်ထိုက်။ (မကိုင်တွယ်ရ။) ပဗ္ဗဇိတော - ရှင်၊ ရသေ့၊ ရဟန်းသည်၊ သစေ ဟောတိ - အကယ်၍ ဖြစ်အံ့၊ ဧဝံ သတိ - ဤသို့ ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ အဗြဟ္မစရိယတောပိ - မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်မှလည်း၊ အာရာစာရီဝေးစွာရှောင်ကြဉ်လျက် ကျင့်လေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ။ သတ္တဝိဓမ္မေထုနသံယောဂဝိရဟိတောပိ -^၁ ခုနစ်ပါးအပြားရှိသော မေထုန်နှင့်စပ်ယှဉ်ပတ်သက်မှုမှ ကင်းသည်လည်း၊ ဟောတိ။ ပရဒါရဂမနတော - သူ တစ်ပါးမယားကို

၁။ သတ္တဝိဓမ္မေထုနသံယောဂ။ ။ မေထုန်အမှုနှင့် ဆက်စပ်နေသော တရား ခုနစ်ပါး။ ယင်းကို မေထုန်ငယ်ခုနစ်ပါးဟု ပြောစမှတ်ပြုကြသည်။ ယင်းတို့မှာ-

- ၁။ အမျိုးသမီး၏ နှိပ်နယ်ပေးခြင်းစသော ပြုစုမှုကို သာယာခြင်း၊
- ၂။ အမျိုးသမီးနှင့် စကားပြော၊ ရယ်မောနေရသည်ကို သာယာခြင်း၊
- ၃။ အမျိုးသမီးနှင့် မျက်စိချင်းဆုံ တစ်မိမ့်မိမ့်ကြည့်နေရသည်ကို သာယာခြင်း၊
- ၄။ တစ်ဖက်ခန်းမှ အမျိုးသမီး၏ ရယ်မောသံ၊ ပြောဆိုသံ၊ သီချင်းဆိုသံ၊ ငိုယိုသံကို တစ်ဖက်ခန်းမှနေ၍ နားထောင်သာယာခြင်း၊
- ၅။ ရှေးအခါက အမျိုးသမီးနှင့်အတူ ရယ်မောပြောဆိုကစားခဲ့ရသည်ကို အောက်မေ့သာယာခြင်း၊
- ၆။ လိုချင်စရာများနှင့် ပြည့်စုံသူကို တွေ့မြင်ပြီး ထိုသူ၏အဖြစ်မျိုးကို အားကျတောင့်တသာယာခြင်း၊
- ၇။ နတ်ဘဝတစ်မျိုးမျိုးကို တောင့်တသာယာ၍ ပြုအပ်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးခြင်းတို့ ဖြစ်သည်။ (အံ၊ ၂။ ၄၃၈-၉။ မေထုနသုတ်။)

သွားလာလွန်ကျူးမှုမှ၊ (အာရာစာရီဘာဝေါ- ဝေးစွာ ရှောင်ကြဉ်လျက် ကျင့်လေ့ရှိသူ၏ အဖြစ်သည်။) ပဂေဝ- အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာရှိပါတော့ အံ့နည်း။ သစေ ပန- အကယ်၍ကား၊ အပဗ္ဗဇိတော- ရှင်၊ ရသေ့၊ ရဟန်းမဟုတ်သော၊ ဂဟဋ္ဌော- လူသည်၊ သမာနော- ဖြစ်သည်ရှိသော်၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့၏၊ ဒါရေသု- ဇနီးမယားတို့၌။ သဒါ- အခါ ခပ်သိမ်း၊ ပါပကံ- ယုတ်မာသော၊ စိတ္တမ္ပိ- စိတ်ကိုသော်လည်း၊ န ဥပ္ပါဒေတိ- မဖြစ်စေ။ ကထေန္တော စ- စကားပြောသော်လည်း၊ သစ္စံ- မှန်သော၊ ဟိတံ- အစီးအပွားဖြစ်သော၊ ပိယံ- ချစ်ဖွယ်ဖြစ်သော၊ ပရိမိတမေဝ- အတိုင်းအရှည် ရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်သော၊ ဝစနံ စ- စကားကို လည်းကောင်း၊ ကာလေန- သင့်လျော်သောအချိန်၌၊ ဓမ္မိ- တရားနှင့် စပ်ယှဉ် သော၊ ကထံ စ- စကားကိုလည်းကောင်း၊ ဘာသိတာ- ပြောဆိုတတ်သည်၊ ဟောတိ။ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသောအရာတို့၌၊ အနဘိဇ္ဈာလု စ- သူတစ်ပါး စည်းစိမ်တို့၌ တပ်မက်လိုချင် အကြံဝင်မှု မရှိသည်လည်းကောင်း၊ အဗျာပန္န- စိတ္တော စ- ပျက်စီးစေလိုသော စိတ်အကြံ မရှိသည်လည်းကောင်း၊ အဝိပရိတဒဿနော စ- မှားယွင်းမှုကင်း မှန်ကန်သော မြင်ခြင်းရှိသည်လည်း ကောင်း၊ ကမ္မဿကတဉာဏေန- ကမ္မဿကတာဉာဏ်နှင့်၊ သမန္နာဂတော စ- ပြည့်စုံသည်လည်းကောင်း၊ (ဟုတ္တာ) သမ္မဂ္ဂတေသု- ကောင်းစွာ ကျင့် ကြံကြသော သူတော်ကောင်းတို့၌၊ သမ္မာပဋိပန္နေသု- မဖောက်မပြန် မှန်ကန် စွာ ကျင့်ဆဲ၊ ကျင့်ပြီးသူတို့၌၊ နိဝိဋ္ဌသဒ္ဓေါ- သက်ဝင်သောသဒ္ဓါတရားရှိသည်၊ နိဝိဋ္ဌပေမော- သက်ဝင်သော မေတ္တာရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဣတိ- သို့၊ စတုရာပါယဝဋ္ဋဒုက္ခာနံ- အပါယ်လေးပါးဝဋ်ဆင်းရဲတို့ ၏၊ ပထဘူတေဟိ- လမ်းကြောင်းဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ အကုသလ- ကမ္မပထေဟိ စ- အကုသိုလ်ကမ္မပထတရား ဆယ်ပါးတို့မှလည်းကောင်း၊ အကုသလဓမ္မေဟိ စ- အကုသိုလ်တရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ဩတရိတ္တာ- ရှောင်ကြဉ်၍၊ သဂ္ဂမောက္ခာနံ- နတ်ပြည်နိဗ္ဗာန်တို့၏၊ ပထဘူတေသု- လမ်း ကြောင်းဖြစ်ကုန်သော၊ ကုသလကမ္မပထေသု- ကုသိုလ်ကမ္မပထတရား

ဆယ်ပါးတို့၌၊ ပတိဋ္ဌိတဿ- တည်သော၊ မဟာပုရိသဿ- ဘုရား
အလောင်း၏၊ ပရိသုဒ္ဓါသယပယောဂတာယ- စင်ကြယ်သော အလို
အာသယ၊ စင်ကြယ်သော ကာယဝစီပယောဂရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
ယထာဘိပတ္တိတာ- အကြင်အကြင် ဆုတောင်းအပ်ကုန်သော (ဆုတောင်း
တိုင်းဖြစ်ကုန်သော)၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတသုရူပသံဟိတာ-
အစီးအပွား ချမ်းသာနှင့် စပ်ယှဉ်ပတ်သက်ကုန်သော၊ မနောရထာ- စိတ်နှလုံး
အလိုတော်တို့သည်၊ သီဃံ သီဃံ- လျင်လျင်မြန်မြန်၊ အဘိနိပ္ပဇ္ဇန္တိ- ပြည့်ဝ
ကုန်၏။ ပါရမီယော- ပါရမီတို့သည်၊ ပရိပူရေန္တိ- ပြည့်ဝလာကုန်၏။
(ပူရဓာတ်သည် ဘူ၊ စု နှစ်ဂိုဏ်းနှင့် ဆက်ဆံသော ဒွိဂဏိကဓာတ်တည်း၊
ဤ၌ စုရာဒိတည်း)။ ဟိ- အကျိုးကား၊ ဧဝံဘူတော- ဤသို့ပါရမီများ
ပြည့်ဝလာသည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ အယံ- ဤဘုရားအလောင်းတော်သည်၊
တတ္ထ- ထိုသတ္တဝါတို့၌၊ ဟိသာနိဝတ္တိယာ- ညှင်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းမှ ဆုတ်ခွာ
နှစ်စေ(ရှောင်ကြဉ်)သောအားဖြင့်၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့

၁။ ဧဝံဘူတော ဟိ အယံ။။ ဤနိဿယ၌ “ဟိ”ကို လဒ္ဓဂုဏ(ဖလ)ဇောတက
ကြံ၍ အနက်ယောဇနာသည်။ မှန်၏။ ပါရမီဖြည့်ကျင့်နေသော အလောင်းတော်မှာ
သတ္တဝါတို့အား ဘေးမဲ့ပေးခြင်း၊ မေတ္တာဘာဝနာကို လွယ်ကူစွာ ဖြည့်ကျင့်နိုင်ခြင်း
စသောအကျိုးတရားကို ဖြစ်သောနေရာဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ ယင်းအလို “အယံ” နောင်
ပုဒ်မ မရှိစေရ။ “တတ္ထ”ချီ ဝါကျနှင့် တစ်ဝါကျတည်း ရှိစေရမည်။

တစ်နည်း- “အယံ” နောင် ပုဒ်မ၊ ထား၍ တတ္ထချီဝါကျနှင့် တစ်ဝါကျတည်း
အတူမထားဘဲ နှစ်ဝါကျခွဲယူပါမူ “ဟိ”နိပါတ်ကို ဒဠိကရဏဇောတက ကြံရာ၏။
ပဉ္စမသင်္ဂါယနာမူကို လက်ကိုင်ထား၍ ရိုက်နှိပ်ထားသော PTS မူ၌ လည်း နှစ်ဝါကျ
ခွဲထားလျက် ရှိသည်။ (PTS. 310)

ယင်းအလို- “ဟိ- မှန်၊ အယံ- ဤဘုရားအလောင်းသည်၊ ဧဝံဘူတော-
ဤသို့ ပါရမီတော်တို့ကို ဖြည့်ကျင့်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်၏။ ဝါ- ဤသို့ ပါရမီတော်တို့ကို
ဖြည့်ကျင့်ခြင်းသဘောရှိ၏။ တတ္ထ- ထိုသို့ ဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊ ဟိသာနိဝတ္တိယာ- သတ္တဝါ
တို့အား နှိပ်စက်ညှင်းပန်းခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်သောအားဖြင့်” စသည်ဖြင့် အနက်ယောဇနာ
ရာ၏။

အား၊ အဘယဒါနံ - ဘေးမဲ့အလှူကို၊ ဒေတိ။ အပ္ပကသိရေနေဝ - အနည်းငယ်သော ဆင်းရဲငြိငြင်မှုဖြင့်သာလျှင်၊ (ဆင်းရဲငြိငြင်မှု အနည်းအပါးဖြင့်၊) မေတ္တာဘာဝနံ - မေတ္တာဘာဝနာကို၊ သမ္မာဒေတိ - ပြည့်စုံစေ၏။ ဧကာဒသ - တစ်ဆယ့်တစ်ပါးကုန်သော၊ မေတ္တာနိဿယေ - မေတ္တာ၏အကျိုးတရားတို့ကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ - ရရှိ၏။ အပ္ပါဗာဓော - ရောဂါမရှိသည်၊ (အပ္ပသဒ္ဓါ အဘာဝတ္ထ)။ တစ်နည်း - နည်းသော ရောဂါရှိသည်၊ (အပ္ပသဒ္ဓါ အပ္ပတ္တ)။ အပ္ပါတကော - ဆင်းရဲဒုက္ခမရှိသည်၊ ဝါ - နည်းပါးသော ဆင်းရဲဒုက္ခရှိသည်၊ ဟောတိ။ ဒီဃာယုကော - ရှည်သောအသက်ရှိသည်၊ သုဗေဗဟုလော - ချမ်းသာခြင်းများသည်၊ (ဟုတွာ)၊ လက္ခဏာဝိသေသေ - ထူးခြားသော မဟာပုရိသလက္ခဏာတို့သို့၊ ပါပဏာတိ - ရောက်၏၊ ဒေါသဝါသနဉ္စ - ဒေါသ အထုံဝါသနာကိုလည်း၊ သမုစ္ဆန္တတိ - ဖြတ်တောက်နိုင်၏။

တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ အဒိန္နာဒါနနိဝတ္တိယာ - အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်၊ စောရာဒီဟိ - သူခိုးအစရှိသော ရန်သူမျိုးငါးပါးတို့နှင့်၊ အသာဓာရဏေ - မဆက်ဆံကုန်သော၊ ဘောဂေ - စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့ကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ - ရရှိ၏၊ ပရေဟိ - သူတစ်ပါးတို့သည်၊ အနာသကံနီယော - ယုံမှားသံသယမရှိအပ်သူ (အထင်မှားမခံရသူ)သည်၊ ပိယော - ချစ်အပ်သူသည်၊ မနာပေါ - စိတ်နှလုံးကို ပွားစေတတ်သူသည်၊ ဝိဿသနီယော - ချစ်ကျွမ်းဝင်ခံရသူသည်၊ (ဟုတွာ) ဝိဘဝသမ္ပတ္တိသု - စည်းစိမ်၏ပြည့်စုံခြင်းတို့၌၊ အလဂ္ဂစိတ္တော - မငြိကပ်သော စိတ်ရှိသည်၊ ပရိစ္စာဂသီလော - စွန့်ကြဲလေ့ရှိသူသည်၊ (ဟုတွာ)၊ လောဘဝါသနဉ္စ - လောဘအထုံဝါသနာကိုလည်း၊ သမုစ္ဆန္တတိ - ဖြတ်တောက်နိုင်၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၀၂။) အဗြဟ္မစရိယနိဝတ္တိယာ - မမြတ်သော မေထုန်အကျင့်မှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်၊ အလောလော - လျှပ်ပေါ်ခြင်းမရှိသူသည်။

၁။ မေတ္တာအကျိုး ၁၁ မျိုး။ ။ အိပ်၊ နိုး ချမ်းသာ၊ ယုတ်မာ မမက်၊ နှစ်သက် နတ်လူ၊ ဒေဝါကူမ၊ စိတ်မူမပျံ့၊ ဆိပ်မနံ့၊ ရွှင်ကြည်၊ သေပြီ မတွေ့၊ လားလေဗြဟ္မာ၊ ဆယ့်တစ်ဖြာသည်၊ မေတ္တာပွားရအကျိုးတည်း။ (အံ၊ ၃။ ၅၄၂။ မေတ္တသုတ် ရှု)။

သန္တကာယစိတ္တော- ငြိမ်သက်သော ကိုယ်စိတ်ရှိသူသည်။ ဟောတိ။ သတ္တာနံ- တို့သည်။ ပိယော-ချစ်အပ်သူသည်။ မနာပေါ- မြတ်နိုးအပ်သူသည်။ အပရိသင်္ကနိယော- မရွံရှာအပ်သူသည်။ ဟောတိ။ စ- ဆက်။ အဿ- ထိုအပြဟွစရိယမှ ရှောင်ကြဉ်သောသူ၏။ ကလျာဏော- ကောင်းသော။ ကိတ္တိသဒ္ဓေါ- ကျော်စောသံသည်။ အဗ္ဘဂ္ဂစ္ဆတိ- ပျံ့နှံ့၍တက်၏။ မာတုဂါမေသု- တို့၌။ အလဂ္ဂစိတ္တော- မကပ်ငြိသောစိတ်ရှိသည်။ အလုဒ္ဓါသယော- မတပ်မက်သော အလိုဆန္ဒ အဇ္ဈာသယဓာတ်ရှိသည်။ ဟောတိ။ နေက္ခမ္မဗဟုလော- တောထွက်ခြင်း(တဏှာ မှထွက်မြောက်ခြင်း) များသည် ဖြစ်၍၊ လက္ခဏဝိသေသေ- မဟာပုရိသလက္ခဏာ အထူးတို့ကို၊ အဓိဂစ္ဆတိ- ၏။ လောဘဝါသနဉ္စ- ကိုလည်း၊ သမုစ္ဆန္တတိ- ဖြတ်တောက်နိုင်၏။

မုသာဝါဒနိဝတ္တိယာ- မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်။ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏။ ပမာဏဘူတော- ပမာဏထား လေးစားထိုက်သူ ဖြစ်၍ဖြစ်သည်။ ပစ္စယိကော- ယုံကြည်ထိုက်သောသူသည်။ (ပတိဇတဗ္ဗော သဒ္ဓဟိတဗ္ဗောတိ ပစ္စယော၊ ပစ္စယောယေဝ ပစ္စယိကော)။ ထေတော- မြဲမြံခိုင်ခံ့ တည်တံ့သောစကားရှိသူသည်။ အာဒေယျဝစနော- နာယူထိုက်သောစကားရှိသူသည်။ ဝါ- ယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိသူသည်။ ဟောတိ။ ဒေဝါနံ- နတ်တို့၏။ ဝါ-နတ်တို့သည်။ ပိယော- ချစ်အပ်သူသည်။ မနာပေါ- မြတ်နိုးအပ်သူသည်။ (ဟောတိ)။ သုရဘိဂန္ဓမုခေါ- မွေးရန်လှိုင်သော ခံတွင်းရှိသူသည်။ အာရက္ခိတကာယဝစီသမာစာရော- စောင့်ရှောက်အပ်သော ကိုယ်၊နှုတ်အကျင့်ရှိသူသည်။(ဟောတိ)။ လက္ခဏဝိသေသေ စ- မဟာပုရိသလက္ခဏာ အထူးတို့ကိုလည်း၊ အဓိဂစ္ဆတိ- ၏။ ကိလေသဝါသနဉ္စ- ကိလေသာ အထုံဝါသနာကိုလည်း၊ သမုစ္ဆန္တတိ- ၏။

ပေသုညနိဝတ္တိယာ- ချောပစ်ကုန်းတိုက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်။ ပရူပက္ကမေဟိပိ- သူတစ်ပါးတို့၏ လုံ့လတို့ကြောင့်သော်လည်း၊ အဘေဇ္ဇ-

ကာယော- မပျက်စီးသော ကိုယ်ရှိသည်။ အဘောဇ္ဇပရိဝါရော- မပျက်စီးသော အခြံရံရှိသည်။ ဟောတိ။ သဒ္ဓမ္မေသု စ- သူတော်ကောင်းတရားတို့၌လည်း။ အဘောဇ္ဇနကသဒ္ဓေါ- မပျက်စီးသော သဒ္ဓါတရားရှိသည်။ (ဟောတိ)။ ဒဠမိတ္တော- မြဲမြံခိုင်မြဲသော မိတ်ဆွေရှိသည်။ ဘဝန္တရပရိစိတာနံ ဝိယ- ဘဝတစ်ပါး၌ ကုသိုလ်ကို အထူးဆည်းပူးခဲ့ဖူးကုန်သောသူတို့ကဲ့သို့။ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏။ ဧကန္တပိယော- စင်စစ်ချစ်အပ်သူသည်။ အသံကိလေသဗဟုလော- ညစ်ညမ်းမှုကိလေသာ မများသောသူသည်။ (ဟောတိ)။

ဖရသဝါစာနိဝတ္တိယာ- ဆဲရေးစကား ပြောကြားမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်။ သတ္တာနံ- တို့၏။ ပိယော- ချစ်အပ်သောသူသည်။ မနာပေါ- မြတ်နိုးအပ်သူသည်။ သုခသီလော- ချမ်းအေးကြည်မြဲသောသူသည်။ မဓုရ- ဝစနော- ချိုသာသော စကားရှိသူသည်။ သမ္ဘာဝနီယော- ချီးမွမ်းအပ်သူသည်။ ဟောတိ။ စ- ဆက်။ အဿ- ထိုဆဲရေးစကား ပြောကြားမှုမှ ရှောင်ကြဉ်သောအလောင်းတော်၏။ အဋ္ဌင်္ဂံသမန္နာဂတော- အင်္ဂါရှစ်ပါးနှင့်ပြည့်စုံသော၊ သရော- အသံသည်။ နိဗ္ဗတ္တတိ- ဖြစ်၏။

သမ္မပ္ပလာပနိဝတ္တိယာ- ပြန်ဖျင်းသောစကားကို ပြောဆိုမှုမှ ရှောင်ကြဉ်ခြင်းကြောင့်။ သတ္တာနံ- တို့၏။ ပိယော စ- လည်းကောင်း၊ မနာပေါ စ- လည်းကောင်း၊ ဂရု စ- အလေးပြုအပ်သော သူသည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝနီယော စ- ချီးမွမ်းအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ အာဒေယျဝစနော စ- နာယူထိုက်သော စကားရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ဝါ- ယုံကြည်ထိုက်သော စကားရှိသူသည်လည်းကောင်း၊ ပရိမိတာလာပေါ စ- နှိုင်းနှိုင်းရှည်ရှည် (အတိုင်းအတာဖြင့်) ပြောကြားတတ်သည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။ မဟေသက္ခော စ- ကြီးသောတန်ခိုးရှိသည်လည်းကောင်း၊ မဟာနုဘာဝေါ စ- ကြီးသောအာနုဘော်ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။ ဌာနပ္ပတ္တိကေန- ဌာနအား လျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ ဝါ- တစ်ခဏချင်း ဖြစ်ပေါ်လာသော၊

ပဋိဘာနေန- ထိုးထွင်းညဏ်ဖြင့်၊ ပဉ္စာနံ- ပြဿနာတို့ကို၊ ဗျာကရဏ- ကုသလော- ဖြေဆိုခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသည်၊ ဟောတိ။ စ- ဆက်၊ ဗုဒ္ဓဘူမိယံ- ဘုရားဖြစ်တော်မူရာအခါ၌၊ ဧကာယ ဧဝ- တစ်မျိုးတည်း သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဝါစာယ- မာဂဓိဘာသာ အရိယဝါစာ စကားဖြင့်၊ အနေကဘာသာနံ- များစွာသောဘာသာစကားရှိကြကုန်သော၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ အနေကေသံ- များစွာကုန်သော၊ ပဉ္စာနံ- ပြဿနာတို့ကို၊ ဗျာကရဏသမတ္ထော- နားလည် အောင်ဖြေဆိုခြင်း၌ စွမ်းနိုင်သည်၊ ဟောတိ။ (ဘာသာစကားမျိုးစုံ ပြောကြားကြသော သတ္တဝါများ မြတ်စွာဘုရား၏ မာဂဓိဘာသာ စကားတစ်မျိုးတည်းဖြင့် ဖြေကြားချက်ကို ကိုယ်စီကိုယ်ငှ နားလည်ကြသည် ဟူလို။)

အနဘိဇ္ဈာလုတာယ- အဘိဇ္ဈာတရား မများ ခေါင်းပါးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဣစ္ဆိတလာဘီ- အလိုရှိအပ်သည်ကို ရလေ့ရှိသည်၊ ဝါ- အလိုရှိတိုင်း ရလေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ။ ဥဠာရေသု စ- မွန်မြတ်သည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဘောဂေသု- စည်းစိမ်တို့၌၊ ရုစိ- သုံးဆောင်လိုမှုကို၊ ပဋိလဘတိ- ရရှိ၏၊ ခတ္တိယမဟာသာလာဒီနံ- ဥစ္စာကြွယ်ဝကုန်သော မင်းစသည်တို့၏၊ ဝါ- တို့သည်၊ သမ္မတော- မြင့်မြတ်သူအဖြစ် အသိမှတ် ပြုအပ်(အသိမှတ် ပြုခံရ)သူသည်၊ ဟောတိ။ ပစ္စတ္ထိကေဟိ- ရန်သူတို့သည်၊ အနဘိဘဝနီယော- မလွမ်းမိုးအပ်(အလွမ်းမိုးမခံရ)သူသည်၊ (ဟောတိ။) ဣန္ဒြိယဝေကလ္လံ- ဣန္ဒြေချို့တဲ့ခြင်းသို့၊ န ပါပုဏာတိ- မရောက်၊ အပ္ပဋိပုဂ္ဂလော စ- သီလ စသောဂုဏ်တို့ဖြင့် တူသောပုဂ္ဂိုလ် မရှိသောသူ သည်လည်း၊ ဟောတိ။

အဗျာပါဒေန- ပျက်စီးစေလိုသော စိတ်အကြံ ဗျာပါဒမရှိခြင်း ကြောင့်၊ ပိယဒဿနော- ချစ်ခင်အပ်သောမျက်စိဖြင့် အကြည့်ခံရသူသည်၊ ဟောတိ။ သတ္တာနံ- တို့၏၊ သမ္ဘာဝနီယော- ချီးမွမ်းအပ် (ချီးမွမ်းခံရ) သူသည်၊ (ဟုတ္တာ) ပရဟိတာဘိနန္ဒိတာယ စ- သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွား

ကို အလွန်နှစ်သက် မြတ်နိုးခြင်းကြောင့်လည်း၊ သတ္တေ - တို့ကို၊
အပ္ပကသိရေနေဝ - မဆင်းရဲမငြိုငြင်ခြင်းဖြင့်သာလျှင်၊ ဝါ - ချမ်းသာခြင်းဖြင့်
သာလျှင်၊ ပဿာဒေတိ - ကြည်ညိုစေနိုင်၏။ အလူခသဘာဝေါ စ - မခေါင်း
ပါးသော သဘောရှိသည်လည်းကောင်း၊ မေတ္တာဝိဟာရီ စ - မေတ္တာဖြင့်
နေလေ့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။ မဟေသက္ခော စ မဟာနုဘာဝေါ
စ ဟောတိ။

မိစ္ဆာဒဿနာဘာဝေန - မှားယွင်းသောအမြင် မရှိခြင်းကြောင့်၊
ကလျာဏေ - ကောင်းမွန်ကုန်သော၊ သဟာယေ - မိတ်ဆွေတို့ကို၊
ပဋိလဘတိ - ရရှိ၏။ သီသစ္ဆေဒမ္ပိ - ဦးခေါင်း အဖြတ်ခံရခြင်းသို့ပင်၊
ပါပုဏန္တော - ရောက်ပါသော်လည်း၊ ပါပကမ္မံ - မကောင်းမှုကို၊ န
ကရောတိ - မပြုလုပ်တော့။ ကမ္မဿကတာဒဿနဘာဝတော - ကံသာလျှင်
ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိသည်၏ အဖြစ်ကို သိမြင်သူ၏ အဖြစ်ကြောင့်၊
အကောတူဟလမင်္ဂလိကော စ - အမြင် အကြား အတွေးကို စွဲ၍ ကံစည်အပ်
သော မင်္ဂလာကို မယုံကြည်သောသူသည်လည်း၊ ဟောတိ။ စ - ဆက်၊
အဿ - ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ သဒ္ဓါ - သဒ္ဓါတရားသည်၊ သဒ္ဓမ္မေ -
သူတော်ကောင်းတရား၌၊ ပတိဋ္ဌိတာ - စွဲမြဲစွာ တည်သည်၊ မူလဇာတာ -
အမြစ်အရင်းနှင့် တကွဖြစ်သည်၊ ဟောတိ။ တထာဂတာနံ - ဘုရားရှင်တို့၏၊
ဗောဓိ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ သဒ္ဓဟတိ - ယုံကြည်လည်း ယုံကြည်၏။
ဥက္ကာရဋ္ဌာနေ - မစင်ကျင်ကြီး စွန့်ရာ အရပ်၌၊ ဝါ - မစင်တွင်းရှိရာအရပ်၌၊
ရာဇဟံသော - ဟင်္သာမင်းသည်၊ နာဘိရမတိ ဝိယ - မပျော်မွေ့သကဲ့သို့၊
ဇဝံ - ဤအတူ၊ သမယန္တရေသု - သမ္မာဒိဋ္ဌိမှ တစ်ပါးသော မိစ္ဆာအယူတို့၌၊
နာဘိရမတိ။ လက္ခဏတ္ထယပရိဇာနနကုသလော - လက္ခဏာသုံးပါးကို
ပိုင်းခြားသိခြင်း၌ ကျွမ်းကျင်လိမ္မာသည်၊ ဟောတိ။ အန္တေ စ - နောက်ဆုံး
ဘုရားဖြစ်ရာဘဝ၌လည်း၊ အနာဝရဏဉာဏလာဘီ - ဥပယုခံတရားတို့ကို
အဆီးအတား အပိတ်အပင်မရှိ သိတတ်သော အနာဝရဏဉာဏ်တော်ကို
ရလေ့ရှိသည်၊ (ဟောတိ။) ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ ဗောဓိ - သဗ္ဗညုတ

ဉာဏ်တော်သို့၊ န ပါပုဏ္ဏာတိ- မရောက်ရှိသေး၊ တာဝ- ထိုမျှလောက်၊
တသ္မိံ တသ္မိံ သတ္တနိကာယေ- ထို ထိုသတ္တဝါအပေါင်း၌၊ ဥက္ကဋ္ဌ၊ က္ကဋ္ဌော
စ- အကြီးအကဲ အကြီးအကဲ ခေါင်းဆောင်သည်လည်း၊ (ဝိစ္ဆာ) ဝါ-
အကြီးကဲဆုံးသူသည်လည်း၊ (ပရိယာယံတူ ပုဒ်ဆင့် အနက်မြင့် ထွက်မြဲ)။
ဟောတိ။ ဥဠာရဠာရာ- မွန်မြတ်ကုန် မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဝါ- မွန်မြတ်သည်
ထက် ပို၍ မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဝါ- အလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိယော-
စည်းစိမ်တို့သို့၊ ပါပုဏ္ဏာတိ- ရောက်ရှိ၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၀၃။) ဣတိ- ဤသို့၊ ဣဒံ သီလံ နာမ- ဤသီလမည်သည်၊
သဗ္ဗသမ္ပတ္တိနံ- အလုံးစုံသော စည်းစိမ်တို့၏၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အကြောင်းရင်း
တည်း၊ သဗ္ဗဗုဒ္ဓဂုဏာနံ- အလုံးစုံသော ဘုရားဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၏၊
ပဘဝဘူမိ- စ၍ဖြစ်ရာ နယ်မြေတည်း။ သဗ္ဗဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာနံ- ဘုရား
အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော အလုံးစုံသော ပါရမီတရားတို့၏၊ အာဒိ-
အစတရားတည်း၊ စရဏံ- အကျင့်တည်း၊ တစ်နည်း- အာဒိစရဏံ- အစဆုံး
အကျင့်တည်း။ မုခံ- အရင်းမူလတည်း၊ ပမုခံ- အကြီးအမှူးတည်း။ ဣတိ-
သို့၊ ဗဟုမာနနံ- များစွာ မြတ်နိုးခြင်းကို၊ ဥပ္ပါဒေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊
ကာယဝစီသံယမနေ စ- ကိုယ်နှင့်နှုတ်ကို စောင့်စည်းခြင်း၌လည်းကောင်း၊
ဣန္ဒြိယဒမနေ စ- ဣန္ဒြေတို့ကို ဆုံးမခြင်း၌လည်းကောင်း၊ အာဇီဝဝိသုဒ္ဓိယံ
စ- အသက်မွေးမှု၏ စင်ကြယ်ခြင်း၌လည်းကောင်း၊ ပစ္စယပရိဘောဂေသု
စ- ပစ္စည်းကို သုံးဆောင်ခြင်းတို့၌လည်းကောင်း၊ သတိသမ္ပဇေဗလေန-
သတိသမ္ပဇေ(ပညာ) စွမ်းအားဖြင့်၊ အပ္ပမတ္တေန- မမေ့မလျော့ခြင်းဖြင့်၊
လာဘသက္ကာရသီလောကံ- လာဘ်၊ အပူဇော်၊ အကျော်အစောကို၊
မိတ္တမုခပစ္စတ္တိကံ ဝိယ- မိတ်ဆွေကဲ့သို့ မျက်နှာရှိကြသည့် (ဟန်ဆောင်
မျက်နှာ ထားတတ်ကြသည့်) ရန်သူကဲ့သို့၊ ဝါ- မိတ်ဆွေ၏ မျက်နှာကဲ့သို့
သော မျက်နှာရှိကြသည့် ရန်သူကိုကဲ့သို့၊ သလ္လက္ခေတွာ- မှတ်သား၍၊
“ကိကီဝ အဏ္ဏ”န္တိ အာဒိနာ- “ကိကီဝ အဏ္ဏ”= (တိတိတူးငှက်၊ ဝါ-
ယစ်မသည် မိမိ၏ဥကို အစဉ်စောင့်ရှောက်သကဲ့သို့) ဤသို့အစရှိသော၊

ဝုတ္တနယေန - ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်၊ သက္ကစ္ဆံ - ရိုသေစွာ၊ သီလံ - သီလကို၊ သမ္မာဒေတဗ္ဗံ - ပြည့်စုံစေထိုက်၏။ အယံ - ဤသည်ကား၊ တာဝ - စာရိတ္တသီလမှ ရှေးဦးစွာ၊ ဝါရိတ္တသီလေ - ဝါရိတ္တသီလ၌၊ ပဋိပတ္တိက္ကမော - ဖြည့်ကျင့်ပုံ စကားအစဉ်တည်း။ (ကျင့်စဉ်တည်း)။

စာရိတ္တသီလ ဖြည့်ကျင့်ပုံ

ပန - ကား၊ စာရိတ္တသီလေ - ၌၊ ပဋိပတ္တိ - ဖြည့်ကျင့်ပုံအကျင့်ကို၊ ဧဝံ - ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ - သိထိုက်၏ - ဣဓ - ဤလောက၌၊ ဗောဓိသတ္တော - ဘုရားအလောင်းသည်၊ ကလျာဏမိတ္တာနံ - ကလျာဏမိတ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဂရုဋ္ဌာနိယာနံ - အလေးအမြတ်ပြုခြင်း၏ တည်ရာဖြစ်ကုန်သောသူတို့အား၊ ဝါ - အလေးပြုအပ် ရိုသေလေးစားထိုက်သူ တို့အား၊ အဘိဝါဒနံ - ရှိခိုးခြင်းကို၊ ပစ္စုဋ္ဌာနံ - ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်းကို၊ အဇ္ဈလိကမ္ဘံ - လက်အုပ်ချီမှုကို၊ သာမီစိကမ္ဘံ - အရိုသေပြုမှုကို၊ ကာလေန ကာလံ - သင့်လျော်သော အချိန်၌၊ ကတ္တာ - ပြုလုပ်တတ်သည်၊ ဟောတိ။ တထာ - ထို့အတူ၊ တေသံ - ထိုဂရုဋ္ဌာနိယ ကလျာဏမိတ္တတို့အား၊ ကာလေန ကာလံ - ရံဖန်ရံခါ၊ ဥပဋ္ဌာနံ - ခ၊စားဆည်းကပ်မှုကို၊ ကတ္တာ၊ ဟောတိ။ ဂိလာနာနံ - နာမကျန်းသူတို့၏၊ ကာယဝေယျာဝဋ္ဋိကံ - ကိုယ်ဖြင့် အမှုကြီး ငယ်ကို၊ (ကတ္တာ၊ ဟောတိ)။ (ကာယ+ဝေယျာဝဋ္ဋိက။ ဗျာဝဋ္ဌ+ဏိက။ ကိုယ်ဖြင့် ကြောင့်ကြစိုက်ခြင်းကို ဟုလည်း သမ္မန်ပါ)။ သုဘာသိတပဒါနိ - ကောင်းစွာ ပြောဆိုအပ်သော အကြောင်းစကားတို့ကို၊ သုတ္တာ - ကြားရ၍၊ သာဓုကာရံ - ကောင်းချီးပေးခြင်းကို၊ ကတ္တာ၊ ဟောတိ။ ဂုဏဝန္တာနံ - ဂုဏ်ရှိသူတို့၏၊ ဂုဏေ - ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို၊ ဝဇ္ဈေတာ - ချီးမွမ်းတတ်သူ သည်၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့၏၊ အပကာရေ - ပြစ်မှားကျူးလွန်မှုတို့ကို၊ ခန္တာ - သည်းခံတတ်သည်၊ (ဟောတိ)။ ဥပကာရေ - ကျေးဇူးပြုမှုတို့ကို၊ အနုဿရိတာ - အဖန်ဖန်အောက်မေ့တတ်သည်၊ (ဟောတိ)။ ပုညာနိ - ကောင်းမှုတို့ကို၊ အနုမောဒိတာ - ဝမ်းမြောက်တတ်သည်၊ (ဟောတိ)။

အတ္တနော- ဧ၊ ပုညာနိ- တို့ကို၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်
သို့၊ ပရိဏာမေတာ- ညွတ်စေတတ်သည်။ (ဟောတိ)။ သဗ္ဗကာလံ- အလုံး
စုံသော ကာလပတ်လုံး၊ ကုသလေသု ဓမ္မေသု- ကုသိုလ်တရားတို့၌၊
အပ္ပမာဒဝိဟာရီ- မမေ့မလျော့ နေလေ့ရှိသည်။ (ဟောတိ)။ စ- ဆက်၊
အစ္စယေ- အပြစ်သည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ အစ္စယတော- အပြစ်အားဖြင့်၊
ဒိသ္မာ- မြင်၍၊ တာဒိသာနံ- ထိုကဲ့သို့ အပြစ်ကိုရှုမြင်ခြင်းသဘောရှိကုန်သော၊
သဟဓမ္မိကာနံ- သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ (အထံ၌)၊ ယထာဘူတံ- ဟုတ်တိုင်း
မှန်စွာ၊ အာဝိကတ္တာ- ထင်စွာပြုတတ်သည်။ (ဟောတိ)။ ဥတ္တရိ စ-
အထက်သို့တိုင်အောင်လည်း၊ ဝါ- အလွန်လျှင်လည်း၊ သမ္မာပဋိပတ္တိ-
အကျင့်မြတ်ကို၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပရိပူရေတာ- ဖြည့်ကျင့်
တတ်သည်။ (ဟောတိ)။

တထာ- ထို့အတူ၊ အတ္တနော- မိမိအား၊ အနုရူပါသု- လျောက်ပတ်
ကုန်သော၊ အတ္ထုပသံဟိတာသု- အကျိုးစီးပွားနှင့် စပ်ယှဉ်ကုန်သော အရာ
တို့၌လည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု- ဤသို့
ပြုလုပ်သင့်သည်၏ အဖြစ်ဟူသော အမှုကိစ္စတို့၌လည်းကောင်း၊ ဒက္ခော-
လိမ္မာကျွမ်းကျင်သည်၊ အနုလသော- ပျင်းရိခြင်းမရှိ လုံ့လဝီရိယနှင့် ပြည့်စုံ
သည်၊ (ဟုတ္တာ) သဟာယဘာဝံ- အပေါင်းအဖော်၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ- ကူညီ
ဆောင်ရွက်တတ်သူ၏ အဖြစ်သို့၊ ဥပဂစ္ဆတိ- ကပ်ရောက်၏။ သတ္တာနံ-
တို့၏၊ ဗျာဓိအာဒိဒုက္ခေသု- အနာရောဂါအစရှိသော ဆင်းရဲဒုက္ခတို့သည်၊
ဥပ္ပန္နေသု စ- ဖြစ်ပေါ်လာပါကုန်သော်လည်း၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အား
လျော်စွာ၊ ပတိကာရဝိဓာယကော- ပယ်ဖျောက်ကုစားခြင်းကို စီရင်တတ်သူ
သည်။ (ဟောတိ)။ ဉာတိဘောဂါဒိဗျသနပတိတေသု- ဆွေမျိုး၊ စည်းစိမ်
အစရှိသော ပျက်စီးမှုတို့ ကျရောက်လာရာအခါ၌၊ သောကာပနောဒနော-
စိုးရိမ်သောကကို ပယ်ဖျောက်ပေးတတ်သည်၊ ဥလ္လမ္ပနသဘာဝါဝဋ္ဌိတော-
ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်ခြင်းသဘော၌ တည်ရှိသည်၊ ဟုတ္တာ၊ ယာဝဒေဝ-
အကြင်မျှလောက်သော အတိုင်းအရှည်ဖြင့်သာလျှင်၊ အကုသလာ- အကု

သိုလ်မှ၊ ဝုဠာပေတွာ - ထစေ၍၊ ကုသလေ - ကုသိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပနာယ - တည်ရှိစေခြင်းငှာ၊ နိဂ္ဂဟာရဟာနံ - နှိပ်ကွပ်ထိုက်သူတို့အား၊ ဝါ - တို့ကို၊ ဓမ္မေနဝ - တရားနည်းလမ်းတကျသာလျှင်၊ နိဂ္ဂဏှနကော - နှိပ်ကွပ်တတ်သည်၊ ပဂ္ဂဟာရဟာနံ - ချီးမြှောက်ထိုက်သူတို့အား၊ ဝါ - တို့ကို၊ ဓမ္မေနဝ - လျှင်၊ ပဂ္ဂဏှနကော - ချီးမြှောက်တတ်သည်၊ (ဟောတိ)။ ပုရိမကာနံ - ရှေး၌ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာဗောဓိသတ္တာနံ - မြတ်သောဘုရားအလောင်းတော်တို့၏၊ ဝါ - ဘုရားအလောင်းတော်ကြီးတို့၏၊ ဥဠာရတမာနိ - အထူးအားဖြင့်မွန်မြတ်ကုန်သော (အလွန်မွန်မြတ်ကုန်သော)၊ ပရမဒုက္ကရာနိ - အလွန်ပြုနိုင်ခဲကုန်သော၊ အစိန္တေယျာနုဘာဝါနိ - မကြံစည်အပ် မကြံစည်နိုင်သော အာနုဘော်ရှိကုန်သော၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့အတွက်၊ ဧကန္တဟိတသုခါဝဟာနိ - စင်စစ် စီးပွားချမ်းသာကို ဆောင်ကုန်သော၊ ယာနိ စရိတာနိ - အကြင်အကျင့်တရားတို့သည်၊ (သန္တိ - ရှိကုန်၏)၊ ယေဟိ - အကြင်အကျင့်တရားတို့ဖြင့်၊ နေသံ - ထိုရှေးဘုရားအလောင်းတော်ကြီးတို့၏၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦတို့သည်၊ သမ္မဒေဝ - ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပရိပါကံ - ရင့်ကျက်ခြင်းသို့၊ အဂမံသု - ရောက်ရှိကြကုန်ပြီ။ တာနိ - ထိုအကျင့်တရားတို့ကို၊ သုတ္တာ - ကြားသိတော်မူ၍၊ အနုဗ္ဗိဂ္ဂေါ - မထိတ်လန့်သည်၊ အနုတြာသော - မကြောက်ရွံ့သည်၊ (ဟုတ္တာ)၊ တေပိ မဟာပုရိသာ - ထိုရှေးဘုရားအလောင်းတော်တို့သည်လည်း၊ မနုဿာ ဧဝ - လူသားတို့သာတည်း။ (အဟမ္မိ - ငါသည်လည်း)၊ မနုဿာ ဧဝ - လူသားသာလျှင်ဖြစ်ပါပေ၏။ ကမေန ပန - အစဉ်အားဖြင့်ကား၊ သိက္ခာပါရိပုရိယာ - သိက္ခာသုံးရပ် အကျင့်မြတ်ကို ပြည့်စုံစွာ ဖြည့်ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊ ဘာဝိတတ္ထဘာဝါ - ပွားများအပ်သော အတ္တဘောဓန္ဓာ ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ တာဒိသာယ - ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဥဠာရတမာယ - အလွန်မွန်မြတ်သော၊ အာနုဘာဝ - သမ္ပတ္တိယာ - အာနုဘော်၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေသု - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦတို့၌၊ ဥက္ကံသပါရမိပ္ပတ္တာ - အထွတ်အထိပ်ဖြစ်သော ပါရမီသို့ ရောက်ကုန်သည်၊ ဝါ - ပါရမီပြည့်မြောက်

အဆုံးတိုင်ရောက်ကုန်သည်။ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ အဟေသုံ- ဖြစ်ကုန်ပြီ။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မယာပိ- ငါသည်လည်း၊ သီလာဒိသိက္ခာသု- သီလအစရှိသော သိက္ခာတို့၌၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ တထာ- ထိုရှေးဘုရားအလောင်းတော်ကြီးများ နည်းတူ၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ- ကျင့်ထိုက်၏။ ယာယ ပဋိပတ္တိယာ- အကြင်အကျင့်ဖြင့်၊ အဟမ္မိ- လည်း၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အတိုင်း၊ သိက္ခံ- သိက္ခာသုံးပါးကို၊ ပရိပူရေတွာ- ပြည့်အောင်ဖြည့်ကျင့်၍၊ ဧကန္တတော- စင်စစ်အားဖြင့်၊ တံ ပဒံ- ထိုနိဗ္ဗာန်သို့၊ အနုပါပုဏိဿာမိ- ရောက်ရှိပေအံ့၊ ဣတိ- သို့၊ သဒ္ဓါပုရေစာရိကံ- သဒ္ဓါတရား ရှေ့သွားရှိသော၊ ဝီရိယံ- ဝီရိယကို၊ အဝိဿဇ္ဇေန္တော- မစွန့်လွှတ်ဘဲ၊ သမ္မဒေဝ- လျှင်၊ သီလေသု- တို့၌၊ ပရိပူရကာရီ- ပြည့်စုံစွာဖြည့်လေ့ရှိသည်၊ ဟောတိ။

(ဋ္ဌ။ ၃၀၄။) တထာ- ထို့အတူ၊ (မဟာပုရိသော- သည်၊) ပဋိစ္ဆန္တ- ကလျာဏော- ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို လျှို့ဝှက်ခြင်းရှိသည်၊ ဝိဝဋ္ဋာပရာဓော- ဖွင့်ဖော်ထားအပ်သော အပြစ်ရှိသည်၊ ဝါ- အပြစ်ကို ထင်ရှားစွာ ဖွင့်ဖော်ထားသည်၊ ဟောတိ။ အပ္ပိစ္ဆော- နည်းသောအလိုရှိသည်၊ ဝါ- အလိုနည်းသည်၊ သန္တုဋ္ဌော- ရောင့်ရဲလွယ်သည်၊ ပဝိဝိတ္တော- ကိလေသာတို့မှ ကင်းဆိတ်ခြင်းရှိသည်၊ အသံသဋ္ဌော- လူသူအများနှင့် ကိလေသာအစွမ်းဖြင့် မရောနှောသည်၊ ဒုက္ခသဟော- ဆင်းရဲဒုက္ခကို သည်းခံနိုင်သည်၊ အပရိတဿန- ဇာတိကော- ထိုထိုအာရုံတို့ကို လောဘဖြင့် တောင့်တခြင်းသဘောမရှိသည်၊ ဝါ- တုန်လှုပ် ထိတ်လန့်ခြင်းသဘောမရှိသည်၊ အနုဒ္ဓတော- ဥဒ္ဓစ္စ၏အစွမ်းဖြင့် မတုန်လှုပ်သည်၊ အနုန္တုဋ္ဌော= (န+ဥန္တုဋ္ဌော)- အထက်သို့တက်သော ကျူပင်ကဲ့သို့ အချည်းနှီးတက်ကြွသောမာန် မရှိသည်၊ အစပလော- မလျှပ်ပေါ် မလော်လည်သည်၊ အမုခရော- နှုတ်အာမကြမ်းသည်၊ အဝိကိဏ္ဏဝါစော- ပြန့်ကြသော စကားမရှိသည်၊ သန္တိန္ဒြိယော- ငြိမ်သက်သော ဣန္ဒြေရှိသည်၊ သန္တမာနသော- ငြိမ်သက်သောစိတ်ရှိသည်၊ ကုဟနာဒိမိစ္ဆာဇီဝရဟိတော- သူတစ်ပါးတို့ အံ့ဩသွားအောင် ဟန်ဆောင်မှု

အစရှိသော မိစ္ဆာဇီဝမှ ကင်းရှင်းသည်။ အာစာရဂေါစရသမ္ပန္နော- သန့်ရှင်းစင်ကြယ်သော ကိုယ်၊ နှုတ်အကျင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံနှင့်ပြည့်စုံသည်။ အဏုမတ္တေသု - အဏုမြူမျှ သေးငယ်သောပမာဏ ရှိကုန်သော၊ ဝဇ္ဇေသု - အပြစ်တို့၌လည်း၊ ဘယဒဿာဝီ- ဘေးကြီးအနေဖြင့် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်လေ့ရှိသည်။ (ဟုတွာ)၊ သိက္ခာပဒေသု- သိက္ခာပုဒ်တို့၌၊ သမာဒါယ- ကောင်းစွာဆောက်တည်၍၊ သိက္ခာတိ- ကျင့်၏။ အာရဒ္ဓဝီရိယော- အားထုတ်အပ်သောဝီရိယရှိသည်။ ပဟိတတ္တော- နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်ရှိသည်။ ကာယေ စ- ကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေ စ- အသက်၌လည်းကောင်း၊ နိရုပေက္ခော- ငဲ့ကွက်တွယ်တာမှုကင်းသည်။ (ဟောတိ) ကာယေ ဝါ- သော်လည်းကောင်း၊ ဇီဝိတေ ဝါ- ကောင်း၊ အပ္ပမတ္တကမ္မိ- အနည်းငယ်မျှလည်း ဖြစ်သော၊ အပေက္ခံ- ငဲ့ကွက်တွယ်တာမှု တဏှာကို၊ နာဓိဝါသေတိ- လက်မခံ၊ ပဇဟတိ- ပယ်စွန့်၏။ ဝိနောဒေတိ- ပယ်ဖျောက်၏။ အဓိမတ္တံ- လွန်ကဲသော ငဲ့ကွက်တွယ်တာမှု တဏှာကိုကား၊ ပဂေဝ- အဘယ်မှာလျှင် ဆိုဖွယ်ရာရှိပါတော့အံ့နည်း။ (နာဓိဝါသေတိ ဧဝ- လက်မခံသည်သာ၊) သဗ္ဗေပိ- ကုန်သော၊ ဒုဿီလျဟေတုဘူတေ- သီလပျက်ခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ကောဓူပနာဟာဒိကေ- အမျက် ထွက်ခြင်း၊ ရန်ငြိုးဖွဲ့ခြင်းအစရှိကုန်သော၊ ဥပက္ကိလေသေ- ဥပက္ကိလေသတရားတို့ကို၊ ပဇဟတိ- ပယ်စွန့်၏။ ဝိနောဒေတိ- ပယ်ဖျောက်ဖျက်ဆီး၏။ စ- ဆက်၊ အပ္ပမတ္တကေန- အနည်းငယ်မျှသော၊ ဝိသေသာဓိဂမေန- တရားထူးကို ရရှိခြင်းဖြင့်၊ အပရိတုဋ္ဌော- မနှစ်သက်သည်။ ဟောတိ။ သင်္ကောစံ- ဆုတ်နစ်ခြင်းသို့၊ န အာပဇ္ဇတိ- မရောက်။ ဥပရူပရိ- အထက်အထက်၊ ဝိသေသာဓိဂမာယ- တရားထူးကို ရရှိခြင်းငှာ၊ ဝါယမတိ- ကြိုးစားအားထုတ်၏။

ယေန- အကြင်လုံ့လဝီရိယဖြင့်၊ ယထာလဒ္ဓါ- အကြင် အကြင် ရအပ်သော၊ သမ္ပတ္တိ- ချမ်းသာသော ပြည့်စုံမှုသည်။ ဟာနဘာဂိယာ ဝါ- ဆုတ်ယုတ်သောအဖို့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ ဌိတိဘာဂိယာ ဝါ- ရပ်တည်

နေခြင်း အဖို့ရှိသည်လည်းကောင်း၊ န ဟောတိ- မဖြစ်၊ တထာ- ထို့အတူ၊
မဟာပုရိသော- သည်၊ အန္ဓာနံ- သူကန်းတို့အား၊ ပရိဏာယကော-
ရှေ့ဆောင်ကယ်၊မ လမ်းညွှန်ပြသ၊သူသည်၊ ဟောတိ။ မဂ္ဂံ- လမ်းကို၊
အာစိက္ခတိ- ပြောကြား၏၊ ဗမိရာနံ- နားထိုင်းသူ (နားမကြားသူ)တို့အား၊
ဟတ္ထမုဒ္ဒါယ- လက်ဆစ်ချိုးခြင်းဖြင့်၊ ဝါ- လက်ဆစ်ချိုး၍ သိစေခြင်းဖြင့်၊
သညံ- အမှတ်သညာကို၊ ဒေတိ- ပေး၏။ အတ္ထံ- အကျိုးကို၊
အနုဂ္ဂါဟေတိ- ရယူစေ၏။ မူဂါနံ- အသောသူတို့အား၊ တထာ- ထို့အတူ၊
အနုဂ္ဂါဟေတိ- ပြုလုပ်ပေး၏။ ဝိဋ္ဌသပ္ပိကာနံ- ဆွံ့သောသူ (ခြေ၊ လက်
မသန်စွမ်းသူ)တို့အား၊ ဝိဋ္ဌံ- အင်းပျဉ်(ကုလားထိုင်)ကို၊ ဒေတိ။ ယာနံ-
ယာဉ်ကို၊ ဒေတိ။ ဝါဟေတိ ဝါ- လိုရာခရီးသို့သော်လည်း ရောက်စေ၏၊
ဝါ- လိုရာရောက်အောင်သော်လည်း ကိုယ်တိုင်ထမ်းဆောင် ပို့ပေး၏။
(ဝါဟေတိ ဌံ ✓ဝဟ+ဏေ+တိ တည်း။ “ဝဟပါပုဏေ” ဓာတ်ကျမ်းနှင့်
အညီ ယောဇနာသည်။) အသဒ္ဓါနံ- သဒ္ဓါတရား မရှိသူတို့ကို၊
သဒ္ဓါပဋိလာဘာယ- သဒ္ဓါတရားကို ရရှိစေခြင်းငှာ၊ ဝါယမတိ- ကြိုးစား
အားထုတ်၏၊ ကုသီတာနံ- ပျင်းရိသူတို့ကို၊ ဥဿာဟဇနနာယ-
အားထုတ်မှုကို ဖြစ်စေခြင်းငှာ၊ (ဝါယမတိ)။ မုဋ္ဌဿတီနံ- လွတ်သောသတိ
ရှိသူ(မေ့လျော့တတ်သူ)တို့ကို၊ သတိသမာယောဂါယ- သတိနှင့်ကောင်းစွာ
ယှဉ်စပ်စေခြင်းငှာ၊ (ဝါယမတိ)။ ဝိဗ္ဗန္တစိတ္တာနံ- ပျံ့လွင့်သောစိတ် ရှိသူတို့ကို၊
သမာဓိသမ္ပဒါယ- သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံစေခြင်းငှာ၊ (ဝါယမတိ)။ ဒုပ္ပညာနံ-
ပညာမဲ့သူတို့ကို၊ ပညာဓိဂမာယ- ပညာကိုရရှိစေခြင်းငှာ၊ ဝါယမတိ။
ကာမစ္ဆန္တပရိယုဋ္ဌိတာနံ- ကာမစ္ဆန္တ ထကြွသောင်းကျန်းသူတို့အား၊ ကာမစ္ဆန္တ-
ပဋိဝိနောဒနာယ- ကာမစ္ဆန္တကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊ ဝါယမတိ။ ဗျာပါဒ-
ထိနမိဒ္ဓဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဝိစိကိစ္ဆာပရိယုဋ္ဌိတာနံ- ဗျာပါဒ၊ ထိနမိဒ္ဓ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊
ကုက္ကုစ္စ၊ ဝိစိကိစ္ဆာ ထကြွသောင်းကျန်းသူတို့အား၊ ဝိစိကိစ္ဆာဝိနောဒနာယ-
ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊ ဝါယမတိ။ (ဤ၌ ဗျာပါဒထိနမိဒ္ဓ-
ဥဒ္ဓစ္စကုက္ကုစ္စဝိစိကိစ္ဆာဝိနောဒနာယ-ဟု ဆိုလိုလျက် ဝိစိကိစ္ဆာဝိနောဒနာယ-

ဟု နောက်ဆုံး နိဝရဏပုဒ်ကိုသာ ထုတ်ဆောင်ဆိုခြင်းမှာ ဝါယမတိ-
 ကြိယာပုဒ်နှင့် အနီးဆုံးပုဒ်ကိုသာယူသော ပစ္စာသန္တနည်း၊ ပစ္စာသတ္တိနည်းအရ
 ဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း၊ တစ်နည်း- အန္တဒီပကနည်းအရ ဆိုခြင်းဖြစ်ကြောင်း
 ရှေးနိဿယ အမှာပြုပါသည်။) ကာမဝိတက္ကာဒိအပကတာနံ- ကာမဝိတက်
 အစရှိသည်တို့ လွှမ်းမိုးအပ်သူတို့အား၊ (အပပုဗ္ဗ ကရဓာတ်သည် အဘိ-
 ဘဝနတ္ထ)။ ကာမဝိတက္ကာဒိမိစ္ဆာဝိတက္ကဝိနောဒနာယ- ကာမဝိတက်
 အစရှိသော မိစ္ဆာ ဝိတက်တို့ကို ပယ်ဖျောက်ခြင်းငှာ၊ ဝါယမတိ။ ပုဗ္ဗကာရိနံ-
 ရှေးဦးစွာ ကျေးဇူးပြုတတ်ကုန်သော၊ သတ္တာနံ- တို့အား၊ ကတညုတံ-
 ပြုခဲ့ဖူးသော ကျေးဇူးကို သိတတ်သူ၏အဖြစ်ကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊
 ပုဗ္ဗဘာသီ- ရှေးဦးစွာ နှုတ်ဆက်စကားဆိုတတ်သည်၊ ပိယဝါဒီ- ချစ်ဖွယ်
 သော စကားကို ဆိုတတ်သည်၊ သင်္ဂါဟကော- ချီးမြှောက်တတ်သည်၊
 သဒိသေန ဝါ- ပြုဖူးသည်နှင့် အလားတူသည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ အဓိကေန
 ဝါ- ပြုဖူးသည်ထက် သာလွန်သည်မူလည်း ဖြစ်သော၊ ပစ္စုပကာရေန-
 ကျေးဇူးတုံ့ပြန်မှုဖြင့်၊ သမ္မာနေတာ- မြတ်နိုးကော်ရော် ပူဇော်တတ်သည်၊
 ဟောတိ။

(ဋ္ဌ။ ၃၀၅။) အာပဒါသု- ဘေးရန်ကြုံရာအခါတို့၌၊ သဟာယကိစ္စံ- အဖော်
 သဟဲ အမှုကို၊ အနုတိဋ္ဌတိ- ဖြစ်စေ၏။ စ- ဆက်၊ တေသံ တေသံ
 သတ္တာနံ- ထိုထိုသတ္တဝါတို့၏၊ ပကတိသဘာဝဉ္စ- ပကတိသဘောထားကို
 လည်း၊ ပရိဇာနိတွာ- သိရှိ၍၊ ယေဟိ- အကြင်သတ္တဝါတို့နှင့်၊ ယထာ-
 အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊ သံဝသိတဗ္ဗံ- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံထိုက်သည်၊
 ဟောတိ။ တေဟိ- ထိုပေါင်းသင်းဆက်ဆံထိုက်သော သတ္တဝါတို့နှင့်၊
 တထာ- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ သံဝသတိ- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံ၏။ ယေသု
 စ- အကြင်တရားတို့၌လည်း၊ ယထာ- အကြင်အကြောင်းကြောင့်၊
 ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ- ကျင့်ထိုက်သည်၊ ဟောတိ။ တေသု- ထိုကျင့်ထိုက်သောတရား
 တို့၌၊ တထာ- ထိုအကြောင်းကြောင့်၊ ပဋိပဇ္ဇတိ- ကျင့်၏။ တဉ္စ- ထို
 ကျင့်ခြင်းသည်လည်း၊ အကုသလတော- အကုသိုလ်မှ၊ ဝုဋ္ဌာပေတွာ-

ထစေ၍၊ ကုသလေ- ကုသိုလ်၌၊ ပတိဋ္ဌာပနဝသေန- တည်စေသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ (ပဋိပဇ္ဇတိ- ၏) အညထာ- တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ န (ပဋိပဇ္ဇတိ)- ကျင့်သည် မဟုတ်။ (ပေးမှ ကြိုက်သူကို ပေးခြင်းဖြင့်၊ စကားချိုမှ ကြိုက်သူကို စကားချိုသာ ပြောကြားခြင်းဖြင့်၊ အကျိုးကို ဆောင်ရွက်ပေးမှ ကြိုက်သူကို အကျိုးဆောင်ပေးခြင်းဖြင့်၊ တန်းတူထားမှ ကြိုက်သူကို တန်းတူထားခြင်းဖြင့် ချီးမြှောက်၍ အကုသိုလ်မှ လွတ်မြောက် စေပြီး ကုသိုလ်တရား၌ တည်စေကာ ပေါင်းသင်းဆက်ဆံသည်ဟူလို)။

ဟိ- မှန်၊ ယာဝဒေဝ- အကြင်မျှလောက်သာလျှင်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ- ဘုရား အလောင်းတို့၏၊ ပရစိတ္တာနုရက္ခဏာ- သူတစ်ပါးတို့၏ စိတ်ဓာတ်ကို စောင့်ရှောက်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)။ (တာဝဒေဝ- ထိုမျှလောက်သာလျှင်၊) ကုသလာဘိဝံနိယာ- ကုသိုလ်တရား တိုးပွားခြင်းငှာ၊ (ဟောတိ)။ တထာ- ထိုအတူ၊ ဟိတဇ္ဈာသယေနာပိ- သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားကို လိုလားသော ဆန္ဒဖြင့်သော်မှလည်း၊ ပရော- သူတစ်ပါးကို၊ န ဟိသိတဗ္ဗော- မညှင်းဆဲ အပ်။ န ဘဏ္ဍိတဗ္ဗော- မငြင်းခုံအပ်၊ မင်္ဂီဘာဝံ- သူတစ်ပါးမျက်နှာ မသာမယာရှိသည်၏ အဖြစ်သို့၊ န အာပါဒေတဗ္ဗော- မရောက်စေထိုက်၊ ပရဿ- သူတစ်ပါး၏၊ ကုက္ကုစ္စံ- နောင်တတစ်ဖန် ပူပန်မှုကို၊ န ဥပ္ပါဒေတဗ္ဗံ- မဖြစ်စေထိုက်၊ နိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေန- နှိပ်ကွပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြင့်၊ (ဌာနသဒ္ဓါ ကာရဏတ္ထ)၊ ဝါ- နှိပ်ကွပ်သောအရာ၌ ထားသဖြင့်၊ န စောဒေတဗ္ဗော- အပြစ်စကား မဆိုထိုက်။ (ဆဋ္ဌမူ၌ “န နိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ န စောဒေတဗ္ဗော” ဟု စောဒေတဗ္ဗော၏ ရှေ့တွင် န သဒ္ဓါကို ပဋိသေမ ‘န’ အလား သီးသန့်ထားလျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့ မထားသင့်။ ယင်း ‘န’ ကို “နိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေ” နှင့် ကပ်လျက် “နိဂ္ဂဟဋ္ဌာနေန” ဟု ရှိသင့်သည်။ နာဝိဘတ် ၏ကာရိယ ‘ဧန’ ၏ အစိတ် ‘န’ ဖြစ်၍ ဖြစ်သည်။ PTS-၃၁၃ ၌ ဤအတိုင်း ပင် ပါ၍ရှိသည်။) နိစတရံ- အထူးနှိမ့်ချလျက်၊ ပဋိပန္နဿ- ကျင့်သောသူ အား၊ အတ္တာ- မိမိကိုယ်ကို၊ ဥစ္စတရေ- အထူးသဖြင့် မြင့်ရာ၌၊ ဝါ- အထက်တန်းစားအရာ၌၊ န ဌပေတဗ္ဗော- မထားထိုက်။ ပရေသု- သူတစ်ပါး

တို့၌၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ - အခါခပ်သိမ်း၊ (အမြဲတမ်း)၊ အသေဝိနာ စ - မမှီဝဲ
မပေါင်းသင်းသူသည်လည်း၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ - မဖြစ်သင့်။ အတိသေဝိနာ
စ - လွန်လွန်ကဲကဲ မှီဝဲပေါင်းသင်းသူသည်လည်း၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ၊ အကာလ -
သေဝိနာ စ - အချိန်အခါမဲ့ မှီဝဲပေါင်းသင်းသူသည်လည်း၊ န ဘဝိတဗ္ဗံ။

ပန - ကား၊ သေဝိတဗ္ဗယုတ္တေ - မှီဝဲပေါင်းသင်းထိုက်ကုန်သော၊
သတ္တေ - တို့ကို၊ ဒေသကာလာနုရူပံ - အရပ်ဒေသ အချိန်ကာလအားလျော်စွာ၊
သေဝတိ - မှီဝဲပေါင်းသင်း၏။ စ - ဆက်၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့၏၊
ပုရတော - ရှေ့၌၊ ပိယေ - ချစ်အပ်သူတို့ကို၊ န ဝိဂရဟတိ - မကဲ့ရဲ့။
အပ္ပိယေ ဝါ - မချစ်အပ်(မုန်း)သူတို့ကိုလည်း၊ န ပသံသတိ - မချီးမွမ်း။
(န-လိုက်ပေး၊ ပသံသတိဟု ပါဌ်မှန်ရှိစေ။) အဝိသိဋ္ဌဝိဿာသီ - မစွန့်
အပ်သော အကျွမ်းဝင်မှုရှိသည်၊ ဝါ - ခင်မင်ရင်းနှီးမှုကို မစွန့်သည်၊ န
ဟောတိ - မဖြစ်။ ဓမ္မိကံ - တရားနှင့်ယှဉ်(တရားနည်းလမ်းကျ)သော၊
ဥပနိမန္တနံ - ပင့်ဖိတ်မှုကို၊ န ပဋိက္ခိပတိ - မပယ်မြစ်။ သညတ္တိ - သိန်းလည်
စေသည်၏အဖြစ်သို့၊ ဝါ - အတောင်းအရမ်း ထူခြင်းအမှုသို့၊ န ဥပဂစ္ဆတိ -
မကပ်ရောက်။ အဓိကံ - အပိုအလျှံကို၊ န ပဋိဂ္ဂဏှာတိ - မခံယူ။
သဒ္ဓါသမ္ပန္နေ - သဒ္ဓါတရားနှင့်ပြည့်စုံသူတို့ကို၊ သဒ္ဓါနိသံသကထာယ -
သဒ္ဓါ၏ အကျိုးအာနိသင်နှင့်စပ်သော တရားစကားဖြင့်၊ သမ္ပဟံသတိ -
ရွှင်လန်းအားတက်စေ၏။ (ကာရိတ်အကျေ ကြံ)။ သီလသုတစာဂပညာ -
သမ္ပန္နေ - သီလ, သုတ, စာဂ, ပညာနှင့်ပြည့်စုံသူတို့ကို၊ ပညာသမ္ပန္နကထာယ -
ပညာပြည့်စုံမှုနှင့်စပ်သော တရားစကားဖြင့်၊ (ပညာနိသံသကထာယ - ပါဌ်
ရှိလျှင် ပိုကောင်း၊ ရှေ့နောက် အသုံးအနှုန်း တူမည်။ “ပညာ၏ အကျိုး
အာနိသင်နှင့်စပ်သော တရားစကားဖြင့်” ဟု ယောနောပါ။) သမ္ပဟံသတိ။
ပန - ကား၊ ဗောဓိသတ္တော - သည်၊ အဘိညာဗလပတ္တော - အဘိညာဉ်
စွမ်းအားနှင့် ပြည့်စုံခြင်းသို့ရောက်သည်၊ သစေ ဟောတိ - အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊
(ဧဝံ သတိ - သော်၊) ပမာဒါပန္နေ - မေ့လျော့ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သော၊
သတ္တေ - တို့ကို၊ အဘိညာဗလေန - အဘိညာဉ်စွမ်းအားဖြင့်၊ ယထာရဟံ -

ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ နိရယာဒိကေ - ငရဲအစရှိသည်တို့ကို၊ ဒဿန္တော - ပြုလျက်၊ သံဝေဇေတွာ - ထိတ်လန့်စေ၍၊ အဿဒ္ဓါဒိကေ - သဒ္ဓါတရားမရှိသူ အစရှိသည်တို့ကို၊ သဒ္ဓါဒိသု - သဒ္ဓါအစရှိသည်တို့၌၊ ပတိဋ္ဌာပေတိ - တည်စေ၏။ သာသနေ - သာသနာတော်၌၊ သြတာရေတိ - သက်ဝင်ယုံကြည်စေ၏။ သဒ္ဓါဒိဂုဏသမ္ပန္နော - သဒ္ဓါအစရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်နှင့်ပြည့်စုံကုန်သော သတ္တဝါတို့ကို၊ ပရိပါစေတိ - ထက်သန်စေ၏။ ဧဝံ - ဤသို့၊ မဟာပုရိသဿ - ၏၊ စာရိတ္တဘူတော - စာရိတ္တသီလဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ အပရိမာဏော - မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော၊ အယံ ပုညာဘိသန္ဓော - ဤကောင်းမှု ရေအလျဉ်သည်၊ အယံ ကုသလာဘိသန္ဓော - ဤကုသိုလ်ရေအလျဉ်သည်၊ ဥပရူပရိ - ဘဝ အဆင့်ဆင့်၌(တစ်ဘဝထက် တစ်ဘဝ)၊ အဘိဝဗ္ဗတိ - တိုးတက်၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

အပိစ - တစ်နည်းကား၊ “သီလံ - သည်၊ ကိ - အဘယ်နည်း၊ ကေနဋ္ဌေန - အဘယ်အနက်သဘောကြောင့်၊ သီလံ - သီလမည်သနည်း”၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ ပုစ္ဆံ - မေးခွန်းကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ “ပါဏာတိပါတာဒိဟိ - ပါဏာတိပါတအစရှိသည်တို့မှ၊ ဝိရမန္တဿ ဝါ - ရှောင်ကြဉ်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ ဝတ္တပဋိပတ္တိ - ဝတ်အကျင့်ကို၊ ပူရေန္တဿ ဝါ - ဖြည့်ကျင့်သော ပုဂ္ဂိုလ်၏လည်းကောင်း၊ (သန္တာနေ - သန္တာန်၌၊ ဥပ္ပန္နာ - ဖြစ်ကုန်သော၊) စေတနာဒယော - စေတနာအစရှိကုန်သော၊ ဓမ္မာ - တရားတို့သည်၊ သီလံ - မည်၏”၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန - နည်းဖြင့်၊ နာနပ္ပကာရတော - အထူးထူးအပြားပြားအားဖြင့်၊ သီလဿ - ၏၊ ယာ သာ ဝိတ္ထာရကထာ - အကြင်အကျယ်ပြုစကားရပ်ကို၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ - ၌၊ ဝုတ္တာ - ဆိုအပ်ပြီ။ သဗ္ဗာပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ သာ (ဝိတ္ထာရကထာ) - ကို၊ ဣဓ - ဤနေရာသို့၊ အာဟရိတ္တာ - ဆောင်၍၊ ဝတ္တဗ္ဗာ - ပြောဆိုထိုက်၏။ ဟိ - ချဲ့၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ တတ္ထ - ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်၌၊ သာဝကဗောဓိသတ္တဝသေန - သာဝကအလောင်းအလျာတို့နှင့် ဆက်စပ်သဖြင့်၊ သီလကထာ - သည်၊ အာဂတာ - လာ၏။

ဣဓ- ဤစရိယာပိဋကပကိဏ္ဍကကထာ၌၊ မဟာဗောဓိသတ္တဝေဒန-
ဘုရားအလောင်းတော်မြတ်နှင့် စပ်သဖြင့်၊ ကရုဏူပါယကောသလ္လပုဗ္ဗင်္ဂမံ-
မဟာကရုဏာနှင့် ဥပါယကောသလ္လဉာဏ် ရှေ့သွားရှိသည်ကို၊ ကတ္တာ-
ပြု၍၊ (သီလကထာ- ကို၊) ဝတ္ထဗ္ဗာ- ပြောဆိုထိုက်၏။ ဣတိ- ဤသို့၊
အယမေဝ- ဤသည်ပင်လျှင်၊ ဝိသေသော- ထူး၏၊ ယတော- အကြင်
ကြောင့်၊ ဝါ- အကြင်အခါမှ၊ (ပဋ္ဌာယ- စ၍၊) ဣဒံ သီလံ- ကို၊ မဟာပုရိ-
သော- သည်၊ အတ္တနော- မိမိ၏အတွက်၊ ဒုဂ္ဂတိယံ- ဒုဂ္ဂတိဘုံ၌၊
ပရိက္ခိလေသဝိမုတ္တိယာ- ကျင်လည်စေတတ် ပိုင်းခြားသတ်မှတ်တတ်သော
ကိလေသာမှ လွတ်မြောက်ခြင်းငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ ယထာ- မညွတ်စေ
သကဲ့သို့၊ သုဂ္ဂတိယမ္ပိ- သုဂတိဘုံ၌လည်း၊ ရဇ္ဇသမ္ပတ္တိယာ- မင်းစည်းစိမ်
အလိုငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ ယထာ- သို့၊ စက္ကဝတ္တိ(သမ္ပတ္တိယာ)- စကြဝတေး
မင်း၏ စည်းစိမ်အလိုငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ ယထာ၊ ဒေဝ(သမ္ပတ္တိယာ)-
နတ်စည်းစိမ်အလိုငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ ယထာ၊ သက္က(သမ္ပတ္တိယာ)-
သိကြားမင်း၏ စည်းစိမ်အလိုငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ ယထာ၊ မာရ-
(သမ္ပတ္တိယာ)- မာရ်နတ်၏ စည်းစိမ်အလိုငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ ယထာ၊
ဗြဟ္မသမ္ပတ္တိယာ- ဗြဟ္မာ၏ စည်းစိမ်အလိုငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ ယထာ၊
တထာ- ထို့အတူ၊ အတ္တနော-၏၊ တေဝိဇ္ဇတာယ- ဝိဇ္ဇာသုံးပါးနှင့် ပြည့်စုံ
သူ၏ အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ- မညွတ်စေ၊ ဆဋ္ဌဘိညတာယ-
အဘိညာဉ်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသူ၏အဖြစ်အကျိုးငှာ၊ န ပရိဏာမေတိ၊
စတုပဋိသမ္ဘိဒါဓိဂမာယ- ပဋိသမ္ဘိဒါ ဉာဏ်လေးပါးရခြင်းအကျိုးငှာ၊ န
ပရိဏာမေတိ၊ သာဝကဗောဓိယာ- သာဝကဗောဓိဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ န
ပရိဏာမေတိ၊ ပစ္စေကဗောဓိယာ- ပစ္စေက ဗောဓိဉာဏ်အကျိုးငှာ၊ န
ပရိဏာမေတိ၊ အထ ခေါ- အဟုတ်သော်ကား၊ သဗ္ဗညုဘာဝေန- သဗ္ဗညု
ဘုရားရှင်၏ အဖြစ်ဖြင့်၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံ သောသတ္တဝါတို့၏အတွက်၊
အနုတ္တရသီလာလင်္ကာရသမ္မာဒနတ္ထမေဝ- အတူမရှိသော သီလအဆင်
တန်ဆာနှင့် ပြည့်စုံစေခြင်း အကျိုးငှာသာလျှင်၊ ပရိဏာမေတိ။ ဣတိ-

ဤကား အပြီးတည်း၊ အယံ - ဤဆိုအပ်ပြီးသော စကားရပ်သည်၊ သီလပါရမိယာ - ၏၊ ပဋိပတ္တိက္ကမော - ကျင့်ပုံအစဉ်ကို ပြသော စကားရပ်တည်း။ (ကျင့်စဉ်တည်း)။

နေက္ခမ္မပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၃၀၆။) တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ယသ္မာ - အကြင်ကြောင့်၊ ကရဏူပါယ - ကောသလ္လပရိဂ္ဂဟိတာ - မဟာကရဏာ၊ ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်သည် သိမ်းဆည်းအပ်သော၊ အာဒိနဝဒဿနပုဗ္ဗင်္ဂမာ - ကာမတရား၊ ဘဝတရားတို့၌ အပြစ်ကိုမြင်သော အာဒိနဝဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသော၊ ကာမေဟိ စ - ကာမတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ ဘဝေဟိ စ - ဘဝတရားတို့မှလည်းကောင်း၊ နိက္ခမနဝသေန - ထွက်မြောက်(ကျွတ်လွတ်)လိုသောအစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ - ဖြစ်သော၊ ကုသလစိတ္တုပ္ပတ္တိ - ကုသိုလ်စိတ်တို့၏ ဖြစ်ခြင်းသည်၊ နေက္ခမ္မပါရမီ - နေက္ခမ္မပါရမီမည်၏၊ တသ္မာ - ထိုကြောင့်၊ သကလသံကိလေသ - နိဝါသနဌာနတာယ စ - အလုံးစုံသော သံကိလေသတရားတို့၏ နေရာဌာန၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပုတ္တဒါရာဒီဟိ - သားမယားအစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မဟာသမ္မာဓတာယ စ - ကြီးမားသော ကျဉ်းမြောင်းမှုရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကသိဝါဏိဇ္ဇာဒိနာနာဝိဓကမ္မန္တာဓိဌာနဗျာကုလတာယ စ - လယ်လုပ်ခြင်း၊ ကုန်သွယ်ခြင်းအစရှိသော အထူးထူးအပြားပြား များပြားသော အလုပ်ကိစ္စကို ဆောက်တည်ရခြင်းတို့ဖြင့် ရောပြွမ်းရှုပ်ထွေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဃရာဝါသဿ - အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌ နေရခြင်း၏၊ နေက္ခမ္မသုခါဒီနံ - နေက္ခမ္မချမ်းသာ အစရှိသည်တို့၏၊ (ဃရာဝါသဿ - ကို သကလသံကိလေသစသော ဟိတ်သုံးပုဒ်တို့၌ စပ်၊ နေက္ခမ္မသုခါဒီနံ - ကိုမူ အနောကာသတံ - ၌ စပ်)။ အနောကာသတံ စ - အရာအခွင့် မဟုတ်သည်၏အဖြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ (သလ္လက္ခေတ္တာ - ၌ စပ်)၊ ကာမာနုဉ္စ - ကာမတရားတို့၏လည်း၊ (ဆယ်တန်းကျော်တွင်ရှိသော အာဒိနဝံ - ၌ စပ်)၊ သတ္တဓာရာလဂ္ဂမဓုဗိန္ဒု - သန်လျက်ဖျားဓားသွားတို့၌ ငြိကပ်နေ

သော ပျားရည်စက်ကို၊ အဝလိယုမာနာ ဝိယ- လျှာဖြင့် လျက်အပ်သကဲ့သို့၊
 (အဝ+✓လိဟ+ယ+မာန။ စ- အနက်မဲ့)၊ ပရိတ္တဿာဒါ- နည်းသော
 သာယာဖွယ် ရှိကုန်၏။ ဝိပုလာနတ္ထာနုဗန္ဓာ- ပြန့်ပြောများပြားသော
 အကျိုးမဲ့တို့ အစဉ်လိုက်ကုန်၏။ ဣတိ စ- ဤသို့လည်းကောင်း၊
 ဝိဇ္ဇုလတောဘာသေန- လျှပ်စီးနွယ်အရောင်ဖြင့်၊ ဂဟေတဗ္ဗနစ္စံ ဝိယ-
 က၊ပြမှုကို ယူရသော ကချေသည်ကဲ့သို့၊ ပရိတ္တကာလူပလဗ္ဘာ- တိုတောင်း
 သော အချိန်ကာလကို ရအပ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ- ကောင်း၊) ဥမ္မတ္တကာ-
 လင်္ကာရော ဝိယ- သူရူး၏ တန်ဆာဆင်ခြင်းကဲ့သို့၊ ဝိပရိတသညာယ-
 မှားယွင်းဖောက်ပြန်သော အမှတ်သညာဖြင့်၊ အနာဝိတဗ္ဗာ- ခံစားထိုက်ကုန်
 ၏။ (ဣတိ စ- ကောင်း၊) ကရီသဝစ္ဆာဒနာ ဝိယ- မစင်ကျင်ကြီးကို
 ဖုံးလွှမ်းကြောင်းဖြစ်သော ဝတ္ထုကဲ့သို့၊ ပရိကာရဘူတာ- အတုအပ အယောင်
 ဆောင်မျှသာ ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ)၊ ဥဒကတေမိတဂုံလိယာ-
 ရေဖြင့် စွတ်စိုစေအပ်သော (ရေဆွတ်အပ်သော) လက်ချောင်း၌၊ တနူဒကပါနံ
 ဝိယ- (တနု+ဥဒက+ပါနံ) နည်းပါးသော ရေကို သောက်ခြင်းကဲ့သို့၊
 ဝါ- ရေနည်းနည်း(နဲနဲ)သောက်ခြင်းကဲ့သို့၊ အတိတ္ထိကရာ- ရောင့်ရဲ တင်းတိမ်
 မှုကို မပြုတတ်ကုန်၊ (ဣတိ စ) ဆာတဇ္ဈတ္တဘောဇနံ^၁ ဝိယ- ဆာခြင်းကြောင့်

၁။ ဆာတဇ္ဈတ္တဘောဇနံ။ ။ ဆာတဇ္ဈတ္တန္တိ တေန ဆာတေန ဇီဃစ္စာယ ဥဒရဂ္ဂိနာ
 ဈတ္တံ၊ ဒဗုံ ပီဠိတန္တိ အတ္ထော။ (ဝိမတိ၊ ၁။ ၂၀၃။) ယင်းအလို ဆာတ+ဈတ္တ
 တည်း၊ ဈတ္တ-၌ ✓ဈေ+တ။ ဈေ ဓာတ်သည် ဒဟနတ္ထ၊ တပစ္စည်း ကမ္မတ္ထ၊ တ
 အာဂုံ။ ဆာတေန ဈတ္တံ ဆာတဇ္ဈတ္တံ ဟု ပြု။ ဆာခြင်းကြောင့် ဝမ်းမီးအလောင်ခံရသူကို
 ကောက်။ တစ်နည်း- ဆာတေန ဈတ္တာ အဿာတိ ဆာတဇ္ဈတ္တာ။ (ဆာတ+ဈေ+
 အတ္တ)၊ ဆာလောင်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော ကိုယ်သန္တာန်(စိတ်အစဉ်)ရှိသူကောက်။
 ထို့ကြောင့် သာရတ္ထ၊ ၂။ ၁၆၅ ၌ “ဆာတဇ္ဈတ္တန္တိ ဇီဃစ္စာဒုက္ခေန ပီဠိတအတ္တသန္တာနံ”
 ဟု ဖွင့်သည်။ ဆာတဇ္ဈတ္တေန ဆာတဇ္ဈတ္တနာ ဝါ ဘောဇနံ ဆာတဇ္ဈတ္တဘောဇနံ ဟု
 အပေါင်းဝိဂ္ဂဟပြု။ ဆာလောင်ခြင်းကြောင့် ဝမ်းမီးအလောင်ခံရသူသည် စားအပ်သော
 ဘောဇနံ။ တစ်နည်း- ဆာလောင်ခြင်းသည် နှိပ်စက်အပ်သော ကိုယ်သန္တာန် (စိတ်
 အစဉ်)ရှိသူသည် စားအပ်သော ဘောဇနံ ဟု သဒ္ဒတ္ထပေး။

ဝမ်းမီးသည်လောင်အပ်သောသူသည် စားအပ်သောဘောဇဉ်ကဲ့သို့၊ ဝါ - ဆာ
 လောင်သူတို့သည် စားအပ်သော ဘောဇဉ်ကဲ့သို့၊ သာဗာဓာ - အနာရောဂါနှင့်
 တကွ ဖြစ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ) ဗလိသာမိသံ - (ဗလိသ+အာမိသံ) ဝိယ -
 ငါးမျှားချိတ်၌ အစာကဲ့သို့၊ ဗျသနသန္နိပါတကာရဏံ - ပျက်စီးမှုတို့၏ ပေါင်း
 ဆုံ စုဝေးရာအကြောင်းတည်း။ (ဣတိ စ)၊ အဂ္ဂိသန္တာပေါ ဝိယ - မီးအပူကဲ့သို့၊
 ကာလတ္တယေပိ - ကာလသုံးပါးအပေါင်း ၌လည်း၊ ဒုက္ခပ္ပတ္တိဟေတုဘူတာ -
 ဒုက္ခဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ)၊ မက္ကဋ္ဌလေပေါ
 ဝိယ - မျောက်နဲ့စေးကဲ့သို့၊ ဗန္ဓနိမိတ္တံ - နောင်ဖွဲ့မိခြင်း၏အကြောင်းဖြစ်၏။
 (ဣတိ စ)၊ ဃာတကာဝတ္ထဒနာ ဝိယ - သူသတ်ယောက်ျားကို ဖုံးလွှမ်း၍ထား
 အပ်သော ဝတ္ထုတို့ကဲ့သို့၊ အနတ္တတ္ထဒနာ - အကျိုးမဲ့ကို ဖုံးလွှမ်းတတ်ကုန်၏။
 (ဣတိ စ)၊ သပတ္တဂါမဝါသော ဝိယ - ရန်သူ၏ရွာ၌ နေသူကဲ့သို့၊
 ဘယဋ္ဌာနဘူတာ - ဘေးရန်၏တည်ရာ ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ)၊
 ပစ္စတ္တိကပေါသကော ဝိယ - ရန်သူကို မွေးမြူသူကဲ့သို့၊ ကိလေသမာရာဒီနံ -
 ကိလေသာမာရ် အစရှိသည်တို့၏၊ အာမိသဘူတာ - အသုံးအဆောင်ဖြစ်၍
 ဖြစ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ) ဆဏသမ္ပတ္တိယော ဝိယ - ပွဲလမ်းသဘင် စည်းစိမ်တို့
 ကဲ့သို့၊ ဝိပရိဏာမဒုက္ခာ - ဖောက်ပြန်သော ဆင်းရဲတို့တည်း။ (ဣတိ စ)၊
 ကောဋ္ဌရဂ္ဂိ ဝိယ - (ကောဋ္ဌ+အဂ္ဂိ) သစ်ခေါင်းမီးကဲ့သို့၊ အန္တောဒါဟကာ -
 အတွင်း၌ ပူလောင်တတ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ)၊ ပုရာဏကူပါဝလမ္ဘီဗီရဏ -
 မဓုပိဏ္ဍံ ဝိယ - တွင်းဟောင်း၌ မှီတွယ်နေရသော ဗြိတ်မြက်(မြက်မွေး)
 ပျားလပို့ကဲ့သို့၊ အနေကာဒီနဝါ - များသောအပြစ်ရှိကုန်၏။ (ဣတိ စ)၊
 လောဏူဒကပါနံ ဝိယ - ဆားငံရေကို သောက်သကဲ့သို့၊ ပိပါသာဟေတု -
 ဘူတာ - မွတ်သိပ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ)
 သုရာမေရယံ ဝိယ - သေရည် အရက်ကဲ့သို့၊ နိစနေသေဝိတာ - အောက်တန်း
 စား လူများ မှီဝဲအပ်ကုန်၏။ (ဣတိ စ)၊ အပ္ပဿာဒတာယ - နည်းပါးသော
 သာယာဖွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဋ္ဌိကင်္ဂလူပမာ - အရိုးစုနှင့်
 တူကုန်၏။ (ဣတိ စ)၊ ဣတိ အာဒိနာ - ဤသို့အစရှိသော၊ နယေန -

နည်းဖြင့်၊ အာဒိနဝံ စ- အပြစ်ကိုလည်းကောင်း၊ သလ္လေက္ခေတ္တာ- ကောင်းစွာ
မှတ်သား၍၊ တဗ္ဗိပရိယာယေန- ထိုကာမ၊ ဘဝမှ ပြောင်းပြန်အားဖြင့်၊
နေက္ခမ္မေ- နေက္ခမ္မ၌၊ အာနိသံသံ- အကျိုးအာနိသင်ကို၊ ပဿန္တေန-
မြင်သောသူသည်၊ နေက္ခမ္မပဝိဝေကဥပသမသုခါဒီသု- နေက္ခမ္မသုခ၊
ပဝိဝေကသုခ၊ ဥပသမသုခ အစရှိသည်တို့၌၊ နိန္ဒပေါဏပတ္တာရစိတ္တေန-
ညွတ်၊ ကိုင်း၊ ရှိုင်းသော စိတ်ရှိသူသည်၊ နေက္ခမ္မပါရမိယံ- နေက္ခမ္မပါရမိ၌၊
ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ- ကျင့်ထိုက်၏။ ပန- ဆက်၊ နေက္ခမ္မံ- နေက္ခမ္မသည်၊
ပဗ္ဗဇ္ဇာမူလကံ- ပဗ္ဗဇ္ဇာလျှင် အခြေခံအကြောင်းရှိ၏၊ တဿာ- ထို့ကြောင့်၊
တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ရသေ့၊ ပရိပိုဇ်၊ ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို၊
အနုဋ္ဌာတဗ္ဗာ- လုံ့လပြုထိုက်၏။ စ- ဆက်၊ ပဗ္ဗဇ္ဇံ- ရသေ့၊ ပရိပိုဇ်၊
ရှင်၊ ရဟန်းအဖြစ်ကို၊ အနုတိဋ္ဌန္တေန- စောင့်ရှောက်သော၊ မဟာသတ္တေန-
ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေ- ဘုရားပွင့်ခြင်းသည်၊ ဝါ- ဘုရားရှင်၏
သာသနာတော်သည်၊ အသတိ- မရှိလတ်သော်၊ ကမ္မဝါဒီနံ-
ကံနှင့်အကျိုးတရားသည်ရှိ၏ဟု ပြောဆိုယူဆ လေ့ရှိကြကုန်သော၊
ကိရိယဝါဒီနံ- ကုသိုလ်အကုသိုလ်ကိုပြုသော အကျိုး၊ အပြစ်ရှိ၏ဟု
ပြောဆိုယူဆလေ့ရှိကြကုန်သော၊ တာပသပရိဗ္ဗာဇကောနံ- ရသေ့၊
ပရိပိုဇ်တို့၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာ- ပဗ္ဗဇ္ဇာ၏အဖြစ်ကို၊ အနုဋ္ဌာတဗ္ဗာ- လုံ့လပြု ထိုက်၏။

ပန- ကား၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေသု- ဘုရားရှင်တို့သည်၊ ဥပ္ပန္နေသု-
ပွင့်ပေါ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ တေသံ- ထိုဘုရားရှင်တို့၏၊ သာသနေ ဧဝ-
သာသနာတော်၌သာလျှင်၊ ပဗ္ဗဇိတဗ္ဗံ- ရှင်ရဟန်းပြုထိုက်၏၊ စ- ဆက်၊
ပဗ္ဗဇိတွာ- ရှင်ရဟန်းပြုပြီး၍၊ ယထာဂုတ္တေ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော၊
သီလေ- သီလ၌၊ ပတိဋ္ဌိတေန- တည်သောဘုရားအလောင်းသည်၊ တဿာ
ဧဝ သီလပါရမိယာ- ထိုသီလပါရမိ၌သာလျှင်။ (ဟိ နိပါတ်မျှ)၊ ဝေါဒါ-
ပနတ္ထံ- ဖြူစင်စေခြင်းအကျိုးငှာ၊ ဓုတဂုဏာ- ဓုတင်အကျင့်တို့ကို၊
သမာဒါတဗ္ဗာ- ဆောက်တည်ထိုက်ကုန်၏။ ဟိ- မှန်၊ သမာဒိန္နဓုတဓမ္မာ-
ဆောက်တည်အပ်ပြီးသော ဓုတင်အကျင့်ရှိကုန်သော၊ မဟာပုရိသာ- တို့သည်၊

သမ္မဒေဝ - ကောင်းစွာသာလျှင်၊ တေ - ထိုစုတင်အကျင့်တို့ကို၊ ပရိဟရန္တာ - ဆောင်ရွက်ကြကုန်သည်ဖြစ်၍၊ အပိစ္ဆာသန္တုဋ္ဌာသလ္လေခပဝိဝေကအသံသဂ္ဂ - ဝီရိယာရမ္ဘသုဘရတာဒိဂုဏသလိလဝိက္ခာလိတကိလေသမလတာယ - အလိုနည်းခြင်း၊ ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ ကိလေသာခေါင်းပါးခြင်း၊ ကင်းဆိတ်ခြင်း၊ လူတို့နှင့်မရောနှောခြင်း၊ ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း၊ မွေးမြူရလွယ်ကူခြင်း အစရှိသော ကျေးဇူးဂုဏ်တည်းဟူသော ရေစင်ဖြင့် ဆေးကြောအပ်ပြီးသော ကိလေသာအညစ်အကြေး ရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ အနဝဇ္ဇသီလဝတဂုဏ - ပရိသုဒ္ဓသဗ္ဗသမာစာရာ - အပြစ်မရှိသောသီလ၊ အကျင့်၊ ဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၏ စင်ကြယ်ခြင်းတို့ဖြင့် အလုံးစုံသောအကျင့်ရှိကုန်သည်ဖြစ်၍၊ ပေါရာဏေ - ရှေး၌ဖြစ်သော၊ အရိယဝံသတ္တယေ - (ရတတ်သမျှသော သင်္ကန်း၊ ဆွမ်း၊ ကျောင်းဖြင့် ရောင့်ရဲခြင်းဟူသော) အရိယဝံသတရား သုံးပါးအပေါင်း၌၊ ပတိဋ္ဌိတာ - တည်ကုန်သည်ဖြစ်၍၊ စတုတ္ထံ - လေးခုမြောက်သော၊ ဘာဝနာ - ရာမတာသင်္ခါတံ - ဘာဝနာတရား၌ မွေ့လျော်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊ အရိယဝံသံ - အရိယဝံသတရားကို၊ အဓိဂန္တံ - ရရှိခြင်းငှာ၊ စတ္တာရိသာယ - လေးဆယ် သော၊ အာရမ္မဏေသု - အာရုံတို့၌၊ ယထာရဟံ - ထိုက်သည်အား လျော်စွာ၊ ဥပစာရပ္ပနာဘေဒံ - ဥပစာ အပ္ပနာအပြားရှိသော၊ ဈာနံ - ဈာန်သို့၊ ဥပသမ္ပဇ္ဇ - ကပ်ရောက်၍၊ ဝိဟရန္တိ - နေကုန်၏၊ ဧဝံ ဟိ - ဤသို့လျှင်၊ အဿ - ထိုဘုရားအလောင်းအား၊ သမ္မဒေဝ - ကောင်းစွာသာလျှင်၊ နေက္ခမ္မပါရမီ - ကို၊ ဝါ - သည်၊ ပရိပူရိတာ - ဖြည့်ကျင့်အပ်ပြီးသည်၊ ဟောတိ။

(ဋ္ဌ။ ၃၀၇။) ပန - ကား၊ ဣမသ္မိံ ဌာနေ - ဤနေက္ခမ္မပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာ၌၊ တေရသဟိ - ၁၃ ပါးကုန်သော၊ စုတဓမ္မေဟိ - စုတင်အကျင့်တို့နှင့်၊ သဒ္ဓိ - တကွ၊ ဒသ - ဆယ်ပါးကုန်သော၊ ကသိဏာနိ - ကသိုဏ်းတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ - ကုန်သော၊ အသုဘာနိ - အသုဘတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ၊ အနုဿတိယော - အနုဿတိတို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော - လေးပါးကုန်သော၊ ဗြဟ္မဝိဟာရာ - ဗြဟ္မဝိဟာရတို့လည်းကောင်း၊ စတ္တာရော - ကုန်သော၊

အာရပ္ပါ - အရူပဈာန်တရားတို့လည်းကောင်း၊ ဧကာ - တစ်ပါးသော၊
 သညာ - အာဟာရေပဋိကူလသညာလည်းကောင်း၊ ဧကာ - သော၊ ဝဝတ္ထာနံ -
 စတုဓာတုဝဝတ္ထာနလည်းကောင်း၊ ဣတိ - ဤသို့၊ စတ္တာရိသာယ - လေး
 ဆယ်သော၊ သမာဓိဘာဝနာယ - သမာဓိဘာဝနာ၏၊ ကမ္မဋ္ဌာနာနိ စ -
 ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဘာဝနာဝိဇာနဉ္စ - သမာဓိဘာဝနာပွားပုံ
 အစီအစဉ်ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထာရတော - အကျယ်အားဖြင့်၊ ဝတ္တဗ္ဗာနိ -
 ပြောဆိုထိုက်ကုန်၏။ ပန - ထိုသို့ပင် ပြောဆိုထိုက်ပါကုန်သော်လည်း၊
 သဗ္ဗံ - အလုံးစုံသော၊ တံ ဧတံ - ထိုသမာဓိဘာဝနာနှင့် ဘာဝနာဝိဇာနကို၊
 ယသ္မာ - အကြင်ကြောင့်၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ - ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း၌၊ သဗ္ဗာကာရတော -
 အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရေတွာ - ချဲ့၍၊ (မယာ - ငါသည်)၊
 ဝုတ္တံ - ဆိုအပ်ပြီ။ ဟိ - အထူးကား၊ ကေဝလံ - သက်သက်၊ တတ္ထံ -
 ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း၌၊ သာဝကဗောဓိသတ္တဿ - သာဝကဗောဓိအလောင်း
 အလျာ၏၊ ဝသေန - အစွမ်းဖြင့်၊ ဝုတ္တံ။ ဣဓ - ဤစရိယာပိဋကကျမ်း၌၊
 မဟာဗောဓိသတ္တဿ - ဘုရားအလောင်းတော်မြတ် ၏၊ ဝသေန - အစွမ်းဖြင့်၊
 ကရုဏူပါယကောသလ္လပုဗ္ဗင်္ဂမံ - မဟာကရုဏာ ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်
 ရှေးသွားရှိသည်ကို၊ ကတွာ - ပြု၍၊ ဝတ္တဗ္ဗံ - ပြောဆိုထိုက်၏။ ဣတိ
 အယမေဝ - ဤသည်ပင်လျှင်၊ ဝိသေသော - အထူးတည်း။ ဣတိ - ဤသို့
 မှတ်ထိုက်၏။ ဧဝံ - ဤသို့၊ ဧတ္ထံ - ဤနေရာ၌၊ နေက္ခမ္မပါရမိယာ - ၏၊
 ပဋိပတ္တိက္ကမော - ဖြည့်ကျင့်ပုံအစဉ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပညာပါရမီကို ဖြည့်ကျင့်ပုံ

တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ပညာပါရမီ - ပညာပါရမီကို၊ သမ္မာဒေတု -
 ကာမေန - ပြည့်စုံစေခြင်းငှာအလိုရှိသော ဘုရားအလောင်းတော်သည်၊
 ယသ္မာ - အကြင်ကြောင့်၊ အာလောကော - အလင်းရောင်သည်၊
 အန္တကာရေန - အမှိုက်မှောင်နှင့်၊ သဟ - အတူတကွ၊ န ဝတ္တတိ ယထာ -
 မဖြစ်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ - ဤအတူ၊ ပညာ - ပညာသည်၊ မောဟေန - မောဟနှင့်၊

သဟ၊ န ဝတ္တတိ။ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မောဟကာရဏာနိ- မောဟ၏ အကြောင်းတရားတို့ကို၊ တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဗောဓိသတ္တေန- သည်၊ ပရိဝဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ- ရှောင်ကြဉ်ထိုက်ကုန်၏။ တတ္ထ- ထိုရှောင်ကြဉ်ထိုက် ဟူသော စကားရပ်၌၊ ဣမာနိ- ဤသည်တို့ကား၊ မောဟကာရဏာနိ- မောဟ၏အကြောင်းတရားတို့တည်း။ အရတိ- ကုသိုလ်တရားတို့၌ မဇ္ဈ လျော်ခြင်းလည်းကောင်း၊ တန္တိ- ပျင်းရိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝိဇ္ဇိတိ- ကိုယ်လက် တဆန့်ဆန့်ရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ အာလသိယံ- ပျင်းရိသူ၏အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ဂဏသင်္ဂဏိကာရာမတာ- ဂိုဏ်း၊ အပေါင်းအသင်း၌ မွေ့လျော်ခြင်းလည်းကောင်း၊ နိဒ္ဒါသီလတာ- အိပ်လေ့ရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ အနိစ္ဆယသီလတာ- မဆုံးဖြတ်နိုင် (နှလုံးနှစ်ခွဖြစ်)သော အလေ့ရှိခြင်းလည်း ကောင်း ၊ ဉာဏသ္မိ- ဉာဏ်၌၊ အကုတူဟလတာ- အံ့ဖွယ်သရဲ မဖြစ်ခြင်း လည်းကောင်း၊ မိစ္ဆာဓိမာနော- မှားယွင်းသောအယူ၌ အလွန်မြတ်နိုးခြင်း လည်းကောင်း၊ အပရိပုစ္ဆကတာ- မေးမြန်းဆွေးနွေးလေ့ မရှိခြင်းလည်း ကောင်း၊ ကာယဿ- မိမိကိုယ်ကို၊ န သမ္မာပရိဟာရော- ကောင်းစွာ မဆောင်ရွက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အသမာဟိတစိတ္တဿ- မတည်ကြည်သော စိတ်ရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဒုပ္ပညာနံ- ပညာမရှိကုန်သော၊ ပုဂ္ဂလာနံ- ပုဂ္ဂိုလ်တို့ကို၊ သေဝနာ- မှီဝဲခြင်းလည်းကောင်း၊ ပညဝန္တာနံ- ပညာရှိကုန် သော၊ (ပုဂ္ဂလာနံ- တို့ကို)၊ အပယိရပါသနာ- မဆည်းကပ်ခြင်းလည်း ကောင်း၊ အတ္တပရိဘဝေါ- မိမိကိုယ်ကို လွှမ်းမိုးနှိမ့်ချ၍ မှတ်ထင်ခြင်းလည်း ကောင်း၊ (အဘိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၄၆-၇ ရှု)။ မိစ္ဆာဝိကပ္ပေါ- မှားသောအကြံကို ကြံခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝိပရိတာဘိနိဝေသော- ဖောက်ပြန်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ကာယဒဠိဗဟုလတာ- ကိုယ်လက်မြဲမြဲ ကြံ့ခိုင်အောင် ပြုခြင်းများသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ဝိ၊ ဋ္ဌ၊ ၂။ ၁၆၄)။ အသံဝေဂသီလတာ- သံဝေဂတရား၌ အလေ့အကျက်မရှိသည်၏အဖြစ် လည်းကောင်း၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ နိဝရဏာနိ- နိဝရဏတရားတို့ လည်းကောင်းတည်း။ ဝါ ပန- ထိုမှတစ်ပါး၊ သင်္ခေပတော- အကျဉ်းအား

ဖြင့်၊ ယေ ဓမ္မေ- အကြင်တရားတို့ကို၊ အာသေဝတော- မှီဝဲသောပုဂ္ဂိုလ်၏၊
 အနုပ္ပန္နာ- မဖြစ်ပေါ်သေးသော၊ ပညာ- ပညာသည်၊ နုပ္ပဇ္ဇတိ- မဖြစ်ပေါ်၊
 ဥပ္ပန္နာ- ဖြစ်ပေါ်ပြီးသော၊ ပညာ- သည်၊ ပရိဟာယတိ- ဆုတ်ယုတ်၏၊
 (တေ ဓမ္မာ- ထိုတရားတို့တည်း။) ဣတိ- ဤသို့၊ ဣမာနိ
 သမ္မောဟကာရဏာနိ- ဤတွေဝေခြင်းမောဟ၏ အကြောင်းတရားတို့ကို၊
 ပရိဝဇ္ဇန္တေန- ရှောင်ကြဉ်သော သူသည်၊ ဗာဟုဿစ္စေ- ဗာဟုဿစ္စတရား၌
 လည်းကောင်း၊ ဈာနာဒိသု စ- ဈာန်အစရှိသော တရားတို့၌လည်းကောင်း၊
 ယောဂေါ- အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကရဏီယော- ပြုလုပ်သင့်၏။

တတ္ထ- ထိုဗာဟုဿစ္စ၊ ဈာနအစရှိသည်တို့၌ အားထုတ်သင့်သည်
 ဟူသောစကားရပ်၌၊ အယံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ကား၊ ဗာဟုဿစ္စဿ-
 ဗာဟုဿစ္စ၏၊ ဝိသယဝိဘာဂေါ- အာရုံကိုဝေဖန်ခြင်းတည်း- ပဉ္စက္ခန္ဓာ-
 ငါးပါးသော ခန္ဓာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒွါဒသာယတနာနိ- ၁၂ ပါးသော
 အာယတနတို့သည်လည်းကောင်း၊ အဋ္ဌာရသ ဓာတုယော- ၁၈ ပါးသော
 ဓာတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ စတ္တာရိ သစ္စာနိ- လေးပါးသော သစ္စာတို့သည်
 လည်းကောင်း၊ ဗာဝီသတိန္ဒြိယာနိ- ၂၂ ပါးသော ဣန္ဒြေတို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဒွါဒသပဒိကော- ၁၂ ပုဒ်ရှိသော၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒေါ- ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်
 သည်လည်းကောင်း၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ သတိပဋ္ဌာနာဒယော- သတိ
 ပဋ္ဌာန်အစရှိကုန်သော၊ ကုသလာဒိဓမ္မပ္ပကာရဘောဒါ စ- ကုသိုလ်အစရှိသော
 တရားတို့၏ အခြင်းအရာအကွဲအပြားတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ- ရှိကုန်
 ၏။) လောကေ- လောက၌၊ အနဝဇ္ဇာနိ- အပြစ်မရှိကုန်သော၊ ယာနိ
 ဝိဇ္ဇာဋ္ဌာနာနိ စ- အကြင်အတတ်ပညာတို့သည်လည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ-
 သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတသုခဝိဓာနယောဂ္ဂါ- အစီးအပွားချမ်းသာ အစီအစဉ်နှင့်
 သင့်လျော်လျောက်ပတ်ကုန်သော၊ ယေ ဗျာကရဏဝိသေသာ စ- အကြင်
 ဖြေဆိုခြင်း အထူးတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ)။ ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊
 သကလမေဝ- အလုံးစုံသာလျှင်ဖြစ်သော၊ သုတဝိသယံ- အကြားအမြင်၏
 အာရုံဖြစ်သော၊ (တံ) ပကာရံ- ထိုအပြားကို၊ ဥပါယကောသလ္လပုဗ္ဗင်္ဂမာယ-

ဥပါယကောသလ္လလျှင် ရှေ့သွားရှိသော၊ ပညာယ စ- ပညာဖြင့်လည်းကောင်း၊ သတိယာ စ- သတိဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝီရိယေန စ- ဝီရိယဖြင့်လည်းကောင်း၊ သာဓုကံ- ကောင်းမွန်စွာ၊ ဥဂ္ဂဟဏသဝနဓာရဏပရိစယ- ပရိပုစ္ဆာဟိ- သင်ယူခြင်း၊ နားထောင်ခြင်း၊ ဆောင်ထားခြင်း(နှုတ်တက်အာဂုံ အရဆောင်ထားခြင်း)，လေ့ကျင့်ခြင်း၊ မေးမြန်းစုံစမ်းခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဩဂါဟေတွာ- ကိုယ်တိုင်သက်ဝင် သိမြင်၍လည်းကောင်း၊ တတ္ထ- ထိုတရားတို့၌၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ ပတိဋ္ဌာပနေန စ- တည်စေခြင်းဖြင့်လည်းကောင်း၊ သုတမယာ- အကြားအမြင်ဖြင့်ပြီးသော၊ ပညာ- ပညာကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗာ- ဖြစ်စေထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၀၈။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု- ဤသို့ပြုလုပ်သင့်သည်၏အဖြစ်တို့၌၊ ဌာနပ္ပတ္တိက- ပဋိဘာနဘူတာ- အရာဌာနအားလျော်စွာ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည့် ပင်ကိုပဋိဘာနံ ဉာဏ်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပညာ စ- ပညာကိုလည်းကောင်း၊ အာယာပါယဥပါယကောသလ္လဘူတာ- ကြီးပွားတိုးတက်ခြင်း၊ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီးခြင်းတို့၏ ဥပါယ်နည်းလမ်းတို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ပညာ စ- ကောင်း၊ ဟိတေသိတံ- အစီးအပွား ရှာမှီးခြင်းကို၊ နိဿာယ- မှီ၍၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုသို့သော အရာတို့၌၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည့်အားလျော်စွာ၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗာ- ဖြစ်စေထိုက်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ခန္ဓာဒီနံ- ခန္ဓာအစရှိကုန်သော၊ သဘာဝဓမ္မာနံ- သဘာဝတရားတို့၏၊ အာကာရပရိဝိတက္ကနမုခေန- အခြင်းအရာကို ကြံခြင်းကို အဦးမူသဖြင့်၊ တေ- ထိုခန္ဓာ အစရှိသော တရားတို့ကို၊ နိဇ္ဈာနံ- ရှုဆင်ခြင်ခြင်းကို၊ ခမာပေန္တေန- နှစ်သက်စေသောသူသည်၊ စိန္တာမယာ- ကြံစည်ခြင်းဖြင့်ပြီးသော၊ ပညာ- ကို၊ နိဗ္ဗတ္တေတဗ္ဗာ။ ပန- ကား၊ ခန္ဓာဒီနံယေဝ- ခန္ဓာအစရှိသည်တို့၏သာလျှင်၊ သလက္ခဏသာမညလက္ခဏပရိဂ္ဂဟဏဝသေန- မိမိ(ကိုယ်ပိုင်)လက္ခဏာ၊ သာမည(အများဆိုင်)လက္ခဏာကို သိမ်းဆည်းသည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ လောကီယပရိညာ- လောကီပရိညာတို့ကို၊

နိဗ္ဗတ္တန္တေန - ဖြစ်စေသော ဘုရားအလောင်းသည်၊ ပုဗ္ဗဘာကဘာဝနာပညာ-
 ရှေ့အဖို့၌ဖြစ်သော သမ္မသနဉာဏ်အစရှိသော ကိုးပါးသောဘာဝနာပညာတို့
 ကို၊ သမ္မာဒေတဗ္ဗာ - ပြည့်စုံစေထိုက်ကုန်၏။ ဟိ - အကျိုးကား၊ ဧဝံ -
 ဤသို့၊ ပြည့်စုံစေသည်ရှိသော်၊ နာမရူပမတ္တံ - နာမ်၊ ရုပ်မျှသာဖြစ်သော၊
 ဣဒံ - ဤအတွင်း၊ အပဝတ္ထုသည်၊ ယထာရဟံ - ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊
 ပစ္စယေဟိ - အကြောင်းတရားတို့ကြောင့်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စေဝ - ဖြစ်လည်းဖြစ်၏။
 နိရုဇ္ဈတိ စ - ချုပ်လည်းချုပ်၏။ ဧတ္ထ - ဤရုပ်၊ နာမ်တရားအစု၌၊ ကောစိ -
 တစ်စုံတစ်ယောက်သော၊ ကတ္တာ ဝါ - ပြုလုပ်တတ်သူသည်လည်းကောင်း၊
 ကာရေတာ ဝါ - ပြုလုပ်စေတတ်သူသည်လည်းကောင်း၊ န - မရှိ၊ ဟုတွာ -
 ဖြစ်ပေါ်ပြီး၍၊ အဘာဝဋ္ဌေန - မရှိတော့သော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနိစ္စံ -
 အနိစ္စမည်၏။ ဥဒယဗ္ဗယပဋိပိဋနဋ္ဌေန - အဖြစ် အပျက်သဘောတို့ အဖန်ဖန်
 နှိပ်စက်အပ်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ ဒုက္ခံ - ဒုက္ခမည်၏။ အဝသ -
 ဝတ္တနဋ္ဌေန - အလိုသို့မလိုက်သော အနက်သဘောကြောင့်၊ အနတ္တာ - အနတ္တ
 မည်၏။ ဣတိ - သို့၊ အဇ္ဈတ္တိကဓမ္မေ စ - အဇ္ဈတ္တိက(ကိုယ်တွင်းဖြစ်သော)
 တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဗာဟိရကဓမ္မေ စ - ဗာဟိရ(ကိုယ်ပ)ဖြစ်သော
 တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ နိဗ္ဗိသေသံ - ထူးထွေကွဲပြား ခြားနားမှု မရှိအောင်၊
 ပရိဇာနန္တော - ပိုင်းခြားသိလျက်၊ တတ္ထ - ထိုအဇ္ဈတ္တိကဓမ္မ ဗာဟိရကဓမ္မ၌၊
 အာသင်္ဂီ - ကပ်ငြိတွယ်တာခြင်းကို၊ ပဗောန္တော - ပယ်စွန့်လျက်၊ ပရေ
 စ - သူတစ်ပါးတို့ကိုလည်း၊ တတ္ထ - ထိုအဇ္ဈတ္တိကဓမ္မ ဗာဟိရကဓမ္မ၌၊
 တံ - ထိုကပ်ငြိတွယ်တာခြင်းကို၊ ဟောပေန္တော - ပယ်စွန့်စေလျက်၊ ကေဝလံ -
 သက်သက်၊ ကရုဏာဝသေနေဝ - ကရုဏာ၏အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊
 ယာဝ - အကြင်မျှလောက်၊ ဗုဒ္ဓဂုဏာ - ဗုဒ္ဓ၏ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊
 ဟတ္ထတလံ - လက်ဝါးအပြင်သို့၊ န အာဂစ္ဆန္တိ - မရောက်လာကုန်သေး၊
 တာဝ - ထိုမျှလောက်၊ ယာနတ္တယေ - ယာဉ်သုံးပါးအပေါင်း၌၊ သတ္တေ -
 သတ္တဝါတို့ကို၊ အဝတာရဏပရိပါစနေဟိ - အဆုံးအမ၌ မသက်ဝင်သေးသူ
 တို့ကို သက်ဝင်စေခြင်း၊ သက်ဝင်ပြီးသူတို့ကို ရင့်ကျက်စေခြင်းတို့ဖြင့်၊

ပတိဋ္ဌပေန္တော- တည်ရှိစေလျက်၊ ဈာနဝိမောက္ခသမာဓိသမာပတ္တိယော စ-
 ဈာန်၊ ဝိမောက္ခ၊ သမာဓိ၊ သမာပတ္တိတရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊
 အဘိညာယော စ- အဘိညာဉ်တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ လောကီယာ-
 လောကဉ္စယုဉ်သော ဈာန်အစရှိသောတရားကို၊ (လောကီယာ-ကို ဝိသေသန၊
 ဈာန ဝိမောက္ခ စသော ကံ နှစ်ပုဒ်ကို ဝိသေသလည်း ပေးနိုင်။) ဝသီဘာဝ-
 လေ့ကျက်အပ်သည်၏ အဖြစ်သို့၊ ပါပေန္တော- ရောက်စေလျက်၊ ပညာ
 ပညာ၏၊ မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပုဏ္ဏာတိ- ရောက်၏။

တတ္ထ- ထိုစကားရပ်၌၊ ဣဒ္ဓိဝိဉာဏံ- ဣဒ္ဓိဝိဉာဏ်လည်း
 ကောင်း၊ ဒိဗ္ဗသောတဓာတုဉာဏံ- ဒိဗ္ဗသောတဓာတုဉာဏ်လည်းကောင်း၊
 စေတောပရိယဉာဏံ- စေတောပရိယဉာဏ်လည်းကောင်း၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသာ-
 နုဿတိဉာဏံ- ပုဗ္ဗေနိဝါသာနုဿတိဉာဏ်လည်းကောင်း၊ ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏံ-
 ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်လည်းကောင်း၊ ယထာကမ္မုပဂဉာဏံ- ယထာကမ္မုပဂဉာဏ်
 လည်းကောင်း၊ အနာဂတံသဉာဏံ- အနာဂတံသဉာဏ်လည်းကောင်း၊
 ဣတိ- သို့၊ သပရိဘဏ္ဍာ- အခြံအရံဘဏ္ဍာနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန်သော၊
 ပဉ္စလောကီယအဘိညာသင်္ခါတာ- ငါးပါးသော လောကီအဘိညာဉ်ဟု
 ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ယာ ဣမာ ဘာဝနာပညာ စ- အကြင်ဘာဝနာပညာ
 တို့သည်လည်းကောင်း၊ ခန္ဓာယတနဓာတုဣန္ဒြိယသစ္စပဋိစ္စသမုပ္ပါဒါဒိ-
 ဘောဒေသု- ခန္ဓာ၊ အာယတန၊ ဓာတ်၊ ဣန္ဒြေ၊ သစ္စာ၊ ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်အစရှိ
 သော အပြားရှိကုန်သော၊ ဘူမိဘူတေသု- ဘုံဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-
 တရားတို့၌၊ ဥဂ္ဂဟာပရိပုစ္ဆာဝသေန- သင်ယူခြင်း၊ မေးမြန်းဆွေးနွေးခြင်း၏
 အစွမ်းဖြင့်၊ ဉာဏပရိစယံ- ဉာဏ်ကို လေ့ကျက်ဆည်းပူးခြင်းကို၊ ကတွာ-
 ပြု၍၊ သီလဝိသုဒ္ဓိစိတ္တဝိသုဒ္ဓိတိ- သီလဝိသုဒ္ဓိ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိဟူကုန်သော၊
 မူလဘူတာသု- အခြေခံမူလ ဖြစ်၍ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒွိသု- နှစ်ပါးကုန်သော၊
 ဣမာသု ဝိသုဒ္ဓိသု- ဤဝိသုဒ္ဓိတို့၌၊ ပတိဋ္ဌာယ- တည်၍၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ-
 ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ-
 ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိတိ- ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ၊ မဂ္ဂါမဂ္ဂ-

ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဟူကုန်
 သော၊ သရီရဘူတာ- ကိုယ်ထည်ဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်
 သော၊ ဣမာ ဝိသုဒ္ဓိယော- ဤဝိသုဒ္ဓိတို့ကို၊ သမ္မာဒေန္တေန- ပြည့်စုံစေလို
 သော ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဘာဝေတဗ္ဗာ- ပွားများထိုက်ကုန်သော၊
 လောကိယလောကုတ္တရဘောဒါ- လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အပြားရှိကုန်သော၊
 ယာ ဘာဝနာပညာ စ- အကြင်ဘာဝနာပညာတို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ-
 ရှိကုန်၏။) တာသံ- ထိုဘာဝနာပညာတို့၏၊ သမ္မာဒနဝိဓာနံ- ဖြည့်ကျင့်ပုံ
 အစီအစဉ်ကို၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ “တတ္ထ ဧကောပိ ဟုတွာ ဗဟုမာ
 ဟောတီတိအာဒိကံ ဣဒ္ဓိဝိကုဗ္ဗနံ ကာတုကာမေန အာဒိကမ္မိကေန
 ယောဂိနာ”တိ အာဒိနာ- “တတ္ထ ဧကောပိ ဟုတွာ...ယောဂိနာ” ဤသို့
 အစရှိသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ “ခန္ဓာတိ ရူပက္ခန္ဓော ဝေဒနာက္ခန္ဓော
 သညာက္ခန္ဓော သင်္ခါရက္ခန္ဓော ဝိညာဏက္ခန္ဓော”တိ အာဒိနာ စ- ခန္ဓာတိ...
 ဝိညာဏက္ခန္ဓော” ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသယဝိဘာဂေန-
 အာရုံကို ဝေဖန်ခြင်းနှင့်၊ သဒ္ဓိ- အတူတကွ၊ ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ- ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း၌၊
 သဗ္ဗာကာရတော- အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ဝိတ္ထာရေတွာ- ချဲ့၍၊
 ဝုတ္တံ- ဆိုအပ်ပြီ။ တသ္မာ- ထိုကြောင့်၊ တတ္ထ- ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း၌၊
 ဝုတ္တနယေနေဝ- ဆိုအပ်ပြီးသောနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ (ဆိုအပ်ပြီးသောနည်း
 အတိုင်းသာ၊) ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဟိ- အထူးကား၊ ကေဝလံ- သက်သက်၊ တတ္ထ-
 ထိုဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်း၌၊ သာဝကဗောဓိသတ္တဿ- သာဝကဗောဓိဉာဏ်ကို
 ရရှိမည့်သတ္တဝါ၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ ပညာ- ပညာသည်၊ အာဂတာ-
 လာရှိ၏၊ ဣမ- ဤကျမ်း၌၊ မဟာဗောဓိသတ္တဿ- မြတ်သော ဘုရား
 အလောင်း၏၊ ဝသေန- ဖြင့်၊ ကရုဏူပါယကောသလ္လပုဗ္ဗင်္ဂမံ- မဟာ
 ကရုဏာနှင့် ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်ရှေ့သွားရှိသည်ကို၊ ကတွာ- ၍၊
 ဝတ္တဗ္ဗာ- ပြောဆိုထိုက်၏။ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ- ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိသို့၊
 အပါပေတွာ- မရောက်ရှိစေဘဲ၊ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယံယေဝ-
 ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၌သာလျှင်၊ ဝိပဿနာ- ဝိပဿနာကို၊ ဌပေတဗ္ဗာ-

ရပ်တန့်ထားထိုက်၏။ ဣတိ အယမေဝ- ဤသည်ပင်လျှင်၊ ဝိသေသော- အထူးတည်း။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ၌၊ ပညာပါရမီယာ- ၏၊ ပဋိပတ္တိက္ကမော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဝိရိယပါရမီဖြည့်ကျင့်ပုံ

(ဋ္ဌ။ ၃၀၉။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ သမ္မာ- သမ္မာဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အလိုငှာ၊ ကတာဘိနိဟာရေန- ပြုအပ်ပြီးသော ဆုတောင်းမှုရှိသော၊ မဟာသတ္တေန- သည်၊ ပါရမီပရိပူရဏတ္ထံ- ပါရမီတို့ကို ပြည့်စေခြင်း(ဖြည့်ကျင့်ခြင်း)အကျိုးငှာ၊ သဗ္ဗကာလံ- အလုံးစုံသော ကာလပတ်လုံး၊ ယုတ္တပ္ပယုတ္တေန- အကြိမ်ကြိမ် အဖန်ဖန် ကြိုးစားအားထုတ်သည်၊ အာဗဒ္ဓပရိကရဏေန- ဖွဲ့စပ်မှုကို ထက်ဝန်းကျင်မှ ပြုခြင်းသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ- ဖြစ်သင့်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ကာလေန ကာလံ- အခါခပ်သိမ်း၊ “အဇ္ဇ- ယနေ့၊ မယာ- ငါသည်၊ ကော- အဘယ်မည်သော၊ ပုညသမ္ဘာရော ဝါ- ကုသိုလ်အဆောက်အဦကိုလည်းကောင်း၊ ဉာဏသမ္ဘာရော ဝါ- ဉာဏ်ပညာအဆောက်အဦကိုလည်းကောင်း၊ ဥပစိတော န- ဆည်းပူးအပ်ပြီနည်း၊ မယာ- ငါသည်၊ ကိံ ဝါ- အဘယ်မည်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ပရဟိတံ- သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွားကို၊ ကတံ န- ပြုအပ်ပြီနည်း”၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- နေတိုင်းနေတိုင်း၊ ပစ္စဝေက္ခန္တေန- ဆင်ခြင်သော ဘုရားအလောင်းသည်၊ သတ္တဟိတတ္ထံ- သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွားအလိုငှာ၊ ဥဿာဟော- အားထုတ်ခြင်းကို၊ ကရဏီယော- ပြုထိုက်၏၊ သဗ္ဗေသံ- အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့အားလည်း၊ ဥပကာရာယ- ကျေးဇူးပြုခြင်းငှာ၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပရိဂ္ဂဟဘူတံ- သိမ်းပိုက်သည်ဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဝတ္ထု- ပစ္စည်းဝတ္ထုကို၊ ကာယေ စ- ကိုယ်၌လည်း ကောင်း၊ ဇီဝိတေ စ- အသက်၌လည်းကောင်း၊ နိရပေက္ခ- စိတ္တေန- ငဲ့ကွက်မှု မရှိသောစိတ်ဖြင့်၊ ဩဿန္ဓိတဗ္ဗံ- စွန့်လွှတ်သင့်၏။ ယံ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခု သော၊ ကမ္မံ- အမှုကို၊ ကာယေန ဝါ- ကိုယ်ဖြင့်

သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ ဝါ - နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ကရောတိ-
ပြု၏။ တံ သဗ္ဗံ - ထိုအလုံးစုံသောအမှုကို၊ သဗ္ဗေဓိယံ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်
တော်၌၊ နိန္ဒစိတ္တေန - ညွတ်သောစိတ်ဖြင့်သာလျှင်၊ ကာတဗ္ဗံ - ပြုလုပ်သင့်
၏။ ဗောဓိယာ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌၊ ပရိဏာမေတဗ္ဗံ - ညွတ်စေထိုက်၏။
ဥဠာရေဟိ - မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ဣတ္တရေဟိ - အနည်းငယ်မျှဖြစ်ကုန်သော၊
ကာမေဟိ စ - ဝတ္ထုကာမတို့မှလည်း၊ ဝိနိဝတ္တစိတ္တေန - ဆုတ်နစ်သော
စိတ်ရှိသည်သာလျှင်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ - ဖြစ်သင့်၏။ သဗ္ဗာသုပ္ပိ - အလုံးစုံလည်း
ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣတိကတ္တဗ္ဗတာသု - ဤသို့ပြုလုပ်သင့်၏ဟူသော အမှုတို့၌၊
ဥပါယကောသလ္လံ - ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်ကို၊ ပစ္စုပ္ပန်ပေတွာဝ - ရှေးရှု
ဖြစ်စေ၍သာလျှင်၊ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ - ကျင့်ထိုက်၏။

တသ္မိံ တသ္မိံ သတ္တဟိတေ - သတ္တဝါတို့၏ ထိုထိုအစီးအပွား၌၊
အာရဒ္ဓဝီရိယေန - အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယရှိသူသည်၊ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌာဒိ -
သဗ္ဗသဟေန - ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံအစရှိသော အလုံးစုံတို့၌ သည်းခံနိုင်သူ
သည်၊ အဝိသံဝါဒိနာ - အချွတ်မယွင်းမှန်ကန်ခြင်းရှိသူသည်၊ ဘဝိတဗ္ဗံ -
ဖြစ်ထိုက်၏။ သဗ္ဗေပိ - အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သတ္တာ - သတ္တဝါတို့ကို၊
အနောဓိသော - အပိုင်းအခြားမထားဘဲ၊ မေတ္တာယ စ - မေတ္တာဖြင့်လည်း
ကောင်း၊ ကရုဏာယ စ - ကရုဏာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဖရိတဗ္ဗာ - ဖြန့်ထိုက်
ကုန်၏။ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့၏၊ ယာ ကာစိ - တစ်စုံတစ်ခုသော၊
ဒုက္ခုပ္ပတ္တိ - ဒုက္ခဖြစ်ခြင်းသည်၊ (အတ္တိ - ရှိ၏။) သဗ္ဗာ - အလုံးစုံသော၊
သာ - ထိုဒုက္ခ ဖြစ်ခြင်းကို၊ အတ္တနိ - မိမိ၌၊ ပါဠိကံခိတဗ္ဗာ - အလိုရှိထိုက်၏၊
သဗ္ဗေသံ - အလုံးစုံကုန်သော၊ သတ္တာနံ စ - သတ္တဝါတို့၏လည်း၊ ပုညံ -
ကောင်းမှုကို၊ အပ္ပနမောဒိတဗ္ဗံ - ဝမ်းမြောက်ထိုက်၏။ ဗုဒ္ဓါနံ - ဘုရားရှင်တို့
၏၊ မဟန္တတာ - မြတ်သည်၏အဖြစ်ကို၊ မဟာနဘာဝတာ - ကြီးမြတ်သော
အာနုဘော်ရှိသည်၏အဖြစ်ကို၊ အဘိဏ္ဍံ - မပြတ်၊ ပစ္စဝေက္ခိတဗ္ဗာ - ဆင်ခြင်
ထိုက်၏။ စ - ဆက်၊ ယံ ကိဉ္စိ - တစ်စုံတစ်ခုသော၊ ကမ္မံ - အမှုကို၊ ကာယေန
ဝါ - ကိုယ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ ဝါ - နှုတ်ဖြင့်သော်လည်းကောင်း၊

ကောင်း၊ ကရောတိ- ပြု၏။ သဗ္ဗ- အလုံးစုံသော၊ တံ- ထိုအမှုကို၊
ဗောဓိနိန္ဒစိတ္တပုဗ္ဗင်္ဂမံ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့ ညွတ်သောစိတ် ရှေ့သွားရှိ
သည်ကို၊ ကာတဗ္ဗ- ပြုလုပ်ထိုက်၏၊ ဣမိနာ ဥပါယေန ဟိ- ဤနည်းဖြင့်
သာလျှင်၊ ဒါနာဒီသု- ဒါနအစရှိကုန်သော ကောင်းမှုတို့၌၊ ယုတ္တပ္ပယုတ္တဿ-
အကြိမ်ကြိမ်အဖန်ဖန် (အမြဲမပြတ်) ကြိုးစားအားထုတ်သော၊ ထာမဝတော-
အစွမ်းသတ္တိနှင့်ပြည့်စုံသော၊ ဒဠပရက္ကမဿ- မြဲမြံသောလုံ့လရှိသော၊
မဟာသတ္တဿ- မြတ်သောသတ္တဝါဖြစ်သော၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရား
အလောင်း၏၊ ဝါ- သည်၊ အပရိမေယျော- မနှိုင်းယှဉ်အပ် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်
သော၊ ပုညသမ္ဘာရော စ- ကောင်းမှုအဆောက်အဦကိုလည်းကောင်း၊
ဉာဏသမ္ဘာရော စ- ဉာဏ်အဆောက်အဦကိုလည်းကောင်း၊ ဒီဝသေ
ဒီဝသေ- နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ ဥပစီယတိ- ဆည်းပူးအားထုတ်အပ်၏။

အပိစ- တစ်နည်းသော်ကား၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊
ပရိဘောဂတ္ထဉ္စ- သုံးဆောင်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ ပရိပါလနတ္ထံ စ- စောင့်
ရှောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သရီရံ- ခန္ဓာကိုယ်ကိုလည်း
ကောင်း၊ ဇီဝိတဉ္စ- အသက်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိစ္စဇိတွာ- စွန့်၍၊
ခုပ္ပိပါသာသီတုဏှ- ဝါတာတပါဒိဒုက္ခပတိကာရော- ဆာလောင်ခြင်း၊
မွတ်သိပ်ခြင်း၊ အချမ်း၊ အပူ၊ လေ၊ နေပူတို့နှိပ်စက်ခြင်း အစရှိသော
ဆင်းရဲဒုက္ခကို ကုစားခြင်းကို၊ ဝါ- ကုစားကြောင်းနည်းလမ်းကောင်းကို၊
ပရိယေသိတဗ္ဗော စ- ရှာမီးလည်း ရှာမှီးထိုက်၏၊ ဥပနေတဗ္ဗော စ-
အနီးသို့လည်း ဆောင်ထိုက်၏။ ယထာဝုတ္တဒုက္ခပတိကာရဇံ- အကြင်အကြင်
ဆိုအပ်ခဲ့ပြီးသော ဆင်းရဲဒုက္ခကို ကုစားခြင်းကြောင့် ဖြစ်သော၊ ယဉ္စ သုခံ-
အကြင်ချမ်းသာကိုလည်း၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ပဋိလဘတိ- ရရှိ၏၊
တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ရမဏီယေသု- မွေ့လျော်ဖွယ် ဖြစ်ကုန်သော၊
အာရာမုယျာနပါသာဒတဠာကာဒီသု စ- အာရမ်း၊ ဥယျာဉ်၊ ပြာသာဒ်၊
တစ်ဖက်ဆည်ကန် အစရှိသည်တို့၌လည်း ကောင်း၊ အရညာယတနေသု
စ- တောကျောင်းတို့၌လည်းကောင်း၊ ကာယစိတ္တသန္တာပါဘာဝေန- ကိုယ်၊

စိတ်တို့၏ ပူလောင်မှု မရှိခြင်းဖြင့်၊ အဘိနိဗ္ဗုတတ္တာ- ငြိမ်းအေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အတ္တနာ- သည်၊ ယဉ္ဇ သုခံ- ကိုလည်း၊ ပဋိလဘတိ။ ဗုဒ္ဓါနုဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓါ စ- ဘုရား၊ အရိယာ၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့သည်လည်းကောင်း၊ မဟာဗောဓိသတ္တာ စ- ဘုရားအလောင်းတော်မြတ်တို့သည်လည်းကောင်း၊ နေက္ခမ္မပဋိပတ္တိယံ- တောထွက်သောအကျင့်၌၊ ဌိတာ- တည်ကြကုန်လျက်၊ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရဘူတံ- မျက်မှောက်သော ကိုယ်၏အဖြစ်၌ ချမ်းသာစွာနေထိုင်ရသည် ဖြစ်၍ဖြစ်သော၊ ဤဒိသံ နာမ- ဤကဲ့သို့ ရှုအပ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ ဈာနသမာပတ္တိသုခံ- ဈာန်ချမ်းသာ၊ သမာပတ်ချမ်းသာကို၊ အနဘဝန္တိ- ခံစားကြကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့သော၊ ယဉ္ဇ- အကြင်စကားကို၊ သုဏာတိ- ကြားနာရ၏၊ သဗ္ဗံ- အလုံးစုံ၊ တံ- ထိုချမ်းသာကို၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌၊ အနောမိသော- အပိုင်းအခြားမထားဘဲ၊ ဥပသံဟရတိ- အနီးသို့ ပို့ဆောင်၏၊ ဣတိ အယံ- ဤသည်ကား၊ တာဝ- သမာဟိတဘူမိမှ ရှေးဦးစွာ၊ အသမာဟိတဘူမိယံ- ဈာန်သမာပတ်မရသေးမီ နယ်မြေ၌၊ ပတိဋ္ဌိတဿ- တည်ရှိသော ဘုရားအလောင်း၏၊ နယော- ဆောင်ရွက်အားထုတ်ပုံတည်း။

(ဋ္ဌ။ ၃၁၀။) ပန- ကား၊ သမာဟိတဘူမိယံ- တည်ကြည်သောနယ်မြေ၌၊ ဝါ- ဈာန်၊ သမာပတ်ရပြီးသော ကာလ၌၊ ပတိဋ္ဌိတော- တည်ရှိသော ဘုရားအလောင်းသည်၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊ ယထာနုဘူတံ- အကြင်အကြင် ခံစားအပ်ပြီးသော၊ ဝိသေသာဓိဂမနိဗ္ဗတ္တံ- ရအပ်ပြီးသောဈာန် သမာပတ်တရားထူးကြောင့်ဖြစ်သော၊ ပီတိံ စ- နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ပဿဒ္ဓိံ စ- ငြိမ်းအေးခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သုခံ စ- ချမ်းသာခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သမာဓိံ စ- တည်ကြည်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ယထာဘူတဉာဏဉ္စ- အမှန်အတိုင်းသိခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ သတ္တေသု- သတ္တဝါတို့၌၊ အဓိမုစ္စန္တော- နှလုံးသွင်းလျက်၊ ဥပသံဟရတိ- အနီးသို့ ဆောင်၏၊ ပရိဏာမေတိ- စိတ်ညွတ်စေ၏၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မဟတိ- ကြီးမားသော၊ သံသာရဒုက္ခေ စ- သံသရာဆင်းရဲ၌လည်းကောင်း၊ တဿ-

ထိုသံသရာဒုက္ခ၏။ နိမိတ္တဘူတေ- အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊
 ကိလေသာဘိသင်္ခါရဒုက္ခေ စ- ကိလေသာတည်းဟူသော သင်္ခါရဒုက္ခ၌
 လည်းကောင်း၊ နိမုဂ္ဂံ- နစ်မြုပ်နေသော၊ သတ္တနိကာယံ- သတ္တဝါအပေါင်း
 ကို၊ ဒိဿာ- မြင်၍၊ တတြာပိ- ထိုသတ္တဝါအပေါင်းတို့တွင်လည်းကောင်း၊
 ဆေဒနဘေဒနဗာလနပိသနဂ္ဂိသန္တာပါဒီဇနိတာ- ဖြတ်တောက်ခြင်း၊ ခုတ်
 ထစ်ခြင်း၊ ခွဲစိတ်ခြင်း၊ ကြိတ်ချေခြင်း၊ ငရဲမီးဖြင့် ပူလောင်စေခြင်း
 အစရှိသည်တို့သည် ဖြစ်စေအပ်ကုန်သော၊ တိဗ္ဗာ- သည်းထန်ကုန်သော၊
 ခရာ- ကြမ်းတမ်းကုန်သော၊ ကဠုကာ- ကြင်နာစပ်ရှားကုန်သော၊ ဒုက္ခာ
 ဝေဒနာ- ဆင်းရဲဝေဒနာတို့ကို၊ နိရန္တရံ- အကြားမရှိ (မပြတ်)၊ စိရကာလံ-
 ကြာမြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး၊ ဝေဒိယန္တေ- ခံစားကုန်သော၊ နာရကေ
 စ- ငရဲသားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ အညမညံ- အချင်းချင်း၊ ကုဇ္ဈနသန္တာပန-
 ဝိဟေဠနဟိသနပရာဓိနတာဒိဟိ- အမျက်ထွက်ခြင်း၊ ပူပန်စေခြင်း၊ ညှဉ်း
 ပန်းခြင်း၊ သတ်ဖြတ်ခြင်း၊ သူတစ်ပါးနှင့် ဆက်စပ်နေခြင်း (သူတစ်ပါး
 အခိုင်းအစေ ခံရခြင်း) အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ မဟာဒုက္ခံ- ကြီးမားသော
 ဆင်းရဲဒုက္ခကို၊ အနာဘဝန္တေ- ခံစားနေကြကုန်သော၊ တိရစ္ဆာနဂတေ စ-
 တိရစ္ဆာန်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဇောတိမာလာကုလသရီရေ စ- မီးလျှံ
 တည်းဟူသော ပန်းကုံးဖြင့်ရောယှက်သော ခန္ဓာကိုယ်ရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်
 သော၊ ခုပ္ပိပါသာဝါတာတပါဒီဟိ- ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း၊ လေ၊ နေပူ
 နှိပ်စက်ခြင်း အစရှိသည်တို့ဖြင့်၊ ဥယုမာနေ စ- လောင်ကျွမ်းခံနေရသည်
 လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဝိသုဿမာနေ စ- ချောက်ကပ်နေသည်လည်း ဖြစ်
 ကုန်သော၊ ဝန္တေဓဠာဒိအာဟာရေ- အံဖတ်၊ တံတွေးအစရှိသော အစာ
 အာဟာရရှိကုန် သော၊ ဥဒ္ဓဗာဟု- အထက်သို့ လက်ရုံးကို(မြှောက်လျက်)၊
 ဝိရဝန္တေ- ငိုကြွေး မြည်တမ်းကြကုန်သော၊ နိဇ္ဈာမတဏှိကာဒိကေ-
 နိဇ္ဈာမတဏှိကအစရှိကုန်သော၊ မဟာဒုက္ခံ- ကြီးစွာသောဆင်းရဲကို၊
 ဝေဒိယမာနေ- ခံစားနေကြရကုန်သော၊ ပေတေ စ- ပြိတ္တာတို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ ပရိယေဋ္ဌိမူလကံ- ရှာဖွေရ ခြင်းလျှင်အကြောင်းမူလရှိသော၊

မဟန္တံ - ကြီးမားသော၊ အနုယဗျသနံ - ချမ်းသာ(အကျိုး)မဲ့ပျက်စီးခြင်းသို့၊
 ပါပုဏန္တေ - ရောက်နေကြကုန်သော၊ (မနုဿေဌံ စပ်)၊ ဟတ္ထစ္ဆေဒါဒိ -
 ကာရဏာယောဂေန - လက်ဖြတ်ခံရခြင်းအစရှိသော ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းနှင့်
 ယှဉ်စပ်ခြင်းဖြင့်၊ ဒုဗ္ဗဏ္ဏဒုဒ္ဒသိကဒလိဒ္ဒါဒိဘာဝေန စ - အဆင်းမလှခြင်း၊
 ကြည့်ရှု၍မကောင်းခြင်း၊ ဆင်းရဲနွမ်းပါးခြင်း အစရှိသည်တို့၏ အဖြစ်ကြောင့်
 လည်းကောင်း၊ ခုပ္ပိပါသာဒိအာဗာဓယောဂေန - ဆာလောင်မွတ်သိပ်ခြင်း
 အစရှိသော အနာရောဂါနှင့် ယှဉ်စပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗလဝန္တေဟိ -
 အင်းအားရှိသူတို့သည်၊ အဘိဘဝနီယတော စ - လွှမ်းမိုးအပ် (အနိုင်ယူခံရ)
 ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့အတွက်၊ ဝဟနတော
 စ - ရွက်ဆောင်လုပ်ကိုင်ပေးရခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ပရာဓိနတော
 စ - (မိမိ၏ အရေးမှန်သမျှသည်) သူတစ်ပါးတို့နှင့်သာ ဆက်စပ်နေခြင်း
 ကြောင့်လည်းကောင်း၊ နာရကေ စ - ငရဲသားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ပေတေ
 စ - ပြိတ္တာတို့ကိုလည်းကောင်း၊ တိရစ္ဆာနဂတေ စ - တိရစ္ဆာန်တို့ကိုလည်း
 ကောင်း၊ အတိသယန္တေ - သာလွန်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ အပါယဒုက္ခနိဗ္ဗိသေသံ -
 အပါယ်ဆင်းရဲနှင့် ထူးထွေကွဲပြား ခြားနားမှုမရှိသော၊ ဒုက္ခံ - ဆင်းရဲကို၊
 အနုဘဝန္တေ - ခံစားနေကြရကုန်သော၊ မနုဿေ စ - လူတို့ကိုလည်းကောင်း။
 တထာ - ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝိသယဝိသပရိဘောဂဝိက္ခိတ္တစိတ္တတာယ - အာရုံ
 ငါးပါး ကာမဂုဏ်တရားတည်းဟူသော အဆိပ်ကို သုံးဆောင်ခံစားရ၍
 ပျံ့လွင့်သော စိတ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ရာဂါဒိပရိဋ္ဌာဟေန - ရာဂအစရှိ
 သော အပူသည်၊ ဒုယုမာနေ - လောင်ကျွမ်းအပ် ကုန်သော၊ (ကာမာဝစရဒေဝ
 ဌံ စပ်)၊ ဝါတဝေဂသမုဋ္ဌိတဇာလာသမိဒ္ဓသုက္ခကဋ္ဌသန္နိပါတေ - လေ၏
 အဟုန်သည် ဖြစ်စေအပ်သော မီးတောက်မီးလျှံနှင့်ပြည့်စုံသော ထင်းခြောက်ပုံ
 ရှိကုန်သော၊ အဂ္ဂိက္ခန္တေ ဝိယ - မီးပုံကြီးတို့ကိုကဲ့သို့၊ အနုပသန္တပရိဋ္ဌာဟ -
 ဂုတ္တိကေ - မငြိမ်းစေဘဲပူလောင်သည့် အသက်မွေးမှု ရှိကုန်သော၊
 အနုပသန္တနိဟတပရာဓိနေ - မငြိမ်းစေနိုင်မှု နှိပ်စက်သဖြင့် သူတစ်ပါးနှင့်
 ဆက်စပ်(သူတစ်ပါးကို အားကိုး)နေကြရကုန်သော၊ ကာမာဝစရဒေဝေ စ -

ကာမာဝစရနတ်တို့ကိုလည်းကောင်း။ မဟတာ- ကြီးမားသော၊ ဝါယာမေန- လုံ့လဖြင့်၊ ဝိဒူရံ- အလွန်ဝေးသော၊ အာကာသံ- ကောင်းကင်သို့၊ ဝိဂါဟိတသကုန္တာ ဝိယ- ပျံသွားသော ငှက်တို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဗလဝတာ- အားရှိသောသူသည်၊ ဒူရေ- အဝေးသို့၊ ပါဏိနာ- လက်ဖြင့်၊ ခိတ္တသရာ ဝိယ စ- ပစ်အပ်သော မြားတို့ကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ စိရပ္ပဝတ္တိယံ- (မဟာကပ်ပေါင်း ရှစ်သောင်းလေးထောင်ကြာအောင်) ရှည်မြင့်စွာသော ကာလပတ်လုံး ဖြစ်ခြင်းသည်၊ သတိပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ အနိစ္စန္တိကတာယ- မမြဲခြင်းအနိစ္စလျှင် အဆုံးရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပါတပရိယောသာနာ- အောက်သို့ကျခြင်းလျှင် အဆုံးရှိကုန်၏၊ အနုတိက္ကန္တဇာတိဇရာမရဏာ ဧဝ- ဇာတိ၊ဇရာ၊မရဏဒုက္ခကို မလွန်မြောက်နိုင်ကုန်သည်သာလျှင်တည်း၊ ဣတိ- ဤသို့၊ ရူပါရူပါဝစရဒေဝေ စ- ရူပါဝစရဗြဟ္မာ၊ အရူပါဝစရဗြဟ္မာတို့ကို လည်းကောင်း၊ ပဿန္တေန- မြင်သော ဘုရားအလောင်းသည်၊ မဟန္တ- ကြီးစွာသော၊ သံဝေဂံ- ထိတ်လန့်ခြင်းကို၊ ပစ္စုပ္ပပ္ပေတွာ- ဖြစ်စေ၍၊ မေတ္တာယ စ- မေတ္တာဖြင့်လည်းကောင်း၊ ကရုဏာယ စ- ကရုဏာဖြင့် လည်းကောင်း၊ အနောဓိသော- အပိုင်းအခြားမထားဘဲ၊ သတ္တာ- သတ္တဝါ တို့ကို၊ ဖရိတဗ္ဗာ- ဖြန့်ထားထိုက်ကုန်၏။ ဧဝံ- သို့၊ ကာယေန စ- ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝါစာယ စ- နှုတ်ဖြင့်လည်း ကောင်း၊ မနသာ စ- စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဗောဓိသမ္ဘာရေ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက် အဦ ပါရမီကုသိုလ်တို့ကို၊ နိရန္တရံ- မပြတ်၊ ဥပစိနန္တေန- ဆည်းပူးသော ဘုရားအလောင်းသည်၊ ယထာ- အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တိတေ- ဖြစ်စေအပ်သော်၊ ပါရမိယော- ပါရမီတို့သည်၊ ပါရိပူရိ- ပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- ရောက်ကုန်၏၊ ဧဝံ- ဤသို့သော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သက္ကစ္စ- ကာရိနာ- အရိအသေပြုခြင်းဖြင့်၊ သာတစ္စကာရိနာ- အမြဲမပြတ် ပြုခြင်းဖြင့်၊ အနောလိနဝုတ္တိနာ- မဆုတ်နစ်သော အသက်မွေးခြင်းဖြင့်၊ ဥဿာဟော- အားထုတ်ခြင်းကို၊ ပဝတ္တေတဗ္ဗော- ဖြစ်စေထိုက်၏၊ ဝီရိယပါရမီ- ကို၊ ပရိပူရေတဗ္ဗော- ပြည့်စေထိုက်(ဖြည့်ကျင့်ထိုက်)၏။

(၄။ ၃၁၀။) အပိစ- ကား၊ အစိန္တေယျာပရိမေယျဝိပုလောဠာရဝိမလ-
 နိရုပမနိရူပက္ခိလေသဂုဏ်နိစယနိဓာနဘူတဿ- မကြံစည်နိုင် မနှိုင်းယှဉ်နိုင်
 သော ပြန့်ပြောမွန်မြတ်သော အညစ်အကြေးမရှိ ခိုင်းနှိုင်းဖွယ်မရှိ ကိလေသာ
 မရှိသည့် ဂုဏ်ကျေးဇူးအပေါင်း၏ တည်ရာဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဗုဒ္ဓဘာဝဿ-
 ဘုရားအဖြစ်ကို၊ ဥဿက္ကိတွာ- အဆင့်ဆင့်အားထုတ်၍၊ (ဥ ✓သက္က+တွာ)၊
 သမ္ပဟံသနယောဂံ- ရွှင်လန်းခြင်းငှာ သင့်လျော်သော၊ ဝီရိယံ နာမ- ဝီရိယ
 မည်သည်၊ အစိန္တေယျာနုဘာဝမေဝ- မကြံစည်အပ်သော အာနုဘော်ရှိသည်
 သာလျှင်တည်း။ ယံ- ယင်း(ဘုရားအလောင်းတော်ကျင့်အပ်သော)ဝီရိယကို၊
 ပစုရဇနာ- များစွာသောလူတို့သည်၊ သောတုမ္ပိ- ကြားရုံမျှကိုပင်၊ န
 သက္ကာဏန္တိ- မစွမ်းနိုင်ကြကုန်၊ ပဋိပဇ္ဇိတံ- ကျင့်ခြင်းငှာ၊ ပဂေဝ- အဘယ်မှာ
 လျှင် ဆိုဖွယ်ရာ ရှိတော့အံ့နည်း။ တထာ တံ ဝစနံ- ထိုစကားကို၊ ဟိ-
 ချဲ့ဦးအံ့၊ တိဝိဓာ- သုံးပါးအပြားရှိသော၊ အဘိနိဟာရစိတ္တပ္ပတ္တိ- ဆုတောင်း
 သောစိတ်၏ ဖြစ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ (ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓေယျံ၊ မုတ္တော မောစေယျံ၊
 တိဇ္ဈော တာရေယျံ” ဟူသော အကြံသုံးပါး အရင်းခံထား၍ ဘုရားဖြစ်ရန်
 ဆုပန်ခြင်း)၊ စတသော- လေးပါးကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓဘူမိယော- ဗုဒ္ဓဘူမိတို့
 လည်းကောင်း၊ (စရိယာ၊ ၄။ ၂၈၂။ ကြည့်။) စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊
 သင်္ဂဟဝတ္ထုနိ- သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့လည်းကောင်း၊ ကရုဏေကရသတာ-
 ကရုဏာအလုပ်ကိစ္စ တစ်ခုသာရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓဓမ္မေသု-
 ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ကျေးဇူးတို့၌၊ သစ္စိကရဏေန- မျက်မှောက်ပြုခြင်း
 ဖြင့်၊ ဝိသေသပ္ပစ္စယော- ထူးခြားသောအကြောင်းဖြစ်သော၊ နိဇ္ဈာနဓန္တိ-
 တရားသဘောကို စူးစူးစိုက်စိုက် ကြည့်ရှုဆင်ခြင်ခြင်းလည်းကောင်း၊
 သဗ္ဗဓမ္မေသု- အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ နိရုပလေပေါ- တဏှာ၊ မာန၊
 ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့် မလိမ်းကျံခြင်းလည်းကောင်း၊ သဗ္ဗသတ္တေသု- အလုံးစုံသော
 သတ္တဝါတို့၌၊ ပိယပုတ္တသညာ- ချစ်လှစွာသော သားသမီး အမှတ်ပြုထားနိုင်
 ခြင်းလည်းကောင်း၊ သံသာရဒုက္ခေဟိ- သံသရာဆင်းရဲတို့ဖြင့်၊ ဝါ-
 တို့ကြောင့်၊ အပရိဓေဒေါ- ပင်ပန်းသောစိတ်မရှိခြင်းလည်းကောင်း၊

သဗ္ဗဒေယျဓမ္မပရိစ္ဆာဂေါ - အလုံးစုံသော လှူဖွယ်ဝတ္ထုကို စွန့်လှူခြင်းလည်းကောင်း၊ တေန စ - ထိုစွန့်လှူခြင်းဖြင့်လည်း၊ နိရတိမာနတာ = (နိ + အတိမာနတာ) - အလွန်မာန်တက်ခြင်းမရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အဓိသီလာဒိအဓိဋ္ဌာနံ - အဓိ သီလ အစရှိသည်ကိုအဓိဋ္ဌာန်ခြင်းလည်းကောင်း၊ တတ္ထ စ - ထိုအဓိသီလ အစရှိသည်တို့၌လည်း၊ အစဉ္စလတာ - မတုန်လှုပ်သည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ကုသလကိရိယာသု - ကုသိုလ်ပြုလုပ်ခြင်းတို့၌၊ ပီတိပါမောဇ္ဇံ - နှစ်သက်ခြင်း ဝမ်းမြောက်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝိဝေက - နိန္ဒစိတ္တတာ - ဝိဝေက၌ ညွတ်သော စိတ် ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဈာနာနုယောဂေါ - ဈာန်တရားတို့ကို အားထုတ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ အနဝဇ္ဇဓမ္မေန - အပြစ်မရှိသော တရားဖြင့်၊ အတိတ္ထိ - မရောင့်ရဲခြင်းလည်းကောင်း၊ ယထာသုတဿ - အကြင်အကြင် နာကြားအပ်ပြီးသော(နာကြားအပ်တိုင်းသော)၊ ဓမ္မဿ - တရားကို၊ ပရေသံ - သူတစ်ပါးတို့အား၊ အဇ္ဈာသယေန - အစီးအပွားကိုလိုလားသော အဇ္ဈာသယ ဖြင့်၊ ဒေသနာဟောကြားခြင်းလည်းကောင်း၊ သတ္တာနံ - သတ္တဝါတို့ ကို၊ ဉာယေ - အသိပညာ၌၊ နိဝေသနာ - သွတ်သွင်းနှလုံးသွင်းခြင်း၌၊ အာရမ္မဒဋ္ဌတာ - မြဲမြံသော အားထုတ်မှု ရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဓီရဝီရဘာဝေါ - ပညာရှိသည်အဖြစ်၊ ရဲရင့်သတ္တိရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပရာပဝါဒပရာကာရေသု - သူတစ်ပါးတို့၏ စွပ်စွဲကဲ့ရဲ့ခြင်း၊ သူ တစ်ပါးတို့၏ ပြစ်မှားကျူးလွန်ခြင်းတို့၌၊ ဝိကာရာဘာဝေါ - ဖောက်ပြန် သည်၏အဖြစ် မရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ - သစ္စာတရားကို စွဲစွဲမြဲမြဲ ဆောက်တည်ခြင်းလည်းကောင်း၊ သမာပတ္တိသု - ဈာန်သမာပတ်တို့၌၊ ဝသီဘာဝေါ - လေ့လာနိုင်နင်းသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အဘိညာသု - အဘိညာဉ်တို့၌၊ ဗလပ္ပတ္တိ - စွမ်းအားသို့ ရောက်ရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ လက္ခဏတ္တယာဝဗောဓော - လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးအပေါင်းကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းလည်းကောင်း၊ သတိပဋ္ဌာနာဒိသု - သတိပဋ္ဌာန်အစရှိသော တရားတို့ ၌၊ ယောဂကမ္မာဘိယောဂေန - ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ် ပွားများအားထုတ်ခြင်းဖြင့်၊ လောကုတ္တရမဂ္ဂသမ္ဘာရသမ္ဘာရဏံ -

လောကုတ္တရာမဂ် အဆောက်အဦကို ဆည်းပူးခြင်းလည်းကောင်း၊ နဝ
 လောကုတ္တရာ ဝက္ကန္တိ- လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးသို့ သက်ဝင်ခြင်းလည်း
 ကောင်း၊ ဣတိ ဧဝ မာဒိကံ- ဤသို့ အစရှိသော၊ သဗ္ဗာပိ- အလုံးစုံလည်း
 ဖြစ်သော၊ ဗောဓိသမ္ဘာရပဋိပတ္တိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ
 ကုသိုလ်အကျင့်တရားသည်၊ ဝီရိယာနုဘာဝေနဝ- ဝီရိယ၏ အစွမ်းဖြင့်သာ
 လျှင်၊ သမိဇ္ဈတိ- ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ- သို့၊ အဘိနိဟာရတော- ဘုရားဆုပန်
 သည်မှ၊ ယာဝ မဟာဗောဓိ- မြတ်သောသဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရသည့်တိုင်
 အောင်၊ ဝါ- ဘုရားဖြစ်သည့်တိုင်အောင်၊ အနောဿန္ဓန္တေန- မစွန့်လွှတ်
 သဖြင့်၊ သက္ကစ္စံ- ရှိသေစွာ၊ နိရန္တရံ- မပြတ်၊ ဝီရိယံ- ဝီရိယကို၊ ယထာ-
 အကြင်အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ သမ္ပန္နမာနေ- ပြည့်စုံစေအပ်သည်ရှိသော်၊
 ဥပရူပရိ- အထက်အထက်၌၊ ဝိသေသာဝဟံ- တရားထူးသို့ရောက်အောင်
 ပို့ဆောင် သည်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ- ဤသို့သောအခြင်းအရာအားဖြင့်၊
 သမ္မာဒေတဗ္ဗံ- ပြည့်စုံစေထိုက်၏၊ စ- ဆက်၊ ယထာဝုတ္တေ- အကြင်ကြင်
 ဆိုအပ်ပြီးသော၊ ဝီရိယေ- ဝီရိယကို၊ သမ္ပန္နမာနေ- ပြည့်စုံစေအပ်ပြီးသော်၊
 ခန္တိသစ္စာဓိဋ္ဌာနာဒယော စ- ခန္တိ၊ သစ္စာ၊ အဓိဋ္ဌာန်အစရှိသော (ဝီရိယမှ
 နောက်ဖြစ်သော) ပါရမီတရားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဒါနသီလာဒယော
 စ- ဒါန၊ သီလ အစရှိသော (ဝီရိယ၏ ရှေ့ဖြစ်သော) တရားတို့သည်လည်း
 ကောင်း၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာ- သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်၏ အဆောက်အဦတရားတို့သည်၊ တဒဓိနဂုတ္တိတာယ- ထိုဝီရိယနှင့်
 စပ်၍ ဖြစ်ခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ သမ္ပန္နာ ဧဝ- ပြည့်စုံကုန်သည်သာ
 လျှင်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ- သို့၊ ခန္တိအာဒိသုပိ- ခန္တိအစရှိသည်တို့၌လည်း၊
 ဣမိနာဝ နယေန- ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပဋိပတ္တိ- အကျင့်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ-
 သိထိုက်၏။

ဣတိ- ဤသို့၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ သုခူပကရဏပရိစ္စာဂေန-
 ချမ်းသာ၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော လှူဖွယ်ဝတ္ထုများကို စွန့်လှူခြင်းဖြင့်၊
 ဗဟုဓာ- များသောအားဖြင့်၊ အနုဂ္ဂဟကရဏံ- ချီးမြှောက်မှုကို ပြုခြင်းသည်၊

ဒါနေန- ဒါနဖြင့်၊ ပဋိပတ္တိ- ဖြည့်ကျင့်ခြင်းတည်း။ တေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့၏။ ဇီဝိတသာပတေယျဒါရရက္ခာအဘေဒပိယဟိတဝစနာဝိဟိသာဒိ- ကာရဏာနိ- အသက်၊ ဥစ္စာအနှစ်၊ သားမယားတို့ကို စောင့်ရှောက်ခြင်း၊ မကွဲပြားစေခြင်း၊ ချစ်ဖွယ်စကား အစီးအပွားရှိသောစကားကို ပြောကြားခြင်း၊ မညည်းဆဲခြင်းအစရှိသော အကြောင်းတို့သည်။ သီလေန- သီလဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) တေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့၏။ ဝါ- တို့အား၊ အာမိသ- ပဋိဂ္ဂဟဏဓမ္မဒါနာဒိနာ- ပစ္စည်းလေးပါးကို ခံယူခြင်း၊ တရားကိုပေးလှူခြင်း အစရှိ သည်ဖြင့်၊ အနေကဝိဓာ- များသောအပြားရှိသော၊ ဟိတစရိယာ- အစီးအပွားကို ကျင့်ခြင်းသည်။ နေက္ခမ္မေန- နေက္ခမ္မဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း) တေသံ- တို့၏။ ဟိတကရဏူပါယကောသလ္လံ- အစီးအပွားပြုကြောင်း နည်းလမ်းကောင်း၌ လိမ္မာသူ၏အဖြစ်ဟူသော ဉာဏ်သည်။ ပညာယ- ပညာဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) တတ္ထ- ထိုနည်းလမ်းကောင်း(ဥပါယ်)၌၊ ဥဿာဟာရမ္ဘအသံဟီရာနိ- ကြိုးစားခြင်း၊ အားထုတ်ခြင်း၊ မဆုတ်နစ်ခြင်းတို့သည်။ ဝီရိယေန- ဝီရိယဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) တဒပရာဓသဟနံ- ထိုသတ္တဝါတို့ဖြစ်မှားသမျှ အပြစ်များကို သည်းခံခြင်းသည်။ ခန္တိယာ- ခန္တိဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) နေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့ကို၊ အဝဇ္ဇနတဒုပကာရ- ကိရိယာသမာဒါနာဝိသံဝါဒနာဒိ- မလှည့်ပတ်ခြင်း၊ ထိုသတ္တဝါတို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်းကို ဆောက်တည်ခြင်း၊ မချွတ်မယွင်း(မှန်ကန်)စေခြင်း အစရှိသည်သည်။ သစ္စေန- သစ္စာဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) တဒုပကာရကရဏေ- ထိုသတ္တဝါတို့အား ကျေးဇူးပြုခြင်းကြောင့်၊ အနတ္တသမ္မာတေ- မိမိ၌ အကျိုးမဲ့ကိုရောက်ရှိစေခြင်းသည်။ (သတိ)ပိ- ရှိပါသော်လည်း၊ အစလနံ- မတုန်လှုပ်ခြင်းသည်။ အဓိဋ္ဌာနေန- အဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) နေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့၏။ ဟိတသုခါနုစိန္တနံ- အစီးအပွား ချမ်းသာကို အစဉ်ကြံစည်ခြင်းသည်။ မေတ္တာယ- မေတ္တာဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) နေသံ- ထိုသတ္တဝါတို့၏။ ဥပကာရာပကာရေသု- ကျေးဇူးပြုခြင်း၊ ကျေးဇူးမဲ့ပြုခြင်းတို့၌၊ ဝိကာရာနာပတ္တိ- ဖောက်ပြန်ခြင်းသို့ မရောက်ခြင်းသည်။ ဥပေက္ခာယ-

ဥပေက္ခာဖြင့်၊ (ပဋိပတ္တိ- တည်း။) ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ အပရိမာဏေ- အတိုင်းအရှည်မရှိ များပြားလှကုန်သော၊ သတ္တေ- သတ္တဝါတို့ကို၊ အာရဗ္ဗ- အာရုံပြု၍၊ အနုကမ္မိတသဗ္ဗသတ္တဿ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၌ အစဉ် သနားခြင်းရှိသော၊ မဟာဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်းတော်မြတ်၏၊ ပုထုဇ္ဇနေဟိ- ပုထုဇဉ်တို့နှင့်၊ အသာဓာရဏော- မဆက်ဆံသော၊ အပရိမေယျော- မနှိုင်းယှဉ်အပ်သော၊ ပုညဉာဏသမ္ဘာရူပစယော- ကုသိုလ်၊ ဉာဏ်အဆောက်အဦကို ဆည်းပူးခြင်းသည်၊ ဧတ္ထ- “ကာ ပဋိပတ္တိ” ဟူသော ဤမေးခွန်းအရာ၌၊ ပဋိပတ္တိ- အကျင့်တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။ စ- ဆက်၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏။ ယော ပစ္စယော- အကြင် အကြောင်းကို၊ ဝုတ္တော- ဟောတော်မူအပ်ပြီ၊ တဿ စ- ထိုအကြောင်း ကိုလည်း၊ သက္ကစ္စံ- ရှိသေစွာ၊ သမ္မာဒနံ- ပြည့်စုံစေခြင်းကို၊ (ပဋိပတ္တိတိ- ပဋိပတ်ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။)

ပါရမီအပြား

(ဋ္ဌ။ ၃၁၂။) ကော ဝိဘာဂေါတိ- ကော ဝိဘာဂေါဟူသော မေးခွန်းစကားရပ် ၌၊ (ဝိဿဇ္ဇနံ- အဖြေကို၊) ဧဝံ- ဤသို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။ ဒသ- ကုန်သော၊ ပါရမီယော- ပါရမီတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ဥပပါရမီယော- ဥပပါရမီတို့လည်းကောင်း၊ ဒသ- ကုန်သော၊ ပရမတ္ထ- ပါရမီယော- ပရမတ္ထပါရမီတို့လည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ သမတ္တိသ- ပါရမီယော- အတိအကျသုံးဆယ်သော ပါရမီတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏။) တတ္ထ- ထိုအတိအကျသုံးဆယ်သောပါရမီတို့တွင်၊ ကတာဘိနိဟာရဿ- ပြုအပ်ပြီးသော ဘုရားဆုပန်ခြင်းရှိသော၊ ပရဟိတကရဏာဘိနိန္နာသယ- ပယောဂဿ- သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွားကို ပြုခြင်းငှာ ညွှတ်သောအလို အားဖြင့် အားထုတ်မှုရှိသော၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ကဏ္ဍဓမ္မဝေါကိဏ္ဏာ- မည်းညစ်သော အကုသိုလ်တရားတို့နှင့် ရောပြွမ်းကုန် သော၊ သုက္ကဓမ္မာ- ဖြူစင်သော ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ ပါရမီယော ဧဝံ- ပါရမီတို့မည်သည်သာ၊ တေဟိ- ထိုကဏ္ဍဓမ္မတို့နှင့်၊ အဝေါကိဏ္ဏာ- မရော

ပြွမ်းကုန်သော၊ သုက္ကဓမ္မာ- ဖြူစင်သော ကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ ဥပပါရမိယော- ဥပပါရမိတို့မည်၏၊ အကဏှအသုက္ကာ^၁- မမည်း မဖြူ ဖြစ်ကုန်သော၊ (ဓမ္မာ- တရားတို့ သည်)၊ ပရမတ္ထပါရမိယော- ပရမတ္ထပါရမိ တို့မည်၏၊ ဣတိ- သို့၊ ကေစိ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏)၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ သမုဒါဂမနကာလေသု- လက်မွန်အစ ဘုရားဆုပန် ဗျာဒိတ်ခံရာ အချိန်တို့၌၊ ပူရိယမာနာ- ဖြည့်ကျင့်အပ်သော ပါရမီကုသိုလ် တို့သည်၊ ပါရမိယော- ပါရမီတို့မည်၏။ ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ- ဘုရား အလောင်း ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပုဏ္ဏာ- ဖြည့်ကျင့်အပ်ကုန်သော ပါရမီကုသိုလ် တို့သည်၊ ဥပပါရမိယော- မည်၏၊ ဗုဒ္ဓဘူမိယံ- ဘုရားဖြစ်ရာအခါ၌၊ သဗ္ဗာကာရပရိပုဏ္ဏာ- အလုံးစုံသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ပြည့်စုံသော ပါရမီတို့သည်၊ ပရမတ္ထပါရမိယော- မည်၏။ ဝါ- ကား၊ ဗောဓိသတ္တ- ဘူမိယံ- ဘုရားအလောင်း ဖြစ်ရာနယ်မြေ၌၊ ပရဟိတကရဏတော- သူတစ်ပါးအစီးအပွားကို ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ပါရမိယော- မည်၏၊ (ဗောဓိသတ္တဘူမိယံ- ၌)၊ အတ္တဟိတကရဏတော- မိမိ၏အစီးအပွားကို ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပပါရမိယော- မည်၏။ ဗုဒ္ဓဘူမိယံ- ဘုရားဖြစ်ရာ နယ်မြေ၌၊ ဗလဝေသာရဇ္ဇသမဓိဂမေန- အားတော် ၁၀ ပါး၊ ဝေသာရဇ္ဇ ဉာဏ်လေးပါးကို ရရှိခြင်းဖြင့်၊ ဥဘယဟိတပရိပူရဏတော- မိမိသူတစ်ပါး နှစ်ဦးသားတို့၏ အစီးအပွားကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်းကြောင့်၊ ပရမတ္ထပါရမိယော- မည်၏။

၁။ အကဏှအသုက္ကာတရား။ ။ ဤ၌ အကဏှအသုက္ကာတရားဟူသည် အဗျာ ကတကြိယာတရား မဟုတ်၊ လောကုတ္တရာသက်သက်ကို အလိုရှိ၍ ပြုအပ်သော ကုသိုလ်တရားသာ ဖြစ်ကြောင်း ရှေးနိဿယဆရာ အမှာပြုတော်မူသည်။ သို့ဖြစ်ပါက သုက္ကဓမ္မ ကုသိုလ်နှင့် မည်သို့ထူးခြားသနည်းဟူမူ- သုက္ကဓမ္မ ကုသိုလ်အရ ဟူသည် သုဂတိချမ်းသာကို အလိုရှိ၍ ပြုအပ်သော ကုသိုလ်တည်း။ ကဏှဓမ္မကို ထောက်ဆ၍ ရအပ်သော အမည် ဖြစ်သည်။ အကဏှအသုက္ကာ ကုသိုလ်ကား လောကီမဖက် လောကုတ္တရာ အကျိုးသက်သက်ကိုသာ မျှော်ကိုး၍ ပြုအပ်သော ကုသိုလ်တည်း။ ဤသို့ ထူးခြားကြောင်း ရှေးနိဿယ၌ အမှာပြုသည်။

ဧဝံ - ဤသို့၊ အာဒိမဇ္ဈပရိယောသာနေသု - အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ဖြစ် ကုန်သော၊ ပဏိဓာနာရမ္ဘပရိနိဋ္ဌာနေသု - ဘုရားဆုတောင်းခြင်း၊ ပါရမီတို့ ကို အားထုတ်လုံ့လပြုခြင်း၊ ပါရမီပြည့်ခြင်း ပြီးဆုံးခြင်းတို့၌။ တေသံ - ထိုဘုရားအလောင်းတို့၏၊ (တာသံ - ထိုပါရမီတို့၏၊ တာသံ ဟု ပါဠိရှိသင့် မည်ထင်)။ ဝိဘာဂေါ - ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော - သိထိုက်၏)။ ဣတိ - သို့၊ အပရေ - တစ်ပါးသော ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ - ဆိုကြကုန် ၏။) ဒေါသူပသမကရဏာပကတိကာနံ - ဒေါသငြိမ်းအေးပြီး ဖြစ်၍ ပင်ကိုအားဖြင့် ကရဏာသဘော ရှိကုန်သော၊ ဘဝသုခဝိမုတ္တိသုခ - ပရမတ္ထသုခပ္ပတ္တာနံ - ဘဝချမ်းသာ၊ ဖလသမာပတ်ချမ်းသာနှင့် အရဟတ္တ ဖိုလ်ချမ်းသာ၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာတို့ ရောက်ကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏၊ ပုညုပစယ - ဘောဒတော - ကောင်းမှုကုသိုလ်ကို ဆည်းပူးမှု၏ ကွဲပြားသောအားဖြင့်၊ တဗ္ဗိဘာဂေါ - ထိုပါရမီသုံးပါး ကွဲပြားပုံကို ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ဣတိ - သို့၊ အညေ - အညေဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)။

လန္ဓာသတိမာနပဿယာနံ - ရှက်ခြင်း၊ အမှတ်ရခြင်း၊ မြတ်နိုးခြင်း လျှင် အမှီရှိကုန်သော၊ လောကုတ္တရဓမ္မောဓိပတိနံ - လောကုတ္တရာတရားလျှင် အကြီးအမှူးရှိကုန်သော၊ သီလသမာဓိပညာဂရုကာနံ - သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကို အလေးဂရုပြုကုန်သော၊ တာရိတတရိတတာရယိတူနံ - ကူးပြောင်း စေအပ်၊ ကူးမြောက်တတ်၊ ကူးမြောက်စေတတ်ကုန်သော၊ အနုဗုဒ္ဓ - ပစ္စေကဗုဒ္ဓသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ - သာဝက၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သဗ္ဗညုဘုရားရှင်တို့၏၊ ပါရမီဥပပါမီပရမတ္ထပါရမီ - ပါရမီ ဥပပါရမီ ပရမတ္ထပါရမီတို့တည်း။ ဣတိ - သို့၊ ဗောဓိသတ္တဿ - ဗောဓိသုံးဖြာ အလောင်းအလျာ၏၊ ဥပ္ပတ္တိတော - ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်သောကြောင့်၊ (ကာရဏ နောက်ပုဒ် ကျေ။ ဥပ္ပတ္တိတိ ဥပ္ပတ္တိကာရဏံ။ ဣတိဝုတ်၊ ဋ္ဌ။ ၁၈၁။) ယထာဝုတ္တ - ဝိဘာဂေါ - အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ပါရမီသုံးပါး ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းကို၊ (ဝေဒိတဗ္ဗော)။ ဣတိ - သို့၊ ကေစိ - အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ။ (ကေစိဆရာ တို့၏ အလိုကား သာဝကဗောဓိဆုကို အလိုရှိ၍ ဖြည့်အပ်သော ကုသိုလ်သည်

ပါရမီ၊ ပစ္စေကဗောဓိဆုကို အလိုရှိ၍ ဖြည့်အပ်သော ကုသိုလ်သည် ဥပပါရမီ၊ သမ္မာသမ္မောဓိဆုကို အလိုရှိ၍ ဖြည့်အပ်သော ကုသိုလ်သည် ပရမတ္ထပါရမီ မည်၏ ဟူလို။ စိတ္တပဏိဓိတော- စိတ်ဖြင့် ဘုရားဆုတောင်းရာမှ၊ (ပဘုတိ- စ၍) ယာဝ- အကြင်မျှလောက်၊ ဝစီပဏိဓိ- နှုတ်မြွက်ဆုတောင်း ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏) တာဝ- ထိုမျှလောက်၊ ပဝတ္တာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ သမ္ဘာရာ- ကုသိုလ်အဆောက်အဦတို့သည်၊ ပါရမီယော- ပါရမီတို့မည်၏။ ဝစီပဏိဓိတော- နှုတ်မြွက်ဆုတောင်းရာမှ၊ (ပဘုတိ- စ၍) ယာဝ- လောက်၊ ကာယပဏိဓိ- ကိုယ်ထိလက်ရောက်ဆုတောင်းမှုသည်၊ (အတ္ထိ) တာဝ- လောက်၊ ပဝတ္တာ၊ (သမ္ဘာရာ) ဥပပါရမီယော- ဥပပါရမီတို့မည်၏။ ကာယပဏိဓိတော- ကိုယ်ထိလက်ရောက်ဆုတောင်းမှုမှ၊ ပဘုတိ၊ (ပဝတ္တာ၊ သမ္ဘာရာ) ပရမတ္ထပါရမီယော- ပရမတ္ထပါရမီတို့မည်၏။ ဣတိ- သို့၊ အပရေ- အပရေဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)။ အညေ ပန- အညေဆရာတို့ သည်ကား၊ “ပရပုညာနမောဒနဝသေန- သူတစ်ပါးတို့၏ ကုသိုလ်ကို ဝမ်းမြောက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ သမ္ဘာရာ ပါရမီယော။ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ ကာရာပနဝသေန- ကုသိုလ်ကို ပြုလုပ်စေသည်၏ အစွမ်း ဖြင့်၊ ပဝတ္တာ (သမ္ဘာရာ) ဥပပါရမီယော။ သယံကရဏဝသေန- မိမိ ကိုယ်တိုင် ကုသိုလ်ကိုပြုလုပ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ပဝတ္တာ (သမ္ဘာရာ) ပရမတ္ထပါရမီယော။” ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တိ။ “တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဘဝသုခါဝဟော- ဘဝချမ်းသာကို ဆောင်ရွက်တတ်သော၊ ပုညဉာဏ- သမ္ဘာရေး- ကောင်းမှုဉာဏ်အဆောက်အဦသည်၊ ပါရမီ- ပါရမီတည်း။ အတ္တနော- မိမိအတွက်၊ နိဗ္ဗာနသုခါဝဟော- နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ဆောင်ရွက် တတ်သော၊ ပုညဉာဏသမ္ဘာရေး- သည်၊ ဥပပါရမီ- ဥပပါရမီတည်း။ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့အတွက်၊ တဒုဘယသုခါဝဟော- ထိုဘဝ၊ နိဗ္ဗာန် နှစ်ပါးစုံသော သုခကို ဆောင်ရွက်တတ်သော၊ ပုညဉာဏသမ္ဘာရေး- သည်၊ ပရမတ္ထပါရမီ- ပရမတ္ထပါရမီတည်း။” ဣတိ- သို့၊ ဧကေ- ဧကေဆရာ တို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)။

ပန- ပရဝါဒမှတစ်ပါး သကဝါဒကို ဆိုဦးအံ့၊ ပုတ္တဒါရဓနာဒိ-
 ဥပကရဏပရိစ္ဆာဂေါ- သား၊ မယား၊ ဥစ္စာအစရှိသော အဆောက်အဦ
 အသုံးအဆောင်ကို စွန့်လှူခြင်းသည်၊ ဒါနပါရမီ- ဒါနပါရမီတည်း။
 အင်္ဂုပရိစ္ဆာဂေါ- ခြေ၊ လက်အစရှိသော အင်္ဂါကြီးငယ်ကို စွန့်လှူခြင်းသည်၊
 ဒါနဥပပါရမီ- ဒါနဥပပါရမီတည်း။ အတ္တဇော- မိမိ၏၊ ဇီဝိတပရိစ္ဆာဂေါ-
 အသက်ကိုစွန့်လှူခြင်းသည်၊ ဒါနပရမတ္ထပါရမီ- ဒါနပရမတ္ထပါရမီတည်း။
 ဣတိ- ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ပုတ္တဒါရာဒိကဿ-
 သား၊ မယားအစရှိသူ၏၊ တိဝိဿာပိ- ဥပကရဏ၊ အင်္ဂု၊ ဇီဝိတဟူသော
 သုံးပါးအပြားရှိသော ဝတ္ထု၏လည်း၊ ဟေတု- အကြောင်းကြောင့်၊
 အဝီတိက္ကမနဝသေန- မလွန်ကျူးသည်၏အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- သုံးပါး
 သော ပါရမီတို့သည်၊ သီလပါရမိယော- သီလပါရမီတို့တည်း။ (သီလပါရမီ၊
 သီလဥပပါရမီ၊ သီလပရမတ္ထပါရမီအားဖြင့် သုံးပါးဟူလို။ ကျန်ပါရမီတို့၌
 လည်း နည်းတူ။) တိဝိဓေသုပိ- ဥပကရဏ၊ အင်္ဂု၊ ဇီဝိတအားဖြင့်
 သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ တေသု ဧဝ ဝတ္ထုသု- ထိုဝတ္ထုပစ္စည်းတို့၌ပင်၊
 အာလယံ- တွယ်တာမှုကို၊ ဥပစ္စိန္တိတွာ- ဖြတ်တောက်၍၊ နိက္ခမနဝသေန-
 တောထွက်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- တို့သည်၊ နေက္ခမ္မပါရမိယော-
 နေက္ခမ္မပါရမီ တို့တည်း။ ဥပကရဏင်္ဂဇီဝိတတဏှံ- အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း၊
 အင်္ဂါကြီး ငယ်၊ အသက်၌ တပ်နှစ်သက်သော တဏှာကို၊ သမူဟနိတွာ-
 ပယ်နုတ်၍၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတာဟိတဝိနိစ္ဆယကရဏဝသေန-
 အစီးအပွားရှိ၊ မရှိကို ဆုံးဖြတ်ခြင်းကို ပြုတတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊
 တိဿော- တို့သည်၊ ပညာပါရမိယော- ပညာပါရမီတို့တည်း။ ယထာ-
 ဝုတ္တဘေဒါနံ- အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော ဥပကရဏ၊ အင်္ဂု၊
 ဇီဝိတ အပြားရှိကုန်သော၊ ပရိစ္စာဂါဒိနံ- ပရိစ္စာဂအစရှိသည်တို့ကို၊
 ဝါယမနဝသေန- အားထုတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- တို့သည်၊
 ဝီရိယပါရမိယော- ဝီရိယပါရမီတို့တည်း။ ဥပကရဏင်္ဂဇီဝိတန္တရာယ-
 ကရာနံ- အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း၊ အင်္ဂါကြီးငယ်၊ အသက်၏ အန္တရာယ်ကို

ပြုတတ်ကုန်သော လောကဓံတရားတို့ကို၊ ခမနဝသေန- သည်းခံခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- တို့သည်၊ ခန္တိပါရမိယော- ခန္တိပါရမီတို့တည်း။ ဥပကရဏာဇီဝိတဟေတု- အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း၊ အင်္ဂါကြီးငယ်၊ အသက် ဟူသောအကြောင်းကြောင့်၊ သစ္စာပရိစ္စာဂဝသေန- အမှန်တရားကို မစွန့်လွှတ်သည်၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- တို့သည်၊ သစ္စပါရမိယော- တို့တည်း။ ဒါနာဒိပါရမိယော- ဒါနအစရှိသော ပါရမီတို့သည်၊ အကုပ္ပါ- မိဋ္ဌာနဝသေနဝ- မပျက်စီးအောင် အမိဋ္ဌာန်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ သမိဇ္ဈန္တိ- ပြည့်စုံကုန်၏။ ဣတိ- သို့၊ ဥပကရဏာဒိဝိနာသေ- အသုံး အဆောင် ပစ္စည်းအစရှိသည်တို့၏ ပျက်စီးခြင်းသည်၊ (သတိ)ဝိ- ရှိပါသော် လည်း၊ အစလာမိဋ္ဌာနဝသေန- မတုန်မလှုပ် ဆောက်တည်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- တို့သည်၊ အမိဋ္ဌာနပါရမိယော- တို့တည်း။ ဥပကရဏာဒိ- ဥပဃာတကေသု- အသုံးအဆောင်ပစ္စည်း အစရှိသည်တို့ကို ဖျက်ဆီး နှိပ် စက်တတ်ကုန်သော၊ သတ္တေသုပိ- သတ္တဝါတို့၌သော်မှလည်း၊ မေတ္တာယ- မေတ္တာကို၊ အဝိဇ္ဇဟနဝသေန- မစွန့်လွှတ်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- တို့သည်၊ မေတ္တာပါရမိယော- တို့တည်း။ ယထာဝုတ္တဝတ္ထုတ္တယဿ- အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော ဥပကရဏ၊ အင်္ဂါ၊ ဇီဝိတဟူသော ဝတ္ထုသုံးပါး အပေါင်း၏၊ ဥပကာရာပကာရေသု- ကျေးဇူးရှိမှု ကျေးဇူးမဲ့မှုကို ပြုတတ်ကုန် သော၊ သတ္တသင်္ခါရေသု- သတ္တဝါ သင်္ခါရတို့၌၊ မဇ္ဈတ္တတာပဋိလာဘ- ဝသေန- အလယ်အလတ်သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ရခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ တိဿော- တို့သည်၊ ဥပေက္ခာပါရမိယော- တို့တည်း။ ဣတိ ဧဝမာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့ ၏၊ ဝိဘာဂေါ- ဝေဖန်ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣတိ- ဤကား “ကော ဝိဘာဂေါ”၏အဖြေ အပြီးတည်း။

ပါရမီအကျဉ်းချုပ်

(ဋ္ဌ။ ၃၁၃။) ပန- ကား၊ “ကော သင်္ဂဟော”တိ ဧတ္ထ- “ကော သင်္ဂဟော” ဟူသော မေးခွန်းစကားရပ်၌၊ (ဝိဿန္ဓနံ- အဖြေကို၊ ဧဝံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့ သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။) ဝိဘာဂတော- ခွဲခြမ်းဝေဖန်သော

အားဖြင့်၊ တိသဝိဓာပိ- ၃၀ အပြားရှိသည်လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတာ-
 ဤပါရမီတို့သည်၊ ဒါနပါရမီအာဒိဘာဝတော- ဒါနပါရမီအစရှိသည်တို့၏
 အဖြစ်အားဖြင့်၊ ဒသဝိဓာ- ဆယ်ပါးအပြားရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ) ယထာ-
 ဖြစ်ကုန်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ- ဤအတူ၊ ဒါနသီလခန္တီဝီရိယဈာနပညာသဘာဝေန-
 ဒါန၊ သီလ၊ ခန္တီ၊ ဝီရိယ၊ ဈာန၊ ပညာ သဘောအားဖြင့်၊ ဆဗ္ဗိဓာ-
 ခြောက်ပါးအပြားရှိကုန်သည်၊ (ဟောန္တိ)။ ဟိ- ချဲ့၊ ဧတာသု- ဤပါရမီတို့
 တွင်၊ နေက္ခမ္မပါရမီ- ကို၊ သီလပါရမိယာ- ဖြင့်၊ ဌံ၊ သင်္ဂဟိတာ- သိမ်း
 ယူ ရေတွက်အပ်၏၊ (ကဿာ- အဘယ်ကြောင့်နည်း၊) တဿာ- ထိုနေက္ခမ္မ
 ပါရမီ၏၊ ပဗ္ဗဇ္ဇာဘာဝေ- ရှင်ရဟန်း၏အဖြစ်၌၊ (ပဝတ္တနတော- ဖြစ်ခြင်း
 ကြောင့်တည်း။) ပန- ဆက်၊ ကား၊ နိဝရဏဝိဝေကဘာဝေ- နိဝရဏမှ
 ကင်းဆိတ်သော ဈာန်တရား၏ အဖြစ်၌၊ (ပဝတ္တာ- ဖြစ်သော၊ နေက္ခမ္မ-
 ပါရမီ- ကို၊) ဈာနပါရမိယာ- ဖြင့်၊ ဌံ၊ (သင်္ဂဟိတာ)။ ကုသလဓမ္မဘာဝေ-
 ကုသိုလ်တရားသဘောသာမည၏ အဖြစ်၌၊ (ပဝတ္တာ- သော၊ နေက္ခမ္မ-
 ပါရမီ- ကို၊) ဆဟိပိ- ခြောက်ပါးလုံးတို့ဖြင့်လည်း၊ သင်္ဂဟိတာ- ၏။
 သစ္စပါရမီ- သည်၊ သီလပါရမိယာ- ၏၊ ဧကဒေသော ဧဝံ- တစ်စိတ်
 တစ်ဒေသသာတည်း၊ (ကဿာ- နည်း၊ တဿာ- ထိုသစ္စပါရမီ၏၊)
 ဝစီဝိရတိသစ္စပက္ခေ- ဝစီသစ္စာအဖို့၊ ဝိရတိသစ္စာအဖို့၌၊ (ပဝတ္တနတော-
 ဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။) (သစ္စပါရမီကို သီလပါရမီဖြင့် သိမ်းယူရေတွက်
 ဟူလို။) ပန- ကား၊ ဆက်။ ဉာဏသစ္စပက္ခေ- ဉာဏသစ္စာအဖို့၌၊ (ပဝတ္တာ-
 သော၊ သစ္စပါရမီ- ကို၊) ပညာပါရမိယာ- ဖြင့်၊ ဌံ၊ သင်္ဂဟိတာ။
 မေတ္တာပါရမီ- ကို၊ ဈာနပါရမိယာ ဧဝံ- ဈာနပါရမီဖြင့်(၌)သာလျှင်၊
 (သင်္ဂဟိတာ)။ ဥပေက္ခာပါရမီ- ကို၊ ဈာနပညာပါရမီဟိ- ဈာန၊
 ပညာပါရမီတို့ဖြင့်၊ (သင်္ဂဟိတာ)။ အဓိဋ္ဌာနပါရမီ- ကို၊ သဗ္ဗာဟိပိ- အလုံးစုံ
 ခြောက်ပါးလုံးတို့ဖြင့်လည်း၊ သင်္ဂဟိတာ၊ ဣတိ- ဤကား ပေါင်းယူရေတွက်
 ပုံတည်း။

စ- ဆက်၊ ဒါနာဒီနံ- ဒါနအစရှိကုန်သော၊ ဆန္တံ- ခြောက်ပါးကုန်

သော၊ အညမညသမ္ပန္နာနံ - အချင်းချင်းဆက်စပ်ခြင်းရှိကုန်သော၊ ဧတေသံ
 ဂုဏာနံ - ဤပါရမီဂုဏ်ကျေးဇူးတို့၏၊ ပဉ္စဒသယုဂလာဒီနိ - တစ်ဆယ့်ငါးစုံ
 အစရှိသည်တို့သည်၊ ပဉ္စဒသယုဂလာဒီသာဓကောနိ - တစ်ဆယ့်ငါးစုံအစရှိ
 သည်တို့ကို ပြီးစေတတ်ကုန်သည်၊ ဟောန္တိ။ ဣဒံ = ဣမာနိ - ဤ ပဉ္စဒသ
 ယုဂလာဒီ တို့ဟူသည်၊ သေယျထာ = ကတမာနိ - အဘယ်သည်တို့နည်း?
 ဒါနသီလယုဂလေန - ဒါန၊ သီလပါရမီအစုံဖြင့်၊ ပရဟိတာဟိတာနံ - သူတစ်
 ပါးတို့၏ အစီးအပွား၊ အစီးအပွားမဲ့တို့ကို၊ ကရဏာကရဏယုဂလသိဒ္ဓိ -
 ပြုလုပ်ခြင်း၊ မပြုလုပ်ခြင်း အစုံ၏ ပြီးစီးခြင်း (အစုံကို ပြီးမြောက်စေ
 ခြင်း)သည်၊ (ဟောတိ)။ ဒါနခန္တိယုဂလေန - ဒါန၊ ခန္တိပါရမီအစုံဖြင့်၊
 အလောဘာဒေါသယုဂလသိဒ္ဓိ - အလောဘ၊ အဒေါသအစုံ၏ ပြီးစီးခြင်း
 (အစုံကို ပြီးမြောက်စေခြင်း)သည်၊ (ဟောတိ)။ ဒါနဝီရိယယုဂလေန - ဒါန၊
 ဝီရိယပါရမီအစုံဖြင့်၊ စာဂသုတယုဂလသိဒ္ဓိ - စာဂ၊ သုတ ကောင်းမှုအစုံ၏
 ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဒါနဈာနယုဂလေန - ဒါန၊ ဈာနပါရမီအစုံဖြင့်၊
 ကာမဒေါသပ္ပဟာနယုဂလသိဒ္ဓိ - ကာမကိုပယ်ခြင်း၊ ဒေါသကိုပယ်ခြင်းဟူ
 သော ကောင်းမှုအစုံ၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဒါနပညာယုဂလေန -
 ဒါန၊ ပညာပါရမီ အစုံဖြင့်၊ အရိယယာနဓရယုဂလသိဒ္ဓိ - သမထယာဉ်၊
 ဝိပဿနာယာဉ်ဟူသော အရိယာယာဉ်နှစ်ပါး၊ ဂန္ထဓရ၊ ဝိပဿနာဓရဟူသော
 ဓရနှစ်ပါး အစုံ၏ ပြီးစီးခြင်း သည်၊ (ဟောတိ)။ သီလခန္တိဒ္ဓယေန - သီလ၊
 ခန္တိပါရမီနှစ်ပါး အပေါင်းဖြင့်၊ ပယောဂါသယသုဒ္ဓိဒ္ဓယသိဒ္ဓိ - ကိုယ်နှုတ်တို့
 ဖြင့် အားထုတ်မှု၏ စင်ကြယ်ခြင်း ပယောဂသုဒ္ဓိ၊ စိတ်နှလုံးအလိုတော်၏
 စင်ကြယ်ခြင်း အာသယသုဒ္ဓိ နှစ်ပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။
 သီလဝီရိယဒ္ဓယေန - ဖြင့်၊ ဘာဝနာဒ္ဓယသိဒ္ဓိ - သမထဘာဝနာ ဝိပဿနာ
 ဘာဝနာ နှစ်ပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ သီလဈာနဒ္ဓယေန -
 ဖြင့်၊ ဒုဿီလျပရိယုဋ္ဌာနပ္ပဟာနဒ္ဓယသိဒ္ဓိ - သီလမရှိသူ၏အဖြစ်ကိုပယ်ခြင်း၊
 ပရိယုဋ္ဌာနကိလေသာကိုပယ်ခြင်း နှစ်ပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ သီလ-
 ပညာဒ္ဓယေန - ဖြင့်၊ ဒါနဒ္ဓယသိဒ္ဓိ - အဘယဒါန၊ ဓမ္မဒါနဟူသော ဒါန

နှစ်ပါး အပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ (သီလရှိမှ အဘယဒါနကို ပြုနိုင်၊ ပညာရှိမှ ဓမ္မဒါနကို ပြုနိုင်သောကြောင့်တည်း။) ခန္တီဝီရိယ-ယုဂလေန- ဖြင့်၊ ခမာတေဇဒ္ဓယသိဒ္ဓိ- ခံနိုင်ရည်ဂုဏ်၊ ထက်မြက်ခြင်းဂုဏ် နှစ်ပါးစုံ၏ ပြီးပြည့်စုံခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ခန္တိဈာနယုဂလေန- ဖြင့်၊ ဝိရောဓာနုရောဓပ္ပဟာနယုဂလသဒ္ဓိ- ဒေါသဖြင့်ဆန့်ကျင်နေမှုကို ပယ်ခြင်း၊ လောဘဖြင့် လိုက်လျောနေမှုကို ပယ်ခြင်းဟူသော အကျိုးနှစ်ပါးအစုံ၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ခန္တိပညာယုဂလေန- ဖြင့်၊ သုညတာခန္တိ- ပဋိဝေဓဒုကသိဒ္ဓိ- ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အတ္တ ဇီဝမှ ဆိတ်သုဉ်းမှုကို စူးစူးစိုစိုက် ကြည့်ရှုနိုင်ခြင်း ဓမ္မနိဇ္ဈာနက္ခန္တီ၊ နိဗ္ဗာန်ကို ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်ခြင်း ပဋိဝေဓနှစ်ပါး အပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဝီရိယဈာနဒုကေန- ဖြင့်၊ ပဂ္ဂဟာဝိက္ခေပဒုကသိဒ္ဓိ- ချီးမြှောက်ခြင်း၊ မပျံ့လွင့်ခြင်း တရားနှစ်ပါး အပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဝီရိယပညာဒုကေန- ဖြင့်၊ သရဏဒုကသိဒ္ဓိ- ဝေနေယျတို့၏ ကိုးစား အားထားရာဖြစ်ခြင်း၊ ကိုယ်တော် မြတ်၏ ကိုးစား အားထားရာဖြစ်ခြင်းဟူသော အကျိုးနှစ်ပါး အပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဈာနပညာဒုကေန- ဖြင့်၊ ယာနဒုကသိဒ္ဓိ- သမထယာဉ် ဝိပဿနာယာဉ်ဟူသော ယာဉ်နှစ်ပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်း သည်၊ (ဟောတိ)။ ဒါနသီလခန္တိတ္ထိကေန- ဒါန၊ သီလ၊ ခန္တိ ပါရမီသုံးပါး အပေါင်းဖြင့်၊ လောဘဒေါသမောဟပ္ပဟာနတ္ထိကသိဒ္ဓိ- လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကိုပယ်ရှားခြင်း သုံးပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဒါနသီလဝီရိယတ္ထိကေန- ဖြင့်၊ ဘောဂဇီဝိတကာယသာရာဒါနတ္ထိကသိဒ္ဓိ- စည်းစိမ်ဥစ္စာ၏အနှစ်ကိုယူခြင်း၊ အသက်၏အနှစ်ကို ယူခြင်း၊ ခန္ဓာကိုယ်၏ အနှစ်ကိုယူခြင်းဟူသော သုံးပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ (ဒသကနိပါတ် ကဏ္ဍဇာတ် အဋ္ဌကထာနှင့်ယှဉ် ကြည့်။ အစဉ် အနည်းငယ် ကွဲလွဲ။) ဒါနသီလဈာနတ္ထိကေန- ဖြင့်၊ ပုညကိရိယဝတ္ထုတ္ထိကသိဒ္ဓိ- ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟူသော ကောင်းမှုအလုပ်ကိစ္စ သုံးပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်း သည်၊ (ဟောတိ)။ ဒါနသီလပညာတိကေန- ဖြင့်၊ အာမိသာဘယ-

ဓမ္မဒါနတ္ထိကသိဒ္ဓိ- အာမိသဒါန၊ အာယဒါန၊ ဓမ္မဒါန သုံးပါးအပေါင်း၏ ပြီးစီးခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ- ဤသို့မှတ်ထိုက်၏။ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဣတရေဟိ- ဤပြဆိုအပ်ပြီးသည်မှ တစ်ပါးကုန်သော၊ တိကေဟိ စ- တိက(သုံးခုအပေါင်း= သုံးပါးတွဲ)တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စတုက္ကာဒီဟိ စ- စတုက္က (လေးခုအပေါင်း= လေးပါးတွဲ)စသည်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယထာသမ္ဘဝံ- ဖြစ်သင့်သည်အားလျော်စွာ၊ တိကာနိ စ- တိကတို့ကို လည်းကောင်း၊ စတုက္ကာဒီနိ စ- စတုက္ကအစရှိသည်တို့ကိုလည်းကောင်း၊ ယောဇေတဗ္ဗာနိ- ယှဉ်စေထိုက်ကုန်၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၁၄။) ပန- ကား၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဆဗ္ဗိဓာနမ္ပိ- ခြောက်ပါးအပြားရှိသည် လည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဣမာသံ ပါရမီနံ- ဤပါရမီတို့၏၊ စတူဟိ- လေးပါး ကုန်သော၊ အဓိဋ္ဌာနေဟိ- အဓိဋ္ဌာန်တို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟော- ပေါင်းယူရေတွက် ခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊ ဟိ- ချဲ့၊ သဗ္ဗပါရမီနံ- အလုံးစုံသော ပါရမီတို့၏၊ သမူဟသင်္ဂဟတော- ပေါင်း၍စုရုံးရေတွက်သောအားဖြင့်၊ စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊ အဓိဋ္ဌာနာနိ- အဓိဋ္ဌာန်တို့သည်၊ (ဟောန္တိ)။ ဣဒံ= ဣမာနိ- ဤအဓိဋ္ဌာန်လေးပါးတို့ဟူသည်၊ သေယျထာ= ကတမာနိ- အဘယ်သည်တို့နည်း? သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်လည်းကောင်း၊ စာဂါ- ဓိဋ္ဌာနံ- လည်းကောင်း၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ- လည်းကောင်း၊ ပညာဓိဋ္ဌာနံ-

၁။ ယထာသမ္ဘဝံ တိကစသည်။ ။ အဋ္ဌကထာ၌ ပြအပ်သော တိကလေးတွဲအပြင် သီလခန္တီဝီရိယ တစ်တွဲ၊ သီလခန္တီဈာန တစ်တွဲ၊ သီလခန္တီပညာ တစ်တွဲ၊ ခန္တီဝီရိယဈာန တစ်တွဲ၊ ခန္တီဝီရိယပညာ တစ်တွဲအားဖြင့် တိကငါးတွဲ ရသင့်သည်။

စတုက္ကတွဲလိုသော်- ဒါနသီလခန္တီဝီရိယ တစ်တွဲ၊ ဒါနသီလခန္တီဈာန တစ်တွဲ၊ ဒါနသီလခန္တီပညာ တစ်တွဲ၊ သီလခန္တီဝီရိယဈာန တစ်တွဲ၊ သီလခန္တီဝီရိယပညာ တစ်တွဲ၊ ခန္တီဝီရိယဈာနပညာ တစ်တွဲအားဖြင့် ငါးတွဲရသင့်သည်။

ပဉ္စကတွဲလိုသော်- ဒါနသီလခန္တီဝီရိယဈာန တစ်တွဲ၊ ဒါနသီလခန္တီဝီရိယပညာ တစ်တွဲ၊ သီလခန္တီဝီရိယဈာနပညာ တစ်တွဲအားဖြင့် သုံးတွဲရသင့်သည်။

ဆက္ကတွဲလိုသော်- ဒါနသီလခန္တီဝီရိယဈာနပညာ တစ်တွဲသာတည်း။

ပညာဓိဋ္ဌာန်လည်းကောင်းတည်း။ ဣတိ- ဤသည်တို့တည်း။ တတ္ထ- ထိုလေးပါးသော အဓိဋ္ဌာန်တို့တွင်၊ ဧတေန- ဤသစ္စာအစရှိသော တရားဖြင့်၊ (မဟာသတ္တော- ဘုရားအလောင်းသည်၊) အဓိတိဋ္ဌတိ- စွဲမြဲစွာ တည်ရှိ၏။ ဣတိ- ဤသို့ စွဲမြဲစွာ တည်ရှိကြောင်း၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ အဓိဋ္ဌာနံ- အဓိဋ္ဌာနမည်၏။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ ဧတ္ထ- ဤသစ္စာစသောတရား၌၊ (မဟာသတ္တော- သည်၊) အဓိတိဋ္ဌတိ- ၏။ ဝါ- ကား၊ တံ- ထိုသစ္စာသည်၊ အဓိဋ္ဌာနမတ္တမေဝ- ဆောက်တည်ကာမျှသာတည်း၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ အဓိဋ္ဌာနံ- ၏၊ သစ္စဉ္စ- သစ္စာလည်းဟုတ်၏၊ တံ- ထိုသစ္စာဟူသည်၊ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ- စွဲမြဲစွာ တည်ရှိရာလည်း ဟုတ်၏၊ ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သစ္စာဓိဋ္ဌာနမည်၏။ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ သစ္စဿ- သစ္စာ၏၊ အဓိဋ္ဌာနံ- တည်ရှိကြောင်းတည်း၊ ဣတိ၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- ၏၊ ဝါ- ကား၊ ဧတဿ- ဤပါရမီတရား၏၊ သစ္စံ- သစ္စာဟူသော၊ အဓိဋ္ဌာနံ- ဆောက်တည်ခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊) ဣတိ- ထို့ကြောင့်၊ (ဧသော- ဤပါရမီတရားသည်၊) သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သစ္စာဓိဋ္ဌာနမည်၏၊ သေသေသုပိ- သစ္စာဓိဋ္ဌာနမှကြွင်းသော စာဂါဓိဋ္ဌာနစသည်တို့၌လည်း၊ ဧဝံ- ဤအတူတည်း။ တတ္ထ- ထိုလေးပါးသော အဓိဋ္ဌာန်တို့တွင်၊ တာဝ- ဝိသေသမှ ရှေးဦးစွာ၊ အဝိသေသတော- သာမညအားဖြင့်၊ လောကုတ္တရဂုဏေ- လောကုတ္တရာကျေးဇူးဂုဏ်၌၊ ကတာဘိနိဟာရဿ- ပြုအပ်ပြီးသော ဆုတောင်းခြင်းရှိသော၊ အနုကမ္မိတသဗ္ဗသတ္တဿ- အလုံးစုံသောသတ္တဝါတို့အား အစဉ်သနားခြင်းရှိသော၊ မဟာသတ္တဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊ ပဋိညာနုရူပံ- ဝန်ခံခဲ့သည်အားလျော်စွာ၊ သဗ္ဗပါရမိပရိဂ္ဂဟတော- အလုံးစုံသောပါရမီတို့ကို သိမ်းယူခြင်းကြောင့်၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်သည်၊ (ဟောတိ)၊ တာသံ- ထိုပါရမီတို့၏၊ ပဋိပက္ခပရိစ္ဆာဂတော- ဆန့်ကျင်ဘက်တရားကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကြောင့်၊ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ သဗ္ဗပါရမိတာဂုဏေဟိ- အလုံးစုံသော ပါရမီတာကျေးဇူးဂုဏ်တို့ဖြင့်၊ ဥပသမတော- ငြိမ်သက်တည်ကြည်ခြင်းကြောင့်၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ)၊ တေဟိ ဧဝံ- ထိုပါရမီတာ

ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ဖြင့်ပင်၊ ပရဟိတောပါယကောသလ္လတော- သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွားအတွက် အကြောင်းဥပါယ၌ လိမ္မာသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပညာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ)။

ပန- ကား၊ ဝိသေသတော- အထူးအားဖြင့်၊ “ယာစကဇနံ- တောင်းခံသူလူအပေါင်းကို၊ အဝိသံဝါဒေတွာ- မချွတ်ယွင်းစေမှု၍၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူပေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋိဇာနနတော- ဝန်ခံခဲ့ခြင်းကြောင့်၊ ပဋိညံ- ဝန်ခံမှုကို၊ အဝိသံဝါဒေတွာ- မချွတ်ယွင်းစေမှု၍၊ ဒါနတော စ- ပေးလှူခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဒါနံ- ပေးလှူခြင်းကို၊ အဝိသံဝါဒေတွာ- ၍၊ အနုမောဒနတော စ- ဝမ်းမြောက်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (သစ္စာဓိဋ္ဌာန ဖြစ်ပုံကို ပြ)၊ မစ္ဆရိယာဒိပဋိပက္ခပရိစ္ဆာဂတော- မစ္ဆရိယအစရှိသော ဆန့်ကျင် ဘက်တရားတို့ကို စွန့်ပယ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (စာဂဓိဋ္ဌာနဖြစ် ပုံကို ပြ)၊ ဒေယျဓမ္မပဋိဂ္ဂါဟကဒါနဒေယျဓမ္မက္ခယေသု- လှူဖွယ်ပစ္စည်းကို အလှူခံသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့အား ပေးလှူသဖြင့် လှူဖွယ်ပစ္စည်းများ ကုန်ခန်းခြင်း တို့၌၊ လောဘဒေါသမောဟဘယဂူပသမတော- လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တည်းဟူသောဘေးတို့၏ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဥပသမာဓိဋ္ဌာန ဖြစ်ပုံကို ပြ)၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သင့်သည်အားလျော်စွာလည်းကောင်း၊ ယထာကာလံ- အချိန်အခါအားလျော်စွာလည်းကောင်း၊ ယထာဝိဓာနဉ္စ- အစီအရင်အားလျော်စွာလည်းကောင်း၊ ဒါနတော- ပေးလှူခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ပညုတ္တရတော စ- လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော ပညာ၏ ဖြစ်တည်ရာ ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ပညာဓိဋ္ဌာန ဖြစ်ပုံကိုပြ)၊ ဒါနံ- သည်၊ ကုသလဓမ္မာနံ- ကုသိုလ်တရားတို့၏၊ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနံ- လေးပါးသော အဓိဋ္ဌာန်လျှင် နီးစွာသော အကြောင်းရင်းရှိ၏၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ သံဝရသမာဒါနဿ- စောင့်စည်းခြင်း၊ ဆောက်တည်ခြင်းကို၊ အဝီတိက္ကမန- တော- မလွန်ကျူးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (သစ္စာဓိဋ္ဌာနဖြစ်ပုံကိုပြ)၊ ဒုဿီလုပရိစ္ဆာဂတော- သီလမရှိသူ၏အဖြစ်ကို စွန့်ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ (စာဂါဓိဋ္ဌာနဖြစ်ပုံကိုပြ)၊ ဒုစ္စရိတဂူပသမတော စ- ဒုစရိုက်တရား

တို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ဥပသမာဓိဋ္ဌာန ဖြစ်ပုံကို ပြ)၊ ပညုတ္တရတော စ- လွန်ကဲမြင့်မြတ်သော ပညာ၏တည်ရာဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ (ပညာဓိဋ္ဌာနဖြစ်ပုံကို ပြ)၊ သီလံ- သီလသည်၊ စတုရဓိဋ္ဌာန- ပဒဋ္ဌာနံ- လေးပါးသောအဓိဋ္ဌာန်လျှင် နီးစွာသောအကြောင်းရင်း ရှိ၏။ ယထာပဋိညံ- ဝန်ခံခဲ့သည့်အားလျော်စွာ၊ ခမနတော- သည်းခံခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပရာပရာဓဝိကပ္ပပရိစ္ဆာဂတော- သူတစ်ပါးတို့အား ပြစ်မှားသောအကြံကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကောဓပရိယုဋ္ဌာန- ဝူပသမနတော- အမျက်ဒေါသ ထကြွခြင်း၏ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပညုတ္တရတော စ- ကောင်း၊ ခန္တိ- ခန္တိသည်၊ စတုရဓိဋ္ဌာန- ပဒဋ္ဌာနာ- ၏။ (ခန္တိနှင့်စပ်၍ အဓိဋ္ဌာန်တရား လေးပါး ဖြစ်ပုံကို ပြသည်)။ ပဋိညာနရူပံ- ဝန်ခံခဲ့သည့်အားလျော်စွာ၊ ပရဟိတကရဏတော- သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွားကို ပြုလုပ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝိသဒပရိစ္ဆာဂတော- သန့်ရှင်းစွာ စွန့်လွှတ် ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ အကုသလဝူပသမနတော- အကုသိုလ်တရားတို့ ၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပညုတ္တရတော စ- ကောင်း၊ ဝီရိယံ- သည်၊ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနံ- ၏။ (ဝီရိယနှင့်စပ်၍ အဓိဋ္ဌာန်တရား လေးပါး ဖြစ်ပုံကို ပြသည်)။ ပဋိညာနရူပံ- စွာ၊ လောက- ဟိတာနုစိန္တနတော- သတ္တလောကသားတို့၏ အစီးအပွားကို အစဉ်တစိုက် ကြံစည်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ နီဝရဏပရိစ္ဆာဂတော- နီဝရဏတရားတို့ကို စွန့်ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တဝူပသမနတော- စိတ်၏ငြိမ်းကြောင်း ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ပညုတ္တရတော စ- ကောင်း၊ ဈာနံ- ဈာန်သည်၊ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနံ- ၏။ (ဈာနပါရမီ၌ အဓိဋ္ဌာန်လေးပါး ဖြစ်ပုံကို ပြသည်)။ ယထာပဋိညံ- ဝန်ခံခဲ့သည့်အားလျော်စွာ၊ ပရ- ဟိတူပါယကောသလ္လတော- သူတစ်ပါးတို့၏ အစီးအပွားအတွက်နည်းလမ်း၌ လိမ္မာသူ၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ အနုပါယကိရိယာပရိစ္ဆာဂတော- နည်းလမ်းမကျသောအရာကို ပြုလုပ်ခြင်းကို စွန့်ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ မောဟဇပရိဋ္ဌာဟဝူပသမနတော- မောဟကြောင့်ဖြစ်သော

ပူလောင်ခြင်း၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗညုတာ-
ပဋိလာဘတော စ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ကို ရရှိခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
ပညာ- သည်၊ စတုရဓိဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနာ- ၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၁၅။) တတ္ထ- ထိုလေးပါးသော အဓိဋ္ဌာန်တို့တွင်၊ ညေယျပဋိညာ-
နုဝိဓာနေဟိ- သိအပ်သောတရားတို့ကို ဝန်ခံ၍ (ဝန်ခံချက်နှင့်အညီ) လျော်စွာ
ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြင့်၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်သည်၊ (ဟောတိ)။
ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမပရိစ္စာဂေဟိ- လိုချင်စရာနှင့် လိုချင်တာများကို
စွန့်ပယ်ခြင်းတို့ဖြင့်၊ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ-သည်၊ (ဟောတိ)။ ဒေါသဒုက္ခဂူပသမေဟိ-
ဒေါသ၏ငြိမ်းခြင်း၊ ဆင်းရဲခြင်း၏ငြိမ်းခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊
(ဟောတိ)။ အနုဗောဓပဋိဝေဓေဟိ- တရားကိုလျော်စွာသိခြင်း၊ ထိုးထွင်း၍
သိခြင်းတို့ဖြင့်၊ ပညာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ)။ တိဝိဓေသစ္စပရိဂ္ဂဟိတံ-
သုံးပါးအပြားရှိသောသစ္စာသည်(ဖြင့်) ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်သော၊ (ဝစီ၊ ဝိရတီ၊
ဉာဏသစ္စာ သို့မဟုတ် ပရမတ္ထသစ္စာ) ဒေါသတ္တယဝိရောဓိ- အပြစ်သုံးပါး
အပေါင်း၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ (လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ)
သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်သည်၊ (ဟောတိ)။ တိဝိဓေသစ္စပရိဂ္ဂဟိတံ- သုံးပါး
အပြားရှိသော စွန့်ကြဲပေးကမ်း လှူဒါန်းခြင်းသည်(ဖြင့်) ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်
သော၊ (အာမိသ၊ အဘယ၊ ဓမ္မဒါန)၊ ဒေါသတ္တယဝိရောဓိသော၊ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ-
သည်၊ (ဟောတိ)။ တိဝိဓဂူပသမပရိဂ္ဂဟိတံ- သုံးပါးအပြားရှိသော ငြိမ်း
အေးခြင်းသည်(ဖြင့်) ပိုင်းခြား၍ ယူအပ်သော၊ (ဝဋ်သုံးပါး ငြိမ်းအေး)
ဒေါသတ္တယဝိရောဓိ- သော၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ)။
တိဝိဓဉာဏပရိဂ္ဂဟိတံ- သုံးပါးအပြားရှိသော ဉာဏ်သည်(ဖြင့်) ပိုင်းခြား၍
ယူအပ်သော၊ ဒေါသတ္တယဝိရောဓိ- သော၊ ပညာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ)။
စာဂူပသမပညာဓိဋ္ဌာနာနိ- စာဂါဓိဋ္ဌာန်၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်၊ ပညာဓိဋ္ဌာန်တို့ကို၊
အဝိသံဝါဒနတော- မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊
ပဋိညာနုဝိဓာနတော စ- ဝန်ခံချက်အတိုင်း စီမံချက်ပြုလုပ်ခြင်း(သဘော
ရှိသော) ကြောင့်လည်းကောင်း၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်ဖြင့်

သိမ်းယူအပ်ကုန်၏။ (သစ္စာဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် စာဂ၊ ဥပသမ၊ ပညာဓိဋ္ဌာန် သုံးပါးကို သိမ်းကျုံးယူ ဟူလို)။ သစ္စုပသမပညာဓိဋ္ဌာနာနိ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်၊ ပညာဓိဋ္ဌာန်တို့ကို၊ ပဋိပက္ခပရိစ္စာဂတော- ဆန့်ကျင်ဘက် တရားကို စွန့်ပယ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗပရိစ္စာဂဖလတ္တာ စ- အလုံးစုံကို ပယ်စွန့်ခြင်း၏ အကျိုး၏အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ စာဂါ- ဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ- စာဂါဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် သိမ်းကျုံးယူအပ်ကုန်၏။ (စာဂါဓိဋ္ဌာန်၌ ကျန်ဓိဋ္ဌာန် သုံးပါးကိုလည်း သွင်းယူဟူလို)။ သစ္စစာဂပညာဓိဋ္ဌာနာနိ- တို့ကို၊ ကိလေသပရိဋ္ဌာဟဂူပသမနတော- ကိလေသာ ပူလောင်မှုတို့၏ငြိမ်းအေးခြင်း ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ကာမူပသမနတော- လိုချင်မှု၏ ငြိမ်းအေးခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ကာမပရိဋ္ဌာဟဂူပသမနတော စ- ကာမပူလောင်မှု၏ ငြိမ်း အေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ- ဥပသမာ ဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် သိမ်းကျုံးယူအပ်ကုန်၏။ (ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်၌ ကျန်အဓိဋ္ဌာန် သုံးပါး ကိုလည်း ထည့်သွင်းယူ ဟူလို)။ သစ္စစာဂူပသမာဓိဋ္ဌာနာနိ- တို့သည်၊ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမတော- ဉာဏ်လျှင် ရှေ့သွားခေါင်းဆောင် ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်း ကောင်း၊ ဉာဏာနုပရိဝတ္တနတော စ- ဉာဏ်သို့ အစဉ်လိုက်ခြင်းကြောင့် လည်းကောင်း၊ ပညာဓိဋ္ဌာနပရိဂ္ဂဟိတာနိ- ပညာဓိဋ္ဌာန်ဖြင့် သိမ်းကျုံးယူအပ် ကုန်၏။ (ပညာဓိဋ္ဌာန်၌ ကျန်သုံးပါးထည့်သွင်းယူဟူလို)။ ဣတိ ဧဝံ- သို့၊ သဗ္ဗာပိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါရမိယော- တို့သည်၊ သစ္စပ္ပဘာဝိတာ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်တရားလျှင် လက်မွန်အစရှိကုန်၏။ စာဂပရိဗျဉ္ဇိတာ- စာဂါဓိဋ္ဌာန် တရားဖြင့် ဗျတ္တိရုပ်သဘော ထင်ရှားလာကုန်၏။ ဥပသမောပဗြူဟိတာ- ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်တရားဖြင့် တိုးတက်စည်ပင် ကုန်၏။ ပညာပရိသုဒ္ဓါ- ပညာ ဓိဋ္ဌာန်တရားဖြင့် ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်ကုန်၏။ ဟိ- မှန်၊ သစ္စ- သစ္စာဓိဋ္ဌာနတရားသည်၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ ဝါ- တို့ကို၊ ဇနကဟေတု- ဖြစ်စေတတ်သော ‘ဇနက’အကြောင်းတည်း။ စာဂေါ- စာဂါဓိဋ္ဌာနတရားသည်၊ ပရိဂ္ဂါဟကဟေတု- သိမ်းပိုက်ထားတတ်သောသူ၏ အကြောင်းတည်း။ ဥပသမော- ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်တရားသည်၊ ပရိဂ္ဂဒ္ဓိဟေတု-

တိုးတက်ကြီးပွားခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ ပညာ- ပညာဓိဋ္ဌာနတရားသည်၊ ပါရိသုဒ္ဓိဟေတု- ကိလေသာတို့မှ စင်ကြယ်ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အာဒိမိ- (ပါရမီတို့၏) အစပိုင်း၌၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာန- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်သည်၊ (ဟောတိ၊ ကသ္မာ- နည်း?) သစ္စပဋိညတ္တာ- မှန်ကန်သော ဝန်ခံမှုရှိသည်၏အဖြစ်ကြောင့်တည်း၊ မစ္ဆေ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ၊ ကတ- ပဏိဓာနဿ- ပြုအပ်ပြီးသော ဆုတောင်းခြင်းရှိသော ဘုရားအလောင်း၏၊ ဝါ- ဆုတောင်းခြင်းကို ပြုအပ်ပြီးသော ဘုရားအလောင်း ၏၊ ပရဟိတာယ- သူတစ်ပါးတို့၏အစီးအပွားအလိုငှာ၊ အတ္တပရိစ္ဆာဂတော- မိမိကိုယ်ကို စွန့်လှူခြင်းကြောင့်တည်း။ အန္တေ- အဆုံး၌၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ၊ ကသ္မာ- နည်း?) သဗ္ဗုပသမပရိယောသာနတ္တာ- အလုံးစုံသော ဝဋ်ဒုက္ခငြိမ်းအေးခြင်းလျှင်(၏) အဆုံးဖြစ်ခြင်းကြောင့်တည်း။ အာဒိမဗ္ဗုပရိယောသာနေသု- အစ၊ အလယ်၊ အဆုံးတို့၌၊ ပညာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ (ဟောတိ၊ ကသ္မာ- နည်း?) တသ္မိ- ထိုပညာဓိဋ္ဌာန တရားသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ သမ္ဘဝတော- သစ္စာစသောအဓိဋ္ဌာန် တရားများ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ တသ္မိ- သည်၊ အသတိ- မရှိလတ်သော်၊ အဘာဝတော- သစ္စာစသောအဓိဋ္ဌာန်တရားများ မဖြစ်နိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ယထာပဋိညံ- ဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း၊ ဘာဝတော စ- ဖြစ်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။

တတ္ထ- ထိုလေးပါးသော အဓိဋ္ဌာန်တို့တွင်၊ သတတံ- အမြဲ၊ အတ္တဟိတပရဟိတကရေဟိ- မိမိအစီးအပွား သူတစ်ပါးတို့ အစီးအပွားကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ ဂရုပိယဘာဝကရေဟိ- အလေးပြုအပ်သည်၏အဖြစ် ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သည်၏အဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော၊ သစ္စစာဂါ- ဓိဋ္ဌာနေဟိ- သစ္စာအဓိဋ္ဌာန် စာဂါအဓိဋ္ဌာန်တို့ဖြင့်၊ ဂိဟိဘူတာ- လူသားဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ မဟာပုရိသာ- ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ အာမိသဒါနေန- အာမိသဒါနဖြင့်၊ ပရေ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ အနုဂ္ဂဏုန္တိ- ချီးမြှောက်ကြကုန်၏၊ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ (မဟာပုရိသာ- တို့သည်၊) အတ္တဟိတပရဟိတ-

ကရေဟိ- ကုန်သော၊ ဂရုပိယဘာဝကရေဟိ- ကုန်သော၊ ဥပသမပညာ-
မိဋ္ဌာနေဟိ စ- ဥပသမာမိဋ္ဌာန်၊ ပညာမိဋ္ဌာန်တို့ဖြင့်လည်း။ (စ သဒ္ဓါ
သမုစ္စည်း၊ သစ္စာမိဋ္ဌာန်နှင့် စာဂါမိဋ္ဌာန်တို့ကို(ပေါင်းဆည်း)။ ပဗ္ဗဇိတဘူတာ-
ရသေ့ရဟန်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သည်၊ (သမာနာ- ဖြစ်ကုန်လတ်သော်၊)
ဓမ္မဒါနေန- ဓမ္မဒါနဖြင့်၊ ပရေ- တို့ကို၊ အနုဂ္ဂဏှန္တိ- ကုန်၏။

တတ္ထ- ထိုအမိဋ္ဌာနဟူသောစကားရပ်၌၊ အန္တိမဘဝေ- နောက်ဆုံး
ဘဝ၌၊ ဗောဓိသတ္တဿ- ၏၊ စတုရမိဋ္ဌာနပရိပူရဏံ- အမိဋ္ဌာန်တရား
လေးပါးလုံးပြည့်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဟိ- မှန်၊ ပရိပူရဏှစတုရမိဋ္ဌာနဿ-
ပြည့်စုံသော အမိဋ္ဌာန်တရားလေးပါးရှိသော ဘုရားအလောင်းအား၊ စရိမက-
ဘဂူပပတ္တိ- နောက်ဆုံးဘဝ၌ပဋိသန္ဓေနေရခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)၊ ဣတိ-
သို့၊ ဧကေ- အချို့ဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏။) (ဧကေဆရာတို့
အလို ဘုရားဖြစ်သည့်နောက်ဆုံးဘဝ၌ ပဋိသန္ဓေတည်နေသော အခါကပင်
အမိဋ္ဌာနတရားလေးပါးစလုံးပြီး ပြည့်စုံသည်ဟူလို)။ ဟိ- ချဲ့၊ တတြ-
ထိုနောက်ဆုံးဘဝ ပဋိသန္ဓေယူရာ၌၊ ဂဟ္ဗောက္ကန္တိဌိတိအဘိနိက္ခမနေသု- မယ်
တော်ဝမ်းသို့ သက်ဝင်ခြင်း၊ မယ်တော်ဝမ်း၌ တည်ရှိခြင်း၊ မယ်တော်ဝမ်းမှ
ထွက်မြောက်ခြင်းတို့၌၊ ပညာမိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန- ပညာမိဋ္ဌာန်တရား
ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ သတော- သတိရှိသည်၊ သမ္မဇာနော-
သမ္မဇေရှိ သည်၊ (ဟုတွာ- ၍)၊ သစ္စာမိဋ္ဌာနပါရိပူရိယာ- သစ္စာမိဋ္ဌာန်တရား
၏(နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းကြောင့်၊ သမ္မတိဇာတော- ထိုခဏ၌ (ယခုချက်ခြင်း)
ဖွားမြင်ပြီးစ ဖြစ်သော ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဥတ္တရာဘိမုခေါ- မြောက်
အရပ်သို့ မျက်နှာမူလျက်၊ သတ္တပဒဝီတိဟာရေန- ခြေခုနစ်လှမ်း လှမ်းကြွခဲ့
ခြင်းဖြင့်၊ ဂန္ဓာ- ကြွသွား၍၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဒိသာ- အရပ်
မျက်နှာတို့ကို၊ ဩလောကေတွာ- ကြည့်ရှု၍၊ သစ္စာနုပရိဝတ္တိနာ- သစ္စာသို့
အစဉ်လိုက်သော၊ ဝစသာ- စကားဖြင့်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ လောကဿ-
သတ္တလောကတွင်၊ ထက်၊ အဂ္ဂေါ- အမြတ်ဆုံးသောသူသည်၊ အသ္မိ-
ဖြစ်၏၊ အဟံ- သည်၊ လောကဿ- တွင်၊ ထက်၊ ဇေဋ္ဌော- အကြီးဆုံး

သည်။ (အသ္မိ)။ အဟံ - သည်။ လောကဿ - တွင်။ ထက်။ သေဋ္ဌော - အချိုးမွမ်းထိုက်ဆုံးသောသူ သည်။ အသ္မိ။” ဣတိ - သို့။ တိက္ခတ္ထံ - သုံကြိမ်။ သီဟနာဒံ - ခြင်္သေ့မင်းကဲ့သို့ ကြောက်ရွံ့မှုကင်း ရဲတင်းသော ကြုံးဝါးသံကို၊ နဒိ - ကြုံးဝါးလေပြီ။

(ဋ္ဌ။ ၃၁၆။) ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန - ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်တရား၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ ဇိဏ္ဏာတုရမတပဗ္ဗဇိတဒ္ဓဿာဝိနော - သူအို၊ သူနာ၊ သူသေ၊ ရဟန်းဟူသော နိမိတ်ကြီးလေးပါးကို မြင်သော၊ စတုဓမ္မပဒေသကောဝိဒဿ - လေးပါးသော ဓမ္မပဒေသ(=ဓမ္မဒွေသ)တို့၌ လိမ္မာကျွမ်းကျင်သော ဘုရားအလောင်း၏ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ရဋ္ဌပါလသုတ် ရှု)။ ယောဗ္ဗနာရောဂျဇီဝိတသမ္ပတ္တိမဒါနံ - အရွယ်နုပျိုသည်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မာန်၊ ကျန်းမာသည်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မာန်၊ အသက်ရှည်သည်ကို စွဲ၍ ဖြစ်သော မာန်၊ စည်းစိမ်ဥစ္စာနှင့် ပြည့်စုံသည်ကို စွဲ၍ဖြစ်သော မာန်တို့၏။ ဥပသမော - ငြိမ်းအေးခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန - စာဂါဓိဋ္ဌာန် တရား၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ မဟတော - များစွာသော၊ ဉာတိပရိဝဋ္ဌဿ - ဆွေမျိုးအသိုင်းအဝိုင်းကိုလည်းကောင်း၊ (ဉာတိ ဧဝ ပရိဝဋ္ဌော ဉာတိပရိဝဋ္ဌော) ဟတ္ထဂတဿ - လက်တော်သို့ ရောက်ရှိပြီးသော၊ စက္ကဝတ္တိရာဇဿ စ - စကြဝတေးမင်း စည်းစိမ်ကိုလည်း ကောင်း၊ အနပေက္ခပရိစ္စာဂေါ - မငဲ့မကွက်စွန့်လွှတ်ခြင်းသည်။ (ဟောတိ)။ ဣတိ - ဤကား ဧကေဆရာတို့၏ ဝါဒတည်း။

ဒုတိယေ ဌာနေ - ဒုတိယဌာနဖြစ်သော၊ အဘိသမ္မောဓိယံ - သစ္စာ လေးပါးတရားကို ထိုးထွင်းသိရှိရာ(ဘုရားဖြစ်ရာ)အခါ၌၊ စတုရဓိဋ္ဌာနံ - လေးပါးသော အဓိဋ္ဌာန်သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ - ပြည့်စုံပြီ၊ ဣတိ - ဤသို့၊ ကေစိ - အချို့ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ။ ဟိ - ချဲ့၊ တတ္ထ - ထိုကေစိဆရာတို့၏ ဝါဒ၌၊ ယထာပဋိညံ - ဝန်ခံခဲ့သည့်အတိုင်း၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန - သစ္စာ ဓိဋ္ဌာန်၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ စတုနံ - လေးပါးကုန်သော၊

အရိယသစ္စာနံ - အရိယသစ္စာတို့ကို၊ အဘိသမယော - ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ တတော ဟိ - ထိုသို့ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ - သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ - ပြည့်စုံပြီ။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန - စာဂါဓိဋ္ဌာန်တရား၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ သဗ္ဗ - ကိလေသူပက္ကိလေသပရိစ္စာဂေါ - အလုံးစုံသော ညစ်နွမ်းကြောင်းကိလေသာတရား ဥပက္ကိလေသတရားတို့ကို ပယ်စွန့်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ တတော ဟိ - ထိုသို့ ပယ်စွန့်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ - သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန - ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ ပရမူပသမပ္ပတ္တိ - မြတ်သောနိဗ္ဗာန် အငြိမ်းဓာတ်သို့ ဆိုက်ရောက်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ တတော ဟိ - ထိုသို့ ဆိုက်ရောက်ခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ - သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန - ပညာဓိဋ္ဌာန်တရား၏ ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ အနာဝရဏ - ဉာဏပဋိလာဘော - အနာဝရဏဉာဏ်ကိုရရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ တတော ဟိ - ထိုသို့ ရခြင်းကြောင့်သာလျှင်၊ ပညာဓိဋ္ဌာနံ - သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ ဣတိ - ဤကား ကေစိဆရာတို့၏ ဝါဒတည်း၊ တံ - ထိုကေစိဆရာတို့၏ စကား (ဝါဒ)သည်၊ အသိဒ္ဓံ - မပြီး မပြည့်စုံ။ ကသ္မာ - အဘယ်ကြောင့်နည်း? အဘိသမ္မောဓိယာပိ - အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ် သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏လည်း၊ ပရမတ္ထဘာဝတော - ပရမတ္ထတရား၏ အဖြစ်ကြောင့်တည်း။

တတိယေ ဌာနေ - သုံးခုမြောက်ဌာနဖြစ်သော၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ - ဓမ္မစကြာတရားကို ဟောတော်မူသောအခါ၌၊ စတုရဓိဋ္ဌာနံ - သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။

၁။ တံ အသိဒ္ဓံ။ ။ ထိုကေစိဆရာတို့၏ စကားသည် ပြည့်စုံပြီး ပြေပြီဟု မဆိုနိုင်သောကြောင့် အရှင်ဓမ္မပါလမထေရ်မြတ်က မှတ်ချက်ပြုပါသည်။ အဘိသမ္မောဓိ ခေါ် အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သည် ပရမတ္ထတရားသဘော ဖြစ်သည်။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနအရကို ဝဋ်ဒုက္ခ၏ မဖြစ်သောချုပ်ခြင်း ငြိမ်းခြင်းတိုင်အောင် ကောက်ယူရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ထိုဝဋ်ဒုက္ခ၏ မဖြစ်သော ချုပ်ခြင်း ငြိမ်းခြင်းကလည်း ပရိနိဗ္ဗာန်စံသော ကာလမှ ရစကောင်းသော သဘောဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ကေစိဆရာတို့၏ စကားကို မပြီးစီး မပြည့်စုံသောစကားဟု ဆိုလိုပါသည်။ (မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ပ-တွဲ၊ ဒု-ပိုင်း၊ ၂၅၀။)

ဣတိ- သို့၊ အညေ- တစ်ပါးသော ဆရာတို့သည်၊ ဝဒန္တိ။ ဟိ- ချဲ့၊ တတ္ထ- ထိုအညေဆရာတို့၏ ဝါဒ၌၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်တရား ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်လာသော မြတ်စွာဘုရား၏(သန္တာန်၌)၊ ဒွါဒသဟိ- ၁၂ ပါးကုန်သော၊ အာကာရေဟိ- အခြင်းအရာတို့ဖြင့်၊ အရိယသစ္စဒေသနာယ- အရိယသစ္စာတရားကိုဟောခြင်းဖြင့်၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- စာဂါဓိဋ္ဌာန်တရားကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘုရားရှင်၏(သန္တာန်၌)၊ သဒ္ဓမ္မမဟာယာဂကရဏေန- သူတော်ကောင်း တရားကို ပေးဝေခြင်း ‘သဒ္ဓမ္မမဟာယာဂ’ကို ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်၊ စာဂါဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- ဥပသမာဓိဋ္ဌာန် ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော မြတ်စွာဘုရား၏သန္တာန်၌၊ သယံ- ကိုယ်တော်တိုင်၊ ဥပသန္တဿ- ငြိမ်းအေးတော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ ဥပသမနေန- ငြိမ်းအေးခြင်းဖြင့်၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- ပညာဓိဋ္ဌာန်တရား ကောင်းစွာ ဖြစ် ပေါ်လာသော မြတ်စွာဘုရား၏(သန္တာန်၌)။ ဝေနေယျာနံ- ဝေနေယျသတ္တဝါ တို့၏၊ အာသယာဒိပရိဇာနနေန- အလိုဆန္ဒ အာသယအစရှိသည်ကို ပိုင်းခြား ၍ သိခြင်းဖြင့်၊ ပညာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ ဣတိ- ဤကား အညေ ဆရာတို့၏ ဝါဒတည်း။ တဒပိ- ထိုအညေဆရာတို့၏ စကားသည်လည်း၊ အသိဒ္ဓံ- မပြီးစီး မပြည့်စုံ၊ ကဿ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း? ဗုဒ္ဓကိစ္စဿ- ဗုဒ္ဓကိစ္စ၏၊ အပရိယောသိတတ္တာ- မပြီးဆုံးသေးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့် တည်း။

စတုတ္ထေ ဌာနေ- လေးခုမြောက်ဌာနဖြစ်သော၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ- ပရိ နိဗ္ဗာန်စံတော်မူသောအခါ၌၊ စတုရဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ၊ ဣတိ- သို့၊ အပရေ- တစ်ပါးသောဆရာတို့သည်၊ (ဝဒန္တိ)။ ဟိ- ချဲ့၊ တတြ- ထိုအပရေ ဆရာတို့၏ ဝါဒ၌၊ ပရိနိဗ္ဗတတ္တာ- ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ချုပ်ငြိမ်း ဘဝဇာတ်သိမ်း သည်၏အဖြစ်ကြောင့်၊ ပရမတ္ထသစ္စသမ္ပတ္တိယာ- ပရမတ္ထသစ္စာတရား၏ ပြည့်စုံခြင်းဖြင့်၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ- ပြည့်စုံပြီ။ သဗ္ဗူပမိ-

ပဋိနိဿဂ္ဂေန- အလုံးစုံသော ဥပဓိတရားတို့ကို စွန့်လွှတ်ခြင်းကြောင့်၊
 စာဂါဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ သဗ္ဗသင်္ခါရပသမေန- အလုံးစုံသော
 သင်္ခါရတရားတို့၏ ငြိမ်းအေးခြင်းဖြင့်၊ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။
 ပညာပယောဇနပရိနိဋ္ဌာနေန- ပညာ၏ အကျိုးတရားများ ပြီးဆုံးခြင်းဖြင့်၊
 ပညာဓိဋ္ဌာနံ- သည်၊ ပရိပုဏ္ဏံ။ ဣတိ- ဤကား အပရေဆရာတို့၏ ဝါဒ
 တည်း။ တတြ- ထိုအဓိဋ္ဌာန်တရားများပြည့်စုံရာ၌၊ ဝိသေသေန- အထူး
 အားဖြင့်၊ မေတ္တာဓေတ္တေ- မေတ္တာဖြစ်ပေါ်ရာ ခေတ်အခါဖြစ်သော၊
 အဘိဇာတိယံ- ပဋိသန္ဓေနေချိန်၌၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်
 တရား ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော၊ မဟာပုရိသဿ- ဘုရားအလောင်း၏၊
 သစ္စာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏံ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်တရား၏ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံခြင်းသည်၊
 အဘိဗျတ္တံ- ထင်ရှား၏၊ ဝိသေသေန- အားဖြင့်၊ ကရုဏာဓေတ္တေ- ကရုဏာ
 တရား၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ ခေတ်အခါဖြစ်သော၊ အဘိသမ္မောဓိယံ- သစ္စာသိမြင်
 ဘုရားရှင်ဖြစ်ရာအခါ၌၊ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- ပညာဓိဋ္ဌာန်တရား၏
 ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်လာသော၊ (မဟာပုရိသဿ- ၏။) ပညာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏံ-
 ပညာဓိဋ္ဌာန်တရား၏ ထက်ဝန်းကျင် ပြည့်စုံခြင်းသည်၊ အဘိဗျတ္တံ- ၏။
 ဝိသေသေန- အားဖြင့်၊ မုဒိတာဓေတ္တေ- မုဒိတာ၏ ဖြစ်ပေါ်ရာ ခေတ်အခါ
 ဖြစ်သော၊ ဓမ္မစက္ကပ္ပဝတ္တနေ- ဓမ္မစကြာတရားတော်ကို ဟောကြားရာအခါ၌၊
 စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- စာဂါဓိဋ္ဌာန်တရား ကောင်းစွာဖြစ်ပေါ်လာသော၊
 (မဟာပုရိသဿ- ၏။) စာဂါဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏံ- သည်၊ အဘိဗျတ္တံ။
 ဝိသေသေန- အားဖြင့်၊ ဥပေက္ခာ ဓေတ္တေ- ဥပေက္ခာတရား၏ဖြစ်ပေါ်ရာ
 ခေတ်အခါဖြစ်သော၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ- ခန္ဓပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ရာအခါ၌၊
 ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်တရား ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်
 လာသော၊ (မဟာပုရိသဿ- ၏။) ဥပသမာဓိဋ္ဌာနပရိပူရဏံ- သည်၊
 အဘိဗျတ္တံ- ၏။ ဣတိ- သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၁၇။) တတြ- ထိုအဓိဋ္ဌာန်တရားတို့ ပြည့်စုံခြင်း၌၊ ဝါ- ထိုအဓိဋ္ဌာန်
 တရား လေးပါးတို့တွင်၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်တရား

ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘုရားအလောင်း၏။ သီလံ- သီလကို၊ သံဝါသေန- ပေါင်းသင်းဆက်ဆံခြင်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- စာဂါဓိဋ္ဌာန်တရား ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘုရားအလောင်း၏။ သောစေယျံ- စင်ကြယ်ခြင်းကို၊ သံဝေါဟာရေန- ကောင်းစွာ ပြောဆိုခြင်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်တရား ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘုရားအလောင်း၏။ ထာမော- စွမ်းအားကို၊ အာပဒါသု- ဘေးရန်တို့သည်၊ (ဥပ္ပန္နေသေ- ဖြစ်ပေါ် ကုန်သည်ရှိသော်၊) ဝေဒိတဗ္ဗော။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂတဿ- ပညာဓိဋ္ဌာန် တရား ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဘုရားအလောင်း၏။ ပညာ- ပညာကို၊ သာကစ္ဆာယ- ဆွေးနွေးခြင်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ- ဤသို့၊ သီလာဇီဝစိတ္တံ- ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိယော- သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ အာဇီဝဝိသုဒ္ဓိ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိတို့ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ သစ္စာဓိဋ္ဌာန- သမုဒါဂမေန- သစ္စာဓိဋ္ဌာန်တရား ကောင်းစွာ ဖြစ်ပေါ်လာခြင်းကြောင့်၊ (မဟာပုရိသော- သည်၊) ဒေါသာဂတိ- ဒေါသာဂတိသို့၊ န ဂစ္ဆတိ- မလားရောက်။ (ကဿော- အဘယ့်ကြောင့်နည်း?) အဝိသံဝါဒနတော- မချွတ်မယွင်း မှန်ကန်ခြင်းကြောင့်တည်း။ စာဂါဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန- ကြောင့်၊ လောဘာဂတိ- သို့၊ န ဂစ္ဆတိ။ (ကဿော- နည်း?) အနဘိသင်္ဂတော- ဝတ္ထုကာမတို့၌ မကပ်ငြိခြင်းကြောင့်တည်း။ ဥပသမာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန- ကြောင့်၊ ဘယာဂတိ- သို့၊ န ဂစ္ဆတိ။ (ကဿော- နည်း?) အနုပရာဓတော- အပြစ် မရှိခြင်းကြောင့်တည်း။ ပညာဓိဋ္ဌာနသမုဒါဂမေန- ကြောင့်၊ မောဟာဂတိ- သို့၊ န ဂစ္ဆတိ။ (ကဿော- နည်း) ယထာဘူတဝဇောဓတော- အမှန်အတိုင်း ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကြောင့်တည်း။

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ပဌမေန- ပဌမဖြစ်သော သစ္စာဓိဋ္ဌာနဖြင့်၊ အဒုဋ္ဌော- ဒေါသမထွက်ဘဲ၊ အဓိဝါသေတိ- ချမ်း၊ ပူ၊ ဆာလောင်ခြင်း စသည်ကို သည်းခံနိုင်၏။ ဒုတိယေန- ဒုတိယဖြစ်သော စာဂါဓိဋ္ဌာနဖြင့်၊ အလုဒ္ဓေါ- မတပ်မက်ဘဲ၊ ပဋိသေဝတိ- ပစ္စည်းလေးပါးကို မှီဝဲ၏။

တတိယေန- တတိယဖြစ်သော ဥပသမာဓိဋ္ဌာနဖြင့်၊ အဘိတော- မကြောက်
ဘဲ၊ ပရိဝဇ္ဇေတိ- ဘေးရန်များကို ရှောင်ကြဉ်တော်မူ၏။ စတုတ္ထေန-
စတုတ္ထဖြစ်သော ပညာဓိဋ္ဌာနဖြင့်၊ အသမ္မုဇ္ဈော- မတွေဝေဘဲ၊ ဝိနောဒေတိ-
မိစ္ဆာဝိတက်သုံးပါးနှင့်တကွ အကုသိုလ်တရားများကို ပယ်ဖျောက်တော်မူ၏။
ပဌမေန- ပဌမဖြစ်သော သစ္စာဓိဋ္ဌာနဖြင့်၊ နေက္ခမ္မသုခပ္ပတ္တိ- နေက္ခမ္မသုခသို့
ရောက်ရှိခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ဣတရေဟိ- သစ္စာဓိဋ္ဌာနမှတစ်ပါး ကျန်
သုံးပါးသော အဓိဋ္ဌာနတို့ဖြင့်၊ ပဝိဝေကဥပသမသမ္မောဓိသုခပ္ပတ္တိယော-
ပဝိဝေကချမ်းသာ၊ ဥပသမ ချမ်းသာ၊ သမ္မောဓိ(မဂ်ဉာဏ်လေးပါးနှင့်
ယှဉ်သော)ချမ်းသာသို့ ရောက်ရှိခြင်းတို့သည်၊ ဟောန္တိ၊ ဣတိ- သို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ-
မှတ်ထိုက်ကုန်၏။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဝိဝေကဇပီတိသုခသမာဓိဇ-
ပီတိသုခအပီတိဇကာယသုခသတိပါရိသုဒ္ဓိဇဥပေက္ခာသုခပ္ပတ္တိယော-
နီဝရဏကင်းခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိ သုခရှိသော ပဌမဈာန်ချမ်းသာ၊
သမာဓိကြောင့်ဖြစ်သော ပီတိသုခရှိသော ဒုတိယဈာန်ချမ်းသာ၊ ပီတိမရှိ
ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ကိုယ်ချမ်းသာရှိသော တတိယဈာန်ချမ်းသာ၊ သတိ၏
စင်ကြယ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သော ဥပေက္ခာချမ်းသာ ရှိသော စတုတ္ထဈာန်
ချမ်းသာသို့ ရောက်ရှိခြင်းတို့သည်၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ ဣမေဟိ-
ဤအဓိဋ္ဌာန်တို့ဖြင့်၊ ယထာက္ကမ္မံ-အစဉ်အတိုင်း၊ ဟောန္တိ။ (ယင်းတို့၏အဓိပ္ပာယ်
အကျယ်ကို မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ပဌမတွဲ၊ ဒုတိယပိုင်း၊ ၂၅၃-၄ ခွဲ ရှုရာ၏။)
ဧဝံ- ဤသို့၊ အနေကဂုဏာနုဗန္ဓေဟိ- များစွာသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ဖြင့်
အစဉ်ဖွဲ့အပ်ကုန်သော၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊ အဓိဋ္ဌာနေဟိ- အဓိဋ္ဌာန်
တို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗပါရမီသမူဟသင်္ဂဟော- အလုံးစုံသော ပါရမီအပေါင်းကို
သိမ်းယူခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။ စ- ဆက်၊ စတူဟိ- လေးပါး
ကုန်သော၊ အဓိဋ္ဌာနေဟိ- တို့ဖြင့်၊ သဗ္ဗပါရမီသင်္ဂဟော- အလုံးစုံသော
ပါရမီကို သိမ်းယူခြင်းကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော ယထာ- သိထိုက်သကဲ့သို့၊ ဧဝံ-
ဤအတူ၊ ကရဏာပညာဟိပိ- ကရဏာ၊ ပညာတို့ဖြင့်လည်း၊ (သဗ္ဗပါရမီ-
သင်္ဂဟော- ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ဣတိ- ဤသို့၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ- မှတ်ထိုက်၏။

ဟိ- မှန်၊ သဗ္ဗောပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ ဗောဓိသမ္ဘာရော- သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်တော်၏ အဆောက်အဦဖြစ်သော ပါရမီကို၊ ကရုဏာပညာဟိ- တို့ဖြင့်၊
သင်္ဂဟိတော- သိမ်းယူအပ်ပြီ။ ဟိ- မှန်၊ ကရုဏာပညာပရိဂ္ဂဟိတော-
ကရုဏာ ပညာဖြင့် သိမ်းယူအပ်ကုန်သော၊ ဒါနာဒိဂုဏာ- ဒါနအစရှိသော
ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည်၊ မဟာဗောဓိသမ္ဘာရော- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မြတ်၏
အဆောက်အဦတို့သည်၊ ဘဝန္တိ။ ဗုဒ္ဓတ္တသိဒ္ဓိပရိယောသာနာ- ဘုရားအဖြစ်၏
ပြီးစီးခြင်း အောင်မြင်ခြင်းလျှင် အဆုံးရှိကုန်၏၊ ဣတိ- ဤသို့ မှတ်ထိုက်၏။
ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ သင်္ဂဟော- ပေါင်းယူပုံကို၊
ဝေဒိတဗ္ဗော။

ပါရမီတို့ကို ပြည့်စုံစေကြောင်းတရားများ

ကော သမ္မာဒနူပါယောတိ- ကော သမ္မာဒနူပါယော ဟူသော
မေးခွန်း၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော- အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဧဝံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်း
ဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။) သကလဿာပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊
ပုညာဒိသမ္ဘာရဿ- ကုသိုလ်အစရှိသော အဆောက်အဦကို၊ အဝေကလ္လိ-
ကာရိတာယောဂေန- မချို့ယွင်းသည်ကို ပြုလုပ်လေ့ရှိသည်၏ အဖြစ်နှင့်
ယှဉ်ခြင်းဖြင့်၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ ဥဒ္ဓိဿ- ရည်စူး၍၊
အနဝသေသသမ္ဘရဏံ- အကြွင်းအကျန်မရှိ ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးခြင်းသည်
လည်းကောင်း၊ တတ္ထ- ထိုပုညာဒိသမ္ဘာရဿ၊ အာဒရဗဟုမာနယောဂေန-
ရိုသေခြင်း များစွာမြတ်နိုးခြင်းနှင့် ယှဉ်ခြင်းဖြင့်၊ သက္ကစ္စကာရိတာ- ရိုသေစွာ
ပြုလုပ်လေ့ရှိသူ၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ နိရန္တရယောဂေန- အကြား
အလပ် မရှိ ယှဉ်စပ်ပြုလုပ်ခြင်းဖြင့်၊ သာတစ္စကာရိတာ- အမြဲတမ်း ပြုလုပ်
လေ့ရှိသည်၏အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ အန္တရာ- အကြား၌၊ အဝေါသာနာ-
ပစ္စနေန- ပြီးဆုံး ခြင်းသို့ မရောက်စေသဖြင့်၊ စိရကာလာဒိယောဂေါ စ-
ကြာမြင့်စွာသော ကာလအစရှိသည်နှင့် ယှဉ်စပ်ပြုလုပ်ခြင်းသည်လည်း
ကောင်း၊ (ဧတာသံ ပါရမီနံ- ထိုပါရမီတို့၏။) သမ္မာဒနူပါယော- ပြည့်စုံစေ

ခြင်း၏ အကြောင်းတည်း။) ဣတိ- ဤကားအကြောင်းတည်း။ ပန- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊ တံ ကာလပရိမာဏံ- ထိုကာလ အတိုင်းအရှည်သည်၊ ပရတော- နောက်၌၊ အာဝိ- ထင်ရှားစွာ၊ ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့။ ဣတိ- ဤသို့၊ စတုရင်္ဂယောဂေါ- လေးပါးသော အင်္ဂါနှင့် ယှဉ်သော အကြောင်းသည်။ ဧတာသံ ပါရမီနံ- တို့၏၊ သမ္ပါဒနုပါယော- ပြည့်စုံစေခြင်း၏အကြောင်းတည်း။ (စတုရင်္ဂယောဂ ဟူသည် သဗ္ဗသမ္ဘာရ ဘာဝနာ၊ သက္ကစ္စဘာဝနာ၊ နိရန္တရဘာဝနာ၊ စိရကာလဘာဝနာတို့တည်း။ ဤလေးပါးကို အထက်ပါ “သကလဿပိ” အစရှိသော ပါဠိဖြင့် ပြ သည်။) တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ဗောဓာယ- သစ္စာလေးပါး တရားကို သိ ခြင်းငှာ၊ ပဋိပဇ္ဇန္တေန- ကျင့်သော၊ မဟာသတ္တေန- ဘုရားအလောင်းသည်၊ သမ္မာသမ္မောဓာယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အတွက်၊ “အဟံ- ငါသည်၊ ဣမံ အတ္တဘာဝံ- ဤအတ္တဘောကို၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့အား၊ နိယျာတေမိ- အပ်နှင်းပါ၏” ဣတိ- သို့၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့အား၊ ပုရေတရမေဝ- ရှေးဦးကပင်လျှင်၊ အတ္တာ- မိမိကိုယ်ကို၊ နိယျာတေတဗ္ဗော- အပ်နှင်းထိုက် ၏၊ စ- ဆက်၊ တံ တံ ပရိဂဟဝတ္ထု- ထိုထိုသိမ်းပိုက်အပ်သော ပစ္စည်း ဝတ္ထုကို၊ ပဋိလာဘတော- ရရာအခါမှ၊ ပုရေတရမေဝ- ရှေးဦးကပင်လျှင်၊ “မယံ- ငါ့အတွက်၊ ဥပ္ပဇ္ဇနကံ- ဖြစ်ပေါ်လတ္တံ့သော၊ ဇီဝိတပရိက္ခာရဇာတံ- အသက်၏ အရံအတား တန်ဆာဖြစ်သော၊ ယံ ကိဉ္စိ- တစ်စုံတစ်ခုသော ဝတ္ထုပစ္စည်းသည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊) သဗ္ဗံ- အလုံးစုံသော၊ တံ- ထိုဝတ္ထု ပစ္စည်းကို၊ ယာစကေ- အလှူခံသည်၊ သတိ- ရှိလတ်သော်၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူပေအံ့။ ပန- ဆက်၊ တေသံ- ထိုအလှူခံပုဂ္ဂိုလ်တို့အား၊ ဒိန္နာဝသေသံ ဧဝ- ပေးလှူသည်မှ အကြွင်းအကျန်ကိုသာလျှင်၊ မယာ- ငါသည်၊ ပရိဘုဉ္စိတဗ္ဗံ- သုံးဆောင်သင့်၏။” ဣတိ- သို့၊ ဒါနမုခေ- ပေးလှူခြင်း၏ အကြောင်း လှူဖွယ်ဝတ္ထု၌၊ ဝါ- ဒါနတံခါးဝ၌၊ နိဿန္တိတဗ္ဗံ- စွန့်လှူ ထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၁၈။) ဟိ- ဆက်၊ (ဟိ နိပါတ် ဝါကျာရမ္မ ကြံ)၊ ဧဝံ- ဤသို့၊

သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊ ပရိစ္ဆာဂါယ- စွန့်လှူခြင်း၌၊ စိတ္တာဘိ- သင်္ခါရေ- စိတ်ကို ပြုပြင်စီမံခြင်းကို၊ ကတေ- ပြုအပ်သည်ရှိသော်၊ အဝိညာဏကံ ဝါ- သက်မဲ့မှုလည်းဖြစ်သော၊ သဝိညာဏကံ ဝါ- သက်ရှိမှုလည်းဖြစ်သော၊ ယံ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု- အကြင်သိမ်းပိုက်အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထုသည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်၏၊ တတ္ထ- ထိုပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု၌၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊ ဒါနေ- လှူဒါန်းမှု၌၊ အကတပရိစယော- မပြုအပ်သော ဆည်းပူးမှု ရှိခြင်းလည်းကောင်း၊ ဝါ- ဆည်းပူးမှုကို မပြုအပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထုဿ- သိမ်းပိုက်အပ်သော ပစ္စည်းဝတ္ထု၏၊ ပရိတ္တဘာဝေါ- နည်းသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ (ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထုဿ- ၏)၊ ဥဋ္ဌာရမနုညတာ- မွန်မြတ်မှုရှိသည်၏အဖြစ်၊ နှစ်သက်ဖွယ်ရှိသည်၏အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ပရိက္ခယစိန္တာ- ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု၏ ကုန်ခန်းသွားမည်ကို ကြံခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ- သို့၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ ယေ ဣမေ ဒါနဝိနိဗန္ဓာ- အကြင်ပေးလှူမှုကို ဖွဲ့နှောင်ထားတတ်သော (ဒါန၏အန္တရာယ်)တရားတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ တေသု- ထိုဒါနဝိနိဗန္ဓတရား လေးပါးတို့တွင်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ မဟာဗောဓိသတ္တဿ- မြတ်သောဘုရားအလောင်း၏၊ (စိတ္တံ ၌ စပ်)၊ ဒေယျဓမ္မေသု- လှူဖွယ်ပစ္စည်းတို့သည်၊ သံဝိဇ္ဇမာနေသု စ- ထင်ရှားရှိကုန်သည် ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ယာစကဇနေ- အလှူခံသူ လူသည်၊ ပစ္စုပ္ပိတေ စ- ရှေ့ရှုတည်ရှိသော်လည်းကောင်း၊ ဒါနေ- ပေးလှူခြင်း၌၊ စိတ္တံ- စိတ်သည်၊ န ပက္ခန္ဓတိ- မပြေးဝင်၊ န ကမတိ- မသွားရောက်၊ တေန- ထို့ကြောင့် (ထိုသို့ ပေးလှူခြင်း၌ စိတ်သည် မပြေးဝင် မရောက်ရှိခြင်းကြောင့်) “အဒ္ဓါ- မချွတ်ဧကန်၊ အဟံ- ငါသည်၊ ဒါနေ- ၌၊ ပုဗ္ဗေ- ၌၊ အကတပရိစယော- မပြုအပ်သော ဆည်းပူးမှုရှိ၏၊ ဝါ- ဆည်းပူးမှုကို မပြုအပ်၊ တေန- ထို့ကြောင့်၊ မေ- ငါ၏၊ ဧတရဟိ- ယခုအခါ၌၊ ဒါတုကမျတာ- ပေးလှူခြင်း၌ အလိုရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ စိတ္တေ- စိတ်ထဲ၌၊ န သဏ္ဌာတိ- မတည်ရှိ”၊ ဣတိ- သို့၊ ဧတ္ထ- ဤဒါနဝိနိဗန္ဓအရာ၌၊ နိဋ္ဌံ- ဆုံးဖြတ်ခြင်းသို့၊ ဂန္တဗ္ဗံ- ရောက်ထိုက်၏။ သော- ထိုဘုရား

အလောင်းသည်။ “ဧဝံ- ဤသို့၊ မေ- ငါ၏၊ ဣတော- ဤနေ့မှ၊ ပရံ-
 နောက်၌၊ ဒါနာဘိရတံ- ဒါန၌မွေ့လျော်သော၊ စိတ္တံ- သည်၊ ဘဝိဿတိ-
 ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဟန္တ- ယခု၊ အဟံ- သည်၊ ဣတော- ဤနေ့မှ၊ ပဋ္ဌာယ-
 စ၍၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒဿာမိ- ပေးလှူအံ့၊ မယာ- သည်၊ ပဋိကစ္ဆေဝ-
 ကြိုတင်၍သာလျှင်၊ ပရိဂ္ဂဟဝတ္ထု- သိမ်းပိုက်အပ်သောဝတ္ထုကို၊ ယာစကာနံ-
 အလှူခံတို့အား၊ ပရိစ္ဆတ္တံ နန- စွန့်လှူအပ်ပြီ မဟုတ်ပါလော့”။ ဣတိ-
 ဤသို့၊ ဆင်ခြင်၍၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒေတိ- ပေးလှူ၏၊ မုတ္တစာဂေါ-
 လွတ်လွတ်စွန့်ကြ၏၊ ပယတပါဏီ- ဆေးကြောအပ်ပြီးသော လက်ရှိ၏၊
 ဝေါသဂ္ဂရတော- စွန့်ကြဲမှု၌ မွေ့လျော်၏၊ ယာစယောဂေါ- တောင်းခံမှုနှင့်
 ယှဉ်၏၊ ဒါနသံဝိဘာဂရတော- အလှူကိုဝေဖန်ခြင်း၌ မွေ့လျော်၏။ ဧဝံ-
 သို့၊ မဟာသတ္တဿ- သည်၊ ပဌမော- ရှေ့ဦးစွာသော၊ ဒါနဝိနိဗန္ဓော-
 အလှူပေးခြင်း၏ အနှောင်အဖွဲ့ကို၊ ဟတော- ပယ်သတ်အပ်သည်၊
 ဝိဟတော- ဖျောက်ဖျက်အပ်သည်၊ သမုစ္ဆိန္ဓော- ဖြတ်တောက်ဖျက်ဆီး
 အပ်သည်၊ ဟောတိ။

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဒေယျဓမ္မဿ-
 လှူဖွယ်ဝတ္ထု၏၊ ပရိတ္တဘာဝေ စ- နည်းပါးသည်၏ အဖြစ်သည်လည်း
 ကောင်း၊ ဝေကလ္လေ စ- ချို့တဲ့သည်၏ အဖြစ်သည်လည်းကောင်း၊ သတိ-
 ရှိလတ်သော်၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ- ဆင်ခြင်၏၊ (ကိံ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ-
 အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်သနည်းဟူမူ?) “အဟံ- သည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေးအခါ၌၊
 အဒါနသီလတာယ- ပေးလှူလေ့မရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧတရဟိ-
 ယခုအခါ၌၊ ဧဝံ- သို့၊ ပစ္စယဝိကလော- ပစ္စည်းဝတ္ထုချို့တဲ့သည်၊ ဇာတော-
 ဖြစ်၏၊ တဿာ- ထို့ကြောင့်၊ ဣဒါနိ- ယခုအခါ၌၊ မယာ- သည်၊ ပရိတ္တေန
 ဝါ- နည်းပါးသော်လည်းဖြစ်သော၊ ဟီနေန ဝါ- အညံ့စားသော်လည်းဖြစ်
 သော၊ ယထာလဒ္ဓေန- ရရှိတိုင်းသော၊ ဒေယျဓမ္မေန- လှူဖွယ်ပစ္စည်း
 ဖြင့်၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ ပီဠေတွာပိ- နှိပ်စက်၍လည်း၊ ဒါနမေဝ-
 အလှူကိုသာလျှင်၊ ဒါတဗ္ဗံ- ပေးလှူသင့်၏၊ ယေန- ယင်းသို့ ပေးလှူခြင်း

ဖြင့်၊ အဟံ- သည်၊ အာယတိမ္မိ- နောင်အခါ၌လည်း၊ ဒါနပါရမီ- ကို၊
မတ္တကံ- အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေဿာမိ- ရောက်စေအံ့”၊ ဣတိ- သို့၊
ပဋိသန္ဓိက္ခတိ- ၏။ သော- ထိုဘုရားအလောင်းသည်၊ ဣတရီတရေန-
ရရသမျှပစ္စယဖြင့်၊ တံ ဒါနံ- ထိုအလှူကို၊ ဒေတိ။ မုတ္တစာဂေါ ...
ဒါနသံဝိဘာဂရတော- ၏။ ဧဝံ- ဤသို့၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဒုတိယော-
နှစ်ခုမြောက်သော၊ ဒါနဝိနိဗန္ဓော ... ဟောတိ။

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဒေယျဓမ္မဿ-
၏၊ ဥဠာရမနညတာယ- မွန်မြတ်သည်၏အဖြစ် နှစ်သက်ဖွယ် ရှိသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၊ အဒါတုကမျတာစိတ္တေ- ပေးလှူခြင်းငှာ အလိုမရှိသည်၏
အဖြစ်ဟူသော စိတ်သည်၊ ဥပ္ပဇ္ဇမာနေ- ဖြစ်ပေါ်သည်ရှိသော်၊ ဣတိ-
သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ- ဆင်ခြင်၏၊ (ကိံ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ- အဘယ်သို့ ဆင်ခြင်
သနည်းဟူမူ?) “သပ္ပရိသ- သူတော်ကောင်း၊ တယာ- သင်သည်၊ ဥဠာရ-
တမာ- အလွန်မွန်မြတ်သော၊ သဗ္ဗသေဋ္ဌာ- အလုံးစုံတို့ထက် အထူးသဖြင့်
ချီးမွမ်းအပ်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဘိပတ္တိတာ
နန- တောင့်တအပ်သည် မဟုတ်လော၊ တဿ- ထို့ကြောင့်၊ တဒတ္ထံ-
ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အကျိုးငှာ၊ တယာ- သင်သည်၊ ဥဠာရမနညေ
ဧဝ- မွန်မြတ် နှစ်သက်ဖွယ်သာ ဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေယျဓမ္မေ- လှူဖွယ်ပစ္စည်း
တို့ကို၊ ဒါတု- ပေးလှူခြင်းငှာ၊ ယုတ္တရူပံ- သင့်လျော်သော သဘောရှိ၏”။
ဣတိ- သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ- ၏။ သော- ထိုဘုရားလောင်းသည်၊ ဥဠာရံ
စ- မွန်မြတ်သည်လည်းဖြစ်သော၊ မနညဉ္စ- နှစ်သက်ဖွယ်လည်းဖြစ်သော၊
(ဒေယျဓမ္မံ- ကို၊) ဒေတိ၊ မုတ္တစာဂေါ ... ဒါနသံဝိဘာဂရတော- ၏။
ဧဝံ- သို့၊ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ တတိယော- သုံးခုမြောက်ဖြစ်သော၊
ဒါနဝိနိဗန္ဓော ... ဟောတိ- ၏။

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ မဟာသတ္တော- သည်၊ ဒါနံ- ကို၊ ဒေန္တော-
ပေးလှူသည်ရှိသော်၊ ယဒါ- အကြင်အခါ၌၊ ဒေယျဓမ္မဿ- ၏၊ ပရိက္ခယံ-

ကုန်ခန်းခြင်းကို၊ ပဿတိ- မြင်၏။ (တဒါ- ထိုအခါ၌၊ သော- ဘုရား
 အလောင်းသည်၊ ဣတိ- သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ- ၏။ (ကိ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ-
 မူ?) “ယဒိဒံ= ယာ ဣမာ ခယဓမ္မတာ- အကြင် ကုန်သောသဘောရှိသည်
 ၏ အဖြစ်သည်၊ ယဒိဒံ= ယာ ဣမာ ဝယဓမ္မတာ- အကြင်ပျက်စီးခြင်း
 သဘောရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏။) အယံ- ဤကုန်ခန်း၊ ပျက်စီး
 ခြင်းသဘောသည်၊ ဘောဂါနံ- စည်းစိမ်ဥစ္စာတို့၏၊ သဘာဝေါ- သဘော
 တည်း၊ အပိစ- တစ်နည်းသော်ကား၊ မေ- ငါသည်၊ ပုဗ္ဗေ- ရှေး၌၊
 တာဒိသဿ- ထိုကဲ့သို့ ရှုအပ်သော၊ ဒါနဿ- ၏၊ ကိ၊ အကတတ္တာ-
 မပြုအပ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဧဝံ- သို့၊ ဘောဂါနံ- စည်းစိမ်တို့၏၊
 ပရိက္ခယော- ကုန်ခန်းခြင်းသည်၊ ဒိဿတိ- ထင်၏၊ တစ်နည်း-
 ပရိက္ခယော- ကို၊ ဒိဿတိ- တွေ့မြင်အပ်၏။ ဟန္တ- ယခု၊ အဟံ-
 သည်၊ ယထာလဒ္ဓေန- အကြင် အကြင် ရရှိအပ်သော၊ (ရရှိတိုင်းသော)
 ပရိတ္တေန ဝါ- နည်းသည်မူလည်းဖြစ်သော၊ ဝိပုလေန ဝါ- များသည်မူလည်း
 ဖြစ်သော၊ ဒေယျဓမ္မေန- ဖြင့်၊ ဒါနမေဝ- ကိုသာလျှင်၊ ဒဒေယျံ- ပေးလှူရာ
 ၏၊ ယေန- ယင်းသို့ပေးလှူခြင်းဖြင့်၊ အဟံ၊ အာယတိ- နောင်အခါ၌၊
 ဒါနပါရမိယာ- ၏၊ မတ္ထကံ- အထွတ်အထိပ် သို့၊ ပါပုဏိဿာမိ-
 ရောက်ပေအံ့။” ဣတိ- သို့၊ ပဋိသန္ဓိက္ခတိ။ သော- ထိုဘုရားအလောင်း
 သည်၊ ယထာလဒ္ဓေန- သော၊ (ဒေယျဓမ္မေန- ဖြင့်၊) ဒါနံ ဒေတိ ...
 ဒါနသံဝိဘာဂရတော။ ဧဝံ- သို့၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ စတုတ္ထော-
 လေးခုမြောက်ဖြစ်သော၊ ဒါနဝိနိဗန္ဓော- ကို၊ ... ဟောတိ- ၏။ ဧဝံ-
 သို့၊ ဒါနပါရမိယာ- ၏၊ ဝိနိဗန္ဓဘူတာ- နောင်ဖွဲ့တတ် (အန္တရာယ်ပြုတတ်)
 သော တရားဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော၊ ယေ ယေ အနတ္တာ- အကြင် အကြင်
 အကျိုးမဲ့တရားတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏)၊ တေသံ တေသံ- ထိုထိုဝိနိဗန္ဓ
 တရားတို့ကို၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ ပစ္စဝေက္ခိတွာ- ဆင်ခြင်
 ၍၊ ပဋိဝိနောဒနံ- ပယ်ဖျောက်ခြင်းသည်၊ ဥပါယော- နည်းလမ်း တည်း၊
 စ- ဆက်၊ ဒါနပါရမိယာ- ၌၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ယထာ- မှတ်ယူထိုက်သကဲ့သို့၊

ဧဝံ- တူ၊ သီလပါရမီအာဒိသုပိ- သီလပါရမီအစရှိသည်တို့၌လည်း၊ ဒဋ္ဌဗ္ဗ- မှတ်ထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၁၉။) အပိစ- တစ်နည်းသော်ကား၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့အား၊ ယံ အတ္တသန္နိယျာတနံ- အကြင် မိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ-ရှိ၏။)တံ- ထိုမိမိကိုယ်ကို အပ်နှင်းခြင်းသည်၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာ သာလျှင်၊ သဗ္ဗပါရမီနံ- အလုံးစုံသော ပါရမီတို့ကို၊ သမ္မာဒနူပါယော- ပြည့်စုံစေကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းတည်း။ ဟိ- ချဲ့၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့အား၊ အတ္တာနံ- မိမိကိုယ်ကို၊ နိယျာတေတွာ- အပ်နှင်း၍၊ ဌိတော- တည်ရှိသော၊ မဟာ-ပုရိသော၊ တတ္ထ တတ္ထ- ထိုထိုဘဝ၌၊ ဗောဓိသမ္ဘာရပါရိပူရိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီပြည့်စုံစေခြင်းငှာ၊ ဃဋ္ဌေန္တော- အားထုတ်လျက်၊ ဝါယမန္တော- ကြိုးစားအားထုတ်လျက်၊ သရီရဿ စ- ခန္ဓာကိုယ်၏လည်းကောင်း၊ သုခူပကရဏာနဉ္စ- ချမ်းသာခြင်း၏ အဆောက် အဦတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဥပစ္ဆေဒကေသု- ကပ်၍ ဖြတ်တောက်တတ်ကုန် သော၊ ဒုဿဟေသု- သည်းခံနိုင်ခဲ့ကုန်သော၊ ကိစ္ဆေသု- ဆင်းရဲငြိုငြင်မှု ရှိကုန်သော ကိစ္စတို့သည်၊ (သမုပ္ပန္နေသုပိ- ဖြစ်ပေါ်ကုန်သော်လည်းကောင်း၊) ဒုရဘိသမ္ဘဝေသု- ဖြစ်စေနိုင်ခဲ့ကုန်သော၊ အနတ္တေသု- အကျိုးမဲ့ ဖြစ်ကုန် သော၊ တိဗ္ဗေသု- ပြင်းထန်ကုန်သော၊ ပါဏဟရေသု- အသက်ကိုပင် ဆောင်ယူသွားနိုင်ကုန်သော၊ သတ္တသင်္ခါရသမုပနီတေသု- သတ္တဝါသင်္ခါရတို့ ကို ဆောင်ယူခြင်းတို့သည်၊ (သမုပ္ပန္နေသုပိ- ဖြစ်ပေါ်ကုန်သော်လည်း ကောင်း၊) “မယာ- ငါသည်၊ အယံ အတ္တဘာဝေါ- ဤအတ္တဘောကို၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့အား၊ ပရိစ္ဆတ္တော- စွန့်လှူအပ်ပြီ၊ ဧတ္ထ- ဤခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော၌၊ ယံ ဝါ တံ ဝါ- ဟူးဟူးငြားငြား ဖြစ်ချင်တိုင်းသော အမှုသည်၊ ဟောတု- ဖြစ်ပါစေ”၊ ဣတိ- ဤသို့ဆင်ခြင်၍၊ တံ နိမိတ္တံ- ထိုအကြောင်း (အသက်ကိုပင် အန္တရာယ်ပြုနိုင်လောက်သည့် အကျိုးမဲ့ကြောင်း)ကြောင့်၊ န ကမ္မတိ- မတုန်လှုပ်၊ န ဝေဓတိ- မစိုးရိမ်၊ ဤသကမ္ပိ- အနည်းငယ်မျှ လည်း၊ အညထတ္တံ- တစ်ပါးသော အခြင်းအရာအားဖြင့် ဖြစ်သည်၏

အဖြစ်သို့၊ ဝါ- စိတ်ဓာတ်ပြောင်းသွားခြင်းသို့၊ န ဂစ္ဆတိ- မရောက်၊ ကုသလာရမ္မေ- ကုသိုလ်တရားကို ကြိုးစားအားထုတ်ခြင်း၌၊ အညဒတ္ထ- စင်စစ်၊ အစလာမိဋ္ဌာနောဝ- မတုန်လှုပ်သော အဓိဋ္ဌာန် (စွဲမြဲစွာ ဆောက်တည်မှု) ရှိသည်သာလျှင်၊ ဟောတိ၊ ဧဝံ- သို့၊ အတ္တသန္နိယျာတနမ္ပိ- မိမိကိုယ်ကို ဘုရားရှင်အား အပ်နှင်းခြင်းသည်လည်း၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ သမ္မာဒနူပါယော- ပြည့်စေနိုင်ကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းတည်း။

အပိစ- တစ်နည်းကား၊ သမာသတော- အကျဉ်းအားဖြင့်၊ ကတာဘိနိဟာရဿ- ပြုအပ်ပြီးသော ဆုတောင်းမှုရှိသော ဘုရားအလောင်း၏၊ အတ္တနိ- မိမိ၌၊ သိနေဟဿ- ချစ်ခြင်းကို၊ ပရိသောသနံ- ခန်းခြောက်စေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ပရေသု- သူတစ်ပါးတို့၌၊ သိနေဟဿ- ကို၊ ပရိဝဗ္ဗနံ စ- တိုးပွားစေခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ သမ္မာဒနူပါယော- ပြည့်စုံစေကြောင်း နည်းလမ်းကောင်းတည်း။ ဟိ- ချဲ့၊ သမ္မာသမ္မောမိသမဓိဂမာယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို ရရှိခြင်းငှာ၊ ကတ- မဟာပဏီဓာနဿ- ပြုအပ်ပြီးသော မြတ်သောဆုပန်ခြင်းရှိသော၊ ယာထာဝတော- အမှန်အတိုင်း၊ ပရိဇာနနေန- သိရှိခြင်းဖြင့်၊ သဗ္ဗေသု- အလုံးစုံကုန်သော၊ ဓမ္မေသု- သဘာဝတရားတို့၌၊ အနုပလိတ္တဿ- (တဏှာ၊ မာန၊ ဒိဋ္ဌိတို့ဖြင့်) မကပ်ငြိ မလိမ်းကျံသော၊ မဟာသတ္တဿ- ၏၊ အတ္တနိ- မိမိ၌၊ သိနေဟော- ချစ်ခြင်းတဏှာပေမသည်၊ ပရိက္ခယံ- ကုန်ခြင်းသို့၊ ပရိယာဒါနံ- ဆုံးခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆတိ- ရောက်၏၊ ပန- ကား၊ မဟာကရုဏာ- သမာသေဝနေန- မဟာကရုဏာမြတ်ကို ကောင်းစွာ ပွားထုံခြင်းဖြင့်၊ ပိယပုတ္တေ ပိယ- ချစ်အပ်သော သားသမီးတို့ကဲ့သို့၊ သဗ္ဗသတ္တေ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့ကို၊ သမ္မဿမာနဿ- ကောင်းစွာ ကြည့်ရှုသော ဘုရားအလောင်း၏၊ တေသု- ထိုအလုံးစုံ သတ္တဝါတို့၌၊ မေတ္တာကရုဏာ- သိနေဟော- မေတ္တာဖြင့်ချစ်ခြင်း၊ ကရုဏာ ဖြင့်ချစ်ခြင်းသည်၊ ပရိဝဗ္ဗတိ- တိုးပွား၏။ တတော စ- ထိုသို့ တိုးပွားခြင်းကြောင့်လည်း၊ တံ တဒဝတ္ထာ- နှစ်ပုံ- ထိုထိုအခိုက်အတန့်အားလျော်စွာ၊ အတ္တပရသန္တာနေသု- မိမိသန္တာန်

သူတစ်ပါးသန္တာန်တို့၌၊ လောဘဒေါသမောဟဝိဂမေန- လောဘ၊ ဒေါသ၊
မောဟတို့မှ ကင်းကွာသဖြင့်၊ ဝိဒူရီကတမစ္ဆရိယာဒိဗောဓိသမ္ဘာရပဋိပက္ခော-
မစ္ဆရိယအစရှိသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ ပါရမီတရားတို့၏
ဆန့်ကျင်ဘက်တရားများကို ဝေးကွာအောင် ပြုပြီးသော၊ မဟာပုရိသော-
သည်၊ စတုရဓိဋ္ဌာနာနုဂတေဟိ- လေးပါးသော အဓိဋ္ဌာန်တရားသို့ အစဉ်
လိုက်ကုန်သော၊ ဒါနပိယဝစနအတ္ထစရိယာသမာနတ္တတာသင်္ခါတေဟိ-
ပေးကမ်းလှူဒါန်းခြင်း၊ ချစ်ဖွယ်စကားပြောကြားခြင်း၊ အကျိုးကိုကျင့်ခြင်း၊
တန်းတူထားခြင်းဟု ဆိုအပ်ကုန်သော၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊
သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ- ချီးမြှောက်ကြောင်း ဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ အစ္စန္တိ- စင်စစ်၊ ဇနဿ-
လူအပေါင်းကို၊ သင်္ဂဟကရဏေန- ချီးမြှောက်ခြင်းကိုပြုခြင်းဖြင့်၊ ဥပရိ-
အထက်ဖြစ်သော၊ ယာနတ္ထယေ- လက္ခဏာယာဉ်သုံးပါးအပေါင်း၌၊
အဝတာရဏံ- သက်ဝင်စေခြင်းကိုလည်း ကောင်း၊ ပရိပါစနဉ္စ- ရင့်ကျက်စေ
ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကရောတိ-ပြု၏။

ဟိ- မှန်၊ မဟာသတ္တာနံ- တို့၏၊ မဟာကရဏာ စ- ကိုလည်း
ကောင်း၊ မဟာပညာ စ- မြင့်မြတ်ကြီးမား ပညာတရားကိုလည်းကောင်း၊
ဒါနေန- ဒါနသင်္ဂဟဝတ္ထုဖြင့်၊ အလင်္ကီတာ- တန်ဆာဆင်အပ်၏။ ဒါနံ-
ကို၊ ပိယဝစနေန- ချစ်ဖွယ်စကား ပြောကြားခြင်းဖြင့်၊ (အလင်္ကီတံ- တန်ဆာ
ဆင်အပ်၏။) ပိယဝစနံ- ကို၊ အတ္ထစရိယာယ- အကျိုးကို ကျင့်ခြင်းဖြင့်၊
(အလင်္ကီတံ။) အတ္ထစရိယာ- ကို၊ သမာနတ္တတာယ- တန်းတူထားခြင်းဖြင့်၊
အလင်္ကီတာ- ၏၊ သင်္ဂဟိတာ စ- ချီးမြှောက်လည်း ချီးမြှောက်အပ်၏။
သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော။ သတ္တေပိ- သတ္တဝါတို့ကိုလည်း၊ အတ္တနာ-
မိမိနှင့်၊ နိဗ္ဗိသေသေ- ထူးခြားမှု မရှိသည်တို့ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊
ဗောဓိသမ္ဘာရေသု- သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ တရားတို့၌၊
ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ- ကျင့်ကုန်သော၊ တေသံ- ထိုဘုရားအလောင်းတို့၏၊ သဗ္ဗတ္ထ-
အလုံးစုံသောအရာတို့၌၊ သမာနသုခဒုက္ခတာယ- တူမျှသော ချမ်းသာဆင်းရဲ
ရှိသည်၏အဖြစ်ဟုဆိုအပ်သော၊ သမာနတ္တတာယ- ကိုယ်နှင့်အတူ ကျင့်သည်

၏အဖြစ်၏။ သိဒ္ဓိ- ပြီးစီးခြင်းသည်။ (ဟောတိ။) စ- ဆက်၊ ဗုဒ္ဓဘူတာနမ္မိ- ဘုရားဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်သော်လည်း၊ စတူဟိ- လေးပါး ကုန်သော၊ တေဟေဝ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ- ထိုသင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်သာလျှင်၊ စတုရမိဋ္ဌာနပရိပူရိတာ- ဘိဝုဒ္ဓေဟိ- အမိဋ္ဌာန်တရားလေးပါး ပြည့်ဝတိုးပွားခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဇေဿ- လူအပေါင်းကို၊ အစ္စန္တိကသင်္ဂဟကရဏေန- စင်စစ် ချီးမြှောက်မှုကို ပြုခြင်း ဖြင့်၊ အဘိဝိနယနံ- ဆုံးမခြင်းသည်၊ သိဇ္ဈတိ- ပြီးစီး၏။ ဟိ- မှန်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနံ- တို့၏၊ ဒါနံ- ဒါနသင်္ဂဟဝတ္ထုသည်၊ စာဂါမိဋ္ဌာနေန- ဖြင့်၊ ပရိပူရိတာဘိဝုဒ္ဓံ- ပြည့်ဝတိုးပွား၏၊ ပိယဝစနံ- ပိယဝစသင်္ဂဟဝတ္ထု သည်၊ သစ္စာမိဋ္ဌာနေန- ဖြင့်၊ ပရိပူရိတာဘိဝုဒ္ဓံ- ၏၊ အတ္ထစရိယာ- အတ္ထစရိယသင်္ဂဟဝတ္ထုသည်၊ ပညာမိဋ္ဌာနေန- ဖြင့်၊ ပရိပူရိတာဘိဝုဒ္ဓါ- ၏၊ သမာနတ္တတာ- သမာနတ္တတာသင်္ဂဟဝတ္ထုသည်၊ ဥပသမာမိဋ္ဌာနေန- ဖြင့်၊ ပရိပူရိတာဘိဝုဒ္ဓါ- ၏။ ဟိ- မှန်၊ တထာဂတာနံ- တို့၏၊ သဗ္ဗသာဝကပစ္စေကဗုဒ္ဓေဟိ- အလုံးစုံသောသာဝက၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါတို့နှင့်၊ သမာနတ္တတာ- ကိုယ်နှင့်အတူ ကျင့်သည်၏အဖြစ်သည်၊ ပရိနိဗ္ဗာနေ- ပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအခါ၌၊ (ဟောတိ။) ဟိ- မှန်၊ တတြ- ထိုပရိနိဗ္ဗာန်စံရာအခါ၌၊ နေသံ- ထိုဘုရား၊ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ သာဝကတို့၏၊ အဝိသေသတော- အထူးမ၊ မ သာမညအားဖြင့်၊ ဧကီဘာဝေါ- တူသည်၏အဖြစ်သည်၊ (ဟောတိ။) တေနေဝ- ထို့ကြောင့်ပင်၊ (ဘဂဝါ- သည်) “နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ နာနတ္ထ”န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။ (ဝိမုတ္တိယာ- အရဟတ္တဖိုလ်၌၊ နာနတ္ထ- ထူးခြားသည်၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။)

?

(ဋ္ဌ။ ၃၂၀။) စ- ဆက်၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ၌၊ “သစ္စောစာဂီဥပသန္တော ... အဟော အတ္ထရိယော ဇိနော”တိ- ဟူကုန်သော၊ သင်္ဂဟဂါထာ- သင်္ဂဟ ဂါထာတို့သည်၊ ဟောတိ။

သင်္ဂဟဂါထာအနက်။ ။ သစ္စော- သစ္စာမိဋ္ဌာန်တရားနှင့် ပြည့်စုံ
တော်မူသော၊ စာဂီ- စာဂါမိဋ္ဌာန်တရားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော။

ဥပသန္တော- ဥပသမာဓိဋ္ဌာန်တရားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ပညဝါ- ပညာဓိဋ္ဌာန်တရားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ အနုကမ္မကော- သနားကြင်နာ မဟာကရုဏာရှိတော်မူသော၊ သမ္ဘတသဗ္ဗသမ္ဘာရော- ကောင်းစွာ ဆည်းပူးအပ်ပြီး အလုံးစုံသော ကုသိုလ်ပါရမီအဆောက်အဦ ရှိတော်မူသော ဘုရားရှင်သည်၊ (ပုဂ္ဂိုလ်သည်)၊ ဝါ- အလုံးစုံသော ကုသိုလ်ပါရမီအဆောက်အဦတို့ကို ကောင်းစွာ ဆည်းပူးအပ်ပြီးသော ဘုရားရှင်(ပုဂ္ဂိုလ်) သည်၊ ကံ နာမ အတ္တံ- အဘယ်မည်သော အကျိုးရလဒ်ကို၊ န သာဓယေ- မပြီးစေနိုင်ဘဲ ရှိပါအံ့နည်း၊ (သာဓယတိ ဧဝ- မုချကိန်းသေပြီးစေနိုင်သည်သာတည်း။)

သတ္တာ- ငါတို့ဆရာ မြတ်စွာဘုရားသည်၊ မဟာကာရုဏိကော- ကြီးမြတ်သန့်စင် မဟာကရုဏာရှင်ဖြစ်တော်မူပါပေ၏၊ ဟိတေသီ စ- သတ္တဝါများ အကျိုးစီးပွားကို လိုလားရှာဖွေတော်မူတတ်ပါပေ၏၊ ဥပေက္ခကော- လောကဓံရှစ်ပါး ကြုံတွေ့ငြားလည်း စိတ်ဓာတ်မယိုင် ကြံ့ကြံ့ခိုင်လျက် တွေ့မှိုင့်၊ တက်ကြွ ကင်းစင်ပ၍ ညီမျှအတူ ကြည့်ရှုတော်မူပေ၏၊ သဗ္ဗတ္ထ- ကိုယ်တွင်း ကိုယ်ပ နှစ်ဌာနတွင် ရှိသမျှ အသီးသီး အလုံးစုံသောဝတ္ထုပစ္စည်းတို့၌၊ နိရပေက္ခော စ- ငဲ့ကွက်မှုကင်း၊ သာယာတပ်မက်ခြင်းလည်း ရှိတော်မူပါပေ။ ဇိနော- ငါးပါး ရန်ဟုန် မာရ်သူပုန်ကို လုံးစုံအောင်မြင် ဘုရားရှင်သည်၊ အဟော အစ္စရိယော- ဪ...လက်ဖျက်ခတ်တီး သောင်းတိုက်ဟည်းအောင် အံ့ချီးထိုက်ပါပေစွတကား။

သဗ္ဗဓမ္မေသု- အလုံးစုံသော တရားတို့၌၊ ဝိရတ္တော- တပ်မက်ခြင်း ကင်းတော်မူပါလျက်၊ သတ္တေ စ- သတ္တဝါတို့၌လည်း၊ ဥပေက္ခကော- ချစ်၊ မုန်းမပြု လျစ်လျူရှုတော်မူပါလျက်၊ သဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ သတ္တ-ဟိတေ- သတ္တဝါတို့၏ အစီးအပွား၌၊ ယုတ္တော- လုံ့လအစဉ် တွဲယှဉ်ကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူပါပေ၏၊ ဇိနော- သည်၊ အဟော အစ္စရိယော- တကား။

သဗ္ဗဒါ- အခါခပ်သိမ်း၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊
 ဟိတာယ စ- အစီးအပွား များရန်အလိုငှာလည်းကောင်း၊ သုခါယ
 စ- ချမ်းသာခြင်းအကျိုးငှာလည်းကောင်း၊ ဥယျုတ္တော- လွန်စွာ
 ကြိုးကုတ် အားထုတ်တော်မူရပါလျက်၊ အကိလာသု စ- ကိုယ်စိတ်
 မလန်း ပင်ပန်း နွမ်းနယ်မှုလည်း ရှိတော်မူပါပေ။ ဇိနော- သည်၊
 အဟော အစ္ဆရိယော- တကား။

ကိတ္တကေန ကာလေန သမ္မာဒနန္တိ- ဟူသော ပါဠိ၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော-
 အဆုံးအဖြတ်ကို၊ ဧဝံ- ဤဆိုအပ်လတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိ
 ထိုက်၏။) တာဝ- ရှေးဦးစွာ၊ ဟေဋ္ဌိမေန- အောက်ထစ်ဆုံးဖြစ်သော၊
 ပရိစ္ဆေဒေန- အပိုင်းအခြားအားဖြင့်၊ စတ္တာရိ- လေးပါးကုန်သော၊
 အသချေယျာနိ- အသေချေယျတို့ပတ်လုံးလည်းကောင်း၊ မဟာကပ္ပါနံ-
 မဟာကပ်တို့၏၊ သတသဟဿဉ္စ- တစ်သိန်းပတ်လုံးလည်းကောင်း၊
 မဇ္ဈိမေန- အလယ် အလတ်ဖြစ်သော။ ပရိစ္ဆေဒေန- အားဖြင့်၊ အဋ္ဌ-
 ရှစ်ပါးကုန်သော၊ အသေချေယျာနိ- ကောင်း၊ မဟာကပ္ပါနံ- တို့၏၊
 သတသဟဿဉ္စ- ကောင်း၊ ဥပရိမေန- အထက်၌ဖြစ်သော၊ ပရိစ္ဆေဒေန
 ပန- အားဖြင့်ကား၊ သောဠသ- ၁၆ ပါးကုန်သော၊ အသချေယျာနိ-
 ကောင်း၊ မဟာကပ္ပါနံ- တို့၏။ သတသဟဿဉ္စ- ကောင်း၊ (ဧတ္တကေန
 ကာလေန- ဤမျှအတိုင်းအရှည် ရှိသောကာလဖြင့်၊ သမ္မာဒနံ- ပြည့်စုံစေ
 ခြင်းသည်၊ ဟောတိ။) စ- ဆက်၊ ဧတေ ဘေဒါ- ဤအပြားတို့ကို၊
 ယထာက္ကမံ- အစဉ်အတိုင်း၊ ပညာဓိကသဒ္ဓါဓိကဝီရိယာဓိကဝသေန- ပညာ
 ဓိကဘုရားအလောင်း၊ သဒ္ဓါဓိကဘုရားအလောင်း၊ ဝီရိယာဓိကဘုရား
 အလောင်းတို့နှင့် စပ်သဖြင့်၊ ဉာတဗ္ဗာ- သိထိုက် ကုန်၏၊ ဟိ- မှန်၊
 ပညာဓိကေန- ပညာဓိကဘုရားအလောင်းတို့၏၊ သဒ္ဓါ- သဒ္ဓါတရားသည်၊
 မန္တာ- နန့်သည်၊ ဟောတိ။ ပညာ- ပညာတရားကား၊ တိက္ခာ- ထက်သည်၊
 ဟောတိ။ သဒ္ဓါဓိကာနံ- တို့၏၊ ပညာ- သည်၊ မဇ္ဈိမာ- အလယ်အလတ်ဖြစ်
 သည်၊ ဟောတိ။ ဝီရိယာဓိကာနံ- တို့၏၊ ပညာ- သည်၊ မန္တာ- သည်၊

ဟောတိ။ စ - ဆက်၊ ပညာနုဘာဝေန - ပညာ၏အာနုဘော်ဖြင့်၊ သမ္မာသမ္မောဓိ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကို၊ အဓိဂန္တဗ္ဗာ - ရထိုက်၏၊ ဣတိ - သို့၊ အဋ္ဌကထာယံ - ဌ၊ ဝုတ္တံ - မိန့်တော်မူ အပ်ပြီ။

ပန - ကား၊ အပရေ - တစ်ပါးသောဆရာတို့သည်၊ “ဝီရိယဿ - ဝီရိယ၏၊ တိက္ခမဇ္ဈိမမုဒုဘာဝေန - ထက်ခြင်း၊ အလယ်အလတ်ဖြစ်ခြင်း၊ နှံခြင်းတို့၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗောဓိသတ္တာနံ - တို့၏၊ အယံ ကာလဝိဘာဂေါ - ဤကာလကို ခွဲခြားဝေဖန်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)”၊ ဣတိ - သို့၊ ဝဒန္တိ။ ပန - ကား၊ အဝိသေသေန - သာမညအားဖြင့်၊ ဝိမုတ္တိပရိပါစနိယာနံ - အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရင့်သန်စေတတ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ - တို့၏၊ တိက္ခမဇ္ဈိမမုဒုဘာဝေန - ကြောင့်၊ ယထာဝုတ္တကာလဘောဒေန - အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ကာလကွဲပြားခြင်းဖြင့်၊ ဗောဓိသမ္ဘာရာ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်၏ အဆောက်အဦ တရားတို့သည်၊ တေသံ - ထိုဘုရားအလောင်းတို့အတွက်၊ ပါရိပူရိ - ပြည့်စုံခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ - ရောက်ကုန်၏၊ ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ တယောဝိ - သုံးပါးလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ ကာလဘောဒါ - ဤကာလကွဲပြားမှုတို့သည်၊ ယုတ္တာ - သင့်လျော်ကုန်၏၊ ဣတိဝိ - ဤသို့လည်း၊ (အာစရိယာ - ဆရာတို့ သည်၊) ဝဒန္တိ။ ဟိ - ချဲ့၊ ဧဝံ - သို့၊ တိဝိဓာ - သုံးပါးအပြားရှိကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာ - တို့သည်၊ အဘိနိဟာရက္ခဏေ - သဗ္ဗညုတဉာဏ်သို့ ရှေးရှုဆောင်ကြောင်း ဆုတောင်းသောခဏ၌ (ဗျာဒိတ် ပန်ဆင်သော ခဏ၌)၊ ဥပ္ပဋိတညူဝိပဉ္စိတညူနေယျဘောဒေန - ဥပ္ပဋိတညူ၊ ဝိပဉ္စိတညူ၊ နေယျတို့၏အပြားအားဖြင့်၊ ဘဝန္တိ - ဖြစ်ကုန်၏။ တေသု - ထိုသုံးမျိုးတို့တွင်၊ ယော - အကြင်ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဥပ္ပဋိတညူ - ဥပ္ပဋိတညူဘုရားအလောင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ သော - ထို ဥပ္ပဋိတညူဘုရားအလောင်းသည်၊ သာဝကဗောဓိယံ - သာဝကဗောဓိဉာဏ်၌၊ အဓိမုတ္တော - နှလုံးသွင်းစိတ်ညွတ်သည်၊ သစေ သိယာ - အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊ (ဧဝံ သတိ - ဤသို့ ဖြစ်လတ်သော်၊) သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ - မြတ်စွာဘုရား၏၊ သမ္မုခါ - မျက်မှောက်၌၊ စတုပ္ပဒိကံ - လေးပါးရှိသော၊ ဂါထံ - ဂါထာကို၊ သုဏန္တော -

နာစဉ်၊ ဂါထာယ- ဂါထာ၏၊ တတိယပဒေ- တတိယပါဒသည်၊
 အပရိယောသိတေ ဧဝ- မပြီးဆုံးသေးမီပင်၊ ဆဟိ- ခြောက်ပါးကုန်သော၊
 အဘိညာဟိ- အဘိညာဉ် တို့နှင့်လည်းကောင်း၊ ပဋိသမ္ဘိဒါဟိ- ပဋိသမ္ဘိဒါ
 လေးပါးတို့နှင့်လည်းကောင်း၊ သဟ- အတူတကွ၊ အရဟတ္တံ- အရဟတ္တ
 ဖိုလ်သို့၊ အဓိဂန္တံ- ရရှိခြင်းငှာ၊ သမတ္ထုပနိဿယော- စွမ်းနိုင်သော
 ဥပနိဿယ = ရှိသည်၊ ဟောတိ။

ဒုတိယော- နှစ်ယောက်မြောက်ဖြစ်သော ဝိပဉ္စိတညူဘုရား
 အလောင်းသည်၊ အဓိမုတ္တော- သည်၊ ယဒိ သိယာ- အကယ်၍ဖြစ်အံ့၊
 (ဧဝံ သတိ-သော်၊ ဘဂဝတော- ၏၊ သမ္မုခါ- ဌံ၊ စတုပ္ပဒိကံ- သော၊
 ဂါထံ- ကို၊ သုဏန္တော- စဉ်၊ အပရိယောသိတေ ဧဝ- မပြီးဆုံးသေးသည်
 သာလျှင် ဖြစ်သော၊ ဂါထာယ- ၏၊ စတုတ္ထပဒေ- စတုတ္ထပါဒဌံ၊
 တစ်နည်း- ဂါထာယ- ၏၊ စတုတ္ထပဒေ- စတုတ္ထပါဒသည်၊
 အပရိယောသိတေ ဧဝ- မပြီးဆုံးသေးမီပင်လျှင်၊ ဆဟိ- ကုန်သော၊
 အဘိညာဟိ- တို့နှင့်၊ သဟ- တကွ၊ အရဟတ္တံ- ကို၊ အဓိဂန္တံ- ငှာ၊
 သမတ္ထုပနိဿယော- သည်၊ ဟောတိ။

ပန- ကား၊ ဣတရော- ညွှန်တညူ၊ ဝိပဉ္စိတညူ ဘုရားအလောင်း
 တို့မှတစ်ပါးသော နေယျဘုရားအလောင်းသည်၊ (သာဝကဗောဓိယံ
 အဓိမုတ္တော ယဒိ သိယာ ဧဝံ သတိ) ဘဂဝတော- ၏၊ သမ္မုခါ- ဌံ၊
 စတုပ္ပဒိကံ- သော၊ ဂါထံ- ကို၊ သုတ္တာ- နာရ၍၊ ပရိယောသိတာယ-
 ပြီးဆုံးသော၊ ဂါထာယ- ဂါထာဌံ၊ (တစ်နည်း) ဂါထာယ- သည်၊
 ပရိယောသိတာယ- ပြီးဆုံးလတ်သော်၊ (တစ်နည်း) ဂါထာယ- ၏၊ ပရိ-
 ယောသိတာယ- အပြီးအဆုံးဌံ၊ ဆဟိ အဘိညာဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တံ၊
 သမတ္ထုပနိဿယော ဟောတိ။

တယောပိ- သုံးပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဧတေ- ဤဘုရား
 အလောင်းတို့ကို၊ ဝိနာ- ကြဉ်၍၊ ကာလဘောဒေန- ကာလကွဲပြားခြင်းဖြင့်၊

ကတာဘိနီ ဟာရာ- ပြုအပ်သော ဆုပန်ခြင်းရှိကုန်သော ဘုရားလောင်းတို့ သည်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ သန္တိကေ- အထံ၌၊ လဒ္ဓဗျာကရဏာ စ- ရအပ်သော ဖြေကြားခြင်း ဗျာဒိတ်ရှိကုန်သော ဘုရား အလောင်းတော်တို့ သည်လည်းကောင်း၊ အနုက္ကမေန- အစဉ်အားဖြင့် (အစဉ် အတိုင်း)၊ ပါရမိယော- တို့ကို၊ ပရိပူရေန္တာ- ဖြည့်ကျင့်သည်ရှိသော်၊ ယထာက္ကမံ- အစဉ်အတိုင်း၊ ယထာဝုတ္တဘောဒေန- အကြင် အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ကွဲပြားခြားနားမှုရှိသော၊ ကာလေန- ကာလအားဖြင့်၊ သမ္မာသမ္မောဓိ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်သို့၊ ပါပုဏန္တိ- ရောက်ရှိကြကုန်၏၊ ပန- ဗျတိရိတ်ကား၊ တေသု တေသု ကာလဘောဒေသု- ထိုထိုကာလ ကွဲပြားမှုတို့သည်၊ အပရိပုဏ္ဏေသု- မပြည့်စုံကုန်သေးသည် ရှိသော်၊ တေ တေ မဟာသတ္တာ- ထိုထို ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ဒိဝသေ ဒိဝသေ- နေ့တိုင်း နေ့တိုင်း၊ ဝေဿန္တရဒါနသဒိသံ- ဝေဿန္တရာမင်း၏ အလှူနှင့်တူ သော၊ မဟာဒါနံ- အလှူကြီးကို၊ ဒေန္တာပိ- ပေးလှူကြကုန်သော်လည်း၊ တဒနုရူပေ- ထိုအလှူအား လျော်ကုန်သော၊ ဝါ- ထိုသဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် အား လျော်ကုန်သော၊ သီလာဒိသဗ္ဗပါရမိဓမ္မေ- သီလအစရှိသော အလုံးစုံသော ပါရမီတရားတို့ကို၊ အာစိနန္တာပိ- ဆည်းပူးကြပါကုန်သော် လည်း၊ ပဉ္စ- ငါးပါးကုန်သော၊ မဟာပရိစ္စာဂေ- စွန့်ခြင်းကြီးတို့ကို၊ ပရိစ္စန္တာပိ- စွန့်ကြပါကုန်သော်လည်း၊ ဉာတတ္ထစရိယာ- ဉာတတ္ထစရိယတို့ ကို၊ လောကတ္ထစရိယာ- တို့ကို၊ ဗုဒ္ဓတ္ထစရိယာ- တို့ကို၊ ပရမကောဋိ- မြင့်မြတ်သော အထွတ်အထိပ်သို့၊ ပါပေန္တာပိ- ရောက်စေကြပါကုန်သော် လည်း၊ အန္တရာ စ- ကြားကာလ၌လည်း၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါ- တို့သည်၊ ဘဝိဿန္တိ- ဖြစ်ကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ ဧတံ ဌာနံ- ဤအကြောင်းသည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ၊ ကဿာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း? ဉာဏဿ- ဉာဏ်၏၊ အပရိပစ္စနတော- မရင့်ကျက်သေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဗုဒ္ဓကာရက- ဓမ္မာနံ- ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော ပါရမီစသောတရားတို့၏၊ အပရိနိဋ္ဌာနတော- မပြီးဆုံးသေးခြင်းကြောင့်လည်းကောင်းတည်း။ ဟိ-

ထင်ရှားအောင် ပြဦးအံ့၊ ပရိစ္ဆိန္ဒကာလနိပ္ပာဒိတံ - ပိုင်းခြားအပ်သောကာလ
အတိုင်း ပြီးစေအပ်သော၊ သဿံ ဝိယ - ကောက်စပါးကဲ့သို့၊ ယထာဝုတ္တ-
ကာလပရိစ္ဆေဒေန - အကြင်အကြင်ဆိုအပ်ပြီးသော ကာလအပိုင်းအခြားဖြင့်၊
ပရိနိပ္ပာဒိတာ - အပြည့်အဝ ပြီးစီးစေအပ်သော၊ သမ္မာသမ္မောဓိ - သဗ္ဗညုတ
ဉာဏ်သည်၊ ဝါ - ကို၊ တဒန္တရာ - ထိုပရိစ္ဆေဒ ကာလအတွင်း၌၊
သဗ္ဗဿာဟေန - အလုံးစုံသော လုံ့လဥဿာဟဖြင့်၊ ဝါယမန္တေနာပိ - အား
ထုတ်ပါသော်လည်း၊ အဓိဂန္တု - ရရှိခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ - မတတ်ကောင်း၊
ဣတိ - ထို့ကြောင့်၊ ပါရမိပါရိပူရိ - ပါရမိဖြည့်ကျင့်ခြင်းသည်၊ ယထာဝုတ္တ-
ကာလဝိသေသေန - အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးသော ကာလအထူးဖြင့်၊
သမ္ပန္နတိ - ပြည့်စုံ၏၊ ဣတိ - သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ - သိထိုက်၏။

ကော အာနိသံသောတိ - ဟူသော အမေးစကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော
ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော။) ကတာဘိနိဟာရာနံ - ပြုအပ်ပြီးသော ဆုပန်မှုရှိကုန်သော၊
ဗောဓိသတ္တာနံ - တို့၏၊ (ဂါထာ၏ နောက်ရှိ အာနိသံသာ ၌ စပ်)၊

ဇဝံ - ဤသို့၊ သဗ္ဗင်္ဂသန္တာ - အလုံးစုံသော နိယတဗျာဒိတ်အင်္ဂါနှင့်
ပြည့်စုံကြကုန်သော၊ ဗောဓိယာ - သမ္မာသမ္မောဓိဉာဏ်၌၊ နိယတာ -
မြဲကုန်သော၊ နရာ - ဘုရားအလောင်းတို့သည်၊ ကပ္ပကောဠိသတေဟိဝိ-
ကမ္ဘာကုဋေအရာတို့ဖြင့်သော်လည်း၊ ဒီဃမဒ္ဒါနံ - ရှည်စွာသော ကာလ
ပတ်လုံး၊ သံသရံ = သသရန္တာ - ကျင်လည်ကုန်သည်ရှိသော်၊

အဝီစိမိ - အဝီစိငရဲ၌၊ နပ္ပန္နိ - မဖြစ်ကုန်၊ တထာ - ထို့အတူ၊
လောကန္တရေသု စ - လောကန္တရိတ်ငရဲတို့၌လည်း၊ နပ္ပန္နိ။ နိဇ္ဈာမ-
တဏှာ - နိဇ္ဈာမတဏှိကာ ပြိတ္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ခုပ္ပိပါသာ-
ခုပ္ပိပါသိကာပြိတ္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊ ကာလကမ္ဘိကာ - ကာလ
ကမ္ဘိကာ အသုရာ ပြိတ္တာတို့သည်လည်းကောင်း၊ န ဟောန္တိ - မဖြစ်ကုန်။

(ဋ္ဌ။ ၃၂၂။) ဒုဂ္ဂတိ - တိရစ္ဆာန် ဒုဂ္ဂတိဘဝသို့၊ ဥပပန္နန္တာပိ - ကပ်ရောက်
၍ ဖြစ်ကြရပါသော်လည်း၊ ခုဒ္ဒကာ - ငုံးအောက်ငယ်ကုန်သော၊

(တစ်နည်း) နံစုတ်ငှက်အောက်ငယ်ကုန်သော၊ (ယင်း၏ ဝိနိစ္ဆယကို မဟာဗုဒ္ဓဝင်၊ ပ-တွဲ၊ ဒု-ပိုင်း၊ ၂၇၇-၌ ရှုရ၏။) ပါဏာ- သတ္တဝါတို့ သည်၊ န ဟောန္တိ။ မနုဿေသု- လူတို့၌၊ တေ- ထိုဘုရားအလောင်းတို့ သည်၊ ဇာယမာနာ- ဖြစ်ကုန်သည်ရှိသော်၊ ဇစ္စန္တော- ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် ကန်းသူတို့သည်၊ န ဘဝန္တိ- မဖြစ်ကုန်။

သောတဝေကလ္လတာ- နားအကြားချို့တဲ့သူ (ပဋိသန္ဓေအားဖြင့် နားပင်းသူ)၏ အဖြစ်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ၊ မူဂပက္ခိကာ- အသောသူ၊ ခြေလက်ဆွဲသူ (လမ်းမသွားနိုင်သူ) တို့သည်၊ န ဘဝန္တိ၊ ဣတ္ထိဘာဝံ- မိန်းမ၏အဖြစ်သို့၊ န ဂစ္ဆန္တိ- မရောက်ကုန်၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇန ပဏ္ဍကာ- ဥဘတောဗျည်း၊ ပဏ္ဍုက်တို့သည်၊ န ဘဝန္တိ။

ပရိယာပန္နာ- ဝဋ်တရား၌ အကျုံးဝင်ကုန်သော၊ ဗောဓိယာ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၌၊ နိယတာ- မြဲကုန်သော၊ နရာ- ဘုရား အလောင်းတို့သည်၊ အာနန္တရိကေဟိ- ပဉ္စာနန္တရိယအမှုတို့မှ၊ မုတ္တာ- လွတ်ကုန်၏၊ သဗ္ဗတ္ထ- အလုံးစုံသော ဘဝတို့၌၊ သုဒ္ဓဂေါစရာ- သန့်ရှင်း သော ကျက်စားရာ ရှိကုန်၏။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ- မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကို၊ န သေဝန္တိ- မမှီဝဲကြကုန်၊ ကမ္မကိရိ- ယဒဿိနာ- အကြောင်းကံပြုခြင်းကြောင့် အကျိုးသည် ဖြစ်ပေါ်၏ဟု ရှုမြင်လေ့ရှိကုန်၏၊ သဂ္ဂေသု- ဗြဟ္မာ့ပြည်တို့၌၊ ဝသမာနာပိ- ဖြစ်ကြပါ ကုန်သော်လည်း၊ အသညံ- အသညသတ်ဘုံသို့၊ နူပပဇ္ဇရေ- ကပ်ရောက် ၍ မဖြစ်ကုန်။

သုဒ္ဓါဝါသေသု- သုဒ္ဓါဝါသဖြစ်ကုန်သော၊ ဒေဝေသု- ဗြဟ္မာတို့၌၊ ဟေတု နာမ- ဖြစ်ခြင်း၏ အကြောင်းမည်သည်၊ န ဝိဇ္ဇတိ- မရှိ။ နေက္ခမ္မနိန္နာ- နေက္ခမ္မတရား၌ ညွတ်သောစိတ်ရှိကုန်သော၊ သပ္ပုရိသာ- ဘုရားအလောင်း သူတော်ကောင်းတို့သည်၊ ဘဝါဘဝေ- ဘဝငယ်၊ ကြီး အသီးသီး၌၊ ဝိသံယုတ္တာ- အထူးသဖြင့်ယှဉ်ကုန်သော်လည်း၊ လောကတ္ထစရိယာယော- လောကသားတို့၏ အကျိုးကျင့်ခြင်း

‘လောကတ္ထစရိယာ’တို့ကို၊ စရန္တိ- ကျင့်ကြကုန်၏၊ သဗ္ဗပါရမီ- အလုံးစုံသော ပါရမီတို့ကို၊ ပူရေန္တိ- ဖြည့်ကျင့်ကြကုန်၏။

ဣတိ ဧဝံ- ဤသို့၊ သံဝဏ္ဏိတာ- ဖွင့်ဆိုအပ်ကုန်သော၊ ယေ တေ အာနိသံသာ- အကြင်အကျိုးဆက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ “အာနန္ဒ- အာနန္ဒာ၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ သတော- သတိရှိသည်၊ သမ္မဇာနော- ပညာဉာဏ်ရှိသည်၊ (ဟုတွာ)၊ တုသိတာ ကာယာ- တုသိတာ နတ်အပေါင်း မှ၊ စဝိတွာ- စုတေ၍၊ မာတုကုစ္ဆိ- မယ်တော်ဝမ်းသို့၊ ဩက္ကမတိ- သက်ရောက်၏”၊ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သောဠသ- ၁၆ ပါးကုန်သော၊ ယေ အတ္ထရိယအတ္ထုတဓမ္မပ္ပကာရာ စ- အကြင် အတ္ထရိယ အတ္ထုတတရား အပြား(အမျိုးအစား)တို့သည်လည်းကောင်း၊ “သီတံ- အအေးသည်၊ ဗျပဂတံ- ကင်းသည်၊ ဟောတိ။ ဥဏှဇ္ဇ- အပူသည်လည်း၊ ဥပသမ္ပတိ- ငြိမ်း၏”၊ ဣတိ အာဒိနာ- ဤသို့အစရှိသည်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ “သာရိပုတ္တ- သာရိပုတ္တရာ၊ ဗောဓိသတ္တေ- ဘုရားအလောင်းသည်၊ ဇာယမာနေ- ဖွားမြင်သည်ရှိသော်၊ ဒသသဟဿီ- တစ်သောင်းအတိုင်းရှည် ရှိသော၊ အယံ လောကဓာတု- ဤလောကဓာတ်သည်၊ သင်္ကမ္ပတိ- ကောင်းစွာ တုန်လှုပ်၏၊ သမ္ပကမ္ပတိ- ကောင်းစွာ အပြားအားဖြင့် တုန်လှုပ် ၏၊ သမ္ပဝေဓတိ- အိုးထိန်းစက်ကဲ့သို့ သွက်သွက်ခါ တုန်လှုပ်၏၊ ဣတိ အာဒိနာ စ-ကောင်း၊ ဒွတ္တိသ- ၃၂ ပါးသော၊ ယေ ပုဗ္ဗနိမိတ္တပ္ပကာရာ စ- အကြင် ရှေ့ပြေးနိမိတ် အမျိုးအစားတို့သည်လည်းကောင်း၊ ဝါ ပန- တစ်နည်းသော်ကား၊ အညေပိ-ဆိုအပ်ပြီးသည်မှ တစ်ပါးလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ဗောဓိသတ္တာနံ- တို့၏၊ အဓိပ္ပါယသမိဇ္ဈနံ- အလိုဆန္ဒ၏ ပြည့်စုံခြင်းလည်း ကောင်း၊ ကမ္မာဒိသု- နှုတ်မှု လက်မှု စသည်တို့၌၊ ဝသီဘာဝေါ- ကျွင်းကျင် နိုင်နင်းခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣတိ ဧဝမာဒယော- ဤသို့ အစရှိကုန်သော၊ တတ္ထ တတ္ထ ဇာတကဗုဒ္ဓဝံသာဒိသု- ထိုထို ဇာတက၊ ဗုဒ္ဓဝင်ကျမ်း အစရှိ သည်တို့၌၊ ဒသိတာကာရာ- ပြဆိုအပ်သော အခြင်းအရာရှိကုန်သော၊ ယေ အာနိသံသာ- အကြင်အကျိုးဆက်တို့သည်လည်းကောင်း၊ (သန္တိ-

ရှိကုန်၏။) သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ တေ- ထိုအာနိသံသတို့သည်၊ ဧတာသံ- ထိုပါရမီတို့၏၊ အာနိသံသာ- အကျိုးဆက်တို့တည်း။ တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ ယထာနိဒဿိတဘောဒါ- အကြင် အကြင် ညွှန်ပြအပ်ပြီးသော ကွဲပြားမှုရှိကုန်သော၊ (စရိယာ၊ ၄၊ ၃၁၃ ကို ရည်ညွှန်းသည်။) အလောဘာဒေါသာဒိဂုဏယုဂလာဒယော စ- အလောဘ၊ အဒေါသ အစရှိသော အစုံလိုက်ပြဆိုအပ်သော ကျေးဇူးဂုဏ်တရားတို့သည်လည်း၊ ဧတာသံ အာနိသံသာ- တို့တည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။

အပိစ- တစ်နည်းသော်ကား၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ ဗောဓိသတ္တော- သည်၊ အဘိနိဟာရတော- ဘုရားဆုကို ပန်ပြီးရာအခါမှ (ဗျာဒိတ် ခံယူပြီးရာအခါမှ)၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ သဗ္ဗသတ္တာနံ- အလုံးစုံသော သတ္တဝါတို့၏၊ ဟိတေသိတာယ- အစီးအပွားကို ရှားမှီးတတ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ပိတုသမော- ဖခင်နှင့်တူသည်၊ ဟောတိ။ ဂုဏဝိသေသယောဂေန- ဂုဏ်အထူးနှင့် စပ်ယှဉ်ခြင်းကြောင့်၊ ဒက္ခိဏေယျကော- အလှူခံထိုက်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဂရ- အလေးအမြတ်ပြုအပ်သူသည်လည်းကောင်း၊ ဘာဝနီယော- စိတ်နှလုံးကို ပွားစေအပ်သူ(မြတ်နိုးအပ်သူ)သည်လည်းကောင်း၊ ပရမံ- မြင့်မြတ်သော၊ ပုညက္ခေတ္တံ စ- ကောင်းမှုမျိုးစေ့၏ စိုက်ပျိုးရာ လယ်ယာမြေနှင့်တူသည်လည်းကောင်း၊ ဟောတိ။ ယေဘုယျေန- များသောအားဖြင့်၊ မနုဿာနံ- တို့၏၊ ဝါ- တို့သည်၊ ပိယော- ချစ်ခင်နှစ်သက်အပ်သူသည်၊ ဟောတိ။ အမနုဿာနံ- လူမဟုတ်သူတို့၏၊ ဝါ- တို့သည်၊ ပိယော စ ဟောတိ။ ဒေဝတာဟိ- နတ်တို့သည်၊ အနုပါလီယတိ- အစဉ်စောင့်ရှောက်အပ်၏။ မေတ္တာကရဏာပရိဘာဝိတသန္တာနတာယ- မေတ္တာ၊ ကရဏာဖြင့် ထုံမွမ်းအပ်သော စိတ်အစဉ်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဝါဠမိဂါဒီဟိ စ- သားရဲစသည်တို့သည်လည်း၊ အနဘိဘာဝနီယော- မလွမ်းမှီး မနှိပ်စက်နိုင်သည်၊ ဟောတိ။ စ- ဆက်၊ ယသ္မိ ယသ္မိ သတ္တနိကာယေ- အကြင် အကြင် သတ္တဝါအမျိုး၌၊ ပစ္စာဇာယတိ- ဖြစ်၏၊ တသ္မိ တသ္မိ- ထိုထို သတ္တဝါအမျိုး၌၊ ဥဠာရေန- မွန်မြတ်သော၊ ဝဏ္ဏေန- အဆင်းဖြင့်၊

ဥဠာရေန- သော၊ ယသေန- အခြံအရံဖြင့်၊ ဥဠာရေန- သော၊ သုခေန-
ချမ်းသာဖြင့်၊ ဥဠာရေန- သော၊ ဗလေန- အားအစွမ်းဖြင့်၊ ဥဠာရေန-
သော၊ အာဓိပတေယျေန- အစိုးရခြင်းဖြင့်၊ အညေ သတ္တေ- အခြားသတ္တဝါ
တို့ကို၊ အဘိဘဝတိ- လွှမ်းမိုးနိုင်၏၊ (ကသ္မာ- အဘယ့်ကြောင့်နည်း၊)
ပုညဝိသေသယောဂတော- ကောင်းမှုအထူးနှင့် ယှဉ်ခြင်းကြောင့်တည်း။

(၄။ ၃၂၃။) အပ္ပါဗာဓော- ပြင်းစွာ နှိပ်စက်တတ်သည့် အားကြီးသောရောဂါ
၏ မရှိခြင်းသည်၊ အပ္ပါတကော- ဆင်းရဲငြိုငြင်စွာ အသက်မွေးရခြင်းဟူသော
ရောဂါငယ်၏ မရှိခြင်းသည်၊ ဟောတိ။ စ- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရား
အလောင်း၏၊ သုဝိသုဒ္ဓါ- အလွန်သန့်ရှင်းသော၊ သုဝိသဒါ- အလွန်စင်ကြယ်
သော၊ သဒ္ဓါ- သဒ္ဓါတရားသည်၊ ဟောတိ။ သုဝိသုဒ္ဓိ- အလွန်သန့်ရှင်း
သော၊ ဝီရိယံ- သည်၊ (ဟောတိ) သုဝိသဒါ- အလွန် စင်ကြယ်ကုန်
သော၊ သတိသမာဓိပညာ- သတိ သမာဓိ ပညာတို့သည်၊ (ဟောန္တိ။)
မန္တကိလေသော- နည်းသောကိလေသာရှိသည်၊ မန္တဒရထော- နည်းသော
ပူပန်ခြင်းရှိသည်၊ မန္တပရိဋ္ဌာဟော- နည်းသောပူအိုက်ခြင်းရှိသည်၊ ဟောတိ။
ကိလေသာနံ- တို့၏၊ မန္တဘာဝေနေဝ- နည်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်သာလျှင်၊
သုဝစော- ကောင်းစွာပြောဆိုအပ်သော စကားရှိသည်၊ ဝါ- ဆိုဆုံးမ၊ ရ
လွယ်ကူသည်၊ ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ- ဆိုဆုံးမမှုကို ကောင်းစွာနာယူလေ့ရှိသည်၊
ဟောတိ။ ခမော- သည်းခံခြင်းရှိသည်၊ သောရတော- ကောင်းသောအမှု၌
မွေ့လျော်သည်၊ ဟောတိ။ သခိလော- ပြေပြစ်သည်၊ ပဋိသန္တာရကုသလော-
အစေ့အစပ်ပြုခြင်း၌ လိမ္မာသည်၊ ဟောတိ။ အက္ကောဓနော- အမျက်မထွက်
တတ်သည်၊ အနုပနာဟီ- ရန်ငြိုးဖွဲ့လေ့မရှိသည်၊ ဟောတိ။ အမက္ခီ- သူ
ကျေးဇူးကို မချေဖျက်တတ်သည်၊ အပဋ္ဌာသီ- အပြိုင်ပြုလေ့မရှိသည်၊
ဟောတိ။ အနိဿုကီ- ငြူစူလေ့မရှိသည်၊ အမစ္ဆရီ- နှမြောဝန်တိုလေ့
မရှိသည်၊ ဟောတိ။ အသဋ္ဌော- မကောက်ကျစ်သည်၊ အမာယာဝီ- လှည့်
ပတ်ခြင်း မရှိသည်၊ ဟောတိ။ အထဒ္ဓေါ- မခက်ထန်သည်၊ အနတိမာနီ-
အလွန်မာန်မူခြင်း (မာနကြီးခြင်း) မရှိသည်၊ ဟောတိ။ အသာရဒ္ဓေါ- ပြင်းစွာ

ပူပန်ခြင်း မရှိ (ငြိမ်းအေးခြင်းရှိ)သူသည်၊ အပ္ပမတ္တော- ကုသိုလ်တရားတို့၌
မမေ့လျော့သူသည်၊ ဟောတိ။ ပရတော- သူတစ်ပါး၏၊ ဥပတာပသဟော-
ပူပန်စေမှုကို သည်းခံနိုင်သည်၊ ဟောတိ။ ပရေသံ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊
အနုပတာပီ- မပူပန်စေတတ်သည်၊ ဟောတိ။ စ- ဆက်၊ ယသ္မိံ
ဂါမဓေတ္တော- အကြင်ဂါမဓေတ်၌၊ ပဋိဝသတိ- နေ၏၊ တတ္ထ- ထိုဂါမဓေတ်
၌၊ သတ္တာနံ- သတ္တဝါတို့၏၊ ဘယာဒယော- ဘေးအစရှိကုန်သော၊ ဥပဒ္ဒဝါ-
ဘေးရန်အန္တရာယ်တို့သည်၊ ယေဘုယျေန- များသောအားဖြင့်၊ အနုပ္ပန္နာ-
မဖြစ်ပေါ်ကုန်သေးသည်ရှိသော်၊ နပ္ပဇ္ဇန္တိ- ဖြစ်ပေါ်မလာတော့ကုန်၊ ဥပ္ပန္နာ
စ- ဖြစ်ပေါ်ပြီးကုန်သော်လည်း၊ ဂူပသမန္တိ- ငြိမ်းပျောက်ကြကုန်၏၊ စ-
ဆက်၊ ယေသု အပါယေသု- အကြင်ဥဿဒေရဲငယ်တို့၌၊ ဥပ္ပဇ္ဇတိ- ဖြစ်ရ၏၊
တတ္ထ- ထိုဥဿဒေရဲငယ်တို့၌၊ ပစုရဇ္ဇော ဝိယ- များစွာသော လူကိုကဲ့သို့၊
ဒုက္ခေန- ဆင်းရဲသည်၊ အဓိမတ္တံ- လွန်လွန်ကဲကဲ၊ န ပိဋိယတိ- မနှိပ်စက်
အပ်။ ဘိယျောသော မတ္တာယ- အတိုင်းထက်အလွန်၊ သံဝေဂံ- ထိတ်လန့်
ခြင်းသို့၊ အာပဇ္ဇတိ- ရောက်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ မဟာပုရိသဿ-
၏၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အားလျော်စွာ၊ တသ္မိံ တသ္မိံ ဘဝေ- ထိုထို
ဘဝ၌၊ လဗ္ဘမာနာ- ရအပ်ကုန်သော၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ ပိတုသမတာ-
ဒက္ခိဏေယျတာဒယော- ဖခင်နှင့်တူခြင်းမြတ်သော အလှူကိုခံထိုက်ခြင်း
အစရှိကုန်သော၊ ဧတေ ဂုဏာဝိသေသာ- ဤဂုဏ်ကျေးဇူး အထူးတို့ကို၊
အာနိသံသာတိ- အကျိုးဆက်တို့ဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

တထာ- ထိုမှတစ်ပါး၊ အာယုသမ္ပဒါ- အသက်၏ (နှင့်) ပြည့်စုံခြင်း
လည်းကောင်း၊ ရူပသမ္ပဒါ- ရုပ်အဆင်း၏ (နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊
ကုလသမ္ပဒါ- အမျိုးအနွယ်၏ (နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ ဣဿရိယ-
သမ္ပဒါ- အစိုးရခြင်း၏ (နှင့်) ပြည့်စုံခြင်းလည်းကောင်း၊ အာဒေယျဝစနတာ-
ယုံကြည်နှစ်သက်အပ်သော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟာနဘာ-
ဝတာ- ကြီးမြတ်သောအာနုဘော်ရှိသူ၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ဣတိ-
ဤသို့၊ ဧတေပိ- ဤအာယုသမ္ပဒါ အစရှိသည်တို့သည်လည်း၊ မဟာ-

ပုရိသဿ- နါ။ ပါရမီနံ- တို့၏။ အာနိသံသာ- အကျိုးဆက်တို့တည်း။
 ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်ကုန်၏။ တတ္ထ- ထိုအာယုသမ္ပဒါ
 အစရှိသည်တို့တွင်၊ အာယုသမ္ပဒါ နာမ- အာယုသမ္ပဒါမည်သည်၊ တဿံ
 တဿံ ဥပပတ္တိယံ- ထိုထိုဘဝ၌၊ ဒီဃာယုကတာ- အသက်ရှည်ခြင်းရှိသည်
 ၏ အဖြစ်တည်း၊ စိရဋ္ဌိတိကတာ- ကြာမြင့်စွာ တည်တံ့ခြင်းရှိသည်၏
 အဖြစ်တည်း၊ တာယ- ထိုအသက်ရှည်ခြင်းဖြင့်၊ ယထာရဒ္ဓါနိ- အကြင်
 အကြင် အားထုတ်အပ်ပြီးကုန်သော၊ ကုသလသမာဒါနာနိ- ကုသိုလ်ဆောက်
 တည်ခြင်းတို့ကို၊ ပရိယောသာပေတိ- ပြီးဆုံးစေ၏။ ဗဟုံ စ- များစွာလည်း
 ဖြစ်သော၊ ကုသလံ- ကို၊ ဥပစိနောတိ- ဆည်းပူး၏။ (ဥပ✓စိ+ဣ+တိ။
 ဣ-ကို န-ပြု။) ရူပသမ္ပဒါ နာမ- မည်သည်၊ အဘိရူပတာ- အဆင်းလှ
 သည်၏ အဖြစ်တည်း၊ ဒဿနီယတာ- ရှုချင်ဖွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊
 ပါသာဒိကတာ- ကြည်ညိုဖွယ်ရှိသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ တာယ- ထိုအဆင်း
 လှမှုဖြင့်၊ ရူပပ္ပမာဏာနံ- ရုပ်အဆင်းကို အလေးထားကုန်သော၊ သတ္တာနံ-
 တို့၏၊ ပသာဒါဝဟော- ကြည်ညိုခြင်းကို ရွက်ဆောင်သည်၊ သမ္ဘာဝနီယော-
 ချီးမွမ်းခံထိုက်သည်၊ ဟောတိ။ ကုလသမ္ပဒါ နာမ- မည်သည်၊ ဥဠာရေသု-
 မွန်မြတ်ကုန်သော၊ ကုလေသု- အမျိုးတို့၌၊ အဘိနိဗ္ဗတ္တိ- ဖြစ်ခြင်းတည်း။
 တာယ- ထိုအမျိုးမြတ်ခြင်းဖြင့်၊ ဇာတိမဒါဒိမဒမတ္တာနမ္မိ- အမျိုးမာန်စသည်
 ယစ်မူးသော သတ္တဝါတို့သည်လည်း၊ ဥပသင်္ကမနီယော- အနီးအစပ်
 ချဉ်းကပ်ထိုက်သည်၊ ပယိရပါသနီယော- ဆည်းကပ်ထိုက်သည်၊ ဟောတိ၊
 တေန- ထို့ကြောင့်၊ တေ- ထိုမာန်ယစ်သူတို့ကို၊ နိဗ္ဗိသေဝနေ- မာန်
 မာနအဆိပ် ကင်းစင်သည်တို့ကို၊ ကရောတိ- ပြု၏။ (ဝိသေဝန သဒ္ဓါသည်
 ဝိသသဒ္ဓါ၏ ပရိယာယ်တည်း။) ဣဿရိယသမ္ပဒါ နာမ- မည်သည်၊
 မဟာဝိဘဝတာ- စည်းစိမ်များသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟေသက္ခ-
 တာ- တန်ခိုးကြီးသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်း၊ မဟာပရိဝါရတာ စ-
 များသော အခြံအရံ ရှိသည်၏ အဖြစ်လည်းကောင်းတည်း၊ တာဟိ- ထို
 အစိုးရခြင်းတို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဏှိတဗ္ဗေ- ချီးမြှောက်ထိုက်ကုန်သော သူတို့ကို၊

စတူဟိ-လေးပါးကုန်သော၊ သင်္ဂဟဝတ္ထုဟိ-သင်္ဂဟဝတ္ထုတို့ဖြင့်၊ သင်္ဂဟိတုံ-
ချိုးမြှောက်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊ နိဂ္ဂဟေတာ- နှိပ်ကွပ်ထိုက်ကုန်သော သူတို့
ကို၊ ဓမ္မေန- တရားသ ဖြင့်၊ နိဂ္ဂဟေတုဉ္စ- နှိပ်ကွပ်ခြင်းငှာလည်းကောင်း၊
သမတ္ထော- စွမ်းနိုင်သူ သည်၊ ဟောတိ။

အာဒေယျဝစနတာ နာမ- မည်သည်၊ သဒ္ဓေယျတာ- ယုံကြည်ထိုက်
သော စကားရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း၊ ပစ္စယိကတာ- ယုံကြည်အပ်သော
စကားရှိသူ၏ အဖြစ်တည်း၊ တာယ- ထိုယုံကြည်အပ်သော စကားရှိသူ၏
အဖြစ်ဖြင့်၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊ ပမာဏဘူတော- ချိန်ခွင်ပမာ နှိုင်းယှဉ်ရာ
ဖြစ်၍ဖြစ်သည်၊ ဟောတိ။ စ- ဆက်၊ အဿ- ထိုဘုရားအလောင်း၏၊
အာဏာ- အမိန့်အာဏာကို၊ ဝါ- သည်၊ အလဗ်နိယာ- မခုန်ကျော်အပ်
မခုန်ကျော်နိုင်သည်၊ ဟောတိ။ မဟာနုဘာဝတာ နာမ- မည်သည်၊
အာနုဘာဝမဟန္တတာ- အာနုဘော်ကြီးသည်၏ အဖြစ်တည်း၊ တာယ-
ထိုအာနုဘော်ကြီးသည်၏အဖြစ်ဖြင့်၊ ပရေဟိ- သူတစ်ပါးတို့သည်၊ န
အဘိဘူယတိ- မလွှမ်းမိုးအပ် မလွှမ်းမိုးနိုင်။ ပန- အနွယ်ကား၊ သယမေဝ-
ကိုယ်တိုင်သာလျှင်၊ ပရေ- သူတစ်ပါးတို့ကို၊ အညဒတ္ထု- စင်စစ်၊ ဓမ္မေန-
တရားနည်းလမ်းဖြင့်၊ (တရားနည်းလမ်းတကျ)လည်းကောင်း၊ သမေန-
တရားမျှတမှုဖြင့်လည်းကောင်း၊ တစ်နည်း- ဓမ္မေန- တရားနည်းလမ်းနှင့်၊
သမေန စ- ညီညွတ်သဖြင့်လည်းကောင်း၊ ယထာဘူတဂုဏေဟိ စ-
ဟုတ်မှန်သော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ဖြင့်လည်းကောင်း၊ အဘိဘဝတိ- လွှမ်းမိုးနိုင်
၏၊ ဧဝံ- ဤသို့၊ ဧတေ အာယုသမ္ပဒါဒယော- ဤအာယုသမ္ပဒါအစရှိ
သည်တို့သည်၊ မဟာပုရိသဿ- ၏၊ ပါရမီနံ- တို့၏၊ အနိသံသာ-
အကျိုးဆက်တို့တည်း။ သယဉ္စ- ကိုယ်တိုင်လည်း၊ အပရိမာဏဿ-
အတိုင်းအတာပမာဏမရှိသော၊ ပုညသမ္ဘာရဿ- ကုသိုလ်အဆောက်အဦ၏၊
ပရိဝုဗ္ဗိဟေတုဘူတာ- တိုးပွားစည်ပင်ခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်ကုန်
၏၊ ယာနတ္ထယေ- ဗောဓိယာဉ်သုံးပါးအပေါင်း၌၊ သတ္တာနံ- တို့၏၊
အဝတာရဏဿ စ- သက်ဝင်စေခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ပရိပါစနဿ စ-

ဉာဏ်ရင့်ကျက်စေခြင်း၏လည်းကောင်း၊ ကာရဏဘူတာ- အကြောင်းဖြစ်၍
ဖြစ်ကုန်၏။ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

ပါရမီတို့၏ အကျိုးရင်းတရား

(ဋ္ဌ။ ၃၂၄။) ကိ ဖလန္တိ- ကိ ဖလံဟူသော မေးခွန်းစကားရပ်၌၊ (ဝိနိစ္ဆယော
ဇဝံ ဝေဒိတဗ္ဗာ၊) တာဝ- ဝိတ္ထာရမှ ရှေ့ဦးစွာ၊ သမာသတော- အကျဉ်း
အားဖြင့်၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဘာဝေါ- ဘုရားရှင်၏အဖြစ်သည်၊ ဧတာသံ- ထိုပါရမီ
တို့၏၊ ဖလံ- အကျိုးရင်းတည်း။ ပန- ကား၊ ဝိတ္ထာရတော- အကျယ်အား
ဖြင့်၊ ဒွတ္တိသမဟာပုရိသလက္ခဏ- ၃၂ ပါးသော ယောက်ျားမြတ်တို့၏
လက္ခဏာတော်ကြီး၊ အသီတိအနုဗျဉ္ဇန- ၈၀ သောလက္ခဏာတော်ငယ်၊
ဗျာမပ္ပဘာဒိ- တစ်လံမျှလောက်သော ရောင်တော်အဝန်းအစရှိသော၊
အနေကဂုဏဂဏသမုဇ္ဈလရူပကာယသမ္ပတ္တိ- များစွာသော ကျေးဇူးဂုဏ်
အပေါင်းတို့ဖြင့် ထွန်းလင်းတောက်ပသော ရူပကာယ၏ ပြည့်စုံခြင်း၊
အဓိဋ္ဌာန- အဓိဋ္ဌာန်လေးပါး၊ ဒသဗလ- အားတော်ဆယ်ပါး၊ စတု-
ဝေသာရဇ္ဇ- ဝေသာရဇ္ဇဉာဏ်လေးပါး၊ ဆ အသာဓာရဏဉာဏ-
အသာဓာရဏဉာဏ်ခြောက်ပါး၊ အဋ္ဌာရသာဝေဏိကဗုဒ္ဓဓမ္မပုဂ္ဂိုလ်-
အာဝေဏိက ဗုဒ္ဓဓမ္မ ၁၈ ပါး အစရှိကုန်သော၊ အနန္တာပရိမာဏဂုဏ-
သမုဒယောပသောဘိနီ- အဆုံးအပိုင်းအခြားမရှိသော ဂုဏ်ကျေးဇူးအပေါင်း
တို့ဖြင့် တင့်တယ်ခြင်းရှိသော၊ ဓမ္မကာယသီရိ- ဓမ္မကာယကျက်သရေ(အစု)
သည်၊ (ဧတာသံ ဖလံ)။ ပန- ဆက်၊ ကား၊ ယာဝတာ- အကြင်မျှ
အတိုင်းအရှည်ရှိကုန်သော၊ ယေ ဗုဒ္ဓဂုဏာ- တို့သည်၊ ဝါ- တို့ကို၊
အနေကေဟိ- များစွာကုန်သော၊ ကပ္ပေဟိ- ကမ္ဘာတို့ဖြင့်လည်း၊
သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေနာပိ- ဘုရားရှင်သော်မှလည်း၊ ဝါစာယ- စကားဖြင့်၊
ပရိယောသာပေတုံ- ပြီးဆုံးစေခြင်းငှာ၊ န သက္ကာ- မတတ်ကောင်း၊ ဣဒံ-
ဤဗုဒ္ဓ၏ကျေးဇူးဂုဏ်သည်၊ ဧတာသံ- ဤပါရမီတို့၏၊ ဖလံ- အကျိုးရင်း
တည်း။

စ- သာဓကကား၊ “ဗုဒ္ဓေါပိ ဗုဒ္ဓဿ ဘဏေယျ ဝဏ္ဏံ ...
ဝဏ္ဏော န ခီယေထ တထာဂတဿာ”တိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊
ဝုတ္တံ- ဟောတော်မူအပ်ပြီ-

ဂါထာအနက်။ ။ ဗုဒ္ဓေါပိ- ဘုရားတစ်ဆူသည်လည်း၊ ဗုဒ္ဓဿ-
ဘုရားတစ်ဆူ၏၊ ဝဏ္ဏံ- ကျေးဇူးဂုဏ်ကို၊ ကပ္ပမ္ပိ- အာယုကပ်
ပတ်လုံးလည်း၊ အညံ- ကျေးဇူးဂုဏ်မှ တစ်ပါး အခြားစကားကို၊
အဘာသမာနော- မပြောဆိုဘဲ၊ စေ ဘဏေယျ- အကယ်၍ ပြောဆို
ချီးမွမ်းငြားအံ့၊ (ဧဝံ သတိ- ဤသို့ ပြောဆိုချီးမွမ်းသည်ရှိသော်၊)
စိရဒီဃမန္တရေ- ကြာမြင့်ရှည်လျားသော အချိန်အတွင်း၌၊ ကပ္ပေါ-
အာယုကပ်ကမ္ဘာသည်၊ ခီယေထ- ကုန်ရာ၏၊ တထာဂတဿ- မြတ်စွာ
ဘုရား၏၊ ဝဏ္ဏော- ကျေးဇူးဂုဏ် သည်၊ န ခီယေထ- မကုန်နိုင်ရာ။

ဧဝံ- သို့၊ ဧတ္ထ- ဤစရိယာပိဋကအဋ္ဌကထာ၌၊ ပါရမီသု- တို့၌၊
ပက်ဏ္ဍကကထာ- ရောပြွမ်းပြဆိုရာ စကားရပ်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်
၏။

ပန- ဆက်၊ ပါဠိယံ- ပါဠိတော်၌၊ “ဒတ္တာ ဒါတဗ္ဗကံ ဒါန”န္တိ
အာဒိနာ- ... ဤသို့ အစရှိသည်ဖြင့်၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံကုန်သော၊ ပါရမီ-
တို့ကို၊ ဧကန္တံ- တပေါင်းတည်း၊ ဒဿေတွာ- ပြပြီး၍၊ ပရတော- နောက်၌၊
“ကောသန္တံ ဘယတော ဒိသ္မာ”တိအာဒိနာ- ... အစရှိသည်ဖြင့်၊ ယံ
ပရိယောသာနဂါထာဒွယံ- အကြင်အဆုံးနှစ်ဂါထာကို၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုအပ်
ပြီ၊ တံ- ထိုအဆုံးနှစ်ဂါထာကို၊ (ဝါကျအဆုံးရှိ ဝုတ္တံ ၌ စပ်။) ယေဟိ
အပ္ပမာဒဝိဟာရေဟိ- အကြင် မမေ့မလျော့ နေခြင်းတို့ဖြင့်၊ ဝီရိယာရမ္မ-
မေတ္တာဘာဝနာ- ဝီရိယဖြင့်ကြိုးစားအားထုတ်အပ်သော မေတ္တာဘာဝနာကို
လည်းကောင်း၊ ယထာဝုတ္တာ- အကြင်အကြင် ဆိုအပ်ပြီးကုန်သော၊
ဗုဒ္ဓကာရကဓမ္မာ- ဘုရားအဖြစ်ကို ပြုတတ်ကုန်သော ပါရမီ စာဂ စရိယ
တရားတို့ကိုလည်းကောင်း၊ ဝိသဒဘာဝံ- သန့်ရှင်းသည်၏ အဖြစ်သို့၊ ဂတာ-

ရောက်သော၊ သမ္မာသမ္ဗောဓိသင်္ခါတာ- သမ္မာသမ္ဗောဓိဟုဆိုအပ်သော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ဝိမုတ္တိ စ- အရဟတ္တဖိုလ်ကိုလည်းကောင်း၊ ပရိပါစိတာ- ရင့်ကျက်စေအပ်ပြီ၊ တေဟိ- ထိုရင့်ကျက်စေကြောင်းဖြစ်သော အပ္ပမာဒ ဝိဟာရတို့ဖြင့်၊ ဝေနေယျာနမ္ပိ- ဝေနေယျသတ္တဝါတို့၏လည်း၊ ဝိမုတ္တိ- ပရိပါစနာယ- အရဟတ္တဖိုလ်ဉာဏ် ရင့်သန်စေခြင်းအတွက်၊ သြဝါဒဒါနတ္ထံ- သြဝါဒပေးခြင်းငှာ၊ ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

တတ္ထ- ထိုဂါထာ၌၊ “**ကောသန္တ ဘယတော ဒိသ္မာ၊ ဝီရိယာရမ္မဉ္စ ခေမတော**” တိ ဣမိနာ- ... ဤပါ၌ဖြင့်၊ ပဋိပက္ခေ- ဝီရိယ၏ ဆန့်ကျင်ဘက် ကောသန္တတရား၌၊ အာဒိနဝဒဿနမုခေန- အပြစ်မြင်မှုကို အဦးမူခြင်းဖြင့်၊ ဝီရိယာရမ္မဉ္စ- ဝီရိယဖြင့်ကြိုးစားအားထုတ်မှု၌၊ အာနိသံသံ- အကျိုးအာနိသင်ကို၊ ဒဿေတိ- ပြ၏။ **အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဟောထာတိ ဣမိနာ-** အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဟောထဟူသော ဤပါ၌ဖြင့်၊ ဝီရိယာရမ္မဉ္စ- ဝီရိယဖြင့် ကြိုးစားအား ထုတ်ခြင်း၌၊ နိယောဇေတိ- တိုက်တွန်း၏၊ ဝါ- အားထုတ်စေ၏၊ စ- ဆက်၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊

“သဗ္ဗပါပဿ- အလုံးစုံသော အကုသိုလ်ကို၊ အကရဏံ- မပြုလုပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ ကုသလဿ- ကုသိုလ်မှန်သမျှကို၊ ဥပသမ္ပဒါ- ပြည့်စုံစေခြင်းလည်းကောင်း၊ သစိတ္တပရိယောဒပနံ- မိမိစိတ်ကို ဖြူစင်စေခြင်းလည်းကောင်း၊ ဧတံ- ဤသုံးပါးသည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ- ဘုရားရှင်တို့၏၊ သာသနံ- အဆုံးအမတော်တည်း”။

ဣတိ- ဤသို့၊ သင်္ခေပတော- အကျဉ်းအားဖြင့်လည်းကောင်း၊ ဝိတ္ထာရတော ပန- အကျယ်အားဖြင့်ကား၊ သကလေန- အလုံးစုံသော၊ ဗုဒ္ဓဝစနေန- ဘုရားစကားတော်ဖြင့်၊ ပကာသိတာ- ပြအပ်ကုန်သော၊ သဗ္ဗာပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ သမ္ပတ္တိယော- ပြည့်စုံမှုတို့သည်၊ ဧကန္တေနော- စင်စစ်အားဖြင့်သာလျှင်၊ သမ္ပပ္ပဓာနာဓိနာ- သမ္ပပ္ပဓာန်နှင့် ဆက်စပ်နေကုန်၏၊ တသ္မာ- ထို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- သည်၊ ဝီရိယာရမ္မဉ္စ- ၌၊ နိယောဇေတွာ-

တိုက်တွန်းအားထုတ်စေ၍၊ “ဧသာ ဗုဒ္ဓါန သာသနီ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ-
မိန့်တော်မူ၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၂၅။) တတြ- ထိုဂါထာ၌၊ အယံ- ဤဆိုလတ္တံ့ကား၊ သင်္ခေပတ္တော-
အကျဉ်းအနက်တည်း။ သဗ္ဗသံကိလေသမူလဘာဝတော- အလုံးစုံသော
သံကိလေသတရားတို့၏ မူလအဖြစ်ကြောင့်၊ သဗ္ဗနတ္ထဝိဓာယကန္တိ- အလုံးစုံ
သော အကျိုးမဲ့တရားတို့ကို စီရင်တတ်၏ဟူ၍၊ ကောသန္ဓ- ပျင်းရိခြင်းကို၊
ဘယတော-ဘေးအားဖြင့်၊ ဒိသ္မာ စ-မြင်၍လည်းကောင်း၊ တပ္ပဋိပက္ခတော-
ထိုကောသန္ဓ၏ ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ စတူဟိ- လေးပါးကုန်သော၊
ယောဂေဟိ- သမ္မပ္ပဓာန် လုံ့လတို့ဖြင့်၊ အနုပဒ္ဒဝဘာဝသာဓနတော- ဘေးရန်
မရှိသည်၏ အဖြစ်ကို ပြီးစေခြင်းကြောင့်၊ ဝီရိယာရမ္ဘ- ဝီရိယကို(ဖြင့်)
အားထုတ်ခြင်းကို၊ ဝါ- အားထုတ်အပ်သော ဝီရိယကို၊ ခေမတော- ဘေး
ဘျမ်းမရှိ အေးချမ်းသည့်အနေအားဖြင့်၊ ဒိသ္မာ စ- ကောင်း၊ အဓိသီလ-
သိက္ခာဒိသမ္မာဒနဝသေန- အဓိသီလသိက္ခာအစရှိသည်ကို ပြည့်စုံစေသည်၏
အစွမ်းဖြင့်၊ ဝီရိယဿ- ကို၊ အာရမ္ဘော- အားထုတ်ခြင်းဟုဆိုအပ်သော၊
ယွာယံ သမ္မပ္ပဓာနာနုယောဂေါ- အကြင်သမ္မပ္ပဓာန်လုံ့လကို အားထုတ်ခြင်း
သည်၊ (အတ္ထိ)၊ တတ္ထ- ထိုအားထုတ်ခြင်း၌၊ သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊
“အာရဒ္ဓဝီရိယာ ဟောထာ”တိ- ...ဟူ၍၊ ယံ နိယောဇနံ- အကြင်
တိုက်တွန်းခြင်းသည်၊ အတ္ထိ- ရှိ၏၊ ဧသာ- ဤတိုက်တွန်းခြင်းသည်၊
ဘဂဝန္တာနံ- ဘုန်းကြီးတော်မူကြကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့၏၊ အနုသာသနီ
အနုသိဋ္ဌိ- အဆုံးအမတည်း၊ ဩဝါဒေါ- ဩဝါဒတည်း။ သေသဂါထာသုပိ-
ကြွင်းသောဂါထာတို့၌လည်း၊ ဣမိနာဝ နယေ- ဤနည်းဖြင့်သာလျှင်၊
အတ္ထော- အနက်ကို၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏။

အယံ ပန- ဤသည်ကား၊ ဝိသေသော- အထူးတည်း- ဝိဝါဒန္တိ-
ကား၊ ဝီရဒ္ဓဝါဒံ- ဆန့်ကျင်သောစကားကို ဆိုခြင်းတည်း။ ဆဝိဝါဒဝတ္ထု-
ဝသေန- ခြောက်ပါးသော ဝိဝါဒဝတ္ထုတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝိဝါဒနံ-

ငြင်းခုံခြင်းတည်း။ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- အနက်တည်း။ အဝိဝါဒန္တိ- ကား၊ ဝိဝါဒပဋိပက္ခ- ဆန့်ကျင်ဘက်စကား၏ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော၊ မေတ္တာဝစီကမ္မ- မေတ္တာနှင့် ယှဉ်သော ဝစီကံကို၊ ဝါ- တစ်နည်းကား၊ မေတ္တာဘာဝန- မေတ္တာကိုပွားများခြင်းကို။ အထဝါ- တစ်နည်းကား၊ အဝိဝါဒန္တိ- ကား၊ အဝိဝါဒဟေတုဘူတ- မငြင်းခုံခြင်း၏ အကြောင်းဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ဆဗ္ဗိဓ- ခြောက်ပါးအပြားရှိသော၊ သာရဏီယဓမ္မ- သာရဏီယ တရားကို။ သမဂ္ဂါတိ- ကား၊ အဝဂ္ဂါ- ကွဲပြားခြင်းမရှိကုန်သည်၊ ကာယေန စေဝ- ကိုယ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ စိတ္တေန စ- စိတ်ဖြင့်လည်းကောင်း၊ သဟိတာ- တကွဖြစ်ကုန်သည်၊ အဝိရမိတာ- မရှောင်ကွင်းကုန်သည်၊ အဝိယုတ္တာ- မယှဉ်ကုန်သည်၊ (ဟောထ) ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ သဒ္ဓိလာတိ- ကား၊ သက္ကိလာ- တင့်တယ်စွာယှဉ်ခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်ကုန် သည်၊ (သဟ+ကိလ) မုဒုသီလာ- နူးညံ့သော အလေ့ရှိကုန်သည်၊ အညမညမိ- အချင်းချင်း၌၊ မုဒုဟဒယာ- နူးညံ့သော စိတ်နှလုံးရှိကုန်သည်၊ (ဟောထ)၊ ဣတိ- ကား၊ အတ္ထော- တည်း။ ဧသာ ဗုဒ္ဓါနုသာသနီတိ ဧတ္ထ- ပါဌ်၌၊ သဗ္ဗေန သဗ္ဗံ- အခြင်းခပ်သိမ်း၊ ဝိဝါဒံ- ငြင်းခုံခြင်းသို့၊ အနုပဂမ္မ- မကပ်ရောက်မူ၍၊ ဆသာရဏီယဓမ္မပရိပူရဏဝသေန- ခြောက် ပါးသော သာရဏီယဓမ္မကို ဖြည့်ကျင့်ခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ သမဂ္ဂဝါသေ- ညီညွတ်စွာ နေခြင်း၌၊ ယဒိဒံ= ယံ ဣဒံ နိယောဇနံ- အကြင် တိုက် တွန်းခြင်း(အားထုတ်စေခြင်း)သည်၊ (အတ္ထိ)၊ ဧသာ- ဤတိုက်တွန်းစကား သည်၊ ဗုဒ္ဓါနံ-တို့၏၊ အနုသိဋ္ဌိ-အဆုံးအမတည်း၊ ဣတိ- သို့၊ ယောဇေတဗ္ဗံ- ယှဉ်စေထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၊ သမဂ္ဂါဝါသံ- ညီညွတ်စွာ နေခြင်း၌၊ (ဧကံ သမယံ ကဲ့သို့၊ အံ- ဝိဘတ်ကို အာဓာရ ကြံ)၊ ဝသမာနာ- နေကြကုန်သော၊ သီလဒိဋ္ဌိသာမညဂတာ- သီလအယူ တူမျှသည်၏အဖြစ်သို့ ရောက်ကုန်သော သူတို့သည်၊ အဝိဝဒမာနာ- မငြင်းခုံကြဘဲ၊ သုခေနေဝ- ချမ်းသာသဖြင့် သာလျှင်၊ တိဿော- သုံးပါးကုန်သော၊ သိက္ခာ- သိက္ခာတို့ကို၊ ပရိပူရေသန္တိ- ပြည့်စေကုန်လတ္တံ့၊ ဣတိ- သို့၊ သတ္တာ- မြတ်စွာဘုရား

သည်။ (ဒဿေသိ ဌံ စပ်) သမဂ္ဂဝါသေ- ညီညွတ်စွာနေခြင်း၌၊ နိယောဇနံ- တိုက်တွန်းကြောင်းစကားသည်။ အတ္တဇော- မိမိ၏။ သာသနံ- အဆုံးအမတည်း။ ဣတိ- ဤအနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ဒဿေသိ- ပြ၏။

ပမာဒန္တိ- ကား၊ ပမဇ္ဇနံ- မေ့လျော့ခြင်းကို၊ ကုသလာနံ- ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ- တို့ကို၊ ပမုဿနံ- မေ့လျော့ခြင်းကို၊ အကုသလေသု- အကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု စ- တရားတို့၌ကား၊ စိတ္တဝေါသဂ္ဂံ- စိတ်ကို လွှတ်ထားခြင်းကို၊ ဟိ- သာဓကကား၊ “တတ္ထ ကတမော ပမာဒေါ ...အယံ ဝုစ္စတိ ပမာဒေါ” တိ- ဟူသော၊ ဧတံ- ဤစကားကို၊ (ဘဂဝတာ- သည်။) ဝုတ္တံ- မိန့်ဆိုတော်မူအပ်ပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ တတ္ထ- ထိုမဒ၊ ပမာဒစသော တရားတို့တွင်၊ ပမာဒေါ- ပမာဒသည်၊ ကတမော- အဘယ်ပါနည်း? ကာယဒုစ္စရိတေ ဝါ- ကာယဒုစ္စရိတ်၌လည်းကောင်း၊ ဝစီဒုစ္စရိတေ ဝါ- လည်းကောင်း၊ မနောဒုစ္စရိတေ ဝါ- လည်းကောင်း၊ ပဉ္စသု- ငါးပါးကုန်သော၊ ကာမဂုဏေသု- ကာမဂုဏ်တရားတို့၌၊ စိတ္တဿ- ၏၊ ဝါ- ကို၊ ဝေါသဂ္ဂေါ- လွှတ်ထားခြင်းသည်၊ ဝေါသဂ္ဂါနုပ္ပဒါနံ- လွှတ်ထားမှု၌ လျော်စွာ ဖြစ်စေခြင်းသည်၊ ကုသလာနံ- ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာနံ ဝါ- တရားတို့ကိုလည်း၊ ဘာဝနာယ- ပွားများခြင်းငှာ၊ အသက္ကစ္စ- ကိရိယတာ- မရိမသေ ပြုလေ့ရှိသည်၏အဖြစ်သည်၊ အသာတစ္စ- ကိရိယတာယ- အမြဲတမ်း ပြုလေ့မရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ အနဋ္ဌိတ- ကိရိယတာ- မရပ်မနားမပြုလုပ်သည်၏ အဖြစ်သည်၊ ဝါ- တစ်ရံ တစ်ခါ၌သာ ပြုလုပ်ခြင်းသည်၊ (အနဋ္ဌိတ န+အဋ္ဌိတ။ န- မ၊ အဋ္ဌိတ- မရပ်တန့်။) ဩလိနဝုတ္တိတာ- တွန့်ဆုတ်သော အသက်မွေးခြင်းရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ နိက္ခိတ္တဆန္ဒတာ- ချထားအပ်သော ဆန္ဒရှိသည်၏အဖြစ် သည်၊ နိက္ခိတ္တဓုရတာ- ချထားအပ်သော တာဝန်ရှိသည်၏ အဖြစ်သည်၊ အနာသေဝနာ- မမှီဝဲခြင်းသည်၊ အဘာဝနာ- မပွားများခြင်းသည်၊ အဗဟုလီကမ္ပံ- ကြိမ်ဖန်များစွာ မပြုလုပ်ခြင်းသည်၊ (ဟောတိ)။ ။

ပ။ ဧဝရူပေါ- ဤသို့သဘောရှိသော၊ ယော ပမာဒေါ- အကြင်မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ ယာ ပမဇ္ဇနာ- အကြင်မေ့လျော့ခြင်းသည်၊ ယံ ပမဇ္ဇိတတ္ထံ- အကြင်မေ့လျော့သည်၏ အဖြစ်သည်၊ (အတ္ထိ- ရှိ၏၊) အယံ- ဤမေ့လျော့ခြင်းကို၊ ပမာဒေါ- ပမာဒဟူ၍၊ ဝုစ္စတိ- ဆိုအပ်၏။

အပ္ပမာဒန္တိ- ကား၊ အပ္ပမဇ္ဇနံ- မမေ့လျော့ခြင်းတည်း။ တံ- ထိုအပ္ပမာဒကို၊ ပမာဒဿ- ပမာဒ၏၊ ပဋိပက္ခတော- ဆန့်ကျင်ဘက်အားဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏၊ ဟိ- မှန်၊ အတ္ထတော- အနက်အားဖြင့်၊ အပ္ပမာဒေါ နာမ- အပ္ပမာဒမည်သည်၊ သတိယာ- သတိနှင့်၊ အဝိပ္ပဝါသော- မကွေမကွာ နေခြင်းတည်း။ စ- ဆက်၊ “သတိယာ အဝိပ္ပဝါသော”တိ ဧတံ- ... ဤအမည်သည်၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ ဥပဋ္ဌိတာယ- ထင်သော၊ သတိယာ ဧဝ- သတိ၏သာလျှင်၊ နာမံ- အမည်တည်း။ ပန- ဝါဒန္တရကား၊ အပရေ- တစ်ပါးသော ဆရာတို့သည်၊ “သတိသမ္ပဇေညပ္ပမာနာ- သတိ၊ သမ္ပဇေည (ပညာ) ပြဋ္ဌာန်းကုန်သော၊ တထာ- ထိုသတိ ပညာပြဋ္ဌာန်းသော အခြင်းအရာအားဖြင့်၊ ပဝတ္တာ- ဖြစ်ကုန်သော၊ စတ္တာရော- လေးပါးကုန်သော၊ အရူပိနော- နာမ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ခန္ဓာ- ခန္ဓာတို့သည်၊ အပ္ပမာဒေါ- အပ္ပမာဒမည်၏”၊ ဣတိ- သို့၊ ဝဒန္တိ- ဆိုကြကုန်၏၊ ပန- ဆက်၊ ယသ္မာ- အကြင်ကြောင့်၊ အပ္ပမာဒဘာဝနာ နာမ- အပ္ပမာဒဘာဝနာမည်သည်၊ ဝိသု- သီးခြား၊ ဧကာ- တစ်ပါးသော၊ ဘာဝနာ- ဘာဝနာမည်သည်၊ နတ္ထိ- မရှိ။ ဟိ- မှန်၊ ယာ ကာစိ- အလုံးစုံသော၊ ပုညကိရိယာ- ကောင်းမှုကို ပြုခြင်းသည်၊ ကုသလကိရိယာ- ကုသိုလ်ပြုခြင်းသည်၊ (အတ္ထိ)၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံသော၊ သာ- ထိုကောင်းမှုကို ပြုခြင်းကို၊ အပ္ပမာဒဘာဝနာတွေဝ- အပ္ပမာဒဘာဝနာဟူ၍၊ ဝေဒိတဗ္ဗာ- သိထိုက်၏။

(ဋ္ဌ။ ၃၂၆။) ဝိသေသတော ပန- အထူးအားဖြင့်ကား၊ ဝိဝဇ္ဇုပနိဿယံ- ဝဋ်ဆင်းရဲကင်းရာ နိဗ္ဗာန်ကိုမှီသော၊ သရဏဂမနံ စ- သရဏဂုံဆောက်တည်ခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ကာယိကဝါစသိကသံဝရဉ္စ- ကိုယ်၌ဖြစ်သော စောင့်စည်းခြင်း၊ နှုတ်၌ ဖြစ်သော စောင့်စည်းခြင်းကိုလည်းကောင်း၊ ဥပါဒါယ-

အစပြု၍၊ သဗ္ဗာ- အလုံးစုံသော၊ သီလဘာဝနာ- သီလကို ပွားများခြင်းသည်
လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာ- သော၊ သမာဓိဘာဝနာ- သမာဓိကို ပွားများခြင်း
သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာ- သော၊ ပညာဘာဝနာ- ပညာကို ပွားများခြင်း
သည်လည်းကောင်း၊ သဗ္ဗာ- သော၊ ကုသလဘာဝနာ- ကုသိုလ်ကို ပွားများ
ခြင်းသည်လည်းကောင်း၊ အနုဝဇ္ဇဘာဝနာ- အပြစ်မရှိသော ပွားများ
ခြင်းသည်၊ အပ္ပမာဒဘာဝနာ- အပ္ပမာဒဘာဝနာမည်၏၊ ဟိ- မှန်၊
“အပ္ပမာဒေါ”တိ ဣဒံ ပဒံ- “အပ္ပမာဒေါ”ဟူသော ဤပုဒ်သည်၊ မဟန္တံ-
ကြီးမြတ်ကျယ်ဝန်းသော၊ အတ္ထံ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပရိဂ္ဂဟေတွာ- သိမ်း
ယူ၍၊ တိဋ္ဌတိ- တည်၏၊ သကလမ္ပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်သော၊ တေပိဋကံ-
ပိဋကသုံးပုံဟုဆိုအပ်သော၊ ဗုဒ္ဓဝစနံ- မြတ်စွာဘုရား၏ စကားတော်ကို၊
အာဟရိတွာ- ဆောင်၍၊ အပ္ပမာဒပဒဿ- အပ္ပမာဒပုဒ်၏၊ အတ္ထံ- အနက်
အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ကတွာ- ပြု၍၊ ကထေန္တော- ဟောပြောသော၊ ဓမ္မကထိကော-
ဓမ္မကထိကကို၊ “အတိတ္ထေန- နိဗ္ဗာန်ကူးတို့ဆိပ်မဟုတ်ဘဲ၊ ပက္ခန္ဓော-
ဝင်ရောက်သူတည်း။” ဣတိ- ဤသို့၊ န ဝတ္တဗ္ဗော- မဆိုထိုက်။ ကဿာ-
အဘယ့်ကြောင့်နည်း? အပ္ပမာဒပဒဿ- အပ္ပမာဒပုဒ်၏၊ ဝါ- သည်၊
မဟန္တဘာဝတော- ကြီးမြတ်ကျယ်ပြန့်သော အနက်သဘောရှိသည်၏ အဖြစ်
ကြောင့်တည်း။ တထာ= တံ ဝစနံ- ထိုစကားကို၊ ဟိ- ချဲ့၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ-
သည်၊ ကုသိနာရာယံ- ကုသိနာရုံပြည်၌၊ ယမကသာလာနံ- အင်ကြင်းပျံပင်
အစုံတို့၏၊ အန္တရေ- အကြား၌၊ ပရိနိဗ္ဗာနသမယေ- ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ခါနီး
အချိန်၌၊ နိပန္နော- လျောင်းစက်တော်မူလျက်၊ (ဩဝါဒမဒါသိ ၌ စပ်)၊
အဘိသမ္မောဓိတော- ဘုရားလောင်းဖြစ်သည်မှ၊ ပဋ္ဌာယ- စ၍၊ ပဉ္စ-
စတ္တာလီသာယ- ၄၅ ဝါသော၊ ဝဿေသု- နှစ်တို့၌၊ အတ္တနာ- မိမိသည်၊
ဘာသိတံ- ဟောတော်မူအပ်သော၊ ဓမ္မံ- တရားကို၊ ဧကေနေဝ ပဒေန-
တစ်ပုဒ်တည်း ဖြင့်သာလျှင်၊ သင်္ဂဟေတွာ- ပေါင်း၍၊ ဒဿေန္တော- ပြတော်
မူလိုသည်ဖြစ်၍၊ “အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထာ”တိ- ... ဟု၊ ဘိက္ခုနံ-
ရဟန်းတော်တို့အား၊ ဩဝါဒံ- အဆုံးအမဩဝါဒကို၊ အဒါသိ- ပေးတော်မူပြီ။

ကထာ စ- ထိုမှတစ်ပါးလည်း၊ “သေယျထာပိ ဘိက္ခဝေ ... တေသံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ”တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- ဟောတော်မူပြီ။

သာဓကပါဌ်အနက်။ ။ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ သေယျထာပိ- ဥပမာမည်သည် ကား၊ ဇင်္ဂမာနံ- ရွှေလျားသွားလာတတ်ကုန်သော၊ ပါဏာနံ- သတ္တဝါ တို့၏၊ ယာနိ ကာနိစိ ပဒဇာတာနိ- အကြင်ခြေရာတို့သည်၊ (သန္တိ- ရှိကုန်၏၊) သဗ္ဗာနိ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တာနိ- ထိုခြေရာတို့သည်၊ ဟတ္ထိပဒေ- ဆင်ခြေရာ၌၊ သမောဓာနံ- အတွင်းဝင်ခြင်းသို့၊ ဂစ္ဆန္တိ- ရောက်ကုန်၏။ တေသံ- ထိုခြေရာတို့တွင်၊ ယဒိဒံ- အကြင်ဆင်ခြေရာ သည်၊ (အတ္ထိ၊) တံ ဣဒံ ဟတ္ထိပဒံ- ထိုဆင်ခြေရာကို၊ မဟန္တတ္ထေန- ကြီးသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ တေသံ- ထိုခြေရာတို့ထက်၊ အဂ္ဂ- ကြီးမြတ်၏ဟူ၍၊ အက္ခာယတိ- ဟောတော်မူအပ်၏၊ ဘိက္ခဝေ- တို့၊ ဧဝမေဝခေါ- ဤအတူသာလျှင်၊ ယေ ကေစိ- ခပ်သိမ်းကုန်သော၊ ကုသလာ- ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မာ- တရားတို့သည်၊ (သန္တိ၊) သဗ္ဗေ- အလုံးစုံကုန်သော၊ တေ- ထိုကုသိုလ်တရားတို့သည်၊ အပ္ပမာဒ- မူလကာ- အပ္ပမာဒတရားလျှင် အခြေခံအကြောင်းတရားရှိကုန်၏၊ အပ္ပမာဒသမောသရဏာ- အပ္ပမာဒတရား၌ ကောင်းစွာအညီအညွတ် ပေါင်းဆုံစုဝေးကုန်၏၊ အပ္ပမာဒေါ- သည်၊ တေသံ- ထိုကုသိုလ်တရား တို့တွင်၊ ဝါ- တို့ထက်၊ အဂ္ဂ= အဂ္ဂေါ- မြတ်၏ဟူ၍၊ (မယာ- ငါ ဘုရားရှင်သည်၊) အက္ခာယတိ- ဟောတော်မူအပ်၏။

တတ္ထ- ထို (အပ္ပမာဒဉ္စ ခေမတော ဟူသော) စကားရပ်၌၊ အပ္ပမာ- ဒဘာဝနံ- ကို၊ သိခါပတ္တံ- အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်ကို၊ ဒဿေ- န္တော- ပြတော်မူလိုသော၊ သတ္တာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ “ဘာဝေထဋ္ဌိဂိကံ မဂ္ဂ”န္တိ- ဟူ၍၊ အာဟ- မိန့်တော်မူပြီ။

တဿ- ထိုဘာဝေထဋ္ဌိဂိကံ မဂ္ဂ ဟူသောပါဌ်၏၊ အတ္ထော- အနက်ကို၊ (ဧဝံ- ဤဆိုလတ္တံ့သောနည်းဖြင့်၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- သိထိုက်၏၊) သီလာဒိခန္တတ္ထယသင်္ဂဟော- သီလအစရှိသော သိက္ခာအစု သုံးပါးတို့ဖြင့်

ပေါင်းယူအပ်သော၊ သမ္မာဒိဋ္ဌိပုဗ္ဗင်္ဂမော- သမ္မာဒိဋ္ဌိ ရှေ့သွားရှိသော၊
 သမ္မာဒိဋ္ဌိအာဒိနိယေဝ- သမ္မာဒိဋ္ဌိအစရှိသည်သာလျှင်ဖြစ်ကုန် သော၊ အဋ္ဌန္တံ-
 ရှစ်ပါးကုန်သော၊ အင်္ဂါနံ- အင်္ဂါတို့၏၊ ဝသေန- အစွမ်းဖြင့်၊ အဋ္ဌင်္ဂိကော-
 အင်္ဂါရှစ်ပါးရှိသော၊ ယော ဧသ အရိယမဂ္ဂေါ- အကြင်အရိယာမဂ်သည်၊
 (အတ္ထိ)၊ တံ- ထိုအရိယာမဂ်ကို၊ ဘာဝေထ- ဖြစ်စေကုန်လော့၊ ဝါ- ပွား
 များကုန်လော့၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ သန္တာနေ- စိတ်အစဉ်၌၊ ဥပ္ပါဒေထ-
 ဖြစ်စေကြကုန်လော့၊ ဒဿနမဂ္ဂမတ္တေ- သောတာပတ္တိမဂ်မျှ၌၊ အဋ္ဌတွာ-
 ရပ်တန့်မနေမူ၍၊ ဥပရိ- အထက်၌၊ တိဏ္ဍံ- သုံးပါးကုန်သော၊ မဂ္ဂါနံ-
 မဂ်တို့ကို၊ ဥပ္ပါဒနဝသေန- ဖြစ်စေခြင်း၏ အစွမ်းဖြင့်၊ ဝဗေထ- တိုးပွားစေ
 ကြကုန်လော့၊ ဧဝံ- ဤသို့ တိုးပွားစေကုန်သည်ရှိသော်၊ ဝေါ- သင်တို့၏၊
 အပ္ပမာဒဘာဝနာ- အပ္ပမာဒတရားကို ပွားများ အားထုတ်ခြင်းသည်၊
 သိခါပတ္တာ- ဆုံးခန်းတိုင်မြောက် အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်သည်၊
 ဘဝိဿတိ- ဖြစ်လတ္တံ့၊ ဣတိ- ကား၊ (အတ္ထော- အနက်တည်း)။ **ဧသာ**
ဗုဒ္ဓါနုဿာသနီတိ- ကား၊ ကုသလေသု- ကုသိုလ်ဖြစ်ကုန်သော၊ ဓမ္မေသု-
 တရားတို့၌၊ ယဒိဒံ= ယံ ဣဒံ အပ္ပမဇ္ဇနံ- အကြင်မမေ့မလျော့ခြင်းသည်၊
 (အတ္ထိ)၊ တဉ္စ- ထိုမမေ့မလျော့ခြင်းသတိတရားကိုလည်း၊ ဥဿုက္ကာပေတွာ-
 အားထုတ်စေ၍၊ အရိယမဂ္ဂဿ- အရိယမဂ်ကို၊ ဘာဝနာ- ဖြစ်စေခြင်း
 (ပွားများခြင်း)ဟုဆိုအပ်သော၊ ဧသာ- ဤတိုက်တွန်းမှာကြား ဆုံးမစကား
 သည်၊ ဘဂဝန္တာနံ- ဘုန်းတော်ကြီးမြတ်တော်မူကြကုန်သော၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့၏၊
 အနုသိဋ္ဌိ- အဆုံးအမတည်း၊ ဩဝါဒေါ- ညွှန်ကြားချက်တည်း။

ဣတိ- ဤကား၊ (အတ္ထော- တည်း၊) ဣတိ- သို့၊ ဘဂဝါ-
 သည်၊ အရဟတ္တနိက္ခဋ္ဌေနဝ- အရဟတ္တဖိုလ်အထွတ်တပ်သဖြင့်သာလျှင်၊
 စရိယာပိဋကဒေသနံ- စရိယာပိဋကဒေသနာတော်ကို၊ နိဋ္ဌာပေသိ- ပြီးဆုံး
 စေပြီး။

(ဋ္ဌ။ ၃၂၇။) ဣတ္ထံ သုဒန္တိ အာဒိသု- ဣတ္ထံ သုဒံ အစရှိသော ပါဠိတို့၌၊
 (အတ္ထော- ကို၊ ဧဝံ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗော- ဧဝံ)၊ ဣတ္ထန္တိ- ကား၊ “ကပ္ပေ
 စ သတသဟဿေ”တိ အာဒိနာ- ... အစရှိသော၊ ပကာရေန- အပြားအား
 ဖြင့်။ သုဒန္တိ- ကား၊ နိပါတမတ္ထံ- နိပါတ်မျှသာတည်း။ ဘဂဝါတိ-
 ကား၊ ဘာဂျဝန္တတာဒီဟိ- ဘုန်းတော်ခြောက်ပါးနှင့် ပြည့်စုံသည်၏ အဖြစ်
 အစရှိကုန်သော၊ ကာရဏေဟိ- အကြောင်းတို့ကြောင့်၊ ဘဂဝါ- ဘဂဝါ
 မည်တော်မူ၏။ အတ္တနော ပုဗ္ဗစရိယန္တိ- ကား၊ ပုရိမာသု- ရှေး၌ ဖြစ်ကုန်
 သော၊ အကိတ္တိပဏ္ဍိတာဒိဇာတိသု- အကိတ္တိပဏ္ဍိတ် အစရှိသော ဘဝဇာတ်
 တို့၌၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပဋိပတ္တိဒုက္ကရကိရိယံ- ခဲယဉ်းစွာ ပြုကျင့်အပ်သော
 အကျင့်ကို။ သမ္ဘာဝယမာနောတိ- ကား၊ ဟတ္ထတလေ- လက်ဝါးအပြင်၌၊
 အာမလကံ- သျှိုသျှားသီးကို၊ (ဌပေန္တော- တင်ထားလျက်၊ ပကာသေတိ၊)
 ဝိယ- ပြသကဲ့သို့၊ (ဧဝံ- ဤအတူ၊) သမ္မဒေဝ- ကောင်းစွာသာလျှင်၊
 ပကာသေန္တော- လျက်။ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယံ နာမာတိ- ကား၊ ဗုဒ္ဓါနံ- တို့၏၊
 ပုရာတနကမ္မံ- ရှေ့၌ဖြစ်သောကံကို၊ ပေါရာဏံ- ရှေး၌ဖြစ်သော၊
 ဒုက္ကရကိရိယံ- ခဲယဉ်းစွာ ပြုအပ်သော အမှုကို၊ အဓိကိစ္စ- စွဲ၍၊ ပဝတ္တတ္တာ-
 ဖြစ်သည်၏ အဖြစ်ကြောင့်၊ ဒေသိတတ္တာ- ဟောကြားတော်မူအပ်သည်၏
 အဖြစ်ကြောင့်၊ ဗုဒ္ဓါပဒါနိယန္တိ- ဟူ၍၊ ဧဝံ နာမကံ- ဤသို့ အမည်ရှိသော။
 ဓမ္မပရိယာယန္တိ- ကား၊ ဓမ္မဒေသနံ- တရားဒေသနာကို၊ ဝါ- ကား၊
 ဓမ္မဘူတံ- တရားဖြစ်၍ ဖြစ်သော၊ ကာရဏံ- အကြောင်းကို။
 အဘာသိတ္တာတိ- ကား၊ အဝေါစ- ဟောတော်မူပြီ။ ပန- အမှာစကားကို
 ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္ထ- ဤနေရာ၌၊ ယံ- အကြင်စကားကို၊ န ဝုတ္တံ- မဆိုအပ်၊
 တံ- ထို မဆိုအပ်သော စကားကို၊ ဟေဋ္ဌာ- အောက်၌၊ ဝုတ္တနယတ္တာ-
 ဆိုအပ်ပြီးသော နည်းရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဥတ္တာနတ္ထတ္တာ
 စ- ပေါ်လွင်သော အနက်ရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်လည်းကောင်း၊ န ဝုတ္တံ-
 မဆိုအပ်၊ ဣတိ- သို့၊ ဝေဒိတဗ္ဗံ- သိထိုက်၏။

နိဂမနကဏ္ဍာ

စ- ဆက်၊ ဝါ- နိဂုံးကို ဆိုဦးအံ့၊ ဧတ္တာဝတာ- ဤမျှ အတိုင်းအရှည် ရှိသော စကားအစဉ်ဖြင့် -

ဝိသုဒ္ဓစ္စရိတော- စင်ကြယ်သန့်ရှင်း အပြစ်ကင်းသော ပါရမီအကျင့် ရှိတော်မူထသော၊ ပုဒ္ဓိစရိယာယ- သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်အလို့ငှာ ဆည်းပူးအပ်သော ပါရမီအကျင့်၏၊ ပါရဂူ- တစ်ဖက်ကမ်းပေါက် ကူးမြောက်တော်မူပြီးထသော၊ သဗ္ဗစရိယာသု- အလုံးစုံသော ပါရမီအကျင့်တို့၌၊ ကုသလော- ကျွမ်းကျင်လိမ္မာတော်မူထသော၊ လောကာစရိယော- လောကသားတို့၏ ဆရာတစ်ဆူ ဖြစ်တော်မူထသော၊ အနုတ္တရော- ပြိုင်ဘက်ရည်တူ ရှိတော်မမူထသော၊ သဗ္ဗမစ္ဆရိယာတိဂေါ- အလုံးစုံသော မစ္ဆရိယတရားတို့ကို ကျော်လွှားလွန်မြောက်ပြီးထသော၊ နာထော- လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့၏ ကိုးကွယ်ရာအစစ် ဧကန်ဖြစ်ထသော၊ သတ္တာ- မြတ်စွာဘုရားသည်၊ အစ္ဆရိယဓမ္မာနံ- လက်ဖျစ်ခတ်တီး အံ့ချီးထိုက်သော သဘောရှိကုန်သော၊ အတ္တနော- မိမိ၏၊ ပုပ္ဖစရိယာနံ- ရှေးရှေးချိန်ခါ သံသရာက မှန်စွာမသွေ ဖြည့်ကျင့်ဆည်းပူးအပ်ခဲ့သော ပါရမီတော်အကျင့်တို့၏၊ အာနုဘာဝဝိဘာဝနံ- စွမ်းပကားရှိန်စော် အာနုဘော်ကို ဖော်ပြတတ်သော၊ ယံ စရိယာပိဋကံ- အကြင်စရိယာပိဋကဒေသနာတော်ကို၊ ဒေသေသိ- ဟောတော်မူပြီ၊ တံ စရိယာပိဋကံ- ထိုစရိယာပိဋကဒေသနာတော်ကို၊ တာဒိနော- လာဘာလာဘ စသည် ရှစ်တန် လောကဓံကြောင့် ဖောက်ပြန်မရှိ တာဒိဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသော၊ ဓမ္မသင်္ဂါဟကာ- ဓမ္မနှင့်ဝိနယကို သင်္ဂါယနာတင်တော်မူကြကုန်သော၊ ထေရာ- ရှင်မဟာကဿပစသော ထေရ်တို့သည်၊ တထေဝ- ထိုဘုရားဟောတော်မူတိုင်းသာလျှင်၊ သင်္ဂါယီသု- သံဂါယနာ တင်ကြကုန်ပြီ၊ (စ- အနက်မဲ့)၊ (သုံးဂါထာ ပေါင်းပေး)။

တဿ- ထိုစရိယာပိဋက၏၊ အတ္ထံ- အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို၊ ပကာသေတုံ- ထင်ရှားစေခြင်းငှာ၊ ဝါ- ဖွင့်ပြခြင်းငှာ၊ ပေါရာဏဋ္ဌ-

ကထာနယံ- ရှေးဟောင်းအဋ္ဌကထာနည်းကို၊ နိဿာယ- မှီရာစေ့ငှ
အားကိုးပြု၍၊ မယာ- သည်၊ ယာ အတ္တသံဝဏ္ဏနာ- အကြင်အနက်ကို
ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာကို၊ သမာရဒ္ဓါ- ကောင်းစွာမသွေ အား
ထုတ်အပ်ပါပေပြီ။

တတ္ထ- ထိုစရိယာပိဋကဒေသနာ၌၊ ယထာရဟံ- ထိုက်သည်အား
လျော်စွာ၊ ပရမတ္ထာနံ- မြတ်သော အနက်တို့ကို၊ နိဒ္ဒါရေတွာ- ထုတ်
ဆောင်၍၊ ပကာသနာ- ပြတတ်သော၊ ဝါ- ပြတတ်သောကြောင့်၊
နာမတော- အမည် အားဖြင့်၊ ပရမတ္ထဒီပနီ နာမ- ပရမတ္ထဒီပနီ
မည်သော၊ အနာကုလဝိနိစ္ဆယာ- မရောယှက် မရှုပ်ထွေးသော
အဆုံးအဖြတ်ရှိသော၊ ဘာဏဝါရတော- ဘာဏဝါရအားဖြင့်၊
သာဓိကာယဋ္ဌဝိသာယ- အလွန်နှင့်တကွသော ၂၈ ဘာဏဝါရ ရှိသော၊
ဝါ- ၂၈ ဘာဏဝါရကျော် ရှိသော၊ ပါဠိယာ- ပါဠိ၏၊ (သာ
အတ္တသံဝဏ္ဏနာ- ထိုအနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ အဋ္ဌကထာသည်၊)
ပရိနိဋ္ဌာနံ- ပြီးဆုံးခြင်းသို့၊ သမ္ပတ္တာ- ကောင်းစွာ ရောက်ခဲ့ပြီ။
(နှစ်ဂါထာ ပေါင်းပေး)။

အရှင်ဓမ္မပါလ ဆုတောင်း

ဣတိ- ဤသို့၊ တံ- ထိုအနက်ကို ဖွင့်ကြောင်းဖွင့်ရာ စရိယာပိဋက
အဋ္ဌကထာကို၊ သင်္ခရောန္တေန- ရေးသားတီထွင် ပြုစီရင်သော၊ မယာ-
ဓမ္မပါလ အမည်ရသော ငါသည်၊ ယံ တံ ပုညံ- အကြင် တိဟိတ်ဥက္ကဋ္ဌ
ကုသိုလ်မြတ်ကို၊ အဓိဂတံ- မှန်စွာမသွေ ရအပ်ပါပေပြီ။ တဿ-
ထိုကျမ်းစာ ရေးအပ် ကုသိုလ်မြတ်၏၊ အာနုဘာဝေန- စွမ်းပကားရှိန်စော်
အာနုဘော်တော်ကြောင့်၊ လောကနာထဿ- လောကသားတို့၏ ကိုး
ကွယ်ရာအစစ် ဧကန်ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏၊ သာသနံ-
အဆုံးအမ သာသနာတော်သို့၊ (နောက် ဂါထာ ဩဂါဟေတွာ-၌ စပ်)။

ဩဂါဟေတွာ- သက်ဝင်၍၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော၊
ဒေဟိနော- ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘော ရှိကြသော သတ္တဝါတို့သည်၊

ဝိသုဒ္ဓါယ- အထူးစင်ကြယ် သန့်ရှင်းသော၊ သီလာဒီပဋိပတ္တိယာ-
သီလအစရှိသော အကျင့်ဖြင့်၊ ဝိမုတ္တိရသဘာဝိနော- အရဟတ္တဖိုလ်
အရသာဟူသော အဖို့ရှိကုန်သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

လောကသ္မိ- ကမ္ဘာလောကကြီး၌၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓသာသနံ- မြတ်စွာ
ဘုရား၏ အဆုံးအမသာသနာတော်သည်၊ စိရံ- ကြာမြင့်စွာ၊ တိဋ္ဌတု-
တည်တံ့ပါစေသတည်း။ တသ္မိ- ထိုမြတ်စွာဘုရား၏ အဆုံးအမခေါ်
သာသနာတော်၌၊ သဗ္ဗေပိ- အလုံးစုံလည်းဖြစ်ကုန်သော၊ ပါဏိနော-
သတ္တဝါတို့သည်၊ နိစ္စံ- အမြဲ၊ သဂါရဝါ- ရိသေကျိုးနွံခြင်း ရှိကြကုန်
သည်၊ ဟောန္တု- ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။

ဒေဝေါပိ- မိုးသည်လည်း၊ ကာလေန- သင့်လျော်သော အချိန်၌၊
သမ္မာ- ကောင်းစွာ၊ ဝဿတု- ရွာပါစေသတည်း၊ ဇေတီပတိ- ရေမြေ
သနင်း အစိုးရမင်းသည်၊ သဒ္ဓမ္မနိရတော- သူတော်ကောင်းတရား၌
မွေ့လျော်ပျော်ပိုက် နှစ်ခြိုက်သည်ဖြစ်၍၊ လောကံ- တိုင်းသားပြည်သူ
များဗိုလ်လူကို၊ ဓမ္မေနဝ- တရားနည်းလမ်းဖြင့်သာလျှင်၊ ပသာသတု-
ဆုံးမနိုင်ပါစေသတည်း။ ဣတိ- ဤကား အာသီသတည်း။

ဣတိ- ဤသို့၊ ဗဒရတိတ္ထဝိဟာရဝါသိနာ- ဆီးပင်ဆိပ်ကျောင်း၌
နေလေ့ရှိသော၊ အာစရိယဓမ္မပါလေန- ဆရာဓမ္မပါလမထေရ်မြတ်သည်၊
ကတာ- ရေးသားစီရင်အပ်သော၊ စရိယာပိဋကဝဏ္ဏနာ- စရိယာပိဋက
အဖွင့် အဋ္ဌကထာသည်၊ နိဋ္ဌိတာ- ပြီးပြီ။ ။

၁၃၇၈-ခုနှစ်၊ နယုန်လဆန်း ၁၂ ရက်(၁၇-၆-၂၀၁၆)၊ ညနေ ၄း၃၀
နာရီတွင် ရေးသားပြီးဆုံးခြင်းသို့ ရောက်သည်။

အကူရောစဉ်မှတ်သားဖွယ်များ

အ,ဥ

အဇ္ဈာသယ ခြောက်ပါး	-	၃၅၅
အဒိန္နာဒါနမှ ရှောင်ကြဉ်ရကျိုး	-	၄၃၃
အဓိဋ္ဌာနပါရမီ၊ အဓိဋ္ဌာနပရမတ္ထပါရမီ		
ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၇
အဓိဋ္ဌာန်လေးပါး	-	၄၈၂
အဓိဋ္ဌာန်တရား လေးပါး ပြည့်စုံမှုနှင့်စပ်၍ ဧကေ၊		
ကေစီ၊အညေ၊အပရေ ဆရာတို့၏ အယူအဆများ	-	၄၉၀-၁
အဗြဟ္မစရိယမှ ရှောင်ကြဉ်ရကျိုး	-	၄၃၃-၄
အဘိဇ္ဈာမများခြင်း၏ အကျိုး	-	၄၃၆
အသပြာတစ်ရာတန် လေးဂါထာ	-	၂၂၅-၆
အံ့ဩဖွယ်တရားလေးပါး	-	၃၅၀-၁
ဥပနိဿယသမ္ပန္န ဖြစ်ပုံ	-	၃၃၉
ဥပေက္ခာပါရမီ၊ ဥပေက္ခာပရမတ္ထပါရမီ		
ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၉-၃၀၀
ဥပါယကောသလ္လဉာဏ်	-	၃၅၂

က,ခ

ကလျာဏမိတ္တ၏ လက္ခဏာ	-	၃၄၆-၈
ကုလဝရေ၊ သေဋ္ဌေ၊ မဟာသာလေ အထူး		
ဝရ သေဋ္ဌ မဟာ အထူး	-	၈၅
ကေစီ၊ အပရေ၊ အညေ၊ ဧကေ ဆရာတို့၏		

ပါရမီ၊ ဥပပါရမီ၊ ပရမတ္ထပါရမီ အယူအဆများ	-	၄၇၃-၆
ကပ္ပဋိယပါဠိဟာရိယ	-	၁၇၄
ကုန်းတိုက်မှုမှ ရှောင်ကြဉ်ရကျိုး	-	၄၃၄
ခန္တီပါရမီ၊ ခန္တီပရမတ္ထပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၆

စ

စရိယာသုံးပါး	-	၅၁၀
စွန့်ခြင်းကြီး(မဟာပရိစ္ဆာဂ) ငါးပါး	-	၂၈၉

တ,ဒ,န

တသိတနှင့် ဝေမိတအထူး	-	၁၆၉
ဒါန၏ အနှောင်အဖွဲ့ လေးပါး	-	၄၉၉
ဒါနပါရမီ၌ ဆင်ခြင်ပုံ	-	၃၅၈-၃၆၆
ဒါနပါရမီစသည်တို့၏ လက္ခဏာဒိစတုက္က	-	၃၂၀-၃၂၃
ဒါနပါရမီ၏ အသွင်အပြင် အမှတ်အသား	-	၃၃၉-၃၄၂
နေက္ခမ္မပါရမီ၏ အသွင်အပြင် အမှတ်အသား	-	၃၄၄-၅
နေက္ခမ္မပါရမီ၊ နေက္ခမ္မပရမတ္ထပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၃

ပ,ဖ,ဗ,ဘ,မ

ပညာပါရမီ၊ ပညာပရမတ္ထပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၄
ပါရမီအဓိပ္ပာယ်	-	၃၀၃
ပါရမီ ၁၀ ပါးကို ပါရမီ၊ ဥပပါရမီ၊ ပရမတ္ထပါရမီ ခွဲပုံ	-	၄၇၆-၈
ပါရမီ ၁၀ ပါး	-	၃၀၉
ပါရမီ ၁၀ ပါး စဉ်ပုံ	-	၃၁၀-၃၁၈
ပါရမီ၏ လက္ခဏာဒိစတုက္က	-	၃၁၈

ပါရမီပုဒ်၏ အစိတ်အပေါင်းဝိဂ္ဂဟ	-	၃၀၃-၈
ဖရသဝါစာမှ ရှောင်ကြဉ်ရကျိုး	-	၄၃၄-၅
ဗလ(အား)လေးပါး	-	၃၄၉-၃၅၀
ဗုဒ္ဓဘူမိလေးပါး	-	၃၅၅
ဗျာပါဒများခြင်း၏ အကျိုး	-	၄၃၆
ဘဝ အဘဝ နှစ်နည်း	-	၂၈၈
ဘီလူးများသံအိမ်ကို ကြောက်လန့်		
အမနုဿာ နာမ အယောဃရဿ ဘာယန္တိ။	-	၄၄
ဘုရားအလောင်း သုံးမျိုး	-	၅၀၇
ဘုရားအလောင်း၏ ဒါနပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာ ဘဝများ	-	၂၉၀
ဘုရားအလောင်း၏ ဒါနပရမတ္ထပါရမီ		
ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၀
(ဘုရားအလောင်း၏) သီလပါရမီ၊ သီလပရမတ္ထပါရမီ		
ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၁-၂
ဘုရားဆုပန်မှု ပြည့်စုံရန် အင်္ဂါရှစ်ပါး	-	၃၂၅
ဘုရားဆုပန်ရန် အထောက်အပံ့		
အကြောင်း(ပစ္စယ)လေးပါး	-	၃၃၆-၈
ဘုရားဆုပန်ရန် မူလအကြောင်း(ဟေတု)လေးပါး	-	၃၃၈-၉
ဘုရားဖြစ်ရန် ဆန္ဒကြီးမားပုံ ဥပမာများ	-	၃၃၀-၂
ဘုန်းကံပါရမီ(ဘာဂျ)ရှိမှ မင်းဖြစ်နိုင်	-	၂၂၇
မဟာသုတသောမမင်းတောင်းသော ဆုလေးမျိုး	-	၂၃၆-၇
မုသာဝါဒမှ ရှောင်ကြဉ်ရကျိုး	-	၄၃၄
မေတ္တာပါရမီ၊ မေတ္တာပရမတ္ထပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၈-၉
မေတ္တာစွမ်းအားကြောင့် ရန်ကင်း	-	၂၄၇
မောဟ၏ အကြောင်းတရားများ	-	၄၅၆-၇
မင်း၏ ဘဝအခြေအနေ		

ရန္တံ ဟိ နာမ သဗ္ဗေသံ အနတ္တာနံ သန္နိပါတဋ္ဌာနံ။	-	၅၀
မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ မရှိခြင်း၏ အကျိုး	-	၄၃၇-၈

ရ,လ,ဝ,သ

ရန်သူကို အောင်နိုင်ရန်တရား လေးပါး	-	၁၅၄
လက္ခဏာဆရာများပြောသော ကံနိမ့်သူ နေအိမ်		
ကျေးရွာစသည်၌ ကျရောက်မည်အန္တရာယ် သုံးမျိုး	-	၁၂၆
ဝီရိယပါရမီ၊ ဝီရိယပရမတ္ထပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၅
ဝုဗ္ဗာပစာယီ၌ ဝုဗ္ဗနစ်မျိုး	-	၁၄-၅
သီလနစ်မျိုး	-	၄၂၉
သီလပါရမီ၏ အသွင်အပြင် အမှတ်အသား	-	၃၄၂-၄
သီလစင်ကြယ်ပုံ အခြင်းအရားလေးပါး	-	၄၂၈
သေမင်းကို အောင်နိုင်သူ မရှိ		
မစ္စ၊ နာမေ'သ န သက္ကာ ကေနစိ ဇိနိတုံ။	-	၅၂
သမ္မပ္ပလာပမှ ရှောင်ကြဉ်ရကျိုး	-	၄၃၅
သစ္စပါရမီ၊ သစ္စပရမတ္ထပါရမီ ဖြည့်ကျင့်ရာဘဝ	-	၂၉၈
သင်္ဂဟတရားလေးပါး	-	၁၅/၂၆၁/၅၀၄